

HOTĂRÂREA Nr. _____
din _____ 2007
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad
2008 – 2013/2013 - 2020

Consiliul Local al Municipiului Arad,
Având în vedere:

- inițiativa Primarului Municipiului Arad, domnul Gheorghe Falcă, exprimată în Expunerea de motive nr.81498 /14.XII.2007;
- Raportul nr. 81358/14.XII.2007 al Direcției Comunicare;
- Rapoartele Comisiilor de specialitate ale Consiliului Local Municipal Arad.

În temeiul drepturilor conferite prin art. 36 alin (2) lit. „b”, alin. (4) lit. „e” și art. 45 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare, adoptă prezenta

H O T Ă R Ă R E

Art. 1. – Se aprobă Strategia de dezvoltare a municipiului Arad 2008 – 2013/2013 – 2020, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. – Prezenta hotărâre se va duce la îndeplinire de către Primarul Municipiului Arad prin aparatul de specialitate al primarului, de către instituțiile sociale și de cultură de sub autoritatea Consiliului Local Municipal, precum și de către societățile comerciale de interes municipal și se va comunica prin intermediul Serviciului Administrație Publică Locală.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,

SECRETAR,

R A P O R T
al Direcției Comunicare

Obiectul: *Aprobarea Strategiei de dezvoltare a Municipiului Arad
2008 – 2013/2013 – 2020*

Referitor la: *Expunerea de motive înregistrată sub nr. 81498/14.XII.2007
a domnului Falcă Gheorghe – Primarul Municipiului Arad;*

Aderarea țării noastre la Uniunea Europeană constituie oportunitatea și mijlocul de a spori calitatea vieții cetățenilor din România, alături de toți cetățenii europeni. Faptul că țara noastră este un stat membru UE cu un PIB pe cap de locuitor mult sub media europeană accentuează nevoia de folosire eficientă a resurselor proprii și a fondurilor comunitare, precum și nevoia de stimulare mai activă a investițiilor străine și autohtone.

Procesul de planificare pe care l-am parcurs în acest an, în vederea definerii clare a obiectivelor pentru perioada 2008 – 2020 a avut ca scop creșterea capacității de a ne dezvolta ca și comunitate, într-o manieră mai organizată și mai eficientă.

Realizarea strategiei pe care o supunem aprobării s-a făcut prin consultarea extinsă a diferitelor organizații ale comunității locale: politice, economice, sociale etc.inclusiv întâlniri cu cetățenii din toate cartierele municipiului.

Etapele parcurse în procesul de planificare strategică au fost următoarele:

Etapa I - Consultare externă

Scop:	- analiza situației actuale - stabilire viziune, valori și priorități - identificare obiective strategice generale
Procedura:	- consultări publice pe domenii de activitate - analiză SWOT
Perioada:	1 februarie – 30 martie 2007
Domenii:	1. Politică 2. Dezvoltare economică 3. Calitatea vieții 4. Arhitectură, urbanism și reabilitare urbană 5. Educație/Învățământ 6. Cultură, artă, culte 7. Ordine publică și siguranța cetățeanului 8. Relații interetnice

- 9. Turism, tineret, sport și agrement
- 10. Protecția mediului
- 11. Mass media

Număr participanți: 411 persoane

Etapa a II-a – Consultare externă

- Scop:
- stabilire viziune, valori și priorități
  - identificare obiective strategice generale
- Procedură:
- analiză SWOT
- Perioada:
- 18 iunie – 20 iulie 2007
- Număr participanți:
- 2528 persoane

Au fost organizate 20 de consultări publice la care au participat cetățeni din toate cartierele municipiului. Au fost reținute toate problemele ridicate de aceștia, centralizate și procesate. De asemenea, au fost distribuite un număr de 1251 chestionare, dintre care au fost completate 1087 chestionare.

Etapa a III-a – Consultare internă

- Scop:
- stabilire viziune, valori și priorități
  - identificare obiective strategice generale
- Procedură:
- consultări pe departamente (tehnic, social, economic, urbanism)
- Participanți:
- 48 persoane – consilieri municipali și angajați din aparatul de specialitate al Primarului

Etapa a IV-a – Centralizarea problemelor cheie și a provocărilor

Încheiată la 15 noiembrie 2007.

Etapa a V-a – Identificarea direcțiilor (axelor) strategice de dezvoltare

Identificarea obiectivelor strategice (SMART)

Încheiată la 15 decembrie 2007.

Etapa a VI-a – Validarea obiectivelor strategice

Termen: 30 ianuarie 2008.

Cea de-a **VII-a etapă** o constituie **adoptarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad** de către Consiliul Local al Municipiului Arad.

În **etapa a VIII-a** urmează să fie elaborate strategiile sectoriale pe domeniile prioritare precum și planurile operaționale, care vor conține obiective specifice și proiecte concrete.

Etapa a IX-a Ultima etapă o reprezintă stabilirea cadrului de implementare, urmărire și coordonare a aplicării strategiei.

Metodologia de lucru a vizat următoarele elemente principale:

1. Realizarea analizei preliminare: istoricul comunității, analiza de mediu, analiza cadrului strategic la nivel național, regional și județean;
2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității;
3. Analiza sectorială a domeniilor strategice principale, realizată pe domenii de activitate;
4. Stabilirea domeniilor strategice principale:

- 4.1. Economie
  - dezvoltare dinamică
  - diversitate
  - competitivitate
- 4.2. Dezvoltare urbană
  - urbanism
  - infrastructură
  - regenerare urbană
  - transport
  - mediu
- 4.3. Resurse umane, protecție socială, sănătate
- 4.4. Dezvoltare comunitară
  - cultură
  - tineret
  - sport
- 4.5. Turism

5. Articularea documentului strategic. A fost elaborat în urma definirii strategiilor sectoriale bazate pe sintezele de lucru și dezbaterile publice. Acesta este necesar să fie analizat de către consiliul local, de partidele politice și de societatea civilă din Arad, forma lui finală putând fi asumată ca document de planificare strategică pentru comunitate.

Având în vedere cele de mai sus, precum și prevederile art. 36 alin. (2) lit. „b”, alin. (4), lit. „e” din Legea administrației publice locale, nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare

PROPUNEM

Aprobarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad 2008 – 2013/2013 – 2020 ca document de planificare strategică pentru comunitate, document care este și va fi al comunității.

Societatea civilă, arădenii trebuie să decidă cum va arăta orașul în care trăiesc și tot arădenii vor monitoriza punerea în fapt a acestor decizii.

În urma asumării Strategiei de către Consiliul Local se va stabili ordinea priorităților, iar prin bugetul municipal acestea vor fi finanțate. În acest fel, alocațiile financiare și proiectele multianuale vor beneficia de continuitate în finanțare.

Viziunea comunității noastre este următoarea:

În anul 2020, orașul Arad va deveni o importantă metropolă regională care va impresiona prin centrul istoric reabilitat, dominat de Cetatea Aradului transformată într-un pol turistic de amploare, o comunitate puternică cu impact major în regiune prin dinamismul și diversitatea economică.

Un centru cultural care va avea impact asupra mediului academic european prin universități renumite ce vor oferi oportunități pentru o bună pregătire vocațională, susținut de o infrastructură de servicii publice dezvoltată, beneficiind de un sistem de circulație accesibil și fluent, întrepătruns de spații verzi care vor da o ambianță plăcută și vor proteja împotriva poluării, cu unicitatea conferită de accesul direct la Râul Mureș și rezervațiile naturale din Parcul Natural Lunca Mureșului.

Un oraș caracterizat de o societate civilă activă, echilibrată și bine organizată, al cărui sistem de valori va fi bazat pe educație, morală și religie. Un oraș plin de vitalitate, cu oameni prosperi și politicoși în care spiritul tolerant dintre etnii și colaborarea interconfesională au ca rezultat coeziunea comunitară. Un oraș apreciat pentru calitatea vieții, condus printr-o guvernare locală responsabilă și îndreptată către cetățeni, flexibil și progresiv în anticiparea nevoilor comunității.

**DIRECTOR EXECUTIV,
Claudia Macra**

PRIMARUL MUNICIPIULUI ARAD
Nr. 81498/14.XII.2007

Primarul Municipiului Arad,

În temeiul prevederilor art. 36 alin (2) lit. „b”, alin. (4) lit. „e” și art. 45 alin. (1) din Legea nr. 215/2001, republicată, privind administrația publică locală, îmi exprim inițiativa de promovare a unui proiect de hotărâre cu următorul obiect „Aprobarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Arad 2007-2013/2013 – 2020”, în susținerea căruia formulez următoarea

EXPUNERE DE MOTIVE

Apreciez ca necesară elaborarea și adoptarea unei Strategii de dezvoltare a municipiului, până în anul 2020, ținând cont de următoarele considerente:

- prezintă o oportunitate pentru participarea activă a orașului la construirea unui consens în alegerea și implementarea strategiei, a scopurilor și a obiectivelor sale;
- este o modalitate pro-activă și sistematică de a face față schimbării și a contura viitorul;
- stabilește priorități pentru cea mai bună utilizare a resurselor umane, financiare și organizaționale;
- este un document de planificare strategică pentru comunitate, document care este și va fi al comunității;
- societatea civilă, arădenii trebuie să decidă cum va arăta orașul în care trăiesc și tot arădenii vor monitoriza punerea în fapt a acestor decizii.

PRIMAR,
ing. Gheorghe Falcă

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI ARAD 2008-2013 2013-2020

I. INTRODUCERE

II. PLANIFICARE STRATEGICĂ

1. Considerații generale privind planificarea strategică
2. Beneficiile dezvoltării strategice municipale
3. Procesul planificării strategice

III. CADRUL STRATEGIC

IV. ANALIZA LOCALĂ

1. Istoric
  - 1.1. Organizare administrativă
  - 1.2. Capitalul natural
  - 1.3. Patrimoniul arhitectural
  - 1.4. Atracții turistice și agrement
2. Situația economică
  - 2.1. Economie
  - 2.2. Turism și servicii
  - 2.3. Transport și Comunicații
  - 2.4. Zonele industriale
  - 2.5. Agenți economici
  - 2.6. Infrastructură

- 3. Situația socio-culturală**
  - 3.1. Educația și învățământul**
  - 3.2. Cultura**
  - 3.3. Servicii sociale**
  - 3.4. Sănătatea**
  - 3.5. Mass-media**

V. VIZIUNEA COMUNITĂȚII NOASTRE

VI. AXE STRATEGICE DE DEZVOLTARE

- 1. Competitivitatea economică**
- 2. Dezvoltarea urbană**
- 3. Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale**
- 4. Dezvoltarea comunitară**
  - 4.1. Sănătatea**
  - 4.2. Cultura**
  - 4.3. Tineretul**
  - 4.4. Sportul**
- 5. Turism**

VII. IMPLEMENTAREA, URMĂRIREA ȘI COORDONAREA APLICĂRII STRATEGIEI

VIII. CONSIDERAȚII FINALE

I. INTRODUCERE

Municipalitatea Arad s-a angajat încă o dată într-un proces de planificare strategică pentru a crește capacitatea de a ne dezvolta ca și comunitate, într-o manieră mai organizată și mai eficientă. Este ceea ce am experimentat și în anul 2002, când la capătul unei colaborări cu firma canadiană de consultanță, PGF/GTA Internațional, a fost elaborat Planul Strategic al Municipiului Arad, aprobat prin Hotărârea nr. 124 din 30 aprilie 2002 a Consiliului Local al Municipiului Arad.

Acestea au fost doar începuturile experimentării democrației participative. Ulterior, în anul 2004, a fost elaborată Strategia de dezvoltare durabilă a Municipiului Arad. Proiectele propuse prin aceste strategii au fost realizate în proporție de peste 80%.

Planificarea strategică este un proces continuu, iar la nivel local înseamnă o participare largă a comunității. **Scopul** elaborării unei astfel de strategii este de a identifica și de a promova o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea viitoare a orașului, precum și de a stabili pașii care trebuie urmați pentru a realiza această viziune, pași concretizați în obiective și proiecte.

Deosebit de importantă este, de asemenea, promovarea unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să fructifice oportunitățile apărute, în beneficiul comunității.

Nu în ultimul rând, strategia reprezintă un început de drum în realizarea unei coeziuni la nivel de comunitate, prin reunirea eforturilor tuturor membrilor comunității sau, cel puțin, a unui mare număr dintre aceștia, în luarea deciziilor care privesc comunitatea.

Fiecare dintre noi avem planuri, mai apropiate sau mai îndepărtate, legate de viitorul nostru. Fiecare familie încearcă să-și stabilească anumite priorități, fie pe plan spiritual, fie economic sau de orice altă natură. Fiecare asociație, organizație sau instituție are un scop și o rațiune de a exista, în baza cărora își stabilește obiectivele și planurile de viitor.

Este firesc, astfel, ca și la nivel de comunitate să existe o viziune asupra viitorului și o strategie prin care să fie stabiliți pașii pentru atingerea scopului comun propus. O viziune care să fie împărtășită de către întreaga comunitate. O viziune care să motiveze și care să implice fiecare individ pentru a-și aduce contribuția în mod concret, în funcție de darurile sau abilitățile personale. O viziune care să răspundă nevoii de semnificație pe care fiecare dintre noi o avem, astfel încât să dorim să fim parte a ei.

Procesul planificării strategice începe cu dezvoltarea unui acord cu privire la mediul actual și viitor în care orașul activează. O analiză minuțioasă a orașului în acest context a permis o înțelegere a poziției comparative și competitive a Aradului în relația cu alte orașe, precum și a poziției pe care o are în regiune. Această analiză a inclus o examinare a punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor. Înainte de a ne planifica și gândi viitorul, trebuie însă să ne însușim trecutul ca și comunitate, istoria acestui oraș, să ne îndrăgim și să ne prețuim orașul.

La acest moment, nu îndrăznim, poate, să ne exprimăm toate dorințele, deoarece unele ne apar, chiar și nouă, departe de a fi realizabile. Dacă nu învățăm însă să visăm, dorințele noastre nu vor prinde niciodată contur și viață. În anul 2002, când a fost elaborat primul plan strategic al municipiului Arad, am îndrăznit, poate pentru prima dată ca și comunitate, să ne întrezărim viitorul într-o perspectivă nu prea îndepărtată, și anume anul 2010. Acum, suntem în fața unei provocări mai mari, și anume articularea unei strategii pentru perioada 2008-2020.

Este important să știm ce ne unește. Este important, ca și colectivitate, să știm că avem un scop, un țel comun, o motivație pentru toate demersurile pe care le vom face **împreună**. Este important, așa cum de nenumărate ori s-a arătat de către concitadini la dezbaterile și consultările avute pe parcursul anului 2007, să existe coeziune la nivel de comunitate.

Este momentul, pentru fiecare, de a ne evalua statutul și contribuția în comunitate, pentru a face alegeri, pentru a lua decizii. Decizii pentru noi, pentru cei dragi nouă și pentru cei care ne vor urma.

Nu este suficient doar să ne simțim bine ca cetățeni ai Aradului. Credem că trebuie să fim mândri că aparținem acestei comunități și poate, cel mai important lucru, credem că trebuie să simțim împreună pentru orașul nostru – ARAD.

II. PLANIFICARE STRATEGICĂ

II.1. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PLANIFICAREA STRATEGICĂ

Planificarea strategică municipală

Autoritățile locale la nivel mondial se confruntă cu provocări fără precedent. Printre cererile și așteptările tot mai mari ale contribuabililor, multe autorități locale se confruntă cu transferul responsabilităților de la nivel central, fără asigurarea resurselor necesare. Deși inflația crește costul serviciilor municipale furnizate, contribuabilii autorităților locale nu vor tolera creșteri de taxe sau tarife. Schimbările rapide economice, de mediu, politice și tehnologice pretind autorităților locale soluții și îmbunătățiri rapide și continue.

Peste tot în lume, autoritățile locale progresiste folosesc planificarea strategică pentru a se ghida în aceste vremuri dificile. Procesul planificării strategice este de multe ori mai important decât planul rezultat. Planificarea strategică monitorizează continuu schimbările și tendințele din lume care ar putea avea un impact direct sau indirect asupra autorităților locale și asupra capacității lor de a-și îndeplini funcțiile. Planificarea strategică privește înainte și permite autorităților locale să exploateze oportunități și să construiască pe baza punctelor tari, în timp ce diminuează constrângerile și punctele slabe. Planificarea strategică asigură un cadru pentru ca cei implicați să împartă responsabilitatea pentru conturarea viitorului și stabilirea priorităților, în loc de a reacționa și face față problemelor și crizelor pe măsură ce acestea apar. Planificarea municipală strategică integrează aspirațiile economice, sociale, culturale, de mediu înconjurător ale unei comunități într-o viziune de viitor comprehensivă.

„Afacerile nu își planifică niciodată să eșueze, doar eșuează în a planifica”. Acest lucru este adevărat și în cazul autorităților locale. Planificarea strategică folosită în lume și în sectorul privat este un mod sistematic și eficient de a îmbunătăți viitorul.

Lumea este în continuă schimbare – nici un oraș nu face excepție și de aceea simpla păstrare a *status quo* – ului nu este o opțiune. Fie orașul acționează pentru a merge înainte, fie sunt lăsați în urmă de cei ce o fac. Orașele progresiste folosesc planificarea strategică pentru a prelua controlul asupra destinului lor, în loc să reacționeze la evenimente pe moment.

Cu resurse care sunt tot mai limitate nu este posibil să rezolvi toate problemele deodată. De aceea este nevoie ca deciziile să fie luate cu atenție. În același timp, noi oportunități vor continua să apară. Orașul pregătit va fi cel mai în măsură să își asume riscuri măsurate pentru a exploata aceste oportunități pentru realizarea câștigurilor economice.

Citatul lui Joel Ross și Michal Kami ilustrează în culori vii consecințele neplanificării strategice:

„Fără o strategie, o organizație (sau un oraș) este ca o corabie fără cârmă, condamnată să rătăcească fără țintă în voia vânturilor, curenților și evenimentelor.”

În termeni simpli, planificarea strategică este o modalitate de a ne conduce viitorul, prin stabilirea locului în care ne aflăm, a locului în care vrem să ajungem în viitor și a modului în care vom ajunge acolo.

II.2. BENEFICIILE DEZVOLTĂRII STRATEGICE MUNICIPALE

În timp ce planificarea strategică a fost folosită la scară largă în sectorul privat în ultimele decenii, utilizarea acesteia a fost extinsă și asupra sectorului public și non-profit. Planificarea strategică municipală poate fi o modalitate puternică de identificare și realizare a unor acțiuni importante pentru că se concentrează pe probleme cheie, în timp ce ia în considerare capacitatea și disponibilitatea resurselor. Privită cu seriozitate și luată în considerare în abordarea sa holistică, integrează într-un proces de dezvoltare a comunității numeroasele și variatele aspirații ale acesteia.

Planificarea strategică eficace poate avea următoarele beneficii:

- **Asigură o înțelegere comprehensivă a contextului.** Prin analiza problemelor, a nevoilor comunității, a capacităților organizatorice, ca și prin trasarea interrelațiilor sale, planificarea strategică asigură o înțelegere comprehensivă a mediului înconjurător în care acționează municipalitatea. Mai mult, prin clarificarea misiunii și mandatelor, autoritățile municipale vor fi capabile să-și dezvolte mediul organizațional potrivit.
- **Economisește timp și bani.** Majoritatea municipalităților se confruntă cu surse de venit în scădere și cereri de servicii în creștere. Acest lucru necesită decizii de calitate și acțiune. Planificarea strategică permite o înțelegere și o acceptare a cererilor de resurse ca și un cadru pentru coordonarea eforturilor și concentrarea sistematică a resurselor în ariile prioritare. În continuare, capacitățile participanților sunt îmbunătățite prin expunerea la diferite abordări și noi abilități.
- **Crește capacitatea de conducere și asigură o luare a deciziilor pro-activă.** Planificarea strategică asigură un cadru și un context pentru luarea deciziilor. Acesta este unul dintre cele mai mari beneficii pentru politicienii locali. În continuare, dezvoltarea unei viziuni împărtășite, permite pe termen lung crearea planurilor care sunt capabile să transceadă alegerile legislative. Prin urmare, oficialii aleși ai comunității vor avea un mandat mai puternic pentru o conducere orientată spre acțiune. Pe deasupra, personalului municipalității i se va acorda o arie mai largă de responsabilități, îngăduind oficialilor aleși să se concentreze pe probleme cu adevărat importante și strategice.

- **Promovează consensul și implicarea împărtășită în legătură cu scopul și acțiunea.** Planificarea strategică „cere colaborare din partea celor implicați în comunitate pentru punerea de acord a intereselor lor conflictuale, definirea bazei lor comune și transformarea acestora în fundamentul acțiunii în comun. Indivizii implicați renunță la anumite libertăți pentru ca, împreună cu ceilalți, să coproducă rezultatele pe care niciunul dintre ei nu le-ar obține de unul singur”.

Acolo unde există mai multe nivele ale guvernării locale, ca de exemplu autorități regionale și municipalități locale, procesul planificării strategice promovează consens și implicare pentru armonizarea acțiunii viitoare, chiar și acolo unde credințele și valorile politice diferă. Acesta este un imens beneficiu, deoarece un puternic consens asupra priorităților produce un puternic mesaj către organizațiile internaționale în legătură cu locul în care trebuie direcționat sprijinul acordat. Rezultatul este realizarea obiectivelor stabilite de comunitatea locală, și nu a obiectivelor organizațiilor internaționale.

- **Asigură celor implicați educație, comunicare și coordonare.** Planificarea municipală de succes necesită un proces interactiv. Prin crearea unei platforme unde cei implicați pot să se reunească pentru discutarea și rezolvarea problemelor, sunt create legături și rețele de comunicare formală și informală. Acest lucru întărește relațiile comunității și asigură coordonarea acțiunilor. Aceeași platformă asigură celor implicați o mai bună înțelegere atât a problemelor ce afectează comunitatea, cât și a procesului de luare a deciziilor pentru rezolvarea acestor probleme.

- **Dezvoltă un avantaj competitiv și promovează investiția benefică.** Pe măsură ce comunitățile se dezvoltă, necesită investiții din afara propriilor fonduri și astfel intră în competiție cu alte comunități pentru capital limitat destinat investițiilor. Prin considerarea tendințelor globale și a impactului asupra situației economice locale, planificarea strategică poate construi capacitatea de a recunoaște, crea și fructifica oportunitățile care mențin și sporesc baza economică locală. Comunitățile cu cele mai bune planuri strategice au cea mai mare oportunitate de atragere a unor asemenea investiții.

Caracteristicile Planificării Municipale Strategice

- Permite orașelor să aibă un oarecare control asupra destinului lor.
- Prezintă oportunități pentru participarea activă a orașului la realizarea unui consens în alegerea și implementarea strategiilor, scopurilor și a obiectivelor sale.
- Este dezvoltată o viziune realistă asupra viitorului, având în vedere că strategiile locale sunt construite în contextul unor forțe externe vaste și a unor legături între mediile externe și cele locale.
- Nu înseamnă a pregăti pur și simplu viitorul – este o modalitate pro-activă și sistematică de a face față schimbării și a contura viitorul.
- Este un proces continuu, dinamic care identifică atât punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și constrângerile, cât și forțele externe și interne care pot amenința viitorul economic al orașului.
- Stabilește priorități pentru cea mai bună utilizare a resurselor umane, financiare și organizaționale, care sunt limitate.
- Dezvoltă planuri de acțiune pentru obținerea rezultatelor specifice în anumite perioade de timp.
- Se monitorizează, evaluează și se modifică continuu în funcție de schimbarea condițiilor.
- Este similar planului strategic de afaceri, la care se adaugă complexitatea rolurilor democratice interactive.
- Un document de planificare scris este important, dar mult mai important este procesul de autoexaminare a comunității; luarea unor decizii dificile la stabilirea priorităților orașului.

Provocările Planificării Municipale Strategice

Există câteva provocări importante și obstacole în calea unui proces de planificare strategică de succes.

- În primul rând stabilirea procesului planificării strategice și asigurarea faptului că toate segmentele cheie ale populației sunt implicate activ, acestea reprezentând diversitatea orașului.
- Dezvoltarea de planuri realiste, realizabile în contextul scopurilor orașului.
- Adoptarea unei evaluări realiste a resurselor limitate ale orașului și a realității impuse de constrângeri.
- Considerarea procesului într-un mediu deschis și în schimbare care îi expune pe cei implicați și planul însuși unor riscuri, criticii și incertitudinii.
- Integrarea aspirațiilor multiple și câteodată conflictuale (sociale, de mediu, economice sau de planificare).
- Integrarea în strategiile guvernului central.
- Înțelegerea modului în care orașele dezvoltă programe de cooperare și înțelegerea modului în care orașele pot intra în competiție unele cu altele.

II.3. PROCESUL PLANIFICĂRII STRATEGICE

Planificarea strategică este un proces continuu. Acesta începe cu dezvoltarea unui acord cu privire la mediu (atât actual cât și viitor) în care orașul activează. O analiză minuțioasă a orașului în acest context va permite o înțelegere a poziției comparative și competitive a orașului în relația cu alte orașe. Această analiză include o examinare a punctelor tari, punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor.

Având această cunoaștere, conducătorii orașului pot începe să distingă o viziune a viitorului orașului. Apoi sunt stabilite scopurile și obiectivele care trebuie realizate prin această viziune, care sunt apoi definite prin planuri de acțiune specifice. Procesul este apoi pus în acțiune prin implementarea planului strategic. Acompaniat de monitorizare și evaluare, acesta furnizează în cele din urmă modalitățile pentru continua actualizare a planului strategic.

Modul în care este organizat procesul planificării strategice este esențial pentru succesul său. Una dintre componentele cele mai importante este antrenarea și implicarea cât mai multor cetățeni, într-un mod substanțial și nu superficial precum și existența unei echipe dedicate muncii care are rolul de a supraveghea și de a conduce procesul planificării strategice.

Planificarea strategică de succes și dezvoltarea economică, socială, culturală, etc., se bazează întotdeauna pe o înțelegere a mediului actual local atât economic cât și social, de dezvoltare urbană, și a modului în care acel mediu relaționează în contextul mai larg al unei regiuni, al unei țări și, în mod deosebit pentru momentul actual, în context european. Sistemele economice sunt complexe iar sistemele la nivel local, național și global au devenit tot mai strâns legate unele de altele și mai interdependente.

Principalii pași ai procesului planificării strategice sunt:

<p>„Unde suntem acum?”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiză preliminară a caracteristicilor comunității - <i>elemente de istorie</i> - <i>analiza de mediu</i> - <i>analiza cadrului strategic</i>
<p>„Unde dorim să ajungem?”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea viziunii asupra viitorului nostru
<p>„Cum vom ajunge acolo?”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea priorităților și obiectivelor în sprijinul viziunii • Considerarea tipurilor de strategii care vor fi folosite pentru atingerea obiectivelor și realizarea planului de acțiuni • Pregătirea planurilor de acțiune • Implementarea planurilor de acțiune • Monitorizarea mediului extern și local • Monitorizarea și evaluarea obiectivelor și planurilor de acțiune

Colectarea informațiilor a furnizat o bază de date de la care s-a putut porni în identificarea punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor. Completarea analizei SWOT a furnizat o înțelegere a poziției comparative și competitive a orașului față de alte orașe, identificându-se, totodată, și ariile cu probleme critice care trebuie avute în vedere.

III. CADRUL STRATEGIC

CONTEXTUL EUROPEAN

În prezent, Uniunea Europeană parcurge o etapă de redefinire a identității și a coeziunii sale interne, în contextul necesității de a se afirma ca actor competitiv și dinamic într-o lume în continuă globalizare, dar și pe fundalul „digerării” celui de-al cincilea val al extinderii, început în 2004 cu zece state și finalizat prin aderarea României și a Bulgariei la 1 ianuarie 2007.

Uniunea se află într-un proces de reconectare cu propriii cetățeni și de recâștigare a susținerii acestora pentru proiectul politic european pe baze care să corespundă preocupărilor lor, la începutul secolului XXI, percepute diferit față de cele de la jumătatea secolului trecut. Profilul României trebuie să țină cont de oportunitățile existente, în scopul minimalizării vulnerabilităților tipice unui stat nou membru UE, al promovării unor politici coerente, având ca obiectiv creșterea bunăstării cetățenilor români.

CADRUL STRATEGIC

După un deceniu de reforme structurale, legislative și instituționale, de restructurare economică și socială în vederea pregătirii aderării, România trebuie să facă față unui context semnificativ schimbat și cu un nivel crescut de interdependențe între Statele Membre, care necesită un comportament strategic rațional și eficace. Ca stat membru al UE și în îndeplinirea obiectivelor sale, România va aplica principiile și valorile fundamentale ale UE: solidaritatea, consensualitatea. România va avea o abordare constructivă și de cooperare, în îndeplinirea rolului său de partener egal în dezvoltarea UE.

Analiza cadrului strategic identifică prioritățile stabilite la nivelurile: național, regional și județean.

LA NIVEL NAȚIONAL

Planul Național de Dezvoltare (PND) este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială și reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat.

Ca obiectiv general al țării noastre pentru perioada 2007 – 2013 a fost stabilit cel de valorificare maximă a calității de Stat Membru al Uniunii Europene.

Obiectivul Global al PND 2007 – 2013 este „*Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio – economică între România și Statele Membre ale UE.*”.

Obiectivul Global se sprijină pe trei obiective specifice:

- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești
- Dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază
- Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton.

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice și pornind de la aspectele identificate în etapa de analiză socio – economică, au fost formulate **șase priorități naționale de dezvoltare pentru perioada 2007 – 2013:**

- Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economică bazate pe cunoaștere
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului
- Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
- Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării.

LA NIVEL REGIONAL

Regiunile de dezvoltare reprezintă cadrul pentru elaborarea politicii de dezvoltare regională și a programelor de coeziune economică și socială prin care aceasta se implementează.

Regiunile de dezvoltare sunt unități teritorial – statistice, alcătuite din 4 – 7 județe prin asocierea liberă a Consiliilor Județene. Ele corespund nivelului NUTS II în Nomenclatorul Unităților Statistice Teritoriale (NUTS) ale EUROSTAT, pentru care se colectează date statistice specifice, în conformitate cu reglementările EUROSTAT, pentru teritoriile de nivel NUTS II.

Regiunea de Dezvoltare Vest, numită pe scurt și Regiunea Vest, este una din cele opt regiuni de dezvoltare din România. Ea a fost constituită la data de 28 octombrie 1998 prin asocierea județelor Arad, Caraș – Severin, Hunedoara și Timiș.

Istoric vorbind, regiunea cuprinde **provincia Banatului** (respectiv județele Arad, Timiș și Caraș – Severin). De asemenea, Regiunea de Vest cuprinde ținutul **vechii Dacii, cu capitala la Sarmizegetusa**, care în prezent se suprapune județului Hunedoara.

În Regiunea Vest, în scopul implementării politicii de dezvoltare regională, funcționează **Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest (ADR VEST)**, care deține în prezent rolul de Organism Intermediar pentru Programul Operațional Regional 2007 – 2013 în Regiunea Vest.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest reprezintă documentul fundamental al Planului de Dezvoltare Regională. Punctul de plecare al elaborării Strategiei Planului de Dezvoltare Regională Vest 2007–2013 îl reprezintă Planul de Dezvoltare Regională Vest 2004–2006, aprobat de către Consiliul pentru Dezvoltarea Regională Vest și transmis Ministerului Integrării Europene în Iulie 2003.

Situația generală a Regiunii Vest, redată de diagnosticul și analiza SWOT, este foarte contrastantă:

- Este considerată a fi o regiune în creștere, cu rezultate economice superioare mediei naționale, adesea pe locul doi, după Regiunea București–Ilfov
- În același timp, regiunea se confruntă cu probleme de coeziune economică și socială datorate disparităților care există între mediul urban și cel rural, precum și între cele patru județe ale regiunii. Pe de-o parte, județele Arad și Timiș cunosc o mai pronunțată dezvoltare economică și socială, în timp ce, pe de altă parte, județele Caraș – Severin și Hunedoara întâmpină probleme structurale și au încă nevoie de o puternică intervenție și susținere din partea statului.

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivel de regiune, **pentru perioada 2007–2013** au fost identificate următoarele **axe strategice**:

1. Infrastructura de transport și energie: rezolvarea problemelor structurale cauzate de inexistența unei infrastructuri regionale corespunzătoare
2. Competitivitatea economică: creșterea gradului de competitivitate a întreprinderilor și dezvoltarea activităților de cercetare, dezvoltare și inovare
3. Turismul: dezvoltarea potențialului turistic prin valorificarea superioară a tipurilor de turism existente la nivelul Regiunii Vest

4. Cooperarea teritorială: încurajarea cooperării teritoriale intra și interregională
5. Dezvoltarea rurală: diversificarea activităților economice și îmbunătățirea calității vieții în mediul rural
6. Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale: încurajarea accesului la educație, sprijinirea formării și ocupării resurselor umane susținerea categoriilor sociale în dificultate
7. Mediul înconjurător: inițierea procesului de aliniere la standardele europene în domeniul calității factorilor de mediu
8. Dezvoltare urbană: diminuarea disparităților existente între orașele din Regiunea Vest și relansarea socio – economică a centrelor urbane în declin.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest, rezultată în urma consultărilor din cadrul grupurilor parteneriale de lucru stabilește **următoarele obiective:**

OBIECTIV GENERAL:

Dezvoltarea armonioasă a Regiunii Vest, astfel încât aceasta să devină o regiune competitivă în cadrul Uniunii Europene, cu o economie dinamică și diversificată, cu resurse umane superior calificate, iar PIB –ul regional/locuitor să ajungă până în 2013 la 45% din PIB –ul mediu pe locuitor al Uniunii Europene.

OBIECTIVE SPECIFICE

1. **Creșterea gradului de atractivitate** a Regiunii Vest prin dezvoltarea infrastructurii și consolidarea relațiilor de cooperare teritorială
2. Dezvoltarea și diversificarea activităților economice din regiune prin inovare, atragerea de investiții strategice și dezvoltarea mediului de afaceri, în condițiile respectării normelor europene privind calitatea factorilor de mediu
3. Creșterea gradului de ocupare în regiune, asigurarea de oportunități egale pentru toate categoriile sociale și îmbunătățirea nivelului de trai al populației
4. Diminuarea disparităților intraregionale prin dezvoltarea urbană policentrică și sprijinirea zonelor rurale
5. Îmbunătățirea și conservarea calității factorilor de mediu în vederea asigurării dezvoltării durabile și promovării turismului la nivel regional.

LA NIVEL JUDEȚEAN

Strategia de dezvoltare a județului Arad pentru perioada 2007-2013, ca suport decizional la nivel județean, regional, național este un document complex care are la bază Planul Național de Dezvoltare 2004 - 2006 și Planul Regional de Dezvoltare 2004 - 2006 al Regiunii VEST.

Obiectivele, Prioritățile și Măsurile de dezvoltare strategică sunt un rezultat al Analizei cadrului de referință și al Analizei de potențial (SWOT) a județului Arad, elaborate pe baza datelor oficiale, furnizate de instituțiile și autoritățile publice implicate precum și pe baza **Strategiilor de dezvoltare locală existente la nivelul Municipiului Arad**, orașelor și comunelor județului Arad.

Obiective

La nivelul județului Arad ***obiectivul general*** este **creșterea standardului de viață, dezvoltarea durabilă și integrarea județului Arad în structurile regionale la nivelul Uniunii Europene.**

Acest obiectiv general se va putea realiza prin atingerea simultană a următoarelor ***obiective specifice***:

- Stimularea sectoarelor cu potențial de creștere și valoare adăugată ridicată
- Valorificarea superioară a resurselor umane și asigurarea unui nivel de ocupare adecvat
- Promovarea unei dezvoltări regionale echilibrate și atenuarea disparităților teritoriale.

Identificarea priorităților se bazează pe sinteza factorilor socio-economici, dar și pe recunoașterea faptului că, raportat la amploarea nevoilor și a oportunităților, resursele financiare sunt limitate și, prin urmare se impune un grad ridicat de concentrare a acestora.

Strategia Județului Arad se bazează pe cinci Priorități, articulate pe cele trei obiective specifice:

Stimularea sectoarelor cu potențial de creștere și valoare adăugată ridicată. Este primul obiectiv specific și se realizează preponderent prin implementarea a două priorități:

- **Prioritatea 1:** Creșterea competitivității sectorului productiv și a atractivității acestuia pentru investitorii străini, se axează pe stimularea dezvoltării unor sectoare cheie. Sunt incluse aici acțiuni menite să creeze un mediu propice pentru investiții din partea marilor companii, precum și acțiuni de sprijinire a dezvoltării IMM-urilor în aceste sectoare.
- **Prioritatea 2:** Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport, energetice și asigurarea protecției mediului

Valorificarea superioară a resurselor umane și asigurarea unui nivel de ocupare adecvat - este obiectivul specific care se realizează prin prioritatea 3.

- **Prioritatea 3:** Creșterea gradului de ocupare, dezvoltarea resurselor umane și combaterea excluderii sociale.

Promovarea unei dezvoltări regionale echilibrate și atenuarea disparităților teritoriale – ține cont de faptul că o concentrare a investițiilor pe prioritățile sectoriale tinde, pe termen mediu, să exacerbeze, în loc să reducă disparitățile regionale. Acest obiectiv derivat se realizează prin implementarea a două priorități:

- **Prioritatea 4:** Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în agricultură. Această Prioritate va urmări și scăderea dependenței ridicate a zonelor rurale de agricultură, prin sprijinirea diversificării activităților economice în aceste zone
- **Prioritatea 5:** Participarea echilibrată a tuturor localităților la procesul de dezvoltare socio-economică - va sprijini o gamă largă de inițiative regionale sau locale, pentru a căror implementare autoritățile locale vor deține principala responsabilitate. La acestea, se vor adăuga acțiuni specifice în domeniul dezvoltării afacerilor și promovării turismului, unde este necesară completarea acțiunilor de anvergură națională cu acțiuni care vizează în mod special soluționarea nevoilor locale.

IV. ANALIZA LOCALĂ

IV.1. ISTORIC

IV.1.1. ORGANIZARE ADMINISTRATIVĂ

Săpăturile arheologice dovedesc faptul că pe teritoriul municipiului Arad au existat așezări omenești încă din perioada neolitică și, cu mici întreruperi, viața umană poate fi urmărită până în secolul al XI-lea, când stăpânirea regatului feudal ungar se extinde și asupra acestei zone. Prima atestare documentară referitoare la zona Aradului datează din anul 1028, fiind menționată în contextul luptelor purtate de populația autohtonă împotriva regatului feudal maghiar. Într-un document editat în 1347 la Buda de către regele Ludovic I este intercalat un citat din anii 1080-1090, potrivit căruia regele Ladislau cel Sfânt și ducele Lambert donează prepoziturii din Titel satele Ghioroc, Zăbrani, Iwanhaza și Vodkerth în comitatul „Orod lângă râul Mureș”. De asemenea, Cronica pictată de la Viena, precum și Cronica lui Thuroczi, amintesc vestita Dietă din 1131, ținută la Arad.

Aradul s-a afirmat încă de la început și ca un vestit centru ecleziastic. În anul 1131 exista o catedrală catolică, iar în 1156, între semnatarii unui act, figurează și prepozitul Primogenitus din Orod. Aradul deci, la această dată, era centru de prepozitură și prepozitul deținea deja o funcție înaltă, fiind membru al cancelariei ungare. Se consideră că actul cel mai valoros în privința Aradului este donația regelui Bela al III-lea către capitlul Aradului, din anul 1177, donație reînnoită de regele Emeric în 1202. Donația este un act extrem de valoros în care sunt înșirate toate localitățile atribuite capitlului.

Spre sfârșitul secolului al XII-lea, Aradul era și un port însemnat pentru plutele care transportau sarea dinspre salinele Transilvaniei.

La începutul secolului al XIII-lea, Aradul era deja centru de comitat, extins în Valea Mureșului, pe ambele versante. Această structură administrativă s-a păstrat până la ocupația otomană.

Între anii 1551-1552 Aradul va fi ocupat de turci, care vor ridica o cetate pe locul actualei Fabrici Teba. În jurul acestei cetăți se dezvoltă noua așezare civilă.

În perioada ocupației otomane, orașul, pe lângă rolul său strategic, devine și un important nod comercial, descris pe larg de vestitul călător turc, Evlia Celebi, care vorbește despre însemnătatea târgurilor din Arad.

După izgonirea turcilor, întregul comitat aflat spre nord de Mureș va fi ocupat de austrieci. Timp de 20 de ani, Mureșul va forma hotarul între cele două imperii. Având în vedere faptul că cetatea Aradului va deveni centru de apărare în această zonă, încă din 1689, prințul Eugen de Savoya întocmește un plan pentru rezidirea ei. Această cetate va fi dărâmată în timpul Mariei Tereza, când va fi construită noua cetate în stil Vauban (1763-1783).

Paralel cu zidirea cetății, austriecii s-au preocupat și cu înființarea unei zone grănicerești. În iunie 1701 se stabilesc pe linia Mureșului primele unități de grăniceri având centrul la Arad. Deși nobilimea primește cu ostilitate așezarea grănicerilor, aceștia și-au dovedit utilitatea în timpul războiului dintre curuți și imperiali. Zona grănicerească de pe Mureș își va pierde însemnătatea în urma războiului din anii 1716 – 1718.

În primele decenii ale secolului al XVIII-lea orașul era centru militar, sub autoritatea comandamentului suprem austriac. Orașul era mic, concentrându-se în jurul cetății, lângă care, treptat, se va forma un nou cartier agricol, cuprinzând Pârneava, Micălaca și Gaiul, sate țărănești, care nu făceau parte din oraș. Aradul Nou a fost nepopulat până la 1724, când vor fi așezate aici primele 40 de familii germane, aduse din Franconia.

În 1732 aproape întregul județ va fi donat ducelui Rinaldo de Modena, care, în anul 1740, fiind disgrațiat, pierde domeniul, acesta transformându-se în domeniu erarial (cameral). Aradul devine principalul centru al acestui domeniu de stat, având statutul de „oraș privilegiat cameral”.

Orașului Arad i se promisese în anul 1725 ridicarea la rangul de *oraș liber regesc* drept recompensă pentru purtarea demnă și curajoasă a locuitorilor săi în timpul războaielor cu Imperiul otoman. Sperând că împărăteasa Maria Tereza le va asculta rugămințile, orașenii își reînnoiesc succesiv cererile pentru a deveni cetățeni ai „civitas”-ului. Cererea din anul 1795 a fost urmată de răspunsul împăratului Francisc, care stabilea nivelul bănesc al răscumpărării obligațiilor la suma de 200.000 de florini. Cu tot efortul magistratului orașenesc al breslelor și al cetățenilor de vază, nici în anul 1808 așteptările arădenilor nu luaseră sfârșit.

În cursul lunii mai 1826 orașul reușea să verse la finanțe suma de 177.216 florini, prețul pentru dobândirea statului de oraș liber regesc. Diploma de eliberare a fost semnată la data de 12 aprilie 1834.

După desființarea sistemului grăniceresc, va fi organizat noul județ al Aradului, care, începând cu 1746, va cuprinde vechiul comitat medieval al Aradului - partea de nord de Mureș, precum și comitatul Zărandului, până la Vârfurile. Aradul devine principalul centru militar, economic și administrativ din comitat.

În perioada secolelor XVIII-XIX, pe aceste locuri și-au desfășurat activitatea 32 de bresle (a cojocarilor, a pantofarilor germani, a dulgherilor, a lăcătușilor și tâmplarilor etc.) de la care s-au păstrat numeroase documente și însemne specifice, precum: steaguri, lăzi de bresle, sigilii care dovedesc bogata activitate desfășurată. Cea mai veche breaslă înregistrată a fost cea a cojocarilor (1702). Breslele vor constitui, de asemenea, principala bază de dezvoltare a industriei arădene. Prin renumele produselor sale de fabrică și al articolelor de lux, Aradul va fi considerat unul dintre cele mai renumite centre manufacturiere ale imperiului habsburgic, anterior Revoluției de la 1848.

Deceniul opt al secolului al XIX-lea este considerat momentul schimbării, în sensul amplificării aparatului administrativ al conducerii autonome a orașului.

Un alt moment istoric major de care se leagă numele Aradului este cel din toamna anului 1918, când, după decăderea Imperiului habsburgic, Consiliul Național Român Central se mută la Arad.

Printre conducătorii acestei organizații erau și o serie de politicieni arădeni: Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Ioan Suciș și Ioan Flueraș. O delegație maghiară condusă de Oskar Jaszi a venit la Arad să negocieze cu reprezentanții români. După trei zile de discuții, între 13 și 15 noiembrie, marcate de deschiderea spre concesiune a părții maghiare, Iuliu Maniu exprima concis decizia fermă a românilor: totala separare a Transilvaniei de Ungaria și unirea acesteia cu România. Consiliul Național Român Central din Arad a pregătit adunarea plebiscitară de la Alba-Iulia, care a proclamat pe 1 Decembrie 1918 Unirea Transilvaniei cu România.

Odată cu instaurarea administrației românești în Arad începe munca dificilă de organizare a noii administrații. Limba română devine limbă oficială în serviciile publice.

Devenit municipiu și reședință de județ, în anul 1929, orașul Arad va cunoaște o dezvoltare ascendentă datorată poziției sale, ca punct important în traficul internațional spre vest, precum și ca urmare firească a dezvoltării sale

industriale și comerciale. Cu toate greutățile ivite pe parcurs, respectiv pierderea unor mari întreprinderi în favoarea zonei centrale a țării, autoritățile locale au reușit să aducă Aradul în rândul centrelor urbane importante din România interbelică.

Între anii 1920 – 1930, municipiul Arad cunoaște o urbanizare accentuată și se extinde prin înglobarea, ca suburbii, a următoarelor localități: Micălaca, Grădiște, Poltura și Bujac. În aceste cartiere se construiește masiv în perioada 1930-1940. Se constată și o creștere a populației, de la 62.490 locuitori în anul 1920 la 77.225 locuitori în anul 1930. Autoritatea locală cea mai înaltă era primarul, secondat de ajutorul de primar. Hotărârile locale se luau de către Comisia interimară, organul de execuție fiind administrația comunală prin serviciile primăriei și funcționarii comunali.

Dezvoltarea economică a municipiului Arad în perioada interbelică s-a integrat în contextul național existent. După criza din anii 1929 – 1933, ca urmare a reorganizării economiei, a investițiilor de capital, a încurajării unor industrii, se produce o revitalizare accentuată, atingând punctul culminant în anul 1938. Continuând vechile tradiții, existente din secolul trecut, industria arădeană s-a dezvoltat, reușind să se afirme pe plan național. Numărul întreprinderilor mari crește de la 38 la 142. Se extind rețeaua de apă, sistemul de canalizare și serviciile telefonice.

Obiectivele cele mai importante vizate de autoritățile locale comuniste, instalate la sfârșitul anului 1944 și începutul anului 1945 erau refacerea întreprinderilor și transporturilor grav afectate de război. În perioada care a urmat s-au construit marile platforme industriale și noi cartiere de locuințe pentru a face față migrației populației de la sate la oraș. Se remarcă faptul că municipiul Arad a ocupat locul I pe țară la o serie de produse de bază pentru economia națională (vagoane de călători și marfă, strunguri, ceasuri deșteptătoare).

Evenimentele revoluționare din decembrie 1989 au determinat mutații profunde în structurile social-politice, economice și culturale românești. Aradul a fost al doilea oraș din țară care a pășit pe calea democrației, datorită jertfei de sânge adusă de locuitorii săi. Primele alegeri democratice locale au avut loc în anul 1992, structurându-se actualul aparat administrativ.

În prezent, conducerea administrativă a municipiului Arad este asigurată de către consiliul local, ca autoritate deliberativă și primar, ca autoritate executivă. Administrația publică se organizează și funcționează în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, deconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Din anul 2004 conducerea Primăriei Municipiului Arad este asigurată de către Primar Gheorghe Falcă, reprezentant al Partidului Democrat, alături de cei doi viceprimari, Tiberiu Dekany, din partea Partidului Național Liberal și Levente Bognar, din partea Uniunii Democrate a Maghiarilor din România.

Consiliul local actual este constituit din 23 de consilieri municipali, partidele politice având următoarea reprezentare:

Partidul Democrat – 7 locuri

Partidul Național Liberal – 5 locuri

U.D.M.R. – 4 locuri

Partidul Social Democrat – 1 loc

Partidul România Mare – 1 loc

Independenți – 5 locuri

IV.1.2. CAPITAL NATURAL

Localizarea geografică:

Orașul Arad este situat în extremitatea vestică a țării (aprox. 50 km de granița de vest), în câmpia aluvionară a Aradului, parte a Câmpiei de Vest. Este primul oraș important din România la intrarea dinspre Europa Centrală, situat pe malul Râului Mureș, în apropierea ieșirii acestuia din culoarul Deva-Lipova. Orașul se află la o altitudine de 108,5m și se întinde pe o suprafață de 5830 ha, fiind amplasat la intersecția unor importante rețele de comunicații rutiere (Coridorul european rutier -IV- cu traseul șoselei rapide ce va lega Ucraina cu Serbia). Situarea la intersecția drumurilor europene E 68/60 (la 594 km de București (E) și 275 km de Budapesta (V)) și E 671 (la 50 km de Timișoara (S) și 117 km de Oradea (N)), constituie un factor favorizant pentru dezvoltarea sa economică și urbană.

Cele mai apropiate puncte de frontieră, sunt:

- pe șosea:
  - Turnu - 20,3 km
  - Nădlac - 54 km
  - Vărșand - 68 km
- pe calea ferată:
  - Curtici -17 km (cel mai mare punct vamal de căi ferate din vestul țării)
- pe cale aeriană:
  - Aeroportul Internațional Arad

Populația:

Municipiul Arad este reședință a județului cu același nume și are o structură a populației stabilită în urma Recensământului populației și locuințelor - 2002 și a datelor statistice ulterioare, după cum urmează:

- 172.827 locuitori (populație stabilă), din care:
  - 82,7 % de naționalitate română
  - 13,0 % de naționalitate maghiară
  - 1,7 % de etnie/naționalitate romă
  - 1,3 % de naționalitate germană
  - 0,4 % de naționalitate sârbă
  - 0,9 % alte naționalități

Clima:

Moderat-continentală, cu slabe influențe mediteraneene. Radiația solară, poziția geografică, altitudinea, bilanțul radiativ, circulația maselor de aer, determină existența acestui tip de climat cu influențe oceanice. Influența mediului urban asupra temperaturii aerului este sesizabilă în special în sezonul rece, când diferența între oraș și împrejurimi poate atinge valori de 8-10 °C .

În timpul verii, ca urmare a predominării timpului senin și a creșterii intensității radiației solare, temperatura aerului înregistrează valori ridicate - media lunară depășind 20°C grade. Vânturile sunt condiționate de distribuția formelor de relief, circulația maselor de aer având orientare de la sud la est.

- Temperatura aerului-media anuală: 10,7°C grade
- Temperatura aerului-maxima absolută anuală: 37,8°C grade
- Temperatura aerului-minima absolută anuală: -24,2°C grade
- Precipitații atmosferice-cantitate anuală-582,7 l/m²

Temperatura aerului - maxima absolută anuală

Stația de observație	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arad	34,6	32,4	37,0	37,4	37,8	37,5	36,6	34,6

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

oC

Temperatura aerului - minima absolută anuală

Stația de observație	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arad	-17,7	-5,6	-20,8	-16,5	-23,3	-17,5	-24,2	-15,8

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

oC

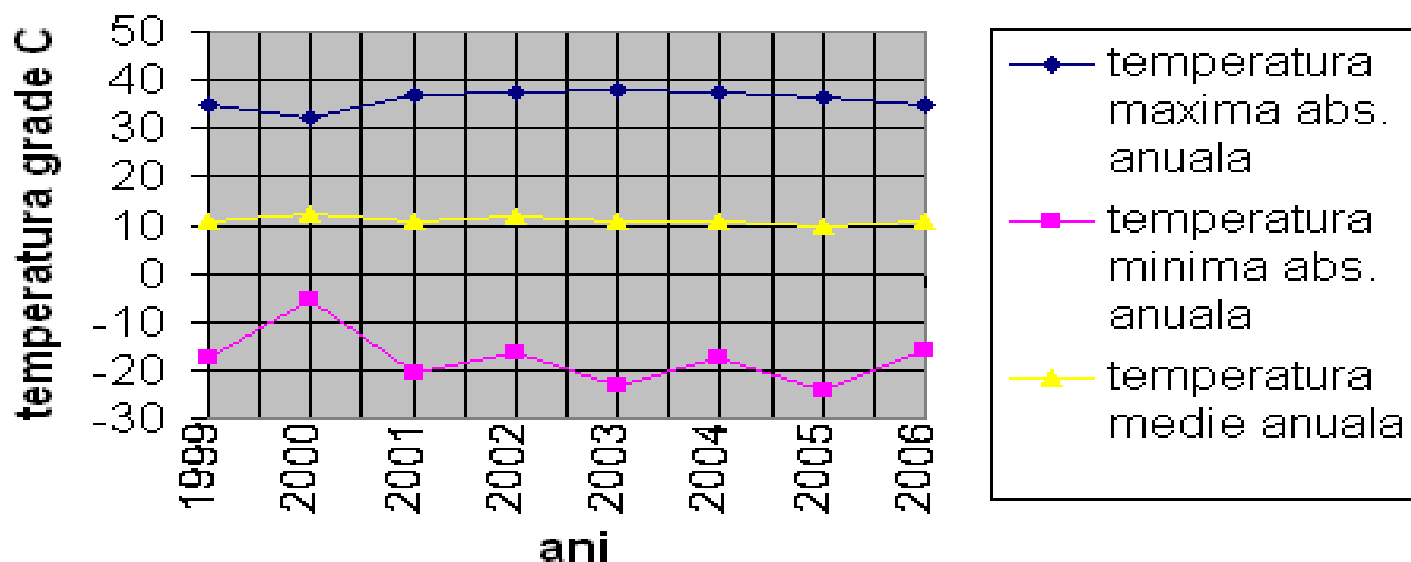
Temperatura aerului - media anuală

Stația de observație	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arad	10,9	12,2	10,8	12,0	10,7	10,7	9,9	10,7

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

oC

Variația temperaturilor aerului pentru localitatea Arad

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Precipitații atmosferice - cantități anuale, l/m²

Stația de observație	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arad	777,1	256,0	728,2	487,8	460,6	709,2	732,2	582,7

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Relief:

Caracteristicile morfografice ale reliefului Municipiului Arad, sunt asemănătoare cu cele din Câmpia Banatului. Orașul Arad este situat la cca 110 m altitudine față de nivelul mării. Fiind parte integrantă din Câmpia Mureșului, este situat în lunca înaltă a Mureșului, care este flancată la sud de Câmpia Vingăi (considerată o câmpie piemontan terasată), iar la nord de câmpia Aradului (Câmpie piemontan tabulară). Aceasta din urmă prezintă câteva subdiviziuni ale căror părți marginale intră în perimetrul Aradului (Câmpia Livadei la NE și Câmpia Ierului la NV. Ca sol predomină cernoziomurile.

Orașul Arad este traversat de Râul Mureș de la vest la est și cuprinde în perimetrul său zona Pădurice, cu un lac natural. Râul Mureș, al doilea râu ca lungime și ca suprafață hidrografică din România, după Dunăre, are la intrarea în municipiul Arad un debit de 154 m³/s. Debitele maxime ale Mureșului pot ajunge la peste 2000 m³/s, lucru care duce la apariția inundațiilor.

Resurse naturale:

Neregenerabile

Natura și diversitatea formațiunilor geologice explică marea varietate a resurselor naturale și activitățile productive legate de valorificarea acestora.

Cele mai bogate resurse naturale sunt:

- *calcarele și marnocalcarele*
- *granitele și granadioritele*
- *andezitele*
- *zăcămintele de diabaze*
- *zăcămintele de nisip cuarțifer și pietriș și roci vulcanice rulate*

În Câmpia Aradului sunt exploatare *structurile petroliere*, având ca rezultat obținerea petrolului și a gazelor de sondă *Izvoarele termale și minerale* constituie importante bogății naturale, cunoscute și captate din cele mai vechi timpuri. Izvoarele termale conțin ape bicarbonatate, calcice, magneziene și sodice. Apele minerale au o componentă predominant carbogazoasă-feruginoasă, slab radioactivă și carbogazoasă și sulfuroasă sodică (în zona Mureșului).

Regenerabile

Principalele resurse naturale regenerabile ale județului Aradul sunt apele de suprafață, apele de subteran și pădurile. Resursele naturale de apă constau din apele de suprafață din cele două bazine hidrografice Mureș și Crișul Alb și din apele subterane cantonate în principal în conul aluvionar al Mureșului și Crișul Alb. Suprafața ocupată de păduri este de aproximativ 210.000 ha, reprezentând 27,5% din suprafața totală a județului. Speciile de arbori predominante în zonă sunt cele de foioase (88%) și rășinoase (12%).

Calitatea factorilor de mediu:

Aer

Unul dintre factorii de mediu greu de controlat este aerul atmosferic, deoarece factorii poluanți care ajung în atmosferă se disipează rapid și nu mai pot fi captați în vederea epurării. Reducerea poluării aerului se poate realiza numai prin captarea și tratarea poluanților la nivelul solului. Poluarea atmosferică duce la efecte globale asupra mediului: precipitațiile acide, degradarea stratului de ozon, efectul de seră, etc.

Sursele de poluare a aerului pot fi difuze sau concentrate într-un anumit punct. În centrele urbane, cea mai importantă sursă de poluare a aerului este emisia de noxe prin țeava de eșapament a autovehiculelor, cu preponderență a celor uzate și vechi. O altă sursă de poluare difuză o constituie emisiile rezultate din antrenarea particulelor de praf (halda de steril – C.E.T.), sub acțiunea vântului, o altă sursă de poluare, o reprezintă gazul de depozit degajat de către depozitele necologice de gunoi menajer, prezente peste tot. Componentele principale ale gazului emis în atmosferă sunt: metanul (55-60%) și dioxidul de carbon (40-45%). Ca surse punctiforme se menționează coșurile de fum.

Disfuncționalități

- *factorii poluanți, emiși pe teritoriu sau transportați transfrontalier, care duc la dezechilibre climatice.*
- *Activitatea antropică care a introdus modificări evidente ale mediului prin defrișări, regularizări de cursuri de ape, drenarea mlaștinilor și a bălților.*

Calitatea aerului ambiant - aciditate

Concentrațiile de SO₂ și NO₂ sunt determinate în patru stații de supraveghere amplasate în Municipiul Arad (o stație de fond și trei stații de impact)

Apă

Apele reprezintă o resursă primordială, însă vulnerabilă și limitată. Este un element indispensabil al vieții, materie primă pentru activitățile productive, sursă de energie și factor determinant în menținerea echilibrului ecologic. Unul din principalele elemente ale menținerii echilibrului natural al mediului și una dintre funcțiunile de bază ale apei este cea de transport a diferitelor reziduuri, de dizolvare a unora dintre acestea. Capacitatea de regenerare a resurselor de apă este limitată și deseori afectată datorită diverselor impurități.

Aradul dispune de una dintre cele mai importante rezerve de apă din România, acest fapt permițând alimentarea fără restricții a populației și ramurilor economice. Municipiul este alimentat cu apă potabilă exclusiv din sursă subterană, din fondul de captare Arad - Chișineu-Criș, care are 118 puțuri. Apele de medie adâncime din conurile aluvionare ale Crișului și Mureșului constituie principala resursă de apă, satisfăcătoare calitativ. Pentru supravegherea calității apelor subterane freatice, există în teritoriu un nr. de 65 de foraje de ordinul I și 26 de foraje de ordinul II, componente ale rețelei naționale. Există de asemenea, și foraje de supraveghere situate în raza surselor poluante ale mediului (9 foraje la C.E.T. pe lignit).

În municipiul Arad trebuie remarcată și prezența unor rezervoare naturale importante de ape termale: situate în cadrul Ștrandului Neptun, dar care în prezent sunt neexploatate.

Disfuncționalități

Râul Mureș reprezintă principalul factor de risc, din punct de vedere al inundațiilor. Debitele maxime ale Mureșului pot ajunge la peste 2000 m³/s (2150 m³/s), lucru care duce la apariția inundațiilor. Inundații puternice au avut loc în cursul anilor: 1930, 1970 și 1975.

Soluri

Complexitatea interacțiunii condițiilor climatice și geomorfologice a generat dezvoltarea unei varietăți de tipuri și subtipuri de sol. În zona administrativă a municipiului Arad (mai puțin în arealul intravilan), predomină solurile din clasa molisolurilor, pigmentate de soluri cu caracter intrazonal, bogate în humus, cu fertilitate accentuată, bune pentru activitățile agricole. De asemenea sunt prezente și solurile intrazonale: vertisolurile, lăcoviștile, solonețurile și solurile aluviale, suprafața ocupată de către acestea fiind relativ redusă.

Se constată o tendință generală de îmbunătățire a calității solurilor, dar pe de altă parte, datorită exploatarei neraționale, se înregistrează o creștere a suprafețelor degradate prin exces de umiditate, eroziune de suprafață și de adâncime, o salinizare secundară și solonețizare (în special a suprafețelor agricole) .

Pădurile

Suprafața de fond forestier proprietate publică, este administrată de către Direcția Silvică Arad, în timp ce pădurile restituite sunt administrate de către proprietarii de drept. Întreaga vegetație lemnoasă este supusă regimului silvic de gospodărire, respectiv Codului Silvic.

Seismicitate

Municipiul Arad se află într-o zonă seismică d, cu gradul seismic de 7,5.

Spații verzi și zone publice

Suprafața inventariată a spațiilor verzi din Municipiul Arad, este de 972.066 mp, structurată după cum urmează:

- Gazon: 832.772 mp
- Trandafiri: 10.257 mp
- Gard viu: 26.883 mp
- Flori: 6.348 mp

Din suprafața de 972.066 mp, suprafața de 220.600 mp, o reprezintă parcurile, după cum urmează:

- Parcul Eminescu 2,20 ha
- Parcul Copiilor 1,90 ha
- Parcul Europa 8,40 ha
- Zona Pădurice 2,50 ha
- Parcul Reconcilierii 1,05 ha
- P-ța Romană 0,90 ha
- P-ța Avram Iancu 0,54 ha
- P-ța Sporturilor 1,83 ha
- Ștrand Vechi- Școala Sportivă 0,74 ha
- Ștrandul Neptun 2,00 ha

Ștrandul Neptun - zonă publică, amplasat în bucla Mureșului și al doilea ștrand ca mărime pe o apă curgătoare din Europa, cuprinde printre altele și 20 ha de spațiu verde.

Faleză Mureșului - se întinde pe o suprafață de 18,23 ha, iar de-a lungul acesteia sunt amplasate trei mari parcuri din municipiu și anume: Parcul Copiilor, Parcul Eminescu și Parcul Europa.

Pădurea Ceala – este situată la 2 km de Arad și ocupă o suprafață de 1143 ha de pădure, cu specii de arbori precum stejar, salcie, gârniță, arin, plop, nuc negru și peste 100 de specii de flori din flora spontană. Se învecinează cu zona construită din municipiu și cu Pădurea Bezdin.

Pe viitor se are în vedere conservarea și mărirea suprafețelor verzi prin acțiuni de plantare de arbori, arbuști și flori. Din suprafața de 972.066 mp, suprafața de 201.749 mp o ocupă parcurile.

Protecția Mediului

Managementul deșeurilor:

Salubritatea stradală

Salubritatea stradală a municipiului Arad este efectuată la ora actuală de către Societatea Comercială Polaris M Holding S.R.L. Primăria Municipiului Arad monitorizează permanent desfășurarea acestei activități, atât cantitativ, cât și calitativ.

Serviciul de salubritate stradală a municipiului Arad cuprinde totalitatea lucrărilor de salubritate stradală - măturat mecanic și manual, măturat trotuare, stropit și spălat stradal, curățare rigole, spălat platforme gospodărești, golit coșuri stradale pentru deșeurile, încărcat și transportat deșeurile la depozitul ecologic precum și lucrări de combatere a poleiului, curățare manuală și mecanică a zăpezii, pluguit, încărcare și transport zăpadă, curățarea gurilor de scurgere (canalizare).

Serviciul de salubritate stradală cuprinde și dezafectarea rampelor (depozitelor necontrolate) de deșeurile de pe teritoriul administrativ al Municipiului Arad. Operatorul de salubritate are obligația de a urmări zonele dezafectate și a le menține salubre.

Salubritatea menajeră

Prin modul de organizare și execuție, supraveghere și control a serviciului public de salubritate menajeră a municipiului Arad, Societatea Comercială Polaris M Holding S.R.L. - concesionarul serviciului se obligă să asigure eurocontainere de 1,1 mc, europubele și saci de plastic pentru colectarea selectivă, la sursă, a deșeurilor precum și să amenajeze platforme gospodărești unde este cazul (betonarea suprafeței platformei), în scopul protejării mediului și manevrabilitatea bună a containerelor/pubelelor. Recipientii puși la dispoziția utilizatorilor corespund normelor de igienă și de protecție a mediului, închizându-se etanș și având protecție anticorozivă.

Legislația în vigoare prevede obligativitatea precolectării selective a deșeurilor. Având în vedere că în momentul de față aceasta nu se realizează, operatorul de salubritate a finalizat investiția „Stație de sortare deșeurilor”, începându-se desfășurarea activității. În stația de sortare din deșeurile municipale, este selectată hârtia și deșeurile din hârtie și carton, masele plastice și ambalajele metalice. Acestea sunt valorificate de către operator, iar fracția de deșeurii nevalorificabile este transportată în depozitul A.S.A. În cadrul contractului între municipalitate și operator este inclusă și activitatea de dezinsecție, dezinfecție, deratizare.

Anul	2003	2004	2005	2006
Managementul deșeurilor				
Cantități generate	142703	98483	102237	100000
Cantități colectate	37330	88375	79360	78000
%	26	89,7	77,6	77,6

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Depozitarea/neutralizarea deșeurilor

Pentru amenajarea depozitului de deșeuri a fost concesionată o suprafață de teren de 13,5 ha, în zona CET-Lignit Arad. Depozitul ecologic amenajat de S.C. A.S.A Servicii Ecologice S.R.L., corespunde reglementărilor Uniunii Europene. Capacitatea totală a acestui depozit va fi de cca.2-2,4 milioane m³, acest lucru însemnând o capacitate de depozitare pentru o perioadă de cca. 30 ani. Depozitul este prevăzut cu membrane de protecție, instalație de captare și epurare levigat. Pentru anul 2008 este prevăzută execuția instalației de captare și utilizare a biogazului rezultat din descompunerea deșeurilor.

Îmbunătățirea calității managementului deșeurilor

Reducerea, re folosirea, reciclarea, nu se adresează doar marilor producători de marcă, reprezentând o ierarhie a măsurilor prevenirii producerii deșeurilor și a managementului lor, ierarhie la care trebuie să se adere foarte strict dacă, se dorește realizarea unei societăți durabile.

Poluarea de impact:

Orașul Arad, localitate cu o densitate mare a populației și un trafic intens, necesită o permanentă monitorizare a gradului de poluare la care este supus.

În ultimul deceniu, în municipiu s-au produs modificări economice și sociale continue, cu impact asupra calității aerului, modificări care au dus pe de o parte la scăderea concentrației de emisii nocive (închiderea Combinatului de Îngrășăminte Chimice din Arad în anul 1990), iar pe de altă parte, o creștere a concentrației de emisii nocive prin punerea în funcțiune a Centralei electro - termice pe lignit în anul 1993, prin creșterea numărului de autovehicule, prin poluarea aerului ambiental cu pulberi în suspensie (tratarea și depozitarea deșeurilor, procese de producție, transport rutier, alte surse).

Zone critice sub aspectul poluării atmosferei

- Unitatea CET Arad-pe lignit
- Unitatea CET Arad-pe hidrocarburi
- Traficul rutier

Emisii de poluanți de la CET Arad - lignit

Consum lignit, t/an	Consum gaz mc/an	Volum gaz ardere, mil mc/an		NOx, mg/mc	SO ₂ , mg/mc	Pulberi mg/mc
		Lignit	Gaz			
753 100	28 934 000	2 400	260	220.08	4 044.77	123.56

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Emisii de poluanți de la CET Arad - hidrocarburi

Combustibil	Consum t/mii mc	Volum gaz ardere, mil mc/an	NOx, mg/mc	SO ₂ , mg/mc	Pulberi mg/mc
Păcură, t	1 816	19.1	405.05	1337.17	918.51
Gaz, mii mc	51 143	203.3	457.19	-	13.28

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Traficul Auto

Transporturile reprezintă o activitate extrem de importantă la nivelul unei societăți.

Impactul acestei activități asupra mediului se evidențiază prin emisiile de poluanți, în atmosferă, provenite de la transportul rutier, de la transportul feroviar care se face cu combustibil și transportul aerian.

Emisii de poluanți proveniți din trafic

Nr. crt.	Poluantul	Emisia, t/an
1	Oxizi de azot	4 570
2	Compuși organici volatili	2 592
3	Oxid de carbon	14746
4	Metan	104
5	Dioxid de carbon	500 203
6	Pulberi	354

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Situația emisiilor de pulberi în anul 2006

Nr crt	Categoriile de surse	Pulberi (t/an)
1	Arderi în industria energetică	370,37
2	Instalații de ardere neindustriale	2 507,19
3	Arderi în industria de prelucrare	19,52
4	Transport rutier	353,69
5	Alte surse mobile	9,85
	Total	3 260,62

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

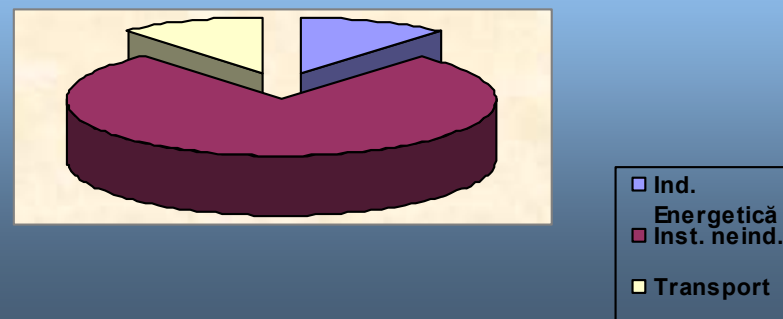
t/an

Arad	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Emisii anuale	1373	1531	1514	1206	4277	4664	3192	3261

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Nivelul pulberilor în suspensie este determinat în trei stații de impact, amplasate în Municipiul Arad, în regim de probe medii de 24 de ore. Punctele de determinare se află pe artere intens circulate. Cantitatea cea mai mare de pulberi provine din instalațiile de arderi neindustriale (locuințe - cca.77%, arderi din industria energetică - 11,9%, transport rutier - 10,5%.

Surse pentru emisii de pulberi

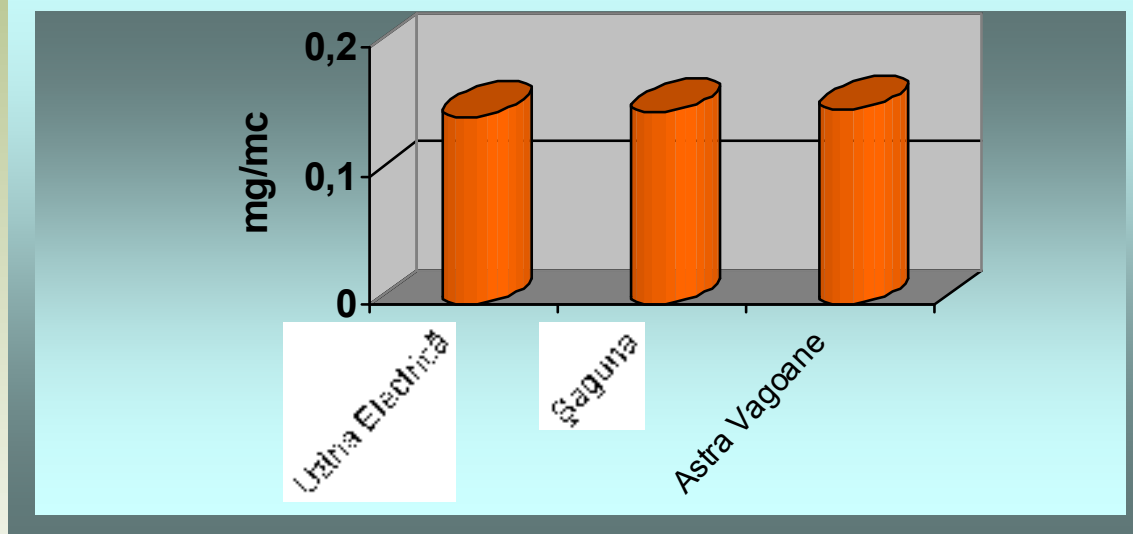
Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Concentrațiile medii lunare a pulberilor în suspensie

Nr. crt.	Perioada	Concentrația medie, mg/mc				
		Sediu APM	Uzina Electrică	Str. Șaguna	Astra Vagoane	Municipiul Arad
1	Ianuarie		0,147	0,147	0,159	0,151
2	Februarie		0,146	0,153	0,150	0,150
3	Martie		0,149	0,150	0,153	0,151
4	Aprilie		0,131	0,135	0,138	0,135
5	Mai		0,143	0,148	0,148	0,146
6	Iunie		0,149	0,150	0,156	0,152
7	Iulie		0,150	0,152	0,154	0,152
8	August		0,149	0,151	0,152	0,151
9	Septembrie		0,149	0,151	0,153	0,151
10	Octombrie		0,151	0,150	0,153	0,151
11	Noiembrie		0,149	0,151	0,153	0,151
12	Decembrie		0,149	0,151	0,153	0,151
Media			0,147	0,149	0,151	0,149
CMA		0,150 mg/mc				
Număr depășiri			106	129	167	402
Număr determinări			258	258	258	774
% depășiri			41,09	50	64,73	51,94

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Arad

Pulberi în suspensie

Prin Protocolul UNFCCC adoptat la Kyoto în anul 1997, s-a realizat stabilirea unei constrângeri legale și cuantificate a emisiilor de gaze cu efect de seră ale țărilor industrializate. Protocolul cere tuturor țărilor să dezvolte sisteme naționale de măsurare și raportare, să înființeze registre naționale, să-și atingă obiectivele pentru perioada 2008-2012.

Una dintre orientările politice ale Uniunii Europene o reprezintă utilizarea mai accentuată a surselor regenerabile de energie. De altfel, valorificarea potențialului surselor regenerabile de energie se înscrie în programul dezvoltării energetice a României pe termen lung, implicit a municipiului Arad. (energia solară, energia eoliană, energia geotermală, energia obținută din alte surse regenerabile, neexploatate până în prezent). În municipiu au existat unele încercări (nefinalizate sau neaplicate) de folosire a energiei solare în scopul producerii de energie termică, prin folosirea de panouri solare (Piața Solară - Cartierul Micalaca).

Educația ecologică

Educația ecologică reprezintă un proces care studiază impactul activităților umane asupra mediului și asigură conștientizarea, evaluarea și clarificarea atitudinii față de mediu precum și metode de contracarare ale factorilor cu rol agresiv asupra mediului. În acest proces există o implicare la nivelul administrației publice locale prin diverse acțiuni de gen în cursul anului 2007: „O zi fără autoturisme”, „Ziua curățeniei în Municipiul Arad”, etc, dar este necesară și implicarea și conștientizarea și la nivel de individ.

IV.1.3. PATRIMONIUL ARHITECTURAL

Începutul urbanizării Aradului a fost marcat de stabilirea graniței între Imperiul Habsburgic și Imperiul Otoman pe râul Mureș, în urma Păcii de la Karlowitz din 1699. Devenind punct strategic, cu rol important în ținerea sub observație a Timișorii ocupată de turci și a navigației pe Mureș, Aradul a fost ridicat de habsburgi la rangul de oraș cameral în anul 1702. Rangul dobândit îi conferea o serie de drepturi economice care impulsionează viața Aradului, a cărui prosperitate s-a reflectat în perioada imediat următoare în dezvoltarea urbanistică.

Populația locală, cât și cea venită (sârbi – militari cu familiile lor și germani – meșteșugari și negustori), preocupată de lărgirea spațiului de locuit, demarează construcțiile proprii acordând atenție și edificiilor religioase și administrative.

Cu toate că începutul era promițător, în urma răscoalei curuților, a cărei desfășurare a avut repercusiuni și la Arad, orașul a suferit distrugerii. Retragerea curuților lasă în urmă un oraș în ruină, cu o populație redusă.

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea Aradul avea imaginea unei așezări urbane incipiente. Inginerul militar chezar – crăiesc Suly, într-un plan executat în anul 1752, prezintă Aradul înconjurat de o pădure deasă, teritoriul localității fiind împărțit în patru sectoare și anume: cetatea veche, zona de refugiu, „orașul sârbesc” și „orașul german”. Cele două „orașe” erau despărțite de un braț al Mureșului, care curgea perpendicular pe actuala stradă Tribunalul Dobra, paralel cu Piața Avram Iancu și care continua pe strada Barițiu.

Locuit exclusiv de sârbi până la jumătatea secolului al XVIII –lea, „orașul sârbesc” avea trei piețe și unsprezece străzi, totalizând un număr de 157 de case, înconjurate de grădini.

Reprezentativă este pentru această perioadă casa Sava Tekelia, aparținând magnatului sârb Sava Popovici Tekelia, aflată astăzi pe strada cu același nume, la nr. 4. Pe fațada clădirii a fost așezată o placă comemorativă bilingvă, în română și sârbă, pe care se află basorelieful în bronz al proprietarului. Ulterior casa a fost cumpărată de municipalitate în anul 1861, în ea fiind amplasată prima clinică particulară a orașului.

„Orașul german” se învecina la sud cu „orașul sârbesc”, la nord se extindea până la actuala Piața a Primăriei, la est se învecina cu Mureșul, iar la vest avea ca limită actuala stradă Șaguna, totalizând un număr de douăzeci și una de străzi și trei piețe.

Deși spre sfârșitul secolului al XVIII-lea intervin o serie de restricții de construcție, în „orașul german”, în afară de biserică și conventul minorit, se mai aflau: casele familiilor nobiliare Bohus și Edelspaher, depozitul de sare, casa trigesimală, capela Sfântului Florian, statuia Trinității, cazarma etc.

Statuia Sfintei Treimi a fost ridicată în anul 1746 în Piața Principală (azi piața Avram Iancu), în memoria epidemiei de ciumă din anii 1738-1739. Statuia barocă de proveniență austriacă a fost sfințită în anul 1751 de către canonicul Eugen Limburg. După construirea noului teatru, municipalitatea a hotărât demolarea statuii și construirea alteia noi.

În anul 1957, monumentul a fost demontat, părțile din bronz au fost expuse în rotunda Bisericii Catolice, iar cele din piatră în spatele Bisericii Catolice din Gai.

După 50 de ani monumentul a fost reamplasat pe platoul din fața Teatrului Ioan Slavici, ceremonia de sfințire având loc în data de 3 noiembrie 2007.

Sfârșitul de secol XVIII marchează în viața orașului începutul afirmării evreilor care, în ultimele decenii ale secolului se constituie într-o comunitate puternică. Așezați în jurul centrului vechi, în zona dezafectată a cetății și în orașul sârbesc, părăsit în număr mare de sârbi, ei își construiesc case, o sinagogă de lemn și pun bazele unui spital.

La începutul secolului al XIX-lea s-a întocmit un plan de sistematizare, pentru împiedicarea dezvoltării haotice a orașului, plan care stabilea ca noul centru al orașului să fie zona Podgoria. Planul nu a putut fi aplicat însă, datorită interdicției impuse de către cei din cetatea nouă a Aradului, care, din motive de siguranță, nu au îngăduit ridicarea de construcții în jurul cetății pe o rază mai mică 1896 de metri, cerând și demolarea celor existente.

În pofida interdicției au existat persoane care, pe propriul risc, au ridicat construcții în zonă. Printre ei se numără și bogatul negustor de covoare Iacob Hirschl care, obținând aprobare de la Împărat, a construit, în anul 1817 vechiul teatru din Arad. Alături de teatru și-a ridicat propria casă în stil empire, amplasată în actuala Piață Avram Iancu, colț cu strada Gheorghe Lazăr.

Teatrul Vechi, situat pe str. Gheorghe Lazăr la nr. 3, reprezintă, pentru vizitatorul municipiului Arad, unul dintre edificiile cele mai interesante, care dăinuie în centrul orașului de circa 180 de ani. Clădirea reprezintă primul sediu de teatru permanent de pe teritoriul țării noastre.

În arhivele arădene a fost descoperită o petiție a proprietarului clădirii, Iacob Hirschl, din care reiese că acest edificiu exista încă din luna mai 1817. Clădirea a fost ridicată în stil neoclasic. Data exactă a inaugurării nu se cunoaște încă. Este sigur că în toamna anului 1817, în luna noiembrie, aici și-a desfășurat activitatea trupa de teatru german condusă de Cristofor Kun.

Primul eveniment de seamă al teatrului, imediat după inaugurare, a fost prezentarea pe scena Thaliei, la 27 februarie 1818, a unui spectacol în limba română, de către elevii Preparandiei arădene, manifestare care se încadrează în rândul primelor reprezentații teatrale românești în țara noastră. Departe de a fi un act cultural izolat, reprezentațiile au fost continuate în anii următori. Existența unei clădiri permanente, în decursul anilor, a adus pe scena sălii de spectacole numeroase trupe de prestigiu și o serie de artiști ca Derynn în 1818, Treuman în 1845, sau Johan Strauss fiul în concertul din 1847.

Anii de după 1848 reprezintă perioada cea mai rodnică din istoria vechiului teatru. În această perioadă demn de remarcat este faptul că, în anii 1868, 1870 și 1871, pe scena teatrului au poposit la Arad, în turnee triumfale, formațiile teatrale românești conduse de Mihai Pascaly și Matei Millo. În cadrul acestor trupe activa ca sufleur și marele nostru poet Mihai Eminescu. În anul 1873, vechiul teatru al lui Hirschl se închide, datorită faptului că în 1874 se inaugurează sala de spectacole din actualul teatru.

În 1907, la 30 noiembrie, în clădirea vechiului teatru, se deschide primul cinematograful din Arad, sub denumirea de „Urania”, unul din cele mai vechi cinematografe din țară. În sala cinematografului „Urania”, la 16 aprilie 1913, are loc prima reprezentație a unui film românesc și anume „Războiul Independenței”. Filmul a fost rulat timp de patru zile consecutive, cu câte patru reprezentații zilnice. În anul 1917, sala de spectacole a primit forma pe care o are în zilele noastre. Odată cu apariția filmului sonor, cinematograful „Urania” se închide deoarece sala nu corespundea noilor condiții de proiecție, prezentând pericol de incendiu. La 1 Decembrie 1933, cinematograful „Urania” se redeschide, având pe ecran un film sonor cu celebrii Pat și Patachon. Cinematograful își continuă activitatea până în anii `80, când este închis, din cauza stării precare a clădirii.

În momentul de față, clădirea se află în patrimoniul autorităților locale, care și-au propus să restaureze acest valoros edificiu cultural arădean și să-i redea, pe cât va fi posibil, aspectul inițial.

Dezvoltarea edilitară deosebită pe care o cunoaște Aradul în secolul al XIX-lea contribuie, practic, decisiv la transformarea sa dintr-un oraș medieval într-unul modern. Majoritatea clădirilor ridicate în această perioadă au fost construite în stil neoclasic, eclectic sau succession, ceea ce conferă arhitecturii orașului un aspect deosebit de unitar. Zona centrală a orașului a polarizat majoritatea funcțiilor urbane: cele mai multe apartamente, cele mai importante dotări comerciale, culturale, sanitare, administrative, de învățământ.

În acest context apare, în centrul orașului, zona arhitectonică pe care arădenii de atunci au botezat-o „Piața Pompierilor”, nume sub care este cunoscută și astăzi. Acest nume i-a fost dat de la faptul că în zonă a existat sediul unității de pompieri voluntari civili din Arad, înființată încă în 1834 și mai ales datorită existenței Capelei Sfântului Florian, patronul pompierilor.

Momentul acordării rangului de oraș liber regesc a fost un imbold pentru activitatea de construcții care s-a manifestat prin transformarea unor edificii mai vechi, ridicarea altora noi și deschiderea unor fronturi stradale.

Edilii se gândeau la construirea unei noi primării pe măsura unui oraș în plină dezvoltare. A fost stabilit chiar și amplasamentul ei, pe locul casei perceptorale de pe latura vestică a Pieței Avram Iancu, casă ce urma să fie cumpărată de oraș, demolată, iar pe locul ei să fie ridicată noua construcție. Proiectul nu s-a mai realizat, dar pe amplasamentul respectiv s-a construit frumosul hotel „Crucea Albă”, azi „Ardealul”.

Construirea și darea în folosință în anul 1858 a gării Aradului a deschis perspectiva deplasării șantierelor de construcții din partea de sud a orașului spre nord, marcând începutul unei revigorări în domeniul urbanismului.

Gara Arad (situată în Piața Gării) a fost construită în anul 1910, după planurile arhitectului Szantay Lajos, pe locul vechii gări de la 1858. Este placată cu cărămidă glazurată și conține elemente decorative secesioniste. Este o construcție P + 1, de mari dimensiuni, cu zona centrală decroșată, prevăzută cu deschideri mari și încununată cu trei atice.

În paralel cu transformările ce au loc în zona centrală, la finele secolului al XIX-lea, urbanistica Aradului include și zona industrială care se dezvoltă și în partea de sud a orașului, unde se construiesc Fabrica de amidon și Fabrica de hârtie, care s-a transformat în Fabrica de zahăr. În partea de nord vest se construiește fabrica de spirt și drojdie a fraților Neumann, în aceeași zonă ridicându-se și o fabrică textilă.

La început de secol XX, în paralel cu edificiile secession, se construiesc, în centru, și clădiri în stil neorenescentin, precum Palatul Neumann, aflat pe Bd. Revoluției colț cu strada Horia, sau Palatul Băncii Naționale (B-dul Revoluției, nr. 72).

Cel din urmă a fost construit ca edificiu bancar între anii 1905-1906, în factură clasică. Clădirea se remarcă printr-o simetrie perfectă, cu o colonadă pe mai multe registre și un fronton triunghiular de inspirație clasică.

Alături de spitale, școli, case de raport, orfelinate și biserici, între anii 1911 – 1913 a fost construit Palatul Cultural, situat în actuala Piața George Enescu.

Palatul este unul din edificiile cele mai reprezentative pentru vizitatorul orașului Arad, impresionanta clădire fiind ridicată între anii 1911 – 1913. De atunci și până astăzi, vizitatorul străin sau autohton rămâne impresionat când se oprește în fața imponentului monument arhitectonic.

Clădirea etalează o diversitate de stiluri. Fațada, în stil neoclasic, este ornamentată cu un fronton sprijinit de masive coloane în stil corintic, iar deasupra lui străjuiește un turn masiv. Aripile laterale sunt dominate de elemente ale stilului renașterii italiene. În partea dinspre parc, arhitectul s-a inspirat din elementele castelului de la Hunedoara, clădire de inspirație gotică. Urcând scările monumentale, vizitatorul intră într-un frumos hol lucrat în marmora de Moneasa și de aici are acces în magnifica sală de concerte.

Construirea edificiului a fost inițiată încă din anul 1901 de către o societate culturală din Arad, care a început demersurile pentru ridicarea unei clădiri care să adăpostească muzeul local, biblioteca orașului și o sală de concerte. Tot atunci s-a preconizat și înființarea unei galerii de artă.

Pentru clădire s-a organizat un concurs la care s-au înaintat 27 de proiecte. Concursul a stârnit un interes atât de mare încât printre participanți s-au numărat arhitecți din Paris, Berlin și Budapesta. Nici unul dintre proiectele prezentate nu a corespuns cerințelor autorităților locale.

În final s-a apelat la arhitectul arădean Ludovic Szantay pentru a executa un nou plan al clădirii. A fost ales locul actual și, după aprobarea definitivă, au început pregătirile pentru construirea palatului. Din lipsă de fonduri, lucrările au stagnat până în anul 1910. În toamna anului 1912 construcția palatului era pe terminate, iar o parte din colecțiile muzeului au fost deja mutate în noile încăperi ale clădirii.

Inaugurarea festivă a avut loc la 25 octombrie 1913. Cu acest prilej a fost invitată și Filarmonica orașului Arad pentru un concert simfonic festiv în sala mare a palatului, concert care a cuprins piese de Schubert, Goldmarck, Bizet și Beethoven. În perioada ce a urmat, publicul arădean s-a întâlnit în sala mare de concerte cu numeroase personalități muzicale din țară și străinătate. Amintim de faimoasele concerte date de marele tenor Traian Grozăvescu, de prezența lui Richard Strauss sau a lui Bela Bartok și mai ales de prezența, în mai multe rânduri, a marelui nostru compozitor și violonist George Enescu. În anul 1931, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de viață, în sala mare a palatului, George Enescu a primit titlul de cetățean de onoare al orașului nostru.

Actualmente, clădirea Palatului Cultural, adăpostește sediile Muzeului Județean și ale Filarmonicii de Stat.

Teatrul Clasic Ioan Slavici situat pe B-dul Revoluției nr.103, este una dintre cele mai reprezentative clădiri de pe artera principală, clădirea constituind un cap de perspectivă pe Bulevardul Revoluției.

Aradul, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, cunoaște un avânt economic și cultural deosebit, context în care se remarcă și o efervescentă mișcare teatrală la Arad. În anul 1868, conducerea orașului a luat o decizie fermă referitoare la construirea sediilor primăriei și teatrului.

Această hotărâre a fost încurajată de situația economică deosebită a localității care, în acel moment, era în plină dezvoltare economică. În anul 1874, în clădirea nou construită, au avut loc primele reprezentații teatrale. Edificiul a fost realizat în stil neoclasic, cu trei nivele, cu intrarea principală în axul bulevardului și marcată de o coloană ce susține un fronton.

Din momentul inaugurării și până după al doilea război mondial, în această clădire au avut loc numeroase manifestări teatrale, atât ale asociațiilor teatrale locale, cât și ale unor trupe consacrate din țară și străinătate. În perioada interbelică, în partea din față a clădirii a funcționat și un local deosebit, restaurantul „Palace”, local de care arădenii care au trecut pragul vârstei de 70 de ani își amintesc nostalgic.

De-a lungul existenței sale, în interiorul clădirii au avut loc numeroase modificări. În anul 1948, în urma hotărârii luate de autoritățile de stat, la Arad, s-a constituit Teatrul de Stat, instituție cu o activitate deosebit de laborioasă până în momentul de față.

În anul 1959, teatrul a fost refăcut în întregime, ca urmare a unui devastator incendiu. Cu această ocazie i s-a redat forma originală. Frontonul de pe fațada principală a fost decorat cu un basoreliev executat de sculptorii arădeni Ion Tolan, Valeriu Brudascu și Emil Vitroel. În 1967, în interiorul teatrului, a fost amenajată o mică sală de spectacole, cunoscută de toți arădenii sub numele de sala „Studio”.

Cetatea Aradului a fost ridicată din ordinul împărătesei Austriei Maria Terezia. Construită după planurile general-maiorului Filip Ferdinand Harsch (1763 – 1783), cetatea este o variantă originală a fortificațiilor franceze de tip VAUBAN. Cele șase porți ale cetății au bolta barocă. În mijlocul cetății, închizând latura platoului de adunare (Apelplatz) se află fosta biserică și mănăstire franciscană, ridicată în 1781 în stil baroc. Din 1919, în cetate, se află o unitate a armatei române, în cazarmă existând și un muzeu al regimentului.

Palatul Administrativ domină Bulevardul Revoluției. Planul clădirii, cu destinația de Primărie, a fost realizat de către arhitectul Odon Lechner de la Budapesta. Din probleme de ordin financiar, la cererea conducerii orașului, planul a fost modificat de către arhitectul arădean Ferenc Pekar. Noul plan a păstrat trei nivele numai în partea de la intrarea principală, renunțând și la închiderea laturii dinspre parc. Turnul înalt de 54 m amintește de primăriile flamande. La ornamentație se pot descoperi multe elemente renaștentiste din Flandra. De la intrare, o scară impunătoare, acoperită cu marmură roșie, duce la etaj. Palatul are o impunătoare sală festivă.

Inaugurarea clădirii a avut loc în anul 1877, în anul următor fiind adus, din Elveția, orologiul ce funcționează și astăzi. Vitraliile realizate în anii 1960 de către renumitul artist plastic Sever Frențiu, simbolizează anotimpurile.

Palatul Cenad (B-dul Revoluției, nr. 73) a fost construit de Societatea de Cale Ferată Arad - Cenad, după planurile arhitectului Jiraszek, la sfârșitul secolului al XIX-lea. Clădirea este reprezentativă pentru arhitectura eclectică, bogat ornamentată în stil clasic și renașcentist. În curtea clădirii s-au păstrat până azi două candelabre de gaz din secolul al XIX-lea.

Turnul de Apă situat pe strada Turnului (Ceaikovski) a fost construit în 1896. Turnul, de 38 m înălțime, ridicat în vecinătatea cazarmii pompierilor, a fost cea mai înaltă clădire a orașului. Proiectul provine din atelierul celebrului arhitect Miklos Ybl, care a folosit ca model donjonul unei cetăți medievale. Clădirea, acoperită cu cărămizi de ornament, se distinge prin ornamentația fină a balustradelor balcoanelor și a fierului forjat folosit. A funcționat până în anul 1956. Din 1990 turnul este în proprietate particulară, găzduind o expoziție permanentă a apei, precum și multe expoziții de artă sau tematice.

Casa cu Lacăt și Însemnele Calfelor (str. Tribunalul Dobra, nr. 7)

Breslele arădene și-au construit o serie de clădiri care, prin arhitectura lor, au dominat centrul orașului în perioada respectivă. Clădirea a fost construită în anul 1815, de către comerciantul vienez Iosif Winkler, apoi renovată în anul 1851, dată înscrisă deasupra porții.

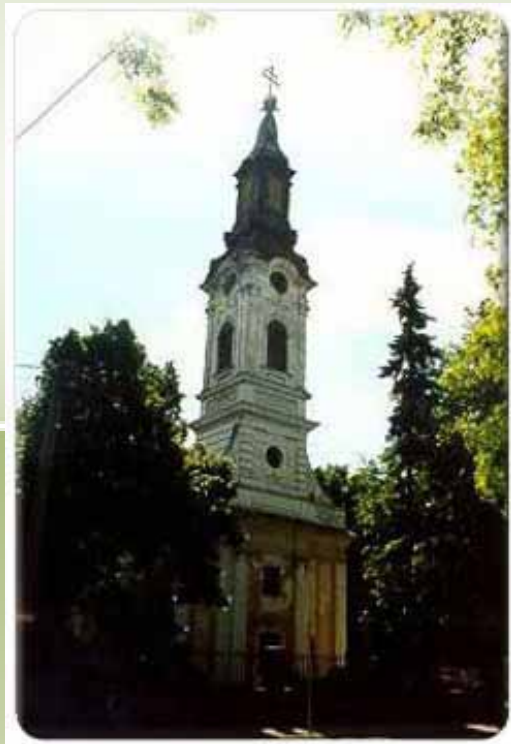
Cea mai răspândită legendă a fost aceea că omul care reușește să deschidă lacătul, primește casa. Dar aceasta a rămas o vorbă fără temeii, deoarece lacătul nu are mecanism și gaura pentru cheie este făcută numai pentru înșelarea ochilor. În colțul clădirii, spre strada Plevnei, există o nișă în care se afla un trunchi de copac înconjurat cu o bară metalică închisă cu un lacăt. Cercetările au stabilit că butucul, construit în 1827, a avut doar un caracter decorativ. "Casa cu lacăt" de la Arad este legată și de evenimentele revoluționare din anii 1848-1849. Această casă a fost, într-o vreme, reședința poliției secrete imperiale austriece, iar în pivnița casei au fost închiși numeroși revoluționari.

Podul Traian a fost executat între anii 1910 și 1913, tablurile metalice fiind produse la uzinele Reșița. Monument de artă inginerescă, a supraviețuit avariilor provocate de cele două războaie mondiale, numărându-se printre puținele structuri de tip Gerber din Europa. În toamna anului 1944 pila P1 (Aradul Nou) a fost aruncată în aer, fapt ce a atras după sine prăbușirea în apă a tablăului aferent malului stâng și a celui independent. Podul a fost refăcut între anii 1947 și 1948, după care au urmat alte serii de lucrări de consolidare

Preparandia din Arad (str. Preparandiei nr. 13) a fost prima instituție școlară din întreg arealul românesc și între primele din Europa. Înființarea la Arad, în anul 1812, a celei dintâi școli în limba română pentru pregătirea învățătorilor și a preoților (până în 1822 când se va înființa seminarul teologic român), a însemnat ridicarea Aradului la statutul de centru cultural al zonei. Istoria Școlii Pedagogice de la Arad dovedește că ea nu a fost o școală regională sau locală, ci a fost de la început o școală națională prin excelență. În jurul acestei instituții de învățământ s-au grupat intelectualii români ai vremii, profesorii fiind autentici promotori ai spiritului românesc.

De aici s-au ridicat numeroși pedagogi, oameni de știință și artă care au fost inițiatorii curentului preparandistic ardelean înainte de 1848. Dintre personalitățile de seamă ale școlii de renume amintim pe pedagogul Dimitrie Țichindeal (1775 – 1818), istoricul și pedagogul Constantin Diaconovici Loga (1770 – 1850) sau pe Alexandru Gavra (1784 – 1884), cărora Preparandia arădeană îi datorează buna organizare a începuturilor ei.

Biserica Ortodoxă Sârbă „Sfântul Petru și Pavel” (Piața Sârbească, nr. 1) a fost construită între anii 1699-1702. Este cea mai veche clădire din municipiul Arad. După recucerirea cetății Aradului de către armatele creștine comandate de prințul Eugen de Savoya, în oraș au fost așezați grăniceri sârbi. Construirea lăcașului de cult pentru ei a fost finanțată de căpitanul Iovan Popovici Techelia. Biserica închinată Sfinților apostoli Petru și Pavel și-a câștigat actuala înfățișare între anii 1720 și 1822, fiind mărită de către Sava Tekelia, strănepotul ctitorului. Înălțimea turnului a fost mărită cu 4 m de meșteri din Ucraina, adăugând o turlă în stil rococo. Pilaștri cu capiteluri în volute pe deasupra intrării precum și ornamentația turnului dau un aspect baroc întregii clădiri. Picturile bisericii și iconostasul au fost pictate de cunoscutul pictor arădean Nicola Alexici, iar sculpturile de pe iconostas aparțin sculptorului Mihai Ianici. În sanctuar se află un frumos icon pictat de Șefan Tenețchi reprezentând pe Maica Domnului. În biserică sunt păstrate cele mai vechi steaguri ale breslelor.

Catedrala Romano - Catolică (B-dul Revoluției, nr. 96) a fost construită între anii 1902-1904, în stil renescentist, după planurile arhitectului Tabakovics Emil. Construcția impresionează prin monumentalitatea coloanelor. Intrarea principală a catedralei este boltită, deasupra ei aflându-se frontispiciul semicircular adâncit ce adăpostește „Pieta” – o copie după sculptura lui Michelangelo de la Catedrala „San Pietro” din Roma.

Catedrala Sfânta Treime, situată în locul unde se intersectează patru artere mari de circulație: spre Nădlac, Oradea, Deva și Timișoara, este o construcție monumentală, în stil bizantin, în formă de cruce, având o lungime de 61 m, o lățime de 35 m la abside și 25 m la intrare, înălțime 61 m. Poate adăposti peste 4.000 de credincioși la slujbă.

IV.1.4. ATRACȚII TURISTICE ȘI AGREMENT

Cetatea Aradului

Vechea cetate a Aradului, care a dăinuit până în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, era așezată în jurul actualei Piețe Vechi, situată lângă drumul care ducea spre Aradul Nou. A fost plasată pe o insulă, înconjurată de un braț al Mureșului, fiind legată de oraș prin trei poduri. Cetatea avea forma unui dreptunghi cu bastioane pe colțuri și a fost construită în stil italian vechi.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, această cetate și-a pierdut importanța strategică. În urma dezvoltării artileriei și, în general, a tehnicii militare, bastioanele și zidurile sale nu mai puteau rezista unui nou asediu. De aceea, în anul 1763, din ordinul împărătesei Maria Tereza, s-a început construirea unei noi cetăți corespunzătoare nivelului construcțiilor militare contemporane.

Pentru locul noii cetăți s-a ales peninsula Arad, în partea de est a Mureșului, pe care orașul Arad a trebuit să o cedeze armatei imperiale.

Cetatea a fost construită după planurile general-maiorului Filip Ferdinand Harsch, care a introdus elemente noi, inovații personale, aplicate mai târziu la numeroase fortărețe. Lucrările au durat 20 de ani (1763-1783), cetatea fiind o variantă originală a fortificațiilor franceze de tip VAUBAN.

Noua fortificație era stelară, cu șase colțuri neregulat dispuse, în unghi ascuțit, dând naștere la unghiuri intrânde și ieșinde, fețele devenind în același timp și flancuri. Toată artileria era depozitată în galeriile întărite, dispuse pe două nivele suprapuse în lungul cetății.

Șanțul era foarte lat, până la 250 m, cu o contraescarpă în formă de dinți de ferăstrău. În exteriorul șanțului se afla un mic val de pământ, până la malul Mureșului. Întregul sistem de fortificații ocupă o suprafață mare, pe o lungime de 1200 m și o lățime de 900 m.

Toate construcțiile au fost realizate în cărămidă și piatră, mult îngropate în sol, astfel încât cu greu puteau fi distruse de un tir direct de artilerie. Legenda spune că cetatea a fost construită cu cărămidă adusă din mână în mână, prin șir indian, de la Jimbolia. O cărămidă trecea prin mâinile a 30.000 de oameni și ajungea în 24 de ore la Arad.

Forța de muncă folosită a fost populația din zona Aradului, 184.469 persoane, prin robotă – se muncea 104 zile cu palmele și 52 de zile cu carul. În medie, fiecare familie presta 180 de zile pe an și, în plus, trebuia să asigure, pentru meseriașii aduși din Austria, 1 car cu lemne, 2 cocoși, 12 ouă, 1 cupă cu unt și zeciuală din producția agricolă.

Construirea cetății a înaintat foarte greu. Zilierii din împrejurimi și din Ardeal, care de obicei lucrau la marile construcții din aceste părți, nu au vrut să muncească aici, deoarece se temeau că, până la urmă, vor fi recrutați cu arcanul în armată.

Construirea noii cetăți era o adevărată nenorocire pentru orașul Arad. Chiar din perioada existenței vechii cetăți s-au dat anumite dispoziții care limitau dezvoltarea orașului. Acum, autoritățile militare imperiale, pentru asigurarea unui vast câmp liber de tragere a puternicelor baterii ale noii cetăți, plănuiau mutarea orașului Arad pe locul actualei comune Zimand sau Utviniș.

La 9 decembrie 1779, s-a publicat ordinul de mutare a orașului, dar majoritatea populației s-a împotrivit acestui plan. În fruntea mișcării se găseau meșteșugarii și comercianții, în al căror interes lovea cel mai mult strămutarea orașului.

Împăratul Iosif al II-lea, a realizat, cu ocazia inspecțiilor făcute la construirea cetății din Arad, că aceasta nu va putea juca nici un rol pentru Austria, fiind prost amplasată, și ca urmare, în anul 1871 a ordonat ca Aradul să rămână pe locul său secular.

Abia a fost terminată cetatea în anul 1783 și clasele dominante au și început să tragă foloase de pe urma ei. În 1784 au fost deținuți în cetatea din Arad cetățeni care au participat în cadrul marilor mișcări revoluționare conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

Peste câțiva ani, tot în această cetate au fost închiși sute de prizonieri din armata franceză revoluționară, capturați de trupele intervenționiste austriece. În această perioadă a fost înființată aici faimoasa temniță militară, unde au suferit mulți patrioți și oameni progresiști.

În revoluția din 1848-1849, comandantul cetății, generalul imperial Bergers, s-a dovedit a fi sluga fidelă a reacțiunii habsburgice. În toamna anului 1848, când habsburgii au dezlănțuit contrarevoluția, Bergers a somat cetatea Aradului la supunere în fața habsburgilor. Dar populația orașului, în frunte cu comitetul de apărare prezidat de Dimitrie Maica, s-a hotărât să opună rezistență. În ciuda tirului barbar al bateriilor imperiale (peste 40.000 de proiectile de artilerie), care au distrus și incendiat sute de case de locuit din oraș, arădenii au rămas credincioși cauzei revoluționare.

Unitățile armate revoluționare, sprijinite de arădeni, au dus lupte grele pentru cucerirea cetății. Punctul culminant al acestor lupte eroice l-au constituit luptele victorioase de stradă din 8 februarie 1849. Un rol decisiv l-a avut aici Batalionul nr. 29 al armatei revoluționare, compus din țărani români, maghiari și germani. Asediul cetății s-a soldat cu capitularea garnizoanei contrarevoluționare la 1 iulie 1849.

În august 1849, guvernul revoluționar maghiar, în frunte cu Kossuth își stabilește reședința în cetatea Aradului. La 10 august 1849, are loc ultimul contact între Nicolae Bălcescu – marele revoluționar român și Kossuth, în vederea întăririi colaborării forțelor revoluționare române și maghiare și încetarea luptelor fraticide din Munții Apuseni, lupte generate de politica mârșavă a reacțiunii pentru învrăjbirea diferitelor naționalități și de greșelile conducătorilor ambelor popoare.

Ca urmare a acestei întrevederi, la 12 august 1849, apare la Brad decretul lui Kossuth care, cu asentimentul lui Avram Iancu, comunicat prin Bălcescu, a ordonat comandanților să înceteze luptele din munții Apuseni.

Aici a fost instituit, după înăbușirea revoluției din 1848 - 1849, un tribunal militar imperial însărcinat cu judecarea revoluționarilor arestați. Acest tribunal a condamnat la moarte în mod mecanic numeroși luptători pentru libertate. Lângă cetate, au fost executați în mod demonstrativ, la 6 octombrie 1849, cei 13 generali comandanți ai armatei revoluționare maghiare, fii ai diferitelor popoare care s-au ridicat împotriva aspirării popoarelor dornice de libertate.

În cazematele Cetății Arad, alături de alți revoluționari, a fost deținut în anul 1849 și înflăcăratul patriot Eftimie Murgu, care a slujit cu abnegație interesele sociale și naționale ale poporului român. În memoria eroului revoluționar Eftimie Murgu, Comitetul Județean de Artă și Cultură a pus o placă comemorativă pe pavilionul central al cetății, în anul 1968.

În cetatea din Arad au fost întemnițați pentru mulți ani sute de revoluționari aparținând diferitelor națiuni. După înăbușirea revoluției, autoritățile imperiale și-au reînviat planul lor vechi pentru înlesnirea acțiunii artileriei cetății. Astfel, a fost demolată a parte a orașului începând cu catedrala Ortodoxă, care se afla în apropierea actualului Liceu „Moise Nicoară”.

Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, cetatea Aradului și-a pierdut treptat importanța militară și a devenit o simplă cazarmă. Totuși, au fost ținute aici mari forțe militare, folosite la reprimarea forțelor proletariatului și mișcării lor, alături de țărănimea din împrejurimi care, spre sfârșitul secolului al XX-lea, a cunoscut un mare avânt. Astfel, armata a fost folosită la înăbușirea grevei generale din Arad din anul 1904, a mișcării muncitorești de la Șepreuș, Semeș etc.

În timpul primului război mondial, Comandamentul Suprem al Armatei Austro-ungare a format aici un puternic lagăr de concentrare, unde au fost târâți cu miile locuitorii țărilor coteropite.

Soldații încazarmați în cetatea Aradului au fost ținuți în condiții extrem de grele. Dar aceștia, în pofida terorii ofițerilor, nu s-au rupt de popor. Astfel, de exemplu, cu ocazia capitulării Cetății la 1 iulie 1849, aproape 600 de soldați români încorporați cu forța în armata imperială austriacă, încă dinaintea începerii revoluției, scăpați de sub teroarea ofițerilor, au trecut în rândul revoluționarilor. În anul 1918, soldații din garnizoana cetății au format Consiliul Militar, organul lor revoluționar, care, mai târziu, a avut un rol preponderent în desfășurarea acțiunilor de luptă.

Cetatea a servit drept cazarmă armatei române între anii 1918-1945, iar din 1945 până în 1958 a deservit trupele sovietice. În prezent, în incinta cetății funcționează Garnizoana Arad.

Fortificația de la Arad este singura cetate din Transilvania construită în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, ilustrând o fază târzie a sistemelor de fortificații stelate din Europa. Cu ea se încheie una dintre cele mai importante etape din istoria fortificațiilor transilvănene, dar și a tuturor fortificațiilor din această parte a Europei.

Lăcașe de cult

Biserica Ortodoxă Română „Sfântul Ioan Botezătorul” a fost construită în stil baroc între anii 1862-1865, după planurile arhitectului Antoniu Czigler. Cele două turnuri-clopotniță au secțiunea pătrată, cu câte un orologiu pe fiecare latură. În anul 1966 interiorul catedralei a fost decorat cu fresce în stil bizantin de către pictorul Eremia Profeta.

Mănăstirea ortodoxă Sf. Simeon Stâlpnicul (Gai) a fost ctitorită de episcopul Sinesie Jivanovici, fiind o remarcabilă realizare a barocului eclesiar provincial, slujind ca și conac de vară episcopal. Conacul și biserica formează o unitate arhitecturală în formă de U. Cea mai bogată în ornamente este fațada răsăriteană a conacului având un rizalit ornamentat cu pilaștri și volute. Caracterul baroc al bisericii este accentuat de turnul cu două registre despărțite, cel de mai jos cu pilaștri ionici, cel de sus cu capiteluri corintice. Tot în curtea mănăstirii se află monumentul istoric Biserica de lemn „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, datată între anii 1745-1754.

Biserica Evanghelică (B-dul Revoluției, nr. 61) a fost construită în 1906, în stil neogotic, după planurile arhitectului Szantay Lajos. Este cunoscută și sub numele de „Biserica Roșie”, datorită exteriorului realizat din cărămidă roșie șlefuită. Are un turn de 46 m înălțime, un altar sculptat în stil neogotic și o orgă electropneumatică realizată la Timișoara.

Sinagoga Neologă (str. Tribunalul Dobra nr. 10) a fost construită între 1828 – 1834, în timpul rabinului șef reformator Aron Chorin. Clădirea proiectată de arhitectul arădean, în mai multe rânduri primar al orașului, Domokos Heim, are o formă aproape pătrată, în exterior având un stil clasicist, mai ales fațada dinspre strada Cozia, împodobită cu semicoloane cu capitelluri ionice și un timpanon. Celelalte fațade amintesc de stilul renașterii. În interior se află sinagoga, ridicată în stil maur spaniol, cu o bogată ornamentație geometrică colorată.

Monumente și statui

Statuia Sfântului Ioan de Nepomuk, a fost ridicată în Arad în anul 1729, imediat după sanctificarea episcopului ceh de către papalitate. Inițial statuia a fost așezată pe malul Mureșului, lângă clădirea vămii de sare, sfântul fiind protectorul apelor și al podurilor. Ulterior, în anul 1880, a fost mutată în locul actual, la intersecția dintre străzile Episcopiei și Desseanu, după construirea clădirii Primăriei și a digului Mureșului. Statuia colorată provine dintr-un atelier vienez, fiind opera unui sculptor anonim, reprezentând sfântul în straie preoțești, cu o bogată ornamentație barocă, având în mână o cruce.

În prezent, statuia originală se află în biserica romano-catolică a minorității Arad – centru, copia expusă fiind opera artistului plastic arădean Mihai Takacs.

Monumentul Sfânta Treime – ridicat, între anii 1738 - 1740, în amintirea ciumei care a bântuit orașul.

Statuia Sfântului Florian a fost ridicată în anul 1869, din donațiile unor familii, fiind opera unui sculptor necunoscut. Este amplasată în cartierul Aradul Nou, pe strada Adam Müller Guttenbrunn. Statuia îl reprezintă pe Sfântul Florian, patronul pompierilor, în uniforma ofițerilor romani, cu coif pe cap, având în mâna dreaptă un urcioc cu apă pentru stingerea incendiilor, iar în mâna stângă un steag.

Monumentul de la Subcetate a fost ridicat în anul 1881 în cinstea celor 13 generali ai armatei revoluționare maghiare, executați la 6 octombrie 1849. Obeliscul din marmură gri este așezat pe o movilă artificială, pe cele patru laturi fiind trecute data execuției și numele celor 13 martiri.

Aleea personalităților arădene

- *Alexandru D. Xenopol* (1847 - 1920) - istoric și filozof, care a donat vasta sa bibliotecă cetățenilor Aradului
- *George Coșbuc* (1866 -1918) - poet național, cunoscut ca "Poetul Țărănimii", care a avut multiple legături cu orașul Arad
- *Petre Pipoș* (1859 - 1913) - profesor al școlii românești de pedagogie
- *Ioan Russu Șirianu* (1864 -1929) - publicist, istoric, sociolog, luptător pentru eliberarea națională
- *Gheoghe Popa de Teiuș* (1824 -1867) - primul român comite suprem al Aradului
- *Mircea V. Stănescu* (1841 - 1888) - avocat arădean, liderul mișcării naționale românești

Crucea Răfiroiu – se află în Parcul Mihai Eminescu. Monumentul a fost realizat în 1936, după planul arhitectului-șef al orașului, Silvestru Răfiroiu, în memoria preoților martiri ortodocși români din anul 1918 – 1919.

Parcul reconcilierii Româno – Maghiare – a fost amenajat în fosta Piață a Pompierilor, fiind inaugurat la 25 aprilie 2004, în prezența delegațiilor guvernamentale ale Românie și Ungariei. În parc au fost amplasate două monumente:

Statuia Libertății – opera sculptorului Gyorgy Zala din Budapesta, a fost inaugurată la 6 octombrie 1890. Statuia principală este o compoziție care simbolizează libertatea, având în mână dreaptă o cunună de lauri. Grupurile de statui secundare au ca titlu Deșteptarea libertății, Spiritul de luptă, Spiritul de dăruire și Luptătorul muribund. În jurul statuii sunt amplasate basoreliefurile celor 13 generali executați la 6 octombrie 1849.

Arcul de triumf – conceput de sculptorul bucureștean Ioan Bolborea, simbolizează revoluția din cele trei țări române. Sub arc pășesc revoluționarii din București, iar pe arc sunt amplasate basoreliefurile frunțașilor mișcării de la 1848 din Țara Românească, Transilvania și Moldova, printre ei aflându-se Nicolae Bălcescu, Avram Iancu și Mihail Kogălniceanu. Este reprezentat și momentul reconcilierii dintre Avram Iancu și Lajos Kossuth.

Muzee și galerii de artă

Biblioteca județeană "A. D. Xenopol" - Str. Gh. Popa nr. 2-4. Biblioteca arădeană funcționează în serviciul cititorilor de mai bine de 120 de ani, în tot acest timp acumulând un fond de carte de peste 500.000 UB. Cea mai veche comoară de patrimoniu o constituie: *Questiones Quodlibetae*, a lui Duns Ioannes, editată la Veneția în limba latină, în anul 1481. În cadrul bibliotecii se organizează și audiții muzicale comentate, se deapănă povești pentru copii, au loc expoziții de carte sau conferințe.

Complexul Muzeal Arad - Piața G. Enescu nr. 1

Secția istorie (Palatul Cultural, intrare dinspre Bd. Dragalina)

Secția de arheologie și istorie cuprinde 15 săli de expoziție, situate la primul și al doilea etaj al Palatului Cultural. Cele peste 2000 de exponate ilustrează evoluția zonei arădene, de la primele urme ale prezenței umane până la instaurarea regimului comunist și constau în machete ale unor cetăți medievale, sigilii, obiecte meșteșugărești, manuscrise vechi,

accesorii vestimentare, podoabe, fotografii de epocă. Dintre piesele semnificative ale colecției muzeului, fac parte: uneltele cioplite din silex și opal cu o vechime de 100.000 de ani, reprezentând cele mai vechi urme ale prezenței umane în zona Aradului; figurina de pe peretele unui vas "Venus de la Sâmpetru German", datată cca 3900 î. Hr.; monedele dacice de argint din sec. III, II î.Hr. de la Șilindia; descoperirile din Cetatea de Pământ de la Vladimirescu, datată sec. VIII - IX; diploma de oraș liber regesc a Aradului, înmănată autorităților locale în anul 1834; obiectele personale ale celor 13 generali ai armatei revoluționare maghiare; steaguri, arme și acte oficiale ale Gărzilor și Consiliilor Naționale Române, din perioada realizării Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918.

Secția științele naturii (Palatul cultural, parter, intrare dinspre Parcul Copiilor)

În prima sală a expoziției pot fi vizualizate colaje fotografice sugestive reprezentând galaxii, supergalaxii, supernove, sistemul nostru solar, precum și machete ale unor rachete și nave cosmice. Un alt sector al expoziției îl constituie colecția mineralogică și ecologică, în cadrul căreia sunt expuse eșantioane ale mineralelor specifice vestului și nord-vestului României și diorame ale ecosistemelor caracteristice județului Arad: zona de șes, zona de deal și zona de munte, fiind reconstituit inclusiv mediul carstic prin amenajarea unei peșteri artificiale. Colecție paleontologică și sala acvariilor completează spectrul științelor naturii.

Secția Artă (etajul II al clădirii bibliotecii, Str. Gh. Popa de Teiuș nr. 2-4, tel. 256503)

Colecția de artă este structurată pe următoarele domenii: pictură europeană sec. XVI-XIX, interioare de epocă, porțelan și faianță sec. XVIII-XIX, covoare orientale și transilvane, galeria de artă românească sec. XIX- XX.

Muzeul deține opere ale unor celebri pictori români și maghiari ca Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Nicolae Tonitza, Munkacsy Mihaly, Barabas Miklos, Lotz Karoly.

Galeria Delta - Str. M. Eminescu nr. 2. Aici are loc vernisajul celor trei evenimente majore ale artelor plastice arădene: Salonul Bial Internațional de Desen, Salonul Bial de Sculptură Mică, (primul desfășurându-se în ani impari iar cel de-al doilea în ani pari), Salonul Anual de Artă, ce reunește creațiile artiștilor arădeni pe parcursul anului respectiv.

Galeria Alfa - Bd. Revoluției nr. 90

Galeria Clio - Str. Gh. Popa de Teiuș nr. 2-4

Galeria Turnul de Apă - Str. Ceaiikovschi nr.11

Galeria Takács - Str. Lucian Blaga nr. 3

Galeria Carola's - str. Vasile Goldiș nr. 1-3

Zone de agrement

Aradul, prin așezarea sa geografică – situat pe malurile Mureșului (râul descrie în zona orașului și în jurul Cetății o frumoasă buclă) – oferă locuitorilor variate posibilități de agrement.

Municipiul Arad beneficiază de aproximativ 25 ha de spații verzi concentrate în centrul orașului, în timp ce în cartierele noi, cu excepția unor mici scuaruri în general puțin organizate sunt aproape complet lipsite de prezența lor, ca de altfel și în cartierele vechi, aglomerate.

În centrul orașului sunt următoarele **parcuri**:

Parcul Faleză – Mal Mureș (5,3 ha) – element de prestanță al orașului prin amenajarea digului, a falezii propriu-zise, unde promenada este însoțită de ritmicitatea plină de efect a arborilor de thuja, de talie mare, care încadrează băncile și rondurile.

Parcul Eminescu (1,8 ha) – un parc central cu o suprafață care îi permite o funcționalitate și un efect recreativ bun.

Parcul Eminescu este situat între Tribunal și Palatul Cultural, având alei îngrijite, și fiind locul preferat al pensionarilor care își dispută aici, la mesele special amenajate, partide aprige de șah, domino, sau rummy.

Parcul este dominat de Crucea Martirilor care a fost ridicată prima dată în anul 1936, în Piața Podgoria, demontată în 1960 și dusă la Mănăstirea Simion Stâlpnicul din Gai. A fost mutată în acest parc în anul 1996. Se pare că pisania de pe cruce aparține lui Nicolae Iorga.

Parcul Copiilor (1,5 ha) – situat în vecinătatea parcului Eminescu, central, este asemănător ca structură și amenajare cu acesta. A fost renovat în cursul anului 2007, s-au amenajat alei pavate, s-au montat covoare de protecție în zona leagănelor și borduri în jurul spațiilor cu nisip.

În partea spre Hotelul Parc se găsește clădirea Casinoului construit în anul 1890, când în această zonă a avut loc o mare expoziție industrială, iar clădirea respectivă a fost pavilionul principal al expoziției. În perioada interbelică în fața Casinoului funcționa un patinoar natural în sezonul rece.

Parcul de lângă Palatul CFR (0,9 ha) – are dimensiunile unui scuar. Datorită suprafeței mici și circulației din zonă are caracter recreativ redus.

Bulevardul Central (5 ha) – este un element peisagistic de prestanță și de mare originalitate al orașului. Se remarcă atât prin dimensiunile sale, cât și prin echiparea sa cu vegetație lemnoasă bine dezvoltată. Încadrează căile de circulație și liniile de tramvai. Are funcție de moderator climatic, separator vizual pentru cele două sensuri de circulație și tampon fonic.

În paralel cu aceste parcuri, pe malul Mureșului, au fost amenajate în deceniul al optulea imense zone verzi care se întind dincolo de Sala Polivalentă, până la pasajul Micălaca. În centrul lor se află Parcul Europa, amenajat în anul 1997, când au fost sădiți mai mulți arbori de primarii unor orașe înfrățite cu Aradul.

Acest veritabil „plămân verde” al orașului dispune de alei îngrijite cu statui moderne sculptate în piatră de către artiști veniți din toată țara cu ocazia taberelor de creație organizate în anii '70. Parcurile, frumoasa faleză a Mureșului, numeroasele restaurante și grădini de vară, precum și terenuri de sport și de joacă pentru copii, fac ca această zonă să fie un loc ideal pentru recreere, plimbări și distracție, dar și pentru practicarea sporturilor de masă.

La capătul de nord al Bulevardului Revoluției se găsește Păduricea și lacul.

Păduricea orașului (3,8 ha) – spațiu de recreere de tradiție al orașului, care străjuiește un lac, în prezent prea puțin exploatat. La sfârșitul secolului al XIX-lea zona verde era mult mai întinsă, aceasta fiind diminuată prin construcția Casei de Cultură.

Păduricea, o reminiscență a pădurii Ceala, a fost donată orașului, odată cu ridicarea Aradului la rangul de municipiul liber (1834). La sfârșitul secolului al XIX-lea zona era mult mai mare, ea se întindea și pe suprafețele care au fost ocupate ulterior de diferite construcții industriale și cultural sportive. În acei ani era amenajată aici o mică grădină zoologică și existau mai multe terenuri de tenis.

În Păduricea se află în prezent Casa de Cultură a Sindicatelor, atelierele de creație ale artiștilor plastici arădeni, bazinul de înot descoperit și poligonul de tir. În fază de construcție se află noua clădire a Consiliului Județean Arad. Lacul, alimentat de izvoarele naturale a fost curățat și parțial amenajat în deceniul al șaptelea. În anul 1998 s-a dat aici în folosință un frumos și elegant restaurant. Lacul se transformă iarna în patinoar natural.

Pe timp de vară locul preferat al arădenilor este *Ștrandul „Neptun”*. Puține orașe din țară se pot mândri cu o zonă de agrement atât de pitorească și frumoasă, situată în inima orașului, în vecinătatea Cetății. Ștrandul s-a aflat inițial pe malul sudic al Mureșului, după care, în 1970, a fost mutat pe malul stâng al râului. Menționăm că el a existat pe malul sudic, încă din perioada premergătoare primului război mondial.

Ștrandul Neptun, amplasat în bucla Mureșului, este adiacent cu partea vestică a cetății. Ștrandul ocupă o suprafață de peste 20 ha de verdeață, incluzând bazine de înot, terenuri de sport, locuri de joacă pentru copii, cluburi discotecă, peste 1500 de cabine și 300 de căsuțe tip camping. Este cunoscut ca fiind al doilea ștrand ca mărime din Europa, situat lângă o apă curgătoare.

Ștrandul este situat pe malul Mureșului, în imediata apropiere a centrului civic al municipiului, fiind accesibil vizitatorilor prin trei puncte de intrare, dintre care unul este deschis și autovehiculelor. Se estimează că, anual, este vizitat de peste 3.000.000 de persoane.

Toate aleile ștrandului sunt pavate, spațiul verde este amenajat și întreținut, aici găsim peste 30 de specii de arbori. Posibilitățile de recreere sunt multiple, atât ziua, cât și noaptea. Sunt amenajate spații pentru plajă, dar și pentru petrecerea timpului în mod plăcut în localurile deschise permanent în acest scop.

În incinta ștrandului se pot găsi:

- cinci bazine, cu suprafață totală de 8.700 mp, din care unul pentru înotători, unul pentru adulți și trei bazine pentru copii;
- un tobogan acvatic;
- un foraj care asigură apă termală pentru bazinul de copii;
- două solare pentru nudiști;
- în jur de 100 de spații comerciale: baruri, terase, berării, restaurante, discotecă, pizzerii, jocuri electronice etc.;
- două terenuri de tenis cu zgură;
- pistă și trambuline roller-skates;
- teren pentru minifotbal cu instalație nocturnă;
- două terenuri de volei;
- peste 300 de căsuțe de agrement;
- 1500 de cabine;
- spații cu jocuri pentru copii;
- aproximativ 200 locuri de parcare.

Obiectivele recreative situate până la 15 km de centrul orașului au o importanță deosebită datorită accesibilității facile. Aceste spații funcționează ca o prelungire a orașului, obiectivele principale fiind zonele de pădure.

Pădurea Ceala – situată în imediata apropiere a orașului, pe malul drept al Mureșului, are o suprafață totală de 1575 ha, în mare parte împădurită.

Beneficiază de prezența Mureșului, cu o insulă deja utilizată ca zonă de recreere și de existența poienii Bujac în interiorul pădurii. Accesibilitatea este asigurată prin drumul asfaltat ce ajunge la insula Mureșului.

Potențialul recreativ al zonei este determinat de următorii factori:

- apropierea de municipiu
- situarea în apropierea Mureșului
- tradiția Insulei Mureș ca loc de odihnă și recreere
- prezența poienii Bujac
- existența unei oglinzi de apă din vechiul braț al Mureșului
- existența micului promontoriu pe care a fost Cetatea Veche
- varietatea vârstelor pădurii în ansamblu
- existența balastierei din apropierea fabricii de cărămidă, care permite diversificarea activităților recreative

Administrația ariei protejate **Parcul Natural Lunca Mureșului** a amenajat un traseu de biciclete în zona de agrement Ceala, care poate fi parcurs cu ușurință de către oricine. În lungime totală de 12,7 km, traseul începe de la capătul străzii Bodroglui (intrarea în pădurea Ceala) și parcurge porțiuni de pădure, pășune, malul Mureșului și un braț secăt al acestuia și se încheie în același loc de unde a început. Traseul este complet marcat și presărat din loc în loc cu panouri informative, pentru a atrage atenția asupra diferitelor obiective de interes turistic și a valorilor naturale și istorice din zonă.

Distanța mică față de oraș, 2 km de marginea vestică a orașului, face ca Pădurea Ceala să fie un loc tradițional pentru plimbări și excursii. În acest loc de agrement se ajunge din centrul municipiului pe drum asfaltat. În zilele de sărbătoare circulă curse de autobuz.

Orientarea în pădure este facilitată de o hartă amplasată la intrarea în zonă, pe care sunt marcate aleile principale, ramificațiile lor și punctele de agrement.

În pădure viețuiesc animale sălbatice: cerbi, căprioare, iepuri, fazani, chiar mistreți.

În zilele libere, în mod tradițional, locuitorii Aradului obișnuiesc să iasă cu mic cu mare în pădure să-și petreacă timpul liber în mijlocul naturii. Acest obicei, chiar dacă a pierdut din caracterul său de masă, mai persistă.

Mulți dintre arădeni sunt amatori de drumeții și pasionați de natură. Nu departe de oraș, la o distanță de cca 8 km sud-est de centru este o oază de excepție, situată pe Malul Mureșului denumită Trei Insule. Ea are o întindere de 64 de ha, din care 15 ha amenajată, închisă de albia principală a fluviului și un braț lateral. Întreaga zonă este împădurită, presărată de case de odihnă, sute de cabane și câteva terenuri de sport. Accesul la insulă se face pe un pod de ponton.

Din păcate, în ultimii ani inundațiile dese au redus din terenul amenajat și au provocat pagube însemnate în construcțiile existente.

În ciuda intemperiilor, Trei Insule rămâne un popas turistic căutat și frecventat de concitadinii noștri, cu rezerve încă neexploatate în vederea transformării într-un modern Complex de odihnă și distracții.

Pădurea Vladimirescu – se situează la o distanță de 10 km de oraș și are o suprafață de 425 ha. Prezintă un important potențial recreativ datorită pădurii cu vârstă medie și mare, prezenței Mureșului și a unei poieni interioare între brațul mort al Mureșului și pădure. Accesibilitatea este asigurată printr-un drum pietruit de 2,5 km și de un altul care trece prin comuna Fântânele.

Pădurea Mândruloc este situată pe malul stâng al Mureșului, la o distanță de cca 14 km de oraș și are o suprafață de 682 ha. Poate fi exploatată mai eficient după îmbunătățirea condițiilor de acces.

Malul Mureșului – Subcetate – Pădurea Vladimirescu – zona dig – mal de pe această porțiune a malului drept al Mureșului, pe o lungime de cca 6 km și cu o suprafață de 80 ha, are o utilizare variată și este acoperită de o vegetație lemnoasă ca o pădure rarită. Este o zonă care se pretează bine amenajărilor recreative, având în vedere vecinătatea cartierului Micălaca.

Cotul Mureșului diintre pădurea Mândruloc și pădurea Vladimirescu – În partea vestică a pădurii Mândruloc, între pădure și un mare cot al Mureșului, se află o pădure cu multă vegetație lemnoasă, situată pe un strat de nisip, cu o suprafață de cca 40 ha. La limita acestei păduri, spre Mureș, se află cea mai întinsă plajă din împrejurimile Aradului. Accesibilitatea se realizează prin drumul spre balastieră de la Fântânele.

Activități recreative și sportive

Ștrandul Băile Termale Gai ale CARP Arad, situat pe Str. Meșterul Manole, lângă Fabrica de spirt și drojdie, are în dotare: bazin acoperit pentru tratament, bazin olimpic cu apă de la rețea, bazin pentru copii, vane cu apă termală, cabine separate, cabinet medical, fizioterapie cu parafină.

Sala Polivalentă, situată în Piața Sporturilor, cu săli de baschet, handbal, tenis de masă, minifotbal.

Bazinul de Înot Acoperit "Delfinul", situat în Piața Sporturilor: înot, aerobic, culturism, saună, fitness

Baza Sportivă "Constructorul", situată pe Str. Grigore Ureche: tenis de câmp, handbal, fotbal

Baza Sportivă "UTA", Str.Mureșului nr. 1: tenis de câmp

Clubul Sportiv Municipal, bd. Revoluției nr.66: Aerobic

GOLD GYM, Str. Cozia nr.3: Fitness

Activ club, Subcetate: înot, fitness, sauna, fotbal, tenis, aerobic, masaj

Sala de sport "Decebal", str. Nicolae Grigorescu nr. 12: baschet, handbal, tenis de sală

Patinoarul artificial a fost inaugurat la sfârșitul anului 2006, are o întindere de 1.800 de metri pătrați și este cel mai mare din vestul țării. Aici se pot organiza competiții sportive precum hochei, patinaj artistic, patinaj viteză, în perioada anului cu temperaturi sub 15 grade C, iar în restul anului se utilizează ca pistă pentru patine cu roțile.

În anul 2007 Primăria municipiului Arad a pus în circulație, un *trenuleț de agrement*, care străbate cele mai importante puncte turistice din oraș. În acest fel turiștii care vor vizita municipiul vor putea călători cu trenulețul de agrement în zona Palatului Administrativ, pe lângă Parcul Reconcilierii româno - maghiare, Cetatea Aradului, Centrul istoric al orașului, dar și pe Ștrandul „Neptun“.

Trenulețul de agrement a fost adus din Monaco. Mijlocul de transport este dotat cu 72 de locuri, dispuse în trei vagoane și rulează prin oraș cu o viteză maximă de 35 km/h. Noul mijloc de transport destinat turiștilor care vor vizita municipiul Arad este unic în partea de vest a țării.

La nivelul județului Arad există un studiu de perspectivă în ceea ce privește reamenajarea *șenalului navigabil al Mureșului* de la Arad la Szeged (Ungaria). Acesta a existat și a fost funcțional încă de la începutul secolului trecut, Aradul fiind un important port (Port Arthur) pentru sare, cherestea și alte produse. Acest obiectiv ar putea fi și unul de interes turistic, prin organizarea unor croaziere pe Mureș până la confluența cu râul Tisa.

În afară de aceste locuri de agrement, arădenii au la dispoziție o serie de asociații, cluburi, discoteci unde își pot petrece timpul liber.

IV.2. SITUAȚIA ECONOMICĂ

IV.2.1. ECONOMIE

Aradul este un centru industrial și comercial cu o bogată tradiție. Așezarea sa geografică la intersecția drumurilor comerciale și apropierea de graniță a favorizat dezvoltarea economică a orașului.

Regimul comunist a lăsat în urmă un sistem centralizat, caracterizat de lipsa inițiativei sistemului privat, cu o productivitate redusă, tehnologii învechite, energofage și poluante, o infrastructură distrusă, o forță de muncă supradimensionată. În pofida acestei moșteniri negative, se remarcă o deschidere și implicare activă a administrației publice locale și a Camerei de Comerț în politica de dezvoltare economică locală și a orientării acesteia spre atragerea investițiilor străine. Datorită acestora Municipiul Arad, cunoaște după 1989 o dezvoltare susținută, mult peste cea națională, evidențiată prin restructurare industrială, privatizarea societăților cu capital de stat sau atragerea investițiilor străine.

Un alt element de atractivitate l-a constituit infrastructura extinsă, forța de muncă calificată și bogata tradiție industrială. Nu în ultimul rând trebuie menționată implementarea cu succes a proiectului Zonei de Dezvoltare Economică Arad, promovat de către Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Arad, în parteneriat cu administrația publică locală. Acest proiect presupunea realizarea Zonelor Industriale Arad și a Centrului Logistic, a Terminalului Cargo de pe Aeroportul Internațional Arad, a Târgului Internațional Arad și a Zonei Libere Arad-Curtici, obiective finalizate în prezent.

Funcțiunile economice importante ale orașului sunt:

- Centru politico – administrativ
- Important centru social – cultural
- Important nod de căi ferate și artere rutiere, totodată poarta de intrare în țară, pe căile rutiere Nădlac și Vârșand
- Important centru industrial: Parcurile industriale, Industria de mașini, Uzina de Vagoane, Fabrica de Mobilă, Fabricile Textile.

Principalele domenii economice și contribuția lor la economia locală:

- Producție: 20%
- Comerț: 26%
- Servicii: 28%
- Import - export: 20%
- Construcții: 6%

Forța de muncă:

Populația municipiului Arad: 172,000 locuitori

Populația zonei (pe o rază de 45 km de municipiului Arad): 270.000

Rata șomajului: 6-7%.

Date privind forța de muncă (salariați) repartizată pe ramuri de activitate (septembrie 2007):

Nr. crt.	RAMURA ECONOMICĂ	NUMĂR SALARIAȚI
1.	<i>AGRICULTURĂ</i>	995
2.	<i>INDUSTRIE</i>	36.297
	- extractivă	800
	- prelucrătoare	33.165
	- energie electrică, termică, gaze naturale și apă	2.332
3.	<i>CONSTRUCȚII</i>	4.903
4.	<i>COMERȚ</i>	10.538

Nr. crt.	RAMURA ECONOMICĂ	NUMĂR SALARIAȚI
5.	SERVICII	16.255
	- transporturi, depozitare, poștă, comunicații	7.159
	- activități financiare, bancare și de asigurare-reasigurare	1.229
	- învățământ	3.613
	- sănătate și asistență socială	4.254
6.	ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	2.427
7.	ALTELE	5.494
	TOTAL:	76909

Industrie

Aradul este un centru industrial și comercial de tradiție. Breslele constituite în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea constituie bazele viitoarei dezvoltări industriale. Ca urmare a înfloririi economice au apărut obiective importante ca: Fabrica de Confecții (1867), Fabrica de Gaz (1868), Fabrica de cărămidă și țiglă (1869) și Fabrica de Mobilă. Renumele produselor arădene au făcut din Arad unul dintre cele mai cunoscute centre productive din Imperiul Austro-Ungar. În sec. al XIX-lea, marea industrie se dezvoltă împreună cu industria mică. În acest sens, menționăm: Moara cu aburi, Fabrica de Spirt și drojdie, Fabrica de Produse textile a fraților Neumann și Fabrica de Mașini - Unelte Hendel.

Fabrica de Mobilă înființată în 1890 de Laurențiu și Lengyel a devenit din anul 1910 una dintre cele mai vestite fabrici din Europa. Fabrica de locomotive și vagoane Ioan Weitzer a fost înființată în anul 1892, iar Uzina Marta înființată în același an, producea în 1909 motoare de mașini. Întreprinderea de Vagoane Astra a fabricat de asemenea avioane pentru o perioadă de timp. Fabrica de Tricotaje cunoscută mai târziu ca Tricoul Roșu, a fost construită în 1918. Apar noi activități industriale, cum ar fi Fabrica de zahăr (1926), "Polyrom" (lacuri și vopsele, 1930), Uzina Tehnică Arad (becuri electrice 1935), "Iron" (aparate radio și electrotehnice). În 1937 existau 110 unități industriale în comparație cu cele 59, existente în 1919. Tot în acea perioadă au înflorit și transporturile.

La începutul sec. al XX-lea, Aradul era considerat unul dintre cele mai dezvoltate orașe din Transilvania. Aradul a fost în plină ascensiune după Marea Unire, plasându-se economic pe locul al – IV-lea în România în anul 1937, având înregistrate peste 4000 de firme la Camera de Comerț.

După cel de al doilea război mondial, Aradul a stagnat puternic și poziția interbelică nu a mai fost niciodată redobândită. Cu toate acestea, au apărut și s-au dezvoltat noi ramuri industriale, unele unice în România, cum ar fi producția de păpuși (1959) sau cea de ceasuri (1962). În 1949 a fost înființată Uzina Aris, prin fuziunea mai multor fabrici iar, în 1971 Combinatul Chimic.

În 1989, economia României era în pragul dezastrului. Regimul comunist a lăsat în urmă un sistem centralizat, caracterizat de lipsa inițiativei private, productivitate redusă, tehnologii învechite, energofage și poluante, o infrastructură distrusă și o forță de muncă supradimensionată.

Punctul de plecare în rezolvarea tuturor acestor probleme a fost trecerea la economia de piață. Restructurarea industrială, privatizarea întreprinderilor de stat și atragerea investițiilor străine, au jucat un rol important în acest lung proces. Printre "victimele" tranziției la economia de piață din Arad s-au numărat și întreprinderi cu o bogată tradiție (UTA - textile, ARIS - mașini unelte). Deși privatizate, vechile unități din industria alimentară arădeană se află într-un puternic declin (prelucrarea cărnii și a laptelui, producerea zahărului).

În ciuda acestor eșecuri, datorită deschiderii și implicării active a administrației publice locale și a Camerei de Comerț în politica de dezvoltare economică locală și a orientării acesteia spre atragerea investițiilor străine, municipiul Arad, cunoaște după 1989 o dezvoltare susținută, mult peste cea națională. Succesul investițiilor în noi capacități de producție industriale efectuate de investitori străini și autohtoni, a contribuit la relansarea economică a Aradului. Au contribuit la acest succes, pe lângă o serie de privatizări (de exemplu Astra Vagoane, achiziționată de Trinity Industries Inc., SUA sau Arbema achiziționată de Brau Union AG, Austria) și investițiile în noi unități industriale realizate prin atragerea investitorilor străini și români.

Un motiv de necontestat al acestei relansări este poziția geografico-strategică a Aradului. Municipiul Arad este principala poartă de intrare în România dinspre Uniunea Europeană și cel mai important nod rutier și feroviar din vestul României situat pe coridorul IV Pan - European care leagă țările din vestul Europei cu cele din Europa de sud-est și Orientul Mijlociu. Alte elemente de atracție din punct de vedere al investițiilor sunt: infrastructura existentă, calificarea forței de muncă și bogata tradiție industrială.

Industria este o ramură importantă care generează profit economic și, în același timp, creează locuri de muncă. În prezent cel mai mare număr de firme este reprezentat de către IMM-uri, în timp ce firmele cu peste 250 de salariați sunt mai puțin numeroase. Numărul IMM-urilor este în continuă creștere datorită faptului că sunt cele mai flexibile și inovative, reprezentând bazele unor creșteri economice susținute.

Filiala Arad a IMM are multiple conexiuni cu mediul de afaceri local, regional și național, este recunoscută ca partener ca partener de dialog social și negocieri, având desemnați reprezentanți în: Comisia de Dialog Social, Comisia Consultativă din cadrul AJOFM Arad, Consiliul de Administrație al Casei Județene de Asigurări de Sănătate. Filiala are și rol de sprijin în întocmirea proiectelor pentru obținerea de finanțări nerambursabile în cadrul programelor PHARE și SAPARD, acordă de asemenea consultanță și asistență în afaceri, inclusiv consultanță și asistență juridică și financiar-contabilă etc.

Principalele ramuri industriale și cele mai reprezentative firme din Arad, în prezent:

- vagoane de marfă - Astra Vagoane AS.A.- membru al Internațional Railway Systems
- vagoane de călători - Astra Vagoane Călători;
- microbuze, autobuze, troleibuze - Astra Bus;
- mobilă și accesorii pentru mobilă: IMAR, MGA, Cotta International, Feroneria;
- confecții și textile: Moda, Teba, Manitoba.
- componente pentru industria auto: Leoni Wiring, Takata-Petri Romania, BOS Automotive; Coficab Eastern Europe, Yazaki Component Technolog
- componente electronice: Eastern Technology;
- contoare: Contor Zenner, Victoria.
- încălțăminte: West Shoes Industry
- materiale paramedicale: Sanevit
- construcții: I.C.I.M., Tehnodomus, P.A. B. România

Principalele produse de export constau în vagoane marfă și material rulant, confecții și textile, mobilier și accesorii, componente pentru industria auto, încălțăminte și jucării.

În anul 2007 producția industrială a înregistrat o creștere semnificativă, comparativ cu anul trecut (producția de mobilier și alte activități industriale, industria produselor din metal și a construcțiilor metalice etc.).

Principalele bănci prezente în Arad:

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ, BANCA TRANSILVANIA, BANC POST, CREDIT EUROPE BANK, VOLKSBANK, ABN AMRO BANK, ALPHA BANK, BANCA COMERCIALĂ CARPATICA, SANPAOLO IMI BANK, BANCA ITALO-ROMENA, MKB ROMEXTERRA BANK, C.E.C., BRD GROUP SOCIETE GENERALE, BANCA ROMÂNEASCĂ, RAIFFEISEN BANK, ING ROMANIA BANK, UNICREDIT TIRIAC BANK, OTP BANK, PROCREDIT BANK, PIRAEUS BANK, EMPORIKI BANK, CR FIRENZE ROMÂNIA, EGNATIA BANK.

Comerț / Import-export

Terminalul Cargo de pe Aeroportul Arad este unul dintre principalii actori în comerțul internațional de bunuri. Conform Buletinului statistic elaborat de Institutul Național de Statistică – Direcția Județeană Arad (septembrie 2007) valoarea totală a exporturilor, cumulate, pe primele 6 luni ale anului 2007 este de 868.586 mii euro (în creștere cu aproximativ 10% față de aceeași perioadă a anului trecut), iar valoarea totală a importurilor, pe aceeași perioadă, este de 851.531 mii euro, înregistrându-se o balanță ușor pozitivă.

Libera circulație a mărfurilor este de natură să încurajeze comerțul internațional de bunuri la nivelul Uniunii Europene și chiar la nivel mondial. Deși controlul asupra circulației mărfurilor este greu de realizat, datorită evoluției economice putem estima că balanța import/export va rămâne pozitivă, tendință care ar trebui păstrată și accentuată.

Municipiul Arad se va dezvolta din punct de vedere comercial, odată cu finalizarea celor opt supermarket-uri și a mall-urilor care sunt acum în construcție. Totalul valorii investițiilor în acest domeniu este de peste 600 milioane euro. Se urmărește finalizarea tuturor acestor investiții până în anul 2012. Cel mai mare câștig al acestor investiții este acela că datorită existenței lor se va dezvolta și infrastructura, care o dată realizată, va servi în continuare Municipiului Arad. De asemenea, se preconizează că vor fi create peste 2000 de locuri de muncă.

Comerț. Piețe. Zone comerciale

Aradul s-a dezvoltat ca un punct de intersecție a unor importante căi de comunicație. Zona cuprinsă între actual Piața Mihai Viteazul și Piața Catedralei fac parte din zona centrală a orașului Arad și reprezintă nucleul cel mai vechi din care s-a dezvoltat în decursul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea centrul comercial, politic și cultural al orașului. Factorul determinant al dezvoltării Aradului ca oraș care s-a impus în zona de vest a țării a fost viața economică. Rădăcinile rurale ale Aradului se mai simt și astăzi. Comerțul era factorul determinant al desprinderii de ruralitate, fapt ce s-a întâmplat la începutul secolului al XVIII-lea.

Piața Avram Iancu reprezintă primul nucleu urban al orașului. În vecinătatea cartierului german apare cartierul negustorilor și comercianților români, având ca reper Biserica Sf. Ioan Botezătorul. Dimensiunile drumului principal au fost determinate de necesitatea asigurării spațiului necesar comerțului cu vite.

În anul 1752 zona era dezvoltată până la Primărie. Acest tronson constituia o adevărată piață de mărfuri (cereale, animale mari și produse manufacturate), care se extinde în anul 1833 spre actuala Gară Mare, până pe locul Fabricii Astra.

În secolul al XVIII-lea inginerul Josef Reiner proiectează drept centru de pivotare al orașului actuala Piața Caius Iacob, străduindu-se să traseze străzi drepte și largi în cartierele Pârneava și Bujacul Mic, precum și perpendicular pe axa actualei străzi Ștefan Augustin Doinaș, pe vremea când mlaștina din Piața Mihai Viteazul era asanată. Aici se dezvoltă un cartier select și se construiește Spitalul Public Comitatens. Edilii de atunci au considerat că e necesară înființarea unei piețe în fața spitalului, pentru aprovizionarea cu legume și fructe a acestei noi zone rezidențiale. Piața era aprovizionată de producătorii agricoli dinspre Podgoria Aradului, începând din anul 1906, când intră în funcțiune traseul căii ferate înguste și electrificată în anul 1913.

Hala din interiorul pieței a fost realizată în perioada postbelică, având destinația de pavilion expozițional și beneficiind de lumina zenitală datorită arcelor de beton armat. La un moment dat, în timpul anilor de funcționare a Facultății de Zootehnie la Arad (1949 – 1953), hala mare a servit drept expoziție de animale mari de rasă. La peste un deceniu de la cel de-al doilea Război Mondial, în piață se construiesc gherete de cărămidă și șarpantă de țiglă, servind sistemul cooperatist – agricol pentru desfacerea mărfurilor proaspete, aduse cu căruța sau cotiga.

În limbajul uzual al arădenilor, Piața Mihai Viteazul este cunoscută ca Piața Mică, iar Piața Catedralei ca Piața Mare. Până în anul 1992 Administrația Piețelor a funcționat ca serviciu în cadrul Primăriei Municipiului Arad. Prin Hotărârea Guvernului nr. 597/1992 se înființează Regia Autonomă de Administrare a Piețelor, Târgurilor și Oboarelor Arad.

În anul 1995 Consiliul Local Municipal Arad, prin Hotărârile nr. 23/1995 și 114/1995, a aprobat reorganizarea și transformarea Regiei Autonome de Administrare a Piețelor, Târgurilor și Oboarelor Arad în societate comercială, sub denumirea **S.C. Târguri, Oboare, Piețe S.A.**, cu sediul în Arad, având un număr de cinci acționari. Pachetul majoritar de acțiuni este deținut de către Consiliul Local al Municipiului Arad.

Prin Hotărârea nr. 184/2001 s-a aprobat concesionarea domeniului public pe care sunt amplasate un număr de opt piețe care funcționează în municipiul Arad, fiind încheiat contractul de concesiune nr. 7/2001. La înființare, S.C. TOP S.A. a avut în administrare următoarele piețe:

<i>Piețe agroalimentare:</i>	Piața Catedralei	<i>Piață mixtă:</i>	Piața Obor
	Piața Fortuna	<i>Piață – târg:</i>	Piața Obor Sânicolaul Mic
	Piața Aurel Vlaicu		
	Piața Miorița		
	Piața Pompierilor		
	Piața Bujac		
	Piața Carpați		
	Piața Arenei		
	Piața Mihai Viteazul		

De-a lungul anilor contractul de concesiune a suferit modificări, astfel că unele piețe au fost desființate: Piața Carpați, Piața Arenei, Piața Bujac, Piața Pompierilor. În anul 2007, prin Hotărârea nr. 110/2007, Consiliul Local al Municipiului Arad a atribuit societății comerciale TOP SA două terenuri în vederea înființării unor piețe în cartierele Faleză Sud și Grădiște.

În același an piața Fortuna a fost modernizată prin construirea unei hale care îndeplinește ultimele standarde europene. La ora actuală, sunt în lucru două Planuri Urbanistice de detaliu care au ca obiect modernizarea Pieței Catedralei și a Pieței Mihai Viteazul.

Descrierea actualelor piețe

Piața Catedralei

Suprafața totală	8594 mp, din care 1468 mp suprafață acoperită
Platou	7184 mp, realizat din beton
Sectoare	<ul style="list-style-type: none"> - hala agroalimentară – 595 mp (49 mese din fibra de sticlă și 48 galantare lactate) - spații comerciale (gherete) 27 – din care 25 administrate de SC TOP SA, 2 proprietate privată - sector zarzavat – 152 mese din beton armat, acoperite - sector flori – 10 mese din beton armat, acoperite - sector bazar – 56 mese din fibră de sticlă, acoperite - sector legume – fructe – 35 mese din fibră de sticlă, descoperite
Mobilier	Confecționat din beton și fibră de sticlă, având dimensiuni de 2,00 x 0,80 x 0,80

Piața Mihai Viteazul

Suprafața totală	9822 mp, din care 1820 mp suprafață acoperită
Platou	6845 mp, realizat din beton
Sectoare	<ul style="list-style-type: none"> - hala agroalimentară – 1189 mp – 4 spații administrate de SC TOP SA - spații perimetrare halei agro – 15 spații comerciale, din care 2 spații proprietate privată - spații comerciale (gherete) 47 - administrate de SC TOP SA - sector zarzavat – 237 mese acoperite, din beton armat + 13 gherete din care 2 proprietate privată - sector flori – 48 mese din beton armat, acoperite - sector bazar – 77 mese flori + 96 mese legume-fructe, din fibră de sticlă, sector acoperit cu copertină - sector legume – fructe – 35 mese din fibră de sticlă, descoperite
Mobilier	Confecționat din beton și fibră de sticlă, având dimensiuni de 2,00 x 0,80 x 0,80

Piața Miorița

Suprafața totală	3427 mp, din care 612 mp + suprafață acoperită
Platou	1949 mp, realizat din beton
Sectoare	- clădire administrativă - spații comerciale (gherete) 34 - chiriași SC TOP SA - sector legume – flori – 110 mese din beton armat, acoperite - sector lactate – 4 mese din beton armat, acoperite
Mobilier	Confecționat din beton și fibră de sticlă, având dimensiuni de 2,00 x 0,80 x 0,80

Piața Aurel Vlaicu

Suprafața totală	945 mp - integral acoperită
Platou	945 mp, realizat din beton
Sectoare	- clădire administrativă - spații comerciale (gherete) – 2, proprietate privată - sector alimentar și nealimentar – 16 mese din beton armat - sector legume - flori – 99 mese din beton armat - sector lactate - pâine – 8 mese din beton armat - sector flori – 7 mese din fibră de sticlă
Mobilier	Confecționat din beton și fibră de sticlă, având dimensiuni de 2,00 x 0,80 x 0,80

Piața Sânicolaul Mic

Suprafața totală	5264 mp
Platou	5264 mp, realizat din beton
Sectoare	- clădire administrativă - sector cereale - sector uz gospodăresc

Piața Obor

Suprafața totală	34732 mp
Platou	34400 mp – din care 4100 mp suprafață acoperită
Sectoare	- clădire administrativă - sector cereale - sector uz gospodăresc - sector legume - fructe - sector bazar– 384 mese din beton, acoperite, 605 mese din beton, descoperite - sector animale de companie - sector lemne – 7850 mp, 19 contracte de închiriere pentru comercianții de material lemnos

Piața Alfa

Suprafața totală	945 mp
Platou	- realizat din beton
Sectoare	- clădire administrativă - Sector legume-flori - 10 module a câte 6 mese fiecare, acoperite
.Mobilierul	- este din fibra de sticla

Piața Fortuna - în curs de amenajare și modernizare

Piața Grădiște - în curs de amenajare

Terenul pe care se amenajează această piață are suprafața de 1160 mp și este situat pe partea dreaptă a străzii Petru Rareș. Pe acest teren se va amenaja o piață agroalimentară ce va consta în următoarele: realizarea unui sistem de copertine unitar, pentru ca activitatea de comercializare a produselor alimentare să se poată desfășura în orice condiții climatice. Se va realiza un mic corp administrativ care să adaptească birouri și grupuri sanitare. Se va asigura sursa de apă pentru comercianți. Se va amenaja o platformă pentru depozitarea pubelelor ecologice. Se va reconfigura parcare situată în vecinătate, pentru a permite parcare a unui număr mai mare de mașini, dar să permită și efectuarea manevrelor de întoarcere. Piața va fi dotată cu mese din fibră de sticlă grupate sub formă de module, fiecare modul este compus din 6 mese.

Extinderea zonelor comerciale

Până în anul 2012, în municipiul Arad vor fi construite mai multe complexe comerciale amplasate în toate cartierele, precum și la toate ieșirile din oraș, după cum urmează:

În partea de vest, la ieșirea spre Nădlac va fi amplasat Complexul Comercial Carrefour. Proiectul se desfășoară pe o suprafață de 12 hectare, iar construcția va fi inaugurată în primăvara lui 2008.

Pe o suprafață alăturată de 22 hectare se va derula proiectul Armonia, al dezvoltatorului imobiliar RED, care se preconizează a fi cel mai mare centru comercial din vestul țării. Faza actuală este de Plan Urbanistic Zonal și se intenționează finalizarea investiției până la sfârșitul anului 2009.

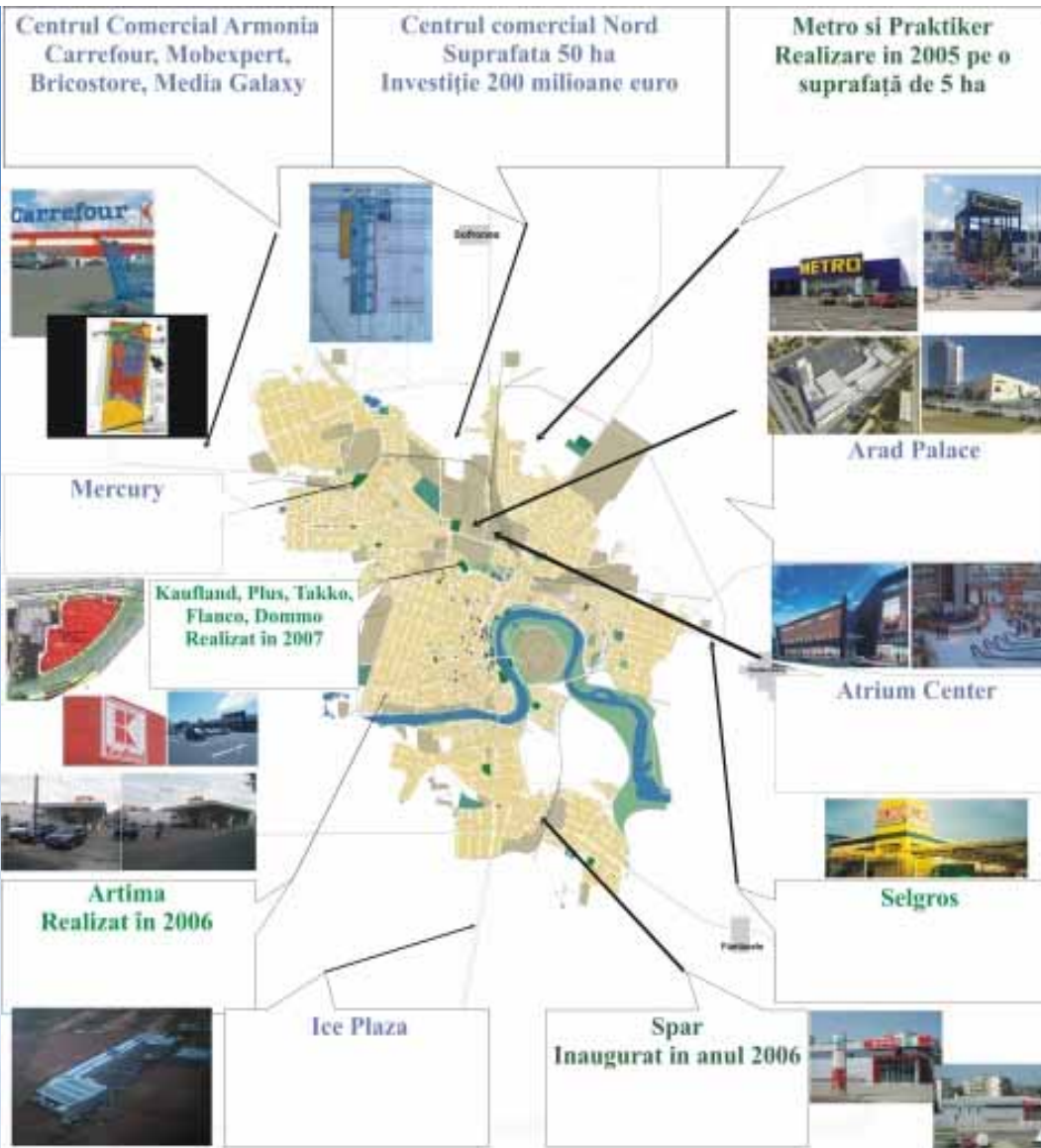
Cea mai mare investiție, care se va desfășura în nordul municipiului, aparține companiei austriece Delta, care și-a anunțat intenția de a aloca 300 milioane de euro pentru un proiect imobiliar. Acesta va cuprinde atât zone comerciale, cât și spații de birouri și rezidențiale, pe o suprafață totală de 52 de hectare. Complexul se va numi North Gate Park, iar construcția acestuia va începe în vara anului 2008, urmând să fie încheiate în 2010.

În zona Stației CFR Arad va fi ridicat centrul comercial Atrium, o investiție a grupului britanic Dawnay Day. Atrium Center Arad va cuprinde aproximativ 150 de magazine și un supermarket. Suprafața totală construită va ajunge la 68.000 mp și va include și o parcare de peste 200 de locuri.

În partea de sud a Aradului, va fi ridicat centrul comercial Ice Plaza, beneficiar fiind Ice Property SRL. Complexul va cuprinde un supermarket și un centru comercial.

Compania Africa-Israel Investments a cumpărat un teren cu o suprafață de 8,1 hectare, la Arad, unde va investi 50 milioane de euro în construcția centrului comercial Arad Palace. Mall-ul va avea o suprafață de 50.000 mp și va fi finalizat în 2009. Dezvoltatorii intenționează să extindă proiectul cu 75.000 mp, unde va fi construită o clădire de birouri.

*Centre Comerciale realizate
sau in curs de realizare in
Municipiul Arad*

Agricultura

Forța de muncă ocupată în agricultură este reprezentată de aproximativ 1000 salariați, dintre care specialiști cu studii superioare - aproximativ 300, femei - aproximativ 125, bărbați - aproximativ 175. Prioritatea în agricultura românească, în exploatarea intensivă a terenurilor o constituie realizarea performanței. Creșterea nivelului producțiilor se poate realiza prin amplasarea culturilor ținând cont de recomandările specialiștilor bazate pe rezultatele studiilor complexe agro-chimice și pedologice, dar și prin nivelul calității semințelor și materialului săditor utilizate și calității lucrărilor efectuate la momentele optime.

Agricultura ecologică constituie o cale importantă pentru dezvoltarea unei agriculturi durabile. Agricultura ecologică certificată este un sector nou în România deosebindu-se fundamental de agricultura convențională. Numărul unităților și al fermelor care aplică metode de producție ecologice este în creștere.

Agricultura ecologică (termen similar cu agricultura organică sau biologică) este un procedeu modern de a cultiva plante, de a îngrășa animale și de a produce alimente prin utilizarea acelor procedee și tehnologii care se apropie foarte mult de legile naturii – nu utilizează fertilizanți și pesticide de sinteză, stimulatori și regulatori de creștere, hormoni, antibiotice și sisteme intensive de creștere a animalelor.

IV.2.2. TURISM ȘI SERVICII

În contextul actual, în care România este membru cu drepturi depline al Uniunii Europene, potențialul turistic al municipiului Arad, impregnat de trecutul său istoric și de moștenirea cultural-academică, oferă oportunități reale de dezvoltare.

Prestigiul orașului se datorează nu numai amplasării geografice, ci și mediului economic, cultural, social și ambiental.

Municipiul Arad reprezintă atracția turistică principală a județului Arad, în special în cazul tranzitului turistic. Patrimoniul istoric și cultural extrem de bogat oferă vizitatorilor un adevărat muzeu în aer liber de stiluri arhitectonice specifice secolelor al XVIII-lea, al XIX-lea și al XX-lea, monumente istorice de artă, spectacole de teatru, concerte, expoziții, festivaluri și serbări.

Repere istorice importante:

- sfârșitul sec. al VI-lea î. Hr. – prima informație scrisă despre existența daco-geților în această zonă;
- 106-119 d. hr. – zona Aradului este inclusă în provincia romană Dacia;
- mileniul I – incursiunile popoarelor migratoare: goți, huni, gepizi, avari, slavi;
- sec. VIII – IX – definitivarea procesului de etnogeneză a poporului român;
- 1028 – voievodatul lui Ahtum este cucerit de armata cavalerilor unguri; populația românească se regrupează în voievodate și cnezate de mai mică întindere, păstrându-și identitatea politică și religioasă;
- sec. al XI-lea – prima atestare documentară a Aradului într-un document editat la Buda, în anul 1347 de Regele Ludovic I, în care este intercalat un citat din anii 1080-1090, unde este menționat comitatul „Orod lângă fluviul Mureș”;
- 1552 – 1554 – se construiește cetatea turcească, pe malul drept al Mureșului, pe locul actualei fabrici de textile TEBA. În jurul acestei cetăți s-a dezvoltat așezarea civilă a vechiului oraș, Aradul devenind un important punct strategic și un renumit centru comercial;
- 1689 – în urma Păcii de la Karlowitz, Aradul trece sub stăpânirea habsburgică, granița dintre Imperiul otoman și cel habsburgic fiind stabilită pe râul Mureș;

- ridicarea noii cetăți a Aradului, situată în sudul râului Mureș, a marcat profund evoluția ulterioară a orașului. Construcția a fost concepută în stilul cetăților Vauban – Tenaille, de o echipă de ingineri militari condusă de Ferdinand Philipp Harsch. Lucrările au durat 20 de ani (1763 – 1783), folosindu-se mii de șerbi ca forță de muncă;
- 1834 – orașul Arad primește privilegiul de „Oraș liber regesc”, fapt ce a favorizat dezvoltarea economică și socială ulterioară;
- noiembrie 1918 – politicienii arădeni Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Ioan Suciș și Ioan Flueraș, lideri ai Consiliului Național Român Central, cu sediul la Arad, pregătesc adunarea plebiscitară de la Alba Iulia, unde, la 1 Decembrie 1918, s-a votat unirea Transilvaniei cu România;
- 1945 – 1989 – perioada comunistă – s-au construit marile platforme industriale și noi cartiere de locuințe pentru a face față migrației populației de la sate la oraș;
- 1989 – Revoluția de eliberare de sub dictatura comunistă, Aradul fiind al doilea oraș din țară care a pășit pe calea democrației, datorită jertfei de sânge adusă de locuitorii săi;
- 1992 – primele alegeri locale democratice.

Împrejurimile Aradului

Aradul poate fi un punct de pornire pentru vizitarea unor obiective turistice sau culturale din localități situate la mică distanță, cu potențial natural și recreativ – malurile apelor, marginea pădurilor, fonduri de vânătoare, ape geotermale. Totodată Aradul poate constitui un pol de concentrare și de dispersie a fluxurilor turistice spre alte zone cu potențial turistic din județul Arad, cum ar fi:

Turism cultural – istoric

- Cetățile medievale Șiria sec. XIV, Șoimoș sec XIII și Dezna sec. XIII
- Cetatea Ineului- sec. XVII
- Bazarul turcesc din Lipova - sec XVII
- Castele de pe Valea Mureșului: Odvoș, Căpâlnaș, Bulci, Bata, Castelul regal de la Săvârșin
- Hanul Birtul Mare din Halmagiu sf. Sec XVIII
- Monumentul Eroilor de la Păuliș
- Muzeul Viei și Vinului, Expoziția Apiculturii- Miniș,

- Muzeul Sever Bocu - Lipova
- Muzeul Ioan Slavici și Emil Monția - Șiria
- Muzeul Sabin Drăgoi-Petriș
- Muzeul Adam Muler Guttenbrun- Zăbrani
- Muzeul local Bata și Buteni
- Expoziția de caricatură și de etnografie- Macea
- Tabara de sculptură Casoaia

Turismul ecologic

- Grădina Botanică de la Macea
- Parcul dendrologic de la Gurahonț, Odvos, Capalnas, Bulci, Bata, Savarsin
- Rezervația de laur- Zimbru/comuna Gurahonț, punctul extrem nord-estic al arealului european al speciei Ilex aquifolium, unica stațiune din țară unde există în mod spontan
- Păduri seculare de - fag la Archișel/comuna Archiș și Luncșoara/Hălmăgel
- Gorun la Groșii Noi - Bârzava

Turism montan și de agrement

- Trasee montane marcate în munții Zărandului, Codru - Moma și Bihorului
- Cabane: Debelagora și Căsoaia - creasta munților Zărand, La Două Veverițe- Munții Bihorului, Izoi-Munții Codru – Moma
- Lacul Ghioroc, cu plaje de nisip, unde au loc spectacole de divertisment
- Barajul Tauț
- Lira arădeană-concurs de orientare sportivă, diapozitive, seară culturală-Moneasa (decembrie)

Turism balnear

Stațiunea Moneasa

- ape semitermale având o temperatură între 24-33 grade Celsius, cu un conținut bogat de magneziu, sodiu, calciu, sunt recomandate pentru tratamentul bolilor reumatismale, ginecologice, a celor metabolice de nutriție, a sistemului nervos periferic și central

Stațiunea Lipova

- apele minerale carbogazoase din Lipova au fost cunoscute din timpul ocupației otomane și redescoperite ulterior în anul 1818
  - în anul 1928 a fost premiată cu diploma de onoare și medalia de aur la Expoziția Balneoclimaterică București. Borvizul de Lipova, era apreciată ca fiind una dintre cele mai bune ape din țară, purtând titlul de "Furnizorul Curții Regale"
  - apele au un caracter tămăduitor în bolile cardiovasculare și reumatice, în trecut existând căzi de baie din lemn cu apă minerală. Folosite ca apă de băut reduc balonarea stomacală și favorizează digestia. De asemenea sunt recomandate pentru tratarea bolilor hepatobiliare, căilor urinare, tulburărilor endocrine și afecțiunilor aparatului circulator.
- Ștrandurile cu apă geotermală de aproximativ 58 grade Celsius de la Dorobanți, Curtici, Șofronea, Macea*

Turismul religios

- Mănăstirea ortodoxă Hodoș Bodrog, comuna Felnac, una dintre cele mai vechi așezăminte monahale din România, atestată în anul 1177
- Mănăstirea ortodoxă sârbă, Bezdin, satul Munar, comuna Secusigiu
- Catedrala romano-catolică Sf. Maria Radna, (1756), construită pe locul unei foste biserici ridicată în anul 1520 și distrusă de către turci în jurul anului 1551. Tot aici se află și mănăstirea franciscană, construită pe 3 părți în jurul curții, având 3 nivele și pivniță.
- Biserica ortodoxă din Lipova, atestată documentar din sec al XV-lea, refăcută în stil baroc în sec. al XVIII-lea
- Schitul Feredeș, comuna Șiria, cu izvorul tămăduitor de la care îi provine și numele
- Biserica Catolică din Vinga, construită în anul 1892, de către comunitatea bulgară din Vinga, stil neogotic, mobilierul fiind adus din regiunea Tirol, Austria
- Biserici de lemn din sec. XVIII, în zona Hălmăgiu, Valea Mureșului, poalele Munților Codru-Moma

Agroturismul

- Pensiuni agroturistice la Șiria- Perla Cetății, Cladova - Scorpio, Miniș -Agrotur Miniș, Julița-Gura Raiului
- Degustări de vin produse în Podgoria Miniș-Mădearat la cramele de la : Păuliș, Miniș, Barațca
- Metode tradiționale de producere a țuicii de fructe
- Centrele de olărit de la Târnăvița, Hălmăgel
- Produse ecologice: brânzeturi din lapte de vacă, oaie sau bivoliță, produse apicole

- Specialități culinare: preparate de carne: cârnați, maiouș, cartaboș, slănină afumată; plăcinte: întorsuri cu varză, cartofi sau brânză, coardă cu mac sau cu nucă, cozonaci
- Obiceiuri și practici tradiționale: dansuri populare, colindat, călărit, plimbare cu căruța sau cu sania

Sărbători:

- Parada fanfarelor - Buteni, (iunie)
- Nedeia de la Tăcășele - Avram Iancu (iunie),
- Târgul de fete de pe Vârful Găina Hălmăgel (iulie),
- Târgul Codrenilor -Văsoaia (august).
- Târgul meșterilor populari - Moneasa, (august)
- Praznicul de pită nouă - Beliu (august),
- Festivalul "Gura Satului" - Macea (august)
- Festivalul cântecului, jocului și portului popular - Moneasa (august)
- La cules de vii în Podgorii - Șiria (octombrie)

Resurse turistice culturale

Muzee	Muzeul de Istorie și Arheologie Muzeul de Științe ale Naturii Muzeul de Artă Muzeul memorial Vasile Goldiș
Galerii de artă	Galeria Națională Delta Galeria de artă Alfa Sala de expoziții Clio Galeria Turnul de apă Colecția de artă „Doina și Baruțu Arghezi” Galeria Takacs Valori de artă bisericească – Mănăstirea Sf. Simion Stâlpnicul - Gai
Instituții de cultură	Teatrul Clasic Ioan Slavici Teatrul de Marionete Teatrul Vechi (Casa de Cultură a Municipiului) Filarmonica de Stat Arad
Cinematografe	Dacia Arta
Evenimente cultural – artistice	Festivalul național de teatru clasic Zilele Aradului Supermaratonul Arad – Bekecsaba Festivalul de teatru de cameră și underground Ziua Europei Festivalul de teatru Euromarionete Primăvara arădeană Festivalul de Teatru Liceal Francofon AMIFRAN Balul de Cristal Târgul meșterilor populari

Atât infrastructura generală (Aeroportul Internațional Arad, căile feroviare și cele rutiere) cât și infrastructura turistică (hotelurile, vilele și pensiunile) creează condiții pentru dezvoltarea turismului intern și internațional.

Structura hotelieră a municipiului Arad și capacitatea de cazare:

Nr. crt.	Denumire	Confort	Nr. camere/ locuri
Hoteluri			
1	Continental	****	160 camere 320 locuri
2	XO Residence	****	8 camere 16 locuri
3	Parc	***	67 camere 180 locuri
4	President	***	15 camere 3 apartamente 80 locuri
5	Iris	***	13 camere 30 locuri
6	Class	***	17 camere 33 locuri
7	Maxim	***	32 camere 57 locuri
8	Marem	***	13 camere 34 locuri
9	XE - MAR	***	16 camere 38 locuri

Nr. crt.	Denumire	Confort	Nr. camere/ locuri
Hoteluri			
10	AS	***	32 camere 64 locuri
11	Cosmin	***	12 camere 4 apartamente
12	Central	***	42 camere 85 locuri
13	Coandi	***	45 camere 92 locuri
14	Phoenix	***	40 camere 80 locuri
15	Wolf	***	23 camere 42 locuri
16	Fortress	***	16 camere 32 locuri
17	Gio	***	36 camere 3 apartamente 72 locuri
18	Cristian	**	12 camere 26 locuri

Nr. crt.	Denumire	Confort	Nr. camere /locuri
Hoteluri			
19	Olimp	**	19 camere 2 apartamente 55 locuri
20	West	**	23 camere 60 locuri
21	Ardealul	**	49 camere 180 locuri
22	Sergiu & Gianina	**	24 camere 42 locuri
23	Quenn	**	20 camere 37 locuri
24	Inter – M	**	21 camere
25	Arad	**	27 camere 52 locuri
26	Lotus	**	11 camere 24 locuri
27	SEP Hotel	**	16 camere 3 apartamente 40 locuri

Nr. crt.	Denumire	Confort	Nr. camere /locuri
Pensiuni turistice			
1	Monica	****	6 camere 12 locuri
2	Poiana	***	5 camere 10 locuri
3	Ella	***	6 camere 3 apartamente
4	Roberto	**	20 camere 50 locuri
5	Bella	**	4 camere 8 locuri
6	Cory	**	6 camere 14 locuri
7	Pascha	**	8 camere 4 apartamente 30 locuri
8	XE Mar	**	12 camere 24 locuri
9	Adriana	**	7 camere 21 locuri
10	Raluca	**	8 camere 16 locuri

Nr. crt.	Denumire	Confort	Nr. camere /locuri
Pensiuni turistice			
11	Roua	**	8 camere 16 locuri
12	Rareș	**	22 camere 50 locuri
13	Milly	**	16 camere 30 locuri
14	Everest	**	16 camere 30 locuri
15	Panorama	**	9 camere 20 locuri
16	Alexander	**	11 camere 23 locuri
17	Neta	**	12 camere 26 locuri
18	Miorița	**	4 camere 11 locuri
19	Casa Românească	**	11 camere 22 locuri

Indici de evaluare a turismului local, la nivelul județului Arad, în perioada octombrie 2006 – octombrie 2007

SOSIRI ÎN PRINCIPALELE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ

Tipuri de structuri de primire turistică	2006			2007									
	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.
Total județ	17898	15566	12120	10166	12666	13126	14571	15437	16468	19277	20562	17201	15775
din care:													
Hoteluri	13943	12373	9212	7635	10042	9984	11388	12161	12755	14845	15798	13768	12710
Moteluri	456	489	556	452	446	438	559	326	560	1112	1067	626	507
Vile turistice	149	120	87	76	73	92	81	71	64	122	108	98	51
Cabane turistice	219	4	13	4	6	9	14	11	8	9	62	127	9
Pensiuni turistice urbane	2199	2223	1922	1730	1813	2334	2118	2166	1960	2263	2459	1920	2029
Pensiuni turistice rurale	173	151	86	118	137	90	118	99	164	155	153	171	153

ÎNNOPTĂRI ÎN PRINCIPALELE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ

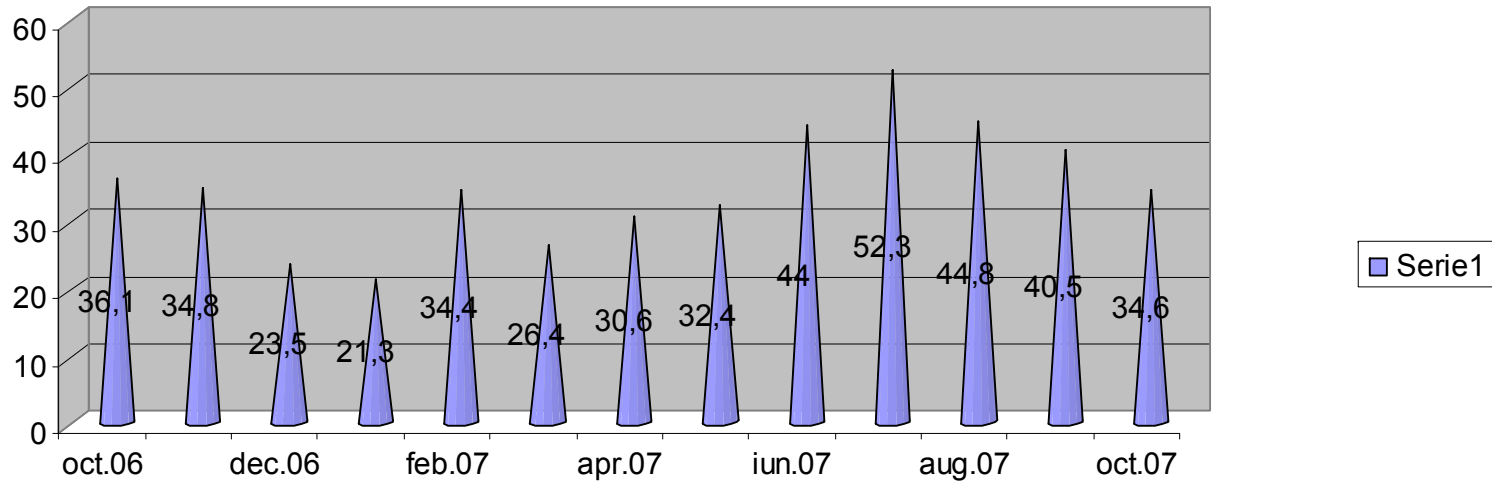
Tipuri de structuri de primire turistică	2006			2007									
	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.
Total județ	32154	28588	19885	17780	26500	21170	25494	28463	37089	46551	39846	34038	28741
din care:													
Hoteluri	26350	23701	15824	14271	22868	17234	20799	23127	30482	37039	31562	28607	24718
Moteluri	466	489	628	737	559	463	809	531	560	1112	1067	626	507
Vile turistice	149	120	87	76	73	92	81	71	64	122	108	98	51
Cabane turistice	585	9	17	8	7	17	57	20	17	19	129	159	21
Pensiuni turistice urbane	3232	3511	2688	2294	2423	2998	3107	3557	3240	3471	3484	2835	2820
Pensiuni turistice rurale	221	276	109	220	143	94	130	184	227	268	189	178	163

INDICELE DE UTILIZARE NETĂ A LOCURILOR DE CAZARE

	2006			2007									
	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sep.	oct. ¹⁾
Total județ	36,1	34,8	23,5	21,3	34,4	26,4	30,6	32,4	44,0	52,3	44,8	40,5	34,6

(Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD)

Gradul de utilizare neta a locurilor de cazare

Există o gamă largă de servicii de susținere a turismului – agenții private de turism, agenții de voiaj, săli de conferințe și simpozioane, servicii bancare, case de schimb valutar, aeroport, autogară, benzinării, servicii de închirieri autoturisme. În Arad funcționează 30 de agenții de turism și 15 agenții de transport persoane.

Municipalitatea asigură servicii de informare prin Biroul de Informare turistică „**Infotour Arad**”, inaugurat în anul 2001, cu sprijinul financiar al uniunii europene, ca parte a programului de cooperare interregională Phare – Ecos Ouverture – Integratev.

Oferta turistică diversificată a zonei permite dezvoltarea diverselor forme de turism – turismul de afaceri și cooperare internațională, turismul politic, turismul cultural, agroturismul și silvoturismul, turismul etnic și cel ecumenic.

Pentru dezvoltarea optimă a turismului în municipiul Arad este important ca, pe baza cunoașterii și urmării motivațiilor cererii turistice, să se realizeze diversificarea serviciilor, utilizarea diversă și chiar polivalentă a elementelor și bazei materiale existente. Scopul este asigurarea unei corespondențe mai bune între cerere și ofertă, iar pentru aceasta factorul uman constituie o șansă de contracarare a rigidității factorilor materiali.

Servicii Financiar - Bancare și de poștă

În prezent 21 de bănci românești și străine au deschis filiale, sucursale, reprezentanțe și agenții în Arad, dar nu există bănci cu sediul central în municipiu. În majoritatea băncilor au fost introduse o gamă largă de servicii – sistemul de plăți prin cărți de credit de tip PRIMA, VISA, MASTER CARD, MAESTRO, cecuri la purtător, conturi curente personale etc., fapt ce permite o accesibilitate sporită a clienților români și străini la serviciile bancare.

Rețeaua de bancomate din Municipiul Arad

Nr. crt.	Banca	Nr. bancomate
1	Banca Comercială Română	19
2	Banca Transilvania	11
3	Banc Post	15
4	Credit Europe Bank	1
5	Volksbank România	2
6	ABN AMRO Bank	1
7	Alpha Bank	2
8	Banca Comercială Carpatica	3
9	Sanpaolo IMI Bank	1
10	Banca Italo – Romena	1
11	Romexterra Bank	3

Nr. crt.	Banca	Nr. bancomate
12	CR Firenze România	1
13	CEC	2
14	BRD Group Societe Generale	12
15	Banca Românească	3
16	Raiffeisen Bank	12
17	ING România	2
18	UNICREDIT Țiriac Bank	9
19	OTP Bank	1
20	Procredit Bank	1
21	Piraeus Bank	1
22	Emporiki Bank	1
23	Egnatia Bank	1

Serviciile de poștă acoperă întreaga suprafață a municipiului, fiind deschise 11 oficii poștale, între care și un Punct județean de prelucrare curierat rapid.

IV.2.3. TRANSPORT ȘI COMUNICAȚII

Transport logistic si comunicatii

Acces

Poziția favorabilă în care este amplasată ZONA LIBERĂ CURTICI – ARAD permite accesul pe trei dintre cele patru modalități de transport:

Cale ferată. Curticiul este cel mai important nod de cale ferată din România, în tranzitul dinspre vest spre est, pe ruta Paris – Istanbul. Municipiul Arad este legat de Curtici prin cale ferată electrificată, dublă.

Cale rutieră. Aradul este legat prin doua drumuri europene de vestul continentului, iar de la Arad la Curtici, accesul se face pe un drum national rapid si eficient.

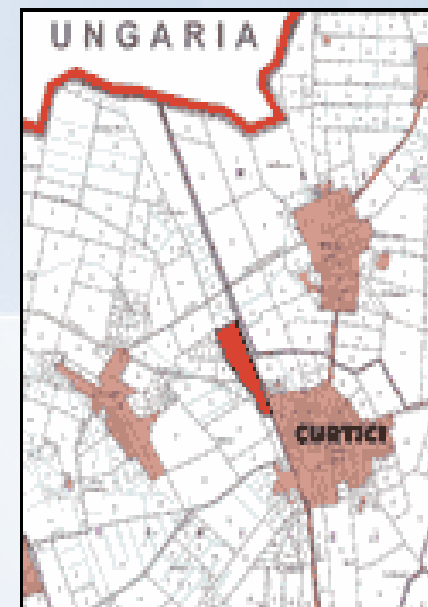
Cale aeriană. Cea de-a doua locație a ZONEI LIBERE CURTICI – ARAD se găsește chiar pe Aeroportul Internațional Arad. Acesta are o pistă de beton lungă de 2.000 metri și lățime de 45 metri, cu o capacitate de suportabilitate de 27 tone greutate, care permite un transport modern și sigur atât pentru călători cât și pentru marfuri.

Coridoarele de transport Pan-European

Rețeaua feroviară

Zona liberă Curtici - Arad

Transport

Lungimea strazilor din municipiul Arad este de 370 km. Lungimea rețelei de distribuție a apei este de 500 km, a celei de canalizare de 424 km, a rețelei de distribuție a gazelor de 333 km. Lungimea rețelei de tramvai este de 67 km, iar transportul în comun este asigurat de 208 tramvaie și 187 autobuze.

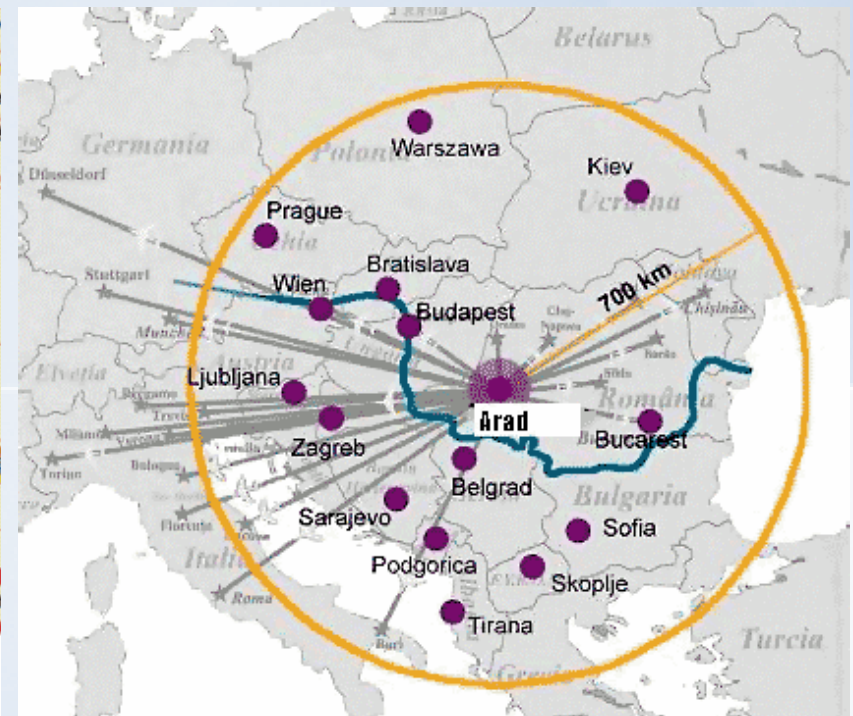
Accesul în municipiul Arad se face pe:

1. SOSEA:

- E 68/60 (DN 7) – cu distanțe de: 594 km - București (E), 275 km - Budapesta (V), 550 km - Viena (V)
- E 671 (DN 69 – DN 79) - 50 km de la Timișoara (S) și 117 km de la Oradea (N).

2. CALE FERATA: aproximativ 600 km până la București și 275 km până la Budapesta.

3. CALE AERIANA: prin Aeroportul Internațional Arad și Terminalul Cargo, situate la o distanță de aproximativ 4 km de centrul orașului.

Cele mai apropiate puncte de frontiera cu Ungaria se afla la:

- sosea: Turnu – 17 km, Nadlac (cel mai dezvoltat punct de frontiera din Romania) – 46 km, Varsand – 65 km
- cale ferata: Curtici – 17 km
- cale aeriana: Aeroportul International Arad si Terminalul Cargo Arad.

Aeroportul International Arad are avantajul unei bune accesibilitati, fiind localizat la o distanta de 4 km vest fata de centrul orasului. Pozitia sa geografica, raportata la centrul pistei este: 21°15'14" est, 43°10'35" nord si 106 m altitudine deasupra nivelului marii. Este localizat la o distanta de 250 km de Budapesta si 200 km de Belgrad, in apropierea frontierei cu Ungaria, la 30 km de cel mai apropiat punct rutier de trecere a frontierei (Turnu) si la 20 km de cel mai apropiat punct feroviar de trecere a frontierei (Curtici).

Pe terenul cartierului Gai a existat ca infrastructura o pista, un hangar si un terminal, ramase din timpul campaniei militare din 1917. Aici, cu cativa ani in urma, la 14 iulie 1912, a avut loc un mare miting, atunci cand Aurel Vlaicu, pionierul aviatiei romane, s-a intors de la Aspen – Viena, fiind vazut de catre conationalii sai ca un erou al tuturor romanilor.

Ca rezultat al unor negocieri care au avut loc in scopul de a construi un nou aeroport, la 30 mai 1935, Aviatiei Municipale Civile i-a fost atribuit terenul din cartierul Ceala, unde a inceput in scurt timp constructia cladirii si infrastructurii. Lucrarile de constructie au luat sfarsit in 1936, iar inaugurarea oficiala a noului aeroport a avut loc la data de 14 noiembrie 1937. Incepand cu acest moment, traficul aerian s-a desfasurat pe aceasta locatie, decolarile si aterizarile facandu-se pe o pista de iarba. Abia in anul 1953, cand cresterea traficului a cerut-o, s-a construit o pista de beton, lunga de 2.000 m. Terminalele A si D au fost construite odata cu pista. Sistemul de iluminare a fost montat in anul 1954 (lampi ELBA).

Dotarile aeroportului. Aeroportul Arad are una dintre cele mai bune piste de aterizare/decolare din beton, cu dimensiuni de 2000 x 45 metri, orientata est-vest, dotata cu un sistem modern de iluminare IDMAN – 5 niveluri de intensitate, constand din lumini pe marginile pistei si lumini axiale, balizaj, lumini de approach pe ambele directii de operare. In cazul unor caderi de curent, in maximum 5 secunde intra in functiune 2 generatoare proprii de cate 125 kVA (sistem de lumini: Balizaj - Categoria II, directie de balizare 27; echipament de iluminare pentru approach – Categoria II, ALPAATA 27, 450 lungime; sistem de iluminare pentru 09 approach, 720 lungime; instalatie completa de iluminare terminal ALPHA).

Terminalul Cargo de pe Aeroportul Arad, componenta majora a aeroportului, este localizat langa ZONA LIBERA ARAD-CURTICI – PLATFORMA ARAD si a fost special construit pentru transportul de marfuri dintre vestul Europei si Orientul Mijlociu. A fost realizat gratie unui proiect PHARE-CBC, prin care Consiliul Judetean Arad a obtinut un grant de 2 milioane de euro, la o contributie proprie de circa 700.000 euro. Este pozitionat aproape de frontiera cu Ungaria, la circa 30 de km de cel mai apropiat punct rutier de frontiera (Turnu) si la circa 30 km de punctul feroviar de frontiera Curtici. Localizarea sa permite si accesul usor al marfurilor care vin/pleaca dinspre/inspre judetele invecinate: Bihor, Timiș, Hunedoara (din Romania) sau Bekes, Csongrad (Ungaria), facand din Arad singurul oras cu rol important in transportul international al marfurilor din vestul tarii. Este primul, dupa cel din Bucuresti, care a fost proiectat si construit special pentru a indeplini misiunea de transport aerian al marfurilor, dotat cu toate facilitatile: platforme tip cargo, control vamal in spatiu acoperit, platforme de parcare pentru avioane. Infrastructura: rampa 41/R/C/W/T are 16.020 m² si permite parcare concomitenta a 3 avioane ICAO de clasa C si D.

Terminalul are o suprafata construita totala de 2.700 m², 13 porti de acces auto catre rampa de incarcare/descarcare si 4 porti de acces al avioanelor la rampa de incarcare/descarcare. Capacitatea de depozitare este de 300 tone/zi, iar capacitatea de trafic este de 50 tone/ora.

Sistemul de iluminare pe timp de noapte este unul cu 10 lampi a 1.000 W fiecare, pol 16 m, nivel de intensitate 30 – 50 lx.

Parcarea auto, in suprafata de 8.430 m² ofera spatiu pentru 32 de masini si 5 tiruri, avand si doua statii de alimentare.

Jumatate din suprafata de depozitare poate fi inchiriata firmelor cu activitate in libera circulatie a marfurilor, care transporta aceste marfuri pe calea aerului. Aici se mai gasesc: o camera de congelare in suprafata de 48 m³; o camera frig de 126 m³; pentru congelare exista o camera Electrolux, tip MDB (-240°C) de 235 tone, iar pentru pastrare o camera Electrolux MDB (40°C) cu o capacitate de 335 tone. Depozitul are un rezervor de apa pentru stingerea incendiilor cu o capacitate de 500 m³.

Pentru incarcare/descarcare, terminalul cargo are urmatoarele echipamente: electrolifturi, electrocare, platforme descoperite, platforme acoperite, transpaleti.

Din punct de vedere al obiectului de activitate (necesitatea asigurării deplasării persoanelor în cadrul rețelei de circulație în scopuri economice, social culturale, recreative), transportul se divide în transport de marfă (de bunuri) și de persoane.

După felul mijloacelor folosite se distinge:

- Transport feroviar (național și internațional)
- Transport rutier (urban, interurban și internațional)
- Transport naval (fluvial și maritim) și
- Transport aerian (național și internațional)

În funcție de teritoriul pe care se desfășoară, transportul poate fi:

- intern;
- internațional sau de peage (transport care trece pe teritoriul a două sau mai multe țări, însă are atât locul de expediere cât și cel de destinație pe teritoriul aceleiași țări.

Numărul vehiculelor pentru transportul de călători, detaliate pe categorii, precum și autobuze, microbuze, motorete, autoturisme, motocicletă, etc, respectiv transportul rutier, continuă să dețină ponderea cea mai mare pentru transportul de pasageri în municipiul Arad. Cele mai numeroase autovehicule în anul 2006, dar și în intervalul 1999-2006, sunt autoturismele.

Transporturile feroviare sunt reprezentate de o veche și bogată rețea feroviară, ce asigură traversarea județului și a municipiului de către una din cele mai importante magistrale, care realizează legătura prin punctul de frontieră Curtici cu țările Europei Centrale. Acest fapt a impulsionat valorificarea economică a resurselor naturale, dezvoltarea transportului de călători și de mărfuri. În limitele județului Arad, a existat cea mai veche linie îngustă electrică din România, construită în anul 1913. Aceasta avea o lungime de 55,3 km și leaga orașul Arad de localitățile viticole Ghioroc, Șiria, Mâsca, Pâncota și Ghioroc-Miniș-Păuliș-Barațca-Radna. În municipiul Arad se află cel mai mare nod de cale ferată, de unde pornesc linii ferate către 7 direcții.

„Săgeata Verde”

În septembrie 2006 CTP a sărbătorit 100 de ani de la înființarea primei căi ferate electrificate din estul Europei, pe ruta Arad – Podgoria.

Dezvoltarea economică a zonei în centrul căreia se găsea orașul Arad, a făcut ca la inițiativa unui grup de investitori locali, să se realizeze o cale ferată care să deservească interesele comerciale și de deplasare ale locuitorilor din Podgoria Aradului. În timp, această cale ferată a marcat benefic evoluția vieții sociale și economice.

La 11 noiembrie 1906 a avut loc deschiderea oficială a căii ferate Arad – Podgoria, cu ecartament de 1.000 milimetri. Aceasta era la început deservită de automotoare benzo – electrice fabricate de firma „henning și Hartwick” care tractau vagoane remorcă produse de fabrica „Johan Weitzer” din Arad. Traseul liniei de 58,4 km cuprindea segmentele Arad – Ghioroc, Ghioroc – Pâncota, Ghioroc – Radna. În țara noastră, până în anul 1964, a fost singura cale ferată cu tracțiune electrică.

Exploatarea acestei căi ferate electrificate, la 1.500 V, s-a făcut cu automotoare de fabricație „Ganz” acționate de patru motoare electrice în curent continuu și un parc vagoane de călători și marfă, care rezolvau necesitățile de transport călători și mărfuri.

Programul de circulației asigura o accesare convenabilă, în fiecare zi, prin 10 – 11 perechi de trenuri pe traseul Arad – Pâncota și Radna.

Alimentarea rețelei de contact era la tensiunea de 1.500 V, asigurată de o stație de redresare amplasată la Ghioroc.

În perioada 1948 -1982 calea ferată este preluată de CFR, care realizează în deosebi, transportul de călători, locuitorii zonei beneficiind de o mobilitate deosebită de a accesa localitățile ce prezentau un interes economic și comercial: Arad, Lipova, Radna, Pâncota.

La 31 decembrie 1982 CFR a predat, prin protocol, întreaga activitate, autorităților locale, respectiv UTLA, actualul CTP, care a conservat o parte din materialul rulant și a reconstruit unele vagoane, urmând ca acestea să fie utilizate ocazional pe linia Arad – Ghioroc.

La aniversarea unui secol de la înființarea acestei căi ferate, CTP a pus la dispoziție „Săgeata Verde”, pe linia care până în 1965 a fost singura de aceste fel din țară. Costul unei călătorii cu tramvaiele de epocă a fost de 4,2 lei/sens, pasagerii putând alege între vagonul automotor Ganz, fabricat în 1913, sau unul Gotha, din 1952. Tot atunci, în depoul de la Ghioroc, în sala redresoarelor, s-a deschis o expoziție cu aproximativ 100 de fotografii vechi cu vagoane de epocă și componente de material rulant.

Impactul transporturilor asupra mediului. Emisii din transporturi

Transporturile reprezintă o activitate extrem de importantă la nivelul unei societăți. Impactul acestei activități asupra mediului se evidențiază prin emisiile de poluanți în atmosferă, provenite de la transportul rutier, de la transportul feroviar care se face cu combustibil și transportul aerian.

Emisii de poluanți proveniți din trafic

Nr. crt.	Poluantul	Emisia, t/an
1	Oxizi de azot	4570
2	Compuși organici volatili	2592
3	Oxid de carbon	14746
4	Metan	104
5	Dioxid de carbon	500203
6	Pulberi	354

Se poate constata că o cantitate foarte mare din toate categoriile de poluanți sunt emiși în atmosferă, în special cei care reprezintă gazele cu efect de seră.

Transporturile afectează calitatea mediului și prin zgomotul care se produce la trecerea autovehiculelor, la trecerea garniturilor de tren, la zborul aeronavelor, în special în momentul aterizării sau decolării acestora.

În municipiul Arad, unul dintre cartierele foarte aglomerate, Micalaca, este străbătut de linia ferată ce leagă municipiul Arad de municipiul Timișoara. Trecerea trenurilor prin această zonă se face cu restricție de viteză, zgomotul diurn produs nedepășind cu mult (câțiva decibeli) zgomotul de fond existent dar, totuși, din totalul determinărilor de poluare fonică efectuate în zonă, 50% dintre ele depășesc limitele admise.

Reducerea zgomotului provenit de la traficul rutier se poate realiza cu ajutorul unor:

- absorbanți de vibrații (din materiale reciclabile) la baza liniei ferate;
- ziduri laterale (panouri fonice, ziduri absorbante, coline absorbante);
- clădiri cu autoprotejare (ferestre fonoizolante);
- vehicule cu zgomot redus

Evoluția transporturilor și acțiuni desfășurate în scopul reducerii emisiilor din transporturi

Transportul rutier de călători, a avut o evoluție ascendentă, numărul mijloacelor de transport crescând de la an la an, mai ales în ultima perioadă. Un aspect important care trebuie pus în evidență este faptul că transportul rutier de pasageri s-a dezvoltat foarte puternic, în special în sectorul privat și în special pentru categoria de autoturisme, inclusiv taxiuri.

Transportul de personae și mărfuri în regim taxi

Conform Legii nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere, în anul 2004 s-a adoptat Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad nr. 188/ 2004, privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a activității de transport în regim de taxi și Regulamentului privind desfășurarea procedurii de atribuire a autorizațiilor taxi permanente. Prin această hotărâre s-a stabilit numărul maxim de autorizații taxi pe raza Municipiului Arad: 1200 de autorizații de transport persoane în regim de taxi și 30 de autorizații de transport bunuri în regim de taxi.

Această Hotărâre de Consiliu a fost modificată prin:

-Hotărârea nr. 383/2004, și Hotărârea nr. 154/2005 privind completarea Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Arad

nr. 188/2004;

-Hotărârea nr. 116/2006 privind completarea Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Arad nr. 350/2003;

În 19.07.2007 a avut loc modificarea și completarea Legii nr. 38/2003, privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere, prin Legea nr. 265/2007. În momentul apariției legii, era demarată procedura de atribuire a autorizațiilor taxi pe luna august, motiv pentru care s-a finalizat procedura de atribuire conform Legii nr. 38/2003.

În prezent, pe raza Municipiului Arad sunt valabile un număr de 1230 de autorizații de transport în regim de taxi. În momentul publicării Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 38/2003, se va demara procedura de atribuire a noilor autorizații taxi.

Prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad nr. 99/ 2006, s-a stabilit amplasamentul celor 27 stații de taximetrie, respectiv 199 locuri de parcare pentru taximetriști.

Nu în aceeași măsură cu dezvoltarea transportului rutier de pasageri, s-a dezvoltat extinderea și modernizarea drumurilor astfel că la ora actuală, presiunea exercitată de traficul urban asupra mediului este foarte mare.

Analiză comparativă – Parc auto - 2005-2006-2007 – Municipiul Arad

Categorie vehicule	Număr vehicule Anul 2005	Număr vehicule Anul 2006	Număr vehicule Anul 2007
Autotractor	1.006	953	1.055
Autoturism	74.853	76.902	80.628
Autoutilitară	6.685	7.110	7.730
Autovehicul special	8	29	58
Mașina autopropulsată pentru lucrări	5	6	5
Microbuz	216	221	258
Moped	18	17	17
Motocar	2	2	2
Motocicletă	814	859	977
Motociclu	70	117	483
Motocvadriciclu	6	7	8
Motoretă	188	186	181
Remorcă	5.332	5.610	6.017
Remorcă lentă	3	11	14
Remorcă specială	9	15	34
Scuter	41	38	39
Semiremorcă	1.090	1.160	1.452
Tractor	156	186	192
Tractor rutier	1.518	1.530	1.428
TOTAL:	96.065	98.951	104.531

Sursa: Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Arad

Începând din anul 1999 s-a dat în funcțiune unul din drumurile de centură ale municipiului Arad, ce face legătura între șoseaua de ieșire spre frontiera cu Ungaria și șoseaua de intrare dinspre Oradea, pe care este dirijată o mare parte a autovehiculelor grele de transport de marfă.

În cursul anului 2006 s-au executat lucrări pentru realizarea unui drum de centură care să lege șoseaua de ieșire spre Timișoara cu șoseaua de intrare dinspre Deva. Prin lucrări de reabilitare a drumurilor din cartierul Micalaca (str.Voinicilor - zona 7) s-a rezolvat în bună parte preluarea traficului greu pe acest tronson de drum, astfel că se evită intrarea în municipiu a mijloacelor de transport greu de marfă.

Totuși în oraș circulă un număr însemnat de autovehicule grele, care duc sau aduc marfă pentru diverși agenți economici sau pur și simplu traversează orașul în tranzit spre alte localități. Numărul acestora reprezintă între 12-18% din totalul autovehiculelor care circulă în oraș și pe drumurile aglomerate (sunt în jur de 2500-4000 autovehicule grele în timp de 24 ore).

Momentan nu există soluții convenabile pentru înlăturarea emisiilor provenite din circulația vehiculelor, dar trebuie avută în vedere o mai bună fluidizare a circulației, atât în zona centrală, cât și în cartiere.

O altă măsură care ar putea duce la diminuarea emisiilor de poluanți în atmosferă, ar fi scoaterea din circulație a acelor autovehicule, în special cele de tonaj mare, care nu au motoare dotate cu sisteme de reținere a poluanților. Această acțiune a început în anul 2005, fiind vorba doar de autoturismele mai vechi de 12 ani. Astfel, în Arad, în anul 2006 au fost predate un număr de 329 autoturisme.

Aradul fiind situat în zonă de frontieră, traficul feroviar este intens. Stația C.F.R. Arad este una dintre stațiile cele mai vechi din țară și este un nod feroviar important al județului, înregistrându-se aproximativ 50.000 de treceri de trenuri anual.

Aradul este punctul unde se intalnesc cele mai multe companii care ofera servicii de transferuri de date, comunicatii, Internet, radio rele. Acest sector, extreme de dinamic in momentul actual, are toate premisele sa se dezvolte in acelasi ritm si in viitor. Rețeaua de telefonie fixă numără 59.238 posturi telefonice, din care 55.245 în centrale digitale (93,26%). Operatorii de telefonie fixa sunt Romtelecom, Romania Data Systems, Atlas Telecom.

Telefonia mobilă este asigurată de către operatorii Vodafone, Orange, Cosmote, Zapp și RDS. Transferul rapid de date (Internet) este furnizat de către RDS (Romania Data System), Romtelecom și Astral.

In Arad există multe societăți comerciale care oferă servicii de furnizare software pentru aplicații în industrie și servicii (contabilitate, administrație, vânzări, și procese tehnologice). Un domeniu nou este cel al creării și găzduirii de pagini web, iar firmele din Arad oferă servicii la standarde de înaltă calitate.

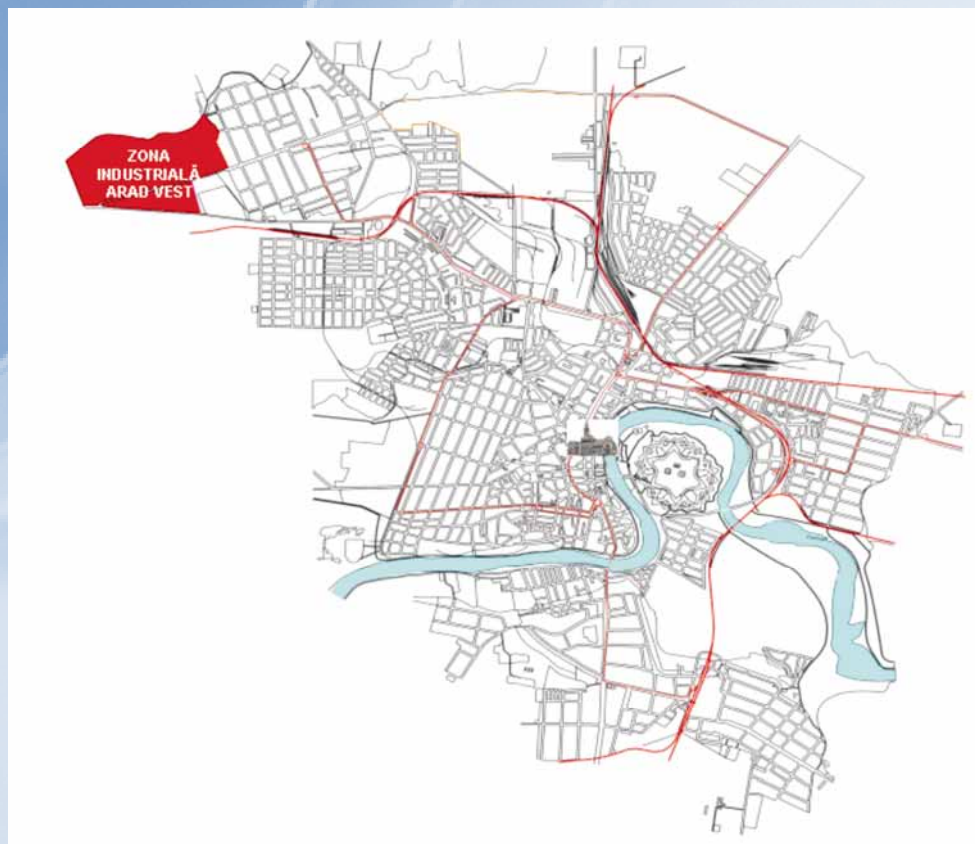
IV.2.4. ZONELE INDUSTRIALE

În municipiul Arad există, grație implicării Camerei de Comerț și autorităților locale, patru zone industriale.

ZONA INDUSTRIALA VEST

ÎNFIINȚATĂ: 1998
SUPRAFAȚĂ: 150 ha

LOCAȚIE: nord -vestul orasului, acces direct la DN 7 (E 68)
BUCUREȘTI – DEVA – ARAD – BUDAPESTA – VIENA și la
soseua de centură

DESTINAȚIE: industrie, depozitări, servicii

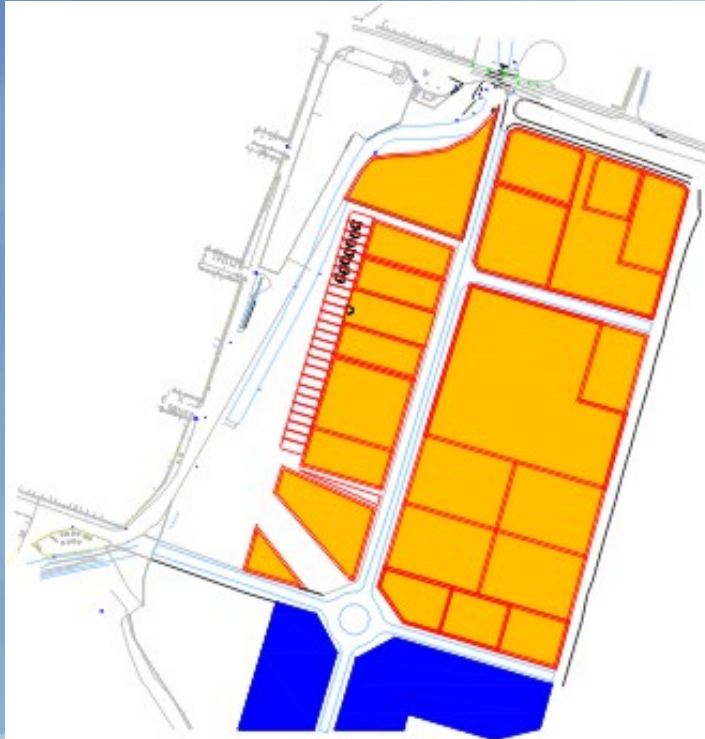
INFRASTRUCTURĂ:

- drumuri interioare (cuvertură asfaltică modernă) – 3,9km
- rețea de gaz – joasă presiune (2200 Nmc/h) – 3,8 km
- rețea de canalizare pluvială – 5,2 km
- rețea de canalizare menajeră sub presiune – 4,7 km
- rețea de furnizare a apei potabile – 4,6 km
- rețea electrică (20 KV, 8 MW putere instalată) – 14,3km
- rezervor de apă pentru stingerea incendiilor

INVESTITORI:

- **S.C. LEONI WIRING SYSTEMS ARAD S.R.L.**
- **S.C. TAKATA - PETRI ROMANIA S.R.L.**
- **S.C. PORTA KMI ROMANIA S.R.L.**
- **S.C. YAZAKI COMPONENT TECHNOLOGY S.R.L.**
- **S.C. MANITOBA TEX S.R.L.**
- **S.C. J.R.L. EDITION S.R.L.**
- **S.C. EASTERN TECHNOLOGY S.R.L.**
- **S.C. NDB LOGISTICA ROMANIA S.R.L.**
- **S.C. EURO IMOBILIARE S.R.L.**
- **S.C. VELVET PELARAD S.R.L.**
- **S.C. ROMANIA COMBI S.A.**
- **CAMERA DE COMEȚ, INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ (EXPO ARAD INTERNATIONAL)**
- **S.C. INCONTRO PREFABBRICATI S.A.**
- **S.C. COTURNIX S.R.L.**
- **S.C. RUMANIAN ARTS & CRAFTS S.R.L.**
- **S.C. JOHNSON ROMANIA S.R.L.**
- **S.C. MEDIAVAM SPEDIZIONIERE S.R.L.**
- **S.C. LGA EXPRES S.R.L.**
- **S.C. DELFINGEN S.R.L.**
- **S.C. MIC ROMÂNIA S.R.L.**
- **S.C. ROWO S.R.L.**
- **S.C. INVEST ITALROM S.R.L.**
- **S.C. VILLDIA TRANS INTERNAȚIONAL S.R.L.**
- **S.C. TOP S.A.**
- **MINISTERUL DE FINANȚE – VAMA INTERIOARĂ ARAD**
- **S.C. ROMTRANS S.A.**
- **S.C. WOODCOTE S.R.L.**
- **S.C. TOTAL PLUS S.R.L.**
- **S.C. TOTAL MBC S.R.L.**
- **S.C. DEZNA CONSULTING S.R.L.**
- **S.C. WORLD CONSULTING S.R.L.**
- **S.C. COFICAB S.R.L.**
- **S.C. HUF ROMANIA S.R.L.**

ZONA INDUSTRIALĂ EST

ÎNFIINȚATĂ: 2002

SUPRAFAȚĂ: 20 ha

LOCAȚIE: estul orașului, acces direct la DN 7 (E 68) BUCUREȘTI – DEVA – ARAD – BUDAPESTA - VIENA

DESTINAȚIE: industrie, depozitari, servicii, turism și servicii hoteliere, mall-uri, comerț cu autovehicule

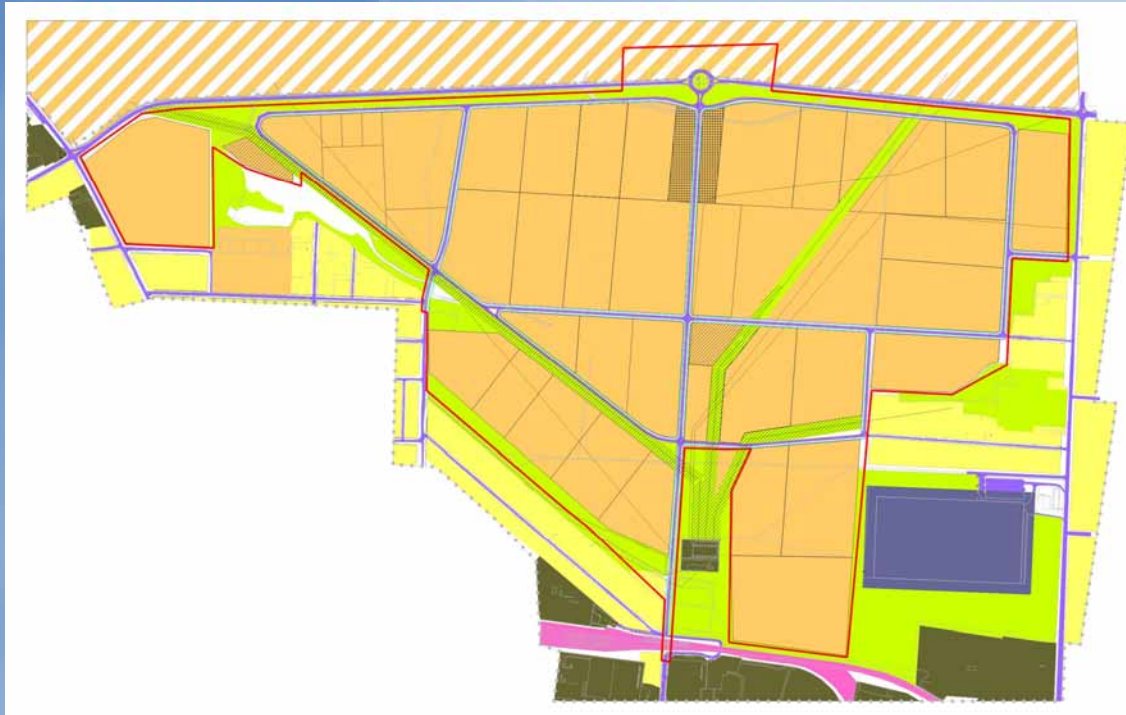
INFRASTRUCTURĂ:

- drumuri interioare (cuvertură asfaltică modernă) – 2 km
- rețea de gaz – joasă presiune (2500 Nmc/h) – 1,4 km
- rețea de canalizare pluvială – 1,4 km
- rețea de canalizare menajeră – 1,2 km
- rețea de furnizare a apei potabile – 1,2 km
- rețea electrică (0,4 KV, 630 KVA putere instalata) – 0,4 km

INVESTITORI:

- S.C. SELIN S S.R.L.
- S.C. MANOLO S.R.L.
- A.F. AUTO SML (Peugeot Dealer)
- S.C. VALDORF S.R.L.
- S.C. QUARK MOTORS S.R.L. (VW Dealer)
- S.C. INTER SERVICE MUREȘUL S.R..L
- S.C. MISTER S S.R.L.
- S.C. LOTUS S.R.L.
- S.C. NAVAL EST S.R.L.
- S.C. ROMITALIA IMPEX S.R.L.
- S.C. ADRIAN COMPACT S.R.L.
- S.C. MR FAB S.R.L.
- S.C. COMAGRO VEST S.R.L.
- S.C. MARTIN S.R.L.
- S.C. SERGIU&GIANINA S.R.L.
- S.C. FOX S.R.L.

ZONA INDUSTRIALĂ NORD

ÎNFIINȚATĂ: 2004

SUPRAFAȚĂ: 110 ha

ACCES: - centrul municipiului spre
Aeroportul Internațional Arad

INFRASTRUCTURĂ:

- 1 rețea electrică de 220 kV la nord;
- 4 rețele electrice de 110 kV la est-vest, nord-sud și extremitățile est, respectiv vest;
- 1 suprafață de drenare a apei de la Penitenciarul Arad la Ier, în centrul zonei, orientată nord-sud

Apa este evacuată prin drenaj deschis în Canalul Ier.

În scopul asigurării condițiilor de funcționare a companiilor, întreaga zonă va fi dotată cu utilitățile necesare, după cum urmează:

- rețea de apă potabilă
- apă industrială
- rezervor de apă pentru stingerea incendiilor
- canalizare menajeră
- canalizare pluvială (către Canalul natural Ier)
- rețea electrică
- rețea de telefonie
- rețea de gaz

ZONA INDUSTRIALĂ SUD (ZĂDĂRENI)

ÎNFIINȚATĂ: 2004

SUPRAFAȚA: 150 ha

LOCAȚIE: sudul orașului, Calea ZĂDĂRENI

DESTINAȚIE: servicii, depozitări, industrie

ACCES: 1,2 km de DN 69 / E 671 Timișoara – Arad – Oradea, la intrarea în municipiul Arad dinspre Timișoara

INFRASTRUCTURĂ: rețea electrică 110 kV, studii de fezabilitate pentru capacitățile utilităților (apă, gaze naturale, canalizare, curent electric)

Trotuare: 12mp

Drumuri: 1200m (4 benzi) + 1600m (2benzi) + 800m (2benzi Ogorului) + 350m (adiacente Ogorului)

Rețea apă potabilă: 3500m

Rețea apă stins incendii: 3500m

Rețea de canalizare menajeră: 3650m (gravitațional) + 2800m(sub presiune)

Rețea de canalizare pluvială: 3750m

Stație de pompare apa uzată

Arteră de apă: 3350m

Gospodăria de apă

Iluminat public: 154 puncte luminoase

INVESTITORI:

- Black Max

- Astra Bus

PARCUL INDUSTRIAL UTA DIN ARAD

Parcul Industrial UTA este amplasat convenabil în centrul municipiului Arad, în locul fostei întreprinderi UTA. Parcul industrial aparține firmei Codlea Arctic SA, companie membră a unui grup de firme private, care a cumpărat în anul 2004, 99.25% din pachetul de acțiuni al UTA.

Începând cu anul 2005, pe platforma UTA S.A., s-a început construirea unui parc industrial cu o suprafață de 17 hectare, care va fi finalizat în 2011. Etapele investiționale se vor derula pe zone compacte, urmărindu-se separarea activității industriale a firmelor existente în parc de activitatea investițională de amenajări și construcții.

Ca facilități, parcul are acces rutier la șoseaua de centură, la ieșirea spre Ungaria, prin punctele vamale Nădlac și Turnu, acces CFR până la mijlocul platformei, acces la stație de tramvai, autobuz, taxi.

Parcul este dotat cu următoarele tipuri de utilități: alimentare cu gaz, alimentare cu apă, cu electricitate, canalizare pluvială și menajeră cu stație de pompare proprie în rețeaua orașului. Până în prezent parcul este ocupat în proporție de 35%, în cadrul său desfășurându-se activitatea 35 de companii unde lucrează peste 1400 de angajați.

Majoritatea firmelor care operează în parc sunt companii cu capital străin. Domeniile de activitate ale companiilor din parcul UTA sunt extrem de diverse: de la accesorii îmbrăcăminte, poșete, papetărie, încălțăminte, tâmplărie PVC, depozite de mobilă, legume – fructe, firme de logistică ori producție publicitară.

Până în 2011 se prevede că în Parcul industrial UTA vor opera 100 de companii, totalizând cca. 4000 – 4200 de locuri de muncă.

COMPLEXUL EXPO ARAD INTERNAȚIONAL

COMPLEXUL EXPO ARAD INTERNAȚIONAL este un obiectiv modern, care oferă condiții europene firmelor interesate să intre pe piața românească și nu numai.

Investiție a Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Arad, complexul expozițional a fost inaugurat la data de 12.06.2002, fiind singurul proiectat și construit în acest scop dedicat în ultimii 60 de ani. La început, a existat un singur pavilion, urmându-i un al doilea, dat în folosință în 15 decembrie 2005. Stadiul prezent al complexului este doar unul dintre primii pași dintr-un proiect multifazial, care prefigurează un centru expozițional complex.

În afara celor 14 târguri specializate și două târguri dedicate publicului larg, **COMPLEXUL EXPO ARAD INTERNAȚIONAL** oferă o gama atractivă de servicii pe parcursul întregului an, gândite în pachete adaptate nevoilor fiecărei firme. Complexul este localizat pe traseul Coridorului IV Pan-european, între DN 7 (București – Arad – Budapesta – Viena), la 17 km de punctul rutier de frontieră Turnu și 32 km de punctul feroviar de frontieră Curtici.

EXPO ARAD INTERNAȚIONAL organizează târguri și expoziții în România și străinătate. Serviciile oferite sunt: proiectarea și construcția standurilor personalizate pentru participarea firmelor românești la târguri interne și internaționale, închirieri de spații pentru evenimente de firmă, inaugurari, lansări de firmă și produse, prezentări de firme și produse, adunări generale, jubilee, aniversări, congrese, seminarii, conferințe, recepții, cocktail-uri, gale, vânzări, show-room-uri, evenimente politice, religioase și cultural-artistice, concerte, spectacole, întreceri sportive, parcuri mobile de distracții, acțiuni de divertisment și petrecere a timpului liber (jocuri și competiții), activități distractive, nunți, botezuri.

În prezent, Complexul **EXPO ARAD INTERNAȚIONAL** are două pavilioane (A și B):

- Pavilionul A are o suprafață interioară de 1.500 m² – suprafața netă 800 m², dimensiuni 52x36x12 m;
- Pavilionul B are o suprafață interioară de 1.500 m² – suprafața netă 800 m², dimensiuni 52x36x12 m.

Spațiul expozițional exterior este constituit din trei platforme:

- prima are o suprafață de aproximativ 7.000 m², cu 5.000 m² suprafață netă;
- cea de-a doua are o suprafață de aproximativ 7.000 m², cu 5.000 m² suprafață netă;
- cea de-a treia are o suprafață de aproximativ 3.000 m², cu 2.000 m² suprafață netă.

Accesul vizitatorilor se face prin trei porți, iar cel al expozanților prin trei porți pentru autovehicule mari și două pentru persoane. Parcarea dedicată expozanților are o capacitate de 90 de locuri pentru autoturisme și 40 pentru TIR-uri. Parcarea pentru vizitatori are o capacitate de 350 autoturisme și 9 autobuze.

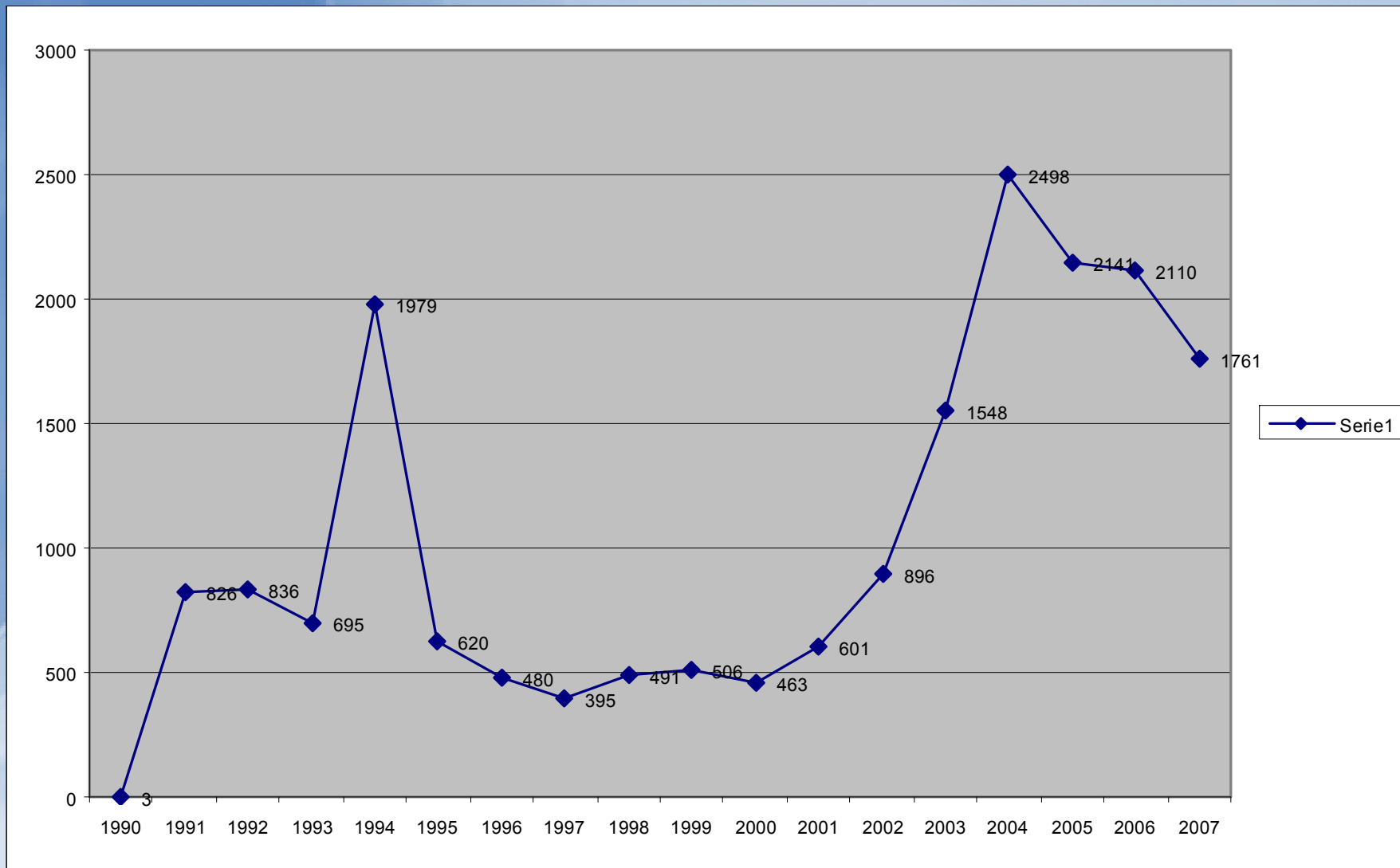
Alte facilități oferite de *EXPO ARAD INTERNAȚIONAL*: conexiuni telefonie fixă și Internet în standuri, rețele de distribuție a energiei electrice și apei în standuri, posibilități de expunere bannere, săli de conferințe cu capacitate de 150 de locuri, bar, restaurant, garderobă, sală de sport.

IV.2.5. AGENȚI ECONOMICI

Numărul comercianților

Număr comercianți existenți
pe tipuri de societăți
și pe ani de înmatriculare

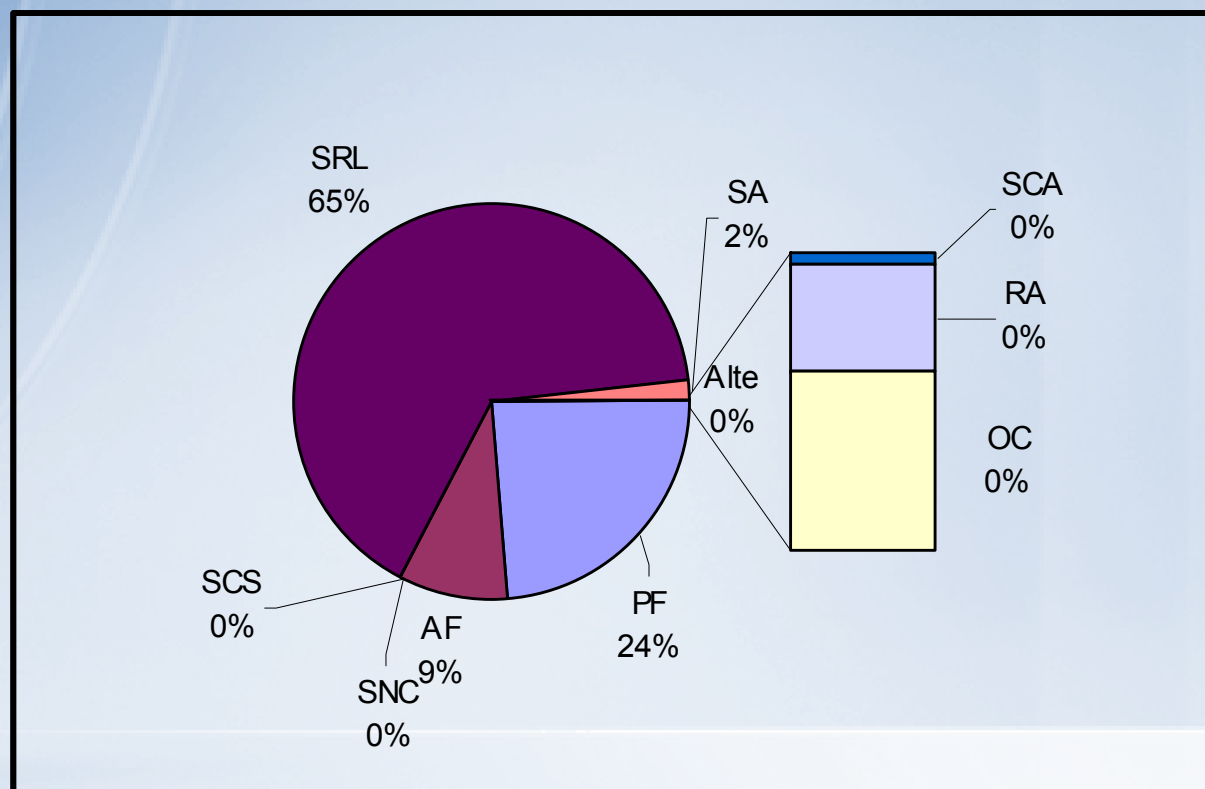
AN	PF	AF	SN C	SC S	SRL	SA	SC A	RA	OC	Total
1990	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
1991	14	15	4	1	698	85	0	6	3	826
1992	73	61	4	0	679	18	0	1	0	836
1993	122	100	0	0	458	15	0	0	0	695
1994	757	353	1	0	843	25	0	0	0	1979
1995	172	195	0	0	243	10	0	0	0	620
1996	103	89	0	0	264	24	0	0	0	480
1997	30	73	0	0	283	8	0	0	1	395
1998	23	103	0	0	346	18	0	0	1	491
1999	61	157	0	0	277	7	0	1	3	506
2000	39	70	0	0	340	14	0	0	0	463
2001	40	66	0	1	484	7	0	0	3	601
2002	114	79	1	0	683	17	1	0	1	896
2003	392	70	0	0	1078	8	0	0	0	1548
2004	957	74	1	1	1456	9	0	0	0	2498
2005	588	78	2	0	1464	8	0	0	1	2141
2006	507	38	1	0	1550	14	0	0	0	2110
2007	451	40	0	0	1256	14	0	0	0	1761
Total	4443	1661	14	3	12402	304	1	8	13	18849

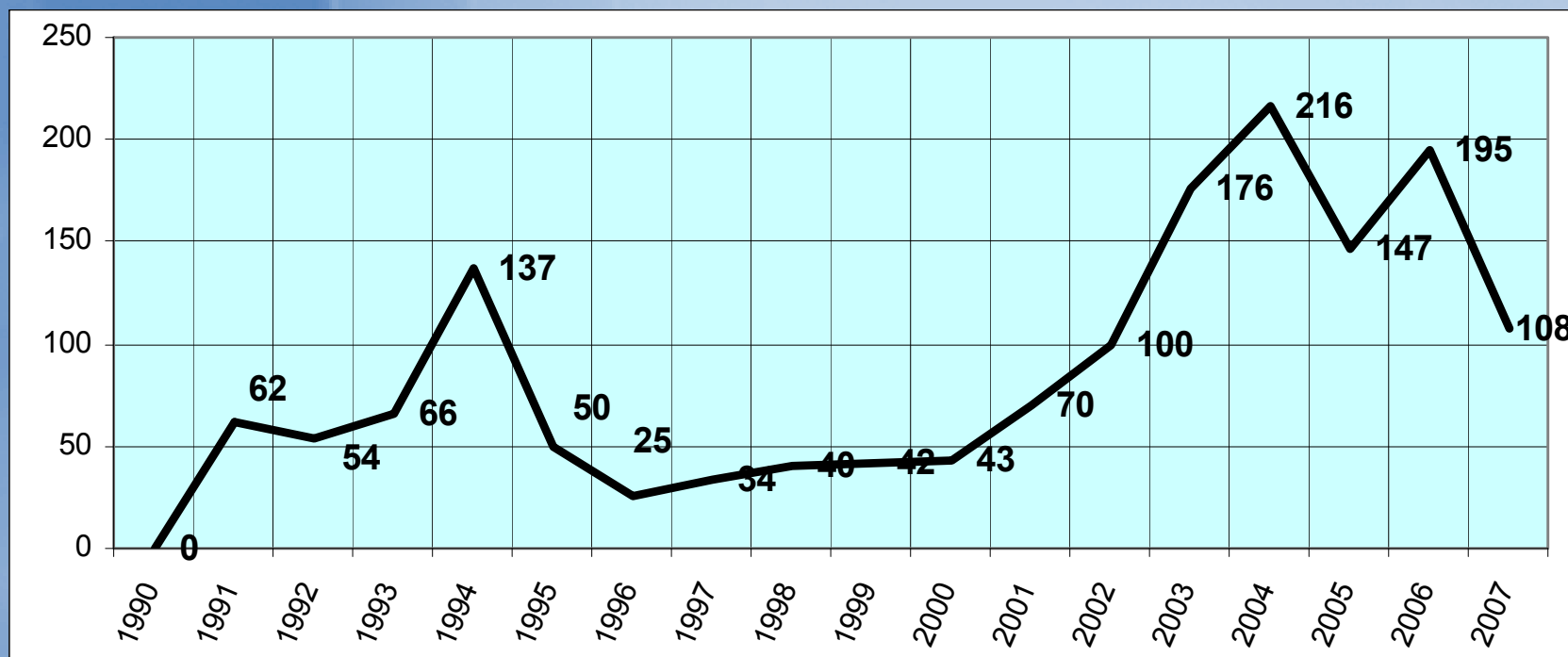
Numărul comercianților

Situația actuală a repartizării pe forme juridice

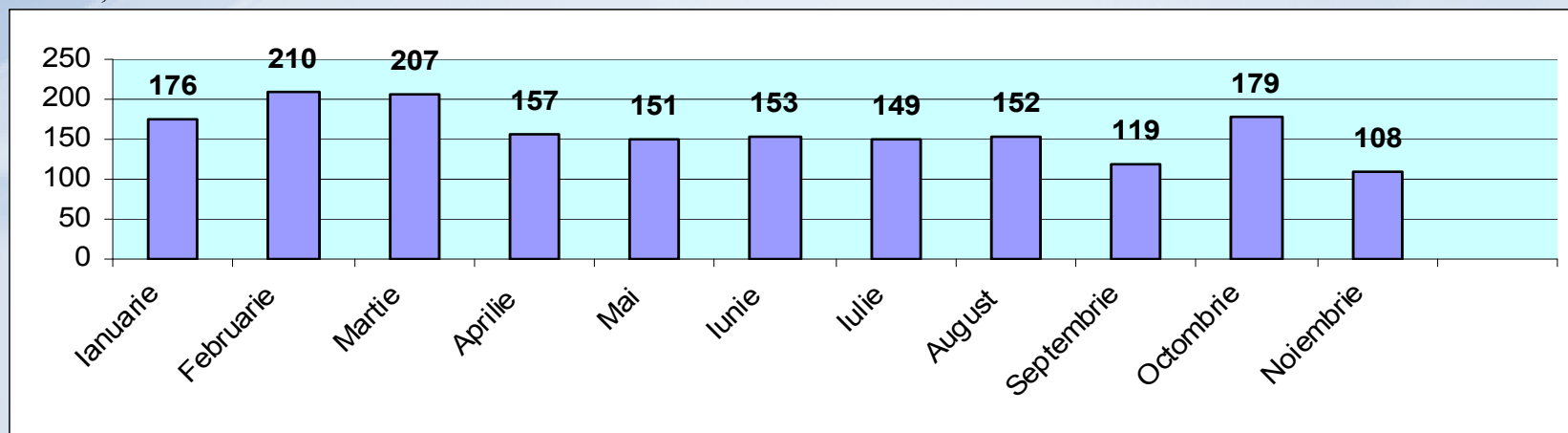
PF	23,57%
AF	8,81%
SNC	0,07%
SCS	0,02%
SRL	65,80%
SA	1,61%
SCA	0,01%
RA	0,04%
OC	0,07%

Evoluția firmelor înmatriculate în lunile de: Noiembrie

Evoluția lunară a înmatriculărilor în: 2007

Numărul comercianților

Pe localități și ani de înmatriculare

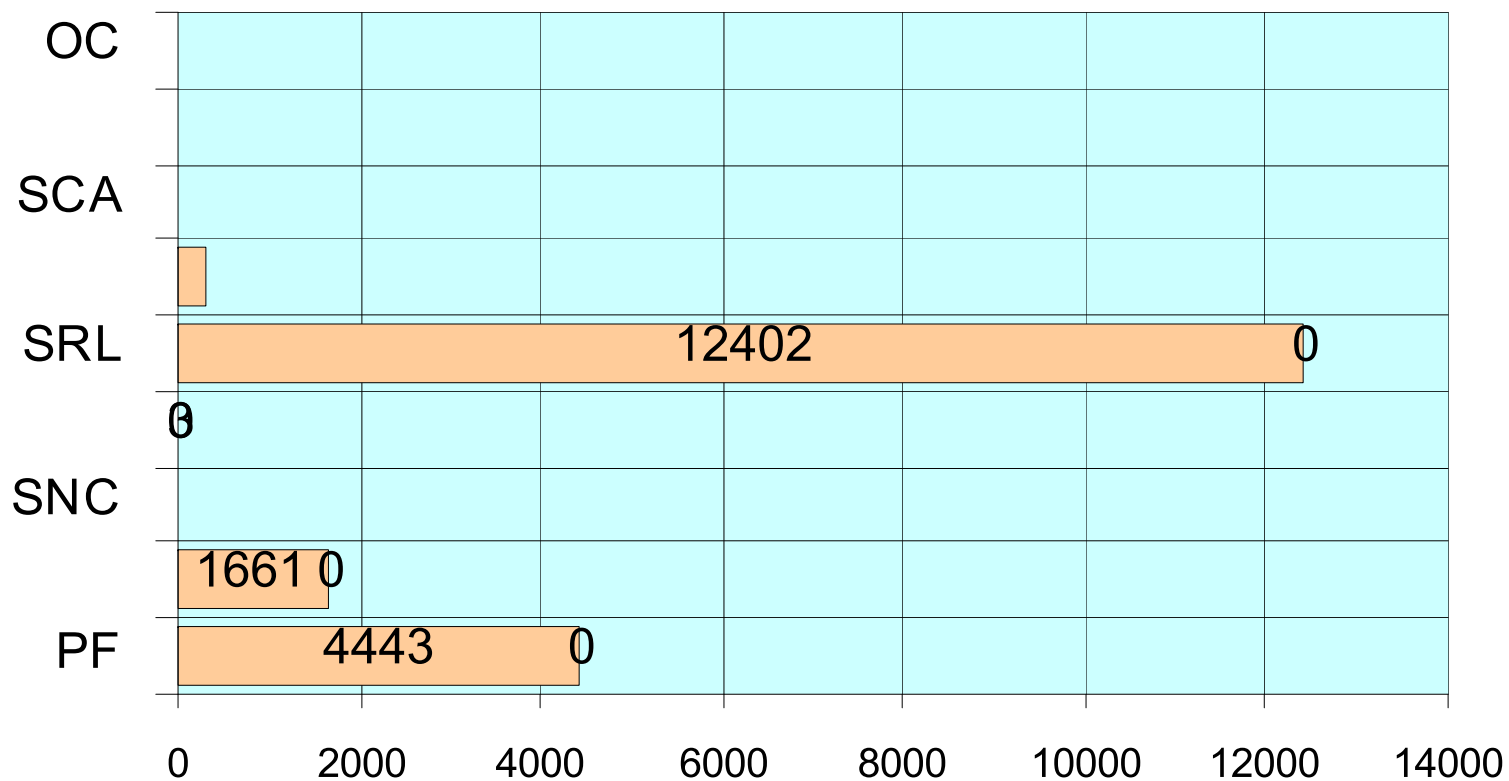
Pe localități și forme juridice

FORMA JURIDICĂ	Arad
PF	4443
AF	1661
SNC	14
SCS	3
SRL	12402
SA	304
SCA	1
RA	8
OC	13
Total:	18849

AN ÎNMATRICULARE	Arad
1990	3
1991	826
1992	836
1993	695
1994	1979
1995	620
1996	480
1997	395
1998	491
1999	506
2000	463
2001	601
2002	896
2003	1548
2004	2499
2005	2156
2006	2110
2007	1761
Total	18865

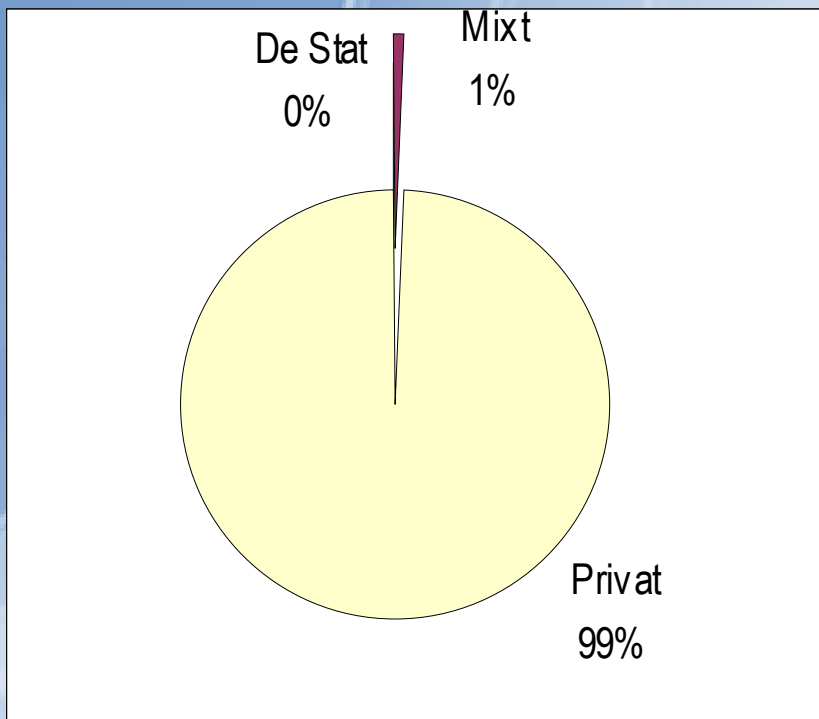

Repartiția formelor juridice în Municipiul Arad

Numărul comercianților

Pe tip de capital și pe anii lor de înmatriculare

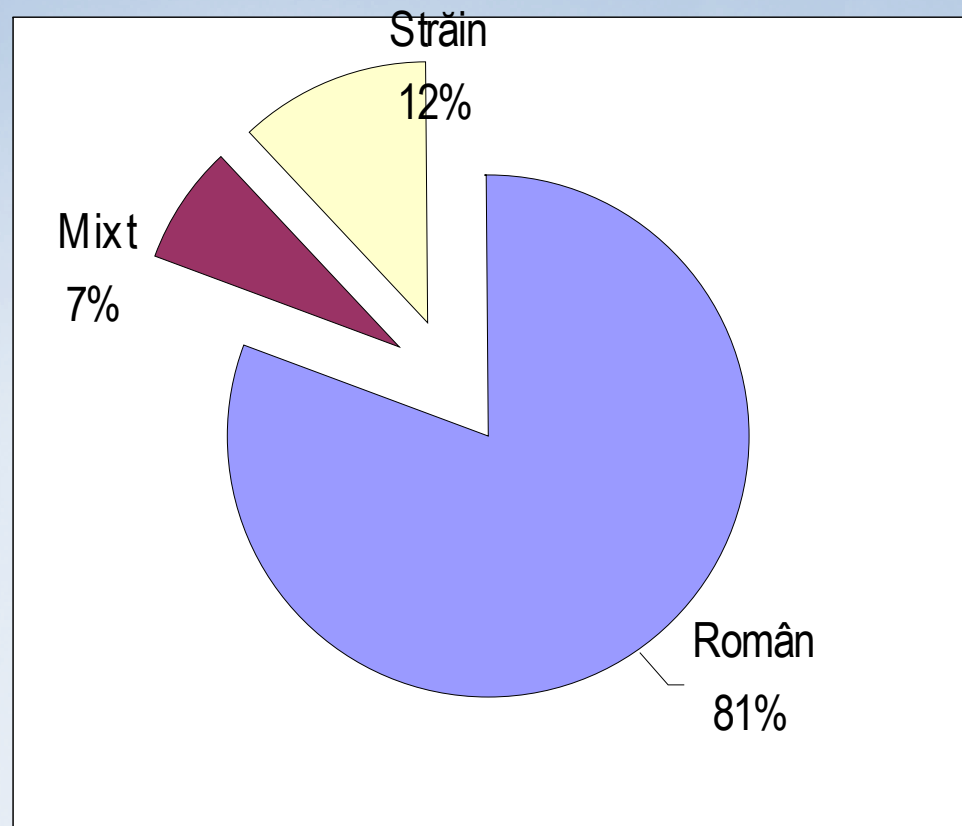

(Pentru capital 100% românesc)

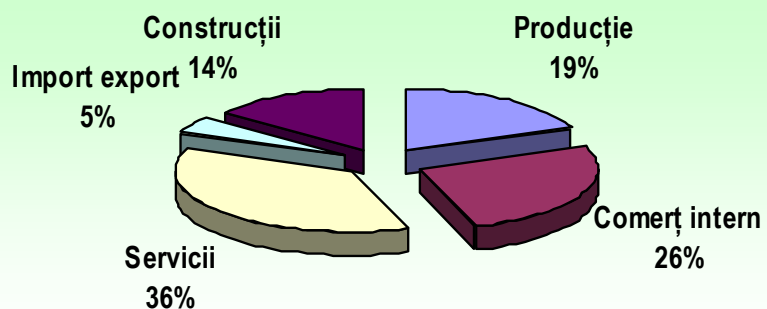
AN	De Stat	Mixt	Privat	Total:
1990	0	1	0	1
1991	5	39	676	720
1992	1	6	606	613
1993	0	7	398	405
1994	0	2	732	734
1995	0	4	210	214
1996	1	5	238	244
1997	1	2	231	234
1998	0	2	254	256
1999	0	1	194	195
2000	0	4	238	242
2001	0	1	363	364
2002	0	0	519	519
2003	1	0	907	908
2004	0	0	1.187	1.187
2005	0	1	1.182	1.183
2006	0	1	1.231	1.232
2007	0	2	953	955
Total	9	78	10.119	10.206

După originea capitalului și pe anii lor de înmatriculare

AN	Român	Mixt	Străin	Total:
1990	1	2	0	3
1991	720	48	19	787
1992	613	70	18	701
1993	405	44	24	473
1994	734	87	48	869
1995	214	21	18	253
1996	244	21	23	288
1997	234	22	35	291
1998	256	39	56	351
1999	195	37	47	279
2000	242	43	64	349
2001	364	38	89	491
2002	519	60	110	689
2003	908	53	123	1.084
2004	1.187	108	167	1.462
2005	1.183	98	188	1.469
2006	1.232	78	247	1.557
2007	955	77	229	1.261
Total	10.206	946	1.505	

Domenii de activitate

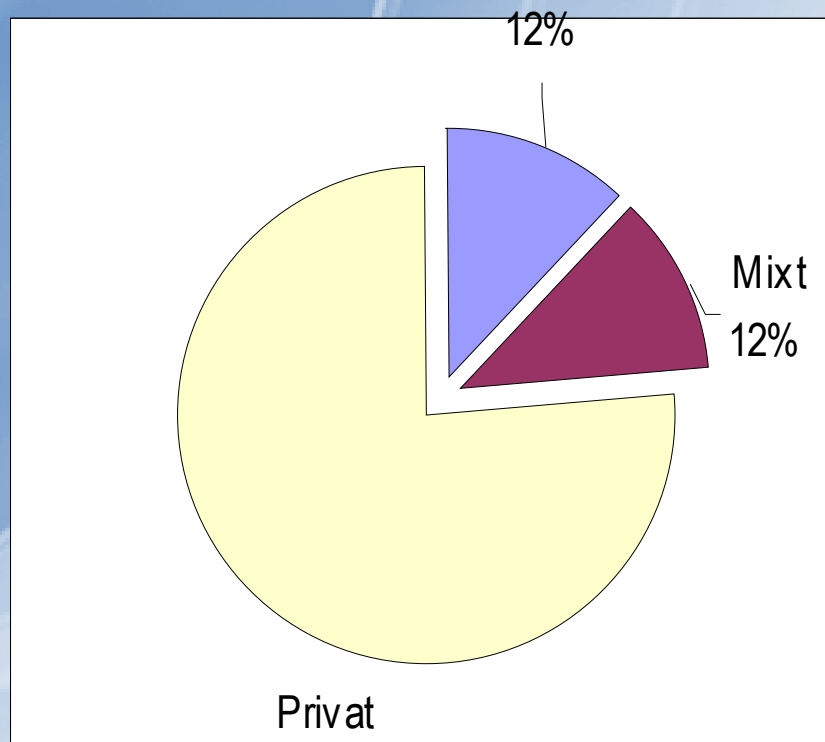

Domenii de activitate declarate, pe ani de înmatriculare

AN	Producție	Comerț intern	Servicii	Import export	Construcții
1990	3	3	3	3	1
1991	595	774	755	688	182
1992	535	716	752	596	156
1993	371	546	588	393	125
1994	829	1.246	1.569	853	290
1995	200	476	457	331	93
1996	215	374	378	286	100
1997	213	340	319	287	102
1998	268	432	405	365	130
1999	221	381	360	193	95
2000	222	351	367	197	78
2001	298	461	514	241	133
2002	472	726	746	312	238
2003	777	1.061	1.354	256	528
2004	1.127	1.508	2.097	273	848
2005	1.144	1.511	1.761	214	941
2006	1.243	1.509	1.862	100	1.090
2007	1.015	1.287	1.552	33	954
Total	9.748	13.702	15.839	5.621	6.084

Capitalul comercianților

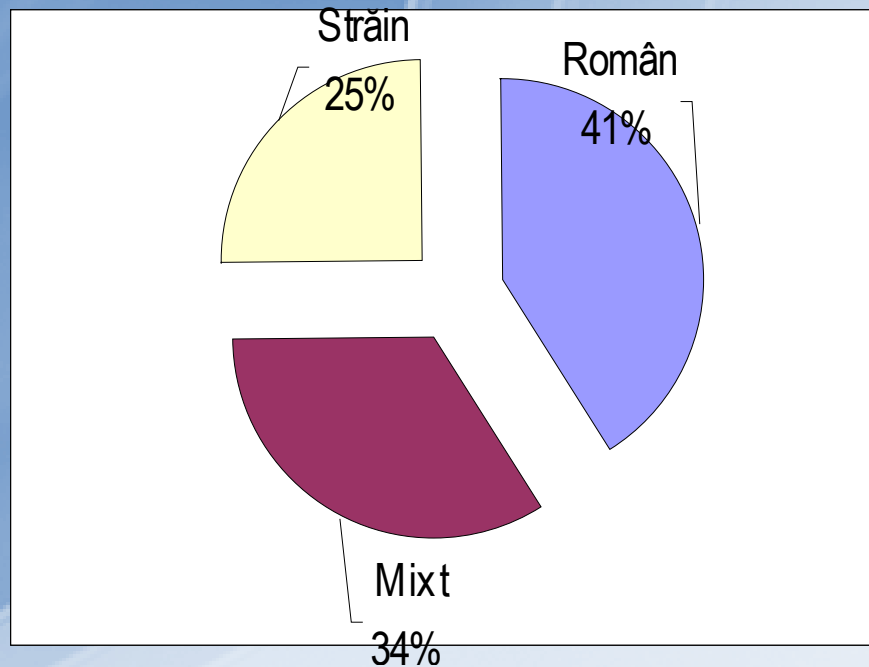
Pe tip de capital și pe anii lor de înmatriculare

(Pentru capital 100% românesc)

AN	De Stat	Mixt	Privat	Total:
1990	0	1	0	1
1991	16	42	83	141
1992	0	0	82	83
1993	0	5	4	9
1994	0	0	16	17
1995	0	2	3	5
1996	3	1	21	24
1997	20	3	1	25
1998	0	3	15	18
1999	0	0	20	20
2000	0	0	2	2
2001	0	0	2	2
2002	0	0	50	50
2003	33	0	5	38
2004	0	0	6	6
2005	0	0	48	48
2006	0	2	65	67
2007	0	8	20	28
Total	72	67	442	581

După originea capitalului și pe anii lor de înmatriculare

AN	Român	Mixt	Străin	Total:
1990	1	136	0	137
1991	141	96	0	237
1992	83	1	0	84
1993	9	9	0	18
1994	17	7	1	25
1995	5	0	1	6
1996	24	141	118	283
1997	25	2	1	28
1998	18	13	5	36
1999	20	2	47	70
2000	2	49	15	66
2001	2	3	20	25
2002	50	4	16	69
2003	38	1	70	109
2004	6	0	14	20
2005	48	9	14	72
2006	67	1	17	86
2007	28	3	18	48
Total	581	478	358	1.417

**Număr comercianți radiati
PE ANI DE INMATRICULARE
și pe tipuri juridice**

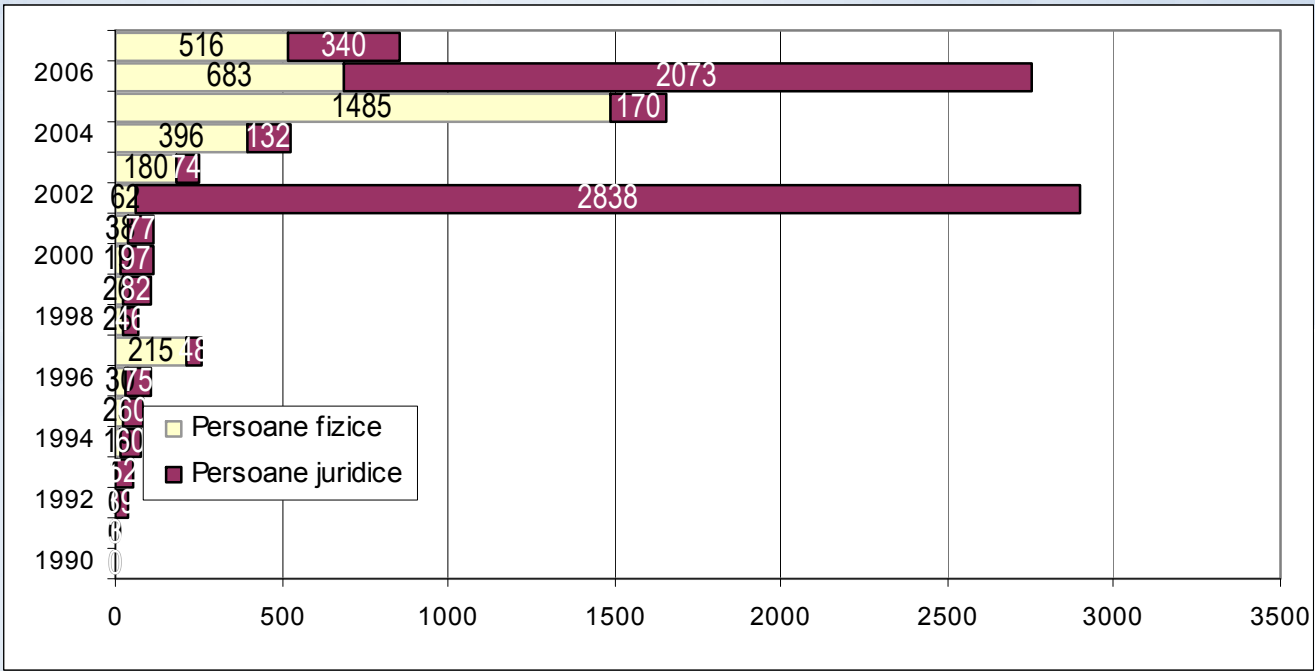
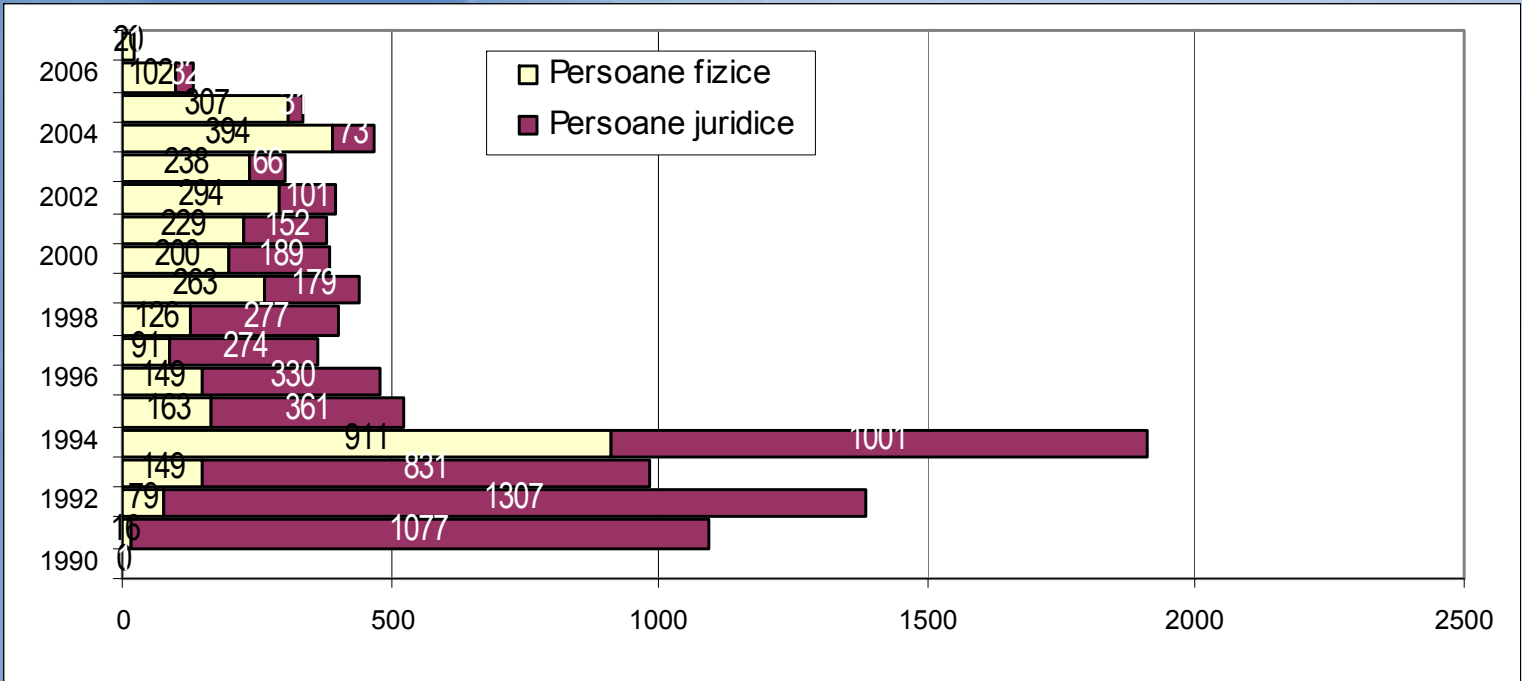
AN	Persoane fizice	Persoane juridice
1990	0	1
1991	16	1077
1992	79	1307
1993	149	831
1994	911	1001
1995	163	361
1996	149	330
1997	91	274
1998	126	277
1999	263	179
2000	200	189
2001	229	152
2002	294	101
2003	238	66
2004	394	73
2005	307	31
2006	102	32
2007	20	1

R A D I E R I

**Număr comercianți radiati
PE ANI DE RADIERE
și pe tipuri juridice**

AN	Persoane fizice	Persoane juridice
1990	0	0
1991	0	3
1992	0	39
1993	1	52
1994	19	60
1995	25	60
1996	30	75
1997	215	48
1998	25	46
1999	26	82
2000	19	97
2001	38	77
2002	62	2838
2003	180	74
2004	396	132
2005	1485	170
2006	683	2073
2007	516	340

RADIERI

Sursa: OFICIUL REGISTRULUI COMERȚULUI ARAD BULETIN STATISTIC LUNAR – Noiembrie 2007

IV.2.6. INFRASTRUCTURĂ

Infrastructura revine gestiunii autorităților publice, care în acest mod asigură într-un cadru legal și oficial satisfacerea acestor servicii.

Infrastructura tehnică este reprezentată de echiparea tehnică a unei localități sau a unui teritoriu cu rețele tehnice, ansamblul sistemelor, rețelelor tehnice și instalațiilor aferente acestora, prezente la suprafața solului, a apelor sau în subteran, care asigură accesul, transportul și transmiterea între diferite puncte ale elementelor componente care intervin în derularea activităților social-economice. Include: sistemul căilor de comunicații, sistemul energetic, sistemul de telecomunicații, sistemele de alimentare cu apă, energie termică etc.

Infrastructura tehnică, în special aprovizionarea cu apă, rețeaua de canalizare precum și alte rețele urbane trebuie să fie îmbunătățite și adaptate nevoilor de schimbare, pentru a putea întâmpina cerințele viitoare legate de o calitate de viață ridicată în mediul urban.

Eficiența energetică, utilizarea rațională a resurselor naturale precum și gestionarea eficientă din punct de vedere economic a echipamentelor, constituie cerințe primordiale pentru durabilitatea serviciilor publice de utilități. Eficiența energetică a clădirilor trebuie sporită, prin renovarea locuințelor existente, acest lucru putând avea un impact semnificativ asupra eficienței energetice și asupra îmbunătățirii calității vieții rezidenților.

Rețeaua de apă

- Lungimea rețelei de furnizare a apei potabile în Municipiul Arad totalizează 521, 4 km, iar a celei de canalizare 445
- Populația deservită de apă potabilă – 151.620 locuitori
- Nr. branșamente apă - Municipiul Arad - 22.029 buc
- Populația deservită –canalizare Arad - 128.308 locuitori
- Nr. racoarde canalizare Municipiul Arad – 13.217 buc

Rețeaua de gaze naturale

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale totalizează 333 km în Municipiul Arad.

Drumuri

Rețeaua de drumuri necesită reabilitări și modernizare la standarde internaționale. În prezent aceasta se află într-o stare precară de utilizare, fapt care afectează atât circulația propriu-zisă, cât și transporturile, și care poate afecta serios perspectiva creșterii economice în timp. Din aceste considerente este necesară luarea unor măsuri imediate, proces demarat la momentul actual prin efectuarea unor investiții:

Lungime străzi- total- 345 km

Lungime străzi – modernizate- total- 232 km.

- Străzi modernizate: Voinicilor, Horia, Octavian Goga, Lucian Blaga, Banu Mărăcine, Unirii, Blanduziei, Patria, Clujului, Posada, Ady Endre, Ana Ipătescu. Total străzi în Municipiul Arad- 743 străzi-345 km.
- Realizarea unui sens giratoriu și extinderea drumului (str. Ogorului)
- Lucrări efectuate de reabilitare carosabil, trotuare, pietruire, canalizare menajeră, rețele termice (în funcție de necesitățile fiecărei locații)- Cartier Alfa, Centru (Str. Barițiu, Unirii), Pârneava (str. Gheorghe Doja, Clujului), Confecții (Strada Lungă, Liviu Rebreanu), Aradul Nou (str. Constituției, Aleea Muncii, Ana Ipătescu, Spartacus, Ștefan cel Mare, Ady Endre, Posada), Micalaca (zona Sălii de sport, zona 300 – universitate - ANL, Sinfoniei, Aleea Borsec, Parcul 23 August, Zalău), Romanilor (str. Patria, Olimp), Sânicolaul Mic (str. Steagului, Tarafului, Lenau), Aurel Vlaicu (zona str. Poetului-Tic-Tac, Predeal, Hațeg, Piața Fortuna, Dorului, Bl X26-29
- Legătură rutieră între Pasaj inferior Aradul Nou- pod rutier Micalaca (lucrare începută în 2004 și finalizată în noiembrie 2006)
- Lucrări de refacere carosabil și trotuare pe o lungime de 1,7 km pe străzile Kogălniceanu, Condurașilor
- Lucrări de refacere a liniilor de tramvai, liniilor de contact și a liniilor de alimentare cu energie electrică a liniilor de contact în lungime de 1,7 km
- Lucrări de refacere rosturi dilatare – Podul Decebal
- Refacere elemente de delimitare - Podul Micalaca

IV.3. SITUAȚIA SOCIO - CULTURALĂ

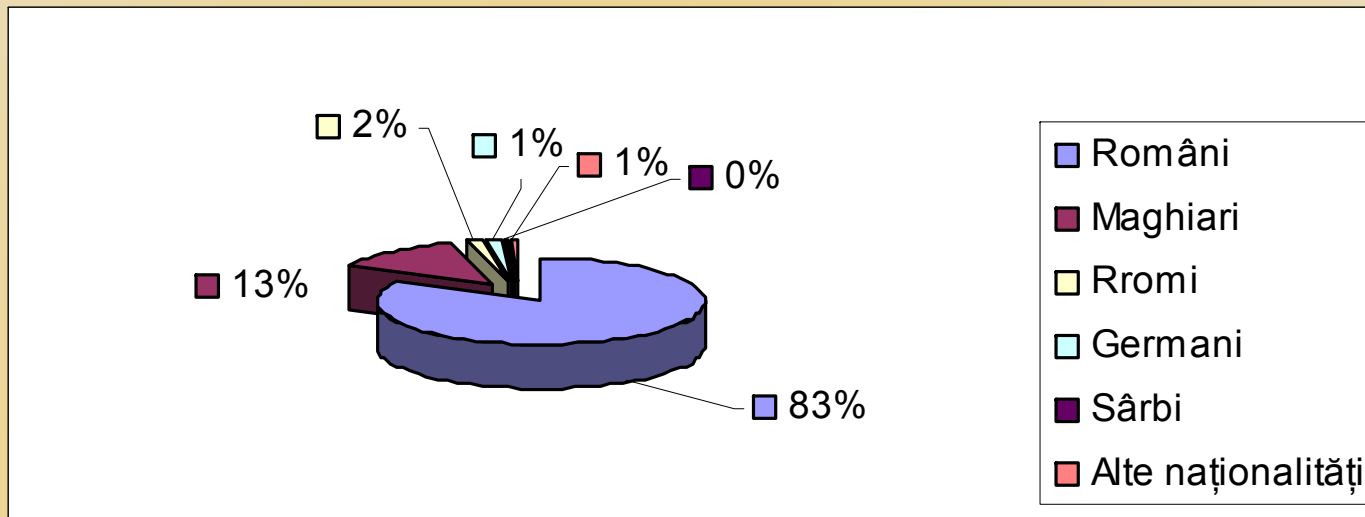
CAPITAL SOCIAL

Populație

Conform datelor de la ultimul recensământ (2002), Aradul are o populație de 172.827 locuitori, din care: 142.966 români (82,72%), 22.479 maghiari (13,01%), 3.004 rromi (1,74%), 2.219 germani (1,28%), 605 sârbi (0,4%), 450 slovaci (0,26%), 251 bulgari (0,14%), 179 italieni (0,10%), 157 evrei (0,09%), 114 ucrainieni-hutani-hutuli (0,06%), 59 cehi (0,03%), 55 altă etnie din afara Europei (0,03%), 44 turci (0,02%), 35 altă etnie din Uniunea Europeană (0,02%), 28 polonezi (0,02) 24 ruși (0,01%), 24 sloveni (0,01%), 19 svabi (0,01%), 16 altă etnie din celelalte țări ale Europei, 14 chinezi, 13 secui, 11 ceangăi, 9 tătari, 9 greci, 9 sași, 8 croați, 6 lipoveni, 6 armeni, 5 ruteni, 2 aromâni, 1 macedonian, 6 de etnie nedeclarată, fiecare etnie cu câte sub 0,01%, totalizând 0,1%.

La data de 1 ianuarie 2007, Aradul înregistra o populație de 167.827 locuitori, în scădere de la datele înregistrate cu cinci ani în urmă. Din aceștia, 78.407 sunt bărbați și 89.420 sunt femei.

Populația stabilă pe etnii:

Populația pe categorii de vârstă și sexe (01.01.2007):

	Total loc. NR.	Ani 0-14	Ani 15-24	Ani 25-29	Ani 30-34	Ani 35-39	Ani 40-49	Ani 50-64	Ani 65 și peste
TOTAL	167.827	21.040	23.670	14.840	14.286	16.098	21.755	33.576	23.562
Barbați	78.407	10.736	11.674	7.164	6.936	7.783	8.892	15.482	7.840
Femei	89.420	6.729	11.996	7.676	7.350	8.315	11.763	18.094	13.922

Religie

Viața religioasă este strâns legată încă de la început de istoria Aradului. Biserica Ortodoxă de pe acest teritoriu își are rădăcinile în secolul al XV-lea, conform tradiției.

Bisericile ortodoxe au fost construite în cartierele și suburbiile Aradului, depinzând de numărul de enoriasi și puterea lor economică: Micalaca (biserica în secolul al XVIII-lea; alta construită în 1845), Vladimirescu (1930), Segă (1933), Grădiste (1940), Micalaca Nouă (1944), Bujac (1976), Gai (1936), Aradul Nou (biserica în secolul al XVII-lea; alta construită în 1937), Sânicolaul Mic (biserica la începutul secolului al XVIII-lea; alta, nou construită în 1804).

Biserica catolică și-a început activitatea în Arad la sfârșitul secolului al XVII-lea, când preoții franciscani (minorități) au sosit în Arad, împreună cu armata austriacă. Au servit atât în fortăreața, cât și în asezămintele civile, unde au contribuit la construcția Bisericii Catolice la începutul secolului al XVIII-lea. Aceasta a fost înlocuită în 1758 cu una mai măreață. Între 1902 și 1904, a fost construită catedrala principală pe locul vechii biserici. Parohii catolice există și în cartierele Grădiste, Segă, Aradul Nou și Gai.

Biserica greco-catolică și-a făcut simțită prezența în Arad prin 1770, și din 1776 a avut și primul lăcas de cult. O nouă biserică a fost construită în 1912-1913, și o alta construcție a început în perioada interbelică în Segă.

Biserica reformată este atestată pentru prima oară în Arad în secolul al XV-lea, dar nu se știe nimic despre lăcasele ei de cult până în secolul al XIX-lea, când a fost ridicată biserica existentă (1852). Parohii reformate există în Gai și Grădiste.

Biserica evanghelică-lutherană există în Arad din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Creșterea comunității și a potențialului sau financiar a solicitat construirea unei biserici adecvate, astfel ca în 1906, a fost ridicată noua “Biserica Rosie”.

Biserica neo-protestantă și-a găsit aderenți în Arad la sfârșitul secolului al XIX-lea. Prima a fost comunitatea baptistă care și-a construit propriul lăcas de cult în Micalaca în 1897 (astăzi există 17 biserici baptiste în Arad). La începutul secolului al XX-lea, comunitățile adventiste și penticostale au prins viață.

Cutul Mozaic a devenit o componentă importantă a vieții religioase a orașului în timpul primei jumătăți a secolului al XVIII-lea. Evreii s-au stabilit în partea de est a “Orașului Sârbesc”, după ce paznicii de frontieră au plecat. Expresia bunăstării materiale a comunității este reprezentată de complexul de clădiri cu sinagoga în centrul său, terminat în 1834. La nivel spiritual, comunitatea este cunoscută în primul rând pentru activitatea deosebit de intensă a Rabinului Chorin Aaron, reformatorul cultului mozaic.

Astăzi, cele mai reprezentative culte religioase sunt: ortodox (72,7%), romano-catolic (13,1%), baptist (4,5%), penticostal (4,4%), reformat (3,1%), și greco-catolic unit (1,1%).

Reprezentarea populației Aradului pe culte (ultimul recensământ – 2002):

	Numar	%
TOTAL	172.827	100,00
Ortodox	125.595	72,67
Romano-catolic	20.971	12,13
Reformat	5.406	3,13
Greco-catolic (unit cu Roma)	1.834	0,11
Penticostal (Biserica lui Dumnezeu Apostolică)	7.523	4,35
Baptist	7.831	4,53
Adventist de ziua a saptea	836	0,50
Unitarian	91	*
Musulman	90	*
Crestin după evanghelie	99	*
Evanghelic de confesiune augustina	157	*
Crestin de rit vechi	65	*
Evanghelic-lutheran sinodo-presbiterian	532	0,30
Evangelic	140	*
Mozaic	169	*
Alte	843	0,49
Fara	285	*
Atei	180	*
Nedeclarat	175	*

* Sub 0,5 %

POPULAȚIA, PE GRUPE DE VÂRSTĂ (DIN 5 IN 5 ANI) – RECENSĂMÂNT 2002

Grupă de vârstă	TOTAL	Masculin	Feminin
00-04 ani	6762	3467	3295
05-09 ani	7211	3721	3490
10-14 ani	11001	5573	5428
15-19 ani	12078	6030	6048
20-24 ani	14549	7089	7460
25-29 ani	14799	7306	7493
30-34 ani	17070	8357	8713
35-39 ani	9932	4703	5229
40-44 ani	12797	5907	6890
45-49 ani	15612	7342	8270
50-54 ani	12751	6220	6531
55-59 ani	8223	3858	4365
60-64 ani	8750	3938	4812
65-69 ani	7392	3105	4287
70-74 ani	6264	2510	3754
75-79 ani	4315	1542	2773
80-84 ani	2103	668	1435
85-** ani	1218	369	849
TOTAL	172827	81705	91122

Structura populației active și inactive

POPULAȚIA, DUPĂ SITUAȚIA ECONOMICĂ (ACTIVĂ, INACTIVĂ) - Recensământ 2002

	TOTAL	Masculin	Feminin
TOTAL populație stabilă, din care:	172827	81705	91122
Populația ACTIVĂ, din care:	74197	37979	36218
Persoane ocupate	70202	35455	34747
Șomeri in cautarea altui loc de muncă	2443	1520	923
Șomeri in cautarea primului loc de muncă	1552	1004	548
Populația INACTIVĂ, din care:	98630	43726	54904
Elevi/studenti	29684	14774	14910
Pensionari	41959	16669	25290
Casnice	9043	1256	7787
Întreținute de alte persoane	12712	7034	5678
Întreținute de stat sau organizații private	989	516	473
Persoane cu alta situație economică	4243	3477	766

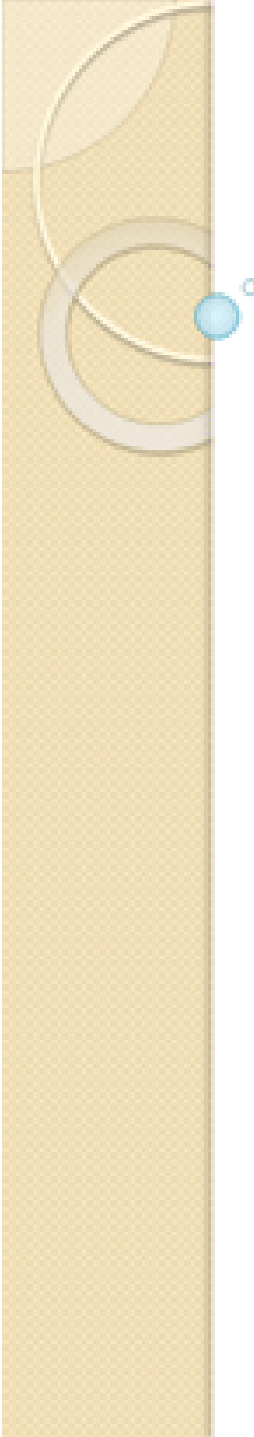
IV.3.1. EDUCAȚIA ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL

Primele instituții culturale și educaționale apar pe lângă așezămintele religioase, prima școală fiind înființată de către călugărul minorit Camil Hofflich în anul 1708, iar în anul 1745 ia ființă Gymnasium-ul tot sub conducerea călugărilor minoriți.

Orașul Arad are o veche tradiție în privința sistemului educațional, cu toate că învățământul liceal românesc a fost practic inexistent până la Unire (1918). În anul 1812, la inițiativa episcopului ortodox al Aradului, Pavel Avacumovici, ia ființă Preparandia, prima școală pedagogică românească, printre profesori numărându-se Dimitrie Țichindeal, Moise Nicoară și Constantin Diaconovici-Loga. După Revoluția de la 1848, școlile arădene se dezvoltă ca urmare a numărului de elevi din ce în ce mai mare.

Cultura și învățământul cunosc o dezvoltare deosebită în Aradul ultimei jumătăți de secol XIX și a primei jumătăți a sec. XX. În 1859 apare almanahul literar "Muguri" editat de Societatea de lectură a elevilor români sub îndrumarea lui M.V. Stănescu, care poate fi considerată prima manifestare literară arădeană. De asemenea, tot în această perioadă, în Arad au fost ridicate o serie de edificii ce în prezent adăpostesc peste 20 de licee de excepție în peisajul învățământului arădean, (ex: Colegiul Național „Moise Nicoară”, Colegiul Național „Elena Ghiba Birta”, Colegiul Economic, Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, Liceul Teoretic „Vasile Goldiș, Liceul de Artă „Sabin Drăgoi”).

În perioada interbelică au absolvit liceul nume ilustre de oameni de cultură și știință, sau viitori academicieni: Caius Iacob, Aurel Avrănescu, Tiseni Popovici, Valeriu Novacu, Ștefan Augustin - Doinaș, Cantemir Riscutia, Titus Popovici. Lor le-au fost mentori profesori de marcă, precum Ascaniu Crișan, Alexandru Stamatiad, Dimitrie Panaitescu - Perpessicius și Eduard Găvănescu.

Continuator al tradiției învățământului arădean, descendent al gimnaziului minorit, Colegiul Național "Moise Nicoară" se numără printre cele mai bune licee din țară. Între personalitățile care s-au ridicat de pe băncile gimnaziului arădean, menționăm pe: Vasile Goldiș și Ioan Suci, corifeii ai Marii Uniri, scriitorul Ioan Slavici, Mircea V. Stănescu, publicist și animator al culturii românești, pe colegul său de clasă Csiki Gergely, eminent dramaturg maghiar sau muzicologul Emil Montia.

La sfârșitul secolului XIX au apărut la Arad un mare număr de publicații având și conținut literar: "Gura Satului" (primul număr în 1871), "Lumina"(1871), "Biserica și Școala" (1877), "Tribuna Poporului" (1896), "Tribuna" (1904), "Românul" (1911). La acestea au publicat scriitorii români din Arad cum ar fi I. Slavici, M. Nicoară, A. Cotruș, R. Ciorogariu, Al. Gavra, A.N. Marinescu M.V. Stănescu, N. Oncu, I. Grozescu, precum și binecunoscuți autori ai literaturii române: M. Sadoveanu V. Alecsandri, Al. Macedosnski, Gr. Alexandrescu, G. Coșbuc, I.L. Caragiale. În 1910, Lucian Blaga debutează în "Tribuna".

Cei mai importanți scriitori din Arad ai perioadei postbelice sunt: Șt. Augustin Doinaș, Gh. Schwartz, Fl. Bănescu, R. Bucur, D. Sibii, V. Dan, V. Gheorghită, H. Ungureanu.

Un aspect deloc lipsit de importanță este caracterul multilingv al procesului de învățământ, la aproape toate nivelele. Alături de unitățile de învățământ cu predare în limba română, există un număr semnificativ de unități și secții cu limba de predare a minorităților maghiare și germane, favorizându-se astfel îmbogățirea reciprocă a culturilor (ex. liceele în limbile minorităților: Grupul Școlar Csiky Gergely și Liceul Teoretic „Adam Muller Guttenbrunn“ etc). Printre autorii arădeni care au scris în alte limbi îi amintim pe dramaturgul maghiar Csiki Gergely și pe scriitorul german Adam Müller Guttenbrunn, ale căror nume sunt purtate cu cinste astăzi, de unitățile de învățământ amintite mai sus.

Există peste douăzeci de licee, cele mai cunoscute fiind Colegiul Național "Elena Ghiza Birta" și Colegiul Național "Moise Nicoara", Liceul Pedagogic "Dimitrie Țichindeal", Colegiul Economic, Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului și Liceul Teoretic "Vasile Goldiș". Liceele în limbi ale minorităților includ grupul de scoli maghiare "Csiky Gergely" și Liceul Teoretic "Adam Muller Guttenbrunn" (limba germană).

Continuator al traditiei educationale in Arad si descendent al Gimnaziului Minoritilor, Colegiul National "Moise Nicoara" este unul dintre cele mai bune scoli din tara. Printre personalitatile care au studiat aici, amintim pe: Mircea V. Stanescu, jurnalist si promotor al culturii romanesti, colegul sau de clasa, Csiky Gergely, eminent dramaturg maghiar, scriitorul Ioan Slavici, Vasile Goldis si Ioan Suceu, mintile laminate ale Marii Uniri, muzicologul Emil Montia.

Personalitati renumite, care, mai tarziu, au devenit academicieni, oameni de stiinta si persoane cultivate au absolvit acest colegiu, in perioada interbelica: Caius Iacob, Aurel Avramescu, Tiseni Popovici, Valeriu Novacu, Stefan Augustin Doinas, Cantemir Riscutia, Titus Popovici. Acestia au avut ca mentori profesori remarcabili, cum ar fi Ascaniu Crisan, Alexandru Stamatiad, Dimitrie Panaitescu-Perpessicius si Eduard Gavanescu.

In municipiul Arad exista 106 unitati de invatamant, frecventate de 42.663 de elevi si studenti, reprezentate de: 55 de gradinite cu 4.323 copii, 23 de scoli primare si gimnazii cu 18.049 elevi, 22 de licee cu 9.376 de elevi, 3 scoli postliceale cu 1.791 elevi si 2 universitati cu 6.737 studenti.

Aceste unitati de invatamant sunt deservite de cadre didactice, dupa cum urmeaza: total – 2.782 cadre didactice, din care invatatori (invatamant prescolar) – 269, invatamant primar si gimnazial – 891, invatamant liceal – 806, invatamant profesional – 204, invatamant postliceal – 47, invatamant universitar – 565,

Situatia populatiei pe studii absolvite (recensamantul din 2002) se prezinta astfel: absolventi de invatamant superior de lunga durata – 16.655, absolventi de invatamant superior de scurta durata – 986, absolventi de invatamant postliceal si scoli de maistri – 6.974, absolventi de invatamant liceal – 46.745, absolventi de invatamant profesional si de ucenici – 28.668, absolventi de invatamant gimnazial – 32.898, absolventi de invatamant primar – 21.456, fara scoli absolvite – 4.409, cu scoli absolvite nedeclarate – 63.

Dupa forma de proprietate a institutiilor de invatamant absolvite, 151.801 persoane au absolvit o scoala de stat, iar 2.581 persoane – o scoala particulara.

Restaurarea educației universitare, văzută ca o reparație morală pentru Arad, a început cu înființarea Universității de Vest „Vasile Goldiș” Arad, în anul 1990. Pornind de la tradițiile învățământului românesc în această zonă a țării și continuând activitatea Facultății de subingineri a Politehnicii timișorene, care a funcționat la Arad între anii 1972 și 1990, în anul 1991 se înființează Universitatea "Aurel Vlaicu".

În cadrul Universității de Vest "Vasile Goldiș" funcționează următoarele facultăți: Facultatea de Științe Juridice, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Medicină Generală, Facultatea de Medicină Dentară, Facultatea de Farmacie, Facultatea de Științe Umaniste, Politice și Administrative, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Facultatea de Științe ale Naturii, Facultatea de Informatică, Facultatea de Inginerie, Facultatea de Educație Fizică și Sport.

În cadrul Universității "Aurel Vlaicu" funcționează următoarele facultăți: Facultatea de Inginerie, Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Facultatea de Științe Exacte, Facultatea de Științe ale Educației și Asistență Socială, Facultatea de Educație Fizică și Sport.

Ambele universități respectă și promovează convențiile europene privind învățământul superior. Universitățile dispun de un personal academic cu înaltă pregătire profesională și dotări de înaltă calitate pentru activitățile științifice și didactice (amfiteatre pentru cursuri, săli de seminar și laboratoare informatizate). De asemenea, ambele acoperă o paletă largă de specialități și organizează și cursuri post-universitare (masterat și doctorat).

Date cu privire la unitățile de învățământ în perioada 2005/2006:

Grădinițe

TIP UNITATE	UNITĂȚI	GRUPE	COPII
Program normal	28	62	1251
Program prelungit	19	106	2639
Program săptămânal	2	10	175
TOTAL:	49	178	4065

Învățământ special an școlar 2005 -2006 - Municipiul Arad:

TIP UNITATE	UNITĂȚI	GRUPE	COPII
Învățământ special	2	50	468
Secții învățământ special	2	11	126
TOTAL:	4	61	594

Școli - an școlar 2005-2006 din Municipiul Arad:

TIP UNITATE	Nr. unități	Înv. primar		Înv. gimnazial		Înv. liceal		Înv. SAM	
		clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi	clase	elevi
Școli I-IV	4	8	112						
Școli generale	17	215	4671	211	4896				
Licee și grupuri școlare	20	57	1281	83	2120	388	10709	102	2567
TOTAL:	41	280	6064	294	7016	388	10709	102	2567

Situația la învățătură la sfârșitul anului școlar 2005-2006 în Municipiul Arad:

Nivel învățământ	Nr. elevi /început de an școlar	Nr. elevi/ sfârșit de an școlar	Nr. elevi promovați	Nr. elevi repetenți	Nr. elevi abandon
Primar	6064	5968	5916	32	8
Gimnazial	7016	6804	6611	149	91
Liceal	10709	10221	10051	140	18
SAM	2567	2513	2274	221	7
TOTAL:	26356	25506	24852	542	124

Situația școlară 2006-2007, pentru toate categoriile de învățământ:

Nr. crt.	Școli publice pe categorii	Elevi înscriși - 2005-2006	Elevi înscriși- 2006-2007	Nr. absolvenți 2006-2007
1.	Preșcolar	4083	4004	
2.	Primar	5475	6125	1734
3.	Gimnazial	6341	6840	1586
4.	Liceal	10189	10772	2333
5.	Postliceal	244	306	70
6.	SAM	2658	2397	1401
7.	TOTAL	28990	30444	7124

Situația absovenților din anul școlar 2006-2007 învățământ de zi și seral :

Nr. Crt.	PROFILUL	ELEVI
1	REAL	506
2	UMAN	345
3	SPORTIV	119
4	TEHNIC	885
5	TEHNIC(SERAL)	172
6	AGRICOL	88
7	MUZICĂ	29
8	ARTE PLASTICE	58
9	ECONOMIC	204

10	ECONOMIC (SERAL)	61
11	PEDAGOGIC	61
12	TEOLOGIC	106
	TOTAL	2577

Situația absolvenților nivel I și nivel II de SAM, anul școlar 2006-2007:

Nr. crt.	Domeniul	Elevi
1	comerț	58
2	turism si alimentație publică	66
3	construcții si lucrări publice	121
4	mecanic	376
5	electronica si automatizări	81
6	electric	103
7	electromecanic	67
8	silvic	20
9	fabricarea produselor din lemn	168
10	agricultură	39
11	industrie alimentară	53
12	industrie textila	213
13	igiiena corpului omenesc	28
14	prestări servicii	8
	Total	1401

Situația învățământului postliceal în anul școlar 2006-2007.

Specializările la învățământul de zi:

Nr. Crt.	DENUMIREA INSTITUȚIEI	Specializări	Durata
1.	Școala Postliceală Sanitară Arad	- asistent medical generalist - asistent medical de farmacie	3 ani 3 ani
2.	Grupul Școlar de Transporturi Auto „Henri Coandă” Arad	- asistent de gestiune în transporturi	1,5 ani
3.	Centrul Școlar Arad	- asistent medical balneo - fiziokinetoterapie și recuperare - asistent medical balneofizioterapie	3 ani 3 ani

Un aspect deloc de neglijat este reprezentat de partea de întreținere a unităților de învățământ, importantă pentru buna funcționare a acestor unități și pentru crearea unui cadru potrivit susținerii activității didactice, întreținere care cade în sarcina autorităților locale, în speță Primăria Municipiului Arad.

Bugetul pentru reparațiile la unitățile de învățământ pentru perioada 2004-2007 a fost următorul:

Lucrări de reparații	Buget 2004	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Unități de învățământ	11,29 miliarde	23,32 miliarde	38,95 miliarde	132,11 miliarde

Dintre principalele lucrări de reparații realizate în această perioadă amintim:

2004

- Școala Generală nr.4 - fațade
- Școala Generală nr.13 – fațade
- Grădinița PP20 – fațade
- Grup Școlar Industrial Csiky Gergely – fațade

2005

- Grup Școlar „Aurel Vlaicu” - fațade
- Grup Școlar Forestier – fațade
- Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”
- Liceul Teoretic „Vasile Goldiș”

2006

- Școala Generală nr.5 - fațade
- Școala Generală nr.18 – fațade

De menționat că în anul 2006 s-au realizat în premieră 15 terenuri de sport(handbal, baschet, volei) la unitățile de învățământ în valoare de 1.050.000 lei.

Începând cu anul 2006, s-au alocat de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului importante sume pentru obiective de investiții, în special pentru reabilitări de clădiri (ex. Grădinițele PP1, PP7, PP8, PP18, PN 2, PN 20, Școlile Generale nr.10, 21, Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”).

Anul 2007 poate fi denumit anul investițiilor în clădirile unităților de învățământ. Menționăm că o mare parte a fondurilor pentru acestea a fost alocată de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. În perioada vacanței de vară încep lucrările de reabilitare ale obiectivelor pentru care s-au realizat proiectele în decursul anului trecut.

Valoarea estimată a acestora pentru anul 2007 este de 3.781.995 lei. De asemenea, sunt în lucru un număr de șase proiecte pentru lucrări de reabilitare și extindere la unitățile de învățământ în valoare estimată de 23.179.913. lei.

În vederea pregătirii accesării viitoarelor fonduri, în acest an sunt în derulare un număr de 27 studii de fezabilitate, a căror valoare estimată este de 1.120.000 lei.

Lista principalelor investiții realizate în perioada 2004-2007 la unitățile de învățământ:

Nr. Crt.	Denumire investiție	Valoare finală	Data punerii în funcțiune	Data începerii investiției
1.	Refacere împrejmuire la Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”	239.672	05.05.2007	05.12.2006
2.	Reabilitare (RK) și modernizare Grădinița PP8	421.158,28	12.12.2007	26.06.2007
3.	Reabilitare (RK) și modernizare Grădinița PN2	474.088	28.12.2007	20.06.2007
4.	Amenajare grupuri sanitare Școala Generală nr.9	45.407	03.11.2007	30.09.2007
5.	Amenajare teren handbal, Grup Școlar Forestier	110.922	03.09.2007	03.07.2007

Prioritățile naționale dezvoltate și fundamentate prin programele de guvernare și strategiile naționale au stat la baza organizării și dezvoltării sistemului educativ local. Pornind de la premisa că investiția în educație și în formarea oamenilor este importantă pentru dezvoltarea unei societăți pe termen lung, învățământul preuniversitar s-a preocupat de asigurarea accesului la educație pentru toți, creșterea calității și eficienței actului educativ, precum și deschiderea unităților de învățământ către mediul social și economic.

Câteva obiective fundamentale sunt:

- Realizarea unei reale calități a procesului de învățământ, în formarea de specialiști pentru învățământ, cultură, știință și activități socio-economice
- Asigurarea unui proces educațional bazat pe ideea respectării diversității în procesul de învățare, indiferent de sursa generatoare (etnie, sex, vârstă, religie sau aptitudini)
- Modernizarea școlilor;
- Accesibilitate la educație
- Informatizarea învățământului
- Relansarea mișcării sportive de masă;
- Colaborarea cu toți factorii educaționali
- Reducerea ratei abandonului școlar

Fenomenul abandonului școlar, tot mai frecvent întâlnit în prezent, reprezintă un real factor favorizant al săvârșirii de infracțiuni de către autorii minori. Datorită acestui motiv este necesară și obligatorie conlucrarea între factorii responsabili (Poliția , Inspectoratul Școlar al Județului, Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului), în scopul monitorizării și a prevenirii riscului potențial al abandonului școlar al elevilor.

În domeniul învățământului arădean, demnă de menționat este și activitatea Centrului Școlar Arad, unde sunt școlarizate persoane cu dizabilități (elevi cu deficiențe de vedere - nevăzători și ambliopi), școala fiind de rang național pe domeniul respectiv. Oferta școlară cuprinde: învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, S.A.M., profesional și postliceal sanitar. În cadrul învățământului liceal funcționează specializarea resurse naturale și protecția mediului, iar în cadrul celui postliceal funcționează specializarea asistent medical în balneo - fizioterapie și masaj, ai cărui absolvenți sunt căutați în centrele de tratament din țară și străinătate. În cadrul Centrului Școlar Arad se are în vedere pregătirea complexă a copiilor și tinerilor cu deficiențe de vedere, în scopul depășirii deficienței, pregătirii profesionale și integrării în societate.

IV.3.2. CULTURA

Limba, literatura, artele vizuale, arhitectura și cinematograful, toate acestea sunt parte a diversității culturale a Europei. Toate țin de specificul cultural național sau regional și sunt parte a patrimoniului cultural european. Industria culturală în Uniunea Europeană – cinematografia și audiovizualul, publicarea de cărți și muzica – reprezintă un domeniu destul de important în care milioane de persoane își au un loc de muncă. De aceea interesul pentru acest domeniu este destul de mare.

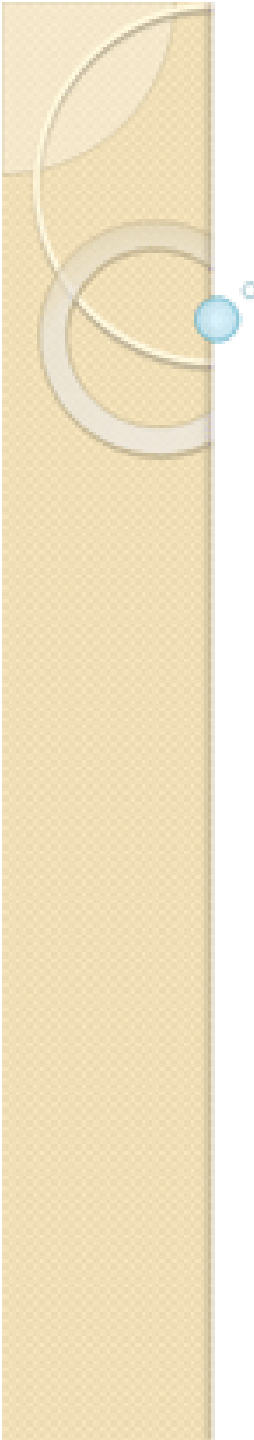
Cultura reprezintă nu doar ansamblul de valori care definește identitatea unei colectivități umane specifice, ci este și o componentă a dezvoltării economice și sociale într-un mediu democratic. România a dovedit că are un mare potențial în ceea ce privește patrimoniul cultural, material și imaterial, dar și resurse umane care pot pune în valoare acest patrimoniu.

România împărtășește întru totul principiul politicii culturale, care prevede respectul deplin acordat diversității culturale, punând un accent deosebit asupra patrimoniului cultural comun european.

Orașul Arad are un caracter multi-etnic și multi-confesional. Populația orașului a fost și este alcătuită din români, maghiari, germani, evrei, sârbi și este firesc să întâlnim la Arad biserica ortodoxă, cu cele două comunități ortodoxe-sârbă și română, biserica catolică, biserica greco-catolică, biserica reformată, biserica evanghelică lutherană, cultul mozaic. Sunt prezente bisericile neo-protestante, printr-o importantă comunitate baptistă, precum și comunitățile adventiste și pentecostală.

Începuturile vieții spirituale a orașului sunt strâns legate de cea religioasă. Primele instituții culturale și educaționale apar pe lângă așezemintele religioase din acele vremuri. Astfel, în 1708 călugărul minorit Camil Hofflich înființează prima școală, iar în 1745 ia ființă Gymnasium-ul sub conducerea călugărilor minoriți.

Trei instituții vor marca viața spirituală a Aradului la începutul secolului XIX: Preparandia, Teatrul Vechi și Conservatorul de Muzică.

În 1812 la inițiativa episcopului ortodox al Aradului, Pavel Avacumovici, ia ființă Preparandia Arădeană, prima școală pedagogică românească. De aici s-au ridicat numeroși pedagogi, oameni de știință și artă ce au fost inițiatorii curentului preparandistic ardelean înainte de 1848.

Dintre personalitățile de seamă ale acestei școli de renume amintim pe pedagogul Dimitrie Țichindeal (1775 – 1818), istoricul și pedagogul Constantin Diaconovici – Loga (1770 – 1850), Alexandru Gavra (1784 – 1884), căruia Preparandia Arădeană îi datorează buna organizare a începuturilor ei.

În toamna anului 1817 are loc un alt eveniment important atunci când Iacob Hirschl construiește teatrul. Prima stagiune a fost deschisă cu piesa Cenușăreasa de către actorii trupei lui Johann Cristoph Kunz. Teatrul lui Hirschil poate fi considerat drept cel mai vechi teatru din România. Pe această scenă au jucat de-a lungul anilor numeroase trupe germane, maghiare și românești. Un nou teatru a fost construit în 1874, acesta fiind reconstruit aproape în întregime după marele incendiu din 1883. Până în 1945 repertoriul său a fost constituit doar din piese în limba maghiară. În 1948 ia ființă Teatrul de stat existent și în prezent, unde după 1990, are loc anual Festivalul de teatru clasic, fiind unul dintre cele mai importante evenimente culturale ale Aradului.

În 1833, după Paris, Praga, Bruxel, Viena și Londra, ia ființă la Arad cel de al șaselea conservator muzical european. Printre fondatorii lui Arader Musik Conservatorium se află și Joseph Daurer, Peter Nimsgern și Ignatz Markovits.

O completare firească a peisajului cultural al orașului o reprezintă fondarea în 1890 a Societății Filarmonice din Arad – Aradi „Philharmonia”Egyesü. Până în 1948 când și-a încetat activitatea Conservatorul a pregătit numeroși instrumentiști de excepție și a format cultura muzicală a locuitorilor orașului. Atât calitatea orchestrei, cât și a publicului a făcut ca de-a lungul timpului o serie de mari artiști și compozitori să cânte la Arad: Franz Liszt (1846), Jonhann Strauss fiul (1847), Pablo Sarsate (1877), Henryk Wienawski (1877), George Enescu (1922) Bela Bartok (1924)- În zilele noastre învățământul muzical arădean este continuat prin activitatea prestigiosului Liceu de artă „Sabin Drăgoi” iar activitatea Societății Filarmonice are un continuator de înaltă ținută artistică în Filarmonica de Stat din Arad (înființată în 1948). Cei mai importanți compozitori arădeni au fost Ion Vidu, Sabin Drăgoi, și Emil Monția.

În 1859 apare almanahul literar „Muguri” editat de Societatea de lectură a elevilor români sub îndrumarea lui M.V. Stănescu, care poate fi considerată prima manifestare literară arădeană. La sfârșitul secolului XIX un mare număr de publicații având și conținut literar au apărut la Arad. „Gura Satului” (primul număr în 1871), „Lumina” (1871), „Biserica și Școala” (1877), „Tribuna Poporului” (1896), „Tribuna” (1904), „Românul” (1911). Acestea au publicat scriitori români din Arad cum ar fi I. Slavici, M. Nicoară, A. Cotruș, Al. Gavra, M.V. Stănescu, A.N. Marinescu, N.Oncu, I. Grozescu, R. Ciorogariu, precum și binecunoscuți autori ai literaturii române: V. Alecsandri, Al. Macedonski, Gr. Alexandrescu, G. Coșbuc, I.L. Caragiale, M. Sadoveanu. În 1910 Lucian Blaga debutează în „Tribuna”.

Printre autorii arădeni care au scris în alte limbi îi amintim pe dramaturgul maghiar Csiki Gergely și pe scriitorul german Adam Müller Guttenbrunn. Cei mai importanți scriitori din Arad ai perioadei postbelice sunt: Șt. Augustin Doinaș, Gh. Schwartz, Fl. Bănescu, R. Bucur, V. Gheorghică, V. Dan, D. Sibii, H. Ungureanu.

Artele plastice se dezvoltă în Arad după instalarea administrației habsburgice. Cel mai vechi monument al orașului este statuia Sfântului Ioan de Nepomuk (1721). Începând cu cea de-a două jumătate a secolului XVIII Aradul are o viață artistică proprie. Trebuie menționată familia pictorului Osztermayer, precum și Ștefan Tenețchi, care a pictat iconostasele celor mai importante biserici ortodoxe din zonă. În timpul secolului XIX o serie de pictori germani și maghiari, reprezentanți ai academismului, se stabilesc la Arad. Printre aceștia se numără și J. Geltz, D. Jägermann, Emeric și Adlbert Vizkeleti, E. Szamosy, P. Böhm. La Arad și-au început cariera și cunoscuții pictori maghiari M. Munkácsy și L. Paál.

În perioada interbelică C. Wolf, I. Stern, C. Kiss și F. Balla continuă să picteze în stilul academic. I. Toader, C. Minișan, Al. Pataki și V. Anyos reușesc să depășească această barieră. Un nou spirit este adus la Arad de sculptorii R. Ladea, Gh. Groza și M. Olnescu, care fondează în 1936 grupul „Pro Arte”. Cei mai importanți plasticieni arădeni ai perioadei postbelice sunt: N. Chirilovici, S. Frențiu, F. Banyai, E. Vitroel, Lia și Ioan Cott, I. Tolan, Șt. Guleș, E.S. Muntean, N. Bicfalvi, P. Alaszu, L. Babocsik, O. Colta, L. Josan Kocsis, I. Kett Groza, A. Strașnei Popa, Z.Eisele Szücs, M. Tamaș, D. Șerban, I. Stroia, L. Cociuba, M. Păcurar și M. Takacs.

De la începutul sec. XIX, mediul științific, cultural și artistic a fost prielnic dezvoltării și continuării activității Preparandiei arădene. Putem aminti, spre edificare:

- Ioan Slavici (1848 – 1925), originar din Șiria, scriitor clasic al literaturii române, profesor, ziarist, dramaturg, etnograf și istoric, membru al Academiei Române din 1882.
- Intelectualii progresiști maghiari: Peretsényi Nagy László (1763 – 1825), Fábrián Gábor (1795 – 1877), Ormos Zsigmond (1813 – 1894), Csiky Gergely (1841 – 1891), Sárosi Gyula, Tóth Árpád
- Alexandru Mociony (1841 – 1909), unul dintre compozitorii de frunte ai secolului trecut
- Ioan Rusu Șirianu (1864 – 1909) publicist de renume ce va impune Aradul ca centru politic al românilor ardeleni
- Adam Müller Guttenbrunn (1852 – 1923) om de cultură, scriitor german de renume
- Vasile Goldiș (18962 – 1934) – om de cultură cu preocupări didactice, științifice și politice
- Ștefan Cicio – Pop (1865 – 1936), deputat de Șiria în Parlamentul Maghiar ce a apărat drepturile popoarelor din Imperiul Austro – Ungar.

Aradul primelor decenii ale secolului XX a oferit prilej de afirmare marelui poet și filozof Lucian Blaga (1885 – 1961), sculptorului Romul Ladea (1901 – 1970) și graficianul Marcel Olinescu.

În arta plastică arădeană din perioada interbelică s-a impus Iulian Toader (1877 – 1962). De asemenea, istoria artei ardeleni a avut în Coriolan Petranu (1893 – 1945) un cercetător avizat și sistematic, care prin studiile sale a stabilit trăsăturile artei ardeleni.

Din perspectiva laturii artistice – muzicale putem aminti pe compozitorul și muzicologul arădean: Ioan Vidu (1863 – 1931), profesor al Preparandiei, autorul a peste 160 de compoziții, care s-a evidențiat în muzica vocală și corală; Emil Monția (1882 – 1965), membru fondator al Societății compozitorilor români, care a compus muzică simfonică de cameră și corală; Sabin Drăgoi (1894 – 1968), personalitate de prim rang a muzicii românești, folclorist de valoare, compozitor, estetician muzical și membru al Academiei Române.

Cercetarea istorică și sociologică a beneficiat de aportul lui Miron Constantinescu (1917 – 1974), remarcabil om de știință.

Renumerele căpătate de Arad în știința, arta și cultura Transilvaniei și a României este dus astăzi mai departe de personalități precum:

- Paul Everac, autor dramatic inspirat din realitatea zilelor noastre, operele sale având un profund conținut etic și filozofic
- Titus Popovici, prozator contemporan, un excelent scenarist și om de film
- Ștefan Augustin Doinaș, liric și critic literar, ce reprezintă o componentă de seamă în mișcarea literară contemporană
- Scriitorii și poeții de origine arădeană: George Ciudan, Ilie Măduța, Carolina Ilica, Mihai Traianu, Vasile Dan, Teodor Frîncu, Constatin Dumitrache, Gheorghe Schwartz, Horia Ungureanu, Dorel Sibii, Ficșay Dénes
- Artiștii plastici precum: sculptorul și pictorul Gheorghe Adoc, sculptorul de o modernă expresie Ovidiu Maitec, pictorul Petru Lucaci, Sever Frențiu, Eugen Popa, Pavel Mercea, Nicolae Chirilovici, Pataky Sándor, Iványi József, Petru Feier, pictorul și criticul de artă Vasile Varga, Ioan Tolan, Ionel Munteanu, Elena Munteanu și mulți alții fără de care arta, cultura și știința arădeană nu ar putea să mențină în această parte a țării renumerele pe care Preparandia l-a creat în secolul trecut

În municipiul Arad există conform listei monumentelor istorice aprobată de Ministerul Culturii și Cultelor, un număr de **151 monumente istorice**.

Monumente arhitectonice

Cetatea Fortificată a Aradului este una dintre fortărețele transilvănene, construită în stil Vauban, în formă de stea, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. A fost folosită ca închisoare pentru răsculații conduși de Horea, Cloșca și Crișan

- **Palatul Administrativ**, construit în 1872 – 1874, în stil renașcentist
- **Teatrul Clasic „Ioan Slavici”**, construit în 1874, stil arhitectonic neo-clasic, arhitect Czigler Antoniu
- **Palatul Neumann**, construit în 1891, stil eclectic
- **Palatul de Justiție**, construit în 1892, stil eclectic
- **Palatul Cenad**, construit în 1894, stil eclectic și neo-clasic

- **Palatul Băncii Naționale**, construit în 1906, stil neo-clasic
- **Palatul Bohus**, construit în 1910, stil secesion vienez (s-a folosit în Arad pentru prima oară betonul armat)
- **Palatul Szantay**, construit în 1911, stil secesion vienez
- **Palatul Cultural**, construit în 1913, combinație de stiluri neo-clasic, gotic, renașcentist, cu capiteluri corintiene
- **Strada Cloșca**, secesion vienez

Clădiri istorice

- **Casa cu Ghiulele de Tun**, construită în 1800. Numele ei provine din luptele de la 1848 – 1849. În pereții săi sunt încorporate șaptesprezece ghiulele de tun
- **Preparandia**, prima școală din Transilvania în limba română (1812)
- **Casa cu Lacăt**, construită în 1815
- **Teatrul Vechi (Hirschl)**, construit de Jacob Hirschl în 1817, cel mai vechi teatru de piatră din România, unde au jucat trupele lui Matei Millo (1870) și Mihai Pascally (1868, 1871) și pe unde, în 1868, a trecut Mihai Eminescu în calitate de sufler în trupa lui Pascally. Tot aici au jucat și Deryne, actrița maghiară, în 1820, și Treuman, actorul german, în 1840
- **Turnul de Apă**, construit în 1896, în stil arhitectural duneon medieval
- **Vechea Casă a Vămii**, localizată în vecinătatea podului Traian, în sensul de mers către Timișoara și construită în 1907, a fost folosită ca punct vamal pentru bunurile care intrau pe piețele Aradului

Monumente

- **Statuia Sfântului Ioan Nepomuk**, ridicată în 1729, sculptura în stil baroc
- **Monumentul Sfintei Trinități**, ridicat în 1746 pentru comemorarea victimelor epidemiei de ciumă care a bântuit orașul în 1738 și 1740
- **Parcul Reconcilierii**
- **Statuia Libertății**, înălțată în 1890 de către Gyorgy Zala, în memoria eroilor armatei revoluționare maghiare
- **Arcul de Triumf**, ridicat în 2004 de către sculptorul Ioan Bolborea, în memoria eroilor Revoluției Române de la 1848 – 1849
- **Crucea Martirilor**, înălțată în 1936, în memoria preoților martirizați din noiembrie 1918 până în primăvara lui 1919
- **Bustul lui Vasile Goldiș** (1862 – 1934)
- **Bustul lui Moise Nicoară** (1784 – 1861)
- **Biserica Sârbească „Sfinții Petru și Pavel”**, ridicată în 1698 – 1702, în stil arhitectonic baroc timpuriu
- **Mănăstirea „Sfântul Simion”**, construită în 1762 în stil stil baroc
- **Catedrala „Sfântul Anton de Padova”** (Romano – catolică). Ordinul Călugărilor Mioriți a ridicat catedrala în 1904, în stil renașcentist
- **Catedrala „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”** (ortodoxă), ridicată în 1862 – 1865, în stil baroc, arhitect Czigler Antoniu. Pictura murală a fost începută de pictorul Anastase Damian în 1957 și terminată un an mai târziu
- **Biserica Roșie** (evangelică – luterană), construită în 1906, în stil stil neo-gotic
- **Sinagoga**, construită în 1834, în stil stil greco – toscan

Muzee și expoziții

- **Complexul Expo Arad Internațional**, Centrul de târguri și expoziții al Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Arad
- **Complexul Muzeal Arad**
  - Departamentul Istorie
  - Departamentul Științele Naturii
  - Departamentul Artă
- **Muzeul Memorial „Vasile Goldiș”**
- **Colecția de Artă „Doina și Baruțu Arghezi”**
- **Galeria „Delta”**, unde se desfășoară trei evenimente majore ale vieții artistice arădene: Salonul Internațional Bienal de Desen, Salonul Bienal de Sculptură Mică, Salonul Anual de Artă
- **Galeria Alfa**
- **Galeria Clio**
- **Galeria „Turnul de Apă”**
- **Galeria Takacs**
- **Galeria Carola**

Toate aceste galerii găzduiesc expoziții de pictură, sculptură, obiecte decorative din sticlă, lemn și materiale textile.

Oferta teatrală

- **Teatrul Clasic „Ioan Slavici”**. De la înființare (1948) a pus în scenă peste 400 de premiere, în peste 16.000 de reprezentații. Clădirea în care își desfășoară activitatea teatrul a fost construită în 1874, în stil neo-clasic, fiind locul unde, timp de mai bine de 120 de ani, a fost concentrată viața teatrală a Aradului. Stagiunea teatrală durează din septembrie până în iunie. În fiecare an, în octombrie, are loc „Festivalul de teatru clasic”, manifestare națională la care participă cele mai bune trupe de teatru.
- **Teatrul de Marionete**. De la înființare (1951) dă viață lumii poveștilor spre încântarea copiilor. Din doi în doi ani, în mai, are loc Festivalul Internațional Euromarionete, care reunește binecunoscute teatre de animație din lume. Sezonul teatral durează din septembrie până în iunie.

- **Teatrul Maghiar**, înființat în 2002 Teatrul de cameră din Arad – Aradi Kamaraszinhaz s-a reînființat în cursul anului 2007. Trăind într-o regiune multilingvă, proiectul Aradi Kamaraszinhaz - Teatrul de Cameră Arad, se adresează nu numai spectatorilor maghiari, ci tuturor potențialilor spectatori care trăiesc în acest spațiu multicultural. Noua stagiune permanentă de teatru în limba maghiară este realizată cu sprijinul financiar al Consiliului Local Municipal și al Primăriei Municipiului Arad, respectiv al Ministerului Culturii și Cultelor.

- **Orchestra Filarmonica de Stat** continuă cu cinste tradiția muzicală a Aradului care a fost recunoscută prin înființarea în 1933 a celui de-al șaselea Conservator din Europa, după cele de la Paris, Praga, Bruxelles, Viena și Londra (ordine cronologică). Notabilă pentru istoria muzicală a Aradului este certificarea în 1890 a Fundației Societatea Filarmonica, cu activitate specifică de concerte cu orchestră și cor, având programe ambițios elaborate. Începând cu anul 1948, când au fost înființate orchestra filarmonica de stat, orchestra simfonică profesionistă și corul academic, activitatea muzicală se desfășoară în stagiuni de câte zece luni anual (septembrie – iunie), cu o ritmicitate de cel puțin un concert pe săptămână, având fiecare alt repertoriu și alți protagoniști. Concertele au loc în sala mare de concerte, cu o capacitate de 780 de locuri, binecunoscută pentru remarcabila acustică și design. Ocazional, concertele sunt organizate în marile biserici din oraș. În decembrie, în preajma sărbătorile de iarnă, are loc un eveniment muzical important, cunoscut sub numele de „Zilele muzicii sacre”.

Biblioteca județeană „A.D. Xenopol” funcționează în interesul cititorilor de peste 120 de ani, în tot acest timp reușind să acumuleze un fond de carte de peste 500.000 U.B. Cea mai veche piesă de patrimoniu datează din anul 1841 *Questions Quodlibetae din Dunele Ioanișilor*, scrisă în limba latină. Biblioteca găzduiește și audiții muzicale, puneri în scenă de povești pentru copii, expoziții și conferințe.

Uniuniunea Scriitorilor din România – Filiala Arad

Filiala din Arad a Uniunii Scriitorilor din România s-a înființat în 24 iunie 1994, în prezența președintelui Uniunii Scriitorilor din România de atunci, criticul literar Laurențiu Ulici, urmare a voinței libere a scriitorilor rezidenți în Arad, Deva, Hunedoara și Oradea.

Rațiunea constituirii unei filiale noi a Uniunii Scriitorilor din România la Arad n-a fost motivată numai de existența aici, în acel moment, a unui grup valoros și numeric important de scriitori – mai mult de 20 - peste prevederile statutare care condiționează înființarea unei noi filiale teritoriale - ci și a unei specificități literare din arealul vestic al țării.

Era vorba întâi de existența unei anumite promoții compacte – ca generație și oarecum și ca direcție estetică – de prozatori (Florin Bănescu, Gh. Schwartz, Dorel Sibii, Horia Ungureanu, Dumitru Toma), precum și a uneia de poeți (Petru M. Haș, Mihai Traianu, Vasile Dan, Romulus Bucur, Gh. Mocuța, Ondrej Stefanko, Ivan Miroslav Ambrus, Anoca Maria Dagmar, căroro li s-au alăturat ulterior orădenii «famiști» Ioan Moldovan și Traian Ștef, hunedoreni Paulia Popa și Nicolae Szekely), precum și alții. Astăzi la Filiala arădeană sunt arondați 35 de scriitori.

Uniunea Artiștilor Plastici din România – Filiala Arad

Filiala Arad a Uniunii Artiștilor Plastici a împlinit în 2007, 50 de ani de existență și activitate artistică.

Asociația cuprinde 57 de membri din care 22 de membri fondatori.

Din această asociație fac parte pictori, sculpturi, graficieni, scenografi, realizatori de pictură religioasă, designuri etc., absolvenți ai unor instituții de învățământ superior de artă și artiști din alte părți ale țării datorită activității artistice susținute ale filialei. Astfel în ultimii ani filiala a adoptat noi membri tineri absolvenți ai Facultății de Artă din Timișoara, Oradea, Cluj, Iași sau București.

Artiștii profesioniști ai filialei aduc faimă Aradului atât pe plan național cât și internațional cu prilejul expozițiilor de prestigiu cu jurii exigente la simpozioane naționale și internaționale de pictură, sculptură și grafică. Cei mai activi artiști organizează periodic expoziții personale în Arad, în țară sau străinătate. De asemenea, o parte dintre artiștii arădeni au fost invitați la diverse simpozioane de artă din țară sau străinătate în ultimul timp.

Artiștii arădeni au deschis cu expoziția de la Galeria Primăriei Sibiu în ianuarie 2007 șirul de manifestări care s-au succedat în acest oraș odată cu primirea statutului de Capitală culturală europeană.

Activitatea cultural-artistică pe care o prestează filiala UAP Arad prin artiștii săi concretizată în expoziții de grup, personale sau Bienale Naționale și Internaționale, este una conform evidențelor de utilitate publică. Spre deosebire de alte instituții de cultură intrarea în galerii este la îndemâna fiecărui iubitor de artă fiind gratuită și liberă.

Arhivele Naționale - Direcția Județeană Arad

Arhivele Naționale ale României se numără printre cele mai vechi instituții românești, cunoscute până în anul 1996 sub numele de Arhivele Statului. S-au înființat potrivit prevederilor Regulamentelor Organice, pe 1 mai 1831 la București și pe 1 ianuarie 1832 la Iași. În anul 1951 a luat ființă și la Arad un Serviciu regional al Arhivelor Statului, ca organ exterior al direcției Arhivelor Statului București. Organizarea și funcționarea propriu-zisă a sediului arădean a început la data de 15 iulie 1951. La data de 9 martie 1970 începe construcția actualului sediu al filialei Arhivelor Statului – județul Arad, situat pe strada Ceaikovski nr. 2-4.

Având dimensiuni mijlocii comparativ cu alte localuri din centre de județ, edificiul, finalizat în luna august 1971, satisfăcea la acea vreme atât nevoile păstrării fondurilor și colecțiilor de arhivă preluate până atunci, cât și pe cele ale preluărilor viitoare.

Noul sediu al filialei arădene s-a inaugurat în ziua de 13 mai 1972, ocazie cu care s-a organizat sesiunea de comunicări științifice și expoziția cu titlul „Din tezaurul documentar al Arhivelor Statului – Filiala Arad”.

Astăzi, în depozitele arădene sunt păstrate, după regulile impuse, peste 880 de fonduri și colecții arhivistice, ocupând peste 5800 ml poliță raft, din care 400 ml îi reprezintă biblioteca documentară cu o zestre de 26.300 volume. Acest bogat patrimoniu documentar a fost realizat de-a lungul anilor, prin râvnă, priceperea, perseverența și dăruirea arhiviștilor arădeni, preocupați mereu de preluarea valorilor documentar-istorice de pe teritoriul municipiului și județului Arad.

IV.3.3. SERVICII SOCIALE

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este serviciu public de interes local, cu personalitate juridică, care funcționează sub autoritatea Consiliului local al municipiului Arad, înființat prin Hotărârea nr.123/08.05.2001 a Consiliului local al municipiului Arad.

Potrivit Legii 215/2001, Art. 67 lit. s, primarul conduce serviciile publice și supraveghează realizarea măsurilor de asistență și ajutor social.

Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Direcției se asigură din bugetul local și din fonduri extrabugetare respectiv finanțări ale unor proiecte prin fonduri nerambursabile, sponsorizări, donații și contribuții ale asistaților.

Bugetul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară se aprobă de Consiliul local al municipiului Arad. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este membru asociat în cadrul European Social Network (ESN) – Rețeaua Europeană Socială și beneficiază periodic de informații actualizate cu privire la serviciile sociale din Uniunea Europeană.

Obiectul de activitate al Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară îl constituie realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități profesionalizate, servicii specializate, de protejare a persoanelor, grupurilor și comunităților cu probleme speciale, aflate în dificultate, care nu au posibilitatea de a realiza prin mijloace și eforturi proprii, un mod normal și decent de viață.

De asemenea Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară implementează proiecte de dezvoltare locală în diferite domenii, în parteneriat cu sectorul public, neguvernamental și privat în scopul dezvoltării sustenabile, a creării de capital social în cadrul comunității locale, a prevenirii ajungerii persoanelor și grupurilor în stare de dependență socială și a întăririi capacității acestor grupuri în identificarea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă și pentru **promovarea participării unui număr tot mai mare a membrilor comunității în procesul de dezvoltare comunitară.**

Servicii pentru minori

Serviciul autoritate tutelară, protecția minorilor și a familiei

Serviciul are ca obiectiv promovarea drepturilor copilului și realizarea de programe care promovează egalizarea șanselor și nediscriminarea precum și responsabilizarea familiilor în îngrijirea și educarea copiilor.

Serviciul întocmește anchetele sociale pentru luarea oricăror măsuri față de minori, pentru minorii aflați în instituții de ocrotire și pentru minorii care nu pot frecventa școala din cauza sărăciei, propunând măsuri de prevenire și înlăturare a fenomenului de abandon școlar. Serviciul monitorizează și oferă asistență și sprijin femeilor însărcinate predispuse să-și abandoneze copilul, sprijină integrarea sau reintegrarea copilului în familie, supraveghează și ajută părinții care, din cauza sărăciei, consumului de alcool, sau a unui comportament deviant, nu respectă în mod corespunzător drepturile copilului și nu își îndeplinesc obligațiile părintești.

De asemenea, serviciul propune luarea măsurilor de sancționare a părinților sau oricăror altor persoane care obligă copiii să cerșescă și elaborează proiecte și programe în vederea reintegrării sociale a beneficiarilor.

Casa Izvor – centru terapeutic și educațional pentru copii HIV seropozitivi

Centrul are ca obiectiv oferirea condițiilor necesare de creștere pentru copii, asigurarea stării de sănătate, formare profesională, sprijin pentru integrarea socială și sprijinirea emoțională și materială a părinților copiilor.

Centrul se adresează copiilor HIV seropozitivi din municipiul și județul Arad și familiilor acestora și oferă copiilor supraveghere medicală de specialitate, posibilitatea de a frecventa învățământul preșcolar, primar și gimnazial, hrană zilnică corespunzătoare, consiliere psiho-pedagogică, logopedie, orientare școlară și profesională, posibilitatea calificării în meseria de croitor și electrician auto în atelierele din cadrul centrului, posibilitatea petrecerii timpului liber cu activități recreative și educative și a participării în excursii și tabere.

Centrul oferă de asemenea familiilor copiilor consiliere psihologică, instruire în vederea prevenirii infectării cu virusul HIV și ajutoare materiale celor cu venituri mici.

Centrul funcționează în regim rezidențial pentru copiii orfani sau abandonati, în regim săptămânal pentru copiii care pot să-și petreacă sfârșitul de săptămână cu părinții, și ca centru de zi, pentru copiii care se pot deplasa zilnic la domiciliu. Centrul are 21 de beneficiari, copii care provin din municipiul și județul Arad, cu vârsta cuprinsă între 14 și 17 ani.

Instituția a fost înființată în anul 1998 cu sprijinul Fundației Hilfe zur Selbsthilfe für Notleidende Kinder der Welt – Munchen, Germania, Inspectoratului Școlar Județean Arad și a Asociației Kinderreigen Alpirsbach din Germania.

Complex social multicultural

Obiectivul centrului este atragerea către școală a copiilor și tinerilor proveniți din familii și grupuri dezavantajate, în special a copiilor romi, pentru a-și completa și definitiva educația obligatorie și pentru a participa la educație multiculturală, educație care promovează toleranța, înțelegerea, recunoașterea și integrarea deosebirilor în scopul dezvoltării unor relații interetnice armonioase în regiunile multietnice și multiculturale. Complexul social multicultural oferă programe de educație multiculturală asigurând copiilor din cadrul centrului de zi condiții materiale (rechizite, îmbrăcăminte, masa de prânz) și educative pentru creșterea stimei de sine, încrederii în forțele proprii, identificării pozitive cu grupul de apartenență și creșterea capacității de a lua decizii și de a găsi soluții la problemele cu care se confruntă.

Centrul se adresează copiilor care provin din grupuri defavorizate, în mod special din cadrul comunității romă, precum și copiilor din patru licee din Arad, respectiv Colegiul Național Dimitrie Țichindeal, Liceul de Arte-Sabin Drăgoi, Liceul German-Adam Muller Gutenbrunn, Liceul Maghiar Csiky-Gergely. De asemenea, elevii din mai multe licee din municipiul Arad efectuează munci de voluntariat în centrele de zi pentru copii defavorizați.

Centrul a fost înființat în anul 2003 și beneficiază de sprijinul Fundației Kinderdorf – Pestalozzi (Elveția) prin Proiectul *Curcubeu-Educație și formare multiculturală pentru copii și tineri*.

Casa Felice

Casa Felice are ca obiectiv sprijinirea și ocrotirea copiilor străzii, a celor aflați în stare de risc și copiilor care din motive de sărăcie, lipsă de supraveghere sau dezinteres al părinților se află în risc de abandon școlar. Centrul Casa FELICE este format din două module respectiv un modul care oferă ocrotire în regim rezidențial pentru 12 copii ai străzii, lipsiți de ocrotire părintească și un centru de zi pentru 20 de copii care provin din familii aflate în stare de risc social.

Centrul de zi oferă copiilor rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt sprijiniți și supravegheați în pregătirea temelor. Personalul de specialitate din cadrul centrului păstrează legătura cu cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor și încurajează implicarea părinților în procesul educațional.

Centrul a fost înființat în anul 2002 și este derulat în parteneriat cu Fundația Debora, Asociația Casa Felice și Europäische Kulturinitiative fur Jugend din Viena, Austria.

Centre de zi pentru copii

Cele trei centre de zi pentru copii, care funcționează în cartiere diferite, oferă sprijin copiilor proveniți din familii nevoiașe sau monoparentale – pentru prevenirea separării copiilor de părinți, atragerea lor către școală și obținerea unor rezultate școlare cât mai bune. Educația copiilor se efectuează în spirit intercultural.

Creșele din municipiul Arad

Creșele au ca obiectiv asigurarea condițiilor necesare dezvoltării armonioase a copiilor și se adresează copiilor cu vârsta cuprinsă între 0 – 3 ani din municipiul Arad. Creșele funcționează ca centre de zi sau în regim săptămânal și asigură îngrijirea copiilor cu respectarea tuturor măsurilor de securitate și igienă, supravegherea și asistența de specialitate, asigurarea activităților de educare și de petrecere a timpului liber, hrana zilnică, astfel încât să se asigure o alimentație corespunzătoare și evaluarea periodică a performanțelor fiecărui copil.

Personalul creșelor colaborează cu părinții și cu întreținătorii legali pentru sprijin în îndeplinirea corespunzătoare a responsabilităților parentale. Cele 6 creșe se află în cartiere diferite ale orașului și au devenit parte a organizației noastre din anul 2001.

Servicii pentru tineri

Căminul Social

Căminul are ca obiectiv sprijinirea în integrarea socială, formarea de deprinderi practice, abilități sociale și asumarea responsabilităților tinerilor care provin din instituții de ocrotire. Căminul oferă cazare temporară de până la 3 ani și ajutor pentru integrarea socială a tinerilor prin sprijin material, îndrumare în vederea orientării profesionale și găsirea unui loc de muncă precum și prin organizarea de diverse programe de intervenție educativ-formativă. Centrul a fost înființat în anul 1994, se adresează tinerilor dezinstituționalizați din municipiul și județul Arad și are 51 de beneficiari.

Peste 45 de beneficiari sunt încadrați în muncă, cu contracte de muncă pe perioadă nedeterminată, ori își continuă studiile la diferite instituții de învățământ superior. Beneficiarii cu capacitate de muncă redusă beneficiază de pensii și sunt implicați în munci administrative în cadrul Căminului și împrejurimi. După trecerea celor 3 ani, tinerilor li se atribuie o locuință de către Consiliul Local al Municipiului Arad.

Centrul de reabilitare socio-profesională

Centrul are ca obiectiv sprijinirea tinerilor cu diferite tipuri de dizabilități pentru o viață independentă, formarea diferitelor deprinderi practice, creșterea stimei de sine și sprijin în integrarea socială.

Centrul oferă programe de formare de deprinderi practice și abilități sociale pentru tineri cu dizabilități. Tinerii desfășoară activități de croitorie, țesătorie, mică manufactură (obiecte decorative de sezon) și participă la activitățile constante ale centrului.

Centrul oferă servicii de spălare, uscare și călcare a hainelor asistaților nevoiași din cadrul Centrelor de zi pentru vârstnici, ai Serviciului de protecție persoane cu dizabilități, beneficiarilor Centrului de zi din cadrul Adăpostului de noapte și persoanelor lipsite de posibilități materiale. De asemenea centrul preia spre curățire și dezinfectare – de la Centrul de primire-distribuire ajutoare umanitare – îmbrăcămintea donată de populație, care este sortată, spălată, călcată și pregătită pentru a fi distribuită persoanelor nevoiașe.

Centrul a fost înființat în anul 2002, este un proiect derulat în parteneriat cu Fundația Renincoor Open Hand și a beneficiat de sprijinul Consiliului Metropolitan Kirklees, în special în dotarea centrului.

Servicii pentru adulți

Serviciul prestații sociale

Serviciul a fost înființat în anul 1995 și are ca obiectiv sprijinirea persoanelor aflate în stare de risc social. Activitatea principală a serviciului este concentrată pe aplicarea legislației cu privire la: acordarea ajutorului social, acordarea hranei la Cantina de ajutor social, acordarea ajutoarelor de urgență, acordarea alocației pentru nou-născuți, acordarea salariilor pentru asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav, acordarea indemnizației pentru persoanele cu handicap grav, acordarea gratuităților pe mijloacele de transport în comun pentru persoanele cu handicap grav și asistenții personali ai acestora, pentru persoanele cu handicap accentuat și pentru nevăzători și însoțitorii acestora, acordarea ajutoarelor bănești pentru încălzirea locuinței. Toate aceste prestații au la bază efectuarea de evaluări și anchete sociale care furnizează informațiile necesare constituirii bazelor de date pentru fiecare domeniu specific. Serviciul colaborează cu toate instituțiile, agențiile și organizațiile implicate în identificarea, depistarea familiilor și persoanelor singure aflate în stare de risc social. Această colaborare are ca scop principal resocializarea sau îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor.

Cantina municipală

Cantina municipală a fost înființată în anul 1994 și are ca obiectiv îmbunătățirea calității alimentației persoanelor sărace și oferă zilnic masa de prânz (gratuit sau cu contribuție parțială) pentru 600 de persoane sărace, familii cu mulți copii, membrii ai Centrelor de zi pentru vârstnici, asistaților Serviciului de protecție a persoanelor cu dizabilități, copiilor din cadrul Centrului de zi pentru copiii OTNIEL, a Casei FELICE, a Complexului social multicultural și beneficiarilor Adăpostului de noapte.

Cantina oferă, din donații și sponsorizări, ajutoare ocazionale constând în alimente.

Cantina găzduiește întâlniri ale diferitelor instituții, organizațiilor neguvernamentale și programe de instruire, Work-shop-uri, etc.

Rețea de 8 centre de zi pentru vârstnici

În prezent, centrele de zi pentru vârstnici au peste 5000 de membri și sunt frecventate zilnic de 700-800 beneficiari de servicii.

Centrele de zi oferă consiliere în probleme sociale și juridice, consiliere psihologică, asistență medicală și stomatologică, posibilitatea servirii mesei de prânz, posibilitatea petrecerii timpului liber, suport social în caz de îmbolnăvire prin vizite la domiciliul vârstnicilor sau la spital, asigurarea asistenței la domiciliu (prin intermediul Serviciului protecție persoane cu dizabilități) pentru vârstnicii care nu se mai pot îngriji singuri, ajutoare materiale, ajutoare de urgență, organizarea diferitelor momente festive, turism social și alte servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor.

Centrele de zi și-au dezvoltat oferta de servicii prin acordarea de medicamente gratuite prin intermediul farmaciei înființate de Fundația Alpema, în cadrul Centrului de zi -Aurel Vlaicu și asigurarea de asistență stomatologică în cadrul Cabinetului stomatologic înființat în colaborare cu Serviciul de Ajutor Maltez în Centrul de zi -Aurel Vlaicu.

De asemenea, prin proiectul „Centre de recuperare și reabilitare pentru persoane vârstnice”, finanțat de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, centrele au fost dotate cu cabinete de kinetoterapie și recuperare, cu scopul redării autonomiei persoanelor vârstnice ce au nevoie de aceste servicii. Astfel, se poate acorda sprijin în timp util pentru recuperarea deprinderilor și abilităților pierdute parțial sau total, în urma unor boli sau afecțiuni fizice sau psihice.

Prin serviciile specializate de kinetoterapie, fizioterapie, terapie ocupațională și psihoterapie, beneficiarii pot depăși starea de dependență și pot avea o viață autonomă și independentă. Centrele de zi se adresează persoanelor vârstnice, pensionarilor, din municipiul Arad și persoanelor cu dizabilități, având ca obiectiv sprijinirea beneficiarilor în menținerea unui mod de viață activ și independent, prevenirea marginalizării sociale și a instituționalizării.

Centrele de zi au fost înființate în 8 cartiere diferite ale orașului și au fost realizate prin Proiectul **Rețea de 8 centre de zi pentru vârstnici**, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare SESAM. Constituie bună practică în domeniul serviciilor alternative pentru persoane vârstnice, prevenind starea de singurătate și instituționalizarea persoanelor vârstnice, deseori aflate fără suport familial.

Centrul informațional pentru romi

Centrul are ca obiectiv sprijinirea comunității romă prin facilitarea accesului la informații legate de serviciile oferite de instituții și organizații neguvernamentale din municipiul Arad, implicate în domeniul asistenței și protecției sociale și modalitatea concretă de accesare a acestor servicii (adresa instituțiilor și ONG-lor, modalitatea de adresare, documentele necesare, persoane de contact, timpul necesar soluționării).

Centrul a fost înființat în anul 2002 prin proiectul *Complex Social pentru Romi* finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare-Fondul de Parteneriat pentru Romi.

Centrul de îngrijire pentru persoane vârstnice

Centrul de îngrijire și asistență are ca obiective ocrotirea în sistem rezidențial a vârstnicilor și persoanelor cu dizabilități, oferind persoanelor asistate maximum posibil de autonomie și siguranță, condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei asistate, stimularea participării persoanelor asistate la viața socială și prevenirea și tratarea consecințelor legate de procesul de îmbătrânire. Centrul are 220 de beneficiari și asigură asistența în sistem rezidențial persoanelor vârstnice și cu dizabilități, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber și asistență socială și psihologică.

Centrul de îngrijire și asistență este o instituție socio-medicală cu personalitate juridică și este subordonat Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară Arad. Finanțarea cheltuielilor materiale și de personal sunt asigurate de Consiliul local al municipiului Arad prin bugetul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară și se compun din resurse bugetare și extrabugetare (finanțări, donații și sponsorizări).

Serviciul de protecție persoane cu dizabilități

Serviciul are ca obiectiv îmbunătățirea calității vieții persoanelor asistate la domiciliu și prevenirea instituționalizării și oferă asistență socială și emoțională, asistență în igienizarea și păstrarea curățeniei în locuința asistaților, acordă primul ajutor și asistență medicală primară, asistență în rezolvarea problemelor administrative și personale, masa de prânz de la Cantina municipală la domiciliul asistaților, acordă consiliere socială și juridică și oferă alte servicii în funcție de nevoile personale, speciale ale asistatului.

Serviciul a fost înființat în anul 1999, se adresează persoanelor vârstnice sau cu dizabilități, imobilizate la pat sau la domiciliu, lipsite de suport social și are 130 de beneficiari lunar.

Centrul a beneficiat de sprijinul organizației Project Concern International prin proiectul *Sprijin pentru serviciile de asistență la domiciliu* în anul 2000 și a Fondului Român pentru Dezvoltare Socială prin Proiectul *Servicii inovatoare în asistența la domiciliu* în anul 2003, pentru oferirea unui nou pachet de servicii și mărirea numărului de beneficiari.

Compartiment relații cu ONG-uri și ajutoare umanitare

Centrul are ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor neguvernamentale, creșterea rolului sectorului neguvernamental în dezvoltarea comunitară și sprijinirea organizațiilor în realizarea de parteneriate durabile în cadrul sectorului și cu administrația publică locală.

Centrul oferă sprijin în identificarea posibililor finanțatori și întocmirea proiectelor de finanțare, consultanță pe perioada derulării proiectelor, organizează întâlniri cu reprezentanții presei, sponsori, voluntari, oferă consultanță juridică, organizează târguri de prezentare și cursuri de instruire în diferite domenii, realizează materialele de prezentare ale organizațiilor, oferă acces la computer/Internet/fax-xerox/proiector/spațiu la centru, încurajează colaborarea în realizarea unor proiecte comune între organizații neguvernamentale și diferitele agenții din cadrul comunității sau parteneri externi.

Centrul organizează de două ori pe an **Târgul organizațiilor neguvernamentale**, realizează anual **Catalogul de prezentare a organizațiilor neguvernamentale** din municipiul și județul Arad și trimestrial **Revista "Împreună"** – care prezintă activitatea diferitelor organizații neguvernamentale, informații utile pentru ONG-uri, legislație, oportunități de finanțare etc.

Centrul a fost înființat în anul 1998 și se adresează organizațiilor neguvernamentale din municipiul Arad. Centrul a beneficiat în anul 1998 de sprijinul Fundației SOROS pentru o Societate Deschisă prin proiectul *Participarea Societății Civile la Procesul Decizional* și al Agenției Guvernamentale Americane Corpul Păcii prin munca a 2 voluntari în perioada 1998-2002 și prin finanțarea Proiectului *Community Communication and Networking Program*.

Centrul oferă și ajutoare umanitare, prin intermediul Centrului de colectare și distribuire a ajutoarelor umanitare, persoanelor fără posibilități materiale, constând din îmbrăcăminte, medicamente, obiecte de uz casnic, rechizite, etc. care sunt colectate de la membrii comunității locale sau din donațiile organizațiilor neguvernamentale din țară și străinătate.

Centru de zi și adăpost de noapte pentru persoane fără adăpost

Centrul de zi și adăpostul au ca obiectiv sprijinirea beneficiarilor pentru ieșirea din situația de criză, redobândirea unui mod de viață independent și reintegrarea socială. Centrul oferă adăpost pe timpul nopții persoanelor aflate în stare de risc social: minori, femei însărcinate, femei cu copii, vârstnici și persoane cu handicap, posibilitatea participării la activități de centru de zi respectiv asistență socială, consiliere psihologică individuală și de grup, asigură mic dejun și cină, se preocupă de asigurarea stării de sănătate și acordă sprijin material constând din haine, medicamente și alte obiecte de uz personal.

De asemenea adăpostul are o componentă de izolator medical destinat beneficiarilor suferinzi de afecțiuni care nu permit folosirea dormitorului comun.

Adăpostul a fost înființat în anul 2001, se adresează persoanelor fără adăpost, aflate în stare de risc social și are în medie 50 de beneficiari pe lună.

Adăpostul a beneficiat în anul 2003 de sprijinul Fondului Român pentru Dezvoltare Socială prin Proiectul *Centru de zi și izolator medical pentru persoane fără adăpost*, proiect implementat în colaborare cu Fundația Renincoor Open Hand.

Serviciul de dezvoltare, relații externe, logistica actelor administrative

Serviciul are ca obiective elaborarea de programe de dezvoltare, promovarea organizației, încurajarea parteneriatelor cu agenții din țară și străinătate și asigurarea comunicării eficiente cu membrii comunității.

Serviciul are ca scop întocmirea strategiei de dezvoltare a serviciilor, elaborarea programelor de dezvoltare, atragerii de fonduri pentru proiecte ale organizației sau pentru proiecte în parteneriat cu agenții din domeniul public sau neguvernamental, identificarea surselor de finanțare în domeniul dezvoltării comunitare și a dezvoltării regionale durabile, asigurarea consultanței pe perioada derulării proiectelor și organizarea de seminarii periodice pentru promovarea serviciilor din cadrul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară Arad.

În domeniul relațiilor cu publicul, facilitează comunicarea în scopul obținerii de informații utile de către potențialii beneficiari, asigură înregistrarea, în registrul general, a tuturor documentelor primite și transmise de instituție și urmărește rezolvarea în termen legal a tuturor petițiilor.

Centrul de informare europeană

Centrul oferă informații privind Uniunea Europeană (instituții europene, Aquis-ul comunitar, politici comunitare) și procesul de aderare a României la Uniunea Europeană. Centrul are ca obiectiv creșterea gradului de sensibilizare și informare a membrilor comunității și a agențiilor locale din sectorul neguvernamental, public și privat precum și promovarea de parteneriate locale inter-sectoriale.

Centrul a fost înființat prin Proiectul *Rețea de 6 centre de informare europeană în regiunea Arad* finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul Phare Europa - Programul pentru Proiecte Mici în anul 2003. Centrul de informare din Arad face parte din rețeaua de centre înființate prin acest proiect, centre care funcționează în orașele Curtici, Chișineu Criș, Lipova, Pâncota și comuna Hălmagiu.

Birou de informare turistică

Biroul oferă informații cu privire la serviciile turistice și alte servicii legate de interesul turiștilor (asistență medicală, oferta culturală, închirieri, trasee turistice montane, agro-turism și turism rural, etc) din municipiul și județul Arad, precum și informații utile cu privire la instituțiile din municipiul Arad. Biroul participă la târguri și expoziții în scopul promovării municipiului și județului Arad și oferă sprijin ofertanților de servicii turistice din rețeaua județului Arad.

Biroul de informare a fost înființat ca rezultat a implementării Proiectului INTEGRADEV – dezvoltare regională durabilă, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare-Ecos Ouverture în anul 2001.

Proiecte implementate

Model de cooperare tehnică la nivelul autorităților locale între Consiliul Metropolitan Kirklees și Consiliul Local al Municipiului Arad

Proiectul este finanțat de Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord prin Fondul Know-How. Inițiatorul proiectului a fost Consiliul Metropolitan Kirklees prin Departamentul de Servicii Sociale și a fost demarat în anul 1997.

Scopul proiectului este ca, prin intermediul specialiștilor în asistență socială care oferă sprijin tehnic serviciilor sociale din cadrul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Consiliul Metropolitan Kirklees să pună la dispoziție expertiza sa tehnică în ceea ce privește asistența minorilor, a vârstnicilor, a persoanelor cu handicap sau dificultăți de învățare, și munca în parteneriat cu comunitatea locală (instituții, organizații neguvernamentale și de cult etc.), inclusiv cu organizații de voluntari și beneficiarii serviciilor de asistență socială. Obiectivele proiectului sunt dezvoltarea serviciilor pentru persoane vulnerabile aflate în stare de risc social și implementarea standardelor europene și a bunelor practici în ceea ce privește serviciile oferite beneficiarilor serviciilor sociale.

Proiectul a fost implementat în 3 etape diferite respectiv în perioada 1997 – 1999, 2000 – 2002 în municipiul Arad și 2003 – 2005, ultimă etapă incluzând extinderea proiectului și în alte cinci municipii din România, respectiv: Cluj, Brașov, Baia Mare, Zalău și Sfântu Gheorghe.

Rezultatele proiectului sunt:

- înființarea în Arad a Centrului de consultanță și colaborare între organizațiile neguvernamentale și administrația publică locală (1998)
- înființarea Serviciului protecție persoane cu dizabilități (1999)
- înființarea Serviciului de Protecție a Minorilor și a unor Centre de tip familial și a unor Centre de zi pentru copii.
- înființarea Biroului de strategie și dezvoltare a serviciilor sociale (2000)
- înființarea Adăpostului de noapte (2001) și a Centrului de zi pentru persoane fără adăpost
- servicii de tip rezidențial și centre de zi pentru vârstnici

- înființarea unui Centru de reabilitare socio-profesională pentru tineri cu dizabilități
- programe de instruire și de asistență tehnică pentru personalul angajat în cadrul serviciilor sociale (în perioada 1997 – 2002) în metode de furnizare a serviciilor sociale pentru diferite categorii de beneficiari: persoane vârstnice dependente, persoane cu handicap, persoane dependente de droguri, tineri și copii aflați în stare de risc
- implementare și management de parteneriate locale
- realizarea Planului de asistență comunitară, anual, în colaborare cu instituții, organizații neguvernamentale și organizații de cult implicate în domeniul asistenței și protecției sociale
- organizarea a 2 conferințe cu participare internațională “Parteneriat în asistența socială” (septembrie 2000 și noiembrie 2004) pentru diseminarea rezultatelor și implementarea bunelor practici în asistența socială în alte regiuni ale țării

Proiectul se derulează în perioada 2003 – 2005 pe două componente: continuarea acordării de sprijin tehnic pentru Arad și extinderea proiectului de oferire a sprijinului tehnic în alte cinci municipalități din România cu parteneri din Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, respectiv Cluj-Rotherham, Brașov-Leeds, Baia Mare-Doncaster, Zalău-N.E.Lincs și Sfântul Gheorghe-North Lincs.

Obiectivul pe termen lung al proiectului, respectiv dezvoltarea serviciilor sociale și medicale în cele șase municipalități (2003 – 2005) este acela de a crea un cadru în care autoritățile participante să-și poată dezvolta programele de servicii sociale și medicale. Pentru aceasta este necesară abordarea de către orașele implicate a unei perspective multi-agenții, cu implicarea serviciilor de asistență socială, a sistemului educațional, a serviciului de protecție a minorilor și a profesioniștilor din domeniul serviciilor de sănătate. Asistența tehnică va fi oferită de către partenerii britanici (serviciile sociale în calitate de conducător de proiect, iar specialiștii din domeniul medical având calitatea de personal de sprijin). A doua fază a acestui program solicită tuturor participanților să conducăși să dezvolte următoarele servicii: sănătatea reproducerii, activități preventive împotriva abuzului de substanțe (echipe locale de acțiune anti-drog), protecția copilului, servicii de asistență comunitară pentru persoanele vârstnice.

Programul se va concentra asupra modului în care soluțiile locale pot influența politicile sociale naționale și modul în care aceste politici influențează serviciile locale.

Rolul Consiliului Local al Municipiului Arad prin Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară:

- etapa 1997-1999 – partener
- etapa 2000-2002 – partener
- etapa 2003-2005 – partener pentru componenta de sprijin tehnic oferit serviciilor sociale din Arad și coordonator pentru partea română, pentru componenta de dezvoltare a serviciilor sociale și medicale în celelalte cinci municipalități

Rețea de 6 Centre de Informarea Europeană în Regiunea Arad

Scopul proiectului a fost realizarea unei rețele de centre de informare în regiunea Arad având ca obiectiv crearea și implementarea, la nivel local și regional, a unui sistem de informații, de documentare și de asistență, care să contribuie la înțelegerea procesului de aderare a României la Uniunea Europeană și asupra procedurilor și criteriilor care trebuiesc îndeplinite, înțelegerea instituțiilor europene, a politicilor europene inclusiv politicile sociale, drepturilor omului și – în general – a sistemului de valori european.

Rezultatele proiectului s-au concretizat în realizarea a 6 centre de informare europeană în municipiul Arad, în orașele Pâncota, Lipova, Chișineu-Criș, Curtici și comuna Hălmagiu din județul Arad, în participarea la sesiuni de instruire în domeniul informării europene a persoanelor care lucrează în cadrul centrelor și realizarea și distribuirea de materiale de promovare a centrelor și de informare europeană.

Proiectul a contribuit de asemenea la întărirea capacității partenerilor în identificarea de parteneri și resurse pentru implementarea de proiecte de dezvoltare comunitară și la informarea membrilor și a agențiilor (instituții publice, organizații neguvernamentale și a organizațiilor private) din cadrul celor 6 comunități.

Proiectul a fost finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare Europa în anul 2002. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară a fost organizația principală, inițiatore a proiectului și a realizat implementarea proiectului în parteneriat cu Primăria Pâncota, Lipova, Chișineu-Criș, Curtici și a comunei Hălmagiu.

Educație și Formare Interculturală pentru Copii și Tineri – CURCUBEU

Proiectul are ca scop promovarea educației multiculturale și atragerea către școală a copiilor și tinerilor proveniți din familii și grupuri dezavantajate, în special a copiilor romi, pentru a-și completa și definitiva educația obligatorie și pentru a participa la educație multiculturală, educație care promovează recunoașterea și integrarea deosebirilor în scopul dezvoltării unor relații interetnice armonioase în regiunile multietnice și multiculturale prin educarea tinerilor în spiritul toleranței și înțelegerii.

Până în prezent, proiectul, a avut ca rezultate crearea Complexului social multicultural pentru copii și tineri, organizarea de cursuri de instruire în 4 școli din municipiul Arad și crearea unei curricule de educație multiculturală care va fi promovată la nivel național în scopul acceptării acesteia de către Ministerul Educației și Cercetării.

Complexul social multicultural oferă programe de educație multiculturală asigurând copiilor din cadrul centrului de zi condiții materiale (rechizite, îmbrăcăminte, masa de prânz) și educative pentru creșterea stimei de sine, încrederii în forțele proprii, identificării pozitive cu grupul de apartenență și creșterea capacității de a lua decizii și de a găsi soluții la problemele cu care se confruntă.

Proiectul este finanțat de Fundația Kinderdorf Pestalozzi (Elveția) din anul 2003 și a fost implementat în perioada 2003-2005 în municipiul Arad.

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este organizație principală, inițiatore a proiectului iar partenerii proiectului sunt Societatea Națională de Cruce Roșie – Filiala Județeană Arad, Inspectoratul Școlar General al Județului Arad, Casa Corpului Didactic Arad și Fundația Takacs.

Centrul de zi pentru copii Casa FELICE

Proiectul are ca scop oferirea de sprijin și ocrotire copiilor străzii și copiilor care din motive de sărăcie, lipsă de supraveghere sau dezinteres al părinților se află în risc de abandon școlar.

Proiectul a avut ca rezultat crearea centrului Casa FELICE, inaugurată în anul 2002, centru care este format din două module, respectiv un modul care oferă ocrotire în regim rezidențial pentru 12 copii ai străzii, lipsiți de ocrotire părintească și un centru de zi pentru 20 de copii care provin din familii aflate în stare de risc social. Centrul de zi oferă copiilor masa de prânz, rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt supravegheați în pregătirea temelor. Personalul de specialitate din cadrul centrului păstrează legătura cu cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor și încurajează implicarea părinților în procesul educațional.

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară a fost inițiatorul proiectului iar derularea proiectului se realizează în parteneriat cu Fundația Debora, Asociația Casa Felice și Europaische Kulturinitiative fur Jugend din Viena, Austria.

Rețea Europeană de Turism în Spațiul Rural – Faza a II a

- proiect de continuare a proiectului INTEGRADDEV (prezentat în cadrul proiectelor finalizate)
Scopul proiectului îl reprezintă elaborarea unui plan operațional pentru Rețeaua Europeană de turism în spațiul rural, cu stabilirea unei serii de acțiuni cu privire la înființarea, dezvoltarea, promovarea, susținerea și finanțarea acestei rețele europene. Proiectul a fost finanțat în anul 2003 și a fost implementat în perioada 2003-2005 în municipiul și județul Arad. Proiectul promovează dezvoltarea regională durabilă asigurând dezvoltarea serviciilor, crearea unor noi locuri de muncă și prevenirea ajungerii în stare de risc a unor persoane și grupuri.

Proiectul are ca rezultat elaborarea unui plan de activitate turistică în spațiul rural prin promovarea valorificării eficiente a resurselor locale și regionale iar până la finalizarea acestuia proiectul își propune elaborarea statutului unei entități europene care să poată asigura managementul rețelei europene de turism în spațiul rural și să ofere sprijinul necesar pentru îmbunătățirea continuă a serviciilor oferite în turism rural.

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este partener în implementarea proiectului alături de inițiatorul proiectului Regiao de Turismo de Evora-Portugalia, Trento-Italia, Lomza –Polonia, Laponia-Finlanda.

Centru de Zi și Izolator Medical pentru Persoane fără Adăpost

Proiectul a avut ca scop crearea unui centru de zi și a unui izolator medical în cadrul Adăpostului de noapte. Proiectul s-a adresat persoanelor fără adăpost, aflate în stare de risc social, beneficiare ale Adăpostului de noapte.

Proiectul a avut ca rezultat crearea centrului de zi și a unui izolator medical care au diversificat serviciile din cadrul Adăpostului de noapte prin oferirea de asistență socială, asistență psihologică, respectiv consiliere psihologică individuală și de grup și asistență medicală. Izolatorul medical oferă posibilitatea de a oferi adăpost și acelor persoane care suferă de afecțiuni care nu permit utilizarea dormitorului comun.

Proiectul a fost finanțat de Fondul Român de Dezvoltare Socială în anul 2003 iar Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară a fost partener al Fundației Renincoor Open Hand în implementarea proiectului.

Servicii Inovatoare în Domeniul Asistenței la Domiciliu

Proiectul a avut ca scop îmbunătățirea și dezvoltarea de servicii noi pentru beneficiarii serviciilor de asistență la domiciliu.

Proiectul a avut ca obiectiv reducerea numărului de persoane instituționalizate, acoperirea tuturor nevoilor persoanelor care beneficiază de servicii la domiciliu, creșterea numărului de beneficiari prin implicarea în număr tot mai mare a voluntarilor, cuprinderea în programul de furnizare a serviciilor de asistență la domiciliu a tuturor solicitanților (desființarea listei de așteptare) și creșterea încrederii beneficiarilor în furnizorii de servicii de asistență la domiciliu.

Proiectul a avut ca rezultat acordarea unor servicii inovatoare în domeniul asistenței la domiciliu în municipiul Arad, respectiv asigurarea hranei la domiciliu „masa pe roți”, transportul persoanelor la sediul unor agenții competente în rezolvarea problemelor lor personale, spălarea și curățirea rufelor (îmbrăcăminte, lenjerie de pat, etc), sprijin cu materiale medicale ajutătoare, acordarea de ajutoare materiale și acordarea de medicamente.

Proiectul a fost finanțat de Fondul Român pentru Dezvoltare Socială în anul 2003 și a fost implementat în parteneriat cu Societatea Națională de Cruce Roșie-Filiala Județeană Arad, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor și Fundația Creștină de Caritate Betezda.

Rețea Socială Europeană (ESN) – Persoane Singure Solicitante de Azil

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană - Direcția Comisiei Europene pentru angajări și servicii sociale prin Program, din cadrul Programului de Acțiuni comunitare pentru combaterea excluziunii sociale – 2002-2006 – programul de schimb transnațional. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este partener în implementarea proiectului alături de alte organizații din Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Franța, Italia, Elveția, Ungaria, România iar proiectul va fi implementat în perioada 2003-2005.

Proiectul își propune realizarea unui studiu detaliat al politicilor și strategiilor legale și de ajutor social, referitoare la tinerii neînsoțiți, solicitanți de azil din Uniunea Europeană inclusiv din țările candidate și are ca obiectiv protecția persoanelor tinere singure, care solicită azil, în cadrul programului comunitar de acțiune pentru combaterea excluziunii sociale.

Proiectul promovează schimbul de experiență între departamentele de asistență socială ale autorităților locale care primesc, asistă și ajută astfel de tineri și ministerele responsabile de imigrare, justiție și politici sociale.

Proiectul va avea ca rezultat elaborarea unui ghid de informații și bune practici pentru autoritățile locale, dezvoltarea unei rețele de învățare pe tot cuprinsul Europei și stabilirea unor standarde și indicatori valabili în întreaga Europă pentru protecția și ajutorarea tinerilor solicitanți de azil.

Centre de recuperare și reabilitare pentru persoane vârstnice

Proiectul își propune înființarea a 9 centre de recuperare și reabilitare în cadrul celor 8 centre de zi pentru vârstnici și a Centrului de îngrijire și asistență, centre care vor oferi servicii specializate, sociale și medicale, în vederea recuperării, reabilitării și reinsertiei sociale a persoanelor vârstnice.

Obiectivele proiectului sunt redarea autonomiei persoanelor vârstnice prin recuperarea deprinderilor și abilităților pierdute parțial sau total în urma unor afecțiuni fizice sau psihice, realizarea tuturor drepturilor sociale pe care persoanele vârstnice le au și pe care, din cauza dificultăților de deplasare și comunicare nu și le-au putut realiza, precum și transportul persoanelor semidependente și care nu se pot deplasa singuri și/sau neînsoțiți la și de la Centrele de recuperare și reabilitare pentru persoanele vârstnice, Centrele de zi pentru vârstnici, precum și la orice instituții sau autorități la care prezența personală a persoanei vârstnice este necesară.

Proiectul este finanțat de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și a fost implementat în perioada 2004-2005 de către Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară în parteneriat cu Primăria Municipiului Arad, ONG-uri, instituții și autorități publice cu atribuții specifice în asistența persoanelor vârstnice: Direcția de Sănătate Publică, Casa de Pensii și Direcția de Dialog, Familie și Solidaritate Socială.

Rețea de 8 Centre de Zi pentru Vârstnici

Scopul proiectului a fost înființarea, în 8 cartiere diferite ale orașului Arad, a câte un centru de zi pentru vârstnici în scopul sprijinirii persoanelor vârstnice fără posibilități materiale, lipsite de suport social pentru un mod de viață independent, activ și pentru a preveni instituționalizarea prin redarea încrederii în forțele proprii. Proiectul a fost implementat în municipiul Arad în perioada 1996-2000.

Rezultatele proiectului s-au concretizat în înființarea a 8 centre de zi, în cartiere diferite ale municipiului, care oferă vârstnicilor consiliere în probleme sociale și juridice, consiliere psihologică, asistență medicală, posibilitatea servirii mesei de prânz, posibilitatea petrecerii timpului liber, vizite ale asistentului social la domiciliul membrilor, suport social în caz de îmbolnăvire prin vizite la domiciliul vârstnicilor sau la spital, asigurarea asistenței la domiciliu pentru vârstnicii care ajung în stare de dependență, ajutoare materiale, ajutor de urgență, organizarea diferitelor momente festive, turism social și alte servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor.

Proiectul a fost dezvoltat ulterior prin oferirea de consiliere psihologică individuală și de grup, prin implicarea în activitatea centrelor de zi a Serviciului protecție persoane cu dizabilități (asigurarea de asistență la domiciliu prin intermediul medicilor și asistenților medicali din cadrul centrelor, asigurarea igienizării locuințelor persoanelor asistate, transportul hranei la domiciliul beneficiarilor), acordarea de medicamente, gratuit, prin intermediul farmaciei înființate de Fundația Alpema în cadrul Centrului de zi Aurel Vlaicu, asigurarea de asistență stomatologică în cadrul cabinetului stomatologic înființat în colaborare cu Serviciul de Ajutor Maltez în cadrul Centrului de zi Aurel Vlaicu. Centrele sunt frecventate de un număr de aproximativ 600 – 700 beneficiari pe zi.

Proiectul a fost finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Phare SESAM în anul 1996 și a fost implementat de Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară în colaborare cu Uniunea CREDO - instituții, organizații neguvernamentale și organizații de cult implicate activ în domeniul asistenței și protecției sociale din municipiul Arad.

Community Communication and Networking Program

Proiectul a avut ca obiectiv promovarea sectorului neguvernamental, dezvoltarea capacității de comunicare și colaborare, a eficienței parteneriatelor organizațiilor neguvernamentale și autoritățile publice (și în general, a parteneriatelor inter și intra-sectoriale). Proiectul a promovat colaborarea între grupurile reprezentative ale administrației publice locale, organizații neguvernamentale, instituții de sănătate, asistență și protecție socială, culturală, sectorul privat, comunitatea locală și organizații finanțatoare internaționale.

Activitățile proiectului s-au concentrat asupra îmbunătățirii abilităților de utilizare a computerului de către ONG-uri, prin organizarea de work-shop-uri și programe de instruire, realizarea unui material de prezentare a ONG-ilor din toate domeniile de activitate, participare la organizarea celui de al treilea târg al ONG-ilor, finanțarea pe o perioadă de un an a buletinului informativ „Împreună”, și realizarea unor materiale publicitare ale Centrului ONG – APL precum și materiale de instruire.

Proiectul a fost finanțat de Asociația Guvernamentală Americană Corpul Păcii în anul 2002 și a fost implementat de Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară cu sprijinul voluntarului Corpului Păcii din cadrul Centrului de consultanță și colaborare între administrația publică locală și organizațiile neguvernamentale.

Cooperare cu Asociația Guvernamentală Peace Corps America

Proiectul a constat din acordarea de sprijin Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară prin 3 voluntari din cadrul Asociației Guvernamentale Peace Corps, în cadrul Centrului de consultanță și colaborare între organizațiile neguvernamentale și administrația publică locală. Voluntarii au contribuit la crearea metodologiei de lucru între ONG-uri și administrația publică locală, instruire pentru ONG-uri în domeniul strângerii de fonduri și a programelor de dezvoltare, precum și în cadrul muncii cu copiii.

Proiectul a fost finanțat de Asociația Guvernamentală Peace Corps în perioada 1998-2003.

Proiectul Partener

Obiectivul proiectului a fost schimbul de experiență între 2 voluntari americani și angajații Casei Izvor și a Serviciului de protecție persoane cu dizabilități., pentru a obține soluții practice și necostisitoare la problemele cele mai presante

Activitățile proiectului au constat în organizarea de sesiuni de instruire din cadrul Serviciului de protecție persoane cu dizabilități și a Casei Izvor și a avut ca obiectiv îmbunătățirea și diversificarea serviciilor oferite de cele două programe.

Proiectul a fost finanțat de organizația Project Concern International prin Programul Partener în anul 2000.

Centru de Zi pentru Copii - Otniel

Scopul proiectului a fost înființarea unui centru de zi pentru copiii care nu au posibilitatea de a frecventa școala din cauza lipsei resurselor materiale - copii care provin din familii sărace, unele monoparentale, cu părinți bolnavi cronici, alcoolici, analfabeți etc., sau copii care abandonează școala din cauza lipsei supravegherii - având ca obiectiv prevenirea analfabetismului, prevenirea abandonului școlar și integrarea socială a copiilor care provin din familii sărace.

Centrul are 20 de beneficiari, copii cu vârste cuprinse între 7 și 11 ani, care locuiesc în cartier și care frecventează școlile din împrejurimi.

Centrul și-a început activitatea în luna septembrie 2000 și funcționează zilnic între orele 8,00 – 18,00, copiii petrecându-și dimineața sau după-amiaza în cadrul centrului, în funcție de orarul de la școală. Copiii primesc masa de prânz, rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt supravegheați în pregătirea temelor de cele două învățătoare care lucrează în cadrul centrului, care păstrează legătura cu cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor, și care informează părinții despre evoluția copiilor, în scopul implicării acestora în procesul educațional. Fundația Humanitară Debora, coordonatorul proiectului, a oferit în repetate rânduri ajutoare umanitare (îmbrăcăminte și alimente) pentru copii și familiile acestora. Proiectul a contribuit la îmbunătățirea rezultatelor școlare și la implicarea părinților în procesul educațional.

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este partenerul Fundației Humanitare Debora în cadrul acestui proiect. Consiliul Local al Municipiului Arad a pus la dispoziție spațiul necesar desfășurării proiectului și asigură zilnic, prin intermediul Cantinei Municipale, masa de prânz pentru copii. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară a mai contribuit la identificarea beneficiarilor (din baza de date a Serviciului autoritate tutelară, protecție a minorilor și familiei și a Serviciului prestații sociale), iar angajații Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară împreună cu personalul Fundației Humanitare Debora au realizat evaluarea familiilor copiilor.

Complex Social pentru Romi

Obiectivele proiectului au fost creșterea gradului de acces la informații, identificarea problemelor sociale, școlare și profesionale ale comunității roma, popularizarea beneficiilor utilizării serviciilor medicale, medierea parteneriatelor între comunitatea romă și reprezentanți ai instituțiilor publice, de sănătate și ai organizațiilor neguvernamentale și monitorizarea sprijinului acordat comunității romilor de către diferite agenții din domeniul protecției sociale.

Proiectul și-a propus de asemenea prevenirea analfabetismului și oferirea de „șanse egale” prin sprijinirea pentru integrarea școlară a copiilor cu vârstă școlară depășită și prevenirea abandonului școlar a copiilor romi care provin din familii fără posibilități materiale.

Rezultatele proiectului sunt înființarea unui Centru informațional pentru romi și a unui Centru de zi pentru copii.

Proiectul a fost implementat în parteneriat cu Partida Romilor, Serviciul de Promovare a Sănătății și Programe de Educație pentru Sănătate, Asociația Educatorilor pentru Sănătate PRO VITA SANA și a fost finanțat în anul 2001 de Uniunea Europeană prin Programul Phare- Fondul de Partneriat pentru Romi.

Proiectul INTEGRADEV

Obiectul proiectului INTEGRADEV a fost cooperarea internațională la care au participat cinci parteneri, respectiv trei parteneri din Uniunea europeană: Liguria (Italia), Scoția de nord, Alentejo (Portugalia) și doi parteneri din Europa de est, respectiv Lomza (Polonia) și Arad (România). Obiectivul principal al proiectului a fost de a-i ajuta pe partenerii din Est să implementeze metode și strategii de dezvoltare regională durabilă, prin schimb de experiență și adaptarea cunoștințelor de specialitate din partea partenerilor UE.

Ajutorul concret a constat în dezvoltarea și transferul strategiilor și metodelor de dezvoltare regională durabilă, prin adaptarea cunoștințelor de specialitate și experiențelor proprii. Scopul proiectului a fost ca zonele Arad și Lomza să beneficieze din experiența celor trei regiuni UE, fiecare reprezentând un model de dezvoltare, care pune coeziunea locală și regională pe primul loc. Cuvântul-cheie din cadrul acestui proiect european este INTEGRAREA, iar aplicarea concretă a schimbului de know-how a fost îndeplinită de către partenerii din est, sub forma unor proiecte pilot.

Proiectul a fost implementat în perioada 1999-2002, implicând vizite de studiu, întruniri, contacte permanente și activități comune între parteneri, pentru transferul unor instrumente-cheie, care corespund atât experienței partenerilor UE, cât și nevoilor partenerilor din estul Europei, astfel: metode de management și planificare de dezvoltare regională și locală, instruirea persoanelor care au un impact în dezvoltarea locală și regională, cooperarea dintre persoane și întreprinderi aparținând aceluiași lanț, parteneriate între toți factorii implicați în dezvoltare locală și integrarea problemelor de mediu în cadrul dezvoltării economice.

Proiectul a avut ca rezultate crearea unor asociații ale producătorilor/fermierilor pentru apărarea intereselor, în ceea ce privește asigurarea celor mai bune calități ale produselor și valorificării produselor alimentare, cooperare interregională pentru dezvoltarea serviciilor rurale și regionale, în domeniul turismului, înființarea unui "Centru de informare turistică în ARAD", care oferă informații atât despre municipiu, cât și despre posibilitățile de cazare în unitățile de turism rural și de agro-turism;

Pentru cele două localități, cuprinse în proiectul pilot, s-au întocmit strategiile de dezvoltare și management, prin care s-a urmărit:

1. Dezvoltarea echilibrată a teritoriului și rețelei de localități;
2. Creșterea prosperității generale și individuale în cadrul dezvoltării durabile a localităților;
3. Îmbunătățirea condițiilor de viață prin dezvoltarea infrastructurii edilitare și de transport și inventarierea zonelor cu riscuri naturale (inundații) și formularea de politici pentru protejarea lor;
4. Punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural ca factor de dezvoltare. Ca rezultate concrete în zona Hălmagiu s-au marcat cinci trasee turistice, cu puncte de plecare din centrul comunei, iar pentru comuna Seleuș există interes de valorificare a produselor legumicole semifabricate, de către o firmă din Italia.

Proiectul a fost finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare-Ecos Ouverture și a fost implementat la nivel local de un parteneriat care cuprindea Consiliul local al municipiului Arad prin Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Consiliul local al municipiului Arad prin Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară – ca inițiator și conducător de proiect, Consiliul Județean Arad, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Arad, Direcția Generală pentru Agricultură și Industrie Alimentară a Județului Arad, Universitatea de Vest “Vasile Goldiș” Arad, Comuna Seleuș și Comuna Hălmagiu.

Participarea Societății Civile la Procesul Decizional

Proiectul a avut ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor neguvernamentale, creșterea rolului sectorului neguvernamental în dezvoltarea comunitară și sprijinirea organizațiilor în realizarea de parteneriate durabile în cadrul sectorului și cu administrația publică locală.

Proiectul a avut ca rezultat asigurarea accesului organizațiilor neguvernamentale la informații legate de prevederile legale, posibile surse de finanțare, asistență managerială, creșterea gradului de popularizare și accesibilitatea informațiilor legate de O.N.G. – uri, facilitarea comunicării și cooperării la nivel local și regional între organizații.

Centrul a realizat o bază de date cu ONG-urile din municipiul și județul Arad, dotarea centrului cu computere, fax și copiator și punerea acestora la dispoziția ONG-urilor, realizarea pliantului de promovare a activității centrului și a organizațiilor și organizarea primului Târg al organizațiilor neguvernamentale (mai 1999) precum și publicarea primului Catalog al organizațiilor neguvernamentale. Proiectul a fost finanțat în anul 1998 de **Fundația pentru o Societate Deschisă**.

IV.3.4. SĂNĂTATEA

În Uniunea Europeană un obiectiv prioritar în elaborarea și aplicarea politicilor comunitare și a activității desfășurate în domeniul sănătății publice, îl constituie prevenirea îmbolnăvirilor, prin cercetarea cauzelor bolilor și a modalităților de transmitere a acestora, informarea și educația raportată la sănătate, precum și asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății umane.

Unul dintre aspectele esențiale ale oricărui sistem sanitar din țări cu venituri mici, este conceptul de sănătate. Dezvoltarea sistemelor sanitare județene și locale, reprezintă elementul de maximă importanță în politicile naționale de sănătate.

Reforma recent începută în sistemul sanitar, și lipsa dotărilor din unitățile medicale sunt doar câteva dintre motivele îngrijorătoare care trebuie să constituie un impuls mobilizator în aplicarea unor politici conforme cu cele comunitare în domeniul sănătății, în scopul reformării și îmbunătățirii sistemului sanitar.

Principalul obiectiv al reformei este să îmbunătățească starea de sănătate a populației prin reducerea numărului de boli ușor de prevenit, a frecvenței și gravității bolilor, asigurând: accesul egal la serviciile de sănătate, contribuții generale la finanțarea sistemului sanitar, posibilitatea alegerii libere a medicilor de către pacienți și a pacienților de către medici, servicii sanitare eficiente, o corelare între finanțarea sectorului și nivelul de dezvoltare economică.

În procesul de căutare a unor soluții cât mai eficiente pentru asigurarea unei sănătăți optime a populației, dar în același timp și resursele financiare de susținere, sistemului de sănătate arădean îi revine obligația de a găsi raportul optim între răspunsul prompt la necesitățile populației din punct de vedere al sănătății și constrângerile organizaționale și financiare.

Sănătatea populației și condițiile de viață trebuie să constituie criteriile-cadru în stabilirea obiectivelor unei politici de protecție socială.

Speranța medie de viață în Uniunea Europeană este de peste 75 de ani pentru bărbați și 80 de ani pentru femei.

Comparativ cu aceasta, în România ratele natalității și ale mortalității s-au modificat substanțial în ultimul deceniu, lucru care afectează dezvoltarea demografică și piața forței de muncă, atât la nivel național cât și la nivel local. Acestea au suferit modificări sub aspect negativ, scăzând rata natalității și crescând cea a mortalității.

Slaba dotare din sistemul de sănătate nu a putut contracara aceste evoluții.

De asemenea, ponderea populației tinere a înregistrat valori mai scăzute în ultimii ani, față de nivelul național, generând o creștere a ponderii populației vârstnice. Efectele acestui proces de îmbătrânire demografică încep să se facă resimțite , această situație datorându-se natalității scăzute din ultimii ani.

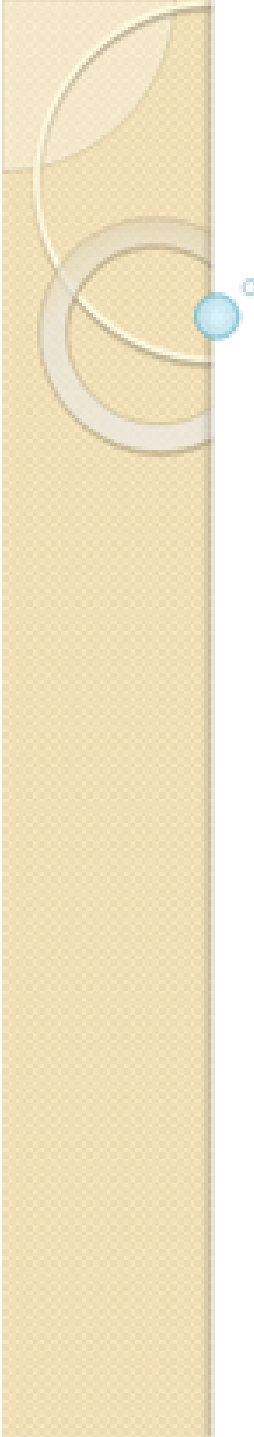
Infrastructura de sănătate locală este deficitară, aceasta necesitând dezvoltare. Trebuie îmbunătățită de asemenea și furnizarea eficientă a serviciilor, ceea ce ar stimula totodată și dezvoltarea economică locală și regională.

RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI SI AL LOCUINȚELOR 2002 - MUNICIPIUL ARAD
POPULAȚIA, PE GRUPE DE VÂRSTĂ (DIN 5 IN 5 ANI)

Grupă de vârstă	TOTAL	Masculin	Feminin
00-04 ani	6762	3467	3295
05-09 ani	7211	3721	3490
10-14 ani	11001	5573	5428
15-19 ani	12078	6030	6048
20-24 ani	14549	7089	7460
25-29 ani	14799	7306	7493
30-34 ani	17070	8357	8713
35-39 ani	9932	4703	5229
40-44 ani	12797	5907	6890
45-49 ani	15612	7342	8270
50-54 ani	12751	6220	6531
55-59 ani	8223	3858	4365
60-64 ani	8750	3938	4812
65-69 ani	7392	3105	4287
70-74 ani	6264	2510	3754
75-79 ani	4315	1542	2773
80-84 ani	2103	668	1435
85-** ani	1218	369	849
TOTAL	172827	81705	91122

POPULAȚIA STABILĂ LA 1 IANUARIE 2006 - MUNICIPIUL ARAD
POPULAȚIA, PE GRUPE DE VÂRSTĂ (DIN 5 IN 5 ANI)

Grupă de vârstă	TOTAL	Masculin	Feminin
00-04 ani	7014	3570	3444
05-09 ani	6546	3381	3165
10-14 ani	7762	3937	2825
15-19 ani	11836	5927	5909
20-24 ani	12307	5984	6323
25-29 ani	14928	7245	7683
30-34 ani	14057	6808	7249
35-39 ani	15342	7401	7941
40-44 ani	9896	4589	5307
45-49 ani	13388	6036	7352
50-54 ani	14052	6521	7531
55-59 ani	11276	5346	5930
60-64 ani	7149	3153	3996
65-69 ani	7961	3393	4568
70-74 ani	6008	2360	3648
75-79 ani	4650	1703	2947
80-84 ani	2630	854	1776
85-** ani	1250	360	890
TOTAL	168052	78568	89484

Situația critică în sistemul de sănătate local se manifestă și la nivel de personal de specialitate, în special în sectorul de prevenție, de asemenea o acoperire slabă a populației cu necesar de medici farmaciști și asistente medicale.

Infrastructura spitalicească este de asemenea precară. Clădirile spitalelor sunt foarte vechi, unele sunt retrocedate sau în curs de retrocedare, altele se află într-o stare de degradare înaintată. Starea generală a serviciilor de sănătate este precară, lipsa echipamentelor super performante și insuficiența celor performante este tot mai acut resimțită.

Unitățile sanitare locale existente trebuie reamenajate și aduse la standardele epidemiologice comunitare, în sprijinul îmbunătățirii actului medical și a serviciilor oferite pacientului.

Contribuții semnificative pentru reforma în sistemul medical vor avea informatizarea, utilizarea serviciilor de sănătate on-line, furnizarea de servicii și tehnologie adecvată, toate acestea în vederea îmbunătățirii serviciilor medicale și a actului medical.

Accesul la internet ce oferă posibilități pentru căutarea de informații noi cu caracter medical, pentru medicii generaliști în cadrul cabinetelor medicale, reprezintă un pas înainte în îmbunătățirea sistemului, de asemenea creșterea numărului medicilor practicieni care utilizează evidența electronică a pacienților.

În vederea creșterii calității actului medical și a educației medicale a cadrelor medico-sanitare, există colaborări între instituțiile de învățământ și instituțiile specializate (Spitalul Județean Arad în colaborare cu Colegiul Medicilor, OAMMR și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”).

Ocrotirea sănătății populației

OCROTIREA SANATAȚII – la nivelul anului 2005 – Municipiul Arad

Categorie	Număr
Paturi în spitale - sector public	1633
Paturi în creșe - sector public	142
Medici - sector public	479
din total: Medici de familie - sector public	36
Medici - sector privat	158
din total: Medici de familie-sector privat	38
Stomatologi - sector public	43
Stomatologi – sector privat	139
Farmaciiști - sector public	13
Farmaciiști - sector privat	135
Personal mediu sanitar - sector public	1376
Personal sanitar mediu - sector privat	366
Spitale - sector public	3
Dispensare medicale - sector public	1
Cabinete medicale școlare - sector public	9
Cabinete medicale studentești- sector public	1
Cabinete medicale individuale- sector public	48
Creșe - sector public	5

Categorie	Număr
Centre de transfuzie sanguina - sector public	1
Farmacii - sector public	5
Farmacii - sector privat	64
Puncte farmaceutice - sector public	1
Depozite farmaceutice - sector privat	6
Ambulatorii de specialitate- sector public	1
Cabinete stomatologice - sector privat	137
Ambulatorii de spital- sector public	4
Laboratoare medicale - sector privat	22
Cabinete stomatologice individuale- sector public	16
Laboratoare de tehnica dentara - sector privat	27
Cabinete medicale de specialitate individuale	20
Cabinete medicale de specialitate- sector privat	118
Centre medicale - sector privat	1
Cabinete medicale de familie - sector privat	39
Cabinete medicale de medicina generală - sector privat	30

IV.3.5. MASS - MEDIA

Istoria presei arădene constituie un capitol deosebit de consistent în cultura și spiritualitatea acestui colț de țară. Ea reflectă o evoluție permanent ascendentă, ca parte integrantă a întregii prese transilvane, iar după Marea Unire de la 1918, în cadrul întregii Români.

Documentele de arhivă, colecțiile ziarelor ce se păstrează în marile biblioteci din spațiul Central European, ne arată că începuturile presei arădene datează din cel de al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea. În ordine cronologică, primul ziar arădean, care a rămas în manuscris, s-a numit ATENEUL ROMÂNESC. Acesta datează din 1 ianuarie 1833 și se păstrează în Biblioteca Filialei Academiei Române din Cluj - Napoca. I-a urmat în anul 1839 ziarul în limba germană ARADER KUNDSCHAPTSBLATT care într-o traducere liberă înseamnă CLIENTUL ARĂDEAN, cu apariție săptămânală. În anul 1840 a apărut primul ziar în limba maghiară din Arad care avea titlul ARADIHIRDETO, reprezentând versiunea maghiară a primului ziar apărut în limba germană. Apoi, la 30 mai 1859 s-a tipărit în limba română ALMANAHULMUGURI.

Aceste prime ziare, care formează începuturile viitoarei presei arădene, au fost amintite doar ca repere istorice. De-a lungul deceniilor, în cei peste 170 de ani de presă arădeană, în municipiul și spațiul geografic arădean au apărut până în prezent peste 450 de cotidiene, săptămânale, lunare, trimestriale și publicații ocazionale în limba română, maghiară, germană, sârbă, bulgară și slovacă. Din păcate, din acest remarcabil patrimoniu publicistic arădean, doar o mică parte se mai păstrează în Biblioteca județeană Arad, el fiind răspândit în întreaga Europă Centrală și de Est, în Biblioteca Academiei Române din București, în filialele acesteia din Cluj-Napoca și Timișoara, ori în Bibliotecile Naționale din Viena și din Budapesta.

În continuare, enumerăm câteva dintre cele mai longevive și mai importante ziare și publicații arădene, care au avut un rol de seamă în epocile în care au apărut. În acest context amintim în cadrul presei românești titlurile: BISERICA ȘI ȘCOALA (1877 – 1948); TRIBUNA POPORULUI (1897 – 1904); TRIBUNA (1904 – 1912); ROMÂNUL (1911 – 1929; 1931 – 1938) și revista HOTARUL (1933 – 1940), iar în cadrul presei în limba maghiară ALFOLD (1861 – 1898); ADADI KOZLONY (1885 – 1940); ARAD ES VIDEKE (1880 – 1919) și revista GENIUS (1924 – 1925).

După cel de al doilea Război Mondial, în anii comunizării României și apoi în anii epocii comuniste, presa arădeană a fost redusă la două cotidiene: PATRIOTUL (1944 – 1949) – transformat în FLACĂRA ROȘIE (1949 – 1989) și JOVO (1945 – 1949) – transformat în VOROS LOBOGO (1949 – 1989).

După Revoluția din Decembrie 1989, odată cu prăbușirea dictaturii comuniste, descătușată de cenzura controalelor ideologice comuniste și eliberată de orice constrângeri, presa locală arădeană, asemenea întregii prese românești, a luat un avânt fără precedent. Noile cotidiene: ADEVĂRUL (transformat din FLACĂRAROȘIE) și JELEN (transformat din VOROS LOBOGO), au pus bazele noii prese arădene, urmate mai apoi de un mare număr de publicații mai mari sau mai mici, independente, de partid, culturale, academice, unele cotidiene, altele periodice după posibilitățile financiare ale fiecărui editor. În urma unei dure selecții economico – financiare, în prezent mai apar cinci cotidiene (ADEVĂRUL, OBSERVATOR, INFORMAȚIA ARADULUI, ARAD EXPRES și JELEN), două reviste trimestriale de cultură (ARCA și VIAȚA DE PRETUTINDENI) și una cu apariție ocazională (RELIEF), câteva săptămânale (între care amintim FLACĂRA ROȘIE și NYUGATI JELEN), recent apărutul cotidian GLASUL ARADULUI, la care se mai adaugă, în cadrul celor două Universități, „Aurel Vlaicu” și „Vasile Goldiș”, câte 6 – 8 publicații cultural – științifice (scrise de cadre didactice și studenți) și o publicație a Primăriei Aradului (CURIERUL PRIMĂRIEI), cu apariție lunară.

În paralel cu această succintă sinteză a presei scrise actuale, trebuie evidențiată și remarcabila experiență postdecembristă a radiourilor și televiziunilor locale. Acestea au un rol deosebit pentru o informare promptă și obiectivă a cetățenilor cu întreaga viață social – economică, administrativă, politică, educativă, cultural – artistică și spirituală a municipiului Arad. Remarcăm în acest sens TELEVIZIUNEA ARAD (care și-a început prima emisie la 17 ianuarie 1990), INFO –TV (care a intrat în peisajul media arădeană la 1 septembrie 1994) și Stația din Arad a Televiziunii PRO TV. Toate, împreună, își aduc o contribuție esențială, cu profesionalism, la informarea corectă a arădenilor cu cele mai proaspete și fierbinți informații, dar și cu dezbateri de larg interes, apreciate de telespectatori.

În fine, nu putem omite din această trecere în revistă corespondenții locali ai TV România, Prima TV, Antena 1, Național TV, Realitatea TV, Duna TV, RTV și MTV, precum și posturile locale de radio PRO FM, Radio CNM, Radio ARAD, KISS FM, Radio “21”, EUROPA FM, MIX FM, subredacția MEDIAFAX - și corespondenții presei centrale ROMÂNIA LIBERĂ, EVENIMENTUL ZILEI, ZIARUL FINANCIAR, ori săptămânalul BĂNĂȚEANUL din Timișoara.

În mass media arădeană lucrează în prezent 250 de reporteri și jurnaliști, din toate generațiile, mulți dintre ei absolvenți ai celor două facultăți de jurnalistică din cadrul Universităților „Aurel Vlaicu” și „Vasile Goldiș”, dar și veterani ai presei arădene, cu statut de liber – profesioniști, comentatori ai evenimentelor politice locale și naționale, editorialiști.

Pe linia acestei bogate tradiții publicistice, Aradul are nevoie în continuare de puternice publicații cotidiene și periodice locale, de cât mai multe (și competente) posturi de televiziune și de radio locale, care să informeze în mod obiectiv cititorii și telespectatorii, vis-a-vis de viața comunității, într-o paletă multiculturală, mai ales conștienți de locul pe care-l avem în noua Europă Unită, ca oraș cu personalitate distinctă (și puternică) în Europa Centrală și de Est.

V. VIZIUNEA COMUNITĂȚII NOASTRE

O viziune pentru destinul comunității noastre

În anul 2020, orașul Arad va deveni o importantă metropolă regională care va impresiona prin centrul istoric reabilitat, dominat de Cetatea Aradului transformată într-un pol turistic de amploare, o comunitate puternică cu impact major în regiune prin dinamismul și diversitatea economică .

Un centru cultural care va avea impact asupra mediului academic european prin universități renumite ce vor oferi oportunități pentru o bună pregătire vocațională, susținut de o infrastructură de servicii publice dezvoltată, beneficiind de un sistem de circulație accesibil și fluent, întrepătruns de spații verzi care vor da o ambianță plăcută și vor proteja împotriva poluării, cu unicitatea conferită de accesul direct la râul Mureș și rezervațiile naturale din Parcul Natural Lunca Mureșului.

Un oraș caracterizat de o societate civilă activă, echilibrată și bine organizată, al cărui sistem de valori va fi bazat pe educație, morală și religie. Un oraș plin de vitalitate, cu oameni prosperi și politicoși în care spiritul tolerant dintre etnii și colaborarea interconfesională au ca rezultat coeziunea comunitară. Un oraș apreciat pentru calitatea vieții, condus printr-o guvernare locală responsabilă și îndreptată către cetățeni, flexibil și progresiv în anticiparea nevoilor comunității.

Obiectiv strategic general

Dezvoltarea și consolidarea unui centru economic puternic, stabil și diversificat, capabil să asigure prosperitatea și creșterea calității vieții arădenilor.

VI. AXE STRATEGICE DE DEZVOLTARE

VI.1. COMPETITIVITATEA ECONOMICĂ

Considerații generale în context european

O economie este considerată competitivă dacă înregistrează o rată ridicată și durabilă de creștere a productivității.

Prin Strategia Lisabona, al cărui obiectiv este să facă din economia europeană cea mai competitivă și mai dinamică economie din lume, competitivitatea a devenit o prioritate a Uniunii. O economie competitivă este necesară pentru a permite comunității să își atingă obiectivele economice, sociale și pe cele referitoare la mediu și să îmbunătățească, astfel, calitatea vieții cetățenilor europeni. În eforturile sale în această direcție, Uniunea are în vedere adaptarea economiei europene la schimbările structurale, la delocalizarea activităților industriale către statele în dezvoltare, realocarea locurilor de muncă și a resurselor către noi sectoare industriale și riscul procesului de dezindustrializare.

Competitivitatea Uniunii este determinată de creșterea productivității, ea depinzând astfel de performanța și viitorul industriei europene, în special de capacitatea acesteia de a se adapta la schimbările structurale. De asemenea, pentru a fi competitivă, Uniunea trebuie să fie performantă în domeniul cercetării și al inovației, al tehnologiei informației și comunicațiilor, în domeniul antreprenoriatului, concurenței, educației și formării profesionale.

Obiectivul politicii în domeniul întreprinderilor este să creeze, în cadrul Uniunii Europene, un mediu mai favorabil creării și dezvoltării de întreprinderi, în special întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Această politică se concentrează pe:

- promovarea spiritului antreprenorial (stimularea creării de întreprinderi și sprijinirea întreprinderilor recent înființate sau aflate în etapa de dezvoltare, în special IMM-urile);
- promovarea performanțelor europene în materie de competitivitate (încurajarea adaptării întreprinderilor la schimbările structurale și menținerea unui nivel înalt și durabil de creștere a productivității);
- luarea în considerare a caracteristicilor și a nevoilor specifice diferitelor sectoare industriale;
- promovarea inovației (ca urmare a evoluției tehnologiilor, a noilor concepte de produse, a dezvoltării de noi forme de comercializare);

- un acces mai bun la finanțări, la programe și la rețele de sprijin;
- simplificarea cadrului normativ și administrativ.

Politica UE în domeniul întreprinderilor contribuie la o creștere economică durabilă și la crearea de noi locuri de muncă. Aceasta, în conformitate cu obiectivul stabilit la Consiliul European de la Lisabona din 23-24 martie 2000, când șefii de stat sau de guvern au declarat că **Uniunea Europeană va deveni, până în 2010, cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume**. Această politică a UE sprijină și coordonează activitățile Statelor Membre. Pe de altă parte, Uniunea nu poate să substituie competențele naționale, nici să armonizeze legislațiile și reglementările naționale.

Strategia privind competitivitatea economică locală însumează elementele celorlalte axe de dezvoltare la care se adaugă elemente proprii sectoarelor economice reprezentative pentru municipiul Arad și pleacă de la elementele care pot să conducă la creșterea competitivității:

- încurajarea creșterii economice la nivel de firmă, din perspectiva productivității și a cifrei de afaceri;
- promovarea rolului regional și național al Aradului;
- stimularea și susținerea investițiilor în sectoarele cheie ale economiei arădene;
- identificarea unor noi sectoare de activitate și localizări spațiale ale acestora;
- asigurarea forței de muncă corespunzătoare profilului firmelor care își desfășoară activitatea în zonă;
- stabilirea, susținerea și menținerea parteneriatelor în elaborarea și aplicarea strategiei;
- întărirea capacității instituționale în plan local.

Creșterea competitivității nu trebuie privită ca un proces de exploatare a avantajelor pe termen scurt, ci ca un proces de construire a unei structuri economice bazate pe investiții de capital și pe procese de cercetare, dezvoltare și inovare. Altfel spus, articularea unei perspective de convergență pe termen mediu și lung trebuie să aibă în vedere dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere.

Creșterea economică durabilă și îmbunătățirea standardului de viață al populației sunt determinate de dezvoltarea competitivității economiei în contextul provocărilor mondiale (globalizarea economiei, deschiderea piețelor internaționale, schimbările tehnologice rapide), provocări ce trebuie să fie transformate în oportunități de către mediul economic local. Analiza factorilor de competitivitate și identificare a problemelor cu care se confruntă municipiul, în scopul găsirii soluțiilor optime pentru rezolvarea acestora, reprezintă o necesitate pentru evaluarea potențialului economic viitor al urbei.

Investițiile reprezintă o forță motrice importantă pentru dezvoltarea economică. Investițiile străine directe pot conduce la o creștere substanțială a productivității prin faptul că aduc atât tehnologie, cât și cele mai bune practici. Un element determinant în creșterea investițiilor, atât străine cât și autohtone, îl reprezintă existența unui mediu de afaceri stabil. Astfel, procedurile de înregistrare a unei societăți comerciale cu răspundere limitată s-au simplificat, România plasându-se, din acest punct de vedere, deasupra mediei țărilor noi membre ale Uniunii Europene.

Una dintre problemele cu care se confruntă micii investitori, în special români, este *accesul redus la finanțare*, fiind necesară dezvoltarea unui mediu favorabil finanțării afacerilor în condiții de piață competitivă.

Competitivitatea economică este determinată de *calitatea produselor și serviciilor*. Implementarea standardelor europene și instituirea unui sistem național de evaluare a conformității produselor, eficient, competent, transparent și credibil contribuie la accesul produselor românești pe piața unică și oferă oportunități mediului de afaceri pentru a-și îmbunătăți poziția.

Extinderea permanentă și susținută a pieței *tehnologiei informației și comunicațiilor* este un factor important care contribuie la dezvoltarea infrastructurii informaționale și la creșterea concurenței.

Dezvoltarea societății informaționale a fost accentuată prin crearea, începând cu anul 2001, a cadrului legal pentru sprijinirea dezvoltării aplicațiilor e-guvernare și e-business. Începând cu anul 2003 băncile au dezvoltat programe pentru efectuarea plăților prin mijloace electronice și s-a înregistrat o creștere a utilizării cardurilor.

Calitatea instruirii și dobândirea unor noi abilități de către forța de muncă sunt factori importanți de competitivitate. În ceea ce privește educația continuă și formarea profesională, oferta de instruire se concentrează în special pe programe de aptitudini generale (utilizare computer, limbi străine, contabilitate) și mai puțin pe aptitudini specifice.

Sectorul IMM este un sector dinamic, cu mare capacitate de adaptare la cerințele pieței, ce determină crearea de noi locuri de muncă și absorbția forței de muncă disponibilizată din celelalte sectoare ale economiei.

La nivel comunitar, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) sunt definite pe criterii legate de *numărul de angajați* (micro-întreprindere: 1- 9 angajați, întreprindere mică: 10 - 49 angajați, întreprindere mijlocie: 50 - 250), *cifra de afaceri* (sub 50 de milioane de euro) și *independența afacerii*. Uniunea a definit IMM-urile pentru a putea acorda

beneficii numai întreprinderilor care posedă toate caracteristicile unei IMM. IMM-urile alcătuiesc mai mult de 90% din totalul întreprinderilor europene și se află în centrul economiei europene.

În anul 2000 a fost adoptată Carta Europeană a Întreprinderilor Mici, în care a fost inclusă deviza „*gândește mai întâi la scară mică*” (în engleză: „*think small first*”). Conform acestei devize, Uniunea a adoptat o serie de măsuri în sprijinul IMM-urilor (referitoare la accesul la finanțare, impozitare, cercetare, tehnologia informației și comunicării etc.). A fost, de asemenea, creat un cadru politic unic și omogen pentru aceste acțiuni, pentru a pune în valoare potențialul neexploatat al IMM-urilor de a contribui la creșterea economică și la crearea de noi locuri de muncă în UE.

Legătura dintre Comisia Europeană și întreprinderile mici și mijlocii este asigurată de un reprezentant al acestora, care are rolul de a asigura că interesele și nevoile specifice ale IMM-urilor sunt luate în considerare în elaborarea și aplicarea politicilor europene.

Definiția comunitară a întreprinderilor mici și mijlocii este obligatorie în aspecte precum ajutorul de stat sau aplicarea fondurilor structurale și a programelor comunitare.

Dezvoltarea economică

Economia poate fi descrisă ca fiind studiul procesului de asigurare a bunăstării materiale a societății sau mai simplu: „modul în care oamenii își câștigă pâinea zilnică”.

Dezvoltarea comunității poate fi considerată ca progresul aspectelor politice, sociale, economice, de mediu, sănătate, tehnologie, culturale și recreative ale vieții orașului.

Dezvoltarea economică este o componentă esențială a dezvoltării comunității deoarece furnizează orașului bogăția financiară necesară progresului altor aspecte ale dezvoltării comunității.

Nu există definiție universal acceptată a dezvoltării economice. Cu toate acestea, putem distinge câteva **elemente ale noțiunii de „dezvoltare economică”**:

- **Proces** de creștere a ratei de generare a bunăstării prin mobilizarea resurselor umane, financiare, organizaționale, fizice și naturale pentru a crea oportunități de generare a bunurilor și serviciilor vandabile pe piață; și
- **Practică** acolo unde dezvoltarea economică influențează procesul în beneficiul întregului oraș.

Scopul activității de dezvoltare economică este de a crește rata de generare a bunăstării. Bunăstarea este creată de afacerile individuale din sectorul privat. Totuși, există multe acțiuni care pot fi întreprinse în încercarea de creștere a ratei de generare a bunăstării. Resursele, atât cele umane cât și cele financiare sunt totdeauna limitate, și de aceea este necesar să se stabilească cum pot fi obținute cele mai bune rezultate având în vedere nivelul resurselor disponibile pentru a fi investite în încercarea de dezvoltare economică. Unele beneficii ale creșterii ratei de generare a bunăstării includ creșterea gradului de angajare, creșterea sustenabilă a afacerilor, o mai mare generare de taxe și un standard de viață ridicat.

Schimbările masive intervenite în economia globală și extinderea granițelor pieței dincolo de granițele naționale au forțat o regândire a abordărilor dezvoltării economie locale, existând o concentrare mai mare pe următoarele componente fundamentale ale activității economice:

- atragerea forței de muncă calificate și calificarea forței de muncă existente;
- comercializarea tehnologiei;
- îmbunătățirea accesului la capitalul financiar;
- îmbunătățirea infrastructurii economiei generale;
- dezvoltarea aptitudinilor de lider în afaceri.

Autoritățile locale sunt responsabile la scară largă de bunăstarea orașului și trebuie să mențină sau să îmbunătățească această bunăstare prin procesul de dezvoltare comunitară. Alte aspecte ale dezvoltării comunitare, ca, de exemplu, dezvoltarea socială, culturală sau recreativă, depind, cel puțin parțial, de sănătatea economică a orașului. Astfel, autoritățile locale încearcă să întărească capacitatea economiei locale de a genera bunăstare, de a crea valori, de a îmbunătăți productivitatea și de a concura pe plan global.

Conducerea autorităților locale trebuie să îndeplinească mai multe roluri. Primul este acela de **strateg** – cel care stabilește forțele implicate, concepe viziunea și monitorizează rezultatele. Al doilea rol este cel de **lider** – construiește parteneriate, alianțe, consens și sprijin. Al treilea este cel de **ambasador** – fiind reprezentantul / negociatorul lucrurilor din afara sferei de control local. Al patrulea este cel de **manager** al funcțiilor autorităților locale care au impact economic, ca, de exemplu, asigurarea infrastructurii fizice. În cele din urmă poate avea un rol în furnizarea resurselor pentru activitățile dezvoltării economice.

Cu toate că dezvoltarea economică locală este, în primul rând, atribuție a autorităților locale, este necesar să recunoaștem faptul că, în același timp, este un proces care trebuie să aibă rădăcini adânci în sectorul privat (acolo unde este generată bunăstarea). Procesul necesită un spectru larg de lideri ai sectorului public și privat pentru a îmbunătăți performanțele din propriile sectoare și pentru a lucra mai eficient împreună. Schimbările rapide de dinamică economică obligă sectorul public să influențeze pozitiv componentele fundamentale ale activității economice și să sprijine sectorul privat în eforturile sale orientate spre piață.

În concluzie orașele trebuie să își folosească toate resursele umane, financiare, organizaționale, fizice și naturale pentru crearea unei zone economice locale sustenabile.

Trăsăturile dezvoltării economice locale

a) Antreprenorul local poate fi stimulat prin:

- asigurarea accesului la informații și la surse de capital, pregătire, consiliere, seminarii și consultanță;
- acces la orice nevoie identificată pe plan local care este specifică afacerilor comunității, inclusiv prin îndepărtarea eventualelor bariere psihologice.

b) Fațetele economiei locale interacționează cu alte economii, iar cooperarea dintre orașe este mai eficientă decât competiția.

c) În timp ce participarea la dezvoltarea economică locală este necesară, este recunoscut faptul că orașul există în interiorul unor sisteme economice naționale mai largi care nu pot fi ignorate.

Componentele fundamentale ale activității economice

Baza tuturor activităților economice este constituită din cinci componente esențiale:

- Forța de muncă;
- Tehnologia;
- Infrastructura;
- Capitalul financiar;
- Conducerea.

În societatea dezvoltată schimbările economice masive și rapide au reprezentat provocări pentru procesele de creare a bunăstării și de dezvoltare economică.

Forța de muncă

Pe măsură ce natura activității economice se schimbă, se modifică și cerințele de abilități pentru forța de muncă asociată acestor activități. Forța de muncă a fost întotdeauna o importantă componentă a activității economice. În timp ce, în trecut, o mare parte a forței de muncă era necalificată sau slab calificată, astăzi angajații trebuie să aibă un set mai larg de abilități care sunt imediat apreciate la locul de muncă.

Din perspectiva dezvoltării economice, problemele forței de muncă sunt deseori cel mai important criteriu pentru decizia de investiție într-o afacere. În timp ce educarea și pregătirea forței de muncă nu intra, în mod frecvent, în responsabilitatea autorităților locale, există câteva roluri importante pe care acestea le pot juca în acest sens și anume: creșterea nivelului de educație al forței de muncă locale sau posibila utilizare a stimulentei pentru sprijinirea creării de locuri de muncă (excluderea de la plata unor taxe pentru afacerile care creează locuri de muncă).

Tehnologia

Tehnologia afectează direct forța de muncă, competitivitatea și productivitatea activității economice. Autoritățile locale pot interveni în sprijinirea la nivel local a tehnologiilor de vârf și adoptarea noilor tehnologii inovative prin:

- promovarea interacțiunii dintre cercetare și dezvoltarea facilităților pentru activitățile economice corespunzătoare;
- influențarea sau încurajarea dezvoltării întreprinderilor de afaceri și departamentelor de cercetare din cadrul instituțiilor de învățământ pentru a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale pieței, și pentru a le promova activitatea;

Infrastructura

Astăzi, în plus față de disponibilitatea serviciilor tradiționale de infrastructură (drumuri și căi de acces, aeroporturi, energie electrică, rețea de canalizare și de distribuție a apei etc.), calitatea serviciilor (inclusiv gradul de dependență, durata de timp și convenabilitatea) a devenit un criteriu foarte important în decizia de investiție în afacere. De exemplu, multe afaceri dependente de tehnologie vor clasifica calitatea energiei electrice (lipsa întreruperilor de curent și fluctuațiile de voltaj) ca fiind cel mai important criteriu de localizare. Capacitățile de transport (disponibilitatea și lipsa aglomerărilor sau întârzierilor) pe calea aerului, ferată sau terestră sunt foarte importante pentru afaceri care depind de livrările făcute la timp.

Alte servicii, care nu erau considerate ca infrastructură, sunt acum privite ca foarte importante pentru deciziile de investiție în afaceri, cum ar fi:

- facilități educaționale, capabile să furnizeze pregătirea corespunzătoare și abilități de dezvoltare a serviciilor;
- facilități de telecomunicație ca de exemplu rețea de telefonie, linii de comunicare rapidă a datelor, legături prinsatelit, rețele de comunicare prin fibră optică și bandă largă etc.;
- îngrijire în timpul zilei, servicii de sănătate, facilități recreative și culturale;
- facilități de sprijinire a dezvoltării învățământului universitar și preuniversitar.

Creșterea investiției publice în infrastructură duce la rate crescute ale randamentului capitalului privat, productivitate mai mare și mai multe investiții private, care cresc rata de creare a bunăstării.

Autoritățile locale pot interveni în componenta de infrastructură a activității economice astfel:

a) îmbunătățirea funcționării și capacității sistemelor de infrastructură care sunt controlate de autoritățile locale:

- asigurarea bunei funcționări a serviciilor municipale (furnizare apă, căldură, canalizare, colectarea deșeurilor menajere, starea drumurilor, transportul public etc.);
- extinderea serviciilor către noi arii de dezvoltare;
- îmbunătățirea și dezvoltarea sistemelor de sănătate și educație, a facilităților recreative și culturale.

b) influențarea dezvoltării infrastructurii în direcția serviciilor care nu sunt direct controlate de municipalitate (dezvoltarea telecomunicațiilor, sistemul de transport inter-urban etc.).

Capitalul financiar

Capitalul financiar este combustibilul cu care pornește, crește și se extinde fiecare afacere. Există două forme majore de capital: capitalul datorat și capitalul propriu. Din punctul de vedere al dezvoltării economice, ambele tipuri de capital trebuie să fie accesibile și disponibile în orice moment și la un cost rezonabil. Autoritățile locale trebuie să asigure un mediu economic prietenos afacerilor și să promoveze oportunitățile de investiții disponibile, precum și să încurajeze accesul la sursele de capital local.

Conducerea

În măsura în care un oraș poate ajuta și sprijini dezvoltarea unor conducători de afaceri de succes prin educație și activități de dezvoltare a aptitudinilor de lider, orașul se va bucura de întoarcerea investiției. Referitor la dezvoltarea economică, conducerea autorităților locale (politică și administrativă) este crucială pentru crearea unui mediu favorabil afacerilor.

Dezvoltarea și sprijinirea profesioniștilor calificați în dezvoltarea economică completează triumviratul conducerii locale (afacere, autoritate locală și conducerea dezvoltării economice) care este fundamental pentru succesul dezvoltării economice locale.

Prezentarea situației la nivel local

Principalele surse de competitivitate în plan local sunt:

- a) capitalul intelectual – rezultat al dezvoltării municipiului ca un centru academic puternic
- b) calitatea vieții – dată de nivelul veniturilor, structura consumului, nivelul prețurilor pe piața locală, în special în domeniul imobiliar
- c) structura economiei pe ramuri – foarte bună reprezentare în domeniul serviciilor
- d) infrastructura – în curs de dezvoltare și creștere calitativă, mai ales în perspectiva construirii viitoarei autostrăzi
- e) costul afacerilor
- f) networking-ul
- g) instituțiile locale – întărirea capacității acestora de a administra proprietatea publică și de a lua decizii care să facă mediul economic atractiv pentru investitori
- h) unitatea de viziune dintre autoritățile și instituțiile publice și societatea civilă

Obiectivul general al dezvoltării competitivității economice este creșterea productivității întreprinderilor arădene pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul Uniunii Europene.

ANALIZA SWOT

Puncte Tari	Puncte Slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Așezarea geografică (vestul țării, riveran Mureșului, apropierea de autostrada Szeged) - Amplasarea pe coridorul IV Paneuropean - Tradiție economică îndelungată - Existența și continua dezvoltare a zonelor industriale - Aeroportul internațional și terminalul cargo - Tradiție în organizarea de târguri și expoziții tematice, cu participare națională și internațională, complex expozițional dezvoltat - Calitatea ridicată a calificării personalului - Rata foarte scăzută a șomajului - Pondere ridicată a întreprinderilor mici și mijlocii – 80% din firme - Diversitatea domeniilor de activitate a firmelor - Dezvoltarea sectorului privat în comerț și servicii - Existența instituțiilor de învățământ de diverse grade (primar și secundar, liceal și postliceal, superiori, școli de arte și meserii) - Diversitate culturale și științifice - Existența unei game variate de materii prime necesare industriei și resurse naturale - Dezvoltarea rețelei de transporturi (rutiera, feroviară), de distribuție a energiei electrice, de telefonie fixă 	<ul style="list-style-type: none"> - Deficitul de forța de munca calificată - Corelarea deficitară a cererii cu oferta pe piața muncii - Insuficienta diversificare a ofertei de calificare/reconversie - Inexistența concurenței între ofertanții de formare - Lipsa de corelare a ofertei educaționale cu nevoile de calificare viitoare - Lipsa unei infrastructuri moderne - Vechimea mare a sistemelor de încălzire și alimentare cu apă - Neutralizarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere - Necorelarea sistemului educațional cu necesitățile concrete ale dezvoltării economice a municipiului - Lipsa unui cadru legislativ pentru protecția micilor meseriași și meșteșugarilor - Dezvoltarea insuficientă a sectorului de servicii - Insuficienta exploatare a potențialului economic și turistic existent - Dezvoltarea insuficientă a industriei alimentare - Migrarea și emigrarea forței calificate de munca, ceea ce are ca efect imediat creșterea mediei de vârstă a forței de munca cu calificare - Existența unui sector monoindustrial în curs de restructurare, generator de probleme sociale - Existența de ramuri industriale poluante, mari consumatoare de energie - Ponderea mică a industriei cu tehnologie de vârf

Puncte Tari	Puncte Slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Grad impresionant de răspândire și utilizare a telefoniei mobile - Existența cadrului natural necesar turismului sportiv de vara - Centru turistic dezvoltat, cu bogate tradiții folclorice, culturale și culinare - Zonă slab poluata - Existența unor vestigii industriale - Ponderea ridicata a turismului de tranzit și afaceri 	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul mic de tineri care lucrează în cercetare, ei preferând domeniul mai bine plătit - Inexistența unui sistem stimulator pentru înființarea de IMM-uri în domeniile economice deficitare - Nivelul scăzut al investițiilor în resurse umane la nivel de IMM - Lipsa de parteneriate eficiente între instituțiile de învățământ și mediul de afaceri - Numărul redus de firme care au implementat un sistem de management al calității - Incoerența legislativă în procesul de descentralizare - Existența unor servicii insuficient dezvoltate pentru diferite categorii de persoane (persoane cu dizabilități, copii instituționalizați, tineri proveniți din centrele de plasament) - Degradarea progresivă a patrimoniului cultural - turistic - Calitatea inadecvată a raportului calitate/preț pentru turismul din municipiu - Insuficienta colaborare între industrie și cercetare

Amenințări:	Oportunități:
<ul style="list-style-type: none"> - Concurența municipiilor învecinate (Timișoara, Oradea) - Inconsecvența și instabilitate legislativă - Migrarea unui număr de investitori către est, datorita creșterii salariilor și a nivelului de trai, cu impact direct asupra creșterii șomajului - Nivelul scăzut al salariilor se regăsește în migrarea forței de munca - Balanță demografică negativă - Specializarea redusă a personalului din unele sectoare industriale, coroborată cu lipsa unor programe reale de reconversie, conduc la scăderea atractivității zonelor respective pentru investitori - Existența posibilității de neadaptare a unor agenți economici locali la condițiile de calitate impuse de Uniunea Europeană - Invadarea pieței de către produsele de import - Stabilirea arbitrară a prețurilor produselor/ serviciilor - Angajarea “la negru” a personalului - Concurența nelocală - Necorelarea politicilor macroeconomice (bugetare, monetare, fiscale) cu realitățile și nevoile IMM-urilor - Neechivalarea studiilor superioare din România în Europa 	<ul style="list-style-type: none"> - Apartenența municipiului la euroregiunea DCMT - Vânzarea și concesionarea de teren de către autoritățile locale investitorilor interesați - Sprijinul acordat mediului economic de către autoritățile locale - Construirea autostrăzii Nădlac – Arad –Timișoara – Deva - Sibiu - Consacrarea municipiului ca principal organizator de târguri în vestul țării - Experiența în câștigarea și derularea proiectelor finanțate prin grant-uri EU - Revitalizarea unor sectoare industriale și apariția unora noi (IT) - Realizarea transferului de tehnologie și know-how către firmele profilate pe lohn, care favorizează crearea de marca proprie și imagine - Reorientarea politicii băncilor în spiritul sprijinirii IMM-urilor, prin diversificarea gamei de produse și servicii - Existența unui mediu favorabil pentru inovare - Macrostabilizarea economică și scăderea inflației pot duce la creșterea dorinței de accesare a creditelor pentru investiții în producție și servicii - Accesul sporit la fondurile structurale care poate conduce la o creștere economică - Creșterea competitivității întreprinderilor prin investiții în proiecte de cercetare – dezvoltare - inovare

Amenințări:	Oportunități:
<ul style="list-style-type: none"> - Neadaptarea infrastructurii de transport la cerințele existente - Calitatea slabă a lucrărilor în infrastructura rutieră - Echiparea necorespunzătoare a IMM-urilor cu potențial mare de poluare - Nivelul scăzut al investițiilor în turism - Existența unor investitori cu potențial scăzut - Numărul crescut al pacienților pe medicul de familie - Nerespectarea legislației mediului conducând la deprecierea continuă a acestuia 	<ul style="list-style-type: none"> - Existența unor proiecte care vizează dezvoltarea învățământului profesional și tehnic – crearea unor școli de arte și meserii pilot - Atragerea marilor operatori internaționali de turism - Crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice - Crearea și promovarea produselor turistice cu specific județean - Valorificarea potențialului de turism cultural - Reintroducerea municipiului în circuitul turistic internațional (euroregional) - Apariția agențiilor de munca temporară - Corelarea cererii cu oferta pe piața muncii prin crearea unor baze de date actualizabile în timp real - Promovarea investițiilor de mediu în sectoarele cu risc ecologic - Elaborarea la nivelul municipiului a unor programe de gestionare a deșeurilor, de acțiuni privind protecția mediului; posibilitatea accesării unor fonduri europene - Apariția unei legislații care să contracareze emigrarea - Necesitatea asigurării locuințelor și acordarea de facilități tinerilor - Dezvoltarea cooperării transfrontaliere - Dezvoltarea comerțului electronic - Dezvoltarea învățământului la distanță

Priorități

Întreprinderile sunt motorul creșterii economice și de performanța lor depinde competitivitatea întregii economii. Creșterea investițiilor productive și îmbunătățirea accesului pe piață, pe baza principiilor dezvoltării durabile, reprezintă condițiile esențiale pentru funcționarea competitivă a economiei locale în cadrul economiei naționale și comunitare.

S-au identificat ca priorități ale creșterii competitivității economice următoarele:

- Dezvoltarea unui mediu economic local inovativ, competitiv și atractiv pentru investitorii români și străini;
- Gestionarea eficientă a dezvoltării economice locale;
- Dezvoltarea activității de cercetare - dezvoltare

Obiectiv strategic

- **Creșterea contribuției economiei locale la crearea produsului intern brut, prin dezvoltarea unui mediu economic diversificat, inovativ, competitiv și atractiv pentru investitorii români și străini**

Obiective competitivitate economică

În vederea încadrării proiectelor și planurilor de acțiune în prioritățile identificate, s-au stabilit următoarele obiective:

- Consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv;
- Constituirea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor;
- Creșterea capacității de dezvoltare și stimularea cooperării între administrația locală și mediul de afaceri;
- Diversificarea economiei în vederea acoperirii sectoarelor absente sau deficitare în mediul de afaceri local;
- Promovarea potențialului turistic local, astfel încât Aradul să devină o destinație atractivă pentru turism și afaceri;
- Asigurarea condițiilor pentru atragerea și susținerea investitorilor români și străini cu un real potențial economic (mediu economic stabil, acces la piața și competiție liberă, sisteme de taxare coerente și transparente).

Plan de acțiune

Planul de acțiune propus este structurat pe trei orizonturi de timp: S - scurt (2008 – 2010), M - mediu (2010 – 2013) și L - lung (2013 – 2020).

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1	<i>Elaborarea și editarea unui Plan Strategic de Dezvoltare a Economiei Municipiului Arad</i>	2008	S
2	<i>Înființarea unui Comitet consultativ permanent cu rol de consiliu director al dezvoltării economice, în vederea îndeplinirii următoarelor deziderate:</i> <i>- supravegherea / direcționarea viitoarelor procese de planificare economică strategică;</i> <i>- dezvoltarea politicilor de creștere a competitivității economice;</i> <i>- revizuirea și aprobarea programelor operaționale;</i> <i>- prezentarea progreselor realizate municipiului și celor implicați.</i>	2008	S
3	<i>Editarea unei „Broșuri de atragere”, în vederea promovării aspectelor pozitive ale municipiului.</i> <i>- broșură de prezentare, tip pliant, care are menirea să transmită o impresie despre starea orașului, valorile și particularitățile acestuia;</i> <i>- va fi editată în număr mare și se preconizează o durată de viață în jur de doi ani</i>	2008	S
4	<i>Implementarea modelului de City Manager pentru realizarea unei mai bune coordonări și gestionări a serviciilor publice</i>	2008	S
5	<i>Crearea unei Zone Metropolitane prin asocierea cu localitățile din apropiere pentru a coordona politicile de planning teritorial.</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
6	<i>Elaborarea unui program de atragere a investițiilor</i>	2008	S
7	<i>Efectuarea unei evaluări și inventarieri a tuturor spațiilor și terenurilor destinate investițiilor</i>	2009	S
8	<i>Organizarea, în colaborare cu instituțiile de învățământ superior și mediul de afaceri local de seminarii de instruire pe tematici legate pe transferul de tehnologie</i>	2009	S
9	<i>Elaborarea unui Ghid de produse și servicii oferite de mediul de afaceri local</i>	2009	S
10	<i>Elaborarea unor sondaje de evaluare a atitudinii și nevoilor mediului de afaceri, în urma cărora să se identifice zonele unde administrația poate acționa pentru a crea condiții propice dezvoltării activităților economice</i>	2008	S
11	<i>Realizarea unor studii privind identificarea nevoilor și trăsăturile consumatorului arădean, precum și acele bunuri și serviciile aflate într-o cantitate insuficientă pe piață, în vederea stabilirii direcției de diversificare a economiei locale</i>	2008	S
12	<i>Elaborarea unei strategii de marketing pentru micii întreprinzători</i>	2009	S
13	<i>Realizarea de studii și crearea unei baze de date necesare dezvoltării IMM-urilor</i>	2009	S
14	<i>Crearea de incubatoare științifice și tehnologice, rețele și zone de dezvoltare</i>	2010	S
15	<i>Crearea unui centru de informare pentru investitori</i>	2010	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Obser-vații (termen scurt, mediu, lung)
16	<i>Realizarea de materiale, portaluri de internet dedicate și acțiuni promoționale la nivel local, cu scopul de atragere a investitorilor străini</i>	2009	S
17	<i>Construirea și amenajarea piețelor agroalimentare în fiecare cartier al municipiului, modernizarea și diversificarea celor existente</i>	2009	S
18	<i>Acordarea de sprijin, în colaborare cu toate instituțiile locale competente, în vederea implementării standardelor UE în domeniul calității și în domeniul protecție mediului</i>	2010	S
19	<i>Realizarea unor studii privind facilitățile și sprijinul care pot fi acordate investitorilor în vederea dezvoltării pieței imobiliare</i>	2009	S
20	<i>Extinderea aeroportului internațional Arad</i>	2011	M
21	<i>Elaborarea de strategii privind introducerea și dezvoltarea sistemelor inteligente pentru afaceri și managementul informației</i>	2011	M
22	<i>Extinderea și dezvoltarea centrelor de promovare, formare și consultanță în afaceri</i>	2011	M
23	<i>Extinderea centrelor expoziționale, organizarea de târguri tematice și atragerea expozanților din spațiul comunitar</i>	2011	M
24	<i>Elaborarea unei strategii privind introducerea sistemelor de comerț electronic și a sistemelor pentru relații cu clienții (Customer Relationship management)</i>	2011	M
25	<i>Oferirea de facilități investitorilor – elaborarea unor scheme de stimulente pentru investitori în funcție de beneficiul pe care aceștia l-ar putea aduce bugetului local, și de natura activității</i>	2011	M

VI.2. DEZVOLTAREA URBANĂ

Conceptul de dezvoltare durabilă

Acest concept face referire la un model de dezvoltare care să satisfacă nevoile din prezent și, totodată, să nu compromită capacitățile generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile din momentul respectiv. Prin dezvoltarea durabilă, se urmărește îmbunătățirea condițiilor de trai ale indivizilor și, în același timp, conservarea mediului acestora, pe termen scurt, mediu, dar mai ales lung. Astfel, dezvoltarea durabilă are trei obiective, și anume să atingă o dezvoltare eficientă din punct de vedere economic, echitabilă din punct de vedere social și durabilă din punct de vedere al mediului.

Dezvoltarea durabilă atinge mai multe politici și, ca urmare, este necesară o abordare integrată. Foarte importante pentru dezvoltarea durabilă sunt următoarele domenii: ocuparea forței de muncă, agricultură, comerț, întreprinderi, pescuit, afaceri economice și financiare, dezvoltare, transporturi, energie și, în special, mediul.

Pentru a realiza dezvoltarea durabilă, este esențial ca aspectele legate de mediu să fie incluse în elaborarea și în aplicarea altor politici. Acest principiu a fost confirmat prin Tratatul de la Maastricht și la reuniunea la nivel înalt de la Cardiff și stă la baza acțiunilor coordonate la nivel comunitar pentru integrarea problemelor legate de mediu.

Uniunea Europeană a adoptat o strategie pentru dezvoltare durabilă în mai 2001. Această strategie a fost revizuită în 2005, pentru a-i da un nou impuls. De asemenea, i s-a dat o dimensiune externă, prin parteneriatul global pentru dezvoltare durabilă, adoptat de către Comisie în anul 2002.

Pentru a promova dezvoltarea durabilă, autoritățile publice trebuie să ia măsurile necesare pentru a limita efectele dăunătoare ale transporturilor și riscurile pentru sănătate, pentru a îmbunătăți gestionarea resurselor naturale, în special a consumului acestora, precum și pentru a combate excluderea socială și sărăcia, atât în Europa, cât și pe plan mondial. De asemenea, trebuie să ia măsuri pentru combaterea schimbărilor climatice și pentru limitarea consecințelor acestora.

Dezvoltare urbană – Considerații generale

Politica integrată de dezvoltare urbană înseamnă luarea în considerare, simultană și echitabilă, a tuturor preocupărilor și intereselor relevante pentru dezvoltarea urbană. Politica integrată de dezvoltare urbană este un proces în care sunt coordonate aspectele spațiale, sectoriale și temporale ale domeniilor cheie ale politicii urbane. Implicarea actorilor economici, a factorilor interesați și a publicului larg este esențială. Politica integrată de dezvoltare urbană este o condiție cheie pentru punerea în aplicare a Strategiei UE pentru dezvoltare durabilă. Punerea în aplicare a acestei strategii reprezintă o sarcină de efectuat la nivel european, care însă trebuie să ia în considerare atât condițiile și necesitățile locale, cât și subsidiaritatea.

Politica integrată de dezvoltare urbană ne pune la dispoziție un set de instrumente care, în numeroase orașe europene, și-au dovedit deja utilitatea în crearea unor structuri de guvernare modernă, eficiente și deschise colaborărilor. Acestea sunt indispensabile pentru creșterea competitivității orașelor europene. Aceste instrumente facilitează coordonarea din timp a dezvoltării locuințelor, economiei, infrastructurii și serviciilor, ținând seama, printre altele, de impactul îmbătrânirii și migrației populației și de condițiile de politică energetică.

Crearea și asigurarea unor spații publice de bună calitate

Calitatea spațiilor publice, a peisajelor urbane antropice, a arhitecturii și a urbanismului joacă un rol important în condițiile de trai ale populațiilor citadine. Ca factor de localizare, aceste elemente sunt importante în atragerea întreprinderilor din domeniul industriei bazate pe cunoaștere, a forței de muncă creative și calificate și a turiștilor.

Din acest motiv, trebuie să se intensifice interacțiunea dintre arhitectură, planificarea infrastructurii și planificarea urbană, pentru a crea spații publice atrăgătoare, orientate spre utilizator și pentru a ajunge la un nivel înalt în ceea ce privește mediul de viață, cultura arhitecturală. Cultura arhitecturală trebuie înțeleasă, în sensul cel mai larg al cuvântului, ca sumă a tuturor aspectelor culturale, economice, tehnologice și ecologice care influențează calitatea și procesul de planificare și de construcție.

Această abordare nu trebuie limitată însă la spațiile publice. Atât orașele, cât și autoritățile trebuie să-și exercite influența. Acest lucru este deosebit de important pentru protejarea patrimoniului arhitectural.

Clădirile istorice, spațiile publice, precum și valoarea urbană și arhitecturală pe care acestea o reprezintă trebuie protejate. Crearea și protejarea unor spații urbane, infrastructuri și servicii funcționale și bine proiectate reprezintă sarcini care trebuie abordate în comun de către stat, autorități locale și regionale, precum și de cetățeni și firme locale.

Modernizarea rețelelor de infrastructuri și creșterea eficienței energetice

Un transport urban durabil, accesibil și abordabil ca preț, cu legături coordonate către rețelele regionale de transport, poate avea o contribuție esențială la calitatea vieții, a localizării și a mediului. O atenție deosebită ar trebui acordată gestionării traficului și creării de legături între diferitele moduri de transport, inclusiv infrastructurii destinate cicliștilor și pietonilor. Transportul urban trebuie reconciliat cu diferitele cerințe legate de zonele de locuit, de cele de birouri, de mediu și de spațiile publice.

Infrastructura tehnică, în special aprovizionarea cu apă, rețeaua de canalizare și alte rețele urbane, trebuie îmbunătățită din timp și adaptată nevoilor de schimbare, pentru a putea întâmpina cerințele viitoare legate de o calitate de viață ridicată în mediul urban.

Eficiența energetică, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea eficientă din punct de vedere economic a echipamentelor constituie cerințe cheie pentru durabilitatea serviciilor publice de utilități. Eficiența energetică a clădirilor trebuie sporită. Acest aspect privește atât clădirile existente, cât și clădirile noi. Renovarea locuințelor existente poate avea un impact semnificativ asupra eficienței energetice și asupra îmbunătățirii calității vieții rezidenților. O atenție sporită trebuie acordată clădirilor din prefabricate, clădirilor vechi sau clădirilor de o slabă calitate. Rețelele de infrastructură optimizate și performante și clădirile eficiente din punct de vedere energetic vor reduce costurile atât pentru întreprinderi, cât și pentru cetățeni.

O bază de pornire pentru utilizarea eficientă și durabilă a resurselor este reprezentată de o structură compactă a locuințelor. Aceasta poate fi obținută printr-o planificare spațială și urbană care să înlăture dispersarea urbană, printr-un control al ofertei de terenuri și al dezvoltării de tip speculativ. S-a dovedit a fi durabilă îndeosebi strategia de realizare, în zonele urbane, a unui mix funcțional între locuințe, spații de muncă, educație, aprovizionare și activități recreative.

Orașul trebuie să contribuie la asigurarea și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor lui și a gradului propriu de activitate, atât ca factori de localizare pentru întreprinderi, utilizând tehnologii sofisticate ale informației și comunicațiilor în domenii ca educația, ocuparea forței de muncă, serviciile sociale, sănătatea, siguranța și securitatea, cât și ca mijloace de îmbunătățire a guvernării urbane.

Orașul trebuie să fie capabil să se adapteze, pentru a face față pericolului reprezentat de schimbarea climatică. O dezvoltare urbană bine proiectată și planificată poate antrena o creștere economică bazată pe un nivel scăzut de emisii de dioxid de carbon (CO₂), poate îmbunătăți calitatea mediului și reduce emisiile de carbon. Aceste rezultate trebuie atinse prin măsuri inovatoare de prevenire, compensare și adaptare, care, la rândul lor, vor contribui la dezvoltarea de noi industrii și întreprinderi cu nivel scăzut de emisii de CO₂.

Inovația proactivă și politicile educaționale

Orașele sunt propice creării și diseminării de cunoaștere. Exploatarea la maximum a potențialului de cunoaștere al unui oraș depinde de calitatea educației preșcolare și școlare, de posibilitățile de transfer oferite de sistemele de educație și formare, precum și de rețelele sociale și culturale, de posibilitățile de învățare pe parcursul întregii vieți, de calitatea învățământului universitar și a institutelor de cercetare neuniversitare și de rețeaua de transfer existentă între industrie, întreprinderi și comunitatea științifică.

Politica integrată de dezvoltare urbană poate contribui la îmbunătățirea acestor factori, de exemplu aducând laolaltă toți factorii interesați, susținând rețele și optimizând structurile de localizare. Dezvoltarea urbană integrată promovează dialogul social și intercultural.

Strategiile integrate de dezvoltare urbană, managementul urban participativ și o bună guvernare pot contribui atât la utilizarea eficientă a potențialului orașelor europene, în special în ceea ce privește competitivitatea și creșterea, cât și la reducerea disparităților intra și inter cartiere. Aceste strategii oferă cetățenilor posibilități de participare socială și democratică.

Acordarea unei atenții speciale zonelor defavorizate în contextul orașului ca tot unitar

Orașele se confruntă cu provocări majore, în special în legătură cu schimbările în structurile economice și sociale și cu globalizarea. Problemele specifice sunt, printre altele, nivelul ridicat al șomajului și fenomenele de excluziune socială. În cadrul unui oraș pot exista diferențe considerabile între diferitele zone urbane atât în ceea ce privește posibilitățile economice și sociale, cât și în ceea ce privește calitatea mediului.

În plus diferențele sociale și diferențele între nivelurile de dezvoltare economică continuă adesea să crească, ceea ce contribuie la situații de dezechilibru în orașe. O politică de integrare socială care să contribuie la reducerea inegalităților și la prevenirea excluziunii sociale va fi cea mai bună garanție pentru menținerea siguranței în comunitate.

Politicile bine concepute de construire de locuințe sociale, pot fi instrumente eficiente, în îndeplinirea obiectivelor de coeziune socială și integrare în orașe și zone urbane. Locuințe sănătoase, adecvate și accesibile ca preț, pot face ca aceste cartiere să devină mai atractive, atât pentru tineri cât și pentru bătrâni. Aceasta ar contribui, de asemenea, la stabilitatea în cartiere.

Este mai bine să se observe semnalele de alarmă timpurii și să se ia măsuri imediate și eficiente de remediere a situației. Această abordare economisește resurse. Odată ce o zonă a început să decadă, costul și dificultatea inversării tendinței pot fi, de multe ori, mai ridicate.

Autoritatea locală trebuie să ofere locuitorilor respectivelor zone afectate cadrul general și stimulente pentru reabilitare; implicarea activă din partea rezidenților și un dialog mai bun între reprezentanți politici, rezidenți și actori economici, sunt esențiale pentru identificarea celei mai bune soluții pentru fiecare zonă urbană defavorizată.

Pe acest fundal considerăm că următoarele strategii de acțiune, incluse într-o politică integrată de dezvoltare urbană, sunt cruciale pentru zonele urbane defavorizate:

- Urmărirea unor strategii de dezvoltare a mediului fizic

Activitățile economice și investițiile, pe de o parte, și structurile urbane de înaltă calitate, un mediu construit sănătos și o infrastructură modernă și eficientă, pe de altă parte, se află în strânsă legătură. Din acest motiv, este necesar să se amelioreze posibilitățile de locuire existente în zonele defavorizate, în ceea ce privește designul, condițiile fizice și eficiența energetică. Îmbunătățirea standardelor de locuit pentru noile clădiri precum și pentru clădirile din prefabricate existente sau pentru clădirile vechi de o slabă calitate, poartă cu sine cel mai mare potențial de creștere a eficienței energetice în cadrul UE și, astfel, de combaterea schimbărilor climatice.

Pentru a mări durabilitatea investițiilor și îmbunătățirea mediului fizic, acestea trebuie să fie înglobate într-o strategie de dezvoltare pe termen lung care să includă, printre altele, investițiile publice și private ulterioare.

- Consolidarea economiei locale și a politicii locale privind piața forței de muncă

Măsurile de asigurare a stabilității economice a zonelor defavorizate trebuie, de asemenea, să exploateze forțele economice endogene aflate în cadrul acestor zone. În acest context, piața forței de muncă și politicile economice gândite special pentru a veni în întâmpinarea nevoilor zonelor defavorizate vor reprezenta instrumentele cele mai potrivite.

Obiectivul este crearea și asigurarea de locuri de muncă și facilitarea creării de noi întreprinderi. Posibilitățile de acces la piața locală a forței de muncă trebuie în mod special să fie îmbunătățite prin oferirea de posibilități de formare adaptate cerințelor pieței. De asemenea, trebuie să se facă uz în mai mare măsură de șansele de angajare și formare în economia etnică.

Uniunea Europeană, statele membre și orașele sunt chemate să creeze condiții și instrumente mai bune pentru consolidarea economiilor locale și, în același timp, a piețelor locale ale forței de muncă, în special prin promovarea economiei sociale și prin oferirea de servicii de calitate cetățenilor.

- Educația proactivă și politicile de pregătire a copiilor și tinerilor

Un punct de pornire crucial pentru îmbunătățirea situației zonelor defavorizate din orașe este îmbunătățirea situației educației și formării în cadrul comunităților locale, în combinație cu o serie de politici proactive în favoarea copiilor și tinerilor.

Trebuie asigurate mai multe posibilități de educație și formare în zonele dezavantajate, iar acestea trebuie să fie adaptate nevoilor și lipsurilor copiilor și tinerilor din aceste zone. Prin intermediul unei politici focalizate pe copii și tineri, construite conform cerințelor zonei sociale în care trăiesc aceștia, se contribuie la sporirea șanselor copiilor și tinerilor locuitori ai zonelor defavorizate de a participa și de a-și realiza ambițiile și se garantează șanse egale pe termen lung.

- Promovarea unui transport urban eficient și la prețuri accesibile

Multe cartiere dezavantajate duc și povara lipsei de legături de transport și a problemelor de mediu, ceea ce le reduce și mai mult gradul de atractivitate. Dezvoltarea unui sistem de transport eficient și abordabil ca preț va oferi rezidenților acestor zone posibilitatea de a se bucura de acces egal la mobilitate ca și ceilalți cetățeni.

Pentru a atinge acest scop, planificarea transportului și gestionarea traficului din aceste zone trebuie să reducă progresiv impactul negativ al transportului asupra mediului și să organizeze transportul în așa mod încât să integreze mai bine aceste cartiere în oraș și în regiune ca ansamblu. În acest scop rețelele destinate cicliștilor și pietonilor vor fi de asemenea utile.

Dezvoltare urbană – prezentare

Orașul este acea unitate administrativ-teritorială de bază, alcătuită fie dintr-o singură localitate urbană, fie din mai multe localități, dintre care cel puțin una este localitate urbană.

Aproximativ 80% din populația Uniunii Europene locuiește în orașe. Acestea joacă un rol important în dezvoltare și în schimburile culturale, politice, economice și sociale desfășurate la nivelul Uniunii Europene.

Orașele din România reprezintă adevărați poli de concentrare a populației, a activităților economice și culturale. Datorită acestui fapt, orașele au nevoie de un sprijin deosebit în domenii precum: rețeaua de transport internă, legăturile cu celelalte centre învecinate, mediul antreprenorial local, calitatea mediului înconjurător, serviciile sociale.

La nivelul anului 2005, populația urbană a României reprezenta 54% din toată populația țării, fapt ce situează România în rândul celor mai slab urbanizate țări din Uniunea Europeană. Rețeaua urbană a țării cuprindea în anul 2005, 319 orașe având în total o populație de 11.879.897 locuitori.

Rețeaua urbană în Regiunea Vest

În ceea ce privește rețeaua urbană, în regiunea de Vest există 42 de localități urbane (municipii și localități), din care 12 municipii și 30 orașe.

Pentru a face față cerințelor din ce în ce mai complexe ale locuitorilor lor, orașele din Regiunea Vest sunt preocupate de rezolvarea problemelor prin restructurare, reamenajare și renovare urbană.

Infrastructura de transport urban

La sfârșitul anului 2005, lungimea totală a străzilor din localitățile urbane ale Regiunii Vest însumau 3.157 km, reprezentând 12,28% din lungimea străzilor orășenești existente la nivel național. Principala problemă a drumurilor publice din orașe o reprezintă depășirea capacității de circulație.

În cadrul celor 42 de orașe și municipii ale Regiunii Vest, lungimea străzilor modernizate este de 1975 km.

Lungimea străzilor orășenești în 2005, la nivelul județului Arad, era de 822 km, din care 435 modernizate.

La nivelul Regiunii Vest rețeaua de tramvaie avea o lungime de 195,9 km la nivelul anului 2005, iar cea de troleibuze 60 km. **În județului Arad există un municipiu, 9 orașe și 96 linii de tramvai, 216 tramvaie și 252 microbuze și autobuze.**

Infrastructura tehnico-edilitară

Nivelul actual de dotare tehnico-edilitară și gospodărie a localităților urbane ale regiunii este redus. Astfel, din cele 42 de localități urbane ale regiunii, în anul 2005, doar în 32 de localități exista rețea de gaze naturale și în 20 rețea de energie termică. Toate localitățile sunt alimentate cu apă potabilă.

Situația este bună în domeniul rețelei de canalizare publică, unde din 42 de localități și municipii, 41 sunt racordate la rețeaua de canalizare. Cu toate acestea, majoritatea sistemelor de canalizare și alimentare cu apă datează de peste 18 - 20 de ani, prezentând un grad de uzură extrem de înaintat.

La nivelul județului Arad, în anul 2005, în cele 10 localități urbane existau: 7 rețele de gaze naturale, 6 de energie termică, 10 de apă potabilă, 10 de canalizare publică.

Suprafața spațiilor verzi și a zonelor de agrement la nivelul Regiunii Vest era în anul 2005 de 2440 ha, din care la nivelul județului Arad, în cele 10 localități urbane suprafața era de 305 ha.

Probleme ale zonelor urbane din Regiunea Vest

Zonele urbane din Regiunea Vest se confruntă cu o serie de probleme dintre care amintim:

- străzi cu pavaj/asfalt deteriorat
- iluminat stradal incomplet și/sau inadecvat
- suprafață redusă a parcurilor și zonelor de recreere.

DEZVOLTAREA METROPOLITANĂ

Context

Procesele de terțializare a activităților economice, de schimbare a tehnologiilor de transport și comunicații și de globalizare se reflectă asupra orașelor prin accentuarea proceselor de atractivitate sau decădere, potrivit modalităților în care acestea reușesc să gestioneze procesele de creștere. În mileniul al treilea, un oraș viabil (I. Parkinson, 1992) are nevoie de:

- crearea unei baze economice diversificate;
- dezvoltarea capitalului uman și utilizarea în mod comercial a acestuia;
- asigurarea rețelei de instituții de învățământ care să pregătească și să dezvolte forța de muncă potrivit cererii pieții;
- asigurarea calității vieții privind cultura și mediul urban;
- asigurarea accesibilității prin legături fizice și telecomunicații;
- îmbunătățirea capacității instituționale locale de a dezvolta potențialul economic local.

Dezvoltarea orașului atrage resurse, afaceri și forță de muncă; influența orașului crește în teritoriul înconjurător, astfel încât relațiile generate de interesele reciproce conduc de cele mai multe ori la presiuni privind cererea și oferta de bunuri și servicii, încărcări în trafic, distorsiuni în cererea și oferta de terenuri în perimetrul construibil, creșterea poluării, degradarea calității vieții în general.

În cele mai multe cazuri granițele urbane nu pot limita aceste presiuni. Atractivitatea orașului conduce la procese mai mult sau mai puțin controlate în zonele adiacente: amplasarea de afaceri (producție, depozitare, servicii), dezvoltarea de zone de locuințe (unele de lux, altele sărace), extinderea și agravarea problemelor de mediu (depozitarea deșeurilor menajere); astfel orașul generează un câmp de forțe pentru care nu mai sunt relevante granițele geografice și administrative și care rezultă într-o aglomerare urbană de interese și activități.

Regiuni de Zone Metropolitane

Orașele parcurg o nouă etapă în dezvoltare, etapă în care, după fenomenele de concentrare urbană și structurare a suburbiilor, se extinde și antrenează în procesele de creștere zonele adiacente alcătuiind entități socio-spațiale denumite, după scara lor de cuprindere, zone metropolitane sau regiuni metropolitane; acestea cuprind orașul care generează procesele de interdependență și localitățile care susțin aceste procese prin relații reciproce.

Experiențele europene privesc abordări teoretice privind planificarea integrată a dezvoltării orașelor polarizatoare și a zonelor de influență ale acestora; aceste abordări se reflectă în unele măsuri legislative privind armonizarea dezvoltării orașelor și a teritoriului aferent. Intervenții practice și sistematice au loc începând cu anii 1990 când Europa lărgită se confruntă cu integrarea în sistemul economiei globale și cu rigorile competitivității de scară; astfel apare nevoia unei alte perspective asupra dezvoltării orașelor și localităților – dezvoltarea regională.

În sprijinul conceptului de dezvoltare regională și pe baza documentelor care fundamentează dezvoltarea metropolitană durabilă, Comisia Europeană a generat următoarele documente-cadru: în 1998 „Durabilitatea dezvoltării urbane: un plan de acțiune”, iar în 1999 adoptă, cu sprijinul miniștrilor însărcinați cu amenajarea teritoriului din statele membre ale Uniunii Europene, „Schema de dezvoltare a spațiului comunitar” (SDEC).

Aceste documente, corelate cu liniile directoare privind amenajarea teritoriului trasate de Consiliul Europei au dus la configurarea unui proiect european pentru amenajarea și dezvoltarea la nivelul metropolelor, ale cărui obiective vizează **dezvoltarea durabilă, competitivitatea echilibrată, coeziunea socială, renovarea urbană și îmbunătățirea guvernării.**

În 1996 la Conferința Regiunilor Metropolitane de la Glasgow și cu sprijinul Comisiei Europene, este fondată Rețeaua Regiunilor și Zonelor Metropolitane Europene METREX, pentru a asigura mijloacele promovării guvernării metropolitane și a răspunde problemelor Europei lărgite.

În 1999, METREX în colaborare cu Parlamentul European, Comitetul Regiunilor și Consiliul Europei convoacă adunarea principalelor instituții europene, guvernele naționale și cele locale din zonele metropolitane ale Europei, să semneze „Magna Carta Metropolitană – Declarația de la Porto”, privind strategia în planificarea și dezvoltarea regiunilor și zonelor metropolitane în Europa. Evenimentul a rezultat într-un document cu 40 de entități semnatare.

Nu există o ierarhie propriu-zisă a metropolelor; mărimea populației devine tot mai puțin un considerent relevant în aspirația la calitatea de metropolă și afirmarea ca atare a orașelor. Conform unui studiu efectuat în 1995 (DATAR), pragul minim de la care un oraș poate aspira la calitatea de metropolă este de 200.000 locuitori, în funcție de caracteristicile sale structurale, funcționale și de accesibilitate.

Orașe și Regiuni Metropolitane

De-a lungul istoriei, orașele și regiunile urbane europene au fost și încă sunt cele care conduc dezvoltarea și transferul economic și social, tehnic și cultural. Ele dezvoltă eficacitatea și competitivitatea regiunilor înconjurătoare, a Europei în întregul său. Regiunile Metropolitane contribuie hotărâtor la accelerarea proceselor de integrare europeană.

- Regiunea este orașul de mâine oferind posibilități de locuire, recreere și relaxare pentru toți cetățenii regiunii, oportunități de afaceri, investiții mult mai consistente decât poate oferi un oraș, amplasamente pentru instituțiile academice și de cercetare cele mai avansate în sprijinul dezvoltării, este singurul nivel capabil să abordeze și să rezolve la o scară eficientă problemele de mediu, poate mobiliza și atrage fonduri pentru o rețea de infrastructură care să favorizeze o dezvoltare teritorială durabilă pentru o constelație de localități.
- Regiunile metropolitane contribuie la dezvoltarea structurată a Europei la nivelul a patru mari domenii: sunt o condiție pentru asigurarea unei economii competitive bazate pe cunoaștere (țintele de la Lisabona), o condiție a implementării dezvoltării spațiale europene (Potsdam, mai, 1999), o componentă a procesului de extindere a Uniunii Europene și asigură coeziunea acestui proces. Europa are nevoie de regiuni dinamice, de succes, care să adăpostească și să promoveze competitivitatea, să poată juca roluri semnificative în dezvoltarea unei Europe echilibrate și durabile.
- Regiunile metropolitane au nevoie de o mai bună integrare internă, pentru a face față unei economii statale și să devină tot mai mult interfața economiilor în rețele. În cadrul regiunilor metropolitane finanțele, cunoaștere, producția, structurile de decizie politică și infrastructurile se integrează la scară regională, națională, europeană și globală. Integrarea regională internă se referă la cooperarea și rețelele în cadrul regiunilor metropolitane și cu zonele aferente. Se adresează mobilizării forțelor comunităților de afaceri, științifice și instituțiilor publice în cooperarea pentru binele comun. Orașele de rang superior sunt importante în această privință, însă potențialul lor poate fi valorificat deplin numai în context regional.
- Regiunile metropolitane au nevoie de integrare într-o rețea europeană. Ele îndeplinesc rolul de difuzare a cunoașterii și a practicilor și de asemenea de noduri logistice și de infrastructuri trans-europene. Integrarea europeană a regiunilor metropolitane se adresează formării rețelelor la scara Europei, a alianțelor strategice între regiunile metropolitane pentru a planifica dezvoltarea, competitivitatea și integrarea zonală globală. Pentru a putea activa în rețeaua europeană, zonele metropolitane au nevoie de infrastructură reală (drumuri, căi ferate, aeroporturi, schimburi comerciale, cercetare, educație) și virtuală (rețele și relații între firme și instituțiile publice, reprezentare în tratative cheie și centre internaționale de decizie).

Esența calității de oraș rezidă din poziția pe care o ocupă în structura rețelelor comerciale, politice, sociale și culturale în cadrul unei regiuni, al unei țări sau la nivel global. Regiunile și zonele metropolitane își pun în valoare avantajele comparative în cadrul rețelelor în care funcționează.

Trăsătura comună majoră a orașelor-metropole este voința de a-și valorifica potențialul și de a se afirma ca entități valoroase în contextul european și global, prin categorii specifice de opțiuni care urmăresc dezvoltarea durabilă și competitivitatea.

Avantaje și dezavantaje ale constituirii zonelor metropolitane

Constituirea zonelor metropolitane răspunde unor necesități și oportunități determinate de evoluția organică a așezărilor. Procesul de urbanizare în Europa conduce la dezvoltarea în relații de interdependență a orașelor cu localitățile aflate în zona lor de influență.

O serie de probleme strategice de dezvoltare urbană pot fi tratate numai la nivel de zone metropolitane, în scopul dezvoltării producției, a schimburilor și a consumului de bunuri la scară europeană, astfel încât să fie evitate piedicile datorate atât localismului excesiv, cât și centralismului la nivel național. Este importantă formarea zonelor metropolitane ca poli și regiuni de creștere sau dezvoltare la nivelul Europei, incluse în cadrul strategiilor naționale și transnaționale.

Dezvoltarea zonelor metropolitane facilitează dezvoltarea integrată a teritoriului la nivel regional astfel încât prin aceasta să se diminueze dezechilibrele dintre centru și zonele limitrofe, provocate de dispersare, marginalizare, izolare, în planul structurilor demografice, sociale și economice, dezechilibrele legate de transportul în comun, finanțarea infrastructurii, rezervele de spațiu pentru locuit și comerț pentru îmbunătățirea calității vieții comunităților.

Identificarea unor tendințe comune de dezvoltare și cooperare a așezărilor din cadrul zonei, crearea de noi forme de organizare instituțională și de administrație, de reprezentare a intereselor la nivel extern conduc la **întărirea capacității așezărilor din zona metropolitană de a face față concurenței cu regiunile învecinate.**

Implementarea politicilor de dezvoltare și amenajarea teritoriului printr-un management eficient și performant, în care fundamentarea politicilor de dezvoltare să țină seama de cererea pieței, de criteriile legate de densități,

printr-o bună cooperare între localități în domeniile aferente. Cele mai performante acțiuni sunt cele legate de transportul în comun, alimentarea cu apă, managementul deșeurilor și implementarea proiectelor de investiții.

Asigurarea subsidiarității zonelor metropolitane poate fi realizată prin atragerea participării populației din comunități la elaborarea și implementarea strategiei dezvoltării zonei, astfel încât obiectivele și finalitățile amenajării să devină mai eficiente.

Asigurarea unei dezvoltări durabile a zonei metropolitane presupune o strategie care să țină seama de nevoile sociale și economice ale populației și se bazează pe acea opțiune de planificare care, în urma evaluării impactului, compensează cel mai bine pierderile de resurse care nu pot fi imediat refăcute sau înlocuite, deci nu limitează dezvoltarea zonei în viitor.

Ca dezavantaje ale constituirii zonei metropolitane trebuie avute în vedere cele legate de posibilele **blocări de trafic** de dimensiuni teritoriale datorate intensificării circulației la nivelul zonei, de **poluarea mediului** datorată deșeurilor unei zone dense și puternic urbanizate, dar și utilizării mijloacelor de transport neecologice.

În privința guvernării există **pericolul limitării posibilităților de implicare a unor localități în procesele de colaborare** sau **lipsa de încredere a administrațiilor locale** ale unor comunități în organismele de planificare. În practică **apar dificultăți privind coordonarea între instrumentele locale și zonale de planificare, în realizarea unei politici unitare de utilizare a rezervelor centrale, consensul între propunerile administrațiilor locale în ceea ce privește infrastructura și echiparea teritoriului, a utilizării terenului, menținerea echilibrului ecologic etc.**

Cadrul integrării în Uniunea Europeană

Toate acestea nu sunt străine orașelor mari din Uniunea Europeană care se confruntă cu întreaga gamă de probleme tot de curând și, începând cu anii 1990, se reorganizează pentru a putea prelua presiunile decurgând din formarea Uniunii Europene și integrarea în economia globală. Partea bună pentru România este că, de foarte aproape atât ca timp cât și ca spațiu, putem adapta și utiliza experiența europeană, pe măsură ce aderăm treptat la Uniune, prin programele specifice, acorduri etc.

Unul din aspectele cruciale îl constituie integrarea spațială: rețelele de accesibilitate fizică, comunicații, regulile de funcționare a localităților, sociale, economice, instituționale aferente. Integrarea în Uniunea Europeană se referă la aderarea la modelele spațiale care favorizează dezvoltarea integrată, structurată la nivele relevante pentru economia mondială. Orașele și vecinii lor se aliază în zone metropolitane, acestea formează regiuni, alcătuind o rețea de altă anvergură, adaptată conceptelor de dezvoltare la scara Uniunii Europene și a globalizării.

La fel, dezvoltarea nivelelor regional și metropolitan nu presupun schimbarea unor granițe, ci redefinirea ariilor de cooperare și a piețelor, flexibilizarea reglementărilor, redefinirea parteneriatelor, a scopurilor de dezvoltare, simultan cu redefinirea valorilor locale, întărirea identității, a atuurilor competitivității locale. Este vorba de a identifica actorii relevanți, orașele competitive la nivel regional și național, pentru a reuși o joncțiune fericită cu rețelele de dezvoltare europene – rețelele de zone și regiuni metropolitane. Autoritățile centrale din România în cooperare cu cele europene sunt angajate încă din 1994 în structurarea dezvoltării regionale, identificarea polilor și culoarelor de dezvoltare într-o rețea echilibrată care să asigure o întâlnire fericită a României cu Uniunea. Este rândul autorităților locale să facă un pas decisiv și să contribuie la consolidarea acestei abordări.

Abordarea dezvoltării la nivel metropolitan urmărește preluarea și rezolvarea presiunilor multiple provenind din schimbarea sistemului economic, de planificare și implementare a dezvoltării, a distorsiunilor și nevoilor variate atât în mediul urban, cât și în zonele rurale adiacente, în scopul structurării unui pol de dezvoltare într-o rețea coerentă la scară teritorială.

Zona metropolitană, conform Legii privind PATN nr. 351/2001, anexa I, este zona constituită prin asocierea pe bază de parteneriat voluntar între localitățile urbane și rurale, în care s-au dezvoltat relații de colaborare pe multiple planuri.

Teritoriul metropolitan, pe baza Legii Urbanismului 350/2001, anexa II, este definit ca suprafața situată în jurul municipiilor de rang I, cuprinzând localități aflate la distanțe de până la 30 km, în cadrul căreia se creează relații reciproce de influență în domeniul căilor de comunicație, economic, social, cultural și al infrastructurii edilitare.

Constituirea zonei metropolitane se face în cadrul legislativ existent ținând seama de prevederile Ordonanței 53/2002 privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale, în condițiile păstrării autonomiei administrative și politice a fiecărei localități din zona metropolitană. Modul de colaborare este reglementat prin acte și proceduri administrative elaborate, avizate și aprobate în contextul legislativ existent.

Stabilirea parteneriatului pentru dezvoltare de tip metropolitan nu presupune o suprafață identică ariilor administrative ale unităților implicate; în delimitarea zonei metropolitane au importanță aspecte legate de axele și culoarele de dezvoltare, zonele de influență reciprocă, problemele și interesele comune și întinderea lor spațială, resursele complementare, articulate, integrate etc. și procesul de delimitare are loc prin analize sociale și economice.

Obiective comune de cooperare ale partenerilor metropolitan

Obiectivele de cooperare la nivel metropolitan pot fi teritoriale, economice, sociale, culturale și de mediu și fac parte din planul de dezvoltare a zonei metropolitane. Entitățile administrative din zona metropolitană cooperează în scopul:

- Înlăturării disparităților dintre localități în condițiile indicatorilor, elementele și nivelul de dotare prevăzut în Legea 351/2001 privind Planul de amenajare a teritoriului național - secțiunea a 4-a rețeaua de localități, anexele 2 și 4;
- Dezvoltarea și consolidarea identității și a valorilor comunităților locale;
- Îmbunătățirea calității vieții;
- Creșterea competitivității economice a localităților din zona metropolitană față de regiunile învecinate;
- Creșterea accesului la resurse.

Situația actuală a dezvoltării urbane la nivelul municipiului Arad

1. Amenajarea teritoriului

Prin Hotărârea nr. 98 din 26 mai 1998 a Consiliului Local al Municipiului Arad a fost aprobat Regulamentul aferent **Planului Urbanistic General al Municipiului Arad**. Astfel, suprafața totală a teritoriului administrativ al municipiului era de 26.148 ha la data întocmirii Planului Urbanistic General al Municipiului Arad, din care 5830 ha intravilan și 20.318 ha extravilan.

ZONE FUNCȚIONALE	SUPRAFETE (ha)
- zone locuințe și funcțiuni complementare	3.008 – 51,4%
- parcuri, zone de recreere sau pentru sport	349,85 – 6%
- zonă gospodărire comunală	167,14 - 3%
- zonă cu destinație specială și echipare teritorială	836,93 – 14,4%
• căi comunicare rutiere	291,03
• căi ferate	201,02
• aeroport	233,24
• rețele tehnico –edilitare	5,26
• zonă cu destinație specială	106,38
- zone industriale, unități industriale și agricole	802,42 – 13,7%
• unități industriale	332,24
• depozite, construcții	356,28
• unități agricole	3,90
• transporturi	110
- zone centrale și alte și alte funcțiuni complexe de interes public	232,50 - 4%
- alte zone (terenuri neconstruite ape, zonă verde de protecție, etc.)	441,04 – 7,5%
Total	5829,96 ha

Pornind de la situația existentă, consultând factorii interesați și ținând cont de necesități, Consiliul local al municipiului Arad a propus mărirea intravilanului localității de la 8261,1 ha la 9690,9 ha. Această extindere a intravilanului a fost necesară pentru a putea asigura suprafețe de teren necesare construirii de locuințe (cartier Sânicolau Mic, Aradul Nou, cartier Bujac, Grădiște, Poltura); de unități de producție (zona industrială nord și CET); de spații de depozitare (zona sud) și terenuri necesare amenajării de spații verzi și zone de agrement (zona pădurii Ceala și zona Micălaca) cât și pentru realizarea indicatorilor optimi privind ocuparea terenurilor în cadrul localităților urbane.

Deoarece există o suprafață mare de teren, neocupată până la ora actuală, ce a fost introdusă anterior în perimetrul intravilanului, iar suprafața propusă a fi introdusă în intravilan la ora actuală îl mărește pe acesta în mod semnificativ, construirea trebuie să se facă etapizat, în funcție de necesități și de posibilitățile de realizare.

Astfel, se consideră oportună extinderea extravilanului din interior spre exterior cu evitarea generării „golurilor” în cadrul sistemului urban. S-a propus această introducere de terenuri în intravilan și pentru a le rezerva pe acestea din punct de vedere funcțional, pentru a se evita ocuparea lor necontrolată, care ar putea împiedica dezvoltarea ulterioară a municipiului într-un mod controlat.

În etapa I, se propun a fi construite: zonele industriale Nord, CET și Sud și zona Sânicolaul Mic, urmând apoi a se ocupa terenurile ce au fost deja introduse în intravilan anterior.

Este de menționat faptul că dezvoltarea orașului este limitată în partea de est datorită apropierii limitei intravilanului cu limita teritoriului administrativ al comunei Livada, în partea de sud de existența căii ferate, în vest de prezența aeroportului și a pădurii Ceala, iar în nord de zonele industriale existente sau prevăzute prin documentații de urbanism. Doar direcțiile Nord Est, Sud Vest și Est oferă posibilități de extindere iar în direcția Est cu strangulări, cea mai solicitată direcție fiind cea din Sud, spre Timișoara, dar construcția autostrăzii va reprezenta, și ea, o barieră în viitor.

ZONE FUNCȚIONALE	PROPUNERE	
	SUPRAFAȚA (HA)	PROCENT DIN TOTAL INTRAVILAN
LOCUIȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	3355.52	37.00%
UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITARE	1759.79	19.40 %
UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	167.94	1.80 %
INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	832.94	9.10 %
CĂI DE COMUNICAȚII ȘI TRANSPORT, DIN CARE:	1515.26	16.70 %
• RUTIER	941.08	10.40 %
• FERVIAR	334.81	3.60 %
• AERIAN	239.37	2.50 %
• PIETONALE		
SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	708.55	7.70 %
CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	13.37	0.20 %
GOSPODĂRIE COMUNALĂ, CIMITIRE	183.77	2.00 %
DESTINAȚIE SPECIALĂ	50.00	0.60 %
TERENURI LIBERE	-	-
APE	459.54	5.00 %
PĂDURI	6.91	0.10 %
TRASEE PIETONALE PROPUSE	20.00	0.20 %
TERENURI NEPRODUCTIVE		
TOTAL INTRAVILAN	9073.51	100.00%

Conform Proiectului de Hotărâre privind aprobarea Planului Urbanistic General al municipiului Arad - 2007

Cadastru imobiliar

Începând cu anul 1999, în baza contractului de prestări servicii cu nr. 6171/TO/11.03.1999, în municipiul Arad au fost demarate lucrările de introducere a cadastrului imobiliar – edilitar și construirea băncii de date urbane. Până în prezent „Lucrarea de introducere a cadastrului imobiliar – edilitar și construirea băncii de date urbane” este executată în proporție de 90%, ceea ce reprezintă 5600 ha din totalul de 6227 ha a municipiului Arad.

Datorită faptului că pe o suprafața de 5600 ha s-au efectuat măsurători topografice, Primăria Municipiului Arad deține atât date cu privire la imobilele aflate pe raza municipiului Arad, cât și date despre rețelele existente (apă, gaz, canalizare, termoficare, telefonie, electricitate).

Baza de date astfel creată poate fi pusă la dispoziția cetățenilor și a firmelor din municipiul Arad contra cost pentru a le servi la obținerea autorizațiilor de construcție, pentru o impunere corectă la Direcția Venituri sau pentru întocmirea documentației de împrumut cu terenul aferent în baza Legii nr. 18/1991 republicată.

Lucrarea de „Introducere a cadastrului imobiliar – edilitar și construirea băncii de date urbane a municipiului Arad” va fi finalizată în cursul anului 2009. Harta cadastrală astfel obținută va reprezenta suportul pentru un program GIS de administrare a imobilelor din municipiul Arad.

2. Infrastructura de circulație și transport

Scurte considerații

Municipiul Arad este principala poartă de intrare în România dinspre Uniunea Europeană și cel mai important nod rutier și feroviar din vestul României situat pe coridorul IV Pan - European care leagă țările din vestul Europei cu cele din Europa de sud-est și Orientul Mijlociu.

România ocupă o poziție cheie la granița de est a Europei extinse fiind o poartă către est și sud. Trei axe prioritare TEN –T străbat România, și anume Axele Prioritare nr. 7,18 și 22. Proiectele prioritare TEN –T stabilite până în 2011 sunt autostrada Nădlac – Sibiu, calea ferată Curtici – Brașov și eliminarea strangulărilor de pe Dunăre.

Integrarea în Uniunea Europeană a creat premisele unei creșteri economice accentuate. Printre obiectivele majore ale acestui context, este și dezvoltarea transportului și a infrastructurii de transport.

Prezentarea situației la nivel local

Municipiul are acces direct la magistralele feroviare și rutiere care îl traversează, situație ce asigură legături atât pentru călători cât și pentru mărfuri, nu numai cu capitala și principalele centre ale țării, ci și cu exteriorul. La acestea se adaugă facilitățile oferite pentru traficul intern și internațional de aeroportul situat la limita de vest a hotarului municipiului.

Municipiul Arad este favorizat de poziția în care este amplasată ZONA LIBERĂ CURTICI – ARAD, care permite accesul pe trei din cele patru modalități de transport:

Cale ferată: Curticiul este cel mai important nod de cale ferată din România, în tranzitul dinspre vest spre est, pe ruta Paris – Istanbul. Municipiul Arad este legat de Curtici prin cale ferată electrificată, dublă. Pe calea ferată, sunt aproximativ 600 km până la București și 275 km până la Budapesta.

Transporturile feroviare sunt reprezentate de o veche și bogată rețea feroviară, ce asigură traversarea județului de una dintre cele mai importante magistrale care realizează legătura, prin punctul de frontieră Curtici, cu țările Europei centrale. În limitele județului Arad există cea mai veche linie îngustă electrică din România, care a fost construită în 1913. Ea are o lungime de 55,3 km și lega orașul Arad de localitățile viticole Ghioroc, Șiria, Mâsca, Pâncota și Ghioroc – Miniș – Păuliș – Barațca – Radna.

Cale rutieră: Aradul este legat de vestul continentului prin două drumuri europene, iar de la Arad la Curtici, accesul se face pe un drum național rapid și eficient. Accesul în Municipiul Arad se face pe E 68/60 (DN 7) – cu distanțe de: 594 km – București (E), 275 km - Budapesta (V), 550 km – Viena (V) și E 671(DN 69 – DN 79) – 50 km până la Timișoara (S) și 117 km până la Oradea (N).

Cale aeriană: Cea de-a doua locație a ZONEI LIBERE CURTICI – ARAD se găsește chiar pe Aeroportul Internațional Arad. Acesta are o pistă de beton lungă de 2000 metri și lată de 45 metri, cu o capacitate de suportabilitate de 27 tone greutate, care permite un transport modern și sigur atât pentru călători, cât și pentru mărfuri.

Transportul pe calea aeriană se face prin Aeroportul Internațional Arad și Terminalul Cargo, situate la o distanță de 4 km de centrul orașului.

Situația actuală

Totalul străzilor în municipiul Arad este de **732 străzi / 345 km**.

Raportat la elementele stradale, în municipiul Arad există următoarele disfuncționalități:

- străzi cu gabarite necorespunzătoare categoriei;
- străzi cu capacitate de circulație depășită;
- intersecții amenajate la care capacitatea de circulație este depășită;
- intersecții neamenajate corespunzător;
- piețe de circulație sau grupări de intersecții amenajate necorespunzător;
- sistemul de dirijare al circulației semaforizate este discontinuu.

În zona centrală, se constată fluxuri mari de pietoni care se suprapun peste fluxuri auto importante, neexistând trasee pietonale în spații proprii. De asemenea, nu este prevăzută o zonă exclusiv pietonală care să valorifice din punct de vedere turistic centrul istoric al municipiului, și să constituie un spațiu de loisir pentru locuitori și tineretul universitar rezident o mare parte din an în municipiu, așa cum se pot întâlni în alte orașe din Transilvania (Sibiu, Timișoara)

Sistemul de semaforizare existent în municipiul Arad nu dispune de un Post Central și echipamente de comunicație care să poată satisface funcțiile:

- telesupraveghere
- reglare centralizată
- culegerea centralizată și prelucrarea datelor de trafic

Rețeaua de semaforizare existentă nu este dotată cu senzori de trafic (detectoare de vehicule, butoane de pietoni) astfel încât la ora actuală nu se pot realiza funcțiile de:

- macroreglare
- microreglare
- culegere de date în regim de permanent

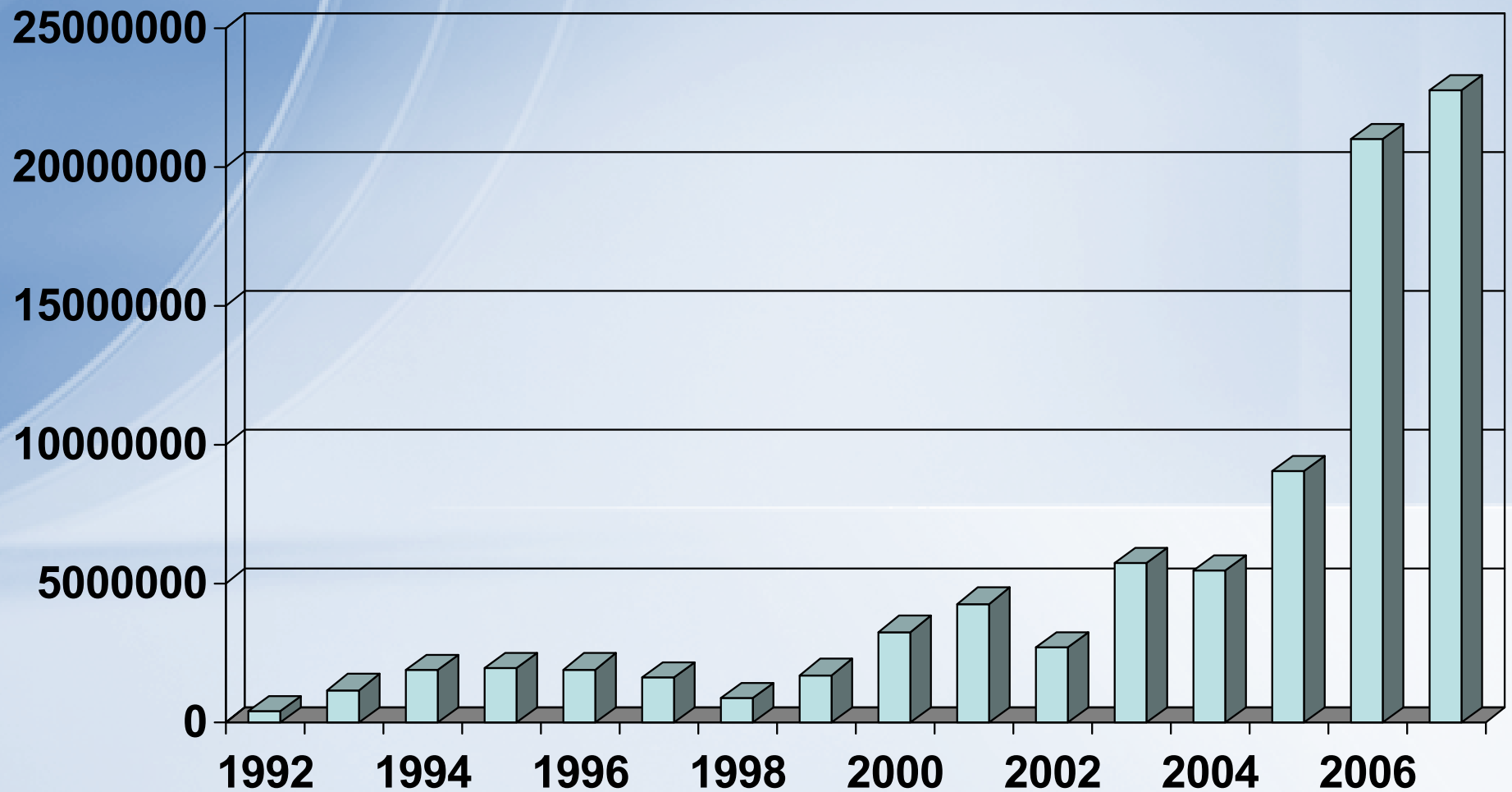
Lipsa unui sistem bine structurat de semaforizare afectează în mod negativ activitățile de:

- exploatare
- întreținere/service/depanare

Numărul proprietarilor de automobile din Arad a crescut spectaculos în ultimii ani, Aradul situându-se din acest punct de vedere printre primele trei orașe pe țară ca densitate a autovehiculelor pe cap de locuitor. Această creștere se face în special pe seama creșterii numărului de autoturisme (cu 6,1% în 2006 față de 2005 și cu 13,6% față de 1999) și de motociclete, motorete, scutere (care au crescut cu 13,1% în 2006 față de 2005 și cu 77,3% față de 1999). A crescut de asemenea și numărul de autobuze, cu 9,5% în 2006 față de 2005 și cu 19,8% față de 1999. Este în creștere și numărul de utilaje agricole, reprezentate de tractoare, al căror număr a crescut cu 15,3% în 2006 față de 1999.

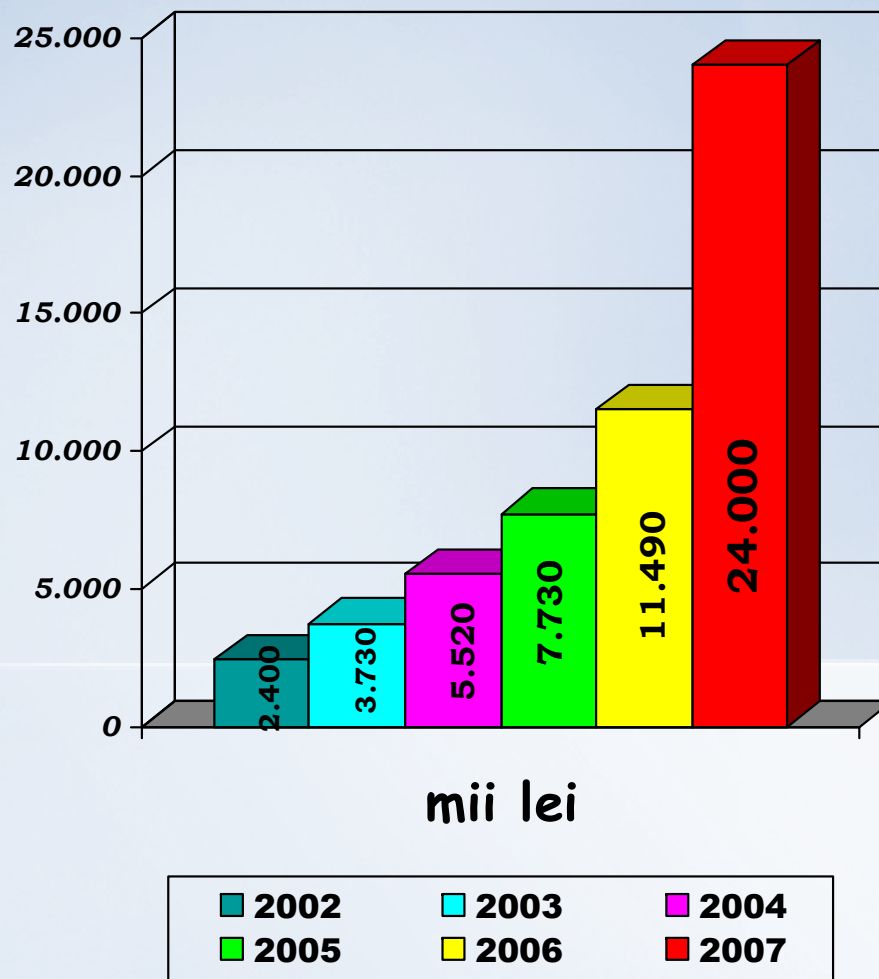
Numărul vehiculelor pentru transportul de călători, detaliate pe categorii, precum autobuze, microbuze, motorete, autoturisme, motociclete, etc., respectiv transportul rutier continuă să dețină ponderea cea mai mare pentru transportul de pasageri din municipiul Arad. Cele mai numeroase autovehicule în 2006, dar și în intervalul considerat (al anilor 1999 – 2006) sunt autoturismele.

Cheltuielile de investiții în perioada 1992-2007 (ecu/euro)

Evoluția cheltuielilor privind întreținerea și repararea străzilor în perioada 2002-2007

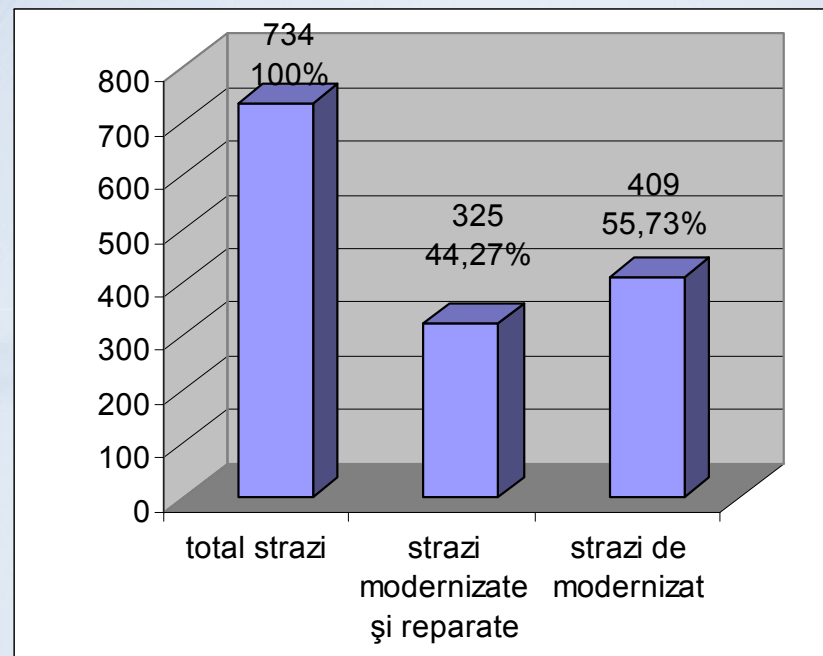
- ❑ 2002: 2.400 mii lei;
- ❑ 2003: 3.730 mii lei;
- ❑ 2004: 5.520 mii lei;
- ❑ 2005: 7.730 mii lei;
- ❑ 2006: 11.490 mii lei;
- ❑ 2007: 24.000 mii lei.

Investiții în drumuri

An	Nr. Străzi modernizate	Valoare lucrări	Nr. Străzi reparate	Valoare lucrări
2004	9	689.693	48	802.599
2005	14	1.465.916	87	2.106.944
2006	22	4.466.106	37	255.543
2007	14	4.693.825	94	2.248.705
Total	59	11.315.540	266	5.413.791

Total străzi în municipiul Arad – 734 străzi - 345 km

În ultimii ani, în municipiul Arad au fost făcute următoarele investiții în modernizări:

- Semaforizare intersecția **C.A. Vlaicu** cu **Calea 6 Vânători**
  - Valoare investiție: 158.342,7
  - Data începerii investiției: 2004
  - Data punerii în funcțiune: 2004
- Semaforizare intersecția dintre **Calea Radnei** și **str. I din Zona Industrială Micălaca Est Arad**
  - Valoare investiție: 163.138,48
  - Data începerii investiției: 2005
  - Data punerii în funcțiune: 2005
- Semaforizare **Piața Sporturilor**
  - Valoare investiție: 216.130
  - Data începerii investiției: 2005
  - Data punerii în funcțiune: 2005
- Reparații capitale la hidroizolația și la rosturile de dilatare ale **Podului Decebal**
  - Valoare investiție: 900.479,97
  - Data începerii investiției: 10.04.2006
  - Data punerii în funcțiune: 05.02.2007
- Reabilitare urbană **zona Alfa**
  - Valoare investiție: 6.586.981,57
  - Data începerii investiției: 12.07.2006
  - Data punerii în funcțiune: -
- Semaforizare intersecție **Rațiu – Șaguna**
  - Valoare investiție: 171.801
  - Data începerii investiției: 2006
  - Data punerii în funcțiune: 2006
- Semaforizare intersecție **L.Rebreanu – Șaguna**
  - Valoare investiție: 163.036,49
  - Data începerii investiției: 2006
  - Data punerii în funcțiune: 2006

Modernizarea str. Voinicilor

➤ **Lucrarea a început în luna februarie 2005, a fost finalizată în 30.04.2007.**

➤ **În cadrul acestui obiectiv au fost executate următoarele categorii de lucrări :**

- reabilitare drumuri și trotuare
- reabilitare linii de tramvai, inclusiv linii de contact și rețele de alimentare cu curent continuu
- reabilitare rețele de apă
- reabilitare rețele de canalizare menajeră și pluvială
- protecție rețele de gaze și de telecomunicații
- devieri rețele electrice și de iluminat public

➤ **Costul total al lucrărilor - 11,363 milioane RON (113,63 miliarde lei)**

Legătură rutieră între pasaj inferior Aradul Nou – pod rutier Micălaca

- Lucrarea a fost începută în 2004 și s-a finalizat în noiembrie 2006.

Legătură rutieră între pasaj inferior Aradul Nou – pod rutier Micălaca

- Valoarea investiției - 118,4 miliarde lei

Kogalniceanu - Condurașilor

- 1 - Lucrări de refacere carosabil și trotuare pe o lungime de 1,7 km pe străzile Kogălniceanu, Condurașilor
  - 2 - Lucrări de refacere a liniilor de tramvai, liniilor de contact și a liniilor de alimentare cu energie electrică a liniilor de contact în lungime de 1,7 km
  - 3 - Rețele de iluminat public
  - 4 - Protejarea rețelelor de apă, canalizare, gaze, telefonie și telecomunicații speciale
- Lucrările au început în luna martie 2007 și termenul de finalizare este de 13 luni calendaristice.
  - Valoarea proiectului este de : 19.241.836 RON (5.606.370 Euro)

Lucrările de reabilitare a carosabilului și trotuarelor străzilor de cartierul Alfa

- Valoarea lucrărilor este de 61,94 miliarde lei (6.194.552,25 RON)

Reabilitare drum, trotuar,
canalizare pluvială.

Cartierul Aurel Vlaicu

**Zona străzii Hațeg
Piața Fortuna**

Cartierul Micalaca

Alea Borsec

- Reabilitare spațiu verde, trotuar

Zona 300
Universitate – ANL - uri

Cartierul Aradul Nou

Strada Ana Ipătescu

- Modernizare drum

Alea Muncii

- Modernizare drum, parcare, alee

Cartierul Confecții

Strada Liviu Rebreanu

- Modernizare drum, parcare, alee

Cartierul Pârneava

Strada Clujului

- Modernizare drum

Centru

Strada Unirii

- Modernizare drum și trotuar

Strada Barițiu

- Modernizare drum și trotuar

Un număr de 72 de străzi de pământ din cartierele Grădiște, Micălaca și Subcetate vor fi asfaltate începând cu acest an, în cadrul unui proiect de investiții în valoare de aproximativ 26 milioane de lei, derulat de Primăria Municipiului Arad. Vor fi reabilitați aproximativ 60 de kilometri de rețea stradală în cele trei cartiere, urmând să se execute lucrări de reabilitare a carosabilului, a trotuarelor, a sistemelor de scurgere pentru apele pluviale.

LUCRĂRI DE SEMAFORIZARE ÎN MUNICIPIUL ARAD

Anul 2004 :

Semaforizare intersecția C.A. Vlaicu cu Calea 6 Vânători

Anul 2005 :

1. Semaforizare intersecția dintre Calea Radnei și str.I din Zona Industrială Micălaca Est Arad
2. Semaforizare Piața Sporturilor
3. Reabilitarea instalațiilor de semaforizare a intersecțiilor dintre :

- strada N. Bălcescu și B-dul Decebal
- strada N. Bălcescu și Dragalina

Cele două intersecții sunt corelate în undă verde

Anul 2006 :

1. Lucrări executate :

- a) extindere semaforizare – P-ța Sporturilor
- b) reabilitare instalație de semaforizare la intersecția dintre M. Costin și Coposu
- c) semaforizare intersecție Rațiu – Șaguna
- d) semaforizare intersecție Dorobanți – Șaguna
- e) semaforizare intersecție L.Rebreanu – Șaguna
- f)) semaforizare intersecție E. Murgu – Șaguna
- g) semaforizare intersecția O.Goga cu Mărășești
- h) semaforizare intersecția P.Rareș – Războieni
- i) semaforizare intersecție Rebreanu – Pădurii
- j) reabilitare instalație de semaforizare Calea Zimandului- Metro
- k) semaforizare intersecția P. Rareș – I.B. Deleanu

Anul 2007 :

1. Lucrări executate:

- Semaforizare acces la Patinoarul Municipal Arad

2. Lucrări de semaforizare intersecții programate pentru anul 2007-2008:

Strada Poetului și Tribunalul Corcheș

Calea Radnei cu strada Miorița;

Calea Radnei cu strada Pășunii;

Calea Radnei cu strada Renașterii;

Strada Petru Rareș cu strada Buciumului;

Strada Mărășești cu strada Episcopiei;

Legătură rutieră între gara Aradul Nou și pod Rutier Micălaca

Intersecții care urmează a fi semaforizate în cadrul obiectivului “*Transport urban în Municipiul Arad*”:

- strada Dâmboviței cu CA Valicu

- strada Fulgerului cu C.A.Vlaicu

- P-ța Romană

Intersecțiile semaforizate existente: UTA, 6 Vânători, Gară, b-dul Revoluției (în întregime), vor fi modernizate și adaptate pentru corelarea în undă verde cu noile intersecții semaforizate.

În Arad există:

3 Poduri

- Podul Traian
- Podul Decebal
- Podul de la Micalaca

2 Pasaje

- Pasajul Polivalentă
- Pasajul Grădiște

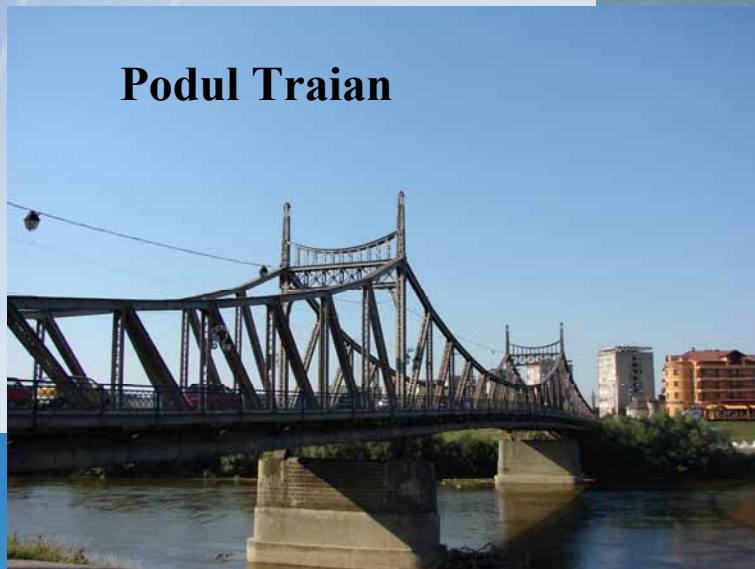
Modernizare drum,
Refacere rosturi de dilatare

Refacere marcaje rutiere
Refacere elemente de delimitare

Podul Decebal

Podul Traian

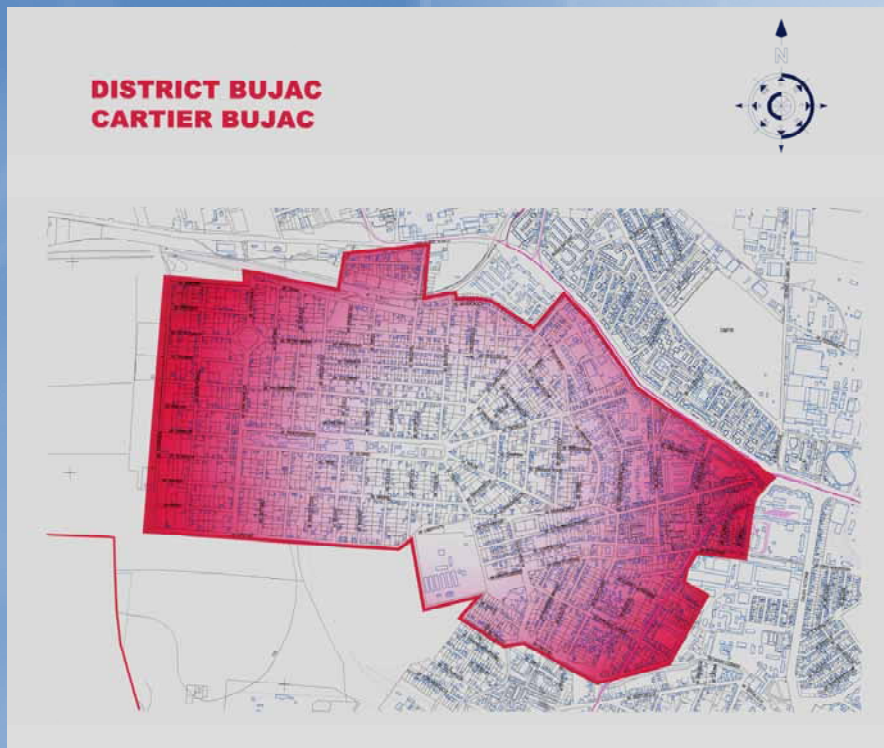
Podul de la Micălaca

Modernizare drum,
Refacere iluminatului public

Refacere marcaje rutiere
Refacere elemente de delimitare

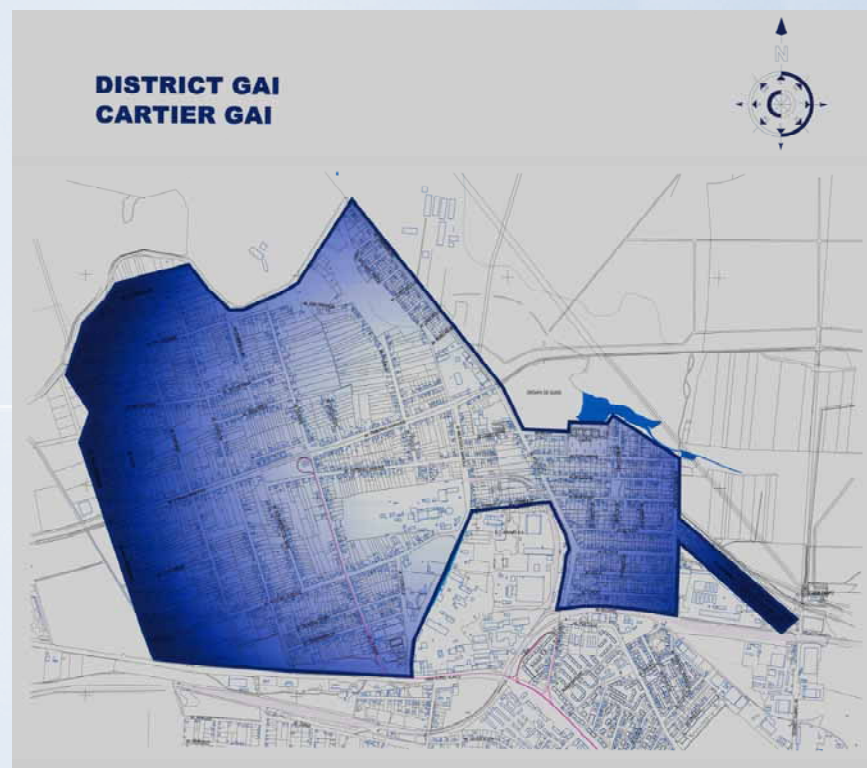
Cartierul Bujac

➤ Se vor moderniza
30 km de strazi însemnând reabilitarea
drumului și a trotuarelor

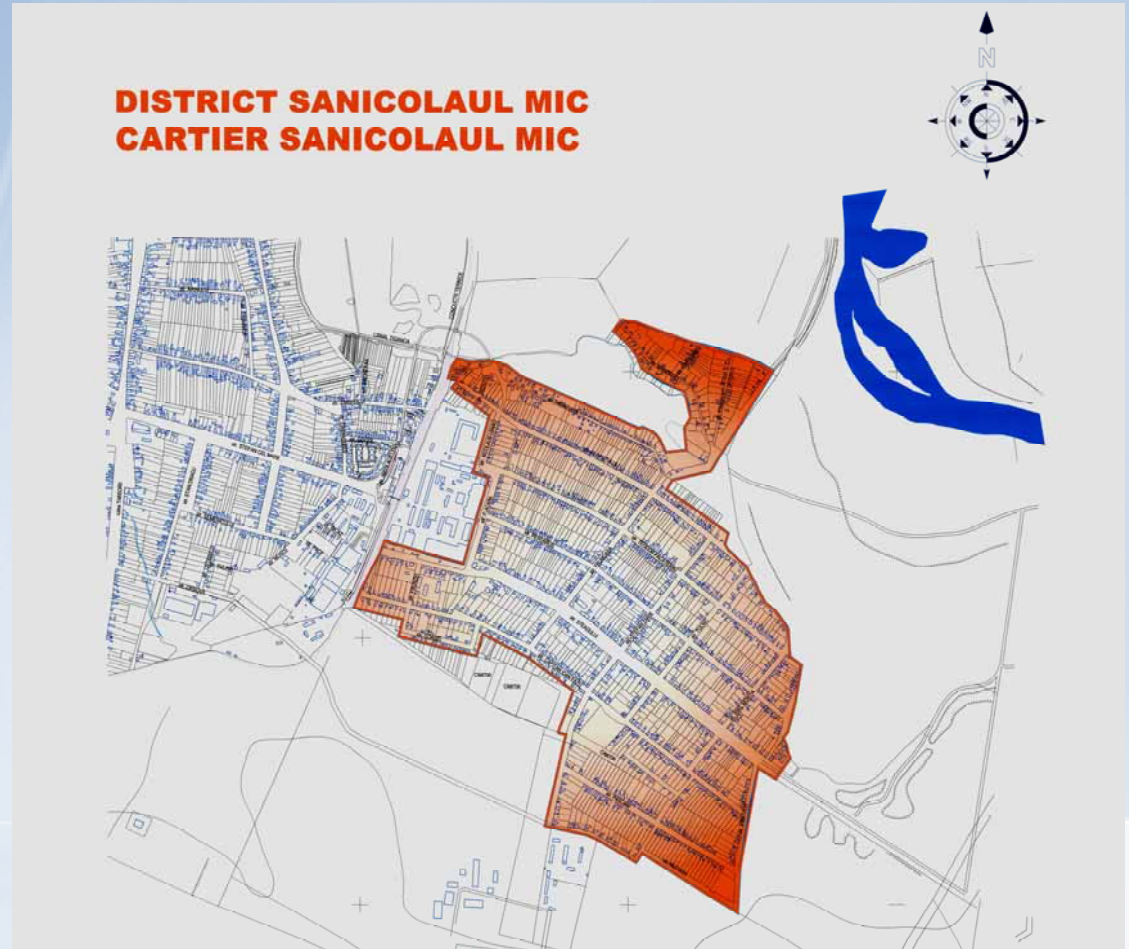
➤ Se vor moderniza
43 km de strazi însemnând reabilitarea
drumului și a trotuarelor

Cartierul Gai

Cartierul Sânicolaul Mic

- Se vor moderniza
17 km de strazi însemnând reabilitarea
drumului și a trotuarelor

MUNICIPIUL ARAD

**Investiții în drumuri
Pistă pentru biciclete**

Primăria Municipiului Arad se implică activ pentru găsierea unor soluții în vederea unei dezvoltări durabile a orașului, care să asigure arădenilor condiții tot mai bune de viață - prosperitate, servicii publice de calitate și un mediu sănătos. Toate proiectele de investiții sunt bazate pe concepte moderne care respectă mediul și au efecte de reducere a poluării urbane.

Cel mai mare proiect de investiții din ultimii 20 de ani din Arad **BERD – ARAD REABILITARE TRANSPORT URBAN**, aflat în curs de realizare, reconfigurează traficul de pe cea mai solicitată și poluată arteră a orașului și promovează folosirea celui mai nepoluant mijloc de transport urban – **tramvaiul**.

În cadrul studiului de fezabilitate, elaborat de ROMAIR CONSULTING LTD – București, lucrările sunt în curs de executare asupra principalelor artere ale Aradului care sunt străbătute de tramvai și care constituie principalul culoar de transport public și particular din municipiul Arad.

Lucrările se referă la :

- refacerea sistemului rutier ;
- refacerea infrastructurii și suprastructurii liniilor de tramvai, inclusiv a peroanelor și pasajelor la nivel, carosabile și pietonale care le traversează, corelate cu sistemul rutier;
- asigurarea semaforizării intersecțiilor și pasajelor pietonale corelat cu circulația tramvaielor și circulația rutieră;
- refacerea rețelei de contact a liniilor de tramvai;
- refacerea tuturor rețelelor edilitare (apă, canal, telefoane, gaze, termoficare) situate în ampriza străzilor ce constituie culoare de transport.

Străzile străbătute sunt :

- Calea A. Vlaicu de la Centura ocolitoare, respectiv bucla Făt Frumos pentru liniile de tramvai până la Piața Podgoria;
- B-dul Revoluției, artera centrală și emblematică a orașului, de la Piața Podgoria până la Teatrul de Stat.
- Strada Tribunalul Dobra, de la Teatru până la Piața Romană;
- Calea Romanilor de la Piața Romană până la Podul Traian peste râul Mureș;
- Calea Timișorii de la podul peste Mureș până la ieșirea din oraș;
- Strada Ștefan cel Mare care face legătura cu bucla din fața Gării Aradul Nou.

Lungimea totală a traseului este de 12,50 km carosabil , iar liniile de tramvai de 16,13 km cale simplă.

Sistemul de parcare din Municipiul Arad

Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad a fost aprobat prin Hotărârea nr. 249 din 27.07.2006 a Consiliului Local al municipiului Arad în baza competențelor generale pe care le are autoritatea publică locală, în calitate de administrator al drumurilor din municipiul Arad, în scopul asigurării desfășurării fluente a circulației autovehiculelor. Parcările din municipiul Arad pot fi utilizate contra cost prin plata anticipată a tichetului de parcare, abonamentului sau a rezervării conform Regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad. În cadrul sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad sunt incluse un număr de 48 de străzi și piețe.

Taxa de utilizare a parcărilor se plătește în sistem de autotaxare, utilizând parcometrele amplasate în apropierea locurilor de parcare, prin intermediul monedelor sau cardului de parcare.

Pentru utilizarea parcărilor se emit la cerere următoarele tipuri de abonamente:

- a) abonament pentru rezidenți persoane fizice pentru o stradă;
- b) abonament pentru nerezidenți, persoane fizice și persoane juridice, pe o stradă;
- c) abonament pentru persoane fizice și persoane juridice pentru toate străzile;
- d) abonament pe o stradă (exceptând Bulevardul Revoluției), pentru nerezidenți, persoane fizice - angajați ai instituțiilor care își au sediul pe Bulevardul Revoluției.

Abonamentele se eliberează cu îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad.

Rezervarea operează asupra a maxim două locuri de parcare, alese pe oricare din străzile pe care se aplică sistemul de parcare cu plată numai pentru vehiculele a căror masă maxim autorizată nu depășește 3,5 tone.

Serviciul Administrare Parcări eliberează tichete gratuite pentru parcarele vehiculelor aparținând instituțiilor care sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad. În zonele de parcare se rezervă și se semnalizează prin marcaj specific locuri pentru parcare gratuită a mijloacelor de transport ale persoanelor cu handicap.

Pentru nerespectarea condițiilor de parcare se instituie și se percepe taxă suplimentară de parcare în conformitate cu condițiile prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de parcare cu plată în municipiul Arad.

Reglementarea traficului greu

Accesul utilajelor și vehiculelor destinate transportului de mărfuri cu masa maximă autorizată mai mare de 3,5 tone în municipiul Arad este reglementat prin Hotărârea Consiliului Local Arad nr. 51 din 9 martie 2005 completată și modificată prin Hotărârea Consiliului Local Arad nr. 90 din 26 aprilie 2007. Scopul propus prin hotărâre, în considerarea obiectului ei, se realizează ținând cont de următoarele cerințe:

- a) asigurarea unui nivel ridicat de siguranță a traficului,
- b) asigurarea condițiilor de conservare și protejare a mediului natural,
- c) asigurarea condițiilor de conservare a zonelor protejate a orașului,
- b) asigurarea administrării în condiții de eficiență și protejare a infrastructurii rutiere.

Aspecte privind protecția mediului

În oraș circulă un număr însemnat de autovehicule grele care duc sau aduc marfă pentru diverși agenți economici sau pur și simplu traversează orașul în transit spre alte localități. Numărul acestora reprezintă între 12 – 18% din totalul autovehiculelor care circulă în oraș și pe drumurile aglomerate (sunt în jur de 2500 – 4000 autovehicule grele în timp de 24 de ore).

Transporturile afectează calitatea mediului și prin zgomotul care se produce la trecerea autovehiculelor, la trecerea garniturilor de tren, la zborul aeronavelor, în special în momentul aterizării sau decolării acestora.

Transportul feroviar are un aport însemnat asupra poluării fonice, aceasta evidențiindu-se sub următoarele aspecte:

- zgomotul la circulația vagoanelor, ce apare ca rezultat al interacțiunii dintre roată și șină, fiind principala sursă de zgomot pentru un tren în circulație
- zgomotul locomotivelor datorită funcționării motorului Diesel din sala mașinilor, a motoarelor de tracțiune, a sistemelor de transmisii, a motoarelor auxiliare și a aparatelor respective
- zgomotul aerodinamic, care este de nivel mai scăzut decât zgomotul de rulare

Probleme identificate și propuneri – urbanism, amenajarea teritoriului, infrastructură de transport

- Aprobarea noului P.U.G.
- Rețeaua stradală subdimensionată fluxului auto existent
- Necesitatea amenajării intrărilor în oraș
- Lipsa unei concepții de perspectivă clară privind dezvoltarea urbanistică
- Vid de reglementare urbanistică
- Slaba orientare privind prioritățile în construcții (după asfaltare, pavare, se fac lucrări de săpături care afectează carosabilul)
- Calitatea îndoielnică a unora dintre lucrările de reabilitare (pavarea străzilor, canalizare, termoficare)
- Lipsa de consecvență în lucrări (neaducerea la forma inițială a carosabilului în urma finalizării unor lucrări de reabilitare a rețelelor)
- Lipsa unui regulament de urbanism
- Circulația îngreunată de numărul mare de autovehicule și arhitectura orașului (străzi înguste, clădiri vechi)
- Lipsa unor alei pietonale sau a pistelor pentru bicicliști
- Accesibilitate pe infrastructură de transport, extinderea rețelei de centuri ocolitoare, periferizarea structurilor care atrag trafic auto ridicat
- Optimizarea fluxului traficului auto prin semaforizare inteligentă
- Construirea unui Heliport la noul Spitalul Județean de Urgență
- Reabilitare Faleză Mureș între Port Arthur și zona 300
- Drum pentru biciclete până la Pădurea Ceala
- Parcări subterane și supraterane, etajate, parcări colective
- Drumuri de acces modernizate în cimitire, lăcașuri de cult
- Îmbunătățirea serviciilor în cimitire, reamenajare capele și căi de acces
- Îmbunătățirea traficului urban și periurban
- Fluidizarea traficului în zona centrală
- Pasaj subteran zona Podgoria
- Monitorizarea pe bază de camere de luat vederi în anumite zone ale municipiului (zone cu risc)
- Exploatarea căilor de comunicație aeriană
- Reabilitare pasarelă Aradul Nou, Sânicolaul Mic (acoperită, monitorizată cu camere de supraveghere)

- Găsirea unei soluții de eliberare a zonei Teatru – Podgoria de trafic și crearea unei zone pietonale
- Modernizarea unor străzi de legătură cu arterele perimetrare pentru scoaterea traficului din zona centrală
- Plan urbanistic pentru zona fostei platforme CIC Arad
- Proiecte de investiții în infrastructură: străzi, parcări, drumuri de centură ocolitoare, în scopul aducerii la o circulație normală
- Necesitatea efectuării unui studiu de trafic-circulație municipiu
- Elaborare regulament de urbanism pentru zona centrală
- Formare specialiști în domeniul restaurărilor
- Înființare comisie consultativă pe probleme de urbanism
- Prioritizarea etapelor de restaurare urbană
- Fonduri prin parteneriate cu zona privată
- Dezvoltare centre pe zone ale municipiului (imagine urbanistică)
- Necesitatea modernizării sistemului de semaforizare
- Locații noi pentru cimitire

Obiectiv strategic – urbanism, amenajarea teritoriului

- **Dezvoltarea municipiului ca un sistem urban echilibrat și policentric**

Obiectiv strategic – infrastructură de circulație și transport

- **Integrarea în sistemul european de transport a infrastructurii de transport rutier din municipiul Arad, fluidizarea traficului și îmbunătățirea siguranței circulației și traficului pe toate modurile de transport**

Obiective – urbanism, arhitectură, infrastructură de circulație și transport

- Reglementarea regimului construcțiilor, adoptarea noului PUG prin adaptarea la nevoile actuale ale municipiului, referindu-ne și la posibilitățile de dezvoltare policentrică ale municipiului
- Creșterea competitivității zonei prin crearea unei zone metropolitane, cu beneficii atât pentru municipalitate, cât și pentru localitățile incluse în zonă (extinderea utilităților și a altor servicii municipale)
- Modernizarea infrastructurii de circulație și transport prin optimizarea circulației în vederea fluidizării traficului urban, reducerea timpului de traversare a orașului, creșterea gradului de siguranță în trafic, creșterea duratei de exploatare prin aplicarea unor tehnologii moderne, extinderea sistemului de semaforizare, reabilitarea tuturor trotuarelor și a aleilor dintre blocuri, scăderea gradului de poluare în municipiu, inclusiv prin promovarea formelor nepoluante de transport

- Racordarea municipiului Arad la viitoarea autostradă Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva
- Crearea unor zone exclusiv pietonale în cartierele municipiului
- Rezolvarea problemei cimitirelor din municipiu
- Accesibilizarea tuturor clădirilor în care funcționează instituții de interes public pentru persoanele cu dizabilități
- Reducerea impactului lucrărilor și activităților de transport asupra mediului înconjurător.

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008 – 2010), mediu (2010 – 2013) și lung (2013 – 2020) astfel:

<i>Nr. crt.</i>	<i>Proiecte – scurtă descriere</i>	<i>Data estimativă de începere (finalizare*)</i>	<i>Observații (termen scurt, mediu, lung)</i>
1.	<i>Reactualizarea și aprobarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului local de urbanism, în vederea echilibrării și eficientizării dezvoltării spațiale, în conformitate cu necesitățile de extindere ale orașului și cu încadrarea în standardele U.E. în materie de urbanism.</i>	2008	S
2.	<i>Elaborare PUZ – zona protejată și a Regulamentului de urbanism aferent, prin care se vor impune reguli în vederea revitalizării și reabilitării zonei vechi a orașului cu menținerea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare istorică și arhitecturală.</i>	2008	S
3.	<i>Efectuarea unui studiu privind oportunitatea constituirii unei zone metropolitane, pe baza relațiilor teritoriale administrative și economice întreținute de municipiul Arad cu teritoriile învecinate, în scopul dezvoltării durabile și integrate a zonei.</i>	2008	S
4.	<i>Înființarea unei comisii consultative pe probleme de urbanism.</i>	2008	S
5.	<i>Amenajarea Ștrandului “Neptun” (modernizare acces, delimitarea zonelor în ștrand, reabilitarea podurilor de pontoane, modernizarea bazinelor, apă recirculabilă, bazin cu valuri etc.)</i>	2008	S
6.	<i>Finalizarea lucrării de cadastru imobiliar – 2009</i>	2009*	S
7.	<i>Implementarea unui program GIS de administrare a imobilelor.</i>	2010	S

<i>Nr. crt.</i>	<i>Proiecte – scurtă descriere</i>	<i>Data estimativă de începere</i>	<i>Observații (termen scurt, mediu, lung)</i>
8.	<i>Reabilitarea pasajului rutier Micalaca</i>	2008	S
9.	<i>Reabilitarea pasajului rutier Grădiște</i>	2008	S
10.	<i>Reabilitarea liniilor de tramvai pe traseul Biserica Sârbească-Piața Arenei (Piața Romană)</i>	2008	S
11.	<i>Reabilitarea străzilor din cartierele Grădiște, Micălaca, Subcetate</i>	2008	S
12.	<i>Realizarea pistelor pentru bicicliști în sistemul rutier urban și periurban.</i>	2008	S
13.	<i>Asigurarea spațiilor necesare astfel încât cimitirele să corespundă nevoilor municipiului: - locații noi cimitire - modernizare și extindere cimitire existente - modernizare și reabilitare capele conform standardelor U.E. - modernizare căi de acces cimitire</i>	2008	S
14.	<i>Studiu privind oportunitatea construirii unui crematoriu uman.</i>	2009	S
15.	<i>Construirea de rampe de acces/lifturi în toate instituțiile de interes public în vederea facilitării accesului persoanelor cu dizabilități.</i>	2008	S
16.	<i>Program de reabilitare a trotuarelor și aleilor dintre blocuri în toate cartierele.</i>	2008	S
17.	<i>Studiu privind necesitatea construirii unor poduri noi peste Râul Mureș, amplasate în cadrul inelelor de ocolire, ținând seama de schema tramei majore (în continuarea str. Titulescu, str. Putnei și la traversarea drumului de centură S – E și S – V).</i>	2010	S
18.	<i>Întocmirea unui studiu de navigabilitate a Mureșului.</i>	2010	S
19.	<i>Realizarea unui studiu de trafic în vederea optimizării circulației prin identificarea unor metode de descongestionare și fluidizarea a traficului și implementarea sistemelor de semaforizare inteligentă; modernizarea sensurilor giratorii, bifurcațiilor și intersecțiilor.</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiecte – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
20.	<i>Continuarea implementării unor mijloace de supraveghere și sistematizare a traficului (camere video, benzi producătoare de zgomot pentru atenționare), semnalizarea și protejarea trecerilor de pietoni în mod deosebit în proximitatea unităților de învățământ.</i>	2008	S
21.	<i>Utilizarea unor sisteme moderne de monitorizare a zgomotului în domeniul transportului rutier și feroviar, prin eliminarea emisiilor de zgomot de la sursă și protejarea sănătății publice împotriva acestuia.</i>	2009	S
22.	<i>Continuarea programului de deviere a traficului greu și de tranzit (centuri ocolitoare, inele de circulație, orientarea spre zonele periferice a structurilor care atrag trafic auto ridicat).</i>	2008	S
23.	<i>Întocmirea unui studiu privind constituirea unei infrastructuri de circulație, în conformitate cu progresul tehnologic actual și cu necesitățile previzionate ale circulației zonei, asigurarea legăturilor între drumurile urbane și periurbane, corelarea proiectării și executării etapizate ale acestora, dezvoltarea infrastructurii pentru transport și armonizarea acestuia.</i>	2009	S
24.	<i>Executarea lucrărilor de consolidare a întregului sistem rutier, pe străzile a căror capacitate portantă este depășită.</i>	2009	S
25.	<i>Sporirea capacității de circulație a unor porțiuni de rețea stradala prin lărgiri, modernizări, prelungiri de traseu, pe baza unor bilanțuri de mediu și studii de impact.</i>	2008	S
26.	<i>Executarea unor lucrări moderne de dirijare și control al traficului .</i>	2008	S
27.	<i>Inițierea și realizarea, în parteneriat cu serviciul Poliției Rutiere a unor programe de educație rutieră a participanților la trafic.</i>	2008	S
28.	<i>Reducerea traficului în zona centrală, înființarea și dezvoltarea de zone exclusiv pietonale în centrul orașului și în cartierele de locuit.</i>	2011	M
29.	<i>Parcări moderne în cartiere – amenajarea tuturor parcărilor dintre blocuri și realizarea parcajelor sub și / sau supraterane și a celor paralele cu carosabilul și menținerea zonelor verzi în acostamentele stradale.</i>	2009	S
30.	<i>Reabilitarea liniilor de tramvai pe traseul Biserica Sârbească – Piața Arenei și pe Podul Traian în municipiul Arad.</i>	2008	S

<i>Nr. crt.</i>	<i>Proiecte – scurtă descriere</i>	<i>Data estimativă de începere</i>	<i>Observații (termen scurt, mediu, lung)</i>
31.	<i>Transport urban în municipiul Arad, etapa I Făt Frumos – Piața Romană – finalizare.</i>	2008	S
32.	<i>Transport urban în municipiul Arad, etapa a II-a Piața Romană – Calea Romanilor – Calea Timișorii.</i>	2008	S
33.	<i>Elaborare și aprobare PUZ - Piața Avram Iancu</i>	2008	S
34.	<i>Elaborare și aprobare PUD Piața Mihai Viteazul și Piața Catedralei</i>	2008	S
35.	<i>Identificarea unei noi locații pentru mutarea și reorganizarea pieței Hobby</i>	2009	S
36.	<i>Identificarea unei locații pentru organizarea unei piețe agroalimentare în cartierul Aradul Nou (eventual piață mobilă)</i>	2009	S
37.	<i>Înființarea unei piețe de gross</i>	2009	S
38.	<i>Extinderea actualei piețe de comercializare a materialului lemnos sau mutarea acesteia într-o locație nouă</i>	2009	S
39.	<i>Înființarea unui centru de informare urbanistică.</i>	2009	S

3. Transportul public local

Scurte considerații

O rețea de transport public eficientă joacă un rol important în funcționarea unei economii urbane și asigură legătura dintre zonele rezidențiale, industriale, recreaționale.

Dezvoltarea aglomerărilor urbane impune și dezvoltarea transportului public de persoane, ca răspuns la congestionarea traficului și creșterea poluării.

Serviciile de transport public local fac parte din sfera serviciilor comunitare de utilitate publică și cuprind totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării transportului public local, precum și a transportului public județean de persoane. Serviciile de transport public local includ serviciile de transport public de persoane, serviciile de transport public de mărfuri, precum și alte servicii de transport public.

Serviciile de transport public local de persoane cuprind:

- a) transport prin curse regulate;
- b) transport prin curse regulate speciale;
- c) transport cu autoturisme în regim de taxi;
- d) transport cu autoturisme în regim de închiriere.

Serviciile de transport public local de mărfuri sunt transporturile publice efectuate cu autovehicule a căror masă maximă autorizată, cu tot cu remorcă, nu depășește 3,5 tone și cuprind:

- a) transportul în regim contractual;
- b) transportul în regim de taxi.

Alte servicii de transport public local cuprind:

- a) transport de persoane pe cablu;
- b) transporturi de mărfuri efectuate cu tractoare cu remorci;
- c) transporturi de persoane și mărfuri pe căi navigabile interioare;
- d) transporturi efectuate cu vehicule speciale destinate serviciilor funerare.

Compania de Transport Public Arad este o societate comercială care are drept principali acționari Consiliul Municipal Arad (70%) și Consiliul Județean Arad (30%). Cu o tradiție de 138 ani - compania pune orașul în mișcare din 1869 – CTP Arad este, în același timp puternic ancorată în prezent. Cu un parc care însumează peste 400 unitați de transport (50% tramvaie și 50% autobuze), CTP este principalul furnizor de servicii de transport public local.

CTP asigură integral transportul la nivel municipal și circa 80% la nivel județean. Principiile de bază: “**Regularitate, Punctualitate, Confort, Securitate**”, care ghidează activitatea celor 1100 angajați, impun CTP drept unul din pilonii importanți pe care se sprijină atât dezvoltarea ariei metropolitane, cât și cea regională. Cu un parcurs de circa 12 milioane de Km. este asigurată mobilitatea a peste 50 milioane de călători anual, pe o rețea care însumează 2.345 km (255 km tramvaie și 2.100 km autobuze) pe 180 trasee.

Începuturile transportului public arădean, regăsite în muzeul de la Ghioroc, pun în evidență gândirea avangardistă a oamenilor acestor locuri. Dacă la origini tramvaiele cu cai, automotoarele Ganz sau autobuzele fabricate în oraș străbăteau traseele urbane sau podgoriile Aradului cu viteze mici, în prezent viteza este factorul dominant.

La momentul actual, rețeaua urbană de transport public asigură mobilitatea locuitorilor municipiului Arad prin intermediul celor 22 trasee de tramvai și a celor 8 trasee de autobuz, îndeplinind misiunea CTP și principiile care o guvernează:

- **mobilitate pentru toți**
- **corectitudine și loialitate**
- **participare și transparență**
- **eficiență**

Un transport civilizat, desfășurat în condiții de confort și siguranță trebuie să beneficieze de o infrastructură adecvată. Problemele care apar în această zonă generează disconfort, poluare fonică, vibrații, viteze mici de deplasare și, în final, îndepărtează călătorii. Pentru stoparea declinului ponderii transportului public în detrimentul celui individual, CTP a realizat un studiu de fezabilitate privind reabilitarea căii de rulare. Acest studiu a stat la baza proiectelor finalizate sau demarate, la nivelul orașului.

În această perioadă, au demarat lucrările pe:

- Str. Kogălniceanu și Condurașilor.
- Cel mai amplu proiect, **„Transport Urban în Municipiul Arad”, prin credit BERD în valoare de 32 milioane Euro**

Ca perspective strategice sunt vizate următoarele proiecte:

- **Reabilitare transport electric în zona preurbană (asigură legătura cu Podgoria Aradului). Acest proiect, care vizează modernizarea întregului transport din zonă (infrastructura și tramvaie noi), poate fi realizat cu fonduri structurale, în parteneriat cu Consiliul Județean Arad.**
- **Reabilitare infrastructură pe Str. Renașterii**
- **Reabilitare infrastructură pe Tronsonul Biserica Sârbească – Piața Romană și podul Traian (se vor folosi bani din fonduri structurale).**

O altă componentă esențială în procesul de modernizare a transportului public de călători este parcul circulant. Dificultățile economice și prețul extrem de ridicat al autobuzelor și tramvaielor au impus măsuri care au rezolvat, doar provizoriu, problemele. În acest sens, CTP Arad a achiziționat, în ultimii ani, o serie de tramvaie și autobuze “second hand” din Germania. Aceste vehicule au rezolvat principală urgență, care era reprezentată de capacitatea de transport redusă și de uzura tehnică și morală a unui parc foarte îmbătrânit. În prezent, este necesară achiziția unor vehicule noi, care să respecte atât cerințele impuse de legislația UE, cât și nevoile pasagerilor.

Până în 1995 erau utilizate în transportul electric doar tramvaiele de tip Tatra T4R și Timiș, vagoane cu mari probleme de fiabilitate, îmbătrânite și foarte incomode pentru pasageri.

Începând cu 1995 au fost importate un mare număr de tramvaie “second hand” din Germania, tramvaie care, datorită calităților deosebite pe care le au, au reușit să asigure arădenilor condiții îmbunătățite de transport. În următoarea perioadă, CTP are ca principal obiectiv strategic promovarea conceptului de “Transport Durabil”, prin cele trei laturi: calitatea serviciilor oferite, conservarea mediului și conservarea energiei. Acest concept impune următoarele priorități:

➤ **Creșterea numărului de călători prin:**

➤ **Siguranță și confort sporit prin achiziția mijloacelor de transport moderne**

➤ **Reducerea noxelor și creșterea accesibilității prin extinderea rețelei de transport electric**

➤ **Promovarea metodelor manageriale moderne**

➤ **Promovarea conceptului de transport “Ușă la Ușă” prin**

➤ **Realizarea intermodalității prin dezvoltarea și înființarea unor noi stații intermodale**

➤ **Adaptarea capacităților de transport**

➤ **Asigurarea conexiunilor cu transportul regional**

Atingerea principalelor obiective strategice poate fi, în mare măsură, realizată prin introducerea pe scară largă a sistemelor IT. Aceste sisteme pot asigura doua direcții prioritare:

➤ **Managementul traficului**

➤ **Ticketing**

Dacă în cazul managementului traficului, CTP experimentează, de câțiva ani, un sistem pilot, în domeniul ticketingului nu s-au făcut decât pași mici.

Considerând deosebit de importantă această direcție, CTP a stabilit, ca prioritară, următoarele obiective:

➤ **Extinderea sistemului pilot de management al traficului** prin sistem GPS la întreaga rețea urbană de transport public. În acest sens, CTP a întocmit studiul de fezabilitate și procedurile pentru elaborarea unui proiect tehnic și al caietului de sarcini.

➤ **Introducerea unui sistem de taxare modern.** În prezent, CTP Arad a introdus un sistem de ticketing (case de marcat cu GPS) pe autobuze și urmează să instaleze automate de vânzare bilete. Creșterea accesibilității și reducerea infraționalității poate fi realizată prin introducerea unor sisteme moderne de taxare. Aceste sisteme permit, în prezent, prin intermediul cartelelor contactless, atât taxarea inteligentă prin eliminarea biletelor și abonamentelor de hârtie, cât și managementul călătoriilor prin stabilirea corectă a fluxurilor pe parcursul zilei, lunilor sau perioadelor.

➤ **Introducerea sistemelor de prioritate.** Generalizarea utilizării sistemului GPS va permite și introducerea unui sistem care să asigure unda verde. Acest sistem permite creșterea vitezei de circulație care, în prezent, este extrem de redusă, cu implicații directe asupra confortului călătorilor și asupra costurilor.

În aceste condiții, Compania de Transport Public Arad, ca principal operator de transport în municipiul și județul Arad, va avea ca obiectiv principal satisfacerea nevoii de mobilitate a populației. În prezent, CTP asigură integral transportul public de călători pe raza municipiului Arad, și aproximativ 80% din transportul județean.

Principalii indicatori ai activității pentru 2006:

- 172 trasee deservire
- 12,8% tramvaie
- 81,2% autobuze
- 47.908.000 călători
- 78,9% tramvaie
- 21,1% autobuze
- 10.833.000 km
- 51,6% tramvaie
- 48,4% autobuze
- 530.300 ore circulație
- 56,5% tramvaie
- 43,5% autobuze
- 1200 curse/zi lucrătoare
- 600 curse/zi sărbătoare
- 31.500.000. RON cifra de afaceri
- 61,3% tramvaie
- 38,7% autobuze
- 12000 RON/angajat productivitatea muncii

Achiziționare tramvaie

2004 - 11 bucăți – 258.541 RON

2005 - 19 bucăți – 418.350 RON

2006 - 9 bucăți – 897.000 RON

Total – 39 bucăți – 15,7 miliarde lei

Achiziționare autobuze

2005 – 14 bucăți – 389.611 RON

2006 – 27 bucăți – 1.896.658 RON

Total – 41 bucăți – 22,8 miliarde lei

Principala componentă a proiectului BERD - ARAD REABILITARE TRANSPORT URBAN, este refacerea infrastructurii rețelei de linii de tramvai, pentru a aduce transportul public la standarde de calitate moderne.

Modernizarea infrastructurii folosind cele mai performante soluții tehnice în materie de cale de rulare, va permite înlocuirea actualelor vagoane din parcul Companiei de Transport Public cu tramvaie moderne, care vor asigura un înalt grad de confort și siguranță călătorilor. Creșterea calității serviciilor de transport public va stimula folosirea tramvaiului de cât mai mulți arădeni ca alternativă comodă, eficientă și nepoluantă la deplasările cotidiene cu mașina.

De asemenea, proiectul mai cuprinde amenajarea de piste speciale pentru biciclete pe tot traseul Calea Aurel Vlaicu - Piața Romană, concepute pentru a oferi arădenilor o alternativă de mobilitate urbană nepoluantă.

Atenția acordată protecției mediului se poate ilustra prin câteva date-cheie, extrase din proiectul BERD ARAD REABILITARE TRANSPORT URBAN Etapa I, în lungime de 5,9 km pe traseul Calea Aurel Vlaicu – Piața Romană.

Copaci propuși pentru tăiere	0 buc.
Reduceri de zone verzi	0 m²
Refaceri de zone verzi	29.757m²
Copaci propuși pentru plantare	177 buc.
Linie de tramvai înierbată (Calea A. Vlaicu)	26.486 m²

Investiții în transportul în comun cu tramvaiele

Gratuități pentru pensionari

H.C.L.M. nr.89/27.04.1999 – se acordă gratuitate la transportul în comun cu tramvaiele pentru toți pensionarii cu vârsta de peste 70 de ani, cu domiciliul în municipiul Arad;

H.C.L.M. nr.93/29.04.1999 – pensionarii în vârstă de peste 70 de ani, cu pensia lunară de până la 50 lei, cu domiciliul în municipiul Arad beneficiază de subvenționarea din bugetul local, în proporție de 90% a transportului în comun cu tramvaiele.

H.C.L.M. nr.141/29.06.1999 – pensionarii sub 70 de ani cu domiciliul în municipiul Arad, beneficiază de subvenționarea din bugetul local, în proporție de 50% a transportului în comun cu tramvaiele, iar pensionarii în vârstă de peste 70 de ani, cu pensia lunară de până la 50 lei, cu domiciliul în municipiul Arad beneficiază de subvenționarea din bugetul local, în proporție de 90% a transportului în comun cu tramvaiele.

H.C.L.M. nr.73/27.03.2001 – persoanele în vârstă de peste 70 de ani beneficiază de gratuitate la transportul în comun cu tramvaiele. Pensionarii în vârstă de sub 70 de ani, cu domiciliul în municipiul Arad, beneficiază de subvenționarea din bugetul local a transportului în comun cu tramvaiele, după cum urmează:

- a) cei care au o pensie lunară situată sub salariul minim pe economie: 85% din contravaloarea abonamentului pe una, două sau toate liniile de tramvai;
- b) cei care au o pensie lunară situată peste salariul minim pe economie: 50% din contravaloarea abonamentului pe una, două sau toate liniile de tramvai.

H.C.L.M. nr.200/29.07.2003 – pensionarii pentru limită de vârstă, cu domiciliul în municipiul Arad, care au venitul lunar mai mic de 400 lei beneficiază de gratuitate la transportul în comun cu tramvaiele, începând cu data de 15 septembrie 2003.

H.C.L.M. nr.223/22.08.2006 – persoanele în vârstă de peste 70 de ani beneficiază de gratuitate la transportul în comun cu tramvaiele. Pensionarii din municipiul Arad, care au venitul lunar mai mic de 450 lei beneficiază de gratuitate la transportul în comun cu tramvaiele, începând cu data de 1 septembrie 2006. Pensionarii din municipiul

Arad, care au venitul lunar mai mare de 450 lei beneficiază de subvenționarea din bugetul local a 50% din contravaloarea tarifului privind transportul în comun cu tramvaiele, pe bază de abonament, începând cu data de 1 septembrie 2006.

H.C.L.M. nr.87/20.04.2007 – se modifică plafonul prevăzut în HCLM nr.223/2006, etapizat, după cum urmează: - 1 mai 2007: 500 lei;
- 1 septembrie 2007: 550 lei;
- 1 ianuarie 2008: 600 lei.

Din 01.05.2001 persoanele de peste 70 de ani beneficiază de gratuitate.

15.09.2003 – 30.08.2006: pentru pensii mai mici de 400 lei;

01.09.2006 – 30.04.2007: pentru pensii mai mici de 450 lei;

01.05.2007 – 30.08.2007: pentru pensii mai mici de 500 lei;

01.09.2007 – 31.12.2007: pentru pensii mai mici de 550 lei;

Din 01.01.2008 pentru pensii mai mici de 600 lei.

Subvenții pentru acoperirea diferențelor de preț și tarif

Anul 2000 suma de 2.811.177 lei

Anul 2001 suma de 2.200.025 lei

Anul 2002 suma de 1.974.856 lei

Anul 2003 suma de 3.157.135 lei

Anul 2004 suma de 3.711.981 lei

Anul 2005 suma de 3.297.456 lei

Anul 2006 suma de 3.524.688 lei

Anul 2007 suma de 4.212.224 lei.

Investiții în transport în comun Tramvai în zona industrială vest

Extinderea rețelei de cale ferată
în Zona Industrială Vest

Proiect realizat din fonduri Phare

- Strategiile pe termen mediu și lung, vizate de CTP, în cazul transportului public de călători au ca principale obiective:

- Eliminarea pierderilor
- Creșterea calității serviciilor
- Creșterea numărului de călători
- Consolidarea poziției de lider de piață și atragerea unor noi segmente de populație spre serviciile oferite de CTP.

Probleme identificate

- Necesitatea încurajării transportului în comun pentru decongestionarea arterelor de circulație și diminuarea poluării
- Necesitatea creșterii calității serviciilor de transport public
- Existența autobuzelor vechi care afectează calitatea transportului în comun – necesitatea înlocuirii acestora, precum și a tramvaielor vechi
- Reevaluarea unor trasee cu fluxuri reduse
- Necesitatea reorganizării formațiilor de lucru pe tipuri de autobuze și tipuri de lucrări – activitate aflată în plină desfășurare
- Impunerea externalizării unor servicii (CTP)
- Necesitatea modernizării activității de dispecerizare (CTP)
- Impunerea dezvoltării transportului electric în zona preurbană
- Dezvoltarea actualelor sisteme inteligente de transport și introducerea unora noi
- Înlocuirea autobuzelor vechi și a tramvaielor vechi cu unele noi
- Reducerea numărului de curse pe traseele cu fluxuri reduse
- Necesitatea reorganizării formațiilor de lucru pe tipuri de autobuze și tipuri de lucrări – activitate aflată în plină desfășurare în cadrul CTP
- Reorganizarea activității de taximetrie prin elaborarea noului regulament de taximetrie

Obiectiv strategic

- **Dezvoltarea și eficientizarea serviciului de transport public local în vederea asigurării cerințelor de deplasare a cetățenilor în interiorul orașului și zonele periurbane**

Obiective transport public

- Încurajarea transportului în comun pentru decongestionarea arterelor de circulație și diminuarea poluării
- Creșterea calității și eficienței serviciilor de transport public local de persoane
- Asigurarea finanțării necesare dezvoltării componentelor sistemului de transport public local de către autoritățile publice
- Asigurarea cerințelor de deplasare a cetățenilor în interiorul municipiului în funcție de cererea de transport și capacitatea disponibilă
- Realizarea unor programe de transport care să asigure dezvoltarea echilibrată și eficientă, într-un mediu concurențial real, a tuturor tipurilor de transport public local de persoane
- Extinderea și modernizarea parcului de transport public existent, cu vehicule ecologice
- Stimularea folosirii tipurilor de mijloace de transport care asigură grade de poluare scăzute
- Asigurarea competiției dintre operatori și deschiderea pieței
- Dezvoltarea rețelei de transport public periurban (pentru zona metropolitană)

Plan de acțiune

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Efectuarea unui studiu de specialitate asupra cerințelor de transport public local în prezent și pentru o perioadă de 5 – 10 ani, în vederea elaborării fluxurilor de transport de persoane</i>	2008	S
2.	<i>Elaborarea regulamentului pentru efectuarea transportului public local</i>	2008	S
3.	<i>Actualizarea Regulamentului privind activitatea de transport în regim de taxi</i>	2008	S
4.	<i>Elaborarea Regulamentului privind activitatea de transport în regim de închiriere</i>	2008	S
5.	<i>Extindere sistem GPS de management al traficului</i>	2008	S
6.	<i>Reabilitare linii de tramvai în pasajele de trecere (pietonale și rutiere) în zona Piața Podgoria – Teatru (9 bucăți)</i>	2008	S
7.	<i>Studiu și proiect – realizare Hale de revizii vagoane tramvai – Depou Micălaca</i>	2008	S
8.	<i>Racord alimentare 6 kV – stația de redresare Podgoria (1 bucată)</i>	2008	S
9.	<i>Instalație de semnalizare „cale liberă” (2 bucăți): -Tronson Piața Caius Iacob – Sere – CET -Tronson Bariera Gai – Piața Gai – Bucla Zona Industrială</i>	2008	S
10.	<i>Stație transfer autobuze – tramvai – Micălaca pasaj</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu lung)
11.	<p><i>Reorganizarea activității C.T.P. Arad:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Externalizarea unor servicii</i> - <i>Reorganizarea formațiilor de lucru pe tipuri de autobuze și tipuri de lucrări - activitate aflată în plină desfășurare</i> - <i>Modernizarea activității de dispecerizare</i> 	2008	S
12.	<p><i>Dezvoltarea transportului electric în zona preurbană – zona metropolitană: capacitatea mare de transport și gradul mic de poluare a transportului electric impun măsuri de stimulare a dezvoltării actualei rețele de tramvai preurban</i></p>	2011	M
13.	<p><i>Dezvoltarea actualelor sisteme inteligente de transport și introducerea unora noi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Extinderea sistemului electronic de ticketing la autobuze</i> - <i>Introducerea sistemului informatic de gestiune a consumurilor de carburanți la autobuze prin utilizarea senzorilor specializați</i> 	2008	S
14.	<p><i>Continuarea procesului de modernizare a parcului CTP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>În cadrul sectorului auto se vizează un proces de înlocuire a autobuzelor vechi cu unele noi (în cursul anului 2006 au fost achiziționate 28 de autobuze) într-o cadență de circa 10 bucăți noi pe an. Achiziționarea autobuzelor cu motoare Euro 3, cu podea joasă, este în acord și cu normele Uniunii Europene privind poluarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități</i> - <i>În cadrul transportului electric se vizează înlocuirea tramvaielor vechi cu unele noi (în cursul anului 2006 au fost achiziționate 9 tramvaie de mare capacitate). Noile generații de tramvaie sunt cu podea joasă sau</i> 	2009	S

Nr. Crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
	<p><i>semicoborâtă și au din construcție toate elementele de siguranță, confort și informare necesare (aer condiționat, camere)</i> <i>Modernizarea parcului auto existent</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Achiziția unor autobuze urbane noi (10 bucăți)</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>studiu de fezabilitate</i> - <i>caiet de sarcini</i> - <i>procedura achiziție – licitație</i> - <i>avans autobuze pentru înmatriculări și transport</i> ➤ <i>Achiziție autobuze urbane second hand (10 bucăți)</i> ➤ <i>Achiziție tramvaie noi (4 bucăți)</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>studiu de fezabilitate</i> - <i>caiet de sarcini</i> - <i>procedura achiziție – licitație</i> ➤ <i>Achiziție tramvaie second hand (20 bucăți)</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>achiziție</i> - <i>încărcare în vagoane de cale ferată</i> - <i>transport pe cale ferată</i> ➤ <i>Înoirea întregului parc de transport public existent cu vehicule ecologice</i> 	<p>2009</p> <p>2009</p> <p>2009</p> <p>2009</p>	<p>S</p> <p>S</p> <p>S</p> <p>S</p> <p>L</p>
15.	<p><i>Optimizarea traseelor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Reconfigurarea traseelor prin introducerea sau eliminarea unor tronsoane în funcție de fluxurile de călători</i> - <i>Reducerea numărului de curse pe traseele cu fluxuri reduse</i> - <i>Optimizarea și adaptarea parcului la fluxurile de călători. Acest lucru este posibil prin diversificarea parcului (vehicule cu capacități diferite de transport) și repartizarea judicioasă a acestuia</i> 	2008	S

Nr. Crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, Mediu, lung)
16.	<i>Extinderea sistemelor de informare a călătorilor (trasee, orare etc.)</i>	2008	S
17.	<i>Modernizarea stațiilor de tramvai și autobus</i>	2009	S
18.	<i>Studiul privind introducerea unui sistem unic de taxare pentru toate tipurile de transport public urban (tramvaie și autobuse)</i>	2009	S
19.	<i>Îmbunătățirea și extinderea accesului la serviciile de transport public pentru persoanele cu dizabilități</i>	2009	S
20.	<i>Extinderea numărului de trasee pentru acoperirea unor zone deficitare (accesul la Spitalul Județean, Aradul Nou, Gai, str. 6 Vânători, Subcetate, Sânicolaul Mic)</i>	2008	S

4. Regenerarea urbană

Regenerarea urbană înseamnă revitalizarea zonelor urbane prin efortul comun al primăriilor, proprietarilor și a altor actori implicați. Scopul său este de a îmbunătăți condițiile de trai, de a crește calitatea mediului social și înconjurător și de a întări economia locală.

Orașele din România, de la cele mai mici și până la capitala țării, București, se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, o calitate a vieții nu întotdeauna la standardele sau așteptările majorității cetățenilor și probleme legate de calitatea mediului.

Cartiere de blocuri de locuințe care nu au cunoscut renovări substanțiale de la darea în folosință, centre istorice adeseori în paragină, zone industriale abandonate în ultimii ani din cauza încetării activităților, spații publice neîntreținute, infrastructura vetustă sau inexistentă uneori, servicii urbane nesatisfăcătoare, transport public ineficient, spații verzi insuficiente sau pe cale de dispariție, toate aceste probleme au devenit din ce în ce mai vizibile în perioada de profunde transformări ce a caracterizat România ultimilor 17 ani.

De câțiva ani, se vorbește din ce în ce mai mult, printre specialiști dar și printre politicieni despre necesitatea regenerării orașelor, despre reabilitarea patrimoniului reprezentat de cartierele istorice, despre necesitatea îmbunătățirii condițiilor de locuire în cartierele de blocuri, despre reamenajarea și înfrumusețarea spațiului public – piețe, scuaruri, parcuri, despre modernizarea infrastructurii urbane – de la rețele de apă, gaz și electricitate până la drumuri și rețele de transport în comun.

Aceste acțiuni au ajuns să facă parte din prioritățile agendei politice actuale în România, ele fiind asociate obiectivelor formulate generic în politicile publice cu numele de **regenerare urbană și dezvoltare urbană durabilă** - obiective susținute de către Uniunea Europeană, prin politici și programe specifice.

După anii '80, în țările europene, în contextul descentralizării competențelor în domeniul urbanismului și a modificării de perspectivă asupra dezvoltării urbane, rolul sectorului public s-a schimbat. A devenit limpede faptul că proiectarea urbană este insuficientă în generarea dezvoltării urbane, că aceasta trebuie subordonată unei viziuni de dezvoltare pe termen lung asumată de întreaga comunitate, că trebuie corelată cu resursele de terenuri și cu programele de investiții publice, că

sectorul privat trebuie implicat în planificarea dezvoltării urbane atât pentru a-și coordona investițiile cât și pentru capacitatea sa antreprenorială. Se cristalizează astfel o nouă structură de roluri și responsabilități pentru sectorul public și se configurează o nouă structură de relații ale acestuia cu sectorul privat și comunitatea locală.

Proiectul integrat de regenerare urbană este un concept nou care desemnează o manieră de a concepe procesul de dezvoltare urbană mai flexibil, deschis dezbaterii și transformărilor, propunându-și să articuleze:

- mai multe niveluri de intervenție: punctuală, la nivelul cartierului în dificultate, corelat cu logica de dezvoltare globală a orașului,
- mai multe sectoare de intervenție - economic, social, de mediu, teritorial.

Proiectul integrat de regenerare urbană este un proiect colectiv, care corelează aspecte multiple ale dezvoltării urbane și scări diferite de intervenție.

Ca modalitate de acțiune, proiectul urban integrat este rezultatul tranziției de la o **logică de plan** (axată pe o soluție prestabilită) către o **logică de proces** (axată pe transformare).

Proiectul integrat de regenerare urbană este un proiect colectiv, care integrează proiecte politice, economice și sociale. Aceste proiecte se elaborează și se redefinesc în cursul unui proces care asociază:

- *actorii urbani tradiționali* - administrația publică

DAR ȘI

- *actorii noi* - reprezentanți ai cetățenilor, organizații profesionale, investitori naționali și internaționali.

Proiectul integrat este rezultatul negocierilor între toți actorii urbani participanți.

Proiectul urban presupune un nou mod de administrare al orașului, bazat pe o viziune strategică comună asupra dezvoltării, și pe distribuirea responsabilităților între actorii urbani. Acordurile ce se stabilesc între actorii urbani sunt rezultatul unei construcții treptate, prin negociere, a unor obiective pe care toți le consideră fezabile.

Regenerarea urbană promovată de Uniunea Europeană, cu variații de vocabular în documentele europene - **regenerare, reabilitare, renovare urbană** - desemnează un set de principii de acțiune care au ca obiectiv să contribuie la dezvoltarea durabilă a orașelor.

Regenerarea urbană înseamnă intervenția autorității publice în zonele urbane aflate în dificultate, care sunt situate într-un cadru urban constituit dar nu reușesc să iasă dintr-un proces continuu de degradare – poate fi vorba de cartiere de locuințe, de situri industriale sau militare dezafectate sau de centre istorice. Aceste zone au nevoie de relansare economică, de reinsertia socială și economică a locuitorilor, de ameliorarea calității mediului urban. Este vorba de zone ce pot fi delimitate cu precizie în cadrul orașelor.

Regenerarea urbană necesită o abordare integrată a tuturor sectoarelor de intervenție, pentru ca operațiunile urbane respective să fie făcute în scopul dezvoltării durabile. Această abordare integrată corespunde proiectului urban și planificării strategice, prezentate anterior.

Investiția necesară pentru proiecte tipice de regenerare urbană este substanțială. Acest lucru compromite nu doar investiții în renovare, amenajarea unui ansamblu de clădiri și infrastructura, dar și investiții în economia locală și în proiecte sociale.

În cele mai multe cazuri, investiția va fi acoperită printr-un ansamblu de bani publici, proveniți de la diferite programe și (subvenții) finanțări, bani privați precum și contribuția comunității locale.

Programul Național de Renovare (Reabilitare)

Programul Național de Reabilitare Termică este desfășurat de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței și este parte a strategiei energetice din România. Proiectele de renovare sub acest program vor fi finanțate în părți egale de către Bugetul de stat, bugetul local și de către proprietari. Proiectele din cadrul acestui program pot fi integrate în proiectul de regenerare urbană având un scop mai lung.

Fondurile de dezvoltare regională

Intrarea în Uniunea Europeană a făcut să devină disponibile fonduri substanțiale pentru proiecte de regenerare urbană. Guvernul român, de asemenea, a făcut ca regenerarea urbană să fie una dintre prioritățile din cadrul Programului Operațional pentru Fondul de dezvoltare regională. Suplimentar, Banca Europeană pentru Investiții și Comisia Europeană au inițiat schema de finanțare Jessica. Scopul acestei scheme de finanțare este de a oferi ajutor și de a asigura noi oportunități pentru finanțarea dezvoltării urbane.

Parteneriatul public – privat

Regenerarea urbană este o mare provocare pentru autoritățile locale și necesită o investiție substanțială. În România, multe orașe nu vor putea fi apte pentru a întâmpina această investiție pe cont propriu fie că acest lucru se datorează banilor publici care nu sunt suficienți, a aptitudinilor profesionale limitate sau doar pentru ca riscurile asociate sunt prea mari. Parteneriatul Public – Privat (PPP) poate învinge anumite dificultăți.

Rolul sectorului public	Rolul sectorului privat	Rolul comunității
<ul style="list-style-type: none"> - Conducerea - Inițiativa de dezvoltare - Dezvoltarea unei strategii/viziuni - Asigurare subvenții/investiție/co-finanțare, negocieri cu proprietarii de terenuri - Folosirea puterii legale - Management de proiect/co-management - Evaluare și modernizare: post – implementare - Alocare și asigurare fonduri - Completarea cu inițiative a sectorului privat	<ul style="list-style-type: none"> - Capital de investiție - Abordare: dezvoltarea și lansarea proiectului - Finanțare - Livrare - Asigurarea de cunoștințe/informații - Legătura pe internet cu alți investitori privați - Asigurarea livrării și a reducerii/evitării întârzierilor	<ul style="list-style-type: none"> - Ajutor în identificarea nevoilor/problemelor locale și a diferitelor soluții posibile - Munca voluntară, cunoaștere și sprijin - Implementare în proces: ca parte a procedurii administrative - Poate lipsi acolo unde nu există comunitate

Hist. Urban – reabilitarea clădirilor din zona istorică a municipiului Arad

„Restaurarea urbană urmărește reumanizarea spațiului. Orașul a devenit inuman din cauza supraponderii unor funcțiuni ale sale. Urbanismul natural se dezvoltă pe seama necesităților și nu invers. Prima dată apare comerțul primitiv, și ulterior se cristalizează cererea. Suntem în faza comerțului sălbatic – care cu timpul se va cristaliza și va primi o formă normală, civilizată” – afirma arh. MILOS CRISTEA.

Zonele istorice cu personalitate clar definită devin factorii de echilibru psihic, permițând regăsirea continuității de cultură, de viață și implicit de scară umană între prezent și trecut. Centrul sau ansamblul istoric contribuie, prin personalitatea sa și prin elementele tradiționale pe care le cuprinde, la regăsirea unei continuități de cultură, la păstrarea unei scări umane, la obținerea unei varietăți în localitățile care se dezvoltă astăzi în noi condiții tehnico – economice.

Monumentele și ansamblurile arhitecturale trebuie să fie integrate în viața socială și economică și transformate în factori activi ai vieții contemporane, prin preluarea sau păstrarea în continuare a unor funcții de locuire, comerț, cultură, învățământ și turism. La valorificarea acestor centre este necesar să se aibă în vedere trama stradală existentă, parcelele și regimul de înălțime, plantațiile, scara arhitecturală a ansamblului, zonele de protecție din vecinătatea monumentelor.”

În preocuparea de a păstra patrimoniul arhitectural al orașului Primăria Municipiului Arad este partener în programul european INTERREG III B CADSES. Un proiect care reunește 19 parteneri, din 9 țări, din Centrul și estul Europei: municipii, institute de cercetare, companii private și organizații semiprivatizate. Toate municipiile participante dețin piese din patrimoniu cultural construit, altele chiar din patrimoniul internațional UNESCO.

În cadrul proiectului au fost analizate modalitățile în care revitalizarea integrată urbană a orașelor istorice poate întări competitivitatea, creșterea, incluziunea socială, dezvoltarea susținută, dar și contribuția la dinamica și dezvoltarea echilibrată a regiunilor europene. Astfel, rezultatele interimare ale proiectului Hist. Urban adunate într-un „studiu fundamental”, ilustrează că în lumea noastră plină de schimbări, orașele și municipiile pot oferi spații plăcute pentru activități economice, inovație, incluziune socială, identitate culturală și diversitate. De asemenea, partenerii acestui proiect dezvoltă și implementează demersuri integrate și orientate spre activitate practică prin acțiuni transnaționale realizând astfel un schimb de experiență legat de activitățile locale.

Proiectul Hist. Urban dezvoltă planuri, strategii și recomandări pentru modul de folosință a patrimoniului cultural construit ca element valoros al dezvoltării urbane integrate și susținute pentru a întări orașele istorice de mărimi mici și mijlocii și a regiunilor din care acestea fac parte, prin:

- Revigorarea economiei urbane, a funcțiilor și calităților ei, din punct de vedere social și ecologic
- Reabilitarea și valorificarea patrimoniului cultural construit
- Îmbunătățirea capacității factorilor de decizie locali și regionali în punerea în practică a demersurilor și instrumentelor de revitalizare orientate spre o revitalizare integrată și aplicată.

Partenerii proiectului au stabilit trei grupuri de lucru care vizează principalele tematici ale acestuia:

- „Planificare și management” – se focalizează asupra planificării și gestionării proceselor integrate și orientate către revitalizare, în special asupra demersurilor metodice
- „Revitalizare socio-economică” – se concentrează asupra revitalizării economice și impactul ei social
- „Reabilitare urbană și revitalizare ecologică” a patrimoniului cultural construit

Pentru municipiul Arad acest proiect european Hist. Urban, are în vedere o zonă de 50 de clădiri situate pe B-dul Revoluție, colț cu str. V. Alecsandri până la Piața Avram Iancu și retur, inclusiv B-dul Revoluției nr. 89.

În prima etapă a proiectului Hist. Urban au fost evaluate 50 de clădiri din punct de vedere al stării tehnice a construcțiilor, a degradărilor, tipurilor de intervenții greșite, indicând numărul de locatari, forma de proprietate, apartamentarea, destinația imobilelor.

De asemenea, a fost realizat un plan de situație cu gradul de deteriorare a imobilelor din zona studiată cu o propunere de reabilitare pe termen scurt, mediu și lung.

În cea de-a doua etapă se vor executa relevee ale clădirilor pentru o suprafață dată și un număr de clădiri vor avea studii tehnice de reabilitare a fațadelor, clădiri care vor rezulta în urma concluziilor consultărilor publice. Proiectul Hist. Urban va avea un studiu economic pentru evaluarea costurilor de reabilitare a zonei studiate.

Proiectul are și o activitate de training care se desfășoară pe două paliere:

- un expert străin va pregăti specialiști – viitori trainerii în domeniul conservării ornamentelor, stucaturilor clădirilor și a feroneriei exterioare
- componentă pe trei module de formare pentru muncitorii firmelor de construcții în domeniul noilor tehnologii moderne de restaurare a clădirilor istorice

Astfel, prin proiectul Hist. Urban se intenționează construirea unei rețele europene pe baza rețelelor locale, regionale și naționale care să se preocupe de promovarea revitalizării orașelor istorice și a unicului lor patrimoniu european construit până la finalizarea acestui program.

Alte proiecte de reabilitare urbană abordate de către municipalitate sunt:

➤ Proiectul de reabilitare a zonelor urbane cu deficiențe severe în sistemul de canalizare din municipiu Arad – inclusiv modernizarea sistemului rutier existent aferent, proiect finanțat prin credit de la Banca Mondială.

- În cadrul acestui proiect de investiție de 70 milioane euro, în trei cartiere ale municipiului: Gai, Bujac și Sânicolaul Mic, va fi refăcut sistemul de canalizare menajeră, canalizare pluvială, drumurile și trotuarele

➤ Proiectul privind reabilitarea centrului istoric al municipiului Arad, zona Preparandiei – Dornei, prevede refacerea a 12 străzi, cuprinse în zona protejată, precum și consolidarea Podului Traian

- un punct principal îl reprezintă reabilitarea liniilor de tramvai pe o lungime de 1,7 km dar și reabilitarea carosabilului străzilor pe o suprafață de 47.000 m². Tot în această zonă vor fi reabilitate rețelele de apă, pe o lungime de 1,7km, dar și cele de iluminat public și telefonie

- Revitalizarea zonei Alfa – drumuri, trotuare, sens giratoriu, platforme gospodărești, centru comercial, piața agroalimentară
- Reabilitarea cartierelor Gradiște, Subcetate, Micalaca, asfaltare totală, refacerea trotuarelor și canalizare pluvială

Principii de care se va ține cont la elaborarea proiectelor de regenerare urbană:

- Păstrarea patrimoniului ca parte vie a societății.
- Politica în domeniul patrimoniului trebuie să includă grija față de peisaje. Politica urbană trebuie să echilibreze inovația arhitecturală cu evoluția peisajului.
- Mărturiile trecutului trebuie localizate, catalogate și protejate.
- Clădirile de patrimoniu trebuie, atâta timp cât măsurile de conservare permit, să fie folosite ca locuri unde se trăiește și se muncește.
- Existența unor reglementări privind donațiile, compensările și scutirile de taxă care să ajute proprietarii să păstreze patrimoniul, mediul lui înconjurător și colecțiile aferente.
- Proprietarii trebuie să aibă datoria de a păstra și de a acorda atenția cuvenită când înstrăinează și când se alterează bunurile de patrimoniu aflate în posesia lor, ca urmare a interesului public asupra acestor bunuri.
- Politica trebuie să faciliteze utilizarea vechilor tehnici de construcție și a meșteșugarilor în cadrul construcțiilor noi, crescând numărul locurilor de muncă calificate.
- Clădirile conservate trebuie utilizate de câte ori este posibil pentru proiecte educative, festivaluri, spectacole și întâlniri (fără a se strica structura sau interioarele acestora).
- Decorarea clădirilor cu sensibilitate, cât mai aproape de cromatica originală.
- Concentrarea resurselor nu doar asupra câtorva situri care sunt cele mai cunoscute în dauna celorlalte.
- Luarea în calcul a presiunii numărului de vizitatori și stricăciunile pe care aceștia le pot aduce siturilor cu probleme. Limitarea numărului acestora dacă este necesar.
- Îngrijirea patrimoniului trebuie să se desfășoare sub incidența politicii culturale și de protejare a mediului înconjurător.
- Schimbarea nu trebuie interzisă. Legislația trebuie să fie destul de flexibilă pentru a permite ideii creative.
- Privirea construcțiilor de azi ca un potențial patrimoniu de mâine și în consecință solicitarea acestora a unui nivel corespunzător.

Obiectiv strategic

- Creșterea rolului cartierelor Municipiului Arad în dezvoltarea economică locală prin regenerarea unor părți ale orașului, cu scopul reducerii disparităților existente
  - reabilitarea mediului construit, dezvoltarea centrelor de cartier și a spațiilor publice pentru a crește calitatea vieții și a încuraja activitățile economice

Obiective – regenerare urbană

- Reabilitarea, restaurarea și realizarea de lucrări conexe de amenajare a obiectivelor care aparțin patrimoniului istoric și cultural
- Reabilitarea lăcașelor de cult
- Crearea unui cadru de sprijin pentru proprietarii clădirilor de patrimoniu sau aflate în zona de protecție, în vederea reabilitării acestora
- Reabilitarea sau demolarea clădirilor din proprietatea sau administrarea municipiului, aflate într-o stare avansată de degradare
- Elaborarea unui plan de conservare a clădirilor istorice
- Reabilitarea termică a clădirilor
- Reabilitarea și reconversia zonelor industriale dezafectate

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008 – 2010), mediu (2010 – 2013) și lung (2013 – 2020), astfel:

Nr. crt.	Proiecte – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Elaborarea unei strategii de regenerare urbană, cu stabilirea zonelor prioritare, a categoriilor de lucrări necesare precum și a actorilor implicați.</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiecte – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
2.	<i>Reabilitarea centrului istoric vechi al municipiului Arad - Creșterea atractivității turistice și revitalizarea zonei protejate cu valoare istorică – centrul vechi al Aradului și conservarea patrimoniului istoric prin reabilitarea monumentelor istorice și a străzilor din această zonă</i>	2008	S
3.	<i>Punerea în valoare în opinia publică, prin campanii de conștientizare, a conservării patrimoniului arhitectural, atât ca element al identității culturale, cât și ca sursă de inspirație și creativitate pentru generațiile prezente și viitoare.</i>	2009	S
4.	<i>Atragerea participării locuitorilor în cadrul procesului de regenerare urbană și constituirea unor structuri de legătură al căror scop principal să fie informarea corectă și permanentă a tuturor autorilor implicați.</i>	2009	S
5.	<i>Modernizarea și dezvoltarea școlilor și grădinițelor existente în toate cartierele în vederea asigurării unei oferte de educație și asistență socială calificate.</i>	2008	S
6.	<i>Înființarea a 2 grădinițe în cartiere (Micălaca zona 300 și Micălaca zona 700).</i>	2009	S
7.	<i>Înființarea la nivelul cartierelor a „Primăriilor de cartier” pentru o relaționare mai apropiată și mai eficientă a cetățenilor cu furnizorii de servicii publice.</i>	2008	S
8.	<i>Continuarea programului de reabilitare termică a clădirilor la nivelul municipiului Arad.</i>	2008	S
9.	<i>Elaborarea unui program în vederea reabilitării și reconversiei zonelor industriale dezafectate.</i>	2009	S
10.	<i>Proiecte de regenerare urbană a zonelor cu populație romă.</i>	2009	S

5. Locuințe

Considerații generale

Conceptul de “locuire” vorbește cel mai bine atât despre ceea ce vedem (realitatea fizică, peisaj urban) cât și despre ceea ce se găsește în spatele a ceea ce este vizibil: dinamica spațiului urban.

Cadrul instituțional al locuirii în România este un sistem ce prezintă disfuncții importante datorate pe de o parte unei situații în care putem constata ca nu sunt suficiente elemente în sistem (zone de responsabilitate ce nu sunt acoperite de niciun actor), iar pe de o altă parte, relațiile între elemente sunt foarte slabe (actorii nu se cunosc între ei, există puține relații de cooperare). Exemple sunt chiriașii evacuați, cazurile sociale grave, tinerii – ANL.

Constatăm din analiza textelor legislative că asociațiilor de proprietari li se acordă responsabilități foarte mari în ceea ce privește administrarea, întreținerea și repararea fondului de locuințe din ansamblurile constituite în perioada comunistă.

Elementele din țările Uniunii Europene ne demonstrează că, deși responsabilitatea gestiunii imobilului revine și acolo proprietarului, și că deși există și acolo structuri echivalente asociației de proprietari, proprietarul nu este însă lăsat singur să găsească soluțiile tehnice și financiare. Mai mult de atât, există proceduri bine stabilite de sprijin în cazurile în care o asociație de proprietari nu reușește să se mențină pe linia de plutire pentru că are datorii către furnizorii de utilități publice și servicii, pentru că intră în incapacitate decizională în cadrul asociației, probleme în ducerea la bun sfârșit a unor angajamente financiare necesare unor investiții ale asociației.

Responsabilitățile legate de investiția pentru renovarea/reabilitarea cadrului fizic la scara urbană includ:

- inițierea de programe de reabilitare urbană;
- comandă a planurilor urbanistice ce trebuie să stea la baza oricărei intervenții de reabilitare;
- corelarea reabilitării la nivel de zonă cu cea la nivel de oraș;
- facilitarea și garantarea accesului la fonduri publice;
- susținerea din taxe și impozite locale a unor costuri de reabilitare urbană a unor zone considerate prioritare.

De asemenea, consiliile locale au obligația să avizeze studii, prognoze, programe de dezvoltare economico – socială, de organizare și amenajare a teritoriului și urbanism, să aprobe unele documentații tehnico-economice pentru lucrări de investiții de interes local și să asigure condițiile de realizare a acestor investiții.

Concluzia care se impune este că administrația locală este un actor în acest sistem, căruia i-au fost acordate, prin descentralizare, roluri foarte importante în ameliorarea locuirii din marile ansambluri și care nu poate să își ducă la îndeplinire acest rol pentru că nu are instrumentele necesare și nici nu are relații în sistem care să îi permită să mai compenseze aceste lipsuri prin externalizarea obligațiilor care i-au fost atribuite.

Un actor cu rol de mediator poate fi sectorul non – guvernamental și non-profit al asociațiilor și fundațiilor. Comparând situația din România cu situația acestui sector din alte țări ale Uniunii Europene putem pune în evidență faptul că, la acest palier, problema se pune atât în termeni de insuficiență numerică a structurilor de acest tip, cât și din păcate, în termeni de relaționare cu alte categorii de actori. ONG –urile care intervin în domeniul locuirii din ansamblurile de blocuri sunt puține și destul de puțin vizibile în dezbateri sau publicații. La nivelul municipiului nostru gradul de implementare al acestor ONG uri este mai mare, comparativ cu media pe țară. Este vorba despre Uniunea Locală a Asociațiilor de Locatari Arad, Asociația pentru Protecția Consumatorilor și Uniunea Profesională a Administratorilor.

Asociațiile profesionale adună și reprezintă specialiștii cu competențe diverse, capabili să dea soluții tehnice sau manageriale privind locuirea la bloc.

Un rol particular de negociere ar putea reveni Uniunii Arhitecților Șefi de Municipii din România (AASMR): grup profesional ce promovează rolul Instituției Arhitect – Șef (responsabil al departamentului de urbanism din cadrul administrației locale). Această structură poate fi o verigă de legătură în sistemul de actori pentru că este, în egală măsură, atât grup profesional cât și corp tehnic al administrației locale (în directă legătură cu decizia politică la acest nivel).

Rolul administrației publice centrale în sectorul locuirii este un rol complex, care trebuie să îmbine activități de reglementare a sectorului, cu activități care țin de stimularea aplicării acestora, precum și cu activități de control.

Programul guvernamental de reabilitare termică a clădirilor de locuit multi – etajate este un pas înainte în asumarea de către administrația centrală a unor responsabilități reale privind calitatea locurii unui număr semnificativ de cetățeni. Din păcate există mari dificultăți în relaționarea acestei categorii de actori cu celelalte elemente din sistem. Pentru punerea în aplicare a acestui program, colaborarea cu administrațiile locale este fundamentală.

O altă lipsă a programului este comunicarea cu „beneficiarii”: este nevoie de mult efort pentru a convinge proprietarii de apartamente să intre într-o procedură nouă și considerată destul de riscantă.

Evaluări ale rezultatelor unor proiecte pilot ne arată că fie și numai 33,3% din costurile reabilitării termice ale unui bloc pot însemna sume enorme. Trebuie deci găsite alte mecanisme de finanțare, care să îmbine în mod creativ fondurile publice cu cele private, și trebuie să existe garanții la împrumuturi altele decât o ipotecă pe singurul bun valoros de care dispune o mare majoritate dintre locuitorii la bloc. Analiza exemplurilor de intervenție de reabilitare/renovare/regenerare urbană a unor perimetre din oraș ale Uniunii Europene ne arată că un proiect de ameliorare a locuirii înseamnă mult mai mult decât reabilitarea termică a unor clădiri de locuit: calitatea spațiilor neconstruite de la nivelul vecinătății imediate, a dotărilor comerciale, a echipamentelor de utilitate publică precum și a infrastructurii edilitare influențează în foarte mare măsură calitatea locuirii.

În acest moment, primăria nu este în măsură să rezolve problemele locuirii colective în ansamblul lor.

Prin urmare trebuie să fie sprijinit **parteneriatul public-public:**

Acest parteneriat există deja prin programul guvernamental de reabilitare termică a construcțiilor de locuit multi - etajate. Deși programul are exclusiv componente tehnice și deși se adresează unei asociații de proprietari și nu este gândită ca formă problemă de încurajare a reabilitării urbane complexe, măsurile acestui program au pus pentru prima dată problema intervenției publice pentru sprijinirea reabilitării parcului privat și respectiv problema parteneriatului între Minister și Primărie.

Parteneriatul public – privat

Parteneriatele între autorități și entități ale sectorului privat în scopul furnizării infrastructurii publice, facilitățile comunitare, serviciile etc. există și ele dar până acum nu în domeniul reabilitării urbane complexe a ansamblurilor de locuit. Astfel de parteneriate sunt caracterizate de împărțirea investiției, a riscului și a beneficiilor între parteneri.

Evoluția economică de-a lungul perioadei de tranziție a determinat schimbări și în politica sectorului locativ:

- Privatizarea – care a contribuit la promovarea drepturilor de proprietate, dar a determinat și o drastică reducere a fondului de locuințe de stat și a condus la apariția unor dificultăți majore în legătură cu satisfacerea cererii de locuințe și a coeziunii sociale.
- Descentralizarea – care a încurajat apariția și dezvoltarea sectorului privat, dar a determinat totodată o scădere drastică a fondurilor publice investite în construcția de locuințe și în infrastructură.

Privind însă la mărimea suprafeței locuibile se poate observa că această suprafață este mai mică decât în orice alt loc din Europa cu aproximativ 15 mp/persoană. Această problemă a supra-aglomerării se poate rezolva numai prin realizarea de noi construcții de locuințe, însă indicele de reînnoire a fondului locativ a scăzut drastic după 1990, sectorul privat nereușind să compenseze diminuarea fondurilor de stat alocate pentru construcția de locuințe.

Reducerea numărului de locuitori și îmbătrânirea populației ar trebui să reducă cererea de locuințe, însă creșterea numărului de proprietari de locuințe și suprafața utilă redusă pe persoană menține o cerere semnificativă de noi locuințe.

Aproximativ 67% din fondul de locuințe existent a fost construit după 1960. Aceste clădiri sunt afectate de calitatea slabă a izolației termice și de procesul de deteriorare continuă. Privatizarea a făcut ca reabilitarea să devină și mai dificil de realizat, întrucât foarte puțini proprietari realizează faptul că locuința lor are în mod real nevoie de îmbunătățiri.

Furnizarea de locuințe este puternic influențată de privatizarea masivă din ultimii 20 de ani, de volumul redus al noilor construcții și de investițiile insuficiente în fondul de locuințe existent. Oricum, privatizarea a contribuit la posibilitatea de a avea o locuință. Situația este diferită în cazul gospodăriilor care intră pe piața imobiliară în ziua de astăzi. Patru categorii de persoane sunt afectate în mod special de penuria de locuințe accesibile: tinerii, chiriașii locuințelor retrocedate, persoanele care se mută dintr-o localitate în alta, cazurile sociale.

Ca în toate celelalte țări aflate în tranziție, privatizarea masivă a locuințelor închiriate a generat dificultăți majore în administrarea locuințelor. Sectorul public nu numai că a transferat fizic locuințele către ocupanții acestora, dar a transferat și responsabilitatea întreținerii clădirilor, în mod special a părților comune pentru a acoperii costurile curente și de întreținere și pentru a asigura luarea deciziilor de către proprietari într-un cadru reglementat. Ca prima consecință clădirile practic au rămas neîntreținute timp de câțiva ani. Odată cu introducerea Legii 114/1996, au fost introduse condițiile generale de organizare și funcționare a asociațiilor de locatari, inclusiv reglementări pentru întreținerea locuințelor. Astăzi deja o mare parte a asociațiilor de proprietari au desemnat administratori ai clădirilor în cele mai multe cazuri unul dintre proprietari. Se estimează că până în 2010 toate asociațiile de proprietari vor fi organizate în acest mod, companiile profesionale de administrare a clădirilor nefiind încă larg răspândite.

A.N.L. a fost înființată prin Legea 152/1998 ca instituție de interes public cu finanțare proprie. Principalul său obiectiv este asigurarea dezvoltării pieței de locuințe. De la înființarea sa, această instituție a fost privită ca o soluție practică pentru problemele existente privind locuințele și ca un mijloc adecvat prin care statul poate furniza asistență cetățenilor săi. În prezent, ANL funcționează în subordinea Ministerului Dezvoltării Lucrărilor Publice și Locuințelor. Agenția deține o rețea națională de oficii teritoriale și colaborează cu constructori instituții financiare, autorități ale administrației locale și centrale și organizații străine. Cele două programe principale ANL se concentrează pe:

- a. noi construcții de locuințe finanțate ipotecar
- b. furnizarea de locuințe închiriate tinerilor sub 35 de ani

În conformitate cu prevederile art. 38 par.6 punctul 17, consiliile locale asigură cadrul general de dezvoltare a locuințelor sociale, fiind în proprietatea unităților administrativ teritoriale și în administrarea acestora. Consiliile locale au și mijloacele financiare necesare pentru dezvoltarea acestor tipuri de construcții.

Cel mai important document juridico – financiar pentru dezvoltarea strategiilor locale în domeniul locuirii rămâne bugetul local. Nu există prevăzută prin lege nicio prevedere care să stipuleze un procentaj minim care ar trebui alocat bugetului local în domeniul locuirii. Este decizia consiliilor locale de a trasa și a afecta anumite sume de bani pentru construcția de noi unități locative.

Deși numărul total al locuințelor existente la nivelul municipiului Arad nu a înregistrat modificări majore, se remarcă o diminuare considerabilă a numărului de locuințe aflate în proprietate publică.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2005
Locuințe existente–total număr	71.245	71.342	71.405	71.503	71.592	71.710	72.071
Locuințe în proprietate publică - total număr	9.991	7.532	6.416	6.416	6.415	6.175	96
Locuințe din fonduri private	60.603	63.159	64.338	64.436	65.177	65.535	71.975

Numărul gospodăriilor populației	65137
Numărul persoanelor care alcătuiesc gospodăriile populației	169093
Numărul camerelor de locuit (inclusiv din ULN)	170016
Suprafața camerelor de locuit - mp (inclusiv din ULN)	2771022
Numărul locuințelor - total (inclusiv ULN)	71458
Numărul locuințelor permanente (LP)	66370
Numărul locuințelor sezoniere (LS)	5006
Numărul unităților locuite din necesitate (ULN)	82
Numărul gospodăriilor din locuințele permanente	64703
Numărul gospodăriilor din locuințele sezoniere	352
Numărul gospodăriilor din unitățile locuite din necesitate	82
Numărul LPS cu formă de proprietate privată	67254
Numărul LPS cu formă de proprietate de stat	3747
Numărul LPS cu formă de proprietate privată de grup	126
Numărul LPS cu formă de proprietate a cultelor religioase	249

GOSPODĂRII, LPS, ULN; CAMERE SI SUPRAFETE

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD
RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI AL LOCUINȚELOR 2002

NUMĂRUL LPS, DUPĂ FORMA DE PROPRIETATE SI DOTĂRI
NUMĂRUL LOCUINTELOR PERMANENTE SI SEZONIERE DOTATE CU:

apă în locuință	67342
canalizare din rețea	59081
canalizare sistem propriu	7464
instalație electrică	70876
termoficare	47347
centrală termică	6435
baie în locuință	61040
baie în afara locuinței	1091
bucătărie în locuință	67677
bucătărie în afara locuinței	941

apă în locuință	3178
canalizare din rețea	2794
canalizare sistem propriu	310
instalație electrică	3674
termoficare	1184
centrală termică	181
baie în locuință	1947
baie în afara locuinței	208
bucătărie în locuință	3261
bucătărie în afara locuinței	48

NUMĂRUL LOCUINTELOR PERMANENTE SI SEZONIERE
CU FORMĂ DE PROPRIETATE PRIVATĂ DOTATE CU:

apă în locuință	63827
canalizare din rețea	55992
canalizare sistem propriu	7113
instalație electrică	66831
termoficare	45992
centrală termică	6201
baie în locuință	58880
baie în afara locuinței	787
bucătărie în locuință	64150
bucătărie în afara locuinței	867

Sursa: Direcția Județeană de Statistică ARAD
 RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI SI AL LOCUINTELOR 2002

NUMĂRUL LOCUINTELOR
PERMANENTE SI SEZONIERE
CU FORMĂ DE PROPRIETATE DE STAT
DOTATE CU:

NUMARUL LPS, DUPA FORMA DE PROPRIETATE SI DOTĂRI

NUMĂRUL LOCUINTELOR PERMANENTE SI SEZONIERE CU FORMĂ DE PROPRIETATE PRIVATĂ DE GRUP DOTATE CU:

apă în locuință	100
canalizare din rețea	92
canalizare sistem propriu	7
instalație electrică	125
termoficare	77
centrală termică	2
baie în locuință	31
baie în afara locuinței	67
bucătărie în locuință	53
bucătărie în afara locuinței	0

NUMĂRUL LOCUINTELOR PERMANENTE SI SEZONIERE CU FORMĂ DE PROPRIETATE A CULTELOR RELIGIOASE DOTATE CU:

apă în locuință	237
canalizare din rețea	203
canalizare sistem propriu	34
instalație electrică	246
termoficare	94
centrală termică	51
baie în locuință	182
baie în afara locuinței	29
bucătărie în locuință	213
bucătărie în afara locuinței	26

Prin Hotărârea nr. 335/2002 a Consiliului Local al Municipiului Arad s-a aprobat transmiterea în folosință gratuită către Agenția Națională pentru Locuințe a două terenuri din Municipiul Arad, cartierul Micălaca Est II în suprafață de 31.887 mp.

Guvernul României prin anexa nr. 1 la Hotărârea nr. 1506/2004 a aprobat execuția a două obiective de investiții și indicatorii tehnico – economici pentru construirea de locuințe pentru tineri destinate închirierii în municipiul Arad pentru amplasarea din zona Micălaca Est II și Micălaca Est III care se vor realiza prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe București.

În luna aprilie 2003 s-au încheiat două convenții între Consiliul Local al Municipiului Arad și Agenția Națională pentru Locuințe București pentru atribuirea terenurilor în folosință gratuită pentru cele două obiective (fiind transmise la Agenția Națională pentru Locuințe).

Blocuri de locuințe Micălaca Est II

Consiliul Local al Municipiului Arad prin fonduri de la bugetul local a concurat la elaborarea Studiului de Fezabilitate și a înaintat către Agenția Națională pentru Locuințe acest studiu în vederea aprobării.

De asemenea, Consiliul Local al Municipiului Arad a contribuit la obținerea Certificatului de Urbanism și a avizelor necesare pentru realizarea utilităților.

Prin adresa nr. 2105/2006, Agenția Națională pentru Locuințe a comunicat Primăriei Arad faptul că obiectivul este cuprins la cofinanțare a Băncii de Dezvoltare a Comunității Europene în perioada 2006 – 2008.

S.C. Proiect Arad SA, proiectantul Studiului de Fezabilitate, a câștigat și elaborarea fazelor de proiectare PT + CS + DE ale obiectivului termenul de finalizare a acestora și transmiterea către Agenția Națională pentru Locuințe fiind 8.12.2006

Regimul de înălțime a blocurilor este S +P +3E +M

Numărul total de apartamente este 128 din care:

-apartamente cu 1 cameră 30

-apartamente cu 2 camere 98

Primăria Municipiului Arad a organizat licitația de proiectare a utilităților în data de 23.01.2007 pentru ambele obiective de investiții.

Blocuri de locuințe Micălaca Est III

Consiliul Local al Municipiului Arad prin fonduri de la bugetul local a concurat la elaborarea Studiului de Fezabilitate și a înaintat către Agenția Națională pentru Locuințe acest studiu în vederea aprobării.

De asemenea Consiliul Local al Municipiului Arad a contribuit la obținerea Certificatului de Urbanism și a avizelor necesare pentru realizarea utilităților.

Prin adresa nr. 11. 489/2006, Agenția Națională pentru locuințe a comunicat Primăriei Arad posibilitatea cuprinderii la finanțare în anul 2007 a acestui obiectiv din surse ale Băncii de Dezvoltare a Comunității Europene și ale bugetului de stat.

Proiectantul Studiului de Fezabilitate este SC Proiect Arad SA.

Pentru întocmirea fazelor de proiectare PT + CS ale obiectivului Agenția Națională pentru Locuințe București va organiza licitație pentru elaborarea acestora.

Regimul de înălțime a blocurilor este S+P+3E+M iar numărul total de apartamente este 128 din care:

- apartamente cu 1 cameră 30
- apartamente cu 2 camere 98

Amplasamente aprobate prin HCLM Arad pentru locuințe viitoare

- Micălaca Est II – etapa a II a S + P + 3E + M 120 apartamente
- Micălaca Est III – etapa a II a S+ P+ 3E +M 120 apartamente

În anul 2005 Primăria Municipiului Arad a achiziționat imobilul din Arad, Strada Frunzei, și a procedat la reabilitarea acestuia. Blocul a fost dat în folosință la finele anului 2007.

În acest bloc au fost amenajate:

- 20 de apartamente cu o camera, bucătărie, baie, hol – suprafață 32,91 mp
- 5 apartamente cu o cameră, bucătărie, baie, hol – suprafață 31,64 mp
- 5 apartamente cu două camere, baie, hol - suprafața 49.89 mp

- Adăpost antiatomic la subsol - suprafață 82,19 mp
- Racordări utilități
- Racord apă potabilă 4ml
- Racord canal menajer 45 ml
- Racord canal pluvial 95 ml
- Racord și branșament gaze naturale 95 ml
- Centrală termică cu funcționare pe gaze naturale Suprafață 11,00 mp

Valoare totală investiție: 2.255.723 lei

- valoare de achiziție a blocului: 324.503 lei
- lucrări de amenajare: 1.913.220

Investiții realizate în perioada 2004 – 2007

- Amenajarea de locuințe sociale în imobilul din Arad, strada Frunzei nr. 2 – valoarea finală: 2.112 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2007; data începerii investiției: iulie 2006
- 12 locuințe sociale pentru sinistrații Arad, str. Tarafului – valoare finală: 1.095 mii lei; data punerii în execuție: martie 2006; data începerii investiției: septembrie 2005

Investiții în locuințe ANL - uri

- 48 apartamente realizate
- 124 apartamente sunt în curs de realizare în Cartierul Micalaca

Investiții în locuințe - Micalaca Est

În cadrul acestui obiectiv se vor construi 128 apartamente din care 30 apartamente cu o cameră și 98 apartamente cu două camere.

Investiții în locuințe Strada Tarafului

12 Locuințe sociale pentru sinistrați cu utilitățile necesare
**Lucrările au început în toamna anului 2005
și au fost finalizate în anul 2006,
construindu-se pentru sinistrații din primăvara anului 2005,
12 apartamente cu câte două camere,
bucătărie, hol și cămară de lemne.**

Locuințe sociale pentru romi

**S-a realizat o incintă în care s-au construit 3 imobile,
în total 10 apartamente cu câte două camere,
bucătărie, baie și cămară de alimente.**

Investiții în locuințe Strada Frunzei

În anul 2005 Primăria Municipiului Arad a achiziționat un blocul, a elaborat documentațiile de execuție, iar în anul 2006 au început lucrările de execuție.

În acest imobil se vor amenaja 30 apartamente din care 25 apartamente cu câte o cameră și 5 apartamente cu câte 2 camere.

Lucrările de execuție sunt finalizate iar locuințele au fost repartizate la finele anului 2007. Beneficiarii locuințelor sunt foști chiriași evacuați din imobilele retrocedate

Investiții în locuințe Strada Tarafului

**Se vor construi 7 blocuri cu 436 apartamente
Valoarea investiției se va ridica la 6 milioane euro.**

Oferte de locuințe

În perioada 12 – 14 aprilie 2007, Primăria municipiului Arad a organizat cea de-a doua ediție a „**Târgului Ofertelor de Locuințe – Arad**”. Scopul acestei manifestări a fost prezentarea către publicul interesat a ofertei actuale de construcții noi, respectiv locuințe colective și case unifamiliale la nivelul municipiului Arad, precum și a ofertei în materie de credite ipotecare imobiliare.

Comparativ cu anul precedent, numărul de vizitatori s-a dublat, aspect foarte apreciat de către firmele expozante. Practic, pe parcursul celor trei zile, toate standurile au fost ocupate în proporție de 90% de persoane care au venit să se intereseze de posibilitatea de a achiziționa o locuință, dar și de condițiile în care pot obține un credit. Acest fapt poate fi explicat prin creșterea veniturilor populației, dar și de faptul că acest târg facilitează relația client – constructor – bancă. Astfel, persoanele interesate de achiziția unei locuințe au venit în cunoștință de cauză, atrase de posibilitatea contractului direct atât cu constructorii, cât și cu instituțiile care pot oferi credite, târgul reprezentând cea mai bună oportunitate în acest sens.

Din partea instituțiilor financiare și-au prezentat ofertele diverse de finanțare: ABN Amro Bank, Banca Comercială Română, Banca C.R. Firenze România, Banca Românească, BRD Group Societe Generale, Banca Transilvania, Domenia Credit, Volksbank.

Oferta de locuințe a fost foarte diversificată, cuprinzând condominii cu apartamente de 1-4 camere, apartamente tip Penthouse sau Samantha, case duble familiale sau vile situate în cartiere rezidențiale.

Oferte prezentate în cadrul târgului:

Alglass (Bloc de locuințe cu 107 ap. de 2 camere pe str. Bucegi; Bloc de locuințe cu 16 ap. de 1 și 3 camere pe str. Oituz; Onix Residence: 8 case cu 4 camere pe str. R. Ciorogariu; Panoramic Residence: Condominiu cu 24 ap. și 2 penthouse-uri pe malul Mureșului, în Ar. Nou);

Amahouse (Construcție case din lemn);

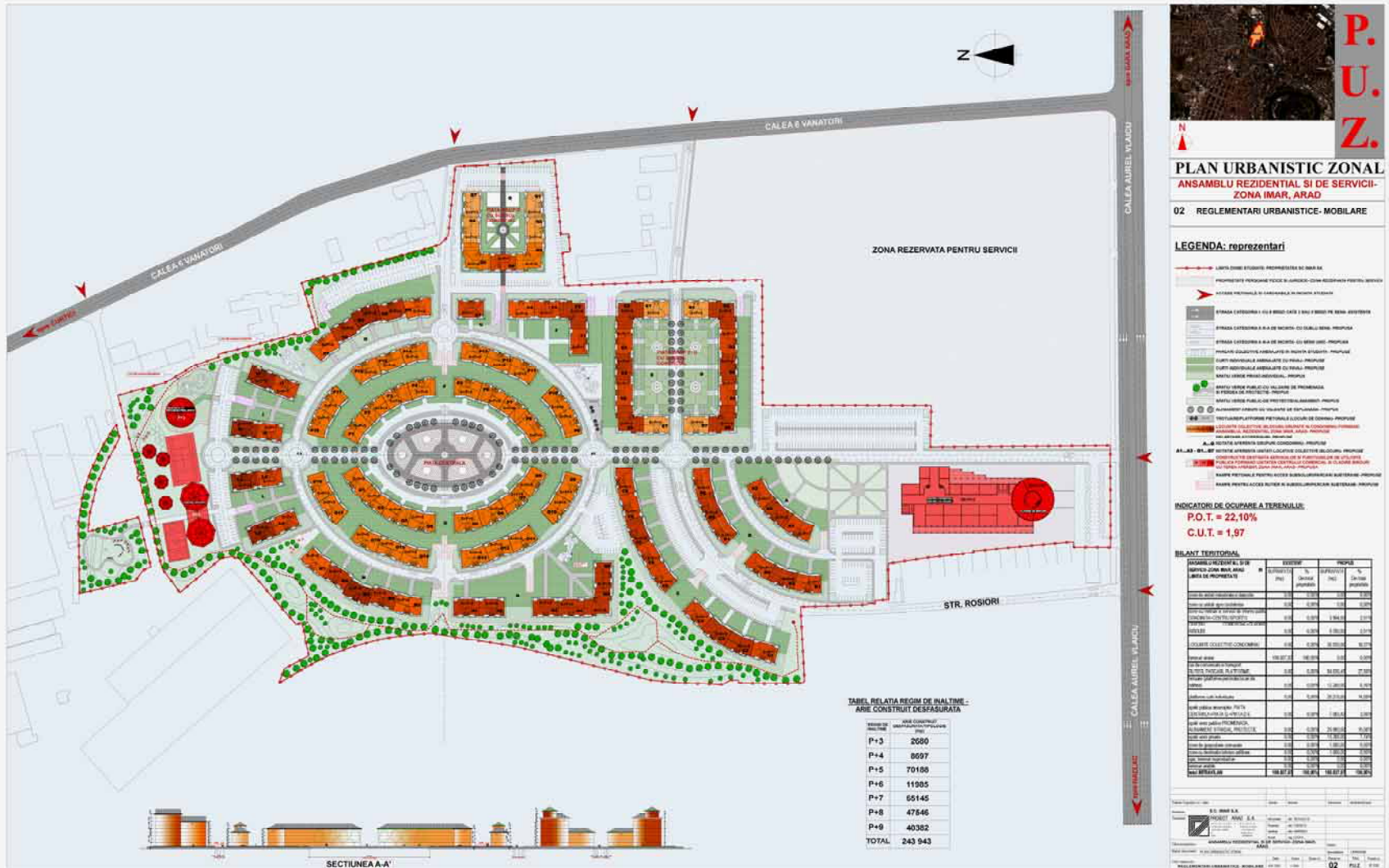
Amarad (2 Blocuri de locuințe cu 50 ap. de 1-3 camere în zona Selgros; Bloc de locuințe cu 38 ap. de 1-4 camere pe str. Aurel Vlaicu, Bl. X 42);

Arcada Invest (Un bloc cu 100 ap. de 1-3 camere pe str. Oituz);
Ariola Invest (1.000 case (Șos. Spre Vladimirescu, pe partea st.);
ARED UTA (Arad Real Estate Development, 1 bloc cu 60 apartamente UTA; 11 blocuri cu 60 ap.);
Ar West Euro Construct (8 vile în Grădiște (lângă Sanevit))
Bermo Group (Complex Axa 2: 18 vile pe Str. Armoniei; 2 blocuri cu 70 ap. în zona Kaufland; un bloc cu 55 ap. în zona Orizont)
Imoinvest Co (2 blocuri cu 72 ap. în zona 300 (Euromedic))
Imotrust (Un bloc cu 72 ap. pe str. L. Rebreanu; 18 case în Sânicolaul Mic)
Real Investments (Cartierul verde: 60 case; 6 apartamente Str. Gr. Alexandrescu)
Tehnodomus (4 blocuri cu 80 ap. de 2 cam. În Micălaca Est (zona Selgros))

Menționăm și **Târgul Ar – Invest**, aflat la cea de-a doua ediție între 20 – 23 septembrie 2007, un loc de întâlnire pentru cei mai reprezentativi actori ai unei piețe deosebit de dinamice, cea a investițiilor și a afacerilor imobiliare. Târgul oferă posibilitatea tuturor participanților să obțină o serie de informații concrete pe tematica investițiilor și a sectorului imobiliar, despre oferte imobiliare actuale și de perspectivă, despre ocazii de afaceri și despre noutățile privind finanțările nerambursabile care pot fi obținute pentru investiții, și cele mai avantajoase credite.

Oferta dezvoltătorilor imobiliari cuprinde apartamente sau case în zone rezidențiale noi, localizate în municipiul și județul Arad, dar și în alte zone ale țării. Propunerile unor agenți imobiliari reprezentative întregesc oferta imobiliară. Băncile, cu cele mai interesante propuneri de credite pentru domeniul imobiliar și al investițiilor sunt prezente în târg pentru a da informații complete, precum și cu oferte de soluții financiare pentru investitori.

Investiții în locuințe PUZ complex locuințe IMAR

Obiectiv strategic

- *Promovarea unei politici active și crearea unui cadru propice încurajării construcției de locuințe în vederea asigurării accesului fiecărei familii (fiecărui cetățean) la condiții locative decente*

Obiective - locuințe

- Construcția de locuințe standard de închiriat pentru persoanele evacuate din imobilele retrocedate pentru pensionari, tineri salariați și alte categorii cu probleme sociale, finanțate din surse bugetare și credite externe
- Îmbunătățirea condițiilor de viață, prin refacerea fondului locativ existent și a utilităților
- Sprijinirea activității A.N.L. privind asigurarea amplasamentelor necesare construcției de locuințe
- Construirea de locuințe sociale
- Reabilitarea termică a locuințelor
- Limitarea riscului seismic al construcțiilor
- Construirea de noi cartiere de locuințe

Plan de acțiune

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, Mediu, lung)
<i>1.</i>	<i>Complex de locuințe colective Sânicolaul Mic blocuri</i>	<i>2009</i>	<i>S</i>
<i>2.</i>	<i>Blocuri de locuințe 128 apartamente Micălaca Est (Blocuri ANL) – finalizare</i>	<i>2009</i>	<i>S</i>
<i>3.</i>	<i>Complex de locuințe colective Sânicolaul Mic – 4 blocuri tip garsoniere (200 apartamente)</i>	<i>2011</i>	<i>M</i>
<i>4.</i>	<i>Blocuri locuințe Micălaca Est 368 apartamente</i>	<i>2012</i>	<i>M</i>

6. Spații verzi

Legătura dintre om și mediul natural este indisolubilă. Cu toate că s-a ajuns la un nivel ridicat de civilizație, acest grad de dependență nu s-a estompat, dimpotrivă chiar, s-a accentuat, deoarece toate resursele necesare supraviețuirii, de la materii prime la alimente, provin din mediul înconjurător. În schimb, cu predilecție în marile orașe, omul a modificat puternic mediul înconjurător transformându-l în funcție de necesitățile sale.

Acest mediu artificial are însă numeroase consecințe negative, care se manifestă prin degradarea sănătății, a comportamentului etc. Fiind conștient de aceste aspecte neplăcute, omul și-a creat o punte înspre natură, prin intermediul spațiilor verzi, o punte aflată într-un echilibru precar datorită curenților financiare, administrative, sociale sau politice, care se manifestă cu intensitate diferită în timp și spațiu.

Conform Legii nr. 24 din 15 ianuarie 2007, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane, Statul recunoaște dreptul fiecărei persoane fizice la un mediu sănătos, accesul liber pentru recreere în spațiile verzi proprietate publică, dreptul de a contribui la amenajarea spațiilor verzi, la crearea aliniamentelor de arbori și arbuști, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare.

Autorităților administrației publice locale le revine obligația de a lua toate măsurile pentru crearea spațiilor verzi, care se vor realiza în baza documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului, aprobate conform legii, prin transformarea terenurilor neproductive, a altor categorii de terenuri și a celor eliberate de construcții ori prin aplicarea unor metode alternative, pe baza unor proiecte de specialitate peisagistică și urbanism. De asemenea, autorităților administrației publice centrale și locale le revine și obligația de a asigura finanțarea materialului dendricol și a lucrărilor aferente necesare pentru amenajarea terenurilor și regenerarea vegetației în spațiile verzi proprietatea acestora. Proiectele de amenajare specifică se elaborează de către specialiști în domeniul arhitecturii peisagistice, al urbanismului, al horticulturii și forestier. Lucrările de amenajare se execută cu material forestier și floricol, adaptat climei, provenit din pepiniere și alte plantații de arbuști decorativi, care, prin proprietățile lor biologice și morfologice, au o valoare estetică și ecologică și nu afectează sănătatea populației și biosistemele existente deja în zonă.

Pentru protecția și conservarea spațiilor verzi, persoanele fizice au următoarele obligații:

- a) să nu arunce niciun fel de deșeuri pe teritoriul spațiilor verzi;
- b) să respecte regulile de apărare împotriva incendiilor pe spațiile verzi;
- c) să nu producă tăieri neautorizate sau vătămări ale arborilor și arbuștilor, deteriorări ale aranjamentelor florale și ale gazonului, distrugeri ale mușuroaielor naturale, cuiburilor de păsări și adăposturilor de animale, ale construcțiilor și instalațiilor utilitare și ornamentale existente pe spațiile verzi;
- d) să nu ocupe cu construcții provizorii sau permanente zonele inventariate ca spații verzi.(art.7)

Persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate, au următoarele obligații:

- a) să asigure integritatea, refacerea și îngrijirea spațiilor verzi aflate în proprietatea lor;
- b) să contribuie, prin crearea de spații verzi, la prevenirea alunecărilor de teren, combaterea salinizării și înmlăștinirii prin lucrări de drenaj și lucrări de combatere a eroziunii solului pe baza avizelor și a acordurilor autorității centrale pentru protecția mediului și gospodărirea apelor;
- c) să coopereze cu autoritățile teritoriale și centrale pentru protecția mediului, cu cele ale autorității centrale pentru amenajarea teritoriului și cu autoritățile administrației publice locale la toate lucrările preconizate în spațiile verzi și să facă propuneri pentru îmbunătățirea amenajării acestora;
- d) să nu diminueze suprafețele inventariate ca zone verzi.(art.8)

Prin administrarea spațiilor verzi se asigură îndeplinirea **următoarelor obiective:**

- a) protecția și conservarea spațiilor verzi pentru menținerea biodiversității lor;
- b) menținerea și dezvoltarea funcțiilor de protecție a spațiilor verzi privind apele, solul, schimbările climatice, menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației, protecției mediului și asigurării calității vieții;
- c) regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi;
- d) elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri privind aducerea și menținerea spațiilor verzi în starea corespunzătoare funcțiilor lor;
- e) identificarea zonelor deficitare și realizarea de lucrări pentru extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație;
- f) extinderea suprafețelor ocupate de spații verzi, prin includerea în categoria spațiilor verzi publice a terenurilor cu potențial ecologic sau sociocultural.

Întreținere spații verzi

Întreținerea spațiilor verzi se asigură de către proprietarii și administratorii acestora, care sunt obligați să ia măsurile necesare pentru întreținerea acestora.

Proprietarii și administratorii de spații verzi sunt obligați să asigure măsurile privind siguranța persoanelor care pot fi afectate de ruperile și desprinderile arborilor și elementelor acestora, ca urmare a gradului de îmbătrânire avansat sau a stării fitosanitare precare.

Proprietarii și administratorii de spații verzi sunt obligați să asigure drenarea apelor în exces de pe suprafața spațiilor verzi, în rețeaua de preluare a apelor pluviale.

Protecție spații verzi

Protecția spațiilor verzi, a dotărilor specifice sau mobilierului urban specific este asigurată de către proprietarii și administratorii acestora și prin intermediul instituțiilor de ordine publică abilitate conform legislației în vigoare.

Instituțiile de ordine publică sunt obligate să acorde ajutorul solicitat de proprietarii și administratorii spațiilor verzi în vederea prevenirii și combaterii acțiunilor ilicite de deteriorare sau distrugere a obiectivelor și vegetației din spațiile verzi.

Conform Ordonanței de Urgență Nr. 114 din 17 octombrie 2007 pentru modificarea și completarea [Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005](#) privind protecția mediului, schimbarea destinației terenurilor amenajate ca spații verzi și/sau prevăzute ca atare în documentațiile de urbanism, reducerea suprafețelor acestora ori strămutarea lor este interzisă, indiferent de regimul juridic al acestora.

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan **o suprafață de spațiu verde de minimum 20 mp/locuitor, până la data de 31 decembrie 2010, și de minimum 26 mp/locuitor, până la data de 31 decembrie 2013.**

Suprafața inventariată a spațiilor verzi din municipiul Arad este de 972.066 mp structurată după cum urmează:

- Gazon: 832.772 mp
- Trandafiri: 10.257 mp
- Gard viu: 26.883 mp
- Flori: 6.248 mp

Spațiile verzi din municipiul Arad sunt reprezentate de următoarele obiective: Bulevardul Revoluției, Parcul Eminescu și Palatul Cultural, Tribunalul, Parcul Copiilor, Faleză Mureș, Parcul Malul Mureșului, Parcul Pădurice, Scuarul C. Iacob, Piața Avram Iancu, Parcul Reconcilierii, Piața Romană, Calea Timișorii, Zona Aeroport, Calea Aurel Vlaicu, Piața U.T.A., Piața Gării, Piața Spitalului, Scuarul Sala Polivalentă, Scuarul Billa, Spații verzi cartier Bujac, Spații verzi cartier Gai, Spații verzi cartier Micălaca, Zona verde Cetate, Ștrand Neptun, Pădurea Ceala.

Din suprafața de 972.066 mp, suprafața de 220.600 mp o reprezintă parcurile, după cum urmează:

- Parcul Eminescu	2,20 ha
- Parcul Copiilor	1,90 ha
- Parcul Europa	8,40 ha
- Zona Pădurice	2,50 ha
- Parcul Reconcilierii	1,05 ha
- Piața Avram Iancu	0,92 ha
- Piața Sporturilor	1,83 ha
- Ștrand Vechi – Școala Sport	0,74 ha
- Ștrandul Neptun	2,00 ha
- Parcul Tudor Arghezi	0,33 ha
- Faleză Mureș (sp. amenajat)	6,86 ha

Pentru ca orașul Arad să devină un oraș al parcurilor, o oază de verdeață în peisajul monoton al câmpiei, este necesară o regândire a politicii locale în acest domeniu.

Spațiile verzi pot avea un rol important și în îmbunătățirea factorilor de mediu din oraș. În acest sens pot fi luate măsuri care să ducă la:

- constituirea unor perdele forestiere în lungul drumurilor de centură, care reduc nivelul poluării fonice și cantitatea de suspensii solide din aer
- plantarea cu arbori a spațiilor limitrofe zonelor industriale noi
- realizarea unei centuri de protecție climato – igienică în jurul orașului

Ștrandul Neptun

Este unul din obiectivele importante ale orașului, care atrage în sezonul estival un număr mare de oameni. Cu cele peste 28 ha ale sale, ștrandul Neptun este al doilea în Europa ca suprafață, dar necesită o extindere pentru a soluționa cererea existentă.

În contextul integrării cetății Aradului în viața culturală și socială a orașului, ștrandul Neptun se poate extinde până la podul rutier ce leagă Micălaca de Subcetate. Realizarea unor căi de legătură cu cetatea și organizarea unor acțiuni cu caracter sportiv sau cultural vor reliefa și mai mult importanța ștrandului.

S-ar impune, de asemenea, amenajarea corespunzătoare a malurilor Mureșului în perimetrul orașului și transformarea acestora în locuri de promenadă.

Arbori rari cultivați în Municipiul Arad

Pe străzile din municipiul Arad s-au determinat un număr de **38 de arbori seculari**, printre care: platan, castan, frasin, plop, salcâm, salcie, tei.

Inventarul speciilor de plante lemnoase spontane sau cultivate în Municipiul Arad, în perioada 1994 – 2005, cuprindea 403 dendrotaxoni. Nouă taxoni arborescenți și unul arbustiv, rari pentru dendroflora României, sunt cultivați în spațiile verzi publice sau pe terenurile private din Arad.

Cupressus sempervirens L – Chiparosul, originar din Grecia și Creta, decorativ prin portul sau columnar și prin frunzișul persistent. Deși sensibile la temperaturile scăzute din timpul iernilor de la noi, cele câteva exemplare cultivate în curtea Episcopiei Ortodoxe (Str. Episcopiei nr.60 – 62) vegetează bine.

Calocedrus decurrens Florin – Arbore rășinos de talie mare, asemănător cu tuia gigantică, cu conurile de cca. 2,5cm. Singurul exemplar întâlnit în Arad se află în curtea imobilului de pe Str. Octavian Goga nr. 42, este monumental și are peste 100 de ani.

Ginkgo Biloba L – Arborele pagodelor, originar din Extremul Orient, specie dioică, cu frunzele în formă de evantai, bilobate, căzătoare. Întâlnit în Arad în Piața Caius Iacob (3 exemplare), Cimitirul Evreiesc (un exemplar), Str. Hector nr. 20 (un exemplar), str. Horia nr.8 (un exemplar). Cel mai frumos exemplar este unul din Scuarul din Piața Caius Iacob, are 15 m înălțime, este femel și fructifică anual.

Acer platanoides L” Schwedleri” – Paltin de câmp cu frunzele primăvara roșii – sanguinee, mai târziu devenind verzi – roșcate până la verzi măslinii, pețiolul și nervurile rămân tot timpul roșii. Întâlnit în Arad pe Calea 6 Vânători (1 exemplar) și în Piața Avram Iancu (3 exemplare).

Acer pseudoplatanus L „Leopoldii” – Paltin de munte cu frunzele mature punctate sau maculate foarte dens cu galben – deschis sau galben – alburiu. Un exemplar deosebit de frumos se află în fața Gării, iar altul în Parcul Eminescu în spatele Palatului Administrativ.

Liriodendron tulipifera L – Arbore lelea, specie de talie mare, originară din America de Nord, ornamentală atât prin portul său cât mai ales prin frunzele și florile sale. Înfloarește în iunie – iulie, florile fiind solitare, campanulate, asemănătoare celor de lelea. Poate fi văzut în Arad, în Parcul Copiilor, lângă Muzeul Județean – Secția Științele Naturii (1 exemplar), precum și în curtea de pe Str. Hector nr. 20 (1 exemplar).

Quercus macrocarpa Michx. – Stejar originar din estul SUA și Canada, interesant în special prin ritidomul său adânc crăpat și solzos, caracteristic și lăstarilor tineri. Singurul exemplar din Arad este cultivat în Cimitirul Evreiesc.

Robinia hispida L – Salcâm roșu, specie arbustivă (3 metri) cu port arborescent, deosebit de decorativă prin florile sale roze până la palid – purpurii mai mari decât la salcâmul comun. Se înmulțește preponderent prin altoire. Din păcate în Arad îl întâlnim numai în Gai pe strada Grozăvești nr.14, într-un singur exemplar.

Robinia pseudoacacia L „Unifoliola” – Salcâm cu frunza simplă, este un cultivar care prezintă frunze cu o singură foliolă terminală mare și uneori cu încă 2 – 7 foliole laterale mici. Arborele nu are spini și în Arad se află numai în Parcul Eminescu(1 exemplar).

Sophora japonica L „Pendula” – Salcâm japonez cu ramurile pendule și frunzele cu limbul ondulat, înmulțit prin altoire. Cele 2 exemplare din Arad sunt înaintate în vârstă, scorburoase și au intrat într-un evident regres fiziologic, ele găsindu-se unul în Parcul Eminescu, în spatele Palatului Administrativ, iar celălalt în Scuarul din fața Hotelului Continental.

Locuri de joacă

Total locuri de joacă realizate sau modernizate – 58 locații

Total valoare locuri de joacă: 1.395.812 RON (TVA inclus)

Localizare:

1. Parcul copiilor
2. Micălaca, blocurile ANL
3. Biserica Ortodoxă Gai
4. 6 Vânători
5. Piața Caius Iacob
6. Strada Frunzei
7. Strada Predeal
8. Calea Aurel Vlaicu, bl.X12
9. Strada Cărămidarilor, Alfa
10. Strada Steagului, Sânicolaul Mic
11. Subtraversarea CFR
12. Strada Zalău, bl.506
13. Strada Simfoniei
14. Strada Săvârșin
15. Bulevardul Revoluției nr. 28 - 36
16. Aleea Saturn bl A11
17. Aleea Saturn bl A12
18. Aleea Saturn bl A17
19. Strada Poetului, la Johanna
20. Strada Brezoianu
21. Strada Făt – Frumos, bl.A3-A4
22. Aleea Hațeg
23. Strada Streiului, Confecții
24. Strada Posada, Școala Generală 20
25. Școala Generală nr. 12, Micălaca
26. Școala Generală nr. 13, Grădiște
27. Aleea Caransebeș, Aradul Nou
28. Strada Abatorului
29. Cartierul Gai

30. Pod rutier Micalaca
31. Parcul 23 August
32. Str. Zalău, bl. 527
33. Str. Simion Popa
34. Str. Prieteniei, bl. 134
35. Bl.331, în spate la Billa
36. Poetului colț cu Oltului
37. Str. Fluturilor, nr. 38
38. Vlaicu, benzinăria Mol
39. Vlaicu, benzinăria Lukoil
40. Vlaicu, bl. I5
41. Str. Ursului
42. Str. Independenței
43. Str. P. Maior colț cu Trotușului
44. Parcul copiilor (modulul vechi)
45. Parcul Europa
46. Str. Gorunului
47. Grădinița 10, str. P. Rareș
48. Str. Muncii, în spate la Cotta
49. Aleea Muncii, în spatele punctului termic
50. Str. Constituției
51. Aleea Făget (Intim)
52. Str. Liviu Rebreanu
53. Str. Tunarilor, colț cu Luceafărului
54. Parcul Pădurice
55. Ștrand Neptun
56. Obedenaru, bl. X4
57. Vlaicu, bl. B21
58. Vlaicu, piața Agroalimentară

Primăria Municipiului Arad este beneficiarul proiectului de cooperare transfrontalieră România – Ungaria, „Greenway Arad – Szeged”, proiect care a fost finanțat din Fondul de proiecte mici România – Ungaria Phare CBC.

S-a constatat că orașul nostru nu dispune de un spațiu verde adecvat, nici din punct de vedere al suprafeței și nici ca structură sau amenajare, deoarece, cu excepția zonei centrale (Bulevardul Revoluției și Faleza Mureșului), celelalte cartiere nu dispun de spații verzi funcționale.

Activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect au fost următoarele:

- Inventarierea zonelor verzi ale orașului și evaluarea zonelor de parcuri cu posibilități de amenajare peisageră în parteneriat transfrontalier;
- Elaborarea planului de situație privind poluarea mediului urban în Arad;
- Zone verzi în Arad și Szeged metode de conservare a mediului de-a lungul Mureșului – Conferința peisagistică în parteneriat transfrontalier la Arad;
- Elaborarea studiului de amenajare peisageră „Modelare și compoziție arhitectural peisagistică” de către SC Proiect Arad SA;
- Activitate de implementare a Studiului

Problemele identificate au fost următoarele:

- tăierea copacilor fără accept sau acordarea avizelor de tăiere fără obligația de a planta un alt arbore în loc;
- ciopârțirea arborilor pentru a nu ajunge la liniile aeriene de transport energie electrică;
- terenuri virane neamenajate;
- spații verzi insuficiente la nivel de oraș;
- lipsa spațiilor verzi amenajate în cartierele periferice ale Aradului;
- slab interes din partea locuitorilor față de întreținerea spațiilor verzi;
- schimbarea destinației terenurilor amenajate inițial în spații verzi prin realizarea diferitelor construcții: garaje, case, chioșcuri, biserici, etc.
- degradarea voluntară a spațiilor verzi (scuaruri, grădini, parcuri).

În cele ce urmează vom face o scurtă prezentare a studiului „Modelare și compoziție arhitectural - peisagistică a Aradului” și în mod deosebit a concluziilor desprinse.

Se arată în studiu faptul că România se numără printre cele 21 de țări semnatare ale Convenției Europene pentru Peisaj.

În ultimii ani, oamenii și guvernele au recunoscut faptul că peisajul reprezintă un element major al patrimoniului național și european. Multe din peisajele Europei au fost grav afectate în ultimii ani de procesele de dezvoltare ce prezintă construcții nepotrivite, prin pierderea specificului natural, prin neglijare și evadare și prin alți factori determinanți. Astfel, apare o nouă motivare pentru protejarea și lărgirea peisajelor, în loc de distrugerea lor.

Acțiunea nu depinde doar de conducători, și cetățenii pot avea inițiativa. Pentru noi toți, peisajul prezintă importanță. Propriile noastre acțiuni pot schimba peisajul în bine sau în rău – prin plantarea sau prin tăierea unui copac, prin zăgrăvirea sau prin neglijarea aspectului caselor noastre, prin demonstrarea unui interes activ în modificările de peisaj propuse.

Peisajul reprezintă o componentă principală a mediului și a calității vieții zilnice a oamenilor și contribuie la formarea culturilor locale și la consolidarea identității europene.

Propunerile formulate în urma studiului au fost:

- **crearea unei imagini atractive a Aradului**
- modificarea percepției: drum de tranzit
- promovarea Aradului ca localitate cu potențial turistic
- amenajarea drumului de centură
- **integrarea Cetății Vauban în oraș**
- reconversia funcțională și deschiderea cetății
- valorificarea patrimoniului existent
- revitalizarea ștrandului Neptun: crearea unei legături oraș – ștrand – cetate.
- **reconversia zonelor industriale**

De asemenea, în cadrul Proiectului „Greenway Arad – Szeged” s-a propus realizarea „cadastrului verde” al orașului, lucrare realizată și finalizată în decembrie 2006, de către SC Parc Silva Srl Timișoara, în baza unui contract de prestări servicii încheiat ca urmare a câștigării licitației organizată de Primăria Municipiului Arad în acest scop.

Propuneri:

- Realizarea unui traseu pietonal de-a lungul Mureșului
- Extinderea orașului prin crearea unui parc de agrement între oraș și pădurea Ceala
- Punerea în valoare a digurilor amenajate ca trasee pietonale
- Amenajarea Cetății Aradului ca o grădină
- Amenajarea de alei în spațiul central al bulevardului.

Investiții în spații verzi – parcuri Parcul Eminescu

- 2004 - 12,66 miliarde lei
- 2005 - 33,25 miliarde lei
- 2006 – 34,84 miliarde lei
- 2007 – 45 miliarde lei.

Faleza Mureşului

Parcul Tudor Arghezi

Parcul Micalaca 300

Parc str. Simfoniei

Locuri de joacă

În ultimii ani au fost realizate peste 30 de locuri de joacă în toate zonele, investițiile ridicându-se la suma de 5 miliarde lei

Probleme identificate

- Spații verzi insuficiente
- Lipsa spațiilor de joacă și a terenurilor de sport
- Locuri de joacă pentru copii în cartiere
- Zona Parc – Pădurice – dispariție zonă verde
- Deficit de spații verzi, sacrificarea lor pentru construcții
- Neîngrijirea și nerespectarea zonelor verzi
- Neamenajarea Râului Mureș
- Trecerea Cetății Aradului în circuitul civil
- Reabilitare Faleză Mureș între Port Arthur și zona 300
- Problema cimitirului municipal
- Valorificarea zonei Ceala și a Râului Mureș
- Regândirea Ștrandului Neptun ca zonă de agrement
- Dezvoltarea zonei Subcetate prin valorificarea Cetății Aradului
- Menținerea spațiilor verzi - fără sacrificarea arborilor - parcurilor
- Parc între zona Alfa și Ceala
- Plantare pomi cimitire
- Amenajarea malurilor Râului Mureș
- Parc dendrologic între Ștrand și podul de la Micălaca
- Plantarea unei vegetații adecvate pe Ștrandul Neptun
- Amenajarea pădurii Ceala și întreținerea ei
- Tăierea copacilor fără accept sau acordarea avizelor de tăiere fără obligația de a planta un alt arbore în loc
- Ciopârțirea arborilor pentru a nu ajunge la liniile aeriene de transport a energiei electrice
- Spațiile verzi în cartierele periferice ale Aradului
- Dezinteresul cetățenilor față de spațiile verzi
- Schimbarea destinației terenurilor amenajate inițial în spații verzi prin realizarea diferitelor construcții neamenajate
- Degradarea voluntară a spațiilor verzi

Probleme strategice

- Spații verzi insuficiente, lipsa spațiilor de joacă, neîngrijirea și nerespectarea zonelor verzi
- Reabilitare Faleză Mureș între Port Arthur și zona 300
- Problema cimitirului municipal
- Valorificarea zonei Ceala și a Râului Mureș
- Regândirea Ștrandului Neptun ca zonă de agrement
- Tăierea copacilor fără accept sau acordarea avizelor de tăiere fără obligația de a planta un alt arbore în loc
- Toaletarea arborilor pentru a nu ajunge la liniile aeriene de transport a energiei electrice
- Lipsa spațiilor verzi în cartierele periferice ale Aradului
- Dezinteresul cetățenilor față de spațiile verzi
- Valorificarea insuficientă a zonelor de agrement – Strandul Neptun și Pădurea Ceala

Obiectiv strategic

▪ *Păstrarea, conservarea și amenajarea zonelor verzi existente precum și identificarea și amenajarea de noi zone verzi*

Obiective – spații verzi

- Protejarea și întreținerea spațiilor verzi existente și amenajarea locurilor deschise pentru a deveni spații verzi
- Depistarea terenurilor care pot fi valorificate și amenajate ca zone verzi
- Reorganizarea curților interioare și punerea lor în valoare prin realizarea unor proiecte cu scopuri turistice
- Revitalizarea esplanadei Mureșului prin reamenajarea spațiilor plantate pentru a le face cât mai atractive pentru public
- Regândirea Ștrandului Neptun ca zonă de agrement și reamenajarea acestuia
- Realizarea de noi parcuri orașenești, precum și realizarea unor parcuri cu caracter sportiv pe lunca Mureșului
- Amenajarea scuarurilor stradale și a zonei verzi din jurul blocurilor
- Reconvertirea unor terenuri care nu mai sunt funcționale în scopul pentru care au fost create inițial
- Educația ecologică și conștientizarea populației asupra necesității spațiilor verzi
- Sancționarea celor care aduc prejudicii spațiilor verzi
- Încurajarea întreținerii și densității „verdelui particular”(curți, incinte, etc.)
- Controlul strict al tuturor arborilor urbani și sancționarea celor care afectează acest patrimoniu
- Densificarea plantațiilor înalte din parcuri

- Protecția plantației din axa Bulevardul principal; nu există nicio rațiune pentru ca ea să fie afectată în viitorii 50 de ani. Arborii sunt în plină forță și la speciile respective de foioase (tei, majoritari) durata medie de viață este de circa 120 de ani! Zona este deja un veritabil „biotop”
- Realizarea de perdele de protecție pe direcțiile vânturilor dominante

Plan de acțiune

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Elaborarea unui master-plan pentru zonele verzi de pe raza municipiului Arad (inventariere, conservare, reabilitare, identificare de terenuri care pot fi amenajate ca zone verzi)</i>	2008	S
2.	<i>Conservarea zonelor verzi existente corelat cu măsuri active probiodiversitate.</i>	2008	S
3.	<i>Declararea parcurilor existente ca zone protejate.</i>	2009	S
4.	<i>Extinderea Ștrandului „Neptun” până la podul rutier ce leagă Micălaca de Subcetate și realizarea unor căi de legătură cu cetatea.</i>	2010	S
5.	<i>Întocmirea unui P.U.Z pentru amenajarea corespunzătoare a malurilor Mureșului în perimetrul orașului și transformarea acestora în locuri de promenadă, în vederea valorificării potențialului râului Mureș.</i>	2009	S
6.	<i>Constituirea unor perdele forestiere în lungul drumurilor de centură, care reduc nivelul poluării fonice și cantitatea de suspensii solide din aer.</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
7.	<i>Crearea unui cadru de măsuri pentru sancționarea celor care aduc prejudicii spațiilor verzi.</i>	2008	S
8.	<i>Densificarea plantațiilor înalte din parcuri.</i>	2009	S
9.	<i>Protecția și completarea aliniamentelor stradale</i>	2008	S
10.	<i>Demararea unor proiecte pentru educația ecologică și conștientizarea populației asupra necesității spațiilor verzi.</i>	2008	S
11.	<i>Realizarea de noi parcuri orășenești, precum și realizarea unor parcuri cu caracter sportiv pe lunca Mureșului.</i>	2009	S
12.	<i>Reorganizarea curților interioare și punerea lor în valoare prin realizarea unor proiecte cu scopuri turistice, în zona protejată.</i>	2009	S
13.	<i>Încurajarea amenajării de noi spații verzi în cartiere în jurul blocurilor, precum și întreținerea și extinderea celor existente.</i>	2008	S
14.	<i>Amenajarea locurilor de parcare cu vegetație.</i>	2008	S
15.	<i>Amenajarea de aliniamente pe arterele principale și a intrărilor în oraș.</i>	2008	S
16.	<i>Amenajarea unui parc urban între cartierul Alfa și Pădurea Ceala.</i>	2011	M
17.	<i>Amenajarea peisageră a arterei Aurel Vlaicu după finalizarea modernizării infrastructurii.</i>	2010	S
18.	<i>Amenajarea peisageră a cartierului Sârbesc și redarea acestuia circuitului turistic.</i>	2011	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
19.	<i>Amenajarea de spații verzi în zona Cetății Aradului.</i>	2011	M
20.	<i>Amenajarea unei centuri de protecție care să înconjoare orașul.</i>	2012	M
21.	<i>Amenajarea zonelor industriale și a căilor de legătură.</i>	2011	M
22.	<i>Proiect pentru atragerea copiilor și a tinerilor la activități cu caracter ecologic, inițierea participanților în voluntariatul pentru mediu și desfășurarea unei campanii de sensibilizare a populației din cartiere pentru amenajarea și protejarea spațiilor verzi.</i>	2009	S
23.	<i>Păstrarea Pădurii Ceala ca pădure – parc a municipiului și amenajarea peisagistică corespunzătoare în scopul extinderii spațiilor de recreere și odihnă și amenajarea ecologică a parcurilor existente.</i>	2011	M
24.	<i>Legarea principalelor suprafețe plantate din oraș prin spine verzi alcătuite din pietonale și piste pentru biciclete, scutere și alte mijloace de transport ecologice și prin fâșii de protecție plantate de-a lungul arterelor de circulație</i>	2010	M
25.	<i>Realizarea unor parcuri tematice (pentru copii, de distracție, parcuri botanice și grădină zoologică)</i>	2012	M
26.	<i>Finalizarea lucrării de întocmire a cadastrului verde al municipiului</i>	2009	S
27.	<i>Dezvoltarea de parteneriate între autoritățile publice locale, societatea civilă și comunitatea de afaceri pentru dezvoltarea zonelor de agrement</i>	2010	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
28.	<i>Crearea de facilități persoanelor fizice sau juridice pentru încurajarea realizării unor împăduriri de mici dimensiuni, plantații de livezi și păduri de protecție</i>	2010	S
29.	<i>Realizarea unui parc al municipiului în zona vest a Cartierului Subcetate</i>	2010	S
30.	<i>Amenajarea de grădini și scuaruri</i>	2008	S
31.	<i>Modernizarea Ștrandului Neptun și elaborarea unui nou regulament de funcționare</i>	2008	S
32.	<i>Realizarea unui parc de distracții în apropierea Expo Arad</i>	2014	L

7. Utilități publice

Scurte considerații

Energie

Scopul politicii UE în domeniul energiei este să creeze o economie bazată pe consum redus de energie, mai durabilă, mai sigură și mai competitivă.

Pentru a atinge acest scop stabilit al politicii în domeniul energiei, Uniunea Europeană trebuie să facă față mai multor provocări în acest domeniu: schimbarea climatică, garantarea securității furnizării de energie, investiții în cercetare și dezvoltare legat de acest domeniu, crearea pieței interne a energiei.

O importanță deosebită este acordată diversificării surselor de energie, din zăcăminte (cărbune, gaz, petrol), nucleare sau regenerabile (energie solară, eoliană, geotermică, hidroelectrică etc.).

Tratatele de constituire a Comunităților Europene, semnate în 1951, respectiv 1957, nu au prevăzut o politică comunitară în domeniul energiei. La începuturile construcției europene au fost create însă două structuri instituționale cu activitate în acest domeniu (cărbune, respectiv energie atomică):

- în 1951, a fost semnat Tratatul de constituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO), care a intrat în vigoare pe 23 iulie 1952 și a expirat la 50 de ani de la intrarea sa în vigoare, pe 23 iulie 2002;
- în 1957, a fost semnat Tratatul de constituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEAA sau Euratom), care a intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1958.

Tratatele care au fost semnate ulterior nu au prevăzut o bază juridică specifică pentru politica comunitară în domeniul energiei, bazele acesteia rămânând, în continuare, Tratatul Euratom și o serie de prevederi ale capitolelor din Tratatul de constituire a Comunității Europene referitoare la piața internă, respectiv la mediu.

În 2003, a fost lansat programul de acțiune *“Energie inteligentă – Europa”* (2003-2006), cu următoarele priorități: consolidarea sprijinului european în promovarea surselor de energie regenerabile (ALTENER) și a eficienței energetice (SAVE), reorientând acțiunea internațională spre aceste două priorități (COOPENER). Începând din 2007, programul Energie inteligentă – Europa este inclus în Programul-cadru pentru Competitivitate și Inovare contribuind la atingerea obiectivelor politicii UE în domeniul energiei.

Alimentarea cu energie termică a municipiului Arad

Sistemul integrat de termoficare prin intermediul caruia se realizeaza in prezent alimentarea cu energie termica a consumatorilor situati in municipiul Arad, este un sistem complex alcatuit din :

- sursele pentru producerea energiei termice (o sursa care functioneaza pe combustibil solid *CET Arad pe lignit* si una care functioneaza pe hidrocarburi *CET Arad pe hidrocarburi*)
- retele de transport al agentului termic (*retele termice primar*)
- instalatii care asigura transferul caldurii de la agentul termic primar la agentul termic (*Puncte Termice*)
- retele de distributie a agentului termic la consumatori (*retele termice secundare*)
- **consumatorii de energie termica**

Surse pentru producerea energiei:

Ambele surse de energie din cadrul sistemului de termoficare din municipiu produc energie termica atat in cogenerare (cazane energetice de abur, turbine cu abur, schimbatoare de caldura) cat si simplu in echipamente de varf (cazane industriale de abur, schimbatoare de caldura, cazane de apa fierbinte) in perioadele de iarna cand temperatura exterioara este foarte scazuta .

In prezent cele doua centrale functioneaza interconectat furnizand apa fierbinte consumatorilor din municipiu. Avand in vedere ca energia termica este produsa in cogenerare cele doua centrale livreaza si energie electrica in Sistemul Energetic National. Cele doua surse de energie au fost dezvoltate etapizat in functie de numarul de consumatori racordati la sistemul de termoficare.

- **CET Arad pe lignit**, centrala de baza, amplasata la o distanta de circa 5-6 km de municipiul Arad . In conditiile evolutiei descendente a economiei romanesti in perioada ultimilor 15 ani, a rezultat o scadere corespunzatoare si a consumului de energie electrica si termica, astfel incat, la nivel national, o serie de lucrari de dezvoltare a unor obiective energetice au fost partial sau total sistate . Un astfel de regim au avut unele dintre echipamente propuse a fi instalate in cadrul CET Arad pe lignit, a caror realizare a fost sistata total. Este vorba de cazanul energetic de abur nr. 3 si turbina cu abur nr. 3. Lipsa fondurilor financiare necesare a condus de asemenea la sistarea temporara a blocului nr. 2 (un cazan energetic de abur si o turbina cu abur) acestea fiind in prezent realizat in proportie de peste 70% .

In cadrul centralei pe lignit functioneaza din 1993 un grup de 50 MW pe lignit care functioneaza in cogenerare si produce cca 100-140 Gcal si 50 MW electric. Din punct de vedere al protectiei mediului tehnologiile actuale nu mai corespund pentru anii urmatori si pana in 2013 trebuie adaptate la normele europene . Astfel trebuie executate urmatoarele lucrari:

- Modernizare electrofiltrul
- Modernizare transport zgura si cenusa
- Desulfurarea gazelor arse

In faza de investitie la centrala pe lignit exista grupul 2 – 50 MW la care Cazanul nr. 2 – 420 t/h este finalizat in proportie de 70% si in strategia CET este prevazut a fi finalizat cu functionare pe gaz.

- **CET Arad pe hidrocarburi**, centrala de varf de sarcina, este situata in centrul municipiului Arad, aici putand functiona urmatoarele capacitati

- doua cazane energetice de abur de 75 t/h si 90 t/h pe gaz
- grupul de 12 MW
- doua cazane de apa fierbinte pe gaz CAF 1,2 – 100 Gcal/h
- doua cazane de apa fierbinte pe gaz si p acura CAF 3,4 – 100 Gcal/h
- un cazan de apa fierbinte pe pacura CAF 5 – 100 Gcal/h

Mentionam ca toate instalatiile de la CET Arad Hidrocarburi au durata de serviciu normata expirat, dar se mai utilizeaza in cazul unor avarii sau in varf de sarcina pentru ca instalatiile de la CET Lignit nu acopera intreg necesarul pe timp friguros.

Retele de transport al agentului termic:

Sistemul retelelor de transport termic (retele termice primare) care fac legatura intre sursele de productie a energiei si punctele termice (PT) are o lungime a traseului de circa 60 km, din care 46 km apartin SC CET Arad SA iar restul unora din consumatorii racordati. Sistemul are o constructie radiala, cu legaturi transversale intre principalele magistrale pentru cresterea sigurantei in alimentarea cu energie termica a consumatorilor. Circa 65% din totalul retelelor de transport sunt amplasate subteran. Sistemul este alcatuit din sase magistrale principale respectiv:

- Magistrala I – este compusa din doua conducte din otel (2 x 500 mm) si are o lungime de circa 2,5 km
- Magistrala II – este compusa din patru conducte din otel (2 x 700 mm si 2 x 500) si are o lungime de circa 2, km
- Magistrala III – este compusa din doua conducte din otel (2 x 600 mm) si are o lungime de circa 3,2 km
- Magistrala IV – este compusa din trei conducte din otel (2 x 400 mm si 1 x 600 mm) si are o lungime de circa 5,1 km
- Magistrala sere – este compusa din patru conducte din otel (2 x 600 mm si 2 x 400 mm) si are o lungime de circa 2,3 km
- Magistrala de interconectare – este compusa din doua conducte din otel (2 x 900 mm)

In ceea ce priveste starea tehnica actuala a retelelor de transport al agentului termic se precizeaza ca o foarte mare parte dintre acestea au o durata de viata de peste 40 ani, avand in vedere anul punerii in functiune a primelor echipamente. Datorita starii lor fizice pe retelele de distributie se inregistreaza, prin izolatie, pierderi orare de energie termica de circa 10 – 12 % . Din acest motiv o parte dintre retelele de transport necesita inlocuirea .

Pana in prezent circa 3 km din totalul retelelor de transport (incluzand cateva racorduri si bretele de legatura) au fost inlocuite cu conducte moderne, preizolate.

Puncte Termice:

In municipiul Arad exista un numar de 98 puncte termice care asigura transferul caldurii de la agentul termic primar la agentul termic secundar pentru alimentarea consumatorilor din localitate, astfel :

- consumatorii casnici, prin intermediul a 45 PT aflate in exploatarea SC CET Arad SA
- consumatorii industriali prin intermediul a 53 PT aflate in exploatarea consumatorilor respectivi

In cadrul PT schema tehnologica adoptata prevede racordarea directa a instalatiilor de incalzire si racordarea paralel pentru instalatiile de preparare a apei calde menajere .

Pentru realizarea transferului de caldura de la agentul termic primar la cel secundar in PT sunt instalate schimbatoare de caldura (apa / apa). Din PT energia termica este transferata prin schimbatoare de caldura in retea de distributie secundara subterana, prin care ajunge direct la consumatori – populatie, institutii, agenti economici .

PT sunt prevazute cu aparate de masura si control (contoare de energie termica si debitmetre) atat pe circuitul primar cat si pe circuitul secundar.

În ceea ce privește starea tehnică actuală a echipamentelor și instalațiilor din cadrul PT având în vedere durata lor mare de viață, majoritatea necesită înlocuirea totală.

Retelele de distribuție a agentului termic:

Sistemul rețelelor de distribuție (rețele termice secundare) a agentului termic de la P.T. la consumatori este alcătuit din patru conducte de circa 120 km fiecare, din care:

- două conducte (tur – retur) pentru agentul termic pentru încălzire
- conductă pentru alimentare cu apă caldă menajeră
- conductă pentru recirculare

Retelele de distribuție au o lungime totală de circa 480 km și au diametrele cuprinse între 50 și 400 mm, pentru conductele de încălzire și, respectiv între 25 și 150 mm, pentru cele de apă caldă menajeră.

Starea fizică actuală a rețelelor de distribuție conduce la pierderi orare de căldură, prin izolație, de circa 20 – 25 %. Având în vedere durata mare de viață și starea tehnică actuală majoritatea conductelor de distribuție necesită înlocuire totală.

Consumatorii de energie termică:

Prin intermediul conductelor de distribuție sunt alimentați cu energie termică următoarele tipuri de consumatori :

- consumatori casnici circa 36.950 de apartamente (1250 blocuri de locuințe și case) în care locuiesc aproximativ 103.500 persoane
- consumatori de tip instituții sociale, economice, culturale (spitale, școli, cinematografe, bănci, etc)

La consumatori, energia termică este contorizată la fiecare bransament, atât pe încălzire cât și pe apă caldă de consum.

Din totalul consumatorilor de energie termică racordați la sistemul de termoficare din municipiu, circa 62.2 % reprezintă consumatorii casnici, iar restul sunt consumatori de alte tipuri.

Din totalul consumatorilor de energie termică racordați la sistemul de termoficare din municipiu circa 62,2 % reprezintă consumatorii urbani.

La nivelul consumatorilor, contorizarea pe circuitul de apă caldă menajeră este realizată în proporție de circa 90 % iar pe circuitul de încălzire în proporție de circa 50 %.

Realizari:

1. Consiliul Local al Municipiului Arad a aprobat *Strategia locala privind alimentarea cu energie termica in sistem centralizat, conform HCLM nr. 56/2005*, in baza Strategiei nationale privind alimentarea cu energie termica a localitatilor prin sisteme de productie si distributie centralizate, aprobata prin H.G. nr. 882/2004 .

Strategia locala privind alimentarea cu energie termica in sistem centralizat, aprobnata prin H.C.L.M. nr. 56/2005, a constituit prima etapa in accesarea sumelor de la bugetul de stat, acordate pentru retehnologizarea, modernizarea și dezvoltarea sistemului centralizat de productie și distribuție a energiei termice, în vederea reducerii costurilor de producție și eliminării treptate a subvențiilor pentru energia termică livrată populației, in conformitate cu prevederile O.U.G. nr.48/2004 privind adoptarea unor măsuri privind furnizarea energiei termice populației, pentru încălzirea locuinței și prepararea apei calde de consum, prin sisteme publice centralizate de alimentare cu energie termică .

Astfel, urmarea Studiilor de Fezabilitate intocmite si aprobate de catre Consiliul Local al Municipiului Arad si inaintate spre finantare Ministerului Administratiei si Internelor, incepand cu anul 2005 au fost repartizate municipiului Arad, sume de la bugetul de stat conform prevederilor O.U.G. nr. 48/2004, pentru retehnologizarea, modernizarea si dezvoltarea sistemelor centralizate de productie si distributie a energiei termice, astfel:

1. In 2005, conform H.G.R. nr. 326/2005, suma de 60 miliarde lei, pentru Modernizarea P.T. 1V si 2V

Total 2005 = 60 miliarde lei

2. In anul 2006, conform H.G. nr. 433/5 aprilie 2006, 6.760 mii ron, pentru lucrarea *Modernizare PT – uri 1V si 2V Calea Aurel Vlaicu in municipiul Arad*

3. In anul 2006, conform H.G. nr. 915/12 iulie 2006, 7.680 mii ron, pentru lucrarile *1.Modernizare retele termice; 2. Modernizare puncte termice; 3. Modernizare retele termice pentru subtraversari linii de tramvai system rutier pe arterele Calea Aurel Vlaicu – Bulevardul Revolutiei – Calea Timisorii in municipiul Arad ; 4. Finalizare lucrari si punere in functiune Cazan nr. 2 – 420 t/h ;*

4. In anul 2006, conform H.G. nr. 1772/13 decembrie 2006, 2.000 mii ron, pentru retehnologizarea, modernizarea si dezvoltarea sistemelor centralizate de productie si distributie a energiei termice

Total 2006 = 16.440 mii ron

5. In anul 2007, conform H.G. nr. 172/20 februarie 2007, 7.000 mii ron, pentru lucrarile *1.Modernizare PT IV Calea Aurel Vlaicu in municipiul Arad ; 2..Modernizare retele termice etapa I si II; 3. Modernizare retele termice pentru subtraversari linii de tramvai system rutier pe arterele Calea Aurel Vlaicu – Bulevardul Revolutiei – Calea Timisorii in municipiul Arad ;*

6. In anul 2007, conform H.G. nr. 409/4 mai 2007, 8.000 mii ron, pentru lucrarile *1.Modernizare PT IV Calea Aurel Vlaicu in municipiul Arad ; 2..Modernizare retele termice etapa I si II; 3. Modernizare retele termice pentru subtraversari linii de tramvai system rutier pe arterele Calea Aurel Vlaicu – Bulevardul Revolutiei – Calea Timisorii in municipiul Arad ; 4. Modernizare electrofiltre cazan nr. 1 – 420 t/h CET Arad*

7. In anul 2007, conform H.G. nr. 896/1 august 2007, 2.000 mii ron, pentru lucrarile *1.Modernizare PT IV Calea Aurel Vlaicu in municipiul Arad ; 2..Modernizare retele termice etapa I si II; 3. Modernizare retele termice pentru subtraversari linii de tramvai system rutier pe arterele Calea Aurel Vlaicu – Bulevardul Revolutiei – Calea Timisorii in municipiul Arad ; 4. Modernizare electrofiltre cazan nr. 1 – 420 t/h CET Arad*

Total 2007 = 17.000 mii ron

2. In 2006 conform H.G. nr. 462/2006, a fost aprobat Programul “*Termoficare 2006 – 2009 calitate si eficienta*” si a fost infiintata Unitatea de management al proiectului, care presupune aplicarea unor solutii tehnice performante capabile sa asigure, pe de o parte, conditii normale de viata si de munca a comunitatilor locale si satisfacerea nevoilor sociale ale acesteia, in conditii de rentabilitate economica si eficienta energetica si pe de alta parte, conservarea resurselor primare, protectia si conservarea mediului, fara a afecta echilibrul ecosferei si accesul generatiilor viitoare la resursele primare.

In acest context scopul programului de investitii “*Termoficare 2006 – 2009 calitate si eficienta*” este reprezentat de eficientizarea sistemelor centralizate de productie si distributie energie termica avand ca obiectiv final reducerea consumului de resurse energetice primare pentru producerea energiei termice, in conditiile asigurarii cresterii calitatii serviciului de termoficare.

Astfel, Consiliul Local al Municipiului Arad a aprobat conform H.C.L.M. nr. 251/27 septembrie 2006, *Strategia energetica a S.C. C.E.T. Arad S.A. pentru perioada 2006-2020*, in vederea incadrarii in Programul “*Termoficare 2006 – 2009 calitate si eficienta*”.

Lucrarile de investitii conform *Strategia energetica a S.C. C.E.T. Arad S.A* sunt:

1. Surse de energie

1.1. CET Lignit

1.1.1. Reabilitare/modernizare turbina TA 1 50 MW – transformarea ei in turbina cu contrapresiune (in vederea ridicarii randamentului la peste 80%)

1.1.2. Finalizarea Cazanului de abur nr. 2 de 420 t/h si transformarea lui in vederea functionarii pe gaze naturale

1.1.3. Reabilitarea/modernizarea instalatiilor si gospodariilor auxiliare din cadrul centralei

1.1.4. Realizarea unui ciclu combinat constituit din

- o turbina cu gaze cu o putere de 29 MW
- un cazan recuperator de abur de 55t/h cu ardere suplimentara
- o turbina cu abur cu contrapresiune cu o putere de 8 MW

1.2. CET Hidrocarburi

1.2.1. Reabilitarea/modernizarea a doua cazane de apa fierbinte de 100 Gcal (CAF 4 si CAF 5)

1.2.2. Instalarea unui cazan de abur industrial de 10 t/h pentru fluidizarea pacurii

1.2.3. Reabilitarea si modernizarea instalatiilor si gospodariilor auxiliare din cadrul centralei

2. Rețele de transport si distributie energie termica

2.1. Reabilitarea a cca 30 % din rețelele de transport

2.2. Reabilitarea rețelelor de distributie astfel cca 30% in sistem de 4 conducte si cca 50% in sistem cu 2 conducte

2.3. Reabilitarea a cca 30% din punctele termice aferente sistemului cu 4 conducte

2.4. Instalarea de module termice la scara blocurilor la cca 50% din consumatori, la care se trece pe sistemul de 2 conducte

Valoare totala investitie = 60.936 mii euro

Tinând seama de starea actuală a sistemului de termoficare din municipiul Arad, lucrările menționate în strategie sunt destinate să asigure :

- reducerea consumurilor de energie termică,*
- creșterea eficienței energetice globale a sistemului,*
- creșterea siguranței în funcționare a echipamentelor și instalațiilor,*
- reducerea gradului de poluare atmosferică și încadrarea în restricțiile de mediu impuse de legislația internă și internațională,*
- reducerea costurilor de producție și furnizarea energiei termice consumatorilor, la prețuri competitive care să permită creșterea gradului de încasare a facturilor.*

Până în prezent, în baza Strategiei energetice a S.C. C.E.T. Arad S.A. pentru perioada 2006 – 2020, aprobată prin H.C.L.M. nr. 251/27 septembrie 2006, în vederea încadrării în Programul “Termoficare 2006 – 2009 calitate și eficiență”, Consiliul Local al Municipiului Arad, în scopul atragerii fondurilor necesare lucrărilor de investiții, a aprobat următoarele studii de fezabilitate :

- Studiul de Fezabilitate Transportul și depozitarea zgurii și cenușii în slam dens la CET Arad pe Lignit,*
- Studiul de Fezabilitate Modernizare CAF 4, CAF 5 de la CET Hidrocarburi Arad – cu arzătoare cu NOx redus,*
- Studiul de Fezabilitate Modernizare electrofiltre cazan nr. 1 de 420 t/h SC CET Arad SA,*

De asemenea sunt în analiză, în vederea aprobării, următoarele studii de fezabilitate:

- Studiul de Fezabilitate Finalizarea lucrărilor și PIF la Cazanul nr. 2 de 420 t/h cu funcționare pe gaze naturale din C.E.T. Arad*
- Studiul de Fezabilitate Ciclu combinat de 29MW + 55t/h + 8 MW la C.E.T. Arad*

Observație: Până în prezent nu au fost alocate fonduri pentru investiții, conform Programului Termoficare 2006 – 2009 calitate și eficiență. Situația a rămas la nivelul centralizării și monitorizării soluțiilor tehnico-economice optime pentru fiecare autoritate locală, străzătorilor de alimentare cu energie termică precum și a studiilor de fezabilitate întocmite în vederea realizării investițiilor .

De asemenea, din corespondența purtată cu Unitatea de management al proiectului Termoficare 2006 – 2009 calitate și eficiență, reiese că este în curs de aprobare Regulamentul pentru implementarea programului Termoficare 2006 – 2009, care precizează cerințele minime pentru elaborarea/actualizarea strategiilor locale de alimentare cu energie termică .

Perspective:

1. Dezvoltarea sistemului de alimentare centralizata cu energie termica (S.A.C.E.T.) este o optiune strategica, dat fiind faptul ca inlocuirea lor cu alte sisteme individuale pe gaz nu este posibila din cauza lipsei de resurse si a infrastructurii aferente. Reabilitarea si modernizarea acestui sistem (S.A.C.E.T.) sunt in concordanta cu Strategia nationala in domeniul eficientei energetice, aprobata prin H.G. nr. 163/2004 .

Procesul de integrare europeana necesita aplicarea Directivei nr. 2006/32/CE privind eficienta energetica la utilizatorii finali si serviciile energetice si a Directivei nr. 2004/8/CE privind cogenerarea de inalta eficienta, iar existenta acestor sisteme conditioneaza promovarea cogenerarii ca tehnologie de maxima eficienta in utilizarea gazelor naturale.

Obiectivul general al Strategiei energetice a Romaniei, pentru perioada 2007-2020, aprobata prin H.G. nr. 1.069/2007, il constituie satisfacerea necesarului de energie atat in prezent, cat si pe termen mediu si lung, la un pret cat mai scazut, adecvat unei economii moderne de piata si unui standard de viata civilizatat, in conditii de calitate, siguranta in alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltarii durabile :

- cresterea eficientei energetice
- promovarea producerii energiei pe baza de resurse regenerabile
- promovarea producerii de energie electrica si termica in centrale cu cogenerare, in special in instalatii de cogenerare de inalta eficienta
- sustinerea activitatilor de cercetare-dezvoltare si diseminare a rezultatelor cercetarii aplicabile
- reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului inconjurator,
- utilizarea rationala si eficienta a resurselor energetice primare.

La nivel national, sistemele centralizate urbane de alimentare cu energie termică și cogenerarea reprezintă subsectorul energetic cel mai deficitar, datorită uzurii fizice și morale a instalațiilor și echipamentelor, pierderilor energetice totale mari între sursă și clădiri (de 35 - 77%), resurselor financiare insuficiente pentru exploatare, întreținere, reabilitare și modernizare și, nu în ultimul rând, datorită problemelor sociale complexe legate de suportabilitatea facturilor energetice. In ceea ce priveste fondul locativ urban alimentat cu caldura, acesta este reprezentat de 83.800 blocuri , cu circa 3 milioane de apartamente si 7 milioane de locatari, multi cu venituri modeste. Pierderile energetice mari de 40 – 50% reclama reabilitarea termica de urgenta a acestor cladiri. Procedural numarul locuintelor racordate la sistemele centralizate de incalzire urbana reprezinta 57,9 % din totalul locuintelor din mediul urban si 30,7% din totalul locuintelor.

2. Avand in vedere ofertele primite din partea societatilor specializate care si-au exprimat intentia de a produce energie/bioenergie independent sau in colaborare cu SC CET Arad SA., consiliul local si-a numit o comisie (conform H.C.L.M. nr. 300/31 octombrie 2006) pentru analizarea ofertelor si posibilitatilor de asociere cu aceste societati specializate, in scopul producerii de energie.

Probleme:

1. Avand in vedere uzura fizica si morala a instalatiilor precum si incadrarea in anii urmatori in normele europene de emisii poluante toate instalatiile din cele doua centrale trebuie modernizate.

Astfel prin Strategia aprobata sunt prevazute modernizari si dezvoltari la toate componentele sistemului centralizat de alimentare cu energie termice si anume:

- dezvoltarea si modernizarea surselor
- reabilitarea retelelor de transport si distributie

In elaborarea solutiilor si realizarea investitiilor trebuie avute in vedere termenele de conformare a echipamentelor la restrictiile de mediu impuse de legislatie, respectiv:

1. CAF 4 si 5 – CET Hidrocarburi

- modernizare cu arzatoare cu Nox redus, monitorizare emisii 30.06.2008 (3 mil. Euro) *

2. Cazanul 1 abur energetic 420 t/h functionare pe lignit – CET Lignit

- realizare instalatie de ardere cu NOx redus 31.12.2009 (1 mil. Euro)

- reabilitare / modernizare electrofiltre 31.12.2010 (4 mil. Euro)

- realizare instalatie de desulfurare si instalatie de slam dens 31.12.2010 (5 mil. Euro)

- inchidere depozit zgura si cenusa 31.12.2013 (1 mil. Euro)

3. Cazanul 2 abur energetic 420 t/h functionare pe lignit – CET Lignit

- finalizare pe gaze naturale 31.12.2013 (6,6 mil. Euro)

* lucrare in curs de derulare, finantarea fiind asigurata din surse proprii

2. Sursele financiare necesare implementarii strategiei energetice care se ridica la 60-70 milioane euro .

Având în vedere contextul economic actual la nivel național, precum și condițiile financiare concrete ale S.C. C.E.T. Arad S.A., este dificil de găsit fondurile necesare pentru implementarea unei investiții de o valoare foarte ridicată. De aceea este necesar ca pentru optimizarea funcționării sistemului de termoficare din municipiu, să fie adoptată o abordare etapizată a lucrărilor pentru a ține seama simultan, de toate restricțiile și facilitățile pe care le oferă legislația în vigoare în ceea ce privește domeniul energetic.

Toate lucrările de reabilitare/modernizare prezentate ar trebui realizate până cel târziu în anul 2013, deoarece după această dată, funcționarea pe lignit nu mai poate fi posibilă fără implementarea unor măsuri care să asigure conformarea instalațiilor la restricțiile de mediu impuse de legislația internă și internațională. Pentru realizarea acestor măsuri de conformare, ar fi necesară o investiție de cca 40 milioane euro (instalație de desulfurare, fluid dens, amenajare depozit de zgură și cenă). Această investiție este comparabilă însă cu valoarea lucrărilor propuse a fi realizate în centrală, conform Strategiei, (implementarea unui ciclu combinat și finalizarea cazanului de abur nr.2) lucrări reprezentând echipamente cu eficiență energetică net superioară.

Energii neconvenționale

În acest secol omnia se confruntă cu câteva probleme majore, cum sunt cele ale energiei, apei și alimentației. Rezolvarea lor corectă reprezintă esența preocupărilor pentru o dezvoltare durabilă.

Valorificarea potențialului surselor regenerabile de energie se înscrie în programul dezvoltării energetice a României pe termen lung.

Extinderea utilizării surselor regenerabile de energie, constituie una din componentele majore ale politicii energetice a U.E., având ca scop reducerea dependenței de importuri și reducerea emisiilor de gaze care au efect de seră.

În strategia comunitară și planul de acțiune pentru utilizarea surselor regenerabile de energie, se are în vedere că până în anul 2010 ponderea acestor resurse în balanța resurselor primare, trebuie să ajungă la minim 12% față de 8% în prezent. De asemenea ponderea energiei electrice produse din resurse regenerabile trebuie să ajungă la minim 24% față de 14,3% în prezent.

Sursele de energie regenerabile și neconvenționale se definesc ca:

- energia solară
- energia eoliană, a vântului;
- energia geotermală;
- energia valurilor și a mareelor;
- energia hidrolică a acumulărilor de apă, care nu fac parte din amenajări hidroenergetice complexe;
- energia obținută prin fermentarea materiilor reziduale organice, biogaz;
- energia conținută în masa lemnoasă și alte materii vegetale, biomasa;
- energia obținută din alte surse regenerabile, neexploatate până în prezent.

În România, ponderea surselor regenerabile va trebui să reprezinte până în anul 2010 aproximativ 11% din consumul total de resurse primare, iar până în anul 2015, să ajungă la 11,2%.

În municipiul Arad au fost încercări timide de folosire a energiei solare în scopul producerii de energie termică, prin folosirea de panouri solare.

Perioada 1995-2005 s-a caracterizat printr-o tendință puternică de eficientizare a consumului de energie, atât la agenții economici producători, cât și la cei consumatori. Această tendință are ca rezultat o diminuare a impactului sectorului energetic asupra mediului.

Agenții economici din municipiu depun eforturi pentru eficientizarea energetică, astfel:

- pentru centralele electro-termice din Arad s-au realizat studii de fezabilitate pentru modernizarea arzătoarelor, a electrofiltrelor pentru introducerea de echipamente noi ce implică în mod automat reducerea consumului de energie, pentru producerea agentului termic și a energiei electrice;
- S.C.CET Arad S.A. începând cu anul 2005 a trecut la modernizarea rețelei primare și secundare de termoficare, prin introducerea de module la scara blocului, eliminând pierderile pe rețeaua de termoficare secundară, acțiune ce s-a desfășurat și pe parcursul anului 2007.

Obiective prioritare:

Obiectivele prioritare de investitii:

- modernizarea electrofiltrului cazan nr. 1 – 420 t/h ,
- modernizarea CAF 4 si 5 de 100 Gcal/h prin montajul unor arzatoare cu Nox redus si monitorizarea continua a emisiilor,
- finalizarea cazanului nr. 2 – 420 t/h cu functionare pe gaze naturale,
- realizarea unui ciclu combinat de 29MW / 55 t/h / 8 MW cu turbina pe gaz, cazan recuperator cu ardere suplimentara si o turbina pe abur in contrapresiune,
- transportul zgurii si cenusii in slam dens,
- reabilitare urgenta a retelei de distributie pentru micșorarea pierderilor in retea.

Alte obiective:

- accesarea programelor nationale pentru reducerea costurilor si cresterea eficientei energetice,
- actualizarea *strategiei locale* in scopul indeplinirii cerintelor impuse de programele nationale privind eficientizarea sistemului energetic si strategia energetica a Romaniei,
- atragerea de fonduri disponibile pentru realizarea/finalizarea obiectivelor de investitii:

- a) fonduri gestionate de Agentia Romana pentru Conservarea Energiei (A.R.C.E.) si destinate proiectelor de eficienta energetica,
- b) fonduri obtinute pe baza Programului “*Termoficare 2006 – 2009 calitate si eficienta*”,
- c) mecanismul implementarii in comun “Joint implementation” cu scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de sera
- d) mecanismul certificatelor verzi,
- e) fonduri de postaderare prin care se pot finanta proiecte de pana la 2 milioane de euro, cu pana la 50%
- f) alte surse ale bugetului de stat, sau din alte fonduri atrase (nerambursabile UE, fonduri mediu, etc.)

Investiții în rețele termice

PT 1 V

**Valoare investiție – 97,8 miliarde lei
S-au instalat 28 module termice**

PT 2 V

**Valoare investiție – 192,6 miliarde lei
S-au instalat 37 module termice**

**Valoare investițiilor
în etapa a doua – 200 miliarde lei**

Alimentarea cu energie electrică - Iluminatul public

Investițiile din sistemul de iluminat public din municipiul Arad realizate în perioada 2004 – 2007

Lucrări realizate în perioada 2004 – 2007 cu o valoare de 5.975.229 Euro.

2004 – 1.131.677 Euro,

2005 – 2.783.746 Euro,

2006 – 1.147.293 Euro,

2007 – 912.513 Euro.

Rămân de executat în cursul anului 2008 lucrări cu o valoare de 1.656.831 Euro.

Lucrările de modernizare a sistemului de iluminat public constau în montarea sau înlocuirea corpului existent cu altul mai performant și consum energetic mai scăzut, înlocuirea sistemului de prindere și a conductoarelor de alimentare de la corpul de iluminat la rețeaua de alimentare. În perioada iulie 2004 – mai 2007 s-au modernizat și recepționat un număr de 5.638 puncte luminoase în întregul Municipiu Arad, cu o valoare de **2.939.929 Euro** (Valoarea limită prevăzută de contract 3.370.127 Euro).

Lucrările de extindere a sistemului de iluminat public constau în suplimentarea numărului corpurilor de iluminat împreună cu stâlpii de susținere și accesoriile aferente, a circuitelor de comandă și măsură și a rețelei de alimentare cu energie electrică. Acestea au fost începute în noiembrie 2004 și până în mai 2007 s-au recepționat 1.468 puncte luminoase situate în zonele cu iluminat deficitar din Arad, cu o valoare de **2.111.282 Euro** (Valoarea limită prevăzută în contract este de 3.171.375 Euro).

Rețeaua de alimentare cu energie electrică a iluminatului public se află la momentul actual în proprietatea societății ENEL.

Datorită neexecutării în perioada de după 1990 a reparațiilor planificate ci doar a reparațiilor necesare apărute în urma incidentelor și avariilor s-a ajuns la o fiabilitate foarte scăzută în funcționare.

Astfel apar foarte des întreruperi ale rețelei și neasigurarea tensiunii minime necesare funcționării aparatelor de iluminat.

După preluarea rețelelor au fost demarate de către ENEL lucrări de investiții. Realizarea acestora se va face doar eșalonat pe parcursul a mai mulți ani de zile.

Această situație este valabilă și pentru rețeaua de distribuție a energiei electrice pentru utilizatorii casnici din toate cartierele Aradului.

Iluminat arhitectural

Pod Decebal – s-au efectuat conform prevederilor contractului de concesiune nr. 35/6.09.2004 lucrări de iluminat arhitectural (punctele 10 și 21) necesare evidențierii caracteristicilor arhitecturale esențiale ale podului; s-a realizat alimentarea și montarea a 386 aplice tip AA (pentru conturarea liniei podului), 12 LED – line 300 mm albastre (iluminarea pile pod), 12 proiectoare Luxor – 01 - 400 w (iluminarea tablier).

Palatul Administrativ – s-au efectuat lucrări de iluminat arhitectural care au evidențiat elementele de arhitectură caracteristice clădirii (parterul, etajele, balcoanele și turnul cu ceas); s-a realizat alimentarea și montarea a 76 proiectoare Luxor, 104 aparate LED – line și 40 miniproiectoare DECOFLOOD.

Se vor realiza în continuare lucrări de extindere a iluminatului public în cartierul Aurel Vlaicu și lucrări de modernizare a punctelor luminoase pe arterele importante ale Municipiului Arad. Se vor realiza iluminatul arhitectural al Podului Traian și al Catedralei Romano-Catolice.

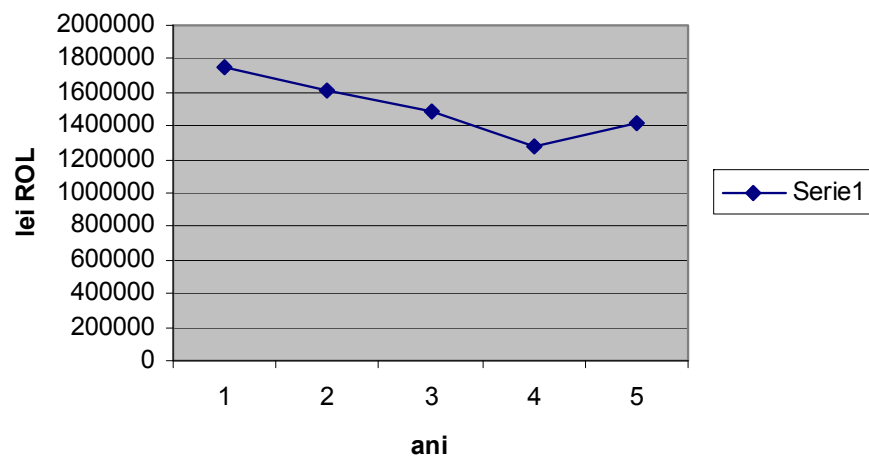
Iluminatul public

Situția costurilor aferente funcționării și întreținerii sistemului de iluminat public(SIP) din municipiul Arad în perioada 2002 - 2006					
	2002	2003	2004	2005	extrapolare 2006
Putere instalata med/punct luminos(W)	213.950507	215.5665188	195.993068	179.7051206	201.295887
Nr.p.l.(puncte luminoase) Luxten	5584	5584	5584	5584	5584
Nr.pl.Elba	0	0	2181	6320	7396
consum en.el.(MWh)	7807.054	7777.64	7633.93	8770.76	10712.56451
cost en el (milioane ROL)	15549.62085	18857.66036	22160.52437	29349.0633	37853.01493
Nr.p.l.	8900	8800	9500	11904	12980
Consum en el/p.l.(MWh)	0.877197079	0.883822727	0.803571579	0.736790995	0.825313137
cost en el.p.l. (ROL/p.l.)	1747148.41	2142915.95	2332686.776	2465479.108	3012267.404
Cursul Euro	31255.25	37555.87	40532.11	36234	35342.66667
Cost en el Euro	497504.2865	502122.8468	546739.9642	809986.8438	1071028.729
Cost en el Euro/p.l.	55.89935803	57.05941441	57.55157518	68.04324965	82.51376957
Cost anual intretinere SIP(ROL)	Necunoscut	Necunoscut	9872227944	14772719350	12854464800
Cost anual intretinere SIP/p.l.- (ROL)	Necunoscut	Necunoscut	1039181.889	1240987.849	990328.567
Cost anual intretinere SIP(Euro)	Necunoscut	Necunoscut	244720.66	403613.7508	478261.4267

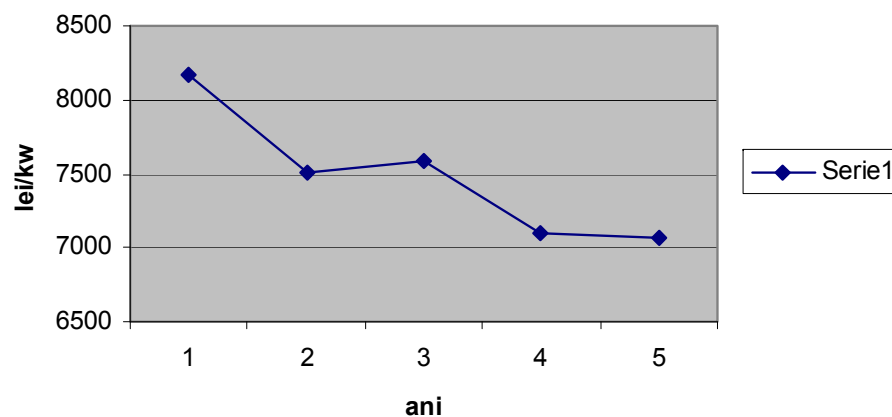
Situația costurilor aferente funcționării și întreținerii sistemului de iluminat public(SIP) din municipiul Arad în perioada 2002 - 2006

	2002	2003	2004	2005	extrapolare 2006
Cost anual intretinere SIP/p.l.- (Eu)	Necunoscut	Necunoscut	25.76006947	33.90572503	36.84602671
Cresterea Tarifului mediu anual/KWh	2130	2823	3343	4119	4366.5
Evolutia cost anual pt.tarif constant	15549.62085	14228.41536	14119.62815	15176.86449	18464.88533
Evolutia cost/p.l. pt tarif constant	1747148.41	1616865.382	1486276.647	1274938.213	1422564.355
Evolutia Puterii instalate(KW)	1904.159512	1896.985366	1861.934146	2139.209756	2612.820613
Costmedp.l./Pinstmedp.l.	8166.133536	7500.540393	7583.31232	7094.6126	7067.031407

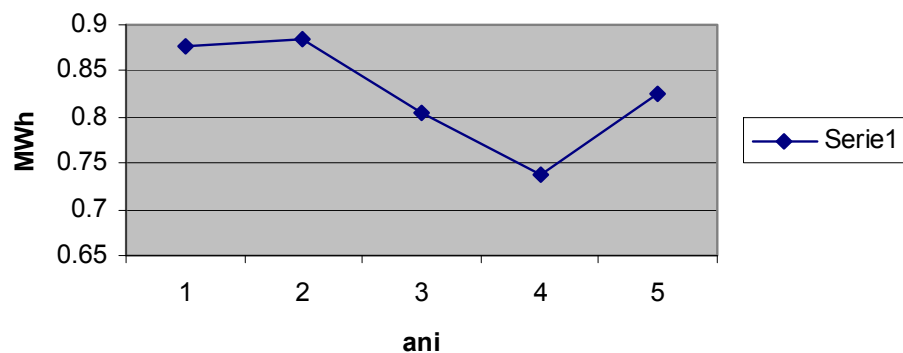
Evolutia costului per punct luminos pentru un tarif constant între 2002-2006

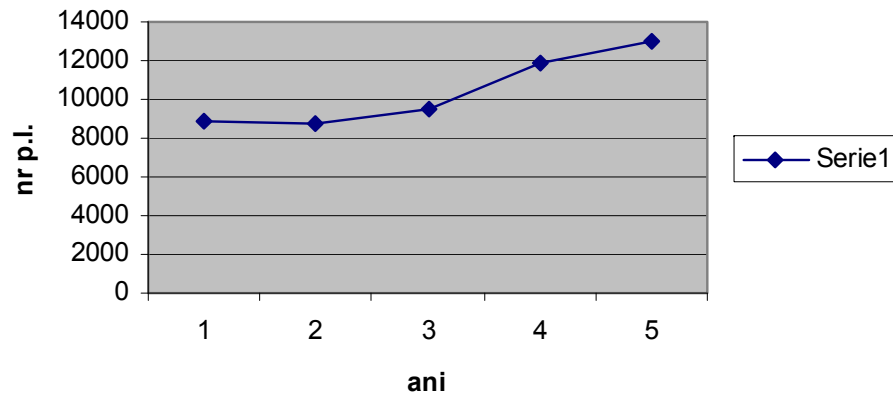
Evolutia raportului dintre costul anual al en.el. per p.l. și Puterea instalata medie per p.l. între anii 2002-2006

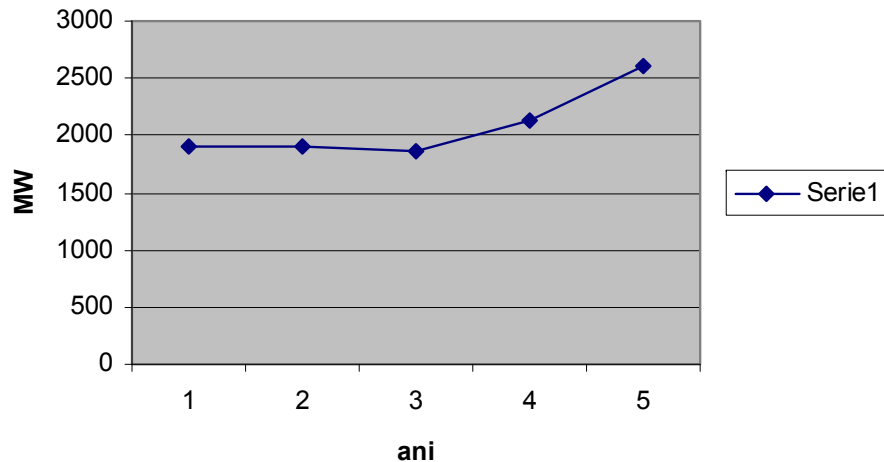
Evolutia consumului mediu de energie electrica per p.l.intre 2002-2006

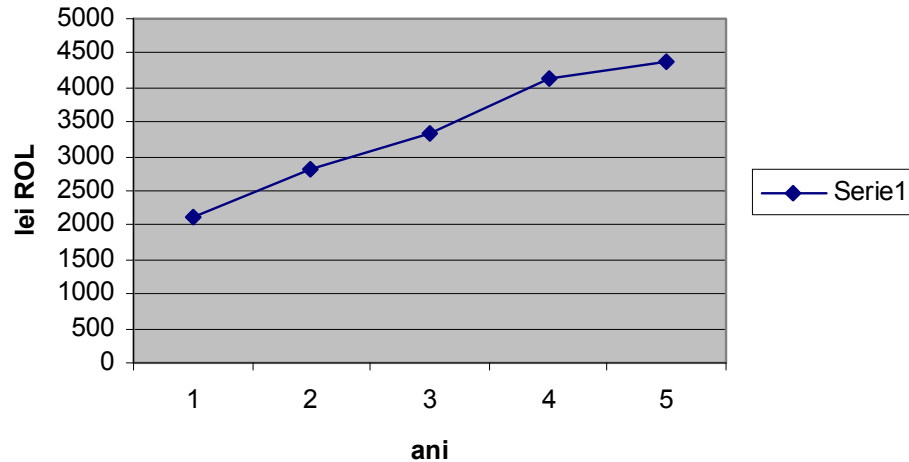
Evolutia nr.punctelor luminoase intre2002-2006

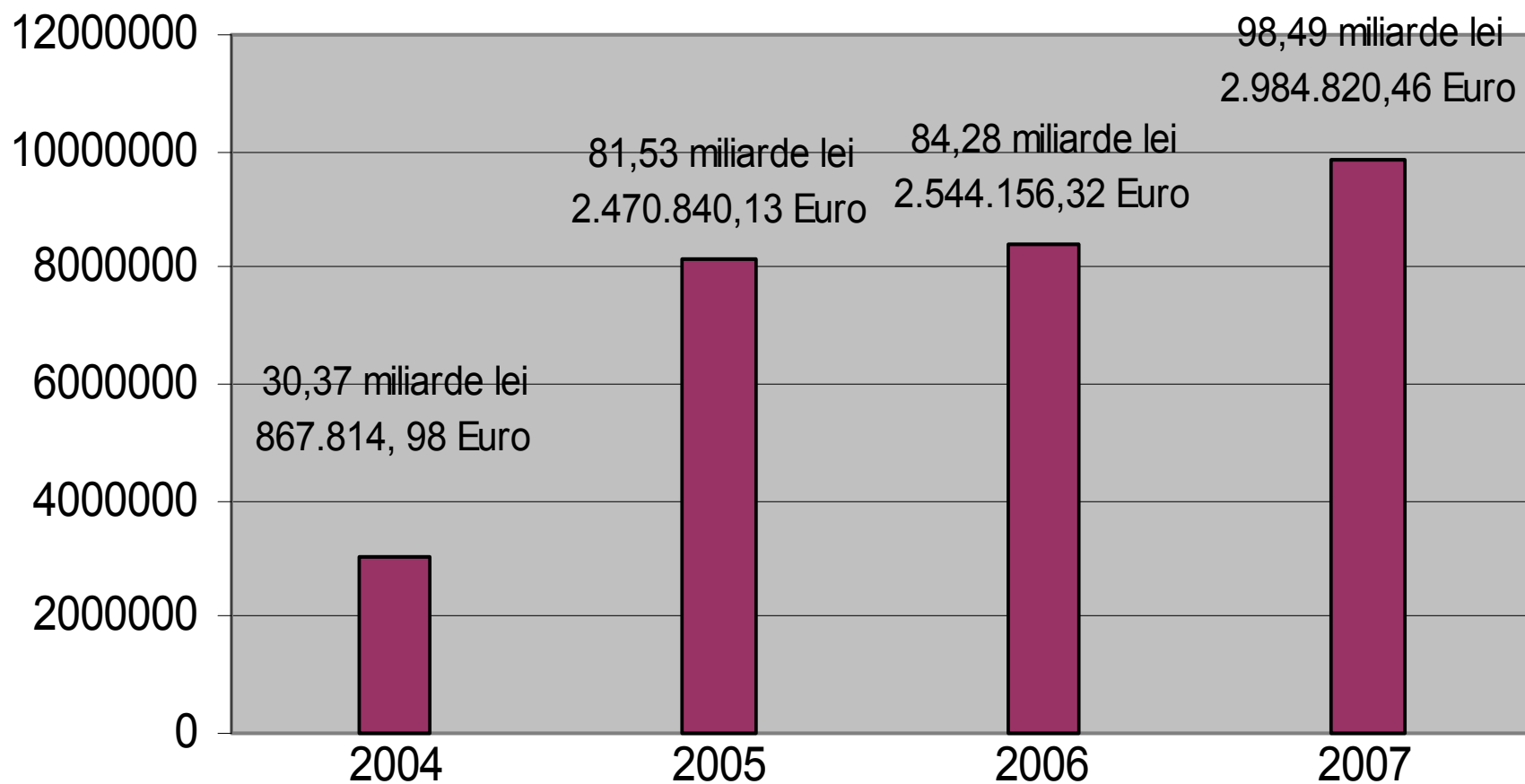
Cresterea puterii instalate a sistemului de iluminat public Arad intre 2002-2006

Cresterea tarifului energiei electrice intre 2002-2006

Cheltuieli efectuate pentru iluminatul public

Investiții în iluminat public

Lucrări de modernizare

În perioada 2004 – 2007 s-au efectuat lucrări cu o valoare de 2.939.929 Euro (Valoarea limită prevăzută de contract 3.370.127Euro).

Se vor realiza în continuare lucrări de extindere a iluminatului public în cartierul Aurel Vlaicu și lucrări de modernizare a punctelor luminoase pe arterele importante ale Municipiului Arad. Se vor realiza iluminatul arhitectural al Podului Traian și al Catedralei Romano-Catolice.

Lucrări de extindere

Din 2004 și până în 2007 s-au realizat lucrări cu o valoare de 2.111.282 Euro (Valoarea limită prevăzută în contract este de 3.171.375 Euro.)

Iluminatul arhitectural Palatul Administrativ

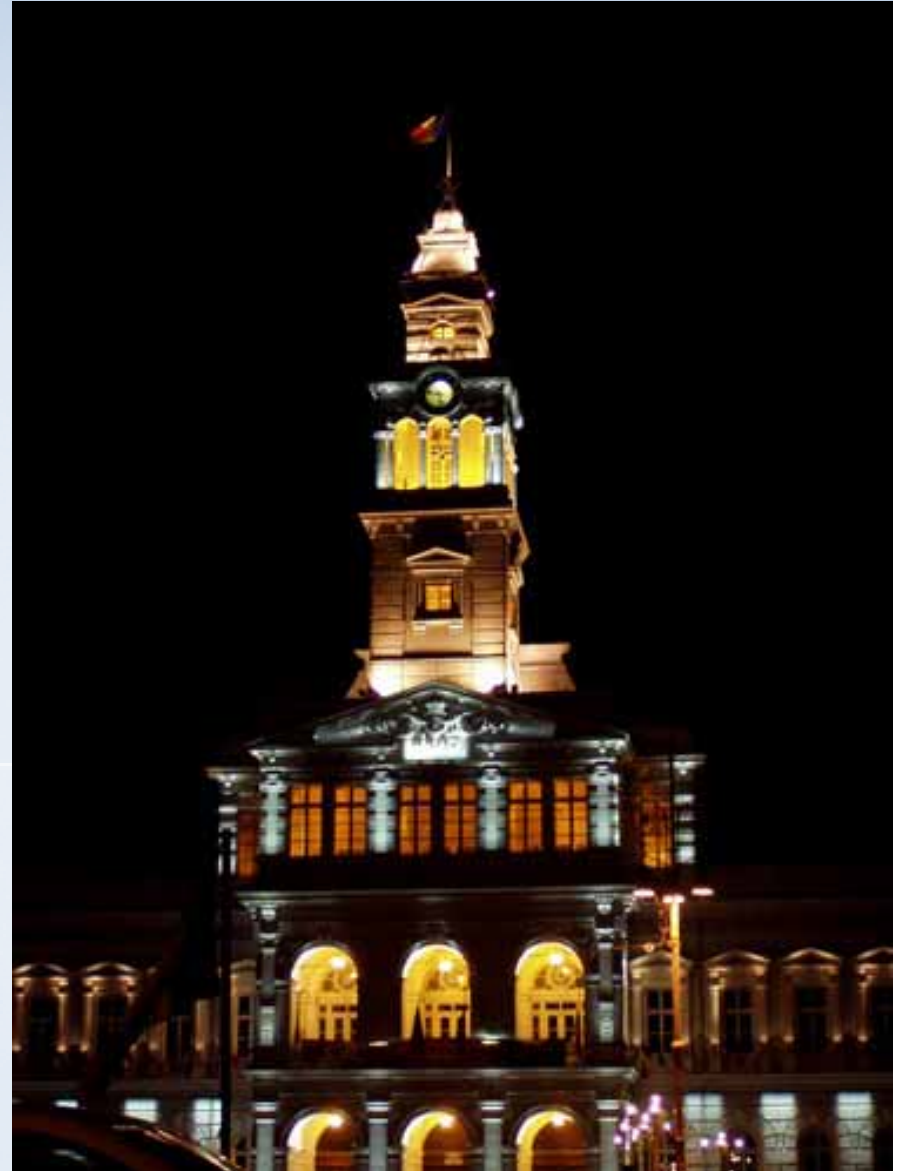
S-au efectuat lucrări de iluminat arhitectural care au evidențiat elementele de arhitectură caracteristice clădirii (parterul, etajele, balcoanele și turnul cu ceas)

S-a realizat alimentarea și montarea a 76 proiectoare Luxor, 104 aparate LEDline și 40 miniproiectoare DECOFLOOD

Palatul Administrativ

Teatrul de Stat

SOLUTIE REALIZATA
TEATRUL ION SLAVICI ARAD

S-a realizat alimentarea și montarea
a 55 proiectoare Luxor, 125 aparate LEDline
și 40 miniproiectoare DECOFLOOD

Catedrala Ortodoxă

VARIANTA DE SIMULARE
SOLUTIE LUMINOTEHNICA
CATEDRALA ORTODOXA ARAD

Biserica Roșie

Piața Primăriei

Podul Decebal

Iluminat arhitectural
Valoare investiție: 9,95 miliarde lei

Podul Traian

Propunere
iluminat arhitectural

Rețeaua de apă – canalizare

Situația actuală la nivelul municipiului Arad:

- Populație deservită cu apă potabilă Arad : **151.620 locuitori**
- Lungimea rețelei de apă potabilă Arad: **521, 4km**
- Nr. branșamente apă potabilă mun. Arad: **22.029 buc**
- Populație deservită canalizare Arad: 128. 208 locuitori
- Lungimea rețelei de canalizare Arad: 445 km
- Număr de racordări la rețeaua de canalizare Arad: 13. 217

Investiții realizate în perioada 2004 – 2007 cu privire la utilitățile publice:

- Mărirea capacității obiectivului de investiție „Canalizarea menajeră 21 km în municipiul Arad” – valoare finală: 2.787 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2007; data începerii investiției: decembrie 2005
- Mărirea capacității obiectivului de investiții „Canalul menajer str. Rândunicii și străzile adiacente” – valoare finală; 1.200 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2007; data începerii investiției: decembrie 2005
- Canalizare menajeră pe strada Clopoțelului și strada Grigore Alexandrescu - valoare finală: 593 mii lei; data punerii în execuție: noiembrie 2006; data începerii investiției: martie 2006
- Utilități blocuri de locuințe strada Gh. Ciuhandu etapa a II a – valoare finală: 933 mii lei; data punerii în execuției: mai 2007; data începerii investiției. Iulie 2004
- Utilități zona de locuințe strada Tarafului – rețele de apă, canalizare și electrice – valoare finală: 962 mii lei; data punerii în execuție; martie 2006; data începerii investiției: septembrie 2005
- Ministație de pompare, canalizare pluvială strada Mușeșel – cartier Șega – valoare finală: 410 mii lei; data punerii în execuție: martie 2007; data începerii investiției: septembrie 2005
- Ministație de pompare strada Dunării, cartier Gai – valoare finală: 395 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2007; data începerii investiției: septembrie 2006
- Modernizare PT 1V – CA Vlaicu – valoare finală: 9.778 mii lei; data punerii în execuție: iunie 2007; data începerii investiției: septembrie 2007
- Modernizare rețele termice etapa I lot I – valoare finală: 407 mii lei; data punerii în execuție: aprilie 2007; data începerii investiției; iunie 2007

- Modernizare rețele termice etapa I lot II – valoare finală; 1.028 mii lei; data punerii în execuție: ianuarie 2007; data începerii investiției; noiembrie 2006
- Modernizare rețele termice pentru subtraverări linii de tramvai și sistem rutier – valoare finală; 5.255 mii lei; data punerii în execuție: august 2007; data începerii investiției: decembrie 2007
- Extindere rețele de apă 30 km în municipiul Arad – valoarea finală: 4.402 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2007; data începerii investiției: octombrie 2006
- Modernizare rețele termice etapa II lot I, II, III – valoare finală: 14.975 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2008; data începerii investiției: decembrie 2007
- Rețele termice etapa I lot III – valoare finală(contract): 2.564 mii lei; data punerii în execuție: decembrie 2008 ; data începerii investiției: decembrie 2007
- Utilități zona de locuințe Micălaca Est – valoare finală(contract): 4.284 mii lei; data punerii în execuție: noiembrie 2009; data începerii investiției: noiembrie 2007

Lucrări edilitare

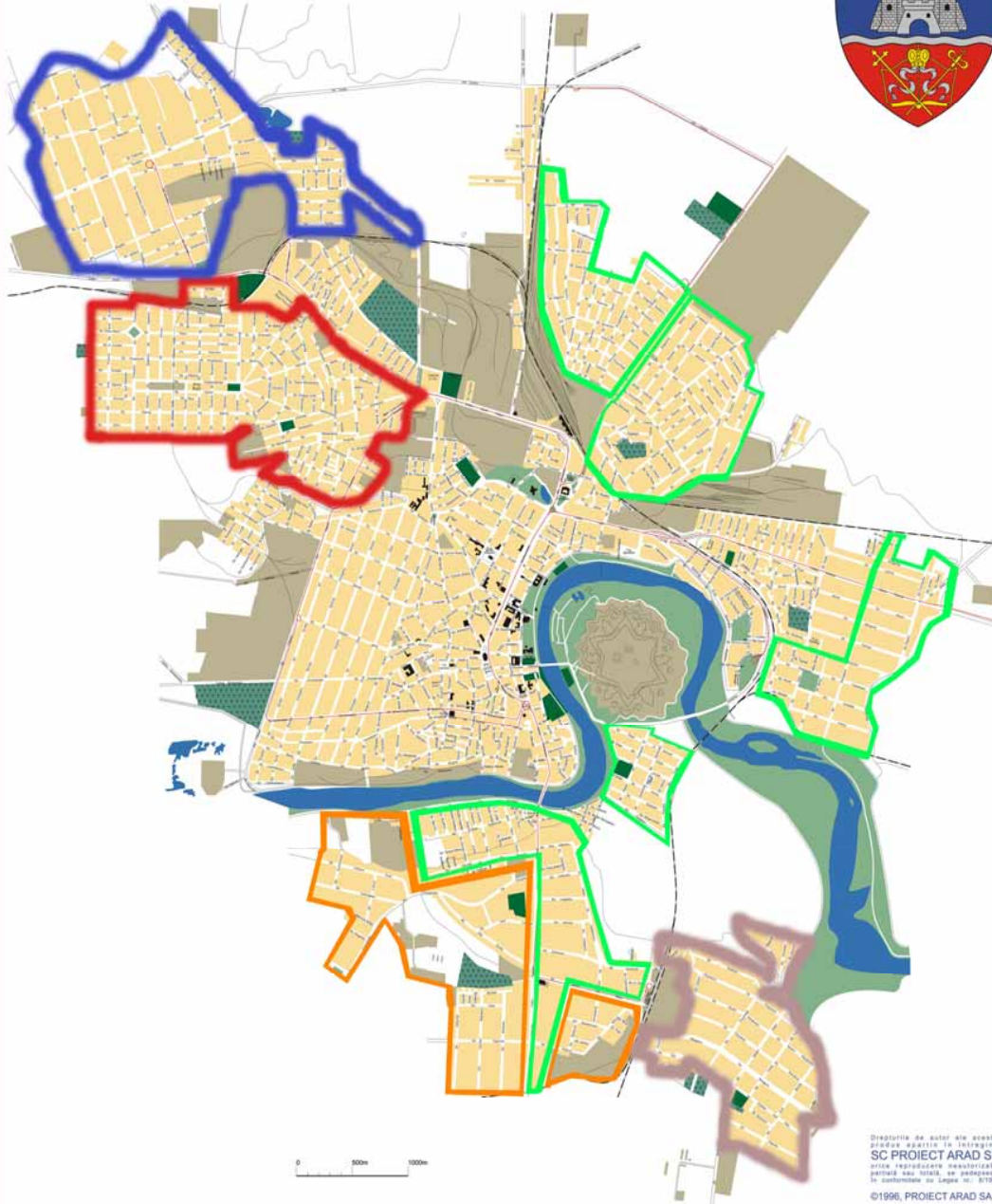
Între anii 2004 – 2007, în municipiul Arad au fost făcute următoarele investiții edilitare:

Nr.	Denumire investiție	Valoare finală	Data punerii în funcțiune	Data începerii investiției
1.	Realizări locuri de joacă – 9 locuri	336.142 lei	2004	2004
2.	Investiții în sistemul de iluminat public din care în 2004 s-au efectuat lucrări în valoare de 1.131.677 lei	5.975.229,00 euro	2008	2004
3.	Achiziții cișmele stradale – montare 10 bucăți	30.782 lei	2004	2004
4.	Amenajări locuri de joacă – 9 locuri	47.300 lei	2005	2005
5.	Coșuri stradale 1000 bucăți	118.968,00 lei	2005	2005
6.	Montări cișmele stradale 24 bucăți	107.587,68 lei	2005	2005
7.	Montări bănci stradale 600 bucăți	215.635,53 lei	2008	2005
8.	Investiții în sistemul de iluminat public din care în 2005 s-au efectuat lucrări în valoare de 2.783.746 euro	7.632.060 euro	2008	2004
9.	Cișmele stradale – montare 3	6.450,78 lei	2006	2006
10.	Bănci stradale 2006 – 388 montate	146.227,00 lei	2006	2006
11.	Reamenajare regularizare Canalul Morilor Țiganca din care în 2006 s-au efectuat lucrări în valoare de 1.124.000 lei, în 2007 s-au efectuat lucrări în valoare de 1.478.239,50	4.435.943,58 lei	2008	2006
12.	Investiții în sistemul de iluminat public – din care în 2006 s-au efectuat lucrări în valoare de 1.147.293 euro	7.632.060 euro	2008	2004

Nr.	Denumire investiție	Valoare finală	Data punerii în funcțiune	Data începerii investiției
13.	Realizări locuri de joacă 31 locuri	1.298.152,57 lei	2007	2007
14.	Bănci stradale 256 bucăți	219.532,50 lei	2008	2004
15.	Coșuri stradale 256 bucăți	46.382,20 lei	2007	2007
16.	Terenuri de sport 25 bucăți	492.785,95 lei	În curs de finalizare	2007
17.	Mese de tenis 150 bucăți, montare 21 bucăți în valoare de 114.418,17 lei	1.040.449,70 lei	2007	2007
18.	Parcul Tudor Arghezi - fântână arteziană	418.179,28 lei	2006 – 27.10.2006	2006
19.	Reamenajare Aleea Borsec	2.174.044,37 lei	2007	2007
20.	Rulouri de gazon 17.000 mp	490.000 lei	În curs de finalizare	2007
21.	Investiții în sistemul de iluminat public din care în 2007 s-au efectuat lucrări în valoare de 912.513,00 euro	7.632.060 euro	2008	2004

MUNICIPIUL ARAD

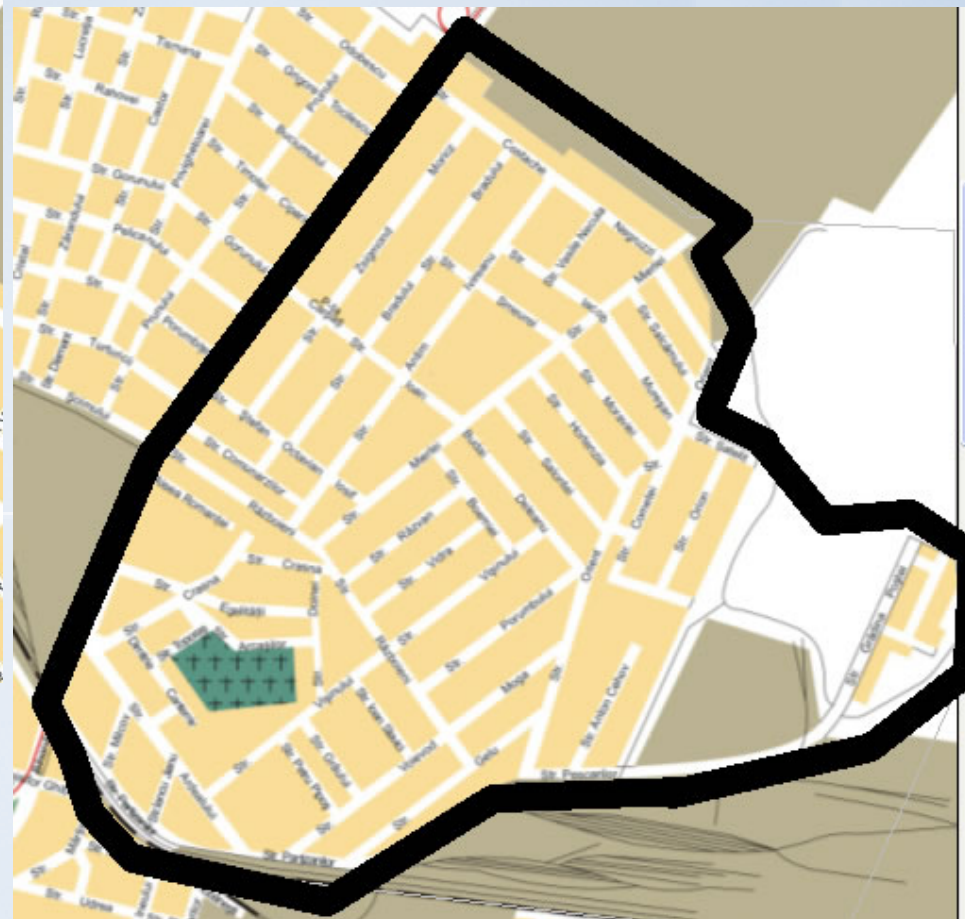
**Investiții
în canalizare menajeră**

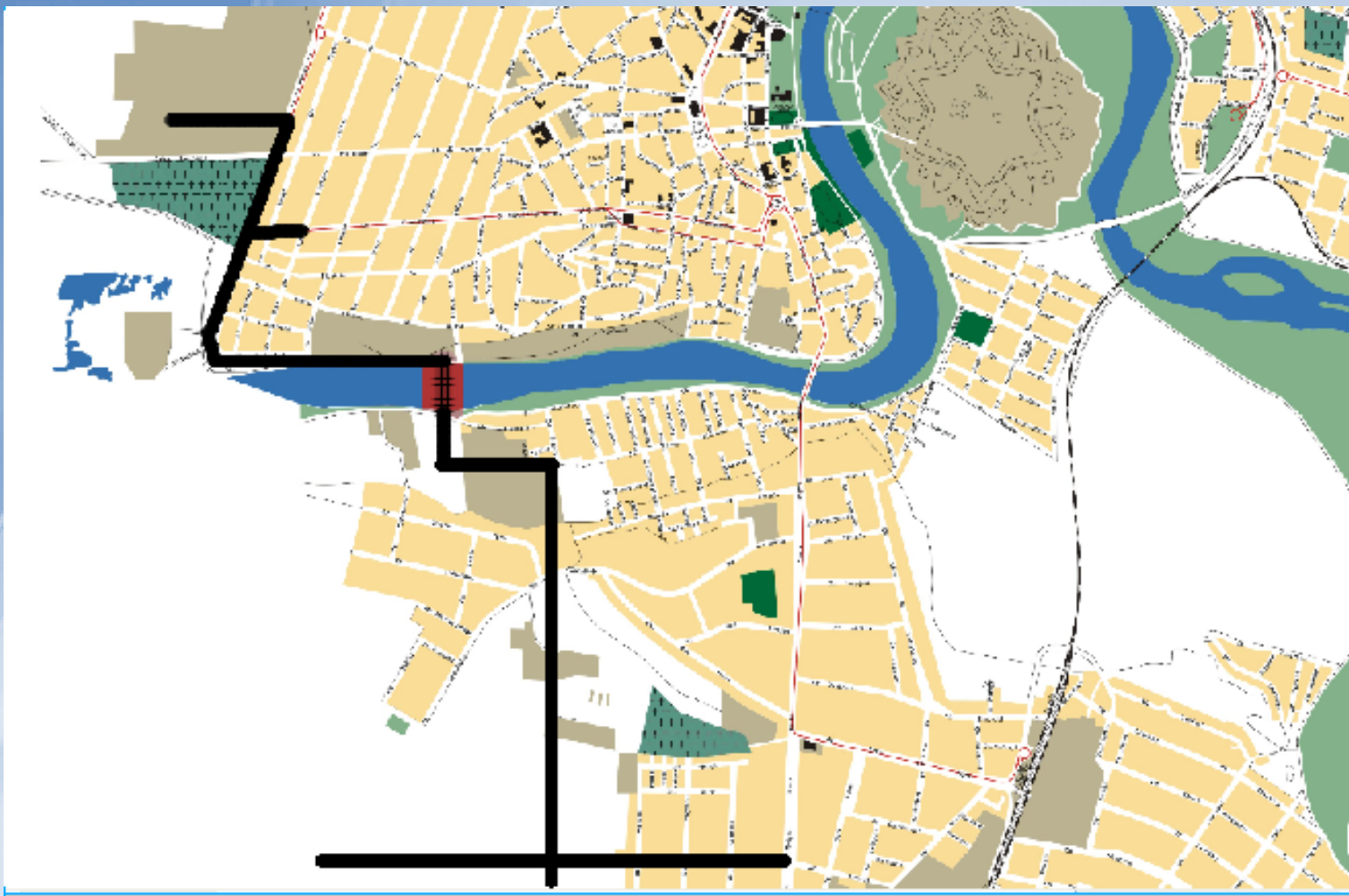
Canalizare menajeră în Grădiște partea stângă

Canalizare menajeră în Grădiște partea dreaptă

Canalizare menajeră în Aradul Nou

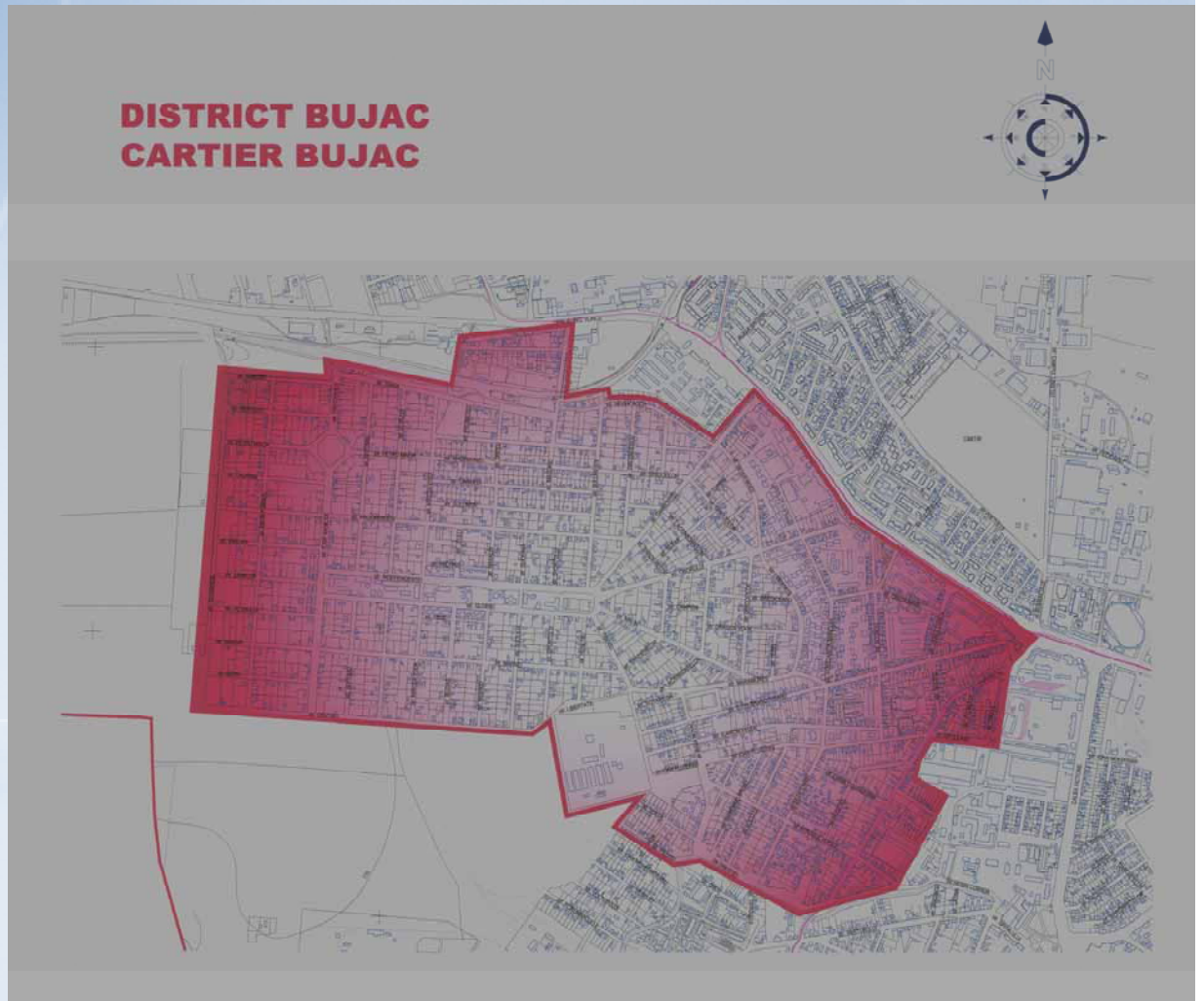
S-a introdus magistrala de canalizare care subtraversează Mureșul până în stația de epurare

Investiții în canalizare

Bujac

Rețea de canalizare menajeră
35 km

Rețea de canalizare pluvială
27 km

Investiții în canalizare

Sânicolaul Mic

Rețea de canalizare menajeră

17 km

Rețea de canalizare pluvială

13 km

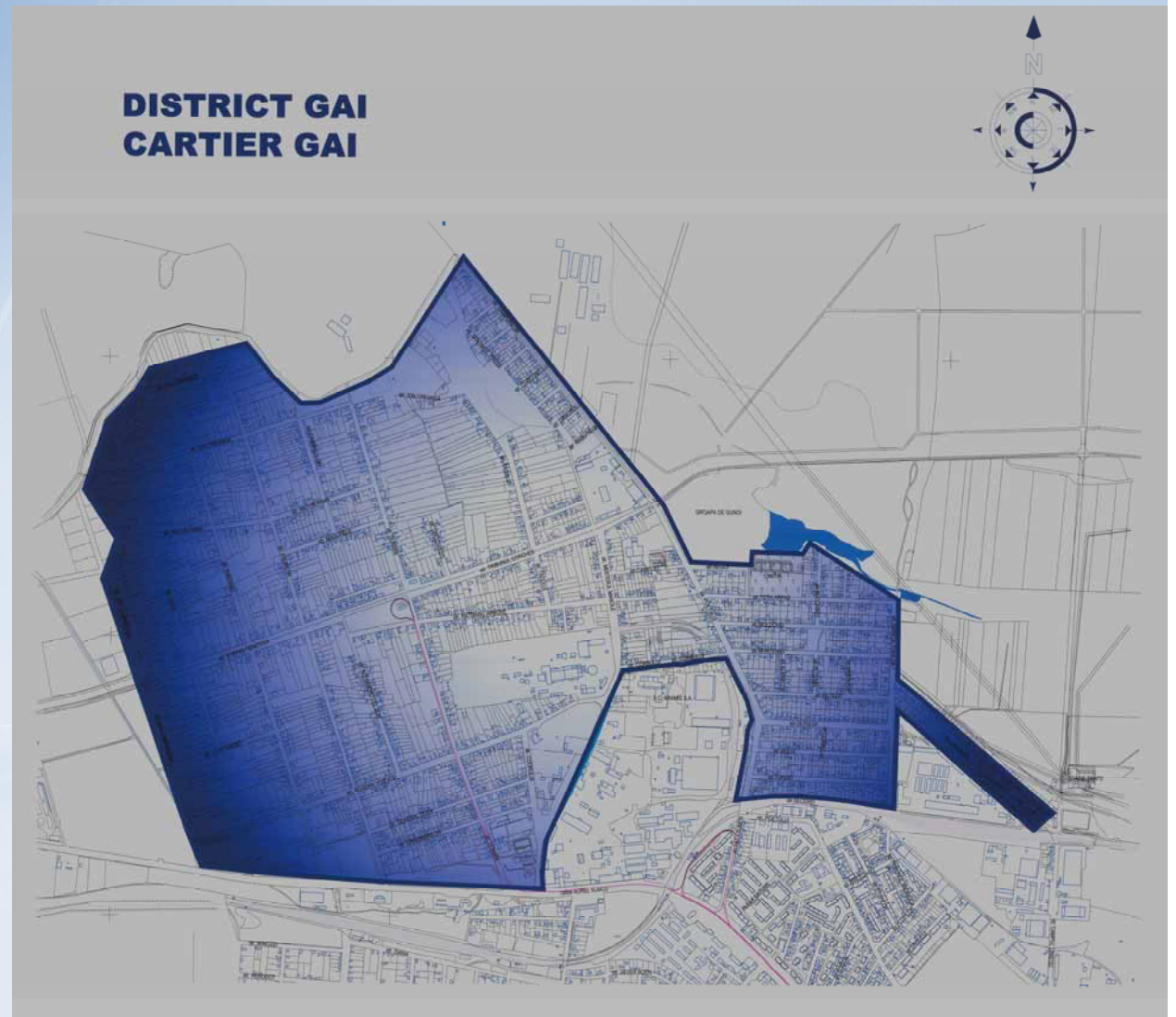

Investiții în canalizare

Gai

**Rețea de canalizare menajeră
33 km**

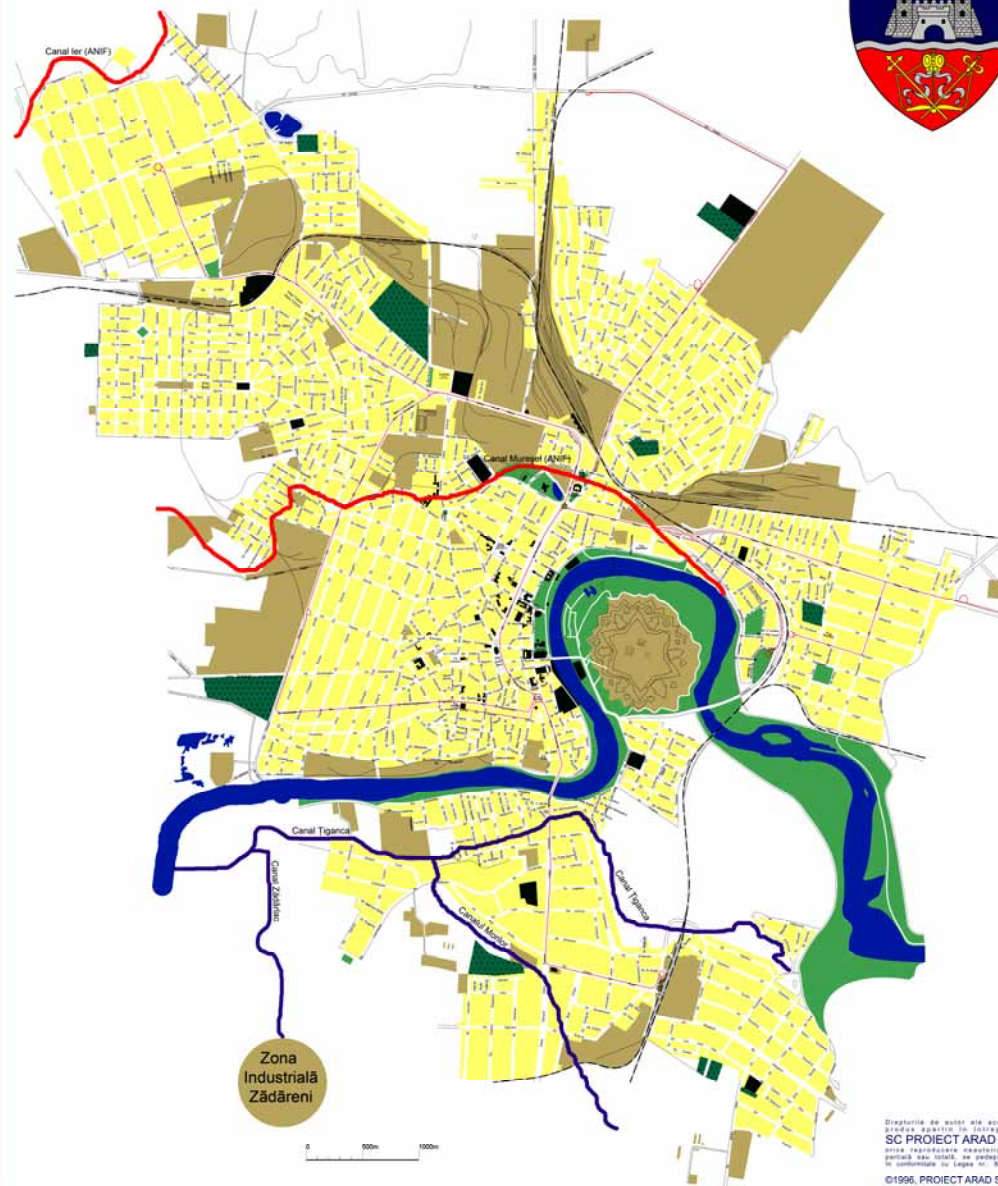
**Rețea de canalizare pluvială
27 km**

Investiții în canale deschise

MUNICIPIUL ARAD

Investiții în canale deschise Canalul Morilor, Țiganca și Zădărlac

Valoarea estimată a investiției: **65,78 miliarde lei**
(**1.935.958 euro**), termen de finalizare: 2008.

**Nivelul execuției lucrărilor
la Canalului Zădărlac : aprox. 90%**

Investiții în canale deschise Canalul Morilor, Țiganca și Zădărlac

**Nivelul execuției lucrărilor
pe Canalul Morilor : aprox. 85%**

**Nivelul execuției lucrărilor
la Canalului Țiganca : aprox. 75%**

Canalul Ier (Foișor) - ANIF

Canalul Ier (Foișor) - Lângă Mănăstirea Gai

Canalul Mureșel - ANIF

Canalul Mureșel Str. Liviu Rebreanu

Canalul Mureșel Str. Ioan Alexandru

Canalul Mureșel - ANIF

Alimentare cu apă pe 76 străzi – 30 km

Investiții în alimentare cu apă

<i>Denumire cartier</i>	<i>Număr străzi</i>	<i>Km rețea</i>
Poltura	7 străzi	1,59 km
Pârneava	4 străzi	5,54 km
Mureșel	2 străzi	0,50 km
Sânicolaul Mic	7 străzi	3,23 km
Micalaca	4 străzi	1,24 km
Drăgășani	3 străzi	0,82 km
Aradul Nou	4 străzi	5,20 km
Grădiște	7 străzi	3,04 km
Centru	4 străzi	1,02 km
Bujac	3 străzi	0,44 km
Gai	4 străzi	1,22 km
Șega	10 străzi	4,06 km
Cadaș	12 străzi	2,10 km
Total	71 străzi	30,00 km

Probleme identificate

- Zona periferică fără utilități
- Rețeaua de apă - extindere
- Neutilizarea apei termale la potențialul existent
- Lipsa de consecvență în lucrări (neaducerea la forma inițială a carosabilului în urma finalizării unor lucrări de reabilitare a rețelelor)
- Problema stâlpilor pentru iluminat public stradal (regim de proprietate, întreținere)
- Reabilitarea termică a clădirilor
- Modernizarea rețelei de utilități publice (rețelele de apă, canalizare, centrale termice)
- Implementarea unui sistem computerizat de urmărire a defecțiunilor în rețea, înlocuirea conductelor vechi
- Extinderea rețelei de apă, canal, gaze, electricitate
- Problemele existente la rețeaua de distribuție a energiei electrice (desele întreruperi în furnizarea energiei electrice)

Obiectiv strategic

- **Modernizarea și extinderea rețelei de utilități publice și asigurarea accesului tuturor cetățenilor Aradului la utilitățile publice**

Obiective - utilități publice

- Optimizarea funcționării sistemului de termoficare din municipiu prin:
  - reducerea consumurilor de energie termică
  - creșterea eficienței energetice globale a sistemului
  - creșterea siguranței în funcționare a echipamentelor și instalațiilor
  - reducerea gradului de poluare atmosferică și încadrarea în restricțiile de mediu impuse de legislația internă și internațională
  - reducerea costurilor de producție și furnizarea energiei termice consumatorilor, prețuri competitive care să permită creșterea gradului de încălzire a facturilor
- Dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică este o opțiune strategică, dat fiind faptul că înlocuirea lui cu alte sisteme individuale pe gaz nu este posibilă din cauza lipsei de resurse a infrastructurii aferente; reabilitarea și modernizarea acestor sisteme sunt în concordanță cu Strategia națională în domeniul eficienței energetice
- Creșterea siguranței energetice prin asigurarea necesarului de resurse energetice și limitarea dependenței de resursele energetice de import

- Modernizarea și extinderea rețelelor de apă-canal, gaze naturale și electricitate
- Promovarea unui sistem eficient de energie a unor surse alternative și a ideii de consum rațional
- Creșterea confortului termic concomitent cu scăderea necesarului cantitativ de energie termică și a cheltuielilor populației pentru plata energiei termice
- Satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile
- Realizarea unui proiect de iluminare stradală care să pună în valoare fondul construit valoros și să creeze un climat de siguranță pentru public
- Diversificarea surselor de import, a resurselor energetice și a rutelor de transport al acestora
- Satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.
- Reabilitarea termică a blocurilor.
- Reabilitarea (înlocuirea) unor rețele învechite de apă;
- Reabilitarea (înlocuirea) unor rețele învechite de canalizare;
- Extinderea sistemului actual de alimentare cu apă într-o serie de zone din municipiu care în prezent nu dispun de rețele publice de alimentare cu apă (înființarea de rețele noi);
- Extinderea sistemului actual de canalizare prin înființarea de rețele noi în zonele unde nu există.

Plan de acțiune

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008-2010), mediu (2010-2013) și lung (2013-2020) astfel:

Nr crt	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen, scurt, mediu, lung)
I. Surse de energie			
I.1. CET – Light			
1.	<i>Reabilitare/modernizare turbină TA 1 50 MW – transformarea ei în turbină cu contrapresiune (în vederea ridicării randamentului la peste 80%)</i>	2008-2015	L
2.	<i>Finalizarea cazanului de abur nr.2 de 420t/h și transformarea lui în vederea funcționării pe gaze naturale</i>	2008-2013	L
3.	<i>Reabilitarea/modernizarea instalațiilor și gospodăriilor auxiliare din cadrul centralei</i>	2008-2015	L
4.	<i>Realizarea unui ciclu combinat construit din: - o turbină cu gaze cu o putere de 29 MW - un cazan recuperator de abur de 55 t/h, cu ardere suplimentară - o turbină cu abur cu contrapresiune cu putere de 8 MW</i>	2008-2015	L
I.2. CET – Hidrocarburi			
5.	<i>Reabilitarea/modernizarea a două cazane de apă fierbinte de 100Gcal(CAF4 și CAF5)</i>	2008	S
6.	<i>Instalarea unui cazan de abur industrial de 10 t/h pentru fluidizarea păcurii</i>	2008-2015	L
7.	<i>Reabilitarea și modernizarea instalațiilor și gospodăriilor auxiliare din cadrul centralei</i>	2008-2015	L
II. Rețea de transport și distribuție energie termică			
8.	<i>Reabilitarea a circa 30% din rețelele de transport</i>	2008-2015	M
9.	<i>Reabilitarea rețelelor de distribuție astfel : circa 30% în sistem cu 4 conducte și circa 50% în sistem cu 2 conducte</i>	2008-2015	M

Nr. Crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen, scurt, mediu, lung)
10.	<i>Reabilitarea a circa 30% din punctele termice, aferente sistemului cu 4 conducte</i>	2008-2015	M
11.	<i>Instalarea de module termice la scara blocurilor la circa 50% din consumatori, la care se trece pe sistemul cu 2 conducte</i>	2008-2015	M
12.	<i>Modernizarea rețelelor termice etapa II lot I, II,III</i>	2008	S
13.	<i>Modernizarea rețelelor termice etapa I lot. III</i>	2008	S
14.	<i>Reabilitarea zonelor urbane cu deficiențe severe în sistemul de canalizare din municipiul Arad inclusiv modernizarea sistemului rutier aferent</i>	2011	L
15.	<i>Finalizarea canalizării menajere pe întreaga rețea stradală în municipiul Arad</i>	2012	L
16.	<i>Continuarea lucrărilor de investiții pentru amenajarea canalelor deschise</i>	2008	S

Gestionare deșeuri

Pentru gestionarea deșeurilor, Municipiul Arad a încheiat contracte de concesiune în urma licitațiilor publice deschise, organizate în conformitate cu prevederile Legii nr.219/1998 privind regimul concesiunilor și Hotărârea Guvernului nr. 216/1999 pentru aprobarea Normelor metodologice – cadru de aplicare a Legii nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor.

- Contract nr. 22/2004 – pentru concesiunea Serviciului de salubritate menajeră a municipiului Arad și de dezinsecție, dezinsecție, deratizare încheiat cu S.C. Polaris M. Holding S.R.L. – Constanța.
- Contract nr. 38/2004 – pentru concesiunea Serviciului de salubritate stradală a municipiului Arad, încheiat cu S.C. Polaris M.Holding S.R.L.
- Contract nr.6863/2002 – pentru concesiunea activităților de neutralizare a deșeurilor urbane din municipiul Arad încheiat cu S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L.

Depozitarea/neutralizarea deșeurilor

Pentru amenajarea depozitului de deșeuri a fost concesiunată o suprafață de 13.5 ha, în zona CET –Lignit Arad. Depozitul ecologic amenajat de S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L. corespunde reglementării Uniunii Europene. Capacitatea totală a acestui depozit este de cca. 2 – 2,4 milioane m³, aceasta însemnând o capacitate de depozitare pentru o perioadă de cca.30 de ani. Depozitul este prevăzut cu membrană de protecție, instalație de captare și epurare levigat. Pentru anul 2008 este prevăzută execuția instalației de captare și utilizare a biogazului rezultat din descompunerea deșeurilor

Salubritate menajeră

Prin modul de organizare și execuție a lucrărilor operatorul de salubritate a municipiului Arad aplică următoarele principii

- protecția sănătății publice
- responsabilitatea față de cetățeni
- conservarea și protecția mediului
- calitatea și continuitatea serviciului
- nediscriminarea și egalitatea consumatorilor
- transparența, consultarea și antrenarea în decizii a cetățenilor
- securitatea serviciului
- dezvoltarea durabilă a serviciilor

Salubritatea stradală

Serviciul de salubritate stradală a municipiului Arad cuprinde totalitatea lucrărilor de salubritate stradală – măturat mecanic și manual, măturat trotuare, stropit și spălat stradal, curățare rigole, spălat platforme gospodărești, golit coșuri stradale pentru deșeuri, încărcat și transportat deșeuri la depozitul ecologic precum și lucrările de combatere a poleiului, curățare manuală și mecanică a zăpezii, pluguit, încărcare și transport zăpadă, curățarea gurilor de scurgere (canalizare).

Dezafectarea rampelor neorganizate

- Serviciul de salubritate stradală include și dezafectarea rampelor (depozitelor necontrolate) de deșeuri de pe teritoriul administrativ al municipiului Arad.
- Activitatea de dezafectare a rampelor neorganizate se face pe baza inventarierii acestor rampe, a estimării cantității de deșeuri din acestea și a tipului deșeurilor depozitate. Operatorul de salubritate are obligația de a urmări zonele dezafectate și a le menține salubre.
- Dezafectarea rampelor neorganizate nu se încadrează la operații curente de salubritate, având loc doar pe bază de comandă.
- Operatorul de salubritate stradală utilizează pentru prestarea serviciului utilaje performante, autovehicule MAN și IVECO FARID, agregatele de tip automătură cu aspirator și sistem de filtrare a prafului, autostropitoare, cisterne apă, autocompactare cu grad mare de compactare, pluguri pentru zăpadă și dispozitive de împrăștiere mecanizată a materialului antiderapant.

Stația de sortare a deșeurilor din Municipiul Arad

Stația de sortare a deșeurilor din Municipiul Arad a intrat în funcțiune din data de 16.10.2007. Este a 3-a stație de acest fel din România. Prima a fost construită la Constanta, a doua la București, iar a treia la Arad. Capacitatea stației de sortare este de 9.500 tone / luna. A fost livrată de către S.C. ECOSOGEM S.R.L. fiind de fabricație italiană.

Principiul de funcționare este următorul:

- Deșeurile nesortate sunt depozitate pe platforma de preselecție de unde sunt preluate de o bandă rulantă transportoare în dispozitivul de dezmembrare a masei de deșeurii
- din dispozitivul de dezmembrare deșeurile ajung pe o bandă rulantă la cabina de selecție unde se efectuează sortarea manuală a deșeurilor reciclabile
- materialele reciclabile care necesită balotarea (plastic, hârtie/carton, doze de aluminiu) se elimină fiecare prin tuburi de evacuare urmând a fi transportate pe rând cu ajutorul unei benzi rulante la presa automată care balotează materialele permise.
- Materialele reciclabile care nu necesită balotarea (metalele neferoase) se elimină prin tuburi de evacuare, care ajung în containere amplasate la celălalt capăt al tubului de evacuate.
- Deșeurile nereciclabile sunt transportate pe bandă rulantă în containere de 25 - 30 mc., care ajung la depozitul ecologic.
- La capătul benzii rulante din cabina de selecție este instalat un dispozitiv cu magneți pentru reținerea obiectelor din metale feroase.

Materialele reciclabile care se sortează sunt următoarele:

- PLASTIC

1. PET - polietilena teraftalat (sortate pe culori)

2. HDPE - polipropilena de înaltă densitate (ambalaje diverse)

3. LDPE - polipropilena de joasă densitate (folie de diferite grosimi sortată pe culori)

- HARTIE - hârtie de ziar, hârtie de birou, cărți

- CARTON - ambalaje din carton

- METALE FERROASE - cu excepția cutiilor de conserve care nu sunt solicitate spre valorificare

- METALE NEFERROASE - doze de aluminiu

Probleme identificate

- existența rampelor de gunoi neautorizate
- colectarea selectivă a deșeurilor

Obiective strategice

- *Dezvoltarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere economic și care să poată asigura protecția sănătății populației și protecția mediului*

Obiective – gestionare deșeuri

- Desfășurarea activității de colectare a deșeurilor la standarde europene, cu respectarea prevederilor legale de protecție a mediului și a celor de autorizare a rampelor de gunoi
- Îmbunătățirea sistemului de colectare și transport a deșeurilor
- Reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate
- Valorificarea potențialului util din deșeurile municipale
- Eliminarea deșeurilor în conformitate cu legislația în vigoare în scopul protejării sănătății populației și a mediului
- Crearea unui sistem de colectare, tratare și valorificare a deșeurilor din construcții și demolări
- Colectarea și valorificarea vehiculelor scoase din uz
- Organizarea unor centre de colectare pentru DEEE

Plan de acțiune

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Obser-vații (termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Închiderea depozitului de deșeuri situat pe strada Câmpul Liniștii care include: -închiderea depozitului de deșeuri conform Ordinului nr.753/2004 -deviere magistrală de apă potabilă -deviere rețele electrice de medie tensiune</i>	2008	S
2.	<i>Închidere depozit de deșeuri situat pe strada Poetului</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
3.	<i>Lucrări de nivelare în zonele în care s-au depozitat deșeurile</i>	2008	S
4.	<i>Studiu de fezabilitate amenajare groapă pentru deșeuri inerte și din construcții</i>	2008	S
5.	<i>Studiu de fezabilitate amenajare groapă pentru deșeuri inerte și din construcții</i>	2008	S
6.	<i>Proiect tehnic amenajare groapă pentru deșeuri inerte și din construcții</i>	2008-2009	S
7.	<i>Lucrări de execuție amenajare groapă pentru deșeuri inerte și din construcții</i>	2009	S
8.	<i>Colectarea selectivă a deșeurilor municipale</i>	2008	S
9.	<i>Incinerator de animale mici – pentru neutralizare cadavre de animale, ce urmează a fi amplasat în cadrul Centrului de Adăpostire a Câinilor Comunitari</i>	2010	S
10.	<i>Identificarea rampelor de gunoi neautorizate și dezafectarea acestora.</i>	permanent	-
11.	<i>Reabilitarea și modernizarea sistemelor existente de colectare și transport deșeuri</i>	2013	L
12.	<i>Creșterea coeficientului de colectare selectivă pentru mediu urban</i>	2013	L

DEZVOLTAREA URBANĂ – Analiza SWOT finală

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<p>AMENAJAREA TERITORIULUI, URBANISM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identitatea arhitectonică a Municipiului Arad: arhitectura deosebită a clădirilor, zestrea urbanistică a centrului municipiului cât și noile elemente de modernitate, toate acestea transformă acest oraș al vestului României într-o veritabilă poarta de intrare în țară - Aradul este în plin proces de dezvoltare, ceea ce îl ridică în topul orașelor din vestul țării - Tradiția istorică, industrială și comercială a municipiului Arad sunt premisele unei viitoare dezvoltări urbane prospere - Zonele industriale - Zona industrială Arad Est a fost înființată în 2002, ca urmare a succesului Zonei Industriale Vest și a ocupării acesteia; Zona industrială Sud – Zădăreni, înființată în 2004, este în curs de dezvoltare, toate elementele tehnice fiind identice cu cele ale Zonei industriale Vest; Parcul Industrial UTA este amplasat convenabil în centrul municipiului Arad, în locul fostei întreprinderi UTA. - Existența hărții cadastrale a municipiului Arad precum și existența cadastrului verde reprezintă pentru cetățenii municipiului Arad o garanție a interesului administrației locale față de buna desfășurare a activității urbanistice din municipiu - Existența zonei libere terestre, cu cele două locații (Aeroport și Curtici) precum și poziționarea municipiului Arad în regiunea de dezvoltare reprezintă	<p>AMENAJAREA TERITORIULUI, URBANISM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neactualizarea PUG - ului - Situarea între două municipii mari (Timișoara, Oradea) umbrește potențialul municipiului Arad - Lipsa unei concepții de perspectivă clară privind dezvoltarea urbanistică - Indisciplina în construcții la nivelul municipiului Arad reprezintă un semnal de alarmă și un motiv de înăsprire a contravențiilor în domeniul construcțiilor și al urbanismului - Termenele prea lungi pentru aprobare PUD-uri, PUZ-uri îngreunează activitățile urbanistice ale municipiului Arad - Incapacitatea gestionării clădirilor de patrimoniu precum și amplasarea instalațiilor de climatizare pe fațadele clădirilor de patrimoniu umbresc valoarea arhitectonică a municipiului - Absența unei machete a orașului Arad <p>INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI CIRCULAȚIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - În zona centrală, se constată fluxuri mari de pietoni care se suprapun peste fluxuri auto importante, neexistând trasee pietonale în spații proprii. De asemenea nu este prevăzută o zonă exclusiv pietonală care să valorifice din punct de vedere turistic centrul istoric al municipiului, și să constituie un spațiu de loisir pentru locuitori și tineretul universitar rezident o mare parte din an în municipiu, așa cum se pot întâlni în alte orașe din Transilvania (Sibiu, Timișoara - Raportat la elementele stradale, în municipiul Arad există următoarele disfuncționalități:<ul style="list-style-type: none"> • străzi cu gabarite necorespunzătoare categoriei;

Puncte Tari:

alte premise ale viitoarei dezvoltări a municipiului Arad

- Planul urbanistic zonal(PUZ) al Falezii Mureșului
- În fază de proiectare se afla Planul Urbanistic zonal al zonei protejate a municipiului Arad

- Punerea municipiului Arad pe făgașul prosperității prin impunerea unei Rețele comerciale în dezvoltare
INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI CIRCULAȚIE

- Așezarea geografică a Aradului (vestul țării, Râul Mureș, apropierea de autostrada Szeged și Aeroportul Timișoara) - municipiul Arad este principala poartă de intrare în România dinspre Uniunea Europeană și cel mai important nod rutier și feroviar din vestul României situat pe coridorul IV Pan

- European care leagă țările din vestul Europei cu cele din Europa de sud-est și Orientul Mijlociu.

- Autostrada Nădlac - București

- Un număr de 72 de străzi de pământ din cartierele Grădiște, Micălaca și Subcetate vor fi asfaltate în cadrul unui proiect de investiții în valoare de aproximativ 26 milioane de lei, derulat de Primăria municipiului Arad. Vor fi reabilitați aproximativ 60 de kilometri de rețea stradală în cele trei cartiere, urmând să se execute lucrări de reabilitare a carosabilului, a trotuarelor, a sistemelor de scurgere pentru apele pluviale.

- În perioada 2004 – 2007, în municipiul Arad au fost făcute următoarele investiții în modernizări:

Puncte Slabe:

- străzi cu capacitate de circulație depășită;
- Sistemul de semaforizare existent în municipiul Arad nu dispune de un Post Central și echipamente de comunicație care să poată satisface funcțiile:
  - telesupraveghere
  - reglare centralizată
  - culegerea centralizată și prelucrarea datelor de trafic
- Rețeaua de semaforizare existentă nu este dotată cu senzori de trafic(detectoare de vehicule, butoane de pietoni) astfel încât la ora actuală nu se pot realiza funcțiile de:
  - macroreglare
  - microreglare
  - culegere de date în regim de permanent
- Lipsa unui sistem bine structurat de semaforizare afectează în mod negativ activitățile de:
  - exploatare
  - întreținere/service/depanare
- Traversări de cale ferată neamenajate ce reprezintă nu doar o pată inestetică pe imaginea municipiului ci mai ales un real pericol pentru locuitorii Aradului, numărul tragediilor petrecute în aceste zone venind ca dovadă
- Insuficiența locurilor de parcare reprezintă un motiv de nemulțumire pentru cetățenii municipiului Arad
- Cablurile electrice și telecomunicațiile aeriene care dau un aspect neplăcut urbei
- Circulație rutieră greoaie, multe intersecții aglomerate dar nesemaforizate, lipsa unui pod peste Mureș în zona nord – est a municipiului
- Se impune necesitatea existenței unui studiu de trafic -

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<ul style="list-style-type: none"> •Semaforizare intersecția C.A. Vlaicu cu Calea 6 Vânători •Semaforizare intersecția dintre Calea Radnei și str. I din Zona Industrială Micălaca Est Arad •Semaforizare Piața sporturilor •Reparații capitale la hidroizolația și la rosturile de dilatare ale podului Decebal •Reabilitare urbană zona Alfa •Semaforizare intersecție Rațiu – Șaguna •Semaforizare intersecție L.Rebreanu – Șaguna <p>- Cel mai mare proiect de investiții din ultimii 20 de ani din Arad BERD – ARAD REABILITARE TRANSPORT URBAN, aflat în curs de realizare, reconfigurează traficul de pe cea mai solicitată și poluată arteră a orașului și promovează folosirea celui mai nepoluant mijloc de transport urban – tramvaiul.</p> <p>- Implicarea administrației publice locale în dezvoltarea municipiului Arad prin investiții mari în infrastructură, existența aeroportul internațional și a rețelei de cale ferată reprezintă câteva dintre punctele tari ale municipiului Arad în viziunea cetățenilor săi</p> <p>TRANSPORT PUBLIC LOCAL</p> <p>- Proiectul BERD - ARAD REABILITARE TRANSPORT URBAN, al cărei principală componentă este refacerea infrastructurii rețelei de linii de tramvai, pentru a aduce transportul public la standarde de calitate moderne.</p> <p>- Modernizarea infrastructurii folosind cele mai performante soluții tehnice în materie de cale de rulare,</p>	<p>circulație în municipiul Arad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drumul de centură impracticabil al municipiului Arad reprezintă un alt motiv de nemulțumire din partea cetățenilor orașului - În prezent inexistența unei rețele de piste pentru bicicliști, care să facă legătura între cartiere, descurajează utilizarea bicicletelor de către cetățeni. Crearea pistelor ar reduce poluarea în municipiu și ar ajuta și la decongestionarea circulației <p>TRANSPORT PUBLIC LOCAL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cabluri electrice și telecomunicații aeriene care dau un aspect neplăcut urbei - Calitatea transportului public local în municipiul Arad nemulțumește cetățenii urbei prin existența tramvaielor neîntreținute, nemodernizate și murdare, neîncălzite corespunzător pe timp de iarnă, aglomerate la orele de vârf și cu aer irespirabil vara <p>REGENERARE URBANĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea centrului vechi istoric precum și a Zonei Gării Centrale a Aradului sunt priorități încă nerealizate total ale municipiului Arad - Deși un oraș recunoscut pentru unicitatea clădirilor sale, Aradul este împânzit cu clădiri degradate, în ciuda valorii lor incontestabile - Lipsa restauratorilor de imobile este un alt punct slab în domeniul dezvoltării urbane arădene - Indisciplina în construcții la nivelul municipiului Arad reprezintă un semnal de alarmă și un motiv de înăsprire a contravențiilor în domeniul construcțiilor și al urbanismului

Puncte Tari:

- va permite înlocuirea actualelor vagoane din parcul Companiei de Transport Public cu tramvaie moderne, care vor asigura un înalt grad de confort și siguranță călătorilor. Creșterea calității serviciilor de transport public va stimula folosirea tramvaiului de cât mai mulți arădeni ca alternativă comodă, eficientă și nepoluantă la deplasările cotidiene cu mașina.
- În paralel cu șantierul BERD, se lucrează la reabilitarea unui alt traseu important de transport public. Refacerea arterei Condurașilor - Kogălniceanu, din bugetul local, împreună cu proiectul de reabilitare a centrului vechi, finanțat din fonduri structurale, vor moderniza infrastructura rețelei de linii de tramvai și în această parte a orașului, cu aceleași beneficii pentru arădeni, din punct de vedere al accesului la servicii de transport public de calitate și la un mediu mai puțin poluat.
- Implicarea administrației publice locale în dezvoltarea municipiului Arad prin investiții mari în infrastructură reprezintă premisa viitoarei dezvoltări a transportului public local arădean
- Un alt demers pentru creșterea calității transportului public este proiectul de implementare a unui sistem de management a circulației tramvaielor pe baza de echipamente GPS. Prin gestiune de date în timp real, sistemul va permite optimizarea tuturor parametrilor de circulație a tramvaielor, de la timpii de traseu în funcție de perioada zilei, la numărul de călători și altele, cu rezultate directe asupra calității transportului public din Arad.

Puncte Slabe:

- Aradul nu se bucură de o imagine prea fericită a zonelor sale asfaltate, felul în care se prezintă până și trotuarele zonei centrale ale orașului – mai ales aleile dintre blocuri - nemulțumește cetățenii Aradului, lucrările începute în prezent pentru remedierea acestei situații lăsându-se mult așteptate
  - Calitatea îndoielnică a lucrărilor de reabilitare (pavarea străzilor, canalizare, termoficare)
  - Lipsa de consecvență în lucrări (neaducerea la forma inițială a carosabilului în urma finalizării unor lucrări de reabilitare a rețelelor)
  - Lipsa găsirii unor soluții pentru reabilitarea clădirilor și a turnurilor este un alt motiv de nemulțumire pentru cetățenii Aradului
  - Centrul istoric este neglijat, cu pierderi irecuperabile până la această oră, distrus complet până la adoptarea și aplicarea unei soluții datorită construcțiilor care nu se justifică în zonă
  - Pentru întreținerea fațadelor clădirilor ar fi necesar un sprijin din partea autorităților publice locale arădene
  - Străzile de pământ din cartierele mărginașe ale municipiului Arad, unde lipsește canalizarea pluvială, reprezintă o realitate tristă a orașului nostru
  - Mărimea și aspectul piețelor agroalimentare ale municipiului Arad ar trebui mult îmbunătățite
  - Reabilitarea termică a clădirilor nu este realizată încă în municipiul Arad în totalitate
- ### LOCUINȚE
- Solicitățile foarte mari de locuințe în municipiul Arad depășesc capacitatea autorităților administrației publice locale de a le soluționa, aceste solicitări venind din partea

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<p>REGENERARE URBANĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrul istoric, a cărei valorificări se află în proiect, este parte a „tezaurului” turistic arădean - Aradul este un oraș deschis elementelor de modernitate - Investițiile din ultimul an în cartiere aduc o îmbunătățire imaginii orașului Arad - Aradul este în plin proces de dezvoltare, ceea ce îl ridică în topul orașelor din vestul țării <p>LOCUIŢE</p> <ul style="list-style-type: none"> - În perioada 12 – 14 aprilie 2007, Primăria municipiului Arad a organizat cea de-a doua ediție a „Târgului Ofertelor de Locuințe – Arad”. Scopul acestei manifestări a fost prezentarea către publicul interesat a ofertei actuale de construcții noi, respectiv locuințe colective și case unifamiliale la nivelul municipiului Arad, precum și a ofertei în materie de credite ipotecare imobiliare. - De menționat este Ar – Invest, târg aflat la cea de-a doua ediție între 20 – 23 septembrie 2007, un loc de întâlnire pentru cei mai reprezentativi actori ai unei piețe deosebit de dinamice, cea a investițiilor și a afacerilor imobiliare. - Investiții realizate în ultimii ani: <ul style="list-style-type: none"> - Amenajarea de locuințe sociale în imobilul din Arad, strada Frunzei nr. 2, date în folosință în decembrie 2007 - 12 locuințe sociale pentru sinistrații Arad, str. Tarafului, date în folosință în 2007 - 10 locuințe pentru romi – strada Tarafului date în 	<p>cetățenilor aflați în dificultate din cauza sărăciei, din partea tinerilor până în 35 de ani și din partea cetățenilor Aradului ale căror imobile au fost retrocedate foștilor proprietari</p> <p>SPAȚII VERZI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parcurile, locurile de joacă pentru copii și terenurile de sport din cartiere ar trebui să devină una din prioritățile administrației publice locale arădene - Municipiul Arad nu dispune de suficiente spații verzi - Zona Parc – Pădurice a municipiului Arad se confruntă cu o degradare a spațiului verde, situație care trebuie remediată în timp util - Deși Ștrandul Neptun reprezintă un punct de atracție pentru cetățenii de toate vârstele, programul de funcționare al acestuia, ce permite accesul copiilor după orele 20.00, mai ales neînsoțiți în incinta Ștrandului, ar trebui să reprezinte un semnal de alarmă cu privire la siguranța minorilor Municipiului Arad - Aradul se bucură de extraordinare daruri din partea naturii, Mureșul fiind unul dintre acestea; indiferența față de conservarea albiei Mureșului, și accentuarea degradării acesteia, ar putea umbri potențialul natural al municipiului Arad - Neglijarea zonelor și spațiilor verzi, sacrificarea lor pentru construcții - Neîngrijirea și nerespectarea zonelor verzi din Municipiul Arad este un semnal de alarmă în privința viitorului spațiilor verzi din Arad - Ștrandul Neptun, deși doilea în Europa ca suprafață, este neîngrijit și neamenajat corespunzător

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<p>folosință în 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oferte atractive de locuințe noi în condominii sau case unifamiliale din partea firmelor imobiliare <p>SPAȚII VERZI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Faleza Mureșului și Pădurea Ceala reprezintă veritabile tezaure naturale al municipiului Arad, oaze de verdeață și de liniște - Cetatea Aradului, a cărei existență contribuie la promovarea municipiului Arad ca localitate cu potențial turistic - Ștrandul Neptun este unul din obiectivele importante ale orașului Arad, atracție turistică și sursă importantă de venit - Noile parcuri și noile spații de joacă pentru copii reprezintă un pas încurajator spre o nouă abordare a priorităților municipiului Arad <p>UTILITĂȚI PUBLICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Resursele de apă potabilă ale municipiului depășesc necesarul estimat pentru mai mult de 20 de ani, situație de care nu se bucură multe municipii ale României - Iluminatul public si arhitectural al municipiului Arad - Municipiul Arad dispune de rețele de utilități publice bine dezvoltate - Canalizarea municipiului realizată în proporție de 96% <p>GESTIONAREA DEȘEURILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pentru gestionarea deșeurilor, Municipiul Arad a încheiat contracte de concesiune în urma licitațiilor publice deschise: - Contract nr. 22/2004 – pentru concesiunea Serviciului de salubritate menajeră a municipiului Arad și de dezinsecție, dezinsecție, deratizare încheiat cu S.C. Polaris M. Holding S.R.L. – Constanța. 	<p>UTILITĂȚI PUBLICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea termică a clădirilor nu este realizată încă în municipiul Arad în totalitate - Problema stâlpilor pentru iluminat public(stradal) - Străzile de pământ din cartierele marginase ale municipiului Arad, unde lipsește canalizarea pluvială - Rețeaua de apă - Desele întreruperi de curent <p>GESTIONAREA DEȘEURILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui incinerator în municipiul Arad precum și existența rampelor de gunoi neautorizate sunt punctul slab al gestionării deșeurilor în municipiul Arad

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<p>Contrat nr. 38/2004 – pentru concesiunea Serviciului de salubritate stradală a municipiului Arad, încheiat cu S.C. Polaris M.Holding S.R.L.</p> <p>- Contract nr.6863/2002 – pentru concesiunea activităților de neutralizare a deșeurilor urbane din municipiul Arad încheiat cu S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L.</p> <p>- Pentru amenajarea depozitului de deșeuri a fost concesiunată o suprafață de 13.5 ha, în zona CET –Lignit Arad. Depozitul ecologic amenajat de S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L. corespunde reglementării Uniunii Europene. Capacitatea totală a acestui depozit este de cca. 2 – 2,4 milioane m³, aceasta însemnând o capacitate de depozitare pentru o perioadă de cca.30 de ani. Depozitul este prevăzut cu membrană de protecție, instalație de captare și epurare levigat. Pentru anul 2008 este prevăzută execuția instalației de captare și utilizare a biogazului rezultat din descompunerea deșeurilor.</p> <p>- Stația de sortare a deșeurilor din Municipiul Arad a intrat în funcțiune din data de 16.10.2007. Este a 3-a stație de acest fel din România. Prima a fost construită la Constanta , a doua la București, iar a treia la Arad . Capacitatea stației de sortare este de 9.500 tone / luna. A fost livrată de către S.C. ECOSOGEM S.R.L. fiind de fabricație italiană.</p>	

Amenințări	Oportunități:
<p>AMENAJAREA TERITORIULUI, URBANISM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starea de degradare a clădirilor, mai ales a celor cu valoare istorică, amenință viitorul Centrului Istoric al municipiului Arad - Furtul și distrugerea mobilierului urban sunt realități care umbresc dezvoltarea urbană a municipiului Arad - În urma dezvoltării urbane există riscul poluării, iar soluțiile de combatere a poluării presupun un management urban complex <p>INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI CIRCULAȚIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea numărului de autoturisme îngreunează circulația în municipiul Arad și contribuie la creșterea poluării - Creșterea numărului de accidente rutiere în oraș - Aeroportul Arad nu beneficiază de finanțări importante de la nivel național - Creșterea explozivă a gradului de motorizare precum și staționarea la instituțiile publice importante din oraș, la spitale și universități - Aderarea la piața unica europeană va înlătura restricțiile la importul de automobile <p>TRANSPORT PUBLIC LOCAL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transportul public arădean dispune de tramvaie vechi care nemulțumesc cetățenii orașului <p>REGENERARE URBANĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Calitatea lucrărilor de reparații - Lipsa de profesionalism, lipsa de grijă față de utilizarea judicioasă a fondurilor în ceea ce privește oportunitatea și calitatea lucrărilor efectuate 	<p>AMENAJAREA TERITORIULUI, URBANISM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Accesare fonduri structurale - Imobile insuficient exploatate (Casa Sindicatelor) - Zone industriale - Condiții atractive pentru investitori (platforme industriale apropiate, etc.) - Existența de terenuri în jurul nucleului central, care permit o dezvoltare armonioasă - Mari suprafețe agricole în apropiere - Dezvoltarea infrastructurii și a relațiilor teritoriale - Atragerea de fonduri europene - Valorificare urbanistică în urma preluării Cetății Aradului și transformarea într-un centru comercial și turistic - Aradul poate deveni un puternic pol de nivel european - Revitalizarea unor sectoare industriale (construcția de mașini și apariția unor noi (IT)) - Transferul de tehnologie și know-how către firmele profilate pe lohn, care favorizează crearea de marcă proprie și imagine - Reorientarea politicii băncilor în spiritul sprijinirii IMM-urilor, prin diversificarea gamei de produse și servicii - Dezvoltarea cooperării transfrontaliere - Dezvoltarea și extinderea zonelor libere și industriale, concentrarea pe probleme economice în vederea creării unui cadru adecvat, facilitarea parteneriatelor dintre întreprinzătorii locali și cei străini, conservarea și renovarea clădirilor istorice din centrul orașului <p>INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI CIRCULAȚIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aproximarea de autostradă - Dezvoltarea infrastructurii și a relațiilor teritoriale

Amenințări	Oportunități:
<p>LOCUINȚE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa spațiilor locative pentru persoanele evacuate în baza Legii nr. 10/2001, precum și pentru cazurile sociale grave - Lipsa terenurilor pentru tinerii cu vârsta până la 35 ani(Legea nr. 15/2003) <p>SPAȚII VERZI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diminuarea spațiilor verzi reprezintă o realitate a Aradului de azi, în absenta unei implicări colective în soluționarea acestei probleme, ar putea deveni și o moștenire sumbră pentru generațiile viitoare - Insuficiența locurilor de joacă pentru copii amenință dezvoltarea armonioasă a populației cu vârste mici din municipiul Arad - În prezent, existența autorizațiilor de construcție pe zonele verzi prejudiciază considerabil imaginea municipiului Arad cât și viitorul spațiilor verzi din oraș - Tăierile masive de pădure, problema globala de altfel, amenință întregul ecosistem al municipiului Arad <p>UTILITĂȚI PUBLICE</p> <p>GESTIONAREA DEȘEURILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existența rampelor neautorizate 	<p>TRANSPORT PUBLIC LOCAL</p> <p>REGENERARE URBANĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea și extinderea zonelor libere și industriale, concentrarea pe probleme economice în vederea creării unui cadru adecvat, facilitarea parteneriatelor dintre întreprinzătorii locali și cei străini, conservarea și renovarea clădirilor istorice din centrul orașului <p>LOCUINȚE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Investiții mari în domeniul imobiliar de către firme private - Cele 128 de apartamente ANL în curs de executare în zona Micălaca - Cele peste 400 locuințe care vor fi executate în zona Tarafului <p>SPAȚII VERZI</p> <ul style="list-style-type: none"> - În contextul integrării cetății Aradului în viața culturală și socială a orașului, ștrandul Neptun se poate extinde până la podul rutier ce leagă Micălaca de Subcetate. Realizarea unor căi de legătură cu cetatea și organizarea unor acțiuni cu caracter sportiv sau cultural vor reliefa și mai mult importanța ștrandului - Colmatarea Mureșului măcar în zona municipiului - Valorificarea mai bună a pădurii Ceala și zonei Trei Insule ca zonă turistică și agrement ar putea aduce mari avantaje municipiului Arad <p>UTILITĂȚI PUBLICE</p> <p>GESTIONAREA DEȘEURILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Incinerator de animale mici – pentru neutralizare cadavre de animale, ce urmează a fi amplasat în cadrul Centrului de Adăpostire a Câinilor Comunitari

Propuneri

AMENAJAREA TERITORIULUI, URBANISM

- Urgentarea finalizării și a aprobării planul urbanistic general al municipiului Arad și a Regulamentului de urbanism
- Planul urbanistic general al municipiului Arad propune o extindere a suprafeței teritoriului administrativ de la 26.148 ha la 26.660 ha, iar cea a intravilanului de la 5829 ha la 7173 ha
- Crearea unei zone metropolitane în care inițiativa să aparțină municipalității
- Existența unei hărți tridimensionale ar fi esențială în cazul în care se supun spre aprobare planurile urbanistice, mai ales în zona protejată (vizualizarea clară a impactului imobilului nou asupra ansamblului existent)
- Investiții de înaltă tehnologie
- Dezvoltare infrastructură
- Elaborarea P.U.Z – impune revitalizări și reabilitări ale zonei vechi a orașului, cu menținerea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare istorică și arhitecturală
- Promovarea municipiului ca destinație istorică, realizarea unui sistem de iluminare nocturnă adecvată a monumentelor istorice și altor clădiri valoroase ca aspect, accesibilizarea unor turnuri și alte puncte de belvedere
- Refacere PUZ zona centrală
- Elaborare regulament de urbanism pentru zona centrală
- Înființare comisie consultativă pe probleme de urbanism
- Prioritizarea etapelor de restaurare urbană
- Fonduri prin parteneriate cu zona privată
- Dezvoltare centre pe zone ale municipiului (imagine urbanistică)
- Regândire mobilier urban Faleză
- PUD – ur. Piața Avram Iancu, str. Meșianu și P-ța Catedralei
- Problema cimitirului municipal
- Actualizare PUG printr-un larg proces de consultare publică și pe baza viziunii pe termen lung
- Finalizarea hărții cadastrale a municipiului
- Posibilitatea atragerii investitorilor prin oferirea de terenuri viabilizate, cu utilități
- Plan urbanistic pentru zona fostei platforme CIC Arad

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI CIRCULAȚIE

- Efectuarea unui studiu de specialitate asupra cerințelor de transport public local în prezent și pentru o perioadă de 5 – 10 ani, în vederea elaborării fluxurilor de transport de persoane

Propuneri

- Dezvoltare infrastructurii de transport
- Accesibilitate pe infrastructură de transport, extinderea rețelei de centuri ocolitoare, periferizarea structurilor care atrag trafic auto ridicat
- Optimizarea fluxului traficului auto prin semaforizare inteligentă
- Construirea unui Heliport la Spitalul Județean
- Locație nouă pentru stația de salvare
- Bandă rapidă pentru salvare
- Drum pentru biciclete până la Pădurea Ceala
- Parcări subterane și supraterane, etajate, parcări colective
- Îmbunătățirea traficului urban și periurban
- Fluidizarea traficului în zona centrală
- Monitorizarea pe bază de camere de luat vederi în anumite zone ale municipiului (zone cu risc)
- Reabilitare pasarelă Aradul Nou, Sânicolaul Mic (acoperită, monitorizată cu camere de supraveghere, scări rulante, etc.)
- Pasaje subterane pietonale
- Indicatoare obiective turistice în centrul istoric
- Amenajarea unei zone exclusiv pietonale care să valorifice centrul istoric
- Proiecte de investiții în infrastructură: străzi, parcări, drumuri de centură ocolitoare, în scopul aducerii la o circulație normală
- Găsirea unei soluții de eliberare a zonei Teatru – Podgoria de trafic și crearea unei zone pietonale
- Modernizarea unor străzi de legătură cu arterele perimetrare pentru scoaterea traficului din zona centrală
- Construirea unui pod peste Mureș pe strada Pădurii pentru preluarea traficului și desconggestionarea zonei centrale

TRANSPORT PUBLIC LOCAL

- Continuarea procesului de modernizare a parcului CTP
- În cadrul sectorului auto se vizează un proces de înlocuire a autobuzelor vechi cu unele noi (în cursul anului 2006 au fost achiziționate 28 de autobuze) într-o cadență de circa 10 bucăți noi pe an. Achiziționarea autobuzelor cu motoare Euro 3, cu podea joasă, este în acord și cu normele Uniunii Europene privind poluarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități
- În cadrul transportului electric se vizează înlocuirea tramvaielor vechi cu unele noi (în cursul anului 2006 au fost achiziționate 9 tramvaie de mare capacitate). Noile generații de tramvaie sunt cu podea joasă sau semicoborâtă și au din

Propuneri

construcție toate elementele de siguranță, confort și informare necesare(aer condiționat, camere)

- Optimizarea traseelor:

-Reconfigurarea traseelor prin introducerea sau eliminarea unor tronsoane în funcție de fluxurile de călători

-Reducerea numărului de curse pe traseele cu fluxuri reduse

-Optimizarea și adaptarea parcului la fluxurile de călători. Acest lucru este posibil prin diversificarea parcului(vehicule cu capacități diferite de transport) și repartizarea judicioasă a acestuia

- Dezvoltarea transportului electric în zona preurbană – zona metropolitană: capacitatea mare de transport și gradul mic de poluare a transportului electric impun măsuri de stimulare a dezvoltării actualei rețele de tramvai preurban

- Dezvoltarea actualelor sisteme inteligente de transport și introducerea unor noi: extinderea sistemului electronic de ticketing la autobuze; introducerea sistemului informatic de gestiune a consumurilor de carburanți la autobuze prin utilizarea senzorilor specializați

REGENERARE URBANĂ

- Reabilitare clădiri zona centrală

- Prioritizarea etapelor de restaurare urbană

- Renovare fațadă clădiri

- Păstrarea caracterului original al cartierelor

- Reamenajarea Pieței Revoluției

- Reabilitarea Centrului vechi

- Reabilitare clădiri Centru Vechi Istoric

- Atragerea fondurilor structurale – refacere clădiri

- Implicarea Primăriei în renovarea clădirilor care reprezintă monumente de arhitectură și urbanism

- Formare specialiști în domeniul restaurărilor

- Prioritizarea etapelor de restaurare urbană

LOCUINȚE

- **Construirea** de locuințe pentru acoperirea solicitărilor venite din partea persoanelor aflate în dificultate din cauza sărăciei, a tinerilor până în 35 de ani și a cetățenilor Aradului ale căror imobile au fost retrocedate

SPAȚII VERZI

- Trecerea Cetății Aradului în circuitul civil

- Amenajarea în Pădurea Ceala a unor spații pentru recreere și odihnă ar diminua lipsa spațiilor verzi din oraș

Propuneri

- Extinderea Falezii Mureșului pe ambele părți ale Mureșului (studiu)
- Eliberarea falezii de la dig până la luciul apei. Acces public la apă
- Parc al personalităților culturale arădene
- Spații de joacă pt. copii în cartiere
- Valorificarea zonei Ceala și a Râului Mureș
- Regândirea Ștrandului Neptun ca zonă de agrement
- Dezvoltarea zonei Subcetate prin valorificarea Cetății Aradului
- Extindere ștrand Neptun și reglementarea situației Juridice
- Reabilitare Faleză Mureș între Port Arthur și zona 300
- Menținerea spațiilor verzi - fără sacrificarea arborilor - parcurilor
- Mai multe spații verzi - în cartiere
- Zona Cetății Aradului - Parc de distracții
- Amenajarea râului Mureș - albie și cele 2 maluri
- Regazonarea spațiilor verzi
- Aliniamente noi de arbori
- By-pass-aria Râului Mureș
- Parc dendrologic între Ștrand și podul de la Micalaca
- Plantarea unei vegetații adecvate pe Ștrandul Neptun
- Interdicție de intrare (menținere) a minorilor pe ștrand după o anumită oră
- Pădurea Ceala și Vladimirescu - viitoarele parcuri ale municipiului. Alternative de recreere (zone de agrement)
- Extinderea Falezii Mureșului pe ambele părți ale Mureșului (studiu)
- Eliberarea Falezii de la dig până la luciul apei. Acces public la apă
- Reabilitare Faleză Mureș între Port Arthur și zona 300
- Drumuri de acces modernizate în cimitire, lăcașuri de cult
- Sprijin financiar-serv. morgă în cimitire, capele

UTILITĂȚI PUBLICE

- Îmbunătățirea sistemului de încălzire în școli
- Racordare ștrand - rețea canalizare
- Extindere rețea alimentare cu apă: 11km

Propuneri

- Lucrări rețea alimentare cu apă:
- Înlocuiri de conductă Azbo: 187 km
- Înlocuiri de conductă Premo: 37 km
- Înlocuiri de conductă Otel: 55km

Canalizare:

- Reabilitare Stații de Pompare existente: 11 bucăți
- Extindere rețea canalizare: 60 km
- Înlocuiri colectoare: 110 km
- Înlocuiri colectoare combinate: 40 km

Monitorizare sistem de canalizare

GESTIONAREA DEȘEURILOR

- Îmbunătățirea sistemului de colectare și transport a deșeurilor
- Reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate
- Valorificarea potențialului util din deșeurile municipale
- Eliminarea deșeurilor în conformitate cu legislația în vigoare în scopul protejării sănătății populației și a mediului
- Crearea unui sistem de colectare, tratare și valorificare a deșeurilor din construcții și demolări
- Colectarea și valorificarea vehiculelor scoase din uz
- Organizarea unor centre de colectare pentru DEEE
- Închiderea depozitului de deșeuri situat pe strada Câmpul Liniștii care include:
- Închiderea depozitului de deșeuri conform Ordinului nr.753/2004
- Deviere magistrală de apă potabilă
- Deviere rețele electrice de medie tensiune
- Închidere depozit de deșeuri situat pe strada Poetului
- Incinerator de animale mici – pentru neutralizare cadavre de animale, ce urmează a fi amplasat în cadrul Centrului de Adăpostire a Câinilor Comunitari
- Eforturi susținute din partea autorităților publice locale pentru menținerea curățeniei în toate cartierele
- Program pentru conștientizarea și sensibilizarea cetățenilor, în mod deosebit a tinerilor, pentru respectarea mediului înconjurător și a normelor de igienă în spațiile publice

VI.3. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE ȘI A SERVICIILOR SOCIALE

DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Coeziunea economică și socială aplicată, în principal, prin politica regională a Uniunii Europene de reducere a disparităților regionale, favorizează dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu comunitar, promovarea șanselor egale precum și reducerea diferențelor structurale dintre regiunile Uniunii Europene. Acest lucru poate fi concretizat inclusiv prin intermediul unor intervenții financiare, cum sunt Fondurile structurale și Fondul de coeziune, care vin în completare la instrumentele financiare naționale.

Una dintre prioritățile Uniunii Europene este reprezentată de politica de cercetare și dezvoltare, prin aceasta urmărindu-se consolidarea creșterii economice și a ocupării forței de muncă în Europa. Cercetarea, împreună cu educația și inovația, reprezintă axele cunoașterii prin care Europa ar putea să-și mențină dinamismul economic și modelul social.

În scopul elaborării unei strategii viabile de dezvoltare a resurselor umane trebuie avute în vedere principiile cadru de susținere a dezvoltării capitalului uman: **educația și formarea profesională inițială și continuă**, și, implicit, elaborarea unui plan cadru care să accentueze implicarea tuturor factorilor responsabili (instituțiile statului, administrația publică locală, universități, agenți economici) în politica de dezvoltare a resurselor umane, în creșterea gradului de ocupare și în combaterea excluziunii sociale se impune ca prioritate.

Sistemul de educație

Structura sistemului inițial de educație

Obiectivele strategice ale sistemelor de educație și formare profesională, stabilite de Comisia Europeană în anul 2002 în cadrul Consiliului European de la Barcelona, precum și deciziile adoptate la nivel european în cadrul proceselor „Bologna” au determinat o serie de restructurări la nivelul sistemului de educație din România.

Structura actuală a sistemului de educație este prezentată în tabelul de mai jos:

Vârsta	Clasa	Nivel educațional		Nivel de calificare	Tip	
> 19		Învățământ postuniversitar		<i>Învățământ universitar și postuniversitar</i>	Post-obligatoriu	
		Învățământ universitar	Doctorat			5
			Masterat			
			Licență	4		
		Școala postliceală		<i>Învățământ post-secundar</i>	3	
18	XIII	Liceu – ciclul superior	Liceu – ciclul superior	<i>Învățământ secundar superior</i>	3	
17	XII					
16	XI		Anul de finalizare			2
15	X	Liceu – ciclul inferior	Școala de arte și meserii		1	
14	IX					
13	VIII	Școala secundară inferioară (Gimnaziu)		<i>Învățământ secundar inferior</i>		
12	VII					
11	VI					
10	V					
9	IV	Școala primară		<i>Învățământ primar</i>	-	
8	III					
7	II					
6	I					
5		Învățământul preșcolar		<i>Învățământ preșcolar</i>		
4						
3						

Datele au fost preluate din: Schimb de expertiză în formarea profesională – Monografia de țară privind educația, formarea profesională și serviciile de ocupare în România, 2003 – Fundația Europeană pentru Formare Profesională

Calitatea capitalului uman

Situația populației școlare și a nivelului de instruire al populației

La nivelul municipiului Arad, situația populației școlare din învățământul preșcolar, primar și secundar, în ultimii doi ani școlari, se prezintă astfel:

<i>Nr. crt.</i>	<i>Tip învățământ</i>	<i>Elevi înscriși în anul școlar</i>		<i>Absolvenți în anul școlar 2006 - 2007</i>
		<i>2005 – 2006</i>	<i>2006 – 2007</i>	
1	Învățământ preșcolar	4083	4004	
2	Învățământ primar	5475	6125	1734
3	Învățământ gimnazial	6341	6840	1586
4	Învățământ liceal	10189	10772	2333
5	Învățământ postliceal	244	306	70
6	Școli de artă și meserii	2658	2397	1401
TOTAL		28990	30444	7124

Sursa: Inspectoratul Școlar al Județului Arad

În urma Recensământului Populației desfășurat în anul 2002 în municipiul Arad s-a înregistrat următoarea structură a populației, după nivelul de instruire:

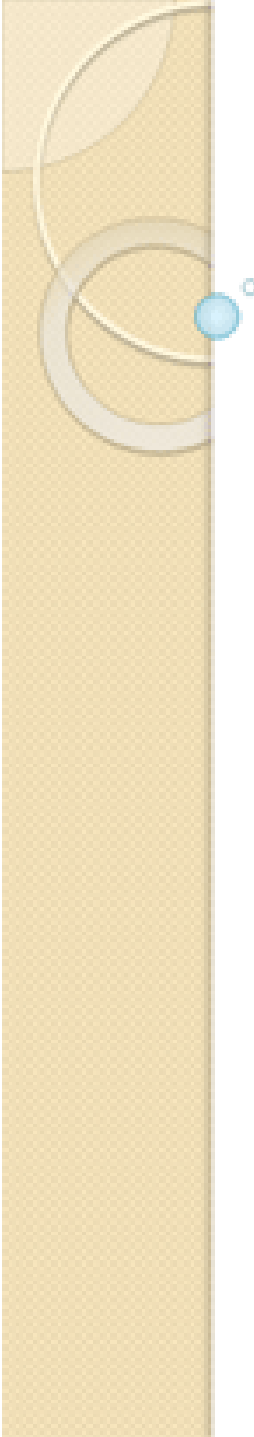
<i>Populația cu vârstă peste 10 ani, după nivelul școlii absolvite</i>	<i>Număr</i>
Învățământ superior de lungă durată	16655
Învățământ superior de scurtă durată	986
Învățământ postliceal și școli de maiștri	6974
Învățământ secundar superior	28668
Învățământ profesional și de ucenici	28668
Învățământ secundar inferior (gimnazial)	32898
Învățământ primar	21456
Fără școală absolvită	4409
Școală absolvită nedeclarată	63
TOTAL	158854

<i>Populația cu vârstă peste 10 ani, după forma de organizare a școlii absolvite</i>	<i>Număr</i>
Învățământ de stat	151801
Învățământ particular	2581

<i>Populația cu vârstă peste 6 ani, care urmează o formă de învățământ, după forma de organizare a acesteia</i>	<i>Număr</i>
Învățământ de stat	28863
Învățământ particular	3226

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Arad

Creșterea competitivității este posibilă numai în condițiile îmbogățirii cunoștințelor și competențelor pe tot parcursul vieții, actualizării stocului individual de cunoștințe și competențe și adaptării calificărilor la cerințele în permanentă schimbare ale pieței muncii. Posibilitățile de învățare continuă ale populației sunt limitate la ofertele de formare profesională continuă, ofertele de educație ale instituțiilor din sistemul de învățământ fiind reduse comparativ cu ofertele de educație inițială și limitându-se la programe de studii complete. Absența mecanismelor de transfer a rezultatelor învățării dobândite în contexte formale, informale și nonformale limitează posibilitățile populației adulte, în special, de a reintra în sistemul formal de educație și de a-și certifica competențele dobândite în afara școlii.

Oferta de formare profesională continuă este fragmentată, deoarece tinde să se adreseze mai degrabă indivizilor și nu companiilor. Majoritatea furnizorilor de instruire evită programele modulare deoarece legislația în vigoare nu este suficient de clară și parcurgerea unui modul sau mai multor module dintr-un program de formare nu conferă dreptul de a practica o ocupație pe piața muncii. Programele/ciclurile complete de calificare finalizate printr-un certificat de calificare recunoscut la nivel național sunt mult mai apreciate/valorificate din moment ce conferă dreptul de a practica una sau mai multe profesii pe piața muncii

Implicarea instituțiilor de învățământ superior în strategia de dezvoltare a municipiului Arad

Universitatea „Aurel Vlaicu”

Prezentare și scurt istoric

Documentele care alcătuiesc istoria învățământului arădean vădesc admirabilul militantism al intelectualității locale pentru înființarea unei Universități în aceste locuri. Preparandia (1812), Institutul clerical teologic (1822), Conservatorul de muzică (1833) anticipau ideea de învățământ superior. Atât proiectele academice ale unor cărturari precum episcopul Ghenadie Raț (în anul 1850), Ioan Popovici Desseanu (în anul 1871), Vasile Goldiș (în anul 1906), Onisifor Ghibu (în anul 1915), Ion Montani (în anul 1924) cât și Memoriile din 1940, 1945 și 1947 ale unor mari personalități arădene relevă credința nestrămutată a intelectualității, și nu numai a acesteia, că Aradul este îndreptățit, prin strălucita sa istorie, să devină centru universitar. Ulterior, în anul 1948, a fost înființat un Institut de agricultură, cu două facultăți (Zootehnie și Medicină veterinară), care a funcționat doar nouă ani. În 1972 s-a înființat Institutul de subingineri, instituție de tip universitar, pe care s-a dezvoltat actuala Universitate „Aurel Vlaicu”.

În anul 1990 s-a înființat *Institutul de Învățământ Superior Arad* în cadrul căruia funcționa o singură facultate – Facultatea de Inginerie, cu patru profiluri și șapte specializări.

În anul 1991, prin Ordin al Ministrului Educație Naționale a fost aprobată noua denumire a instituției: *Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad*, devenind astfel o comunitate academică distinctă, care funcționează în baza Constituției României și a legislației în domeniu învățământului, ca universitate de stat cu finanțare de la buget și resurse din venituri proprii.

Ulterior, universitatea s-a dezvoltat continuu și temeinic, diversificându-și oferta educațională, în mod deosebit în perioada 2001 – 2003, astfel că, la acest moment, funcționează 8 facultăți în cadrul cărora sunt organizate 31 de specializări pentru studii universitare de licență, forma de învățământ Zi și IDD, după cum urmează:

Facultatea de inginerie - Specializări:

- Tehnologia construcțiilor de mașini
- Ingineria sudării
- Tehnologia și designul produselor textile
- Tehnologia tricotajelor și confecțiilor
- Vehicule pentru transport feroviar
- Autovehicule rutiere
- Automatică și informatică aplicată
- Inginerie economică industrială

Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului – Specializări:

- Ingineria produselor alimentare
- Controlul și securitatea produselor alimentare
- Tehnologia chimică textilă
- Biotehnologii pentru industria alimentară
- Inginerie și management în alimentație publică și agroturism
- Ingineria sistemelor biotehnice și ecologice

Facultatea de Științe Umaniste și Sociale – Specializări:

- Limba și literatura română – Limba și literatura engleză
- Administrație publică
- Jurnalism
- Istorie

Facultatea de Științe Economice – Specializări:

- Finanțe și bănci
- Contabilitate și informatică de gestiune
- Economia comerțului, turismului și serviciilor
- Management

Facultatea de Teologie – Specializări:

- Teologie ortodoxă pastorală
- Teologie ortodoxă didactică
- Teologie socială

Facultatea de Științe Exacte – Specializări

- Informatică
- Matematică – informatică

Facultatea de Științe ale Educației și Asistență Socială – Specializări:

- Psihopedagogie specială
- Pedagogia învățământului primar și preșcolar
- Asistență socială

Facultatea de Educație Fizică și Sport – Specializări:

- Educație fizică și sport

Pentru anul universitar 2007–2008, universitatea își propune să autorizeze provizoriu încă trei specializări:

- Construcții civile, industriale și agricole, în cadrul Facultății de Inginerie;
- Teologie pentecostală didactică, în cadrul Facultății de Teologie;
- Horticultură, în cadrul Facultății de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului

De asemenea, oferta educațională a universității pentru studii de masterat cuprinde 14 specializări, programele având durata de 3 sau 4 semestre.

În cadrul Universității își desfășoară activitatea peste 300 de cadre didactice, dintre care 113 au titlul didactic de doctor. Rectorul Universității este doamna **Prof. Univ. Dr. Lizica Mihuț**.

Baza materială este foarte dezvoltată, Universitatea dispunând de amfiteatre, săli de curs, laboratoare ultradotate, centre de cercetare, săli de seminar și proiect, sală de sport, bibliotecă, săli de lectură, cantină, editură, centru de presă, club studentesc, cămin, club sportiv, dispensar studentesc, toate contribuind în mod eficient la realizarea misiunii și obiectivelor fixate. Spațiile de curs sunt dotate cu echipamente tehnice de învățare, predare și comunicare, facilitând activitatea cadrelor didactice și receptivitatea studenților. În laboratoarele de cercetare funcționează echipamente de ultimă oră, compatibile cu cele din universitățile europene.

Prin întreaga activitate desfășurată, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad respectă și promovează convențiile europene și recomandările Consiliului Europei privitoare la statutul universităților.

Misiune și valori

Universitatea „Aurel Vlaicu” își asumă misiunea de a promova la nivel de excelență dezvoltarea unor competențe culturale, educaționale și de specialitate, bazate pe cunoaștere inovatoare, învățare permanentă și interculturalitate. Conducerea Universității își exprimă voința de a orienta și sprijini procesele de schimbare prin generarea de noi cunoștințe ce au ca finalitate deschiderea către nevoile societății și integrarea în spațiul european, prin asigurarea resurselor necesare și implicarea directă în dezvoltarea și funcționarea eficientă a acestui proces.

Calitatea și eficiența serviciilor prestate clienților interni și externi constituie baza succesului Universității și, drept urmare, prima grijă și responsabilitate a salariaților și a conducerii este calitatea procesului de învățământ și a proceselor conexe acestuia, oferind educație și pregătire profesională de calitate, în concordanță cu principiile Managementului Calității Totale.

În realizarea misiunii sale, Universitatea urmărește, respectă și promovează principiile și obiectivele cuprinse în Carta Universității, care garantează libertatea academică a personalului și studenților, autonomia universitară precum și răspunderea publică pentru calitatea serviciilor educaționale și de cercetare realizate și a resurselor utilizate în acest scop.

Universitatea „Aurel Vlaicu” este participant activ în spațiul european al învățământului superior, prin schimburi de cadre didactice, studenți, materiale de învățământ, parteneriate cu universități străine (parteneri SOCRATES din Danemarca, Italia, Portugalia, Germania, Spania, Cipru, Franța, Cehia, Ungaria) și acorduri bilaterale interuniversitare, încheiate cu universități din Belgia, Franța, Finlanda, Filipine, Canada, Grecia, Ungaria, Serbia, Slovacia și Austria. Întreaga activitate științifică desfășurată de cadrele didactice din universitate demonstrează competența profesională a acestora și integrarea cu succes în lumea științifică națională și internațională.

Păstrând valoroasele tradiții ale învățământului românesc, dar în același timp aliniindu-se la cerințele și standardele țărilor europene dezvoltate, Universitatea a implementat, prin planul strategic propriu, un management al calității, un management dinamic și eficient, cu o reală deschidere spre marile valori ale umanității.

Sistemul acreditării și sistemul certificării universității constituie garanția unui program de studii acreditat/autorizat, care poate aplica principiile, tehnicile, metodele și instrumentele specifice managementului calității, în scopul înscrierii universității pe o spirală ascendentă a îmbunătățirii continue a performanțelor sale.

Universitatea respectă și promovează **principiile și obiectivele** cuprinse în Carta universității:

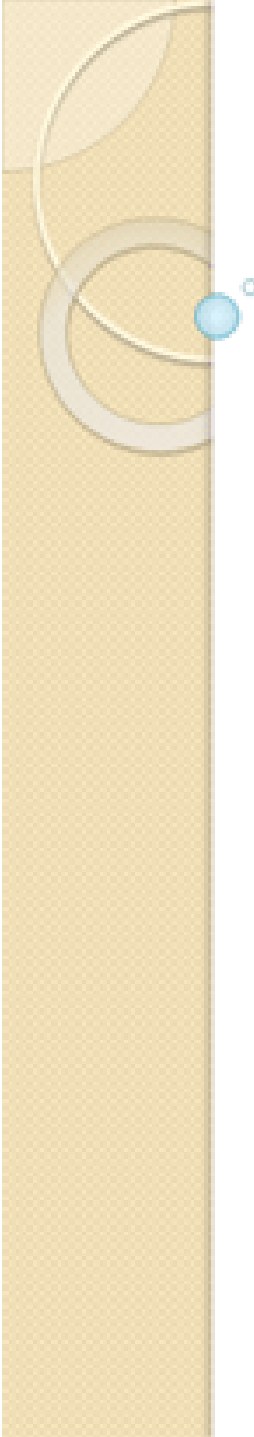
- Calitatea este axa centrală a managementului universității;
- Promovarea creativității și antreprenoriatului, ca factori cheie ai îmbunătățirii calității;
- Menținerea unui dialog permanent cu studenții, mediul economic, societate și angajați, pentru dezvoltarea unor forme de comunicare și a unui climat care să favorizeze implicarea lor în realizarea obiectivelor calității;
- Urmărirea planificării și evaluării sistematice a proceselor desfășurate în universitate, pentru îmbunătățirea performanțelor și folosirea eficientă a resurselor;
- Actualizarea programelor educaționale ca urmare a analizei cerințelor și satisfacției clienților și aplicarea rezultatelor obținute prin cercetarea științifică pentru a asigura satisfacția clienților în concordanță cu cerințele pieței forței de muncă;
- Asigurarea unui climat de muncă bazat pe responsabilitate și respect reciproc, pentru ca fiecare participant la proces să-și valorifice la maximum, potențialul profesional și intelectual;
- Asigurarea creșterii performanțelor procesului de învățământ prin activitatea de cercetare științifică de înalt nivel, prin implicarea corpului profesoral și a studenților.

Probleme strategice:

- Planurile de învățământ pentru toate programele de studii sunt elaborate în conformitate cu prevederile Tratatului de la Bologna;
- Nomenclatorul disciplinelor din planul de învățământ și conținutul acestora corespund domeniului de licență și programului de studiu pentru care s-au eliberat planurile de învățământ și sunt conforme misiunii declarate.

În perioada 2004 - 2007 s-au realizat următoarele **obiective prioritare**:

- Activitatea de cercetare științifică desfășurată de cadrele didactice, cercetători și studenți, cuprinde o serie de *programe direcționate pe priorități de cercetare* la nivel local, național și integrate în prioritățile și strategia UE;
- *Formarea masei critice de cercetători* – angajarea prin concurs a mai multor personalități recunoscute pe plan național și internațional și a unor tineri cu un palmares deosebit în domeniul cercetării;
- *Atragerea spre universitate a unor absolvenți cu potențial în domeniu, care au fost îndrumați să-și continue studiile prin treapta doctorală;*

-
- În urma câștigării unor proiecte având sume importante la capitolul investiții, *s-a dotat corespunzător activitatea de cercetare*, ceea ce a permis creșterea procentului destinat investițiilor din bugetul granturilor;
  - S-au derulat numeroase granturi, contracte naționale și internaționale, care au permis *participarea la o serie de evenimente științifice naționale și internaționale și stabilirea unor relații de perspectivă cu parteneri interni și externi*;
  - *Recunoașterea națională și internațională* - conform clasamentului Ad Astra, care se bazează pe numărul de articole publicate în reviste aflate în baza de date ISI, Universitatea „Aurel Vlaicu” se situează pe locul 10 în anul 2005 și pe locul 21 în anul 2006;
  - *Integrarea în rețele de cercetare naționale și internaționale*;
  - Organizarea unor manifestări științifice și conferințe la nivel național și internațional care au dus la *stabilirea de parteneriate de cercetare*;
  - *Recunoașterea revistelor științifice publicate și a competențelor de cercetare* prin publicarea de materiale (trebuie menționată în mod special „Cartea Albă a Cercetării Românești, publicată în română și engleză).

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Prezentare și scurt istoric

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, a fost înființată în anul 1990 și are ca patron spiritual pe ilustra personalitate istorică Vasile Goldiș, ideologul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Este inclusă în „Aria europeană a învățământului superior”, fiind semnatară a Magna Charta Universitatum de la Bologna.

Inițial, în anul universitar 1990 – 1991, au funcționat două Facultăți, cea de Drept și cea de Marketing, Management, Informatică, iar în anii imediat următori s-au înființat Facultatea de Stomatologie (1991), Colegiul Universitar de Tehnică Dentară (1991), Facultatea de Medicină Generală (1992), Facultatea de Educație Fizică și Sport (1993). Universitatea funcționează în temeiul Constituției României, cu respectarea prevederilor legislației în vigoare privind învățământul și statutul cadrelor didactice și asigurarea calității educației, a altor dispoziții legale și a autonomiei universitare.

Aspect unic în România, membrii fondatori ai Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, sunt toate organismele din structurile administrației locale: Prefectura, Consiliul județean, Consiliul local, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, Episcopia Ortodoxă. Astfel s-a asigurat un caracter antreprenorial al managementului academic, iar profesorii ai Universității sunt membri în consiliile de administrație și comisiile consultative de la S.I.F. Banat – Crișana, Casa de Asigurări de Sănătate, Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă etc.

Întreaga activitate managerială și structurile instituționale (Senatul Universitar, comisiile senatului, consiliile facultăților, comisia de etică) își desfășoară activitatea în baza cartei Universitare și a Regulamentelor aferente. Studenții sunt reprezentați în structurile manageriale într-un procent de 25%.

Prin ordin al Ministrului Educației și Cercetării, universitatea a primit calitatea de *Universitate Pilot* în experimentarea standardelor de calitate academică. În urma unei exigente evaluări externe, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior – ARACIS, a acordat universității, în anul 2007, calificativul maxim „*Grad de încredere ridicat*”.

Pentru anul universitar 2008 – 2009 oferta educațională a Universității cuprinde următoarele specializări:

Facultatea de Științe Umaniste, Politice și Administrative – Specializări:

- ***Relații internaționale și studii europene;***
- ***Limbi moderne aplicate;***
- ***Comunicare și relații publice;***
- ***Administrație publică;***
- ***Asistență socială;***
- ***Limba și literatura română – limba și literatura engleză;***
- ***Științe politice;***
- ***Istorie;***
- ***Jurnalism.***

Facultatea de Științe Economice – Specializări:

- ***Marketing;***
- ***Administrarea Afacerilor;***
- ***Contabilitate și informatică de gestiune;***
- ***Economia comerțului, turismului și serviciilor;***
- ***Finanțe și bănci.***

Facultatea de Informatică – Specializări:

- ***Informatică***

Facultatea de Inginerie – Specializări:

- ***Silvicultură;***
- ***Inginerie și management în alimentația publică și agroturism;***
- ***Conservare și restaurare de arhitectură.***

Facultatea de educație Fizică și Sport – Specializări:

- ***Educație fizică și sport;***
- ***Kinetoterapie și motricitate specială.***

Facultatea de Științe Juridice – Specializări:

- ***Drept***

Facultatea de Științe ale Naturii – Specializări:

- ***Biologie;***
- ***Ecologie și protecția mediului;***
- ***Geografia turismului.***

Facultatea de Medicină, Farmacie și Medicină Dentară – Specializări:

- ***Medicină generală;***
- ***Medicină dentară;***
- ***Farmacie;***
- ***Asistență medicală;***
- ***Moașe;***
- ***Tehnică dentară;***
- ***Balneofizioterapie și recuperare.***

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

- ***Psihologie;***
- ***Pedagogia învățământului primar și secundar.***

Printr-un curriculum academic modern, centrat pe student, Universitatea oferă, conform modelului european Bologna, toate cele trei cicluri de învățământ superior: ***licență***, ***masterat*** și ***doctorat***. Datorită sistemului european al creditelor de studii transferabile, studenții, masteranzii și doctoranzii beneficiază de șansa mobilității în țară și străinătate.

Cel puțin 70% din totalul posturilor din statul de funcții pentru personalul didactic sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază sau post rezervat, titularizate în învățământul superior conform normelor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori și conferențieri universitari.

Baza materială

Obiectiv major de management strategic, în urma unei politici susținute de investiții în spații care corespund specificului său prin săli de predare, laboratoare didactice și centre de cercetare în concordanță cu normele tehnice de siguranță și igienico – sanitare în vigoare, din totalul spațiilor destinate procesului de învățământ, 98% sunt spații în proprietate.

Astfel, universitatea posedă spații proprii / student, după cum urmează:

- săli de curs – 1,6 mp/student;
- săli de seminar – 2,6 mp/student;
- laboratoare – 4,8 mp/student;

Învățământul academic medical beneficiază de o dotare la standardele europene în Clinicile Universitare care funcționează în unitățile spitalicești din municipiu.

Patrimoniul universității constă din patrimoniul inițial al fondatorilor, la care se adaugă patrimoniul dobândit ulterior. Managementul Universității s-a orientat și spre organizarea unei activități editoriale distincte, gestionate de editura proprie „*Vasile Goldiș*” *University Press*. Editura a fost înființată în anul 1995, este acreditată de către Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior și funcționează pe principiul autonomiei universitare.

Universitatea dispune de hotelul propriu *Academica*, cu două restaurante, pentru profesorii asociați din țară și din străinătate. Studenților le sunt dedicate, ca ofertă socială, spații proprii pentru:

- cămin studentesc (str. Cocorilor nr. 57);
- complex sportiv și cabinet medical (str. Praporgescu nr. 1);
- clubul *Atheneu* (Bd. Revoluției nr. 78);
- muzeele universității: Muzeul Memorial „*Vasile Goldiș*” (căruia Ministerul Culturii și Cultelor i-a acordat distincția *PLACHETA DE AUR* la categoria muzeu memorial), Colecția de Artă „*Tudor Arghezi*”, Muzeul de Fiziologie.
- Club de internet (bd. Revoluției nr. 85-87);
- Cabana *Gaudemus* – Moneasa;
- Complexul Universitar *Macea*, compus din castel și Grădina Botanică Universitară;

- Complexul silvic și expoziția de Cinegetică (str. T. Vladimirescu 25 – 27/A).

Încă de la înființarea Universității s-a pus accent deosebit pe dezvoltarea bazei materiale în domeniul tehnicii de calcul, condiție de bază pentru dezvoltarea activităților din domeniul IT. Ca urmare, în prezent, Universitatea dispune de peste 350 de calculatoare performante, majoritatea legate la rețea, existând conexiuni de tip Intranet și Internet.

Misiune și valori

Misiunea Universității corespunde unei instituții academice acreditate, de interes public și de tip antreprenorial privat, aflată într-un trend ascendent atât pe plan național, cât și în Spațiul European al Învățământului Superior.

Conturată sintetic, misiunea Universității, structurată în nouă facultăți, trei cicluri de studii universitare, în care sunt cuprinși aproape 24000 de studenți și masteranzi, este următoarea:

- receptivitate la dezvoltarea și sporirea cunoașterii prin implicarea atractivă a întregului personal didactic;
- centru de cercetare științifică și inovare;
- formarea competențelor profesionale corespunzător cerințelor pieței naționale și europene a muncii, prin preluarea și aplicarea cunoașterii avansate;
- sursă de invenții, inovații și dezvoltare în plan tehnologic și socioeconomic;
- furnizare de servicii de specialitate pentru comunitate;
- oferirea propriilor resurse în vederea angajării pentru drepturi civile, justiție socială și promovarea valorilor universale în dezvoltarea socială și umană;
- sursă de promovare a identității culturii naționale, în contextul spațiului european și internațional al cunoașterii, al multiculturalității.

De la înființarea sa și până în prezent, Departamentul de Relații Internaționale al universității a jucat un rol activ în managementul proiectelor și contractelor de colaborare privind relația cu străinătatea, urmărirea schimbului de experiență al cadrelor didactice și executarea contractelor de colaborare tehnico-științifice, rezolvarea problemelor specifice de relații externe vizând schimburile reciproce de studenți, cadre didactice, cercetători, pentru efectuarea unor stagii de documentare și specializare. Recunoașterea internațională a Universității este confirmată prin cele 57 de acorduri de colaborare încheiate cu universități dintre cele mai prestigioase din lume.

Ca urmare a activității pe plan internațional, din anul 2005, Universitatea este membră cu drepturi depline a Asociației Universităților Europene (E.U.A), a Conferinței rectorilor danubieni, iar începând cu anul 2006, Universitatea este membră a Consorțiului „Carolus Magnus”.

Membră a FEDE, din 1992, universitatea militează, împreună cu Federația, pentru crearea unui spațiu unic universitar european. În iunie 2007, **Prof. Univ. dr. Aurel Ardelean** – rectorul Universității, a fost reales pentru un al doilea mandat ca vicepreședinte F.E.D.E pentru Europa Centrală și de Est.

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” se implică în managementul durabil al Municipiului Arad, în anii viitori (2008 - 2010) prin:

- Dezvoltarea infrastructurii didactice și cercetare științifică, rezultatele cercetărilor fiind oferite comunității locale;
- Implicare în realizarea monumentului Marii Uniri și sărbătorirea a 90 de ani de la Marea Unire la Arad;
- Implicare în realizarea Grădinii Botanice a Municipiului Arad în viitorul complex academic și cultural Cetatea Aradului;
- Parteneriat cu Camera de Comerț, Industrie și Agricultură în realizarea Târgurilor AR – Medica și ECO – Mediu;
- Realizarea unei Clinici Oncologice;
- Atragerea de fonduri structurale printr-un proiect înscris în competiția POS Mediu – Axa 4 pentru realizarea Proiectului „Defileul Mureșului Inferior” – continuare a Parcului Natural Lunca Mureșului (a cărei Președinție științifică este asigurată de Universitate cu aprobarea Academiei Române);
- Finalizarea etapei I la construcția stadionului de atletism Gloria (cu 8 piese la standardele Federației Internaționale de Atletism);
- Dezvoltarea activității postului propriu de televiziune digitală on-line Goldiș TV - Net cu emisiuni dedicate comunității;
- Servicii medicale gratuite prin clinica de stomatologie persoanelor din categorii sociale cu dificultăți;
- Implicarea Asociațiilor Studentești în activitățile sociale ale Primăriei;
- Dezvoltarea unui management de tip antreprenorial prin parteneriate cu actori din mediul socio-economic local și sprijinirea concesiunii unor servicii locale prin consultanță și studii de fezabilitate;
- Realizarea unui centru de training academic pentru IMM-uri;

- Transfer de cunoaștere către actori locali din cercetările efectuate de universități din străinătate partener;
- Burse sociale oferite studenților cu situații materiale dificile;
- Realizarea unui masterat internațional Intesa cu Universitatea din Padova pe problematica managementului administrațiilor locale;
- Implicare activă în Consiliul Consultativ al Județului Arad, în Consiliul de administrație al Casei de asigurări pentru sănătate C.A.S.A. și în Consiliul Consultativ al AJOFM Arad

Învățământul preuniversitar

Activitatea din învățământ are ca scop final asigurarea formării centrate pe elev, abordarea interdisciplinară, utilizarea metodelor interactive, evaluarea competențelor și atingerea unor performanțe superioare.

Inspectoratul Școlar al Județului Arad, prin statutul și natura profesională, promovează valori general umane: respectul individului și al individualității, dreptul la șanse egale, dreptul la proprietate intelectuală, libertatea cunoașterii, a gândirii și a exprimării, dreptul la asociere.

Prin acțiunile și demersurile întreprinse, Inspectoratul școlar asigură cadrul pentru dezvoltarea personală și profesională a personalului din învățământ, militează pentru respectarea drepturilor și intereselor elevilor, asigurând siguranța și dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a acestora. De asemenea urmărește accesul egal și sporit la educație, promovând în același timp principiul concurenței libere, pentru asigurarea calității serviciilor educaționale.

Obiectivele strategice ale Inspectoratului școlar:

- acces egal și sporit la educație;
- asigurarea calității în educație și a formării profesionale;
- descentralizarea și depolitizarea sistemului educativ;
- transformarea educației în resursă de bază a modernizării României;
- includerea resursei umane în toate programele de reformă;
- dezvoltarea capacității instituționale și a culturii organizaționale;
- promovarea formării continue și a învățării pe parcursul vieții, precum și a unei culturi civice;
- crearea unui corp managerial de elită;

Structura și ocuparea forței de muncă din municipiul Arad

Situația locală

În urma Recensământului Populației desfășurat în anul 2002 în municipiul Arad s-a înregistrat următoarea structură a populației, pe sexe, după ocupația în activitatea principală:

<i>Activitatea principală</i>	<i>Număr</i>	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>
Legislatori, membri ai executivului și înalți conducători ai administrației publice	157	106	51
Conducători de unități economice mari - peste 9 salariați	2063	1331	732
Conducători de unități economice mici - sub 10 salariați	1075	696	379
Fizicieni, matematicieni și ingineri	2531	1796	735
Specialiști în biologie, agronomie, starea vieții	1364	576	788
Profesori în învățământ și asimilați	1992	691	1301
Alți specialiști cu ocupații intelectuale și științifice	3205	1572	1633
Tehnicienii în domeniul fizicii și tehnicii	2985	1463	1522
Tehnicienii în studiul vieții, sănătate - asimilați	1722	279	1443
Învățători și asimilați	1030	138	892
Alte ocupații asimilate tehnicienilor	5198	1823	3375
Funcționari de birou	4138	1580	2558
Funcționari în servicii cu publicul	1159	133	1026
Lucrători în servicii de protecție	6097	3244	2853
Modele, manechine și vânzători	4422	1227	3195

<i>Activitatea principală</i>	<i>Număr</i>	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>
Agricultori și lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	294	177	117
Calificați în industria extractivă și construcții	2716	2540	176
Calificați în metalurgie și construcții metalice	8289	7411	878
Calificați în mecanică fină, artizanat, imprimerie	478	246	232
Calificați în industria alimentară și alte meserii artizanale	9127	2051	7076
Operatori la instalațiile fixe și asimilați	826	608	218
Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse	3027	1213	1814
Conducători de vehicule și operatori la instalațiile mobile	4007	3863	144
Necalificați, în servicii de vânzări	2350	943	1407
Necalificați, în agricultură, silvicultură și pescuit	113	64	49
Necalificați, în industria minieră, construcții, lucrări publice, industria de prelucrare și transporturi	2277	1201	1076
Forțele Armate	3	3	0
TOTAL	72645	36975	35670

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Arad

STRUCTURA POPULAȚIEI OCUPATE PE GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN MUNICIPIUL ARAD

Grupa de vârstă (ani)	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007
15 - 24	13.604	13.947	12.817
25 - 34	23.897	26.044	25.506
35 - 44	16.706	19.314	20.110
45- 54	11.780	13.579	13.459
55 - 64	2.976	3.776	4.498
peste 64	712	877	877
TOTAL	69.675	77.537	77.267

Sursa: Inspectoratul Teritorial de Muncă Arad

Asigurarea și managementul calității în educație și formarea profesională inițială

Educația este declarată prioritate națională și asigurarea calității a fost definită ca obiectiv al reformelor educației și formării profesionale inițiale. În perioada anterioară anului 2005, asigurarea calității în sistemul național de educație, s-a bazat aproape exclusiv, pe mecanisme externe precum inspecția școlară, acreditarea și evaluarea externă, în timp ce, mecanismele interne de asigurare și management al calității nu au fost pe deplin operaționalizate. Noi standarde, instrumente și mijloace de asigurare a calității (definite prin noul cadru legal în domeniu adoptat în 2005-2006) urmează a fi elaborate și implementate de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar și Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior. Aceste noi instrumente vor asigura un echilibru mai bun între mecanismele interne și mecanismele externe de asigurare a calității în educație și formare profesională inițială.

Calitatea bună sau inadecvată a educației poate fi evaluată, în prezent, cu precădere, prin raportare la performanțele absolvenților pe piața muncii, în termeni de rată de ocupare/șomaj, deși relevanța ratelor de ocupare/șomaj ca indicatori de evaluare a calității educației și formării profesionale inițiale, este redusă în condițiile în care și alți factori de natură economică și socială pot influența rata și structura ocupării și șomajului.

Evoluția șomajului în ultimii ani în municipiul Arad

NUMĂRUL DE ȘOMERI PE GRUPE DE VÂRSTĂ DIN MUNICIPIUL ARAD: ANII 2005 – 2006 – 2007

Vârste	2005	2006	2007
Sub 25 ani	157	149	110
25 – 35 ani	240	260	235
35 – 45 ani	362	289	317
Peste 45 ani	638	458	515

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad

**NUMĂRUL DE ȘOMERI PE GRUPE DE VÂRSTĂ DIN MUNICIPIUL ARAD:
ANII 2005 – 2006 – 2007**

Vârste	2005	2006	2007
Sub 25 ani	157	149	110
25 – 35 ani	240	260	235
35 – 45 ani	362	289	317
Peste 45 ani	638	458	515

**NUMĂRUL DE ȘOMERI PE NIVEL DE EDUCAȚIE DIN MUNICIPIUL ARAD:
2005 – 2006 – 2007**

Studii	2005	2006	2007
Învățământ primar	175	169	126
Învățământ gimnazial	321	260	243
Învățământ profesional / arte și meserii	380	228	271
Învățământ liceal	325	288	330
Învățământ postliceal	28	29	30
Învățământ universitar	168	182	177

**ȘOMAJ ÎN RÂNDUL TINERILOR DIN MUNICIPIUL ARAD:
ANII 2005 – 2006 – 2007**

Absolvenți	2005	2006	2007
Proaspăt absolvenți	120	135	82
Absolvenți cu handicap	1	1	4

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad

Adaptarea educației și formării profesionale la cerințele pieței muncii. Antreprenoriatul

Creșterea relevanței educației și formării profesionale inițiale pentru piața muncii continuă să rămână un demers necesar, atât la nivelul politicilor, cât și al activităților furnizorilor de educație. Corelarea relativ redusă între educația și formarea profesională inițială și piața muncii este determinată de numeroși factori dintre care pot fi amintiți:

- insuficienta implicare a partenerilor sociali în planificarea activităților/ofertei educaționale;
- insuficienta dezvoltare și valorificare a parteneriatului în educație, cooperarea redusă în dezvoltarea de programe de formare continuă și de stagii de practică etc.
- inexistența unor mecanisme funcționale de urmărire a inserției și traseului profesional al absolvenților (*tracer studies*).

Măsurile pentru îmbunătățirea adaptabilității forței de muncă trebuie să coincidă cu interesul angajaților și al angajatorilor, astfel încât recrutarea în muncă să se realizeze în condiții avantajoase și competitive pentru ambele părți, cu efecte pozitive asupra vieții economice și sociale a comunității locale.

PROGRAME LOCALE DE RECONVERSIE PROFESIONALĂ DIN MUNICIPIUL ARAD

Persoane cursuri	2005	2006	2007
Șomeri	380	521	591
Persoane aflate în detenție	64	13	100
Persoane angajate cuprinse la cursuri în scopul prevenirii șomajului	0	70	51
Absolvent angajat care urmează o formă de pregătire profesională organizată de angajator conform art. 84 din Legea nr. 76/2002	0	0	1

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad

NUMĂRUL ANGAJĂRI PRIN INTERMEDIUL AJOFM DIN MUNICIPIUL ARAD: 2005 – 2006 – 2007

Număr persoane angajate	2005	2006	2007
Arad	5090	4899	5649

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Arad

Susținerea sectorului IMM-urilor reprezintă soluția optimă pentru contracararea efectelor negative ale ajustărilor structurale și ale restructurării industriale, capabilă să genereze alternativele economice și sociale care să îmbunătățească starea economică a categoriilor sociale mai puțin avantajate. Trebuie întreprinse, deci, acțiuni specifice centrate pe încurajarea dezvoltării IMM-urilor, în considerarea faptului că, la nivelul orașului nostru, 75% din totalul populației ocupate (76.909 persoane) lucrează în cadrul unei unități de acest fel.

Număr de angajați în IMM - uri	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007
TOTAL	53.053	57.760	57.748

Sursa: Inspectoratul Teritorial de Muncă Arad

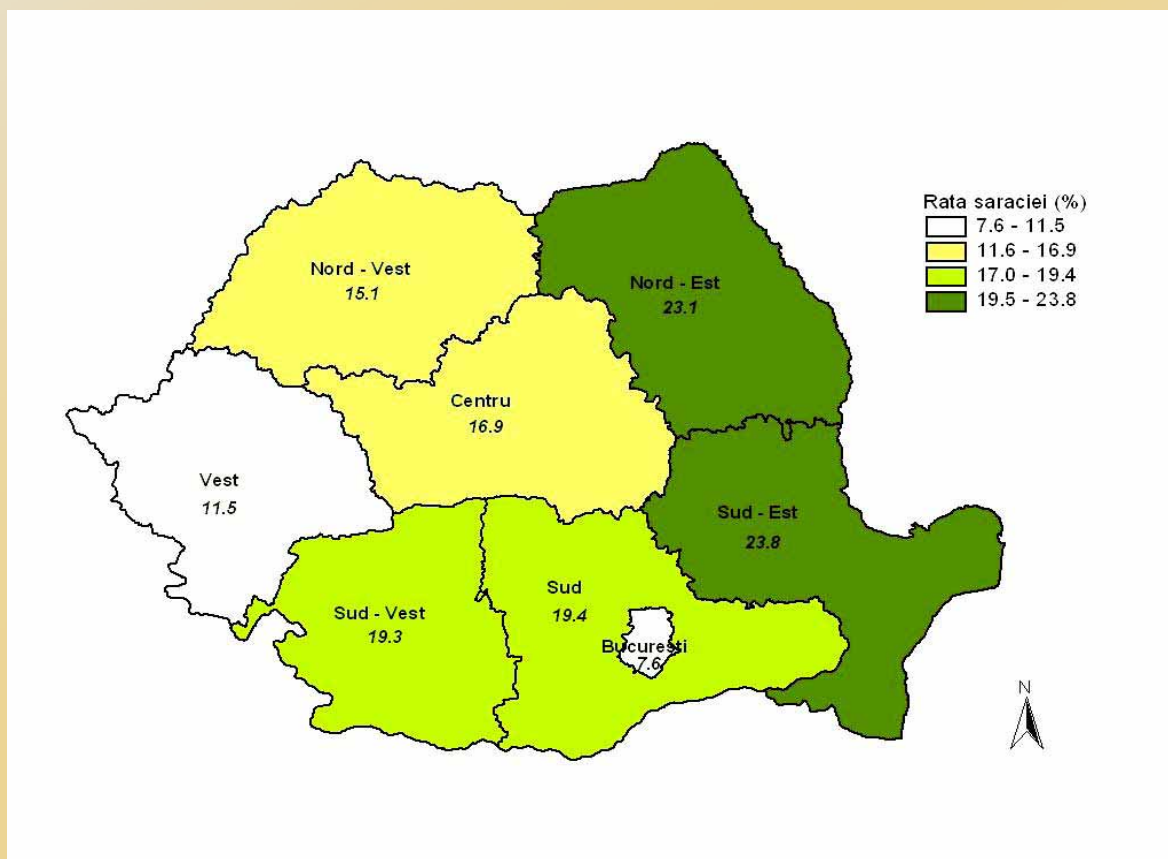
Incluziunea socială

Drastica reducere a numărului locurilor de muncă și nivelul scăzut al salariilor majorității populației, precum și nivelul de impozitare ridicat au condus la o depreciere importantă a veniturilor.

Conform calculelor Institutului Național de Statistică în zona de vest se înregistrează cea mai mică rată a sărăciei, comparativ cu restul țării.

Factorii care influențează riscul de sărăcie sunt:

- poziția socială și cariera;
- nivelul de educație, fiecare nivel obținut în plus reducând în mod semnificativ riscul de sărăcie.

Sursa: Calcule INS utilizând metodologia UE 2005

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Instituții de învățământ superior de prestigiu, cu rezultate notabile atât în plan național, cât și în plan internațional organizate pe principiul autonomiei universitare și al descentralizării, pe bază de parteneriate solide încheiate cu mediul de afaceri local, cu bază materială dezvoltată și cadre didactice foarte bine pregătite; - Tradiția în domeniul învățământului cu profil teologic și confesional (1703), pedagogic, artistic (1817 – 1833) și sanitar, a învățământului obștesc primar, profesional, gimnazial și liceal în limbile naționalităților conlocuitoare; - Existența unui Patrimoniu de carte rară; - Existența a unor licee/colegii naționale apreciate în țară; - Implicare efectivă a comunității locale în conducerea administrativă a instituțiilor de învățământ și atribuirea unităților școlare a statutului de bun al comunității; - Scurtarea duratei de rezolvare a problemelor, de la constatarea la rezolvarea acestora, prin accesul comunității la cunoașterea problemelor școlii; - prin componența tripartită a consiliilor de administrație ale școlilor (școală, administrație locală, elevi și părinți) se pot identifica mai ușor nevoile educaționale ale comunității și ofertele pieței muncii, în concordanță cu specificul local, precum și adaptarea și acomodarea sistemului de învățământ la nevoile și așteptările profesorilor, elevilor și părinților ;	<ul style="list-style-type: none"> - Nivel scăzut de școlarizare în cadrul etniei rome - Scăderea natalității, care conduce atât la scăderea numărului de elevi/studenti, cât și a numărului de cadre didactice; - Inconvenientele navetei școlare pentru copiii care provin din mediu rural; - Numărul relativ mare de copii neșcolarizați sau care abandonează învățământul obligatoriu din cauze de ordin material și familial; - Lipsă investițiilor la internatele școlare, baza materială precară și lucrări de reparații insuficiente în raport cu necesitățile concrete; - Dotarea slabă a școlilor în domeniul tehnologiei informației; - Inexistența programe alternative pentru tineri și a educației ecologice; - Absenteism școlar ridicat; - Lipsa unei continuități în implementarea politicilor publice, datorată deselor schimbări a sistemelor de conducere din învățământ; - Insuficienta implicare a cadrelor universitare și a studenților în viața urbei și inexistența unor strategii globale de comunicare; - Lipsa programelor educaționale în domeniul prevenției; - Cadru legislativ imprecis în domeniul culturii, învățământului, activităților recreative; - Lipsa unor proiecte pentru pregătirea tinerilor în meseriile cerute de piața muncii

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea de programe focalizate, pe categorii de copii proveniți din medii defavorizate, care au dus la scăderea numărului de copii neșcolarizați, a celor care părăsesc sistemul de învățământ obligatoriu și a analfabeților; - Existența Consiliului Local al Tinerilor, care și-a asumat în mod eficient rolul de mediator al problemelor elevilor și ale școlilor, precum și a altor ONG-uri de tineret active; - Existența unor mediatori școlari romi - angajați de Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, pentru școlile din cartierele locuite de populație de etnie romă (2 persoane) - Alocarea, în perioada 2006-2007 de fonduri substanțiale pentru derularea proiectelor culturale, de învățământ - Alocarea de către Guvern a unor sume pentru reabilitarea instituțiilor de învățământ - Dotarea bună cu materiale didactice, aparatură, calculatoare și alte facilități, existența laboratoarelor și cabinetelor pe specialități, ca suporturi curriculare, în unitățile de învățământ - Ofertă curriculară adecvată tendințelor de formare individuală și de grup - Utilizarea tuturor resurselor materiale și financiare pentru asigurarea normelor corespunzătoare activității didactico-educativă - Rezultatele meritorii la examene de sfârșit de ciclu, la concursurile școlare, olimpiade și la examenele de admitere în învățământul superior 	<ul style="list-style-type: none"> - Necorelarea sistemului educațional cu necesitățile dezvoltării economice a municipiului, și necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de calificare identificate; - Utilizarea necorespunzătoare a suporturilor curriculare existente în dotare și neglijarea în unele cazuri a aspectelor metodice în activitatea la clasă, ca parte de curriculum aplicat; - Imposibilitatea actuală de satisfacere a cerințelor individuale de formare prin curriculum la decizia școlii - Valorificarea și dezvoltarea inconsecventă a capacităților intelectuale și practice ale tuturor elevilor în absența aplicării consecvente a curriculum-ului diferențiat; - Imposibilitatea actuală de implementare a programului „<i>asistent educațional pentru licee</i>” chiar dacă baza materială există; - Absența unor programe coerente de dezvoltare profesională și de evaluare a competențelor individuale; - Dificultăți ale cabinetului de asistență psihopedagogică în monitorizarea și rezolvarea problemelor psihosociale care apar uneori - Ierarhizarea artificială a personalului didactic și a elevilor numai în funcție de rezultatele obținute la olimpiade - Numărul limitat de cadre didactice interesat să se implice în derularea proiectelor și programelor - Lipsa de inițiativă a unor cadre didactice - Exploatare deficitară a surselor de informație în învățământ

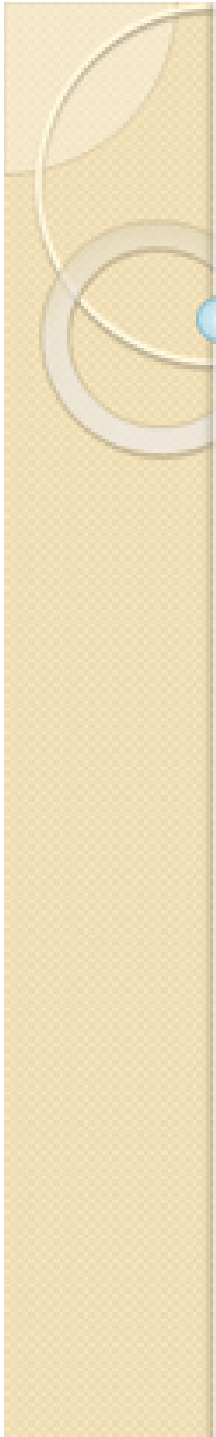

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Existența unui număr mare de programe internaționale în cadrul unităților de învățământ - Acces lărgit al instituțiilor școlare la internet - Resurse umane înalt calificate și forța de muncă accesibilă la costuri relativ scăzute, reprezintă caracteristici atractive ale orașului - Existența Comitetului Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social de pe lângă Inspectoratul Școlar Județean - Progres remarcabil înregistrat la nivelul de cuprindere a absolvenților într-o formă superioară de învățământ; - Activitățile desfășurate la Palatul Copiilor și cluburile școlare, prezintă un grad ridicat de interes în rândul elevilor; - Posibilitatea de perfecționare continuă a cadrelor didactice prin completarea studiilor prin cursuri postuniversitare, înscriere la grade didactice, doctorat, cursuri de perfecționare ș.a. 	<ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența acțiunilor din cadrul programelor care vizează combaterea consumului de droguri în școli și în jurul acestora; - Existența, în continuare, a școlarizării în meserii și specializări care nu mai au cerere pe piața muncii și imposibilitatea acoperirii cererii de forță de muncă pentru care nu există alternative educaționale la nivelul municipiului; - Curriculumul la decizia școlii nu este întocmit întotdeauna conform dorințelor elevilor sau specificului regional și a cerințelor pieței muncii; - Activitatea modestă a psihologului școlar, deși este indispensabilă într-un sistem educațional modern; - Activitatea educativă este insuficient bazată pe problemele elevilor, fiind accentuate, de multe ori, teme depășite; - Orientarea școlară și profesională a elevilor nu este suficient legată de competența elevilor, dar nici de oferta viitoare a comunității în privința continuării studiilor sau a încadrării în muncă. - Fluctuație mare a personalului didactic, cu repercusiuni negative asupra principiului continuității, deosebit de important în asigurarea calității în educație; - Apariția unor specializări noi care au dus la imposibilitatea școlii de a asigura personal didactic corespunzător; - Manifestarea lipsei de disponibilitate a unor cadre pentru desfășurarea activităților neplătite;

Puncte slabe

- Necorelare între calificare și oferta de pe piața muncii
- Inexistența unei strategii adecvate de păstrare a tinerilor bine pregătiți
- Slaba promovare a activităților desfășurate la nivelul autorităților locale
- Meseriași cu înaltă calificare de vârstă înaintată neantrenați în pregătirea viitorilor meseriași
- Inexistența unei instituții care să îndrume tinerii spre meserii (având o situație clară a localizării acestor tineri viitori meseriași), lipsa unor proiecte privind direcționarea tinerilor spre meseriile cerute de piața muncii
- Neimplicarea administrației locale în sprijinirea micilor meseriași pentru pregătirea ucenicilor (scutire de taxe locale, burse pentru ucenici etc.)
- Corelarea deficitară a cererii cu oferta pe piața muncii și insuficienta diversificare a ofertei de calificare/reconversie
- Slaba ofertă de servicii de formare profesională
- Necorelarea sistemului educațional cu necesitățile dezvoltării economice a municipiului
- Lipsa accesului persoanelor cu handicap la locuri de muncă
- Lipsa unui cadru legislativ pentru protecția micilor meseriași și meșteșugarilor
- Migrarea și emigrarea forței de muncă, ceea ce are ca efect imediat creșterea mediei de vârstă a forței de muncă calificată
- Lipsa de parteneriate eficiente între instituțiile de învățământ și mediul de afaceri
- Existența unor servicii insuficient dezvoltate pentru diferite categorii de persoane (persoane cu dizabilități, copii instituționalizați, tineri proveniți din centrele de plasament)
- Inexistența oportunităților pentru tineret. Instituțiile de învățământ preuniversitare nu dispun de strategii globale de comunicare, școlile, bibliotecile și spitalele se confruntă cu lipsuri în domeniul dotărilor și spațiilor.
- Încadrarea în muncă a unui număr redus de persoane cu handicap sau a celor expuse excluziunii sociale (persoane eliberate din detenție, familii mono-parentale, tineri proveniți din centrele de plasament, persoane de etnie romă)

Amenintari	Oportunitati
<ul style="list-style-type: none"> - Plecarea elevilor buni la studii în străinătate - Barurile existente în apropierea unităților de învățământ - Descentralizarea din sistemul de învățământ - Programa școlară – mult prea încărcată - gradul scăzut al educației - neechivalarea studiilor superioare din România cu cele din Europa - Numărul crescut de copii neșcolarizați în mediul rural - Finanțarea de la bugetul local încă deficitară a unor programe proprii de dezvoltare curriculară și comunicarea deficitară cu factorii comunitari - Influența tot mai puternică a unor factori noneducativi asupra elevilor, pe măsură ce influența familiei și a școlii scade, cu repercusiuni asupra abordării unei oferte curriculare adecvate. - Imposibilitatea satisfacerii cerințelor părinților în privința diversificării prin CDS - Starea materială precară a unor familii stare care creează uneori probleme psiho-sociale, cu repercusiuni asupra activității didactice - Costurile ridicate necesare întreținerii unor copii la un liceu din oraș, de către părinții care au domiciliul în mediul rural - Scăderea continuă a populației școlare ca urmare a scăderii natalității și competiția dintre școli pentru a-și realiza propriile planuri de școlarizare - Legislația și normele metodologice referitoare la învățământ care se modifică într-un ritm prea accelerat și creează incertitudini 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea unor proiecte care vizează dezvoltarea învățământului profesional și tehnic - crearea unor școli de arte și meserii pilot; - Participarea agenților economici la conducerea unităților de învățământ poate contribui la modernizarea școlilor prin sponsorizări și donații sau prin inițierea și organizarea unor activități comune. - Interesul manifestat de către primărie pentru unele proiecte de dezvoltare curriculară existente, prin alocare de fonduri din bugetul local - Existența programelor de relansare a învățământului preuniversitar prin re tehnologizare și dotare cu tehnică de calcul și echipamente electronice , suporturi curriculare importante - Perceperea școlii ca instituție de învățământ de elită în comunitatea locală - Generalizarea învățământului obligatoriu de zece ani care presupune gratuitatea manualelor în clasele inferioare de liceu - Tendința de formare continuă și dezvoltare profesională a cadrelor didactice tinere, a căror pondere crește permanent ca rezultat al pensionărilor - Calitatea materialului uman educabil, care se menține ridicată - Cursuri de formare (pentru persoanele cu handicap) - Dezvoltarea unei strategii pentru educație și training în vederea păstrării tineretului în oraș

Amenințari	Oportunitati
<ul style="list-style-type: none"> - Imposibilitatea realizării unor parteneriate cu agenții economici, datorită faptului că nu se furnizează forță de muncă după absolvire - Supraîncărcarea unor cadre cu responsabilități - Evitarea asumării unor responsabilități atât de către o mare parte a membrilor personalului didactic, cât și de către membrii comunității, școala fiind un bun al acesteia - Modul de lucru deficitar al unor cadre didactice și directori de unități școlare care nu percep elevul ca obiect al muncii și, în același timp, client al școlii, acesta din urmă trebuind să ofere o activitate care să satisfacă nevoile și așteptările beneficiarilor: elevi, părinție și, în final, întreaga comunitate; - Managementul negativ al unor instituții școlare, cu deficiențe în înțelegerea și aplicarea reglementărilor impuse de lege, confundarea școlii cu proprietatea personală, existența unor rețineri față de colaborările cu ceilalți actori ai sistemului de învățământ; - Fenomenul de depopulare a unor zone din punct de vedere al populației de vârstă școlară duce la scăderea numărului de cadre didactice necesare desfășurării activităților.	<ul style="list-style-type: none"> - Comunitatea locală are un rol sporit și hotărâtor în modul de funcționare a unităților de învățământ. Ea poate armoniza conținutul și desfășurarea educației la nevoile regionale și locale, creând astfel premisele unui învățământ eficient pentru comunitate.

Propuneri

- Monitorizarea copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate
- Dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate;
- Dezvoltarea instrumentelor și mecanismelor necesare pentru implementarea completă a conceptului de economie socială, promovarea egalității pe piața muncii;
- Promovarea de parteneriate între toți actorii implicați în dezvoltarea comunității (sindicate, instituții publice, asociații patronale, lucrători, ONG-uri, întreprinderi)
- Implementarea la nivel local a programelor de educație tip „a doua șansă”;
- Extinderea programului educațional în școli
- Construirea unei case a învățământului arădean
- Desemnarea unui compartiment din aparatul propriu al Primăriei Municipiului Arad, pentru accesare fonduri pentru dezvoltarea învățământ preuniversitar, internate
- Îmbunătățirea sistemului de încălzire în școli
- Investiția în copil – principiu de lucru
- Ateliere protejate pentru cei cu probleme deosebite
- Mediere învățământ - mediul economic
- Sprijinirea agenților economici care oferă servicii educaționale
- Înființarea unei case a studenților și a unui centru pentru tineret;
- Parteneriat educațional-cultural
- Demararea unor programe educaționale în rândul tinerilor de prevenire a infraționalității
- Înființarea unor centre de tineret în cartiere – parteneriat public privat
- Educarea ecologică a tinerilor – întocmirea unei strategii speciale pentru școli
- Stimularea tinerilor în dezvoltarea capacității de documentare independentă
- Corelarea cererii de pe piața muncii cu oferta educațională
- Sprijinirea activităților privind măsurile active de ocupare
- Elaborarea de planuri de acțiune concepute pentru furnizarea de asistență în căutarea unui loc de muncă, servicii de orientare și pregătire profesională pentru tineri, vârstnici, șomeri pe termen lung etc.
- Promovarea unor măsuri pentru o mai bună corelare între calificările individuale, educație, potențialul de muncă și oportunitățile existente pe piața muncii;
- Crearea unor asociații profesionale și meșteșugărești cu sprijinul și implicarea autorităților locale;
- Sprijinirea proiectelor privind crearea de locuri de muncă și noi forme de ocupare.

Probleme strategice

Utilizarea eficientă a resurselor umane conduce la creșterea competitivității economice, drept urmare dezvoltarea resurselor umane trebuie să se concentreze pe:

- Creșterea investițiilor în educație și calificare, asigurarea unei baze materiale corespunzătoare, care să asigure standardele de pregătire și formare corespunzătoare;
- Atragerea și reținerea a cât mai multor persoane pe piața muncii;
- Corelarea ofertelor educaționale ale furnizorilor locali cu schimbările permanente ale cerințelor de pe piața muncii, în vederea creșterii șanselor de integrare în muncă a absolvenților.
- Îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor și întreprinderilor;
- Promovarea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile, prin creșterea accesului la educație și formare profesională, dezvoltarea unui sistem eficient de servicii sociale;
- Promovarea în mediul de afaceri local a necesității investiției în resursele umane interne, prin formarea continuă a personalului propriu sau reintroducerea uceniciei la locul de muncă;
- Promovarea spiritului antreprenorial;
- Colaborarea instituțiilor de învățământ de toate gradele cu autoritățile publice locale și cu mediul de afaceri local;
- Crearea de parteneriate între unitățile de învățământ preuniversitar și universitățile arădene, în vederea elaborării de planuri comune privind pregătirea tinerilor în și pentru societatea de astăzi;
- Reintegrarea populației inactive pe piața muncii, mai ales a șomerilor de lungă durată;
- Crearea unei rețele puternice și diversificate de furnizori de servicii de formare și consiliere în vederea constituirii unui capital uman performant în următorii ani.

Acțiunile concrete care vor fi promovate trebuie să abordeze dezvoltarea de noi profesii și standarde profesionale în educație, promovarea spiritului antreprenorial, încurajând colaborarea cu partenerii sociali, promovarea formării profesionale continue și a măsurilor active de ocupare.

În vederea creșterii atractivității Aradului pe piața muncii se impune ca, în colaborare cu Comitetul Local de Dezvoltare a parteneriatului Social pentru Formare Profesională să se realizeze un amplu studiu de evaluare a resurselor umane locale, pe baza unor analize socio-economice. Rezultatele acestui studiu vor servi ca bază pentru furnizorii de servicii de educație în vederea implementării unei oferte educaționale adecvate, elaborată în concordanță cu necesarul de forță de muncă existent.

Analizele socio-economice vor furniza potențialilor investitori în municipiul nostru date reale și concrete privind resursele umane existente, tendințele de ocupare a pieței muncii, oferta educațională locală (profile, specializări, calificări), impulsionându-se astfel dezvoltarea investițiilor și a inițiativei private, cu efecte benefice pentru economia locală.

Obiectiv strategic

▪ **Dezvoltarea capitalului uman la nivel local și regional, creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile.**

Creșterea economică înregistrată ca urmare a globalizării și a introducerii continue de noi tehnologii atrage necesitatea de a asigura resurse umane educate și competitive. Numai o forță de muncă flexibilă și înalt calificată va putea să reacționeze la modificările constante înregistrate pe piața muncii.

Din analiza SWOT, se pot evidenția următoarele fenomene prezente pe piața muncii:

- Grad scăzut de participare la programe de formare profesională, fapt ce determină un nivel scăzut de calificare a forței de muncă locale;
- Incapacitatea structurilor de educație și ocupare de a se adapta rapid la nevoile în continuă modificare ale pieței de muncă;
- O scădere a populației active și ocupate, pe fundalul unui proces lent, dar continuu de îmbătrânire și al unei tendințe în creștere a fenomenului emigrației;
- Creșterea fenomenului sărăciei, în special la populația de risc (populația de etnie romă, familiile monoparentale, familiile cu mulți copii, tinerii postinstituționalizați, persoane cu dizabilități).

Obiectivele specifice identificate pot fi rezumate astfel:

- Creșterea nivelului de educație și de pregătire profesională a capitalului uman;
- Susținerea financiară a dezvoltării și modernizării bazei materiale și a infrastructurii instituțiilor din învățământul preuniversitar;
- Dezvoltarea resurselor umane în sistemul de educație;
- Crearea unui cadru propice pentru coordonarea eforturilor comune și satisfacerea intereselor părților implicate (administrația locală, unitățile de învățământ, mediul de afaceri și societatea civilă);

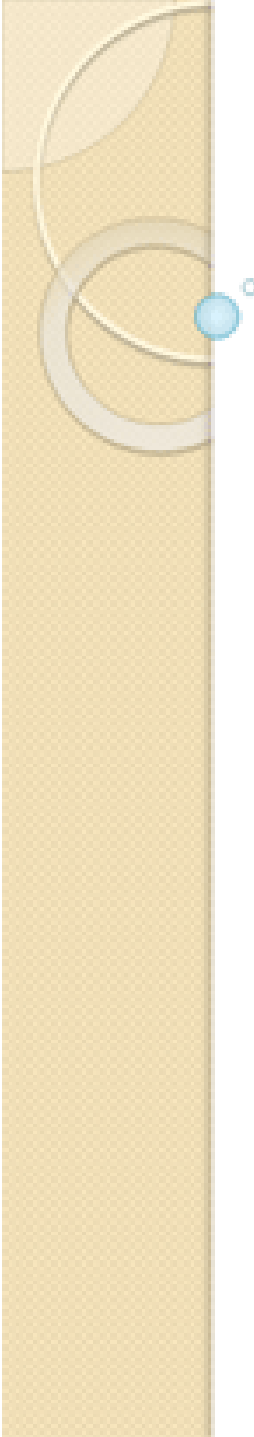
-
- Promovarea culturii antreprenoriale;
  - Crearea unor programe pentru atragerea și reținerea forței de muncă înalt calificată pe plan local și creșterea atractivității municipiului Arad pe piața muncii;
  - Diversificarea serviciilor de consilier și formare în vederea creșterea capabilității acestora de a furniza servicii de calitate;
  - Facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii;
  - Dezvoltarea unei piețe de muncă cuprinzătoare, flexibilă și modernă;
  - Promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive;
  - Îmbunătățirea serviciului public de ocupare;
  - Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile;
  - Corelarea ofertei de pe piața muncii cu specificul economic local concretizat prin cererea de forță de muncă.

Rezultatele scăzute în materie de educație sunt considerate a fi factori de creștere a riscului de a deveni șomer și de a intra în faza șomajului de lungă durată sau de excludere de pe piața muncii. ***Diminuarea abandonului școlar timpuriu și sprijinul acordat pentru creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă*** contribuie în mod substanțial la abordarea procesului de învățare și muncă ca un proces care se derulează pe tot parcursul vieții pentru sprijinirea ocupabilității și integrării pe piața muncii.

Părăsirea timpurie a școlii de către elevi influențează în mod negativ oportunitățile de învățare, poziția și evoluția lor viitoare pe piața muncii. Șansele de ocupare a unui loc de muncă de către cei care părăsesc școala timpuriu sunt reduse întrucât nu posedă competențele de bază și cunoștințele necesare, iar aceasta le afectează integrarea în viitor pe piața muncii. Prevenirea și reducerea acestui fenomen vor crea condițiile necesare pentru reducerea șomajului și pentru dezvoltarea nivelului de calificare, competențe și aptitudini, precum și creșterea competitivității capitalului uman local.

Fenomenul trebuie abordat prin intervenții sub forma furnizării de servicii de orientare și consiliere de calitate, dezvoltarea unor inițiative și programe pentru menținerea în educație a elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii. Intervențiile presupun ca orientarea și consilierea să devină un demers sistematic și coerent începând din clasa a VII-a. Serviciile de orientare și consiliere susțin dezvoltarea unor oportunități de învățare flexibile orientate către piața muncii, rate ridicate de tranziție între nivelurile de educație, capacitate de angajare crescută și diminuarea decalajului existent între „produsul” sistemului de educație și cerințele pieței muncii.

Nivelul scăzut de educație, performanțele școlare scăzute și părăsirea timpurie a școlii constituie importanți factori de risc care alimentează șomajul, inclusiv șomajul pe termen lung, sau părăsirea pieței muncii. Persistența acestui fenomen și numărul mare al celor care părăsesc timpuriu școala (tineri care abandonează școala fără să fi dobândit cunoștințele sau calificarea de bază) limitează capacitatea educației și formării profesionale inițiale de a oferi tinerilor bagajul de competențe și cunoștințe necesar învățării pe tot parcursul vieții.

„*A doua șansă*” este un proiect experimental de combatere a marginalizării și excluderii sociale și profesionale a tinerilor care nu au finalizat învățământul obligatoriu și nu au dobândit competențele minime necesare ocupării unui loc de munca. A fost implementat de către Ministerul Educației și Cercetării, în anul 2005, în mai multe școli pilot din țară și reprezintă un program specific de recuperare școlară a aceluia care nu au putut utiliza prima șansă oferită de sistemul școlar. Programul presupune sprijinirea tinerilor cu vârste între 14-25 ani pentru completarea educației de bază, astfel încât să poată susține examenul de capacitate și, în paralel, pregătirea pentru o meserie corespunzătoare școlii de ucenici. Tinerii care au absolvit cursurile, în funcție de rezultatele obținute, pot primi certificat de finalizare a opt clase, pe baza acestuia putându-se înscrie la examenul de capacitate.

Furnizarea, de către sistemul de educație și formare profesională inițială, de calificări și oferte educaționale relevante pentru piața muncii poate contribui substanțial la diminuarea șomajului în rândul tinerilor. Măsurile de facilitare a *tranziției de la școală la locul de muncă* vor completa aceste acțiuni și vor ușura inserția absolvenților pe piața muncii. Educația și formarea inițială furnizate de învățământul profesional și tehnic, licee și universități vor fi acompaniate de stagii de ucenicie, stagii practice în întreprinderi organizate în parteneriat cu mediul de afaceri. Dezvoltarea și furnizarea de servicii de orientare și consiliere vor completa acțiunile menționate mai sus și vor contribui la facilitarea tranziției de la școală la locul de muncă/schimbarea statutului de student/elev cu cel de viitor angajat, în acest demers fiind determinant rolul psihologilor școlari.

Studii și analize realizate la nivel european evidențiază contribuția importantă a orientării și consilierii în atingerea a trei dintre „obiectivele Lisabona” stabilite pentru sistemele de educație și formare profesională: creșterea participării la învățământul liceal, creșterea participării adulților la educație și formare, reducerea părăsirii timpurii a școlii.

Sistemele de educație și formare profesională trebuie abordate, în corelație cu asigurarea calității, cu îmbunătățirea *curriculei*, care să vină în sprijinul competitivității, precum și cu relevanța ofertelor educaționale. **Învățarea continuă** reprezintă cadrul general pentru restructurarea și dezvoltarea sistemelor de educație și formare, pentru asigurarea competențelor-cheie pe tot parcursul vieții și a coerenței dintre cadrele de educație formală, informală și non-formală. Școala nu mai trebuie privită ca locul în care se asigură doar educația formală inițială, ci trebuie să devină un centru de resurse pentru educația continuă, care să ofere nu numai posibilități de învățare generațiilor mai tinere, ci să lărgască și posibilitățile de învățare continuă pentru populația adultă.

Furnizarea serviciilor de calitate în privința orientării și consilierii poate susține creșterea participării la învățare pe tot parcursul vieții, prin intervenții în timp care să permită definirea unor trasee personalizate de învățare.

Universitățile arădene trebuie să reprezinte motorul care asigură formarea specialiștilor, furnizarea nivelurilor de calificare și producerea de cunoștințe necesare pentru dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere. Universitățile sunt actorii cheie, fiind principalii furnizori de forță de muncă înalt calificată pe plan local.

În acest context, investițiile în educație, la toate nivelurile, trebuie direcționate către **corelarea cerințelor în continuă schimbare identificate pe piața muncii cu asigurarea unei oferte de calificări adecvate, cantitativ și structural**. În susținerea atingerii acestui obiectiv trebuie promovat *parteneriatul* și un dialog mai eficient între educație și comunitatea de afaceri, care vor îmbunătăți capacitatea instituțiilor de învățământ de a susține dezvoltarea economică și socială. **Școala** trebuie privită ca un **partener dinamic** al mediului de afaceri, capabil să furnizeze cunoștințe, calificări și abilități relevante pentru cerințele economiei și comunității.

Consolidarea relației universităților cu mediul de afaceri și cu cercetarea poate fi transformată într-un instrument pentru îmbunătățirea capacității de răspuns a educației universitare și a cercetării la schimbările care au loc la nivelul societății, precum și pentru stimularea și susținerea competitivității și inovării. În vederea asigurării condițiilor necesare pentru ca universitățile să poată răspunde, în mod adecvat, la cerințele societății bazate pe cunoaștere, trebuie susținute, cu precădere, acțiunile ce au drept scop

dezvoltarea ofertelor de educație postuniversitară, programe și școli doctorale (în sprijinul obținerii de noi tehnologii și creșterii nivelului de calificare al capitalului uman) și acțiunile de creștere a competitivității capitalului uman din educație și cercetare (ex. formarea și perfecționarea profesorilor și cercetătorilor, masterate pedagogice etc.). Integrarea rezultatelor cercetării în activitățile de predare, în special în cazul educației universitare, va contribui semnificativ la dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere.

“Educație de calitate” este cuvântul cheie pentru dezvoltarea unui capital uman competitiv, fiind condiția esențială care asigură cadrul necesar sistemului de educație pentru a furniza cunoștințele, abilitățile, calificările și atitudinile care sprijină competitivitatea și dezvoltarea continuă a capitalului uman. Asigurarea calității presupune acțiuni specifice la nivelul ofertei de educație, care să vizeze: introducerea de tehnici noi de predare bazate pe nevoile individuale de învățare ale elevilor, dezvoltarea facultăților cognitive ale acestora, promovarea inovației în procesul de predare-învățare. În acest context trebuie dezvoltate și implementate *instrumente care urmăresc asigurarea progresului și transferabilității rezultatelor dobândite în diferite forme de învățământ, a aptitudinilor și cunoștințelor dobândite prin procesul de învățare pe tot parcursul vieții.*

Obiectivul politicii de asigurare a accesului egal la educație de calitate poate fi atins în condițiile în care cunoștințele sunt predate de profesori cu înaltă calificare profesională. În contextul tendinței demografice actuale trebuie dezvoltate oferte de educație inițială și continuă de calitate, pentru a furniza profesorilor calificările specifice necesare.

Creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor se poate realiza prin sprijinirea creșterii capacității interne a firmelor pentru dezvoltarea resurselor umane proprii, dezvoltarea spiritului antreprenorial prin sprijinire și consiliere în vederea demarării unei afaceri.

Promovarea incluziunii sociale urmărește dezvoltarea unei societăți inclusive în scopul asigurării bunăstării tuturor cetățenilor, prin creșterea calității vieții și asigurarea accesului egal la drepturi sociale și servicii. Principalele categorii de grupuri vulnerabile sunt: populația romă, persoanele cu dizabilități, tinerii peste 18 ani care părăsesc sistemul de stat de protecție a copilului. Toate aceste categorii vulnerabile se pot confrunta cu numeroase dificultăți în ceea ce privește integrarea socială, determinată de discriminarea în accesul la educație și, ulterior, pe piața muncii.

În urma înființării etapei „an de completare” pentru absolvenții școlilor profesionale, s-a ajuns la mărirea numărului de elevi de la grupurile școlare. Promovarea acestui “an de completare” le dă posibilitate acestor tineri să-și continue studiile în ciclul superior al liceului.

Derularea programelor cu focalizare pe rromi, care au ca obiectiv principal cuprinderea acestor copii și tineri într-o formă de învățământ obligatoriu, a dus la popularea unor unități școlare situate în imediata apropiere a zonelor în care aceștia locuiesc (de exemplu Școala generală nr. 7 din Sânicolaul Mic, str. Steagului).

Pentru a întări și promova incluziunea socială și a realiza parteneriate locale este necesară cooperarea între ONG-uri, organizații de voluntariat și autoritățile locale. Atragerea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii se va realiza prin pregătire profesională și prin sprijinirea lor pentru a-și găsi și menține locurile de muncă, precum și prin încurajarea angajatorilor să le ofere mai multe oportunități (Informarea agenților economici despre facilitățile acordate pentru încadrarea de persoane cu dizabilități prevăzute Legea 76/2002, privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, dar și sensibilizarea societății civile în ceea ce privește dreptul la muncă al acestor persoane)

Plan de acțiune

Planul de acțiune propus în vederea atingerii obiectivelor identificate este structurat pe trei orizonturi de timp: S - scurt (2008 – 2010), M - mediu (2010 – 2013) și L - lung (2013 – 2020).

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Dată estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1	<i>Elaborarea unui program de măsuri concrete privind susținerea financiară a dezvoltării infrastructurii și a bazei materiale din învățământul preuniversitar</i>	2008	S
2	<i>Organizarea unei serii de întâlniri, sub auspiciile Consiliului local în vederea prezentării informațiilor despre ofertele existente pentru pregătirea managerilor</i>	2008	S
3	<i>Organizarea, în cadrul primăriei, de simpozioane semestriale, cu participarea reprezentanților universităților arădene și ai Camerei de Comerț, în vederea prezentării unor cursuri de management al afacerilor și creșterea capacității interne de dezvoltare a resurselor umane</i>	2009	S
4	<i>Elaborarea unui plan de angajare a persoanelor marginalizate social (în condițiile prevederilor Legii nr. 116/2002) în cadrul agenților economici care funcționează sub autoritatea consiliului local</i>	2009	S
5	<i>Întocmirea, în colaborare cu Comitetul Local de dezvoltare a parteneriatul social pentru formare profesională, a unui studiu privind tendințele prezente pe piața muncii în vederea corelării acestora cu oferta, precum și adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Dată estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
6	<i>Organizarea de întâlniri cu reprezentanții mediului de afaceri pentru prezentarea facilităților prevăzute în Legea nr. 76/2002, în ceea ce privește angajarea de personal din rândul șomerilor sau al persoanelor care mai au 3 ani până la pensionare</i>	2009	S
7	<i>Susținerea logistică și publicitară a Târgurilor de oferte de muncă organizate de A.J.O.F.M. și instituțiile de învățământ superior, în vederea atragerii studenților pe piața muncii</i>	2009	S
8	<i>Elaborarea unui plan de măsuri pentru facilitarea accesului cadrelor didactice tinere la obținerea unei locuințe</i>	2009	S
9	<i>Crearea unui program de măsuri concrete în vederea sprijinirii grupurilor supuse riscului de excluziune socială (facilitarea accesului la locuințe, educație, transport în comun, crearea de școli și grădinițe cu program special)</i>	2010	S
10	<i>Încheierea unor parteneriate cu instituțiile de furnizare a serviciilor sociale în vederea derulării unor campanii de informare și conștientizare adresate angajatorilor, pentru schimbarea atitudinilor sociale și a stereotipurilor cu privire la grupurile vulnerabile</i>	2009	S
11	<i>Elaborarea unui program concret de susținere a furnizorilor locali de servicii de formare (reducerea taxelor și impozitelor, sprijin logistic și publicitar etc.)</i>	2011	M
12	<i>Realizarea unei evaluări și a unui program de măsuri de sprijin și îndrumare către unitățile de învățământ preuniversitar în vederea implementării mecanismelor de atragere de fonduri extrabugetare și acordarea de sprijin logistic și material pentru dezvoltare utilizării tehnologiilor informatice.</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Dată estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
13	<i>Inițierea și încurajarea parteneriatelor interșcolare în cadrul comunităților locale înfrățite cu municipiul Arad</i>	2009	S
14	<i>Crearea și implementarea unui sistem de recompensare a elevilor și studenților cu performanțe deosebite, precum și a cadrelor didactice care i-au îndrumat (acordarea de burse sau premii, titluri de excelență festivități de premiere, publicitate)</i>	2009	S
15	<i>Implementarea unui program de constituire de parteneriate între unitățile școlare, în vederea folosirii în comun a resurselor (biblioteci, săli de sport)</i>	2009	S
16.	<i>Construirea unui campus universitar, în vederea satisfacerii nevoilor de cazare ale studenților</i>	2009	S

PROTECȚIE SOCIALĂ

Considerații generale - context național

Protecția socială, atât publică cât și cea privată, constituie un element fundamental pentru definirea modelului social românesc și trebuie să reprezinte, în următorii ani, punctul de plecare în desenarea politicilor publice și private. Protecția socială înseamnă, pe lângă pensii, ajutoare sociale și ajutoare de șomaj, acele cheltuieli pe care statul sau companiile private îl acordă angajaților pentru a susține competitivitatea economică.

Prin urmare, an de an, cheltuielile publice, dar și cele private, pentru protecția socială trebuie să crească. Cu toate acestea, Guvernul a alocat protecției sociale în bugetul pe 2007 numai 10% din PIB. Astfel, România este pe ultimul loc în topul țărilor din Uniunea Europeană în ceea ce privește interesul față de politica socială. În următorii ani, ar trebui să ajungem la o cifră de 20-25% din PIB alocată pentru protecția socială, dar pentru a atinge această țintă, România are nevoie de o economie competitivă. Pe de altă parte, competitivitatea este strâns legată de resursele pe care statul le alocă pentru dezvoltarea unor segmente vitale precum cercetarea, educația și infrastructura.

România europeană trebuie să aloce resurse semnificative pentru susținerea persoanelor defavorizate. În același timp însă, autoritățile trebuie să sprijine dezvoltarea economiei care să asigure veniturile necesare pentru satisfacerea nevoilor acestor categorii sociale. Pentru a avea o societate stabilă, statul trebuie să aloce mai mulți bani pensionarilor, care nu pot fi considerați doar consumatori de resurse. Nivelul de trai al pensionarilor este astăzi departe de nevoile acestor oameni și reprezintă o pată neagră pentru societatea românească.

Asistența și protecție socială

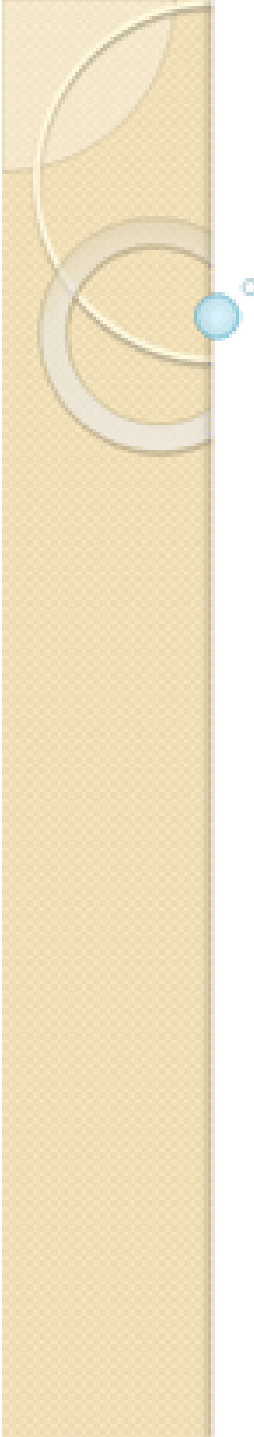
Direcția de Muncă și Protecție Socială Arad este organizată și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 381/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse. Este un serviciu descentralizat al ministerului, asigurând în teritoriu aplicarea unitară a legislației muncii, protecției sociale, asistenței sociale și familiei, exercitând atribuții în domenii ca:

- Conflicte și contracte colective de muncă
- Resurse umane
- Asistență socială (prestații sociale, servicii sociale, finanțare asistență socială, mediere socială, incluziune socială)

○ Acestei instituții îi revin următoarele atribuții generale:

- Asigură legătura cu sindicatele și reprezentanții salariaților
- Exerciță, în condițiile legii, concilierea și arbitrajul în cazul conflictelor de interese
- Sprijină acțiunea de negociere a contractelor de muncă
- Urmărește aplicarea întocmai a prevederilor Legii nr. 118 din 15 decembrie 1992 pentru aderarea României la Convenția asupra substanțelor psihotrope din 1971 și la Convenția contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988
- Reconstituirea vechimii în muncă prin comisia constituită la nivelul direcției
- Primește și rezolvă petițiile primite conform domeniilor de competență
- Stabilește și păstrează relația cu reprezentanții mass media locală
- Îndeplinește atribuțiile care îi revin conform prevederilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public
- Colaborează la elaborarea planului județean pentru dezvoltarea strategiilor locale de intervenție în sprijinul persoanelor aflate în dificultate, inclusiv a planului de combatere a excluziunii sociale
- Aplică prevederile actelor normative privind acordarea drepturilor la prestații de asistență socială
- Colaborează cu Primăria Municipiului Arad și cu ONG – uri pentru soluționarea unor cazuri sociale grave, precum și pentru inițierea și dezvoltarea de programe și servicii sociale pentru grupuri și persoane defavorizate
- Organizează și urmărește plata drepturilor de asistență socială și se ocupă de asigurarea fondurilor necesare
- Verifică documentele financiar – contabile prezentate de asociațiile și fundațiile care beneficiază de subvenții de la bugetul de stat
- Colaborează cu autoritățile administrației publice locale pentru finanțarea unor construcții, reparații, amenajări și modernizări a instituțiilor de asistență socială
- Participă la implementarea programelor cu finanțare externă sau internă derulate de MMSSF precum și la derularea unor programe pilot

-
- Evaluează și controlează calitatea serviciilor sociale realizate de către instituțiile de asistență socială și toți furnizorii de servicii sociale
  - realizează studii, evaluări și sinteze privind modul de aplicare a Legii nr. 416/2001, privind venitul minim garantat și a Legii nr. 16/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale
  - Participă la aplicarea în teritoriu a strategiei și a programelor în domeniul îngrijirii și consilierii victimelor violenței în familie
  - Acordă consultanță gratuită în domeniul drepturilor de asistență socială
  - Organizează gestionarea și distribuirea biletelor de odihnă
  - Autorizează furnizorii de servicii sociale prin comisia înființată la nivelul instituției
  - Autorizează furnizorii de formare profesională și acordă consultanță de specialitate acestora

În cadrul Direcției de Muncă și Protecție socială Arad funcționează Compartimentul Asistență Socială care are următoarele atribuții

- Stabilirea și plata alocației de stat pentru copii;
- Stabilirea și plata alocației complementare/susținere;
- Stabilirea și plata indemnizației de naștere
- Stabilirea și plata alocației de plasament;
- Stabilirea și plata ajutoarelor de urgență;
- Monitorizarea modului de aplicare a Legii nr. 416/2001 privind asigurarea venitului minim garantat și a Legii nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale;
- Colectarea informațiilor din domeniul asistenței sociale și evaluarea, la nivelul județului, a impactului politicilor sociale asupra categoriilor de populație;
- Plata pentru perioada de iarnă a ajutoarelor pentru încălzirea în sistem termic centralizat, gaze, combustibili caloriferi și lemne;
- Plata indemnizației de hrană pentru bonavii de SIDA și cei infestați cu HIV;
- Efectuarea anchetelor sociale privind acordarea unor prestații familiilor sau persoanelor care au în întreținere copii și trimiterea propunerii, după caz, comisiei județene pentru protecția copilului;
- Acordarea, la cerere, de consultanță instituțiilor de asistență socială din unitățile administrativ teritoriale ale județului
- Acreditarea personalului specializat care acordă servicii sociale potrivit legislației muncii în vigoare;

- Controlul asupra respectării standardelor de calitate privind serviciile sociale;
- rezolvarea cazurilor de neînțelegeri prin comisia de mediere socială;
- monitorizarea aspectelor legate de violența în familie;
- soluționarea petițiilor și a diverselor cereri în legătură cu serviciile sociale și comunicarea soluției petenților în termen legal;

Începând cu 1 ianuarie 2005, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului Arad și Serviciul Public de Asistență Socială din subordinea Consiliului Județean s-au reorganizat ca Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad, în baza Legii 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad este un serviciu public specializat care are rolul de a asigura la nivel județean aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie și are responsabilitatea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale specializate, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de a menține funcționalitatea socială a persoanei, urmărind reinsertia în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

Protecția copilului

Noua legislație în domeniul protecției copilului pune accentul pe sprijinul acordat familiei în îngrijirea, creșterea, dezvoltarea și educarea copilului. În acest sens, **Direcția Generală de Asistență și Protecția Copilului Arad** și-a concentrat activitatea pe responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea obligațiilor față de copil, ținând seama cu prioritate de respectarea și promovarea interesului superior al acestuia. De asemenea, accentul a fost pus pe dezvoltarea unor servicii diversificate și accesibile corespunzătoare satisfacerii nevoilor copilului.

Cea mai eficientă modalitate de a lucra cu familia s-a dovedit a fi consilierea acordată prin rețeaua centrelor de consiliere. Specialiștii au derulat programe de sprijin, consiliere și informare, acestea fiind primite cu receptivitate de către beneficiari.

Abandonul școlar

Reformele legislative care au dus la extinderea duratei învățământului obligatoriu de la 8 la 10 ani, au fost însoțite de o scădere a ratei de participare și o creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial. Această situație va avea un impact semnificativ asupra pieței muncii pe termen mediu și lung. Cifrele privind abandonul școlar sunt cu 10% mai mari decât plafonul stabilit de UE pentru anul 2010.

În comunitatea romă, 12 % dintre copiii din grupa de vârstă 7 – 16 ani abandonează școala înainte de absolvire, iar 18% dintre ei nu sunt înscriși sau nu frecventează deloc școala. 80% dintre copii care nu frecventează deloc școala sunt de etnie romă, ceea ce înseamnă că 28,6% din populația romă este analfabetă.

Copiii cu nevoi educaționale speciale prezintă de asemenea o rată de participare scăzută la procesul de învățământ, acest aspect datorându-se, pe de o parte faptului că aceștia provin din comunitățile sărace, și pe de altă parte numărului mic de profesori calificați pe acest tip de probleme.

Numărul limitat de profesori calificați, infrastructura educațională inadecvată, comunicarea precară între școală și comunitate contribuie la creșterea numărului de copii cu nevoi speciale care nu frecventează nici o formă oficială de învățământ

În legătură cu problematica copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, DGASPC Arad are atribuții specifice conferite de ordinul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 219 din 15 iunie 2006 privind activitățile de identificare, intervenție și monitorizare a copiilor care sunt lipsiți de îngrijirea părinților pe perioada în care aceștia se află la muncă în străinătate. Astfel în conformitate cu art.6 al acestui ordin, Serviciul Public de Asistență Socială în speță Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, în cazul în care apreciază că un copil a cărui părinți se află la muncă în străinătate se află în una din situațiile de risc, va sesiza DGASPC – ul din raza teritorială din care face parte copilul, în vederea instituirii unei măsuri de protecție specială asupra copilului. În acest sens DGASPC ARAD a trimis adrese către toate unitățile școlare, primăriile și instituțiile cu atribuții de asistență socială și protecția copilului din județul și municipiul Arad.

Astfel au fost sesizate 42 de cazuri la nivelul municipiului Arad din partea următoarelor unități școlare. Școala Gen.NR. 2 - 25 copii, Școala Gen. "Aron Cotruș" – Grădiște – 4 copii: și Școala Gen. NR. 20 – 13 copii. Toate cazurile sunt monitorizate, fiind efectuate vizite la domiciliul copiilor sau după caz la domiciliul persoanelor, în grija cărora au fost lăsați copiii de părinți, pe toată perioada în care sunt plecați la muncă în străinătate. În urma vizitelor efectuate de către reprezentanții Centrului de Asistență și Protecție a Victimelor Traficului de Persoane (CAPVTP) din cadrul DGASPC Arad, s-a putut constata faptul că acești copii beneficiază de toate condițiile necesare, în ceea ce privește integritatea lor fizică, psihică și morală. Din cele 42 de cazuri, 3 cazuri se află în centrul mai sus menționat, acesta fiind un centru de tranzit, urmând ca în funcție de prolele specifice ale cărui copil să fie orientați în alte centre ale DGASPC Arad. Aceștia beneficiază de următoarele servicii: cazare, masă, asistență medicală, consiliere psihologică, juridică și socială.

Pe raza municipiului Arad funcționează următoarele **Centre de Plasament** din cadrul DGASPC Arad:

Centrul de plasament Nr. 4 – str. Barițiu, Nr. 16 are în plasament 80 de copii, proveniți din familii din toată țara.

Centrul de Recuperare și Reabilitare Copii cu Handicap – str. Tudor Vladimirescu, Nr.29 – acesta este un centru de tip rezidențial, găzduiește 25 de copii cu dizabilități care provin din tot județul. Personalul centrului desfășoară activități de recuperare și reabilitare a acestor copii.

Centrul de Tineret – Str. Iustin Marșieu, Nr. 22 A – în centru se află 32 de adolescenți și tineri, cu vârsta cuprinsă între 14 – 24 de ani și sunt proveniți din localitățile jud. Arad. Aceștia beneficiază de : găzduire, hrană, haine și urmează cursurile la zi a liceelor, școlilor de arte și meserii și a facultăților.

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE ȘI ASISTENȚĂ COMUNITARĂ

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este un serviciu public de interes local cu personalitate juridică și funcționează sub autoritatea Consiliului Local al Municipiului Arad. A fost înființată prin Hotărârea nr. 123 / 8.05.2001 a Consiliului Local al Municipiului Arad.

Conform Regulamentului de organizare și funcționare, primarul conduce și controlează acest serviciu public de interes local, iar directorul executiv asigură conducerea, îndrumarea și controlul serviciilor.

Obiectivul principal al Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară este acela de a veni în sprijinul persoanelor aflate în stare de risc social sau aflate în dificultate de pe raza municipiului Arad. În vederea atingerii acestui obiectiv, direcția se preocupă de realizarea unor ample măsuri, programe, activități profesionale și servicii specializate în domeniul asistenței și protecției sociale, dar și de proiecte de dezvoltare regională durabilă, în vederea prevenirii ajungerii unor persoane sau grupuri în stare de risc social.

Dezvoltarea serviciilor sociale a avut întotdeauna ca scop, în municipiul Arad, acțiunea eficientă asupra grupurilor țintă existente sau în curs de formare pe raza municipiului. De asemenea s-a urmărit identificarea oportunităților care să determine alegerea unui anumit grup țintă.

Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară se asigură din bugetul local și din surse extrabugetare. Bugetul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară se aprobă de către Consiliul Local al Municipiului Arad.

Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este membru asociat în cadrul European Social Network (ESN) – Rețeaua Europeană Socială și beneficiază periodic de informații actualizate cu privire la serviciile sociale din Uniunea Europeană.

Obiectul de activitate al Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară îl constituie realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități profesionalizate, servicii specializate de protejare a persoanelor, grupurilor și comunităților cu probleme speciale aflate în dificultate, care nu au posibilitatea de a realiza prin mijloace și eforturi proprii, un mod normal și decent de viață. De asemenea, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară implementează proiecte de dezvoltare locală și regională, în diferite domenii, în parteneriat cu sectorul guvernamental, non-profit și privat în scopul dezvoltării regionale durabile.

Principalele categorii de servicii sunt: servicii pentru copii, servicii pentru tineri, servicii pentru adulți, servicii pentru persoane cu dizabilități, servicii pentru minorități (în special pentru minoritatea roma) și alte servicii de dezvoltare comunitară.

Servicii pentru minori:

- *Serviciul autoritate tutelară, protecția minorilor și a familiei.* Serviciul are ca obiectiv promovarea drepturilor copilului și realizarea de programe care promovează egalizarea șanselor și nediscriminarea precum și responsabilizarea familiilor în îngrijirea și educarea copiilor. Serviciul întocmește anchetele sociale pentru luarea oricăror măsuri față de minori, pentru minorii aflați în instituții de ocrotire și pentru minorii care nu pot frecventa școala din cauza sărăciei propunând măsuri de prevenire și înlăturare a fenomenului de abandon școlar. Serviciul monitorizează și oferă asistență și sprijin femeilor însărcinate predispuse să-și abandoneze copilul, sprijină integrarea sau reintegrarea copilului în familie, supraveghează și ajută părinții care, din cauza sărăciei, consumului de alcool, sau a unui comportament deviant, nu respectă în mod corespunzător drepturile copilului și nu își îndeplinesc obligațiile părintești. De asemenea serviciul propune luarea măsurilor de sancționare a părinților sau oricăror altor persoane care obligă copiii să cerșească și elaborează proiecte și programe în vederea reintegrării sociale a beneficiarilor. Oferă consiliere și propune încredințarea minorului unuia dintre părinți în caz de divorț. Institue tutela, curatela conform legii.

▪ *Casa Izvor – centru terapeutic și educațional pentru copii HIV-seropozitivi.* Centrul are ca obiectiv oferirea condițiilor necesare de creștere pentru copii, menținerea sănătății, formare profesională, sprijin pentru integrarea socială și sprijinirea emoțională și materială a părinților copiilor. Centrul se adresează copiilor HIV-seropozitivi din municipiul și județul Arad și familiilor acestora și oferă copiilor supraveghere medicală de specialitate, posibilitatea de a frecventa învățământul preșcolar, primar și gimnazial, hrană zilnică adecvată, consiliere psiho-pedagogică, logopedie, orientare școlară și profesională, posibilitatea calificării în meseria de croitor și electrician auto în atelierele din cadrul centrului, posibilitatea petrecerii timpului liber cu activități recreative și educative și a participării în excursii și tabere. Centrul oferă de asemenea familiilor copiilor consiliere psihologică, instruire în vederea prevenirii infectării cu virusul HIV și ajutoare materiale celor cu venituri mici. Centrul funcționează în regim rezidențial pentru copiii orfani sau abandonati, în regim săptămânal pentru copiii care pot să-și petreacă sfârșitul de săptămână cu părinții, și ca centru de zi, pentru copiii care se pot deplasa zilnic la domiciliu. Centrul are 22 de beneficiari, copii și tineri care provin din municipiul și județul Arad, cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani. Instituția a fost înființată în anul 1998 cu sprijinul Fundației Hilfe zur Selbsthilfe für Notleidende Kinder der Welt – Munchen, Germania, Inspectoratului Școlar Județean Arad și a Asociației Kinderreigen Alpirsbach din Germania. În viitor își dezvoltă oferta de servicii pentru adulți. În paralel și în continuare, specialiștii în domeniu asigură servicii de consiliere pentru adulți în cadrul Spitalului.

▪ *Complex social intercultural.* Obiectivul centrului este atragerea către școală a copiilor și tinerilor proveniți din familii și grupuri dezavantajate, în special a copiilor romi, pentru a-și completa și definitivă educația obligatorie și pentru a participa la educație multiculturală, educație care promovează toleranța, înțelegerea, recunoașterea și integrarea deosebirilor în scopul dezvoltării unor relații interetnice armonioase în regiunile multietnice și multiculturale. Complexul social multicultural oferă programe de educație multiculturală asigurând copiilor din cadrul centrului de zi condiții materiale (rechizite, îmbrăcăminte, masa de prânz) și educative pentru creșterea stimei de sine, încrederii în forțele proprii, identificării pozitive cu grupul de apartenență și creșterea capacității de a lua decizii și de a găsi soluții la problemele cu care se confruntă. Centrul are un număr de 180 beneficiari și se adresează copiilor care provin din grupuri defavorizate, în mod special din cadrul comunității roma precum și copiilor din patru licee din Arad respectiv Colegiul Național Dimitrie Țichindeal, Liceul de Arte Sabin Drăgoi, Liceul German Adam Muller Gutenbrunn, Liceu Maghiar Csiky Gergely. De asemenea elevii din mai multe licee din municipiul Arad

efectuează munci de voluntariat în centrele de zi pentru copii defavorizați. Centrul a fost înființat în anul 2003 și beneficiază de sprijinul Fundației Kinderdorf – Pestalozzi (Elveția) prin Proiectul Curcubeu – Educație și formare multiculturală pentru copii și tineri – faza II

- *Centre de zi pentru copii.* Preuate de la Direcția județeană pentru protecția copilului, cele trei centre de zi pentru copii, care funcționează în cartiere diferite, oferă sprijin copiilor proveniți din familii nevoiașe sau monoparentale – pentru prevenirea separării copiilor de părinți – atragerea lor către școală și obținerea unor rezultate școlare cât mai bune. Educația copiilor se efectuează în spirit intercultural.

- *Casa Felice.* Casa Felice are ca obiectiv sprijinirea și ocrotirea copiilor străzii, a celor aflați în stare de risc și copiilor care din motive de sărăcie, lipsă de supraveghere sau dezinteres al părinților se află în risc de abandon școlar. Centrul Casa FELICE este format din două module respectiv un modul care oferă ocrotire în regim rezidențial pentru 12 copii ai străzii, lipsiți de ocrotire părintească și un centru de zi pentru 20 de copii care provin din familii aflate în stare de risc social. Centrul de zi oferă copiilor rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt sprijiniți și supravegheați în pregătirea temelor. Personalul de specialitate din cadrul centrului păstrează legătura cu cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor și încurajează implicarea părinților în procesul educațional. Centrul a fost înființat în anul 2002 și este derulat în parteneriat cu Fundația Debora, Asociația Casa Felice și Europaische Kulturinitiative fur Jugend din Viena, Austria.

- *Centru de Zi pentru Copii – Otniel.* Scopul proiectului a fost înființarea unui centru de zi pentru copiii care nu au posibilitatea de a frecventa școala din cauza lipsei resurselor materiale – copii care provin din familii sărace, unele monoparentale, cu părinți bolnavi cronici, alcoolici, analfabeți etc. sau copii care abandonează școala din cauza lipsei supravegherii – având ca obiectiv prevenirea analfabetismului, prevenirea abandonului școlar și integrarea socială a copiilor care provin din familii sărace. Centrul are 20 de beneficiari, copii cu vârste cuprinse între 7 și 11 ani, care locuiesc în cartier și care frecventează școlile din împrejurimi. Centrul și-a început activitatea în luna septembrie 2000 și funcționează zilnic între orele 8.00 – 18.00, copiii petrecându-și dimineața sau după-amiaza în cadrul centrului, în funcție de orarul de la școală. Copiii primesc masa de prânz, rechizite și îmbrăcăminte pentru școală și sunt supravegheați în pregătirea temelor de cele două învățătoare care lucrează în cadrul centrului, care păstrează legătura cu

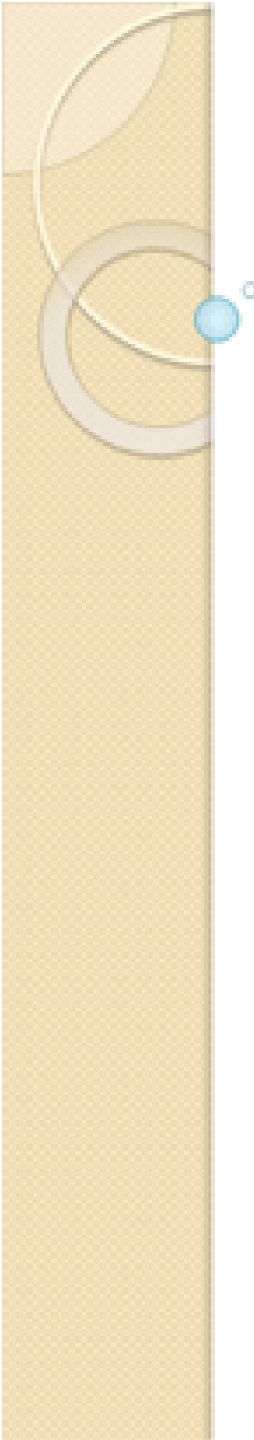

cadrele didactice, interesându-se de situația școlară a copiilor, și care informează părinții despre evoluția copiilor, în scopul implicării acestora în procesul educațional. Fundația Humanitară Debora, coordonatorul proiectului, a oferit în repetate rânduri ajutoare umanitare (îmbrăcăminte și alimente) pentru copii și familiile acestora. Proiectul a contribuit la îmbunătățirea rezultatelor școlare și la implicarea părinților în procesul educațional. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară este partenerul Fundației Humanitare Debora în cadrul acestui proiect. Consiliul Local al Municipiului Arad a pus la dispoziție spațiul necesar desfășurării proiectului și asigură zilnic, prin intermediul Cantinei Municipale, masa de prânz pentru copii. Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară a mai contribuit la identificarea beneficiarilor (din baza de date a Serviciului autoritate tutelară, protecție a minorilor și familiei și a Serviciului prestații sociale), iar angajații Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară împreună cu personalul Fundației Humanitare Debora au realizat evaluarea familiilor copiilor.

- *Creșele din municipiul Arad.* Creșele au ca obiectiv asigurarea condițiilor necesare dezvoltării armonioase a copiilor și se adresează copiilor cu vârsta cuprinsă între 0 – 3 ani din municipiul Arad. Creșele funcționează ca centre de zi sau în regim săptămânal și asigură îngrijirea copiilor cu respectarea tuturor măsurilor de securitate și igienă, supravegherea și asistența de specialitate, asigurarea activităților de educare și de petrecere a timpului liber, hrana zilnică, astfel încât să se asigure o alimentație corespunzătoare și evaluarea periodică a performanțelor fiecărui copil. Personalul creșelor colaborează cu părinții și cu întreținătorii legali pentru sprijin în îndeplinirea corespunzătoare a responsabilităților parentale. Cele 6 creșe se află în cartiere diferite ale orașului și au devenit parte a Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară din anul 2001.

Servicii pentru tineri:

- *Căminul Social.* Căminul are ca obiectiv sprijinirea în integrarea socială, formarea de deprinderi practice, abilități sociale și asumarea responsabilităților tinerilor care provin din instituții de ocrotire. Căminul oferă cazare temporară de până la 3 ani și ajutor pentru integrarea socială a tinerilor prin sprijin material, îndrumare în vederea orientării profesionale și găsirea unui loc de muncă precum și prin organizarea de diverse programe de intervenție educativ-formativă. Centrul a fost înființat în anul 1993, se adresează tinerilor dezinstituționalizați din municipiul și județul Arad și are 51 de beneficiari. Peste 45 de beneficiari

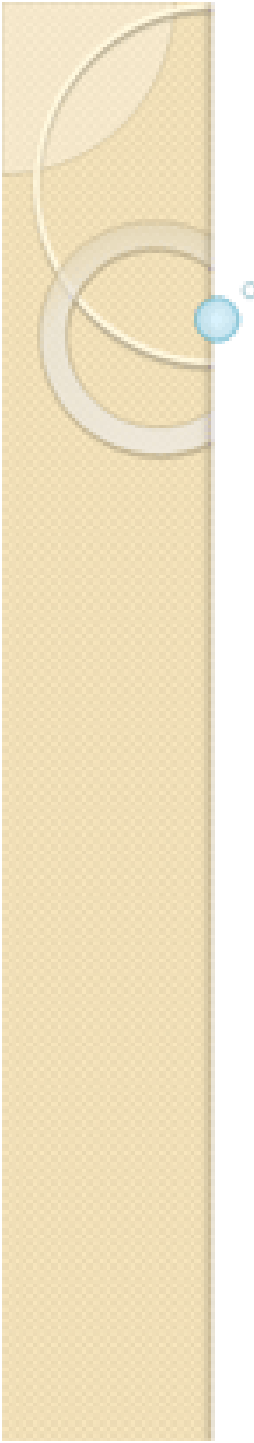

sunt încadrați în muncă, cu contracte de muncă pe perioadă nedeterminată, ori își continuă studiile la diferite instituții de învățământ superior. Beneficiarii cu capacitate de muncă redusă beneficiază de pensii și sunt implicați în munci administrative în cadrul Căminului și împrejurimi. După trecerea celor 3 ani, tinerilor li se atribuie o locuință de către Consiliul local al municipiului Arad, în funcție de legislația în vigoare și locuințele disponibile la nivelul municipiului Arad.

- *Centrul de reabilitare socio-profesională.* Centrul are ca obiectiv sprijinirea tinerilor cu diferite tipuri de dizabilități pentru o viață independentă, formarea diferitelor deprinderi practice, creșterea stimei de sine și sprijin în integrarea socială. Centrul oferă programe de formare de deprinderi practice și abilități sociale pentru tineri cu dizabilități. Tinerii desfășoară activități de croitorie, țesătorie, mică manufactură (obiecte decorative de sezon) și participă la activitățile constante ale centrului. Centrul oferă servicii de spălare, uscare și călcare a hainelor asistaților nevoiași din cadrul Centrelor de zi pentru vârstnici, ai Serviciului de asistență la domiciliu, beneficiarilor Adăpostului de noapte și persoanelor lipsite de posibilități materiale. De asemenea, centrul preia spre curățire și dezinfectare – de la Centrul de primire-distribuire ajutoare umanitare – îmbrăcămintea donată de populație, care este sortată, spălată, călcată și pregătită pentru a fi distribuită persoanelor nevoiașe. Centrul a fost înființat în anul 2002, este un proiect derulat în parteneriat cu Fundația Renincoor Open Hand și a beneficiat de sprijinul Consiliului Metropolitan Kirklees, în special în dotarea centrului.

Servicii pentru adulți:

- *Serviciul prestații sociale.* Serviciul a fost înființat în anul 1995 și are ca obiectiv sprijinirea persoanelor aflate în stare de risc social. Activitatea principală a serviciului este concentrată pe aplicarea legislației cu privire la: acordarea ajutorului social, acordarea hranei la Cantina de ajutor social, acordarea ajutoarelor de urgență, acordarea alocației pentru nou-născuți, acordarea salariilor pentru asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav, acordarea indemnizației pentru persoanele cu handicap grav, acordarea ajutoarelor bănești pentru încălzirea locuinței. Toate aceste prestații au la bază efectuarea de evaluări și anchete sociale care furnizează informațiile necesare constituirii bazelor de date pentru fiecare domeniu specific. Serviciul colaborează cu toate instituțiile, agențiile și organizațiile implicate în identificarea, depistarea familiilor și persoanelor singure aflate în stare de risc social. Această colaborare are ca scop principal resocializarea sau îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor.

- *Cantina municipală.* Cantina municipală a fost înființată în anul 1994 și are ca obiectiv îmbunătățirea calității alimentației persoanelor sărace și oferă zilnic masa de prânz (gratuit sau cu contribuție parțială) pentru cca. 500 de persoane sărace, familii cu mulți copii, membrii ai Centrelor de zi pentru vârstnici, asistaților Serviciului de protecție a persoanelor cu dizabilități, copiilor din cadrul Centrelor de zi pentru copii, a Complexului social intercultural și beneficiarilor Adăpostului de noapte. Cantina oferă, din donații și sponsorizări, ajutoare ocazionale constând în alimente. Cantina găzduiește întâlniri ale diferitelor instituții, organizațiilor neguvernamentale și programe de instruire, workshop-uri etc.

- *Rețea de 8 centre de zi pentru vârstnici.* Centrele de zi oferă consiliere în probleme sociale și juridice, consiliere psihologică, asistență medicală și stomatologică, medicamente (gratuit), posibilitatea servirii mesei de prânz, posibilitatea petrecerii timpului liber, suport social în caz de îmbolnăvire prin vizite la domiciliul vârstnicilor sau la spital, asigurarea asistenței la domiciliu (prin intermediul Serviciului protecție persoane cu dizabilități) pentru vârstnicii care nu se mai pot îngriji singuri, ajutoare materiale, ajutor de urgență, organizarea diferitelor momente festive, turism social și alte servicii, în funcție de nevoile beneficiarilor. Centrele de zi și-au dezvoltat oferta de servicii prin acordarea de medicamente, gratuit, prin intermediul farmaciei înființate de Fundația Alpema în cadrul Centrului de zi Aurel Vlaicu și asigurarea de asistență stomatologică în cadrul Cabinetului stomatologic înființat în colaborare cu Serviciul de Ajutor Maltez în Centrul de zi Aurel Vlaicu. Centrele de zi se adresează persoanelor vârstnice, pensionare, din municipiul Arad și persoanelor cu dizabilități având ca obiectiv sprijinirea beneficiarilor în menținerea unui mod de viață activ și independent, prevenirea marginalizării sociale și a instituționalizării. Centrele de zi au fost înființate în 8 cartiere diferite ale orașului, în perioada 1997 – 2000 și au fost realizate prin Proiectul Rețea de 8 centre de zi pentru vârstnici, proiect finanțat de Uniunea Europeană prin Programul PHARE SESAM în anul 1996. Ulterior, prin finanțare obținută de la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, centrele și-au îmbunătățit serviciile cu kinetoterapie și aparatură de recuperare, prin proiectul *Centre de recuperare și reabilitare pentru persoane vârstnice.*

- *Centrul de îngrijire pentru persoane vârstnice.* Centrul de îngrijire pentru persoane vârstnice are ca obiective ocrotirea în sistem rezidențial a vârstnicilor și persoanelor cu dizabilități, oferind persoanelor asistate maximum posibil de autonomie și siguranță, condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei asistate, stimularea participării persoanelor asistate la viața socială și prevenirea și tratarea consecințelor legate de procesul de îmbătrânire. Centrul are 160 de beneficiari și

asigură asistență în sistem rezidențial persoanelor vârstnice și cu dizabilități, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber și asistență socială și psihologică. Centrul de îngrijire pentru persoane vârstnice este o instituție socio-medicală cu personalitate juridică și este subordonat Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară Arad. Finanțarea cheltuielilor materiale și de personal sunt asigurate de Consiliul local al municipiului Arad prin bugetul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară și se compun din resurse bugetare și extrabugetare (finanțări, donații și sponsorizări, contribuții ale beneficiarilor).

- *Compartiment relații cu ONG-uri și ajutoare umanitare.* Centrul are ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor neguvernamentale, creșterea rolului sectorului neguvernamental în dezvoltarea comunitară și sprijinirea organizațiilor în realizarea de parteneriate durabile în cadrul sectorului și cu administrația publică locală. Centrul oferă sprijin în identificarea posibilităților finanțatori și întocmirea proiectelor de finanțare, consultanță pe perioada derulării proiectelor, organizează întâlniri cu reprezentanții presei, sponsori, voluntari, oferă consultanță juridică, organizează târguri de prezentare și cursuri de instruire în diferite domenii, realizează materialele de prezentare ale organizațiilor, oferă acces la computer / Internet / fax / xerox / proiector / spațiu la centru, încurajează colaborarea în realizarea unor proiecte comune între organizații neguvernamentale și diferitele agenții din cadrul comunității sau parteneri externi. Centrul organizează de două ori pe an Târgul organizațiilor neguvernamentale, realizează anual Catalogul de prezentare a organizațiilor neguvernamentale din municipiul și județul Arad și trimestrial Revista “Împreună” – care prezintă activitatea diferitelor organizații neguvernamentale, informații utile pentru ONG-uri, legislație, oportunități de finanțare etc. Centrul a fost înființat în anul 1998 și se adresează organizațiilor neguvernamentale din municipiul Arad. Centrul a beneficiat în anul 1998 de sprijinul Fundației SOROS pentru o Societate Deschisă prin proiectul Participarea Societății Civile la Procesul Decizional și al Agenției Guvernamentale Americane Corpul Păcii prin munca a 3 voluntari în perioada 1998-2002 și prin finanțarea Proiectului Community Communication and Networking Program. Centrul oferă și ajutoare umanitare, prin intermediul Centrului de colectare și distribuire a ajutoarelor umanitare, persoanelor fără posibilități materiale, constând din îmbrăcăminte, medicamente, obiecte de uz casnic, rechizite, etc. care sunt colectate de la membrii comunității locale sau din donațiile organizațiilor neguvernamentale din țară și străinătate.

- *Centru de zi și adăpost de noapte pentru persoane fără adăpost.* Centrul de zi și adăpostul au ca obiectiv sprijinirea beneficiarilor pentru ieșirea din situația de criză, redobândirea unui mod de viață independent și reintegrarea socială. Centrul oferă adăpost pe timpul nopții persoanelor aflate în stare de risc social: minori, femei însărcinate, femei cu copii, vârstnici și persoane cu handicap, posibilitatea participării la activități de centru de zi respectiv asistență socială, consiliere psihologică individuală și de grup, asigură mic dejun și cină, se preocupă de asigurarea stării de sănătate și acordă sprijin material constând din haine, medicamente și alte obiecte de uz personal. De asemenea adăpostul are o componentă de izolator medical destinat beneficiarilor suferinzi de afecțiuni care nu permit folosirea dormitorului comun. Adăpostul a fost înființat în anul 2001, se adresează persoanelor fără adăpost, aflate în stare de risc social și are în medie 50 de beneficiari pe lună. Adăpostul a beneficiat în anul 2003 de sprijinul Fondului Român pentru Dezvoltare Socială prin Proiectul Centru de zi și izolator medical pentru persoane fără adăpost, proiect implementat în colaborare cu Fundația Renincoor Open Hand.

Servicii pentru persoane cu dizabilități – pe lângă serviciile deja menționate care oferă servicii și pentru persoane cu dizabilități (Casa Izvor, Biroul pentru integrare a tinerilor, Serviciul prestații sociale, Cantina municipală, Centrele de zi pentru vârstnici și Centrul de îngrijire persoane vârstnice):

- *Serviciul de protecție persoane cu dizabilități.* Serviciul are ca obiectiv îmbunătățirea calității vieții persoanelor asistate la domiciliu și prevenirea instituționalizării și oferă asistență socială și emoțională, asistență în igienizarea și păstrarea curățeniei în locuința asistaților, acordă primul ajutor și asistență medicală primară, asistență în rezolvarea problemelor administrative și personale, masa de prânz de la Cantina municipală la domiciliul asistaților, acordă consiliere socială și juridică și oferă alte servicii în funcție de nevoile personale, speciale ale asistatului. Serviciul a fost înființat în anul 1999, se adresează persoanelor vârstnice sau cu dizabilități, imobilizate la pat sau la domiciliu, lipsite de suport social și are 130 de beneficiari lunar. Serviciul a beneficiat de sprijinul organizației Project Concern International prin proiectul Sprijin pentru serviciile de asistență la domiciliu în anul 2000 și a Fondului Român pentru Dezvoltare Socială prin Proiectul Servicii inovatoare în asistența la domiciliu în anul 2003, pentru oferirea unui nou pachet de servicii și mărirea numărului de beneficiari. Scopul proiectului a fost îmbunătățirea și dezvoltarea de servicii noi pentru beneficiarii serviciilor de asistență la domiciliu. Proiectul a avut ca obiectiv reducerea numărului de persoane instituționalizate, acoperirea tuturor nevoilor persoanelor care beneficiază de servicii la domiciliu, creșterea numărului de beneficiari prin implicarea în număr tot mai

mare a voluntarilor, cuprinderea în programul de furnizare a serviciilor de asistență la domiciliu a tuturor solicitanților (desființarea listei de așteptare) și creșterea încrederii beneficiarilor în furnizorii de servicii de asistență la domiciliu. Proiectul a avut ca rezultat acordarea unor servicii inovatoare în domeniul asistenței la domiciliu în municipiul Arad, respectiv asigurarea hranei la domiciliu „masa pe roți”, transportul persoanelor la sediul unor agenții competente în rezolvarea problemelor lor personale, spălarea și curățirea rufelor (îmbrăcăminte, lenjerie de pat etc.), sprijin cu materiale medicale ajutătoare, acordarea de ajutoare materiale și acordarea de medicamente. Proiectul a fost finanțat de Fondul Român pentru Dezvoltare Socială în anul 2003 și a fost implementat în parteneriat cu Societatea Națională de Cruce Roșie – Filiala Județeană Arad, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor și Fundația Creștină de Caritate Betezda.

Servicii pentru minorități – în afară de Complexul Social Intercultural care a fost prezentat anterior:

- *Complex Social pentru Romi.* Obiectivele proiectului au fost creșterea gradului de acces la informații, identificarea problemelor sociale, școlare și profesionale ale comunității roma, popularizarea beneficiilor utilizării serviciilor medicale, medierea parteneriatelor între comunitatea roma și reprezentanți ai instituțiilor publice, de sănătate și ai organizațiilor neguvernamentale și monitorizarea sprijinului acordat comunității romilor de către diferite agenții din domeniul protecției sociale. Proiectul și-a propus de asemenea prevenirea analfabetismului și oferirea de „șanse egale” prin sprijinirea integrării școlare a copiilor cu vârstă școlară depășită și prevenirea abandonului școlar a copiilor romi care provin din familii fără posibilități materiale. Rezultatele proiectului sunt înființarea unui Centru informațional pentru romi și a unui Centru de zi pentru copii. Proiectul a fost implementat în parteneriat cu Partida Romilor, Serviciul de Promovare a Sănătății și Programe de Educație pentru Sănătate, Asociația Educatorilor pentru Sănătate PRO VITA SANA și a fost finanțat în anul 2001 de Uniunea Europeană prin Programul PHARE – Fondul de Parteneriat pentru Romi.
- *Locuințe sociale pentru romi.* Au fost construite 10 locuințe sociale într-un proiect cofinanțat prin program PHARE. Beneficiari: 10 familii (55 persoane).
- *Locuințe sociale pentru familiile sinistrate.* Au fost construite 12 apartamente pentru familiile care au fost afectate de inundații în cursul anului 2005. Beneficiari: 12 familii (58 persoane).

Alte servicii de dezvoltare comunitară:

- *Serviciul de dezvoltare, relații externe, logistica actelor administrative.* Serviciul are ca obiective elaborarea de programe de dezvoltare, promovarea organizației, încurajarea parteneriatelor cu agenții din țară și străinătate și asigurarea comunicării eficiente cu membrii comunității. Serviciul are ca scop întocmirea strategiei de dezvoltare a serviciilor, elaborarea programelor de dezvoltare, atragerii de fonduri pentru proiecte ale organizației sau pentru proiecte în parteneriat cu agenții din domeniul public sau neguvernamental, identificarea surselor de finanțare în domeniul dezvoltării comunitare și a dezvoltării regionale durabile, asigurarea consultanței pe perioada derulării proiectelor și organizarea de seminarii periodice pentru promovarea serviciilor din cadrul Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară Arad. În domeniul relațiilor cu publicul, facilitează comunicarea în scopul obținerii de informații utile de către potențialii beneficiari, asigură înregistrarea, în registrul general, a tuturor documentelor primite și transmise de instituție și urmărește rezolvarea în termen legal a tuturor petițiilor.
- *Centrul de informare europeană.* Centrul oferă informații privind Uniunea Europeană (instituții europene, Aquis-ul comunitar, politici comunitare). Centrul are ca obiectiv creșterea gradului de sensibilizare și informare a membrilor comunității și a agențiilor locale din sectorul neguvernamental, public și privat precum și promovarea de parteneriate locale inter-sectoriale. Centrul a fost înființat prin Proiectul Rețea de 6 centre de informare europeană în regiunea Arad finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul PHARE Europa – Programul pentru Proiecte Mici în anul 2003. Centrul de informare din Arad face parte din rețeaua de centre înființate prin acest proiect, care funcționează în orașele Curtici, Chișineu Criș, Lipova, Pâncota și comuna Hălmagiu.
- *Birou de informare turistică.* Biroul oferă informații cu privire la serviciile turistice și alte servicii legate de interesul turiștilor (asistență medicală, oferta culturală, închirieri, trasee turistice montane, agro-turism și turism rural, etc.) din municipiul și județul Arad precum și informații utile cu privire la instituțiile din municipiul Arad. Biroul participă la târguri și expoziții în scopul promovării municipiului și județului Arad și oferă sprijin ofertanților de servicii turistice din rețeaua județului Arad. Biroul de informare a fost înființat ca rezultat al implementării Proiectului INTEGRADDEV – dezvoltare regională durabilă, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul PHARE – Ecos Ouverture în anul 2001.

Problematica socială înregistrează o permanentă dinamică, ceea ce duce la existența unor nevoi de asistență socială care încă nu au fost satisfăcute, sau au fost insuficient satisfăcute, și asupra cărora urmează ca administrația publică locală să-și concentreze atenția:

- Prevenirea separării copiilor de familii
- Prevenirea infraționalității juvenile și a cerșetoriei
- Servicii sociale pentru copii cu nevoi speciale
- Servicii sociale pentru victimele violenței domestice
- Servicii pentru tineret
- Îmbunătățirea accesului pe piața muncii și egalizarea șanselor pentru persoanele provenind din categorii defavorizate: persoane cu handicap, persoane de etnie roma, tineri provenind din medii sociale defavorizate
- Servicii sociale comunitare pentru persoane cu handicap
- Dezvoltarea profesională a asistenților personali ai persoanelor cu handicap
- Accesibilizarea serviciilor și a mediului fizic pentru persoanele cu handicap
- Centre de respiro pentru persoane vârstnice și persoane cu handicap
- Servicii sociale comunitare pentru persoane care suferă de boli psihice
- Reabilitarea socio-urbană a zonelor defavorizate
- Construcția de locuințe sociale și locuințe protejate
- Dezvoltarea comunitară
- Dezvoltarea profesională a personalului care lucrează în domeniu
- Dezvoltarea voluntariatului
- Dezvoltarea unei rețele parteneriale care să îmbunătățească eficacitatea și eficiența serviciilor sociale

Analiza SWOT Protecție socială

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Șomajul scăzut - Numărul mic de beneficiari de prestații sociale - Diversitatea mare a serviciilor sociale oferite de administrația locală - Reprezentanți etnici romi la nivelul autorităților locale - Servicii sociale asigurate la nivel de municipalitate - Locuințe sociale pentru populația de etnie romă - Complex social intercultural - Centrul HIV - Rețea Centre de zi pentru vârstnici - Centru rezidențial - Centre de zi pentru copii - Centru de reabilitare socio-profesională pentru tinerii cu dizabilități - Mediatori școlari romi-angajați de Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, pentru școlile din cartierele locuite de populație de etnie romă - Activități de caritate - Servicii sociale multiple - Plata la zi a asistenților personali - Gratuitate la transportul în comun	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa accesului persoanelor cu handicap la locuri de muncă - Problema drogurilor - Copiii străzii - Persoane fără adăpost - Insuficiența locuințelor sociale - Voluntariat (protecție socială) - Nivel scăzut de școlarizare – etnia romă - Excluderea de pe piața muncii a cetățenilor de etnie romă - Zonele locuite de romi-insalubre - Existența unor servicii insuficient dezvoltate pentru diferite categorii de persoane - Dificultatea găsirii unui asistent (pentru persoanele cu handicap) - Mijloace de transport parțial adaptate (pentru persoanele cu handicap) - 99% clădiri inaccesibile (pentru persoanele cu handicap) - Acces limitat baze sportive și de agrement (pentru persoanele cu handicap)

Amenințări	Propuneri
<ul style="list-style-type: none"> - Droguri - Măsuri insuficiente pentru protecția socială a persoanelor bolnave psihic - Numărul în creștere al copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate - Rata șomajului scăzută - Starea materială precară a unor familii care creează uneori probleme psiho – sociale 	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilizarea instituțiilor și a societății cu privire la persoanele cu handicap - Monitorizarea copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate - Identificarea noilor servicii de prestații sociale (copii) - Protecție socială tineri proveniți din instituții de ocrotire (integrare socio – profesională) - Școala Generală nr. 8 – cantină, creșă, grădiniță și dispensar pe specific de etnie romă (Șega) - Cămin pentru persoane vârstnice - Reducerea taxelor pentru anumite categorii de vârstnici defavorizate - Transport în comun – facilități pensionari - Centru pentru tineret - Programe reintegrare copiii străzii în comunitate prin sport

Oportunități
<ul style="list-style-type: none"> - Accesare fonduri pentru construirea de case, locuințe sociale pentru etnicii romi - Centru multicultural - Implicarea specialiștilor - Acordarea de facilități tinerilor, de către Consiliile Locale, în vederea stabilirii în mediul rural - Un centru accesibil(pentru persoanele cu handicap) - Cursuri de formare(pentru persoanele cu handicap) - Adaptarea refugiilor(pentru persoanele cu handicap) - Rampe, uși largi, lifturi(pentru persoanele cu handicap) - Complex sportiv adaptat(pentru persoanele cu handicap) - Amenzi consistente pentru ocuparea abuzivă a parcărilor(pentru persoanele cu handicap)

Probleme Strategice

- Incapacitatea administrației publice locale de a face față tuturor nevoilor sociale ale comunității
- Protecția copilului
  - copiii victime ale violenței familiale
  - copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate
  - tinerii care la vârsta majoratului părăsesc sistemul de protecție al copilului
- Situația adulților aflați în dificultate
  - problema sărăciei extreme
  - persoane vârstnice
  - persoane cu handicap
  - persoane dependente de alcool și droguri
  - victime ale violenței familiale
- Lipsa locuințelor sociale

Obiective strategice

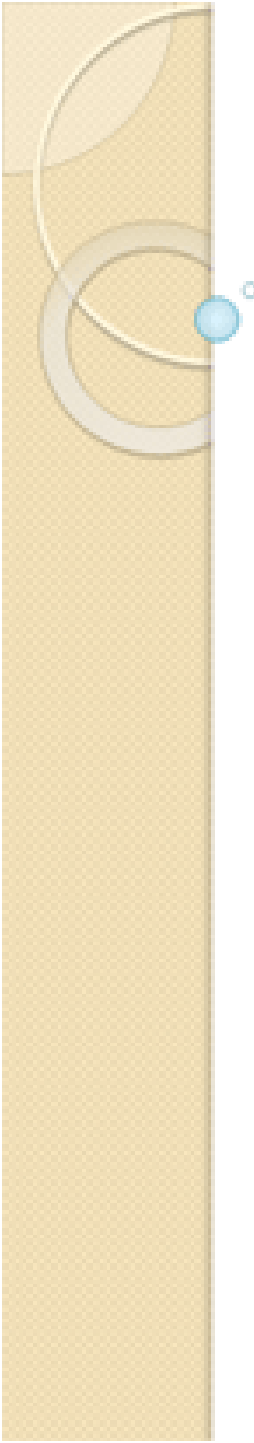
- Crearea unui sistem de servicii sociale individualizate, centrate pe nevoile populației aflate în dificultate:
  - crearea unei hărți a problemelor sociale
  - realizarea planului unic de servicii
  - realizarea unor analize/studii aplicate pe probleme specifice
  - investiții în programe de formare/dezvoltare profesionale
- Implementarea măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, vârstnicilor, persoanelor cu handicap, a oricăror persoane aflate în nevoie, pe perioada 2007 – 2013
- Dezvoltarea comunicării inter – instituționale și cu structurile societății civile. Extinderea parteneriatului social – instituții, ONG –uri, cetățeni, la nivel local, județean și central, în plan intern și internațional.

Plan de acțiune

- Diminuarea dezechilibrelor sociale existente, limitarea sărăciei extreme, absorbția treptată a sărăciei persoanelor active și a celor ce și-au încheiat ciclul vieții active (pensionarii).
- Limitarea situațiilor de abuz și violență domestică
- Reducerea riscului de marginalizare socială prin identificarea evaluarea și acordarea sprijinului persoanelor aflate în dificultate
- Promovarea și respectarea interesului superior al copilului - prevenirea separării copilului de familie și reducerea instituționalizării;
- Respectarea demnității copilului;
- Primordialitatea responsabilității părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești;
- Diversificarea serviciilor de tip familial;
- Continuarea descentralizării serviciilor de protecție a copilului, transferul serviciilor de interes local către Autoritățile Publice Locale;
- Intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale
- Prevenirea separării copilului de familie;

Contractarea serviciilor sociale;

- Promovarea drepturilor copilului cu dizabilități, la educație, recuperare, reabilitare și integrare
- Combaterea relelor tratamente în cadrul familiei (violența, abuzul, neglijarea);
- Diversificarea modalităților de petrecere a timpului liber;
- Integrarea socială a tinerilor instituționalizați;
- Protecția și reintegrarea socială a copiilor victime ale traficului de persoane
- Creșterea responsabilizării comunităților locale în domeniul promovării și respectării drepturilor copilului;
- Prevenirea și combaterea acțiunilor și comportamentelor deviate ale copiilor;
- Reintegrarea școlară și familială a copiilor care au săvârșit o faptă penală;
- Prevenirea și combaterea consumului de tutun, alcool și droguri, în rândul copiilor și tinerilor

-
- Prevenirea fenomenului copiilor străzii;
  - Specializarea personalului - în scopul creșterii calității serviciilor prestate; Facilitarea accesului la toate formele de educație, în condiții nediscriminatorii - prevenirea abandonului școlar;
  - Restructurarea/închiderea centrelor rezidențiale și înființarea de servicii comunitare alternative integrate în societate: locuințe protejate, case de tip familial, centre de tip Respiro, ateliere protejate, centre de zi, centre de urgență, centre de recuperare de tip ambulator etc.
  - Acțiuni pentru angajarea în muncă a persoanelor cu handicap al căror potențial permite încadrarea. Parteneriat pentru organizarea unor servicii de mediere pentru angajarea în muncă a persoanelor cu handicap, consilierea beneficiarului și a familiei acestuia, menținerea relației cu angajatorul, coordonarea și modelarea traseului profesional în funcție de posibilitățile fizice, psihice, sociale, relaționale pe care beneficiarul le dezvoltă.
  - Încadrarea de personal de specialitate și organizarea unor cursuri de pregătire profesională a personalului din sistemul de protecție specială a persoanelor cu handicap
  - Gestionarea eficientă a resurselor umane, materiale și financiare afectate sistemului de protecție specială a persoanelor cu handicap.
  - Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri, cu societatea civilă și alte componente prioritare, cum ar fi: școală, biserică, agenți economici, unități sanitare, poliție etc., în vederea reintegrării socio-profesionale a persoanelor cu handicap.
  - Sensibilizarea opiniei publice cu privire la drepturile persoanelor aflate în nevoi, în vederea îmbunătățirii atitudinii și percepției comunității.
  - Acțiuni/demersuri pentru implementarea legislației privitoare la accesibilitatea mediului fizic, pentru a permite persoanelor cu handicap accesul neîngrădit la viața socială.

Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale

1. Strategia ca document-declarație

Această strategie de reabilitare socio-urbană țintește construirea în municipiu a unui mediu adecvat și dinamic care să asigure condițiile necesare pentru a trăi în siguranță o viață personală și familială sănătoasă, pentru creștere economică, pentru dezvoltare culturală și pentru implicarea tuturor cetățenilor, împreună cu toți factorii competenți, în construirea de micro-comunități puternice și unite, deplin integrate în comunitatea arădeană.

Strategia este în acord cu politica de protecție socială a Programului național de guvernare, și cu următoarele ținte strategice ale acestuia:

- reducerea sărăciei și a marginalizării sociale
- îmbunătățirea standardului de viață pentru persoanele vârstnice
- reducerea progresivă a numărului persoanelor asistate și încurajarea acestora pentru identificarea de surse alternative de securitate socială
- asigurarea de condiții pentru egalitatea de șanse și participarea socială a persoanelor cu handicap și a celor provenite din medii defavorizate

2. Principii

Misiunea strategiei este de a crea cadrul pentru furnizarea de servicii de excelență pentru beneficiari, care să le satisfacă nevoile în modul cel mai profesionist, eficace și inovativ posibil, prin muncă în echipă și prin parteneriat.

Principiile și valorile prezentei strategii sunt:

- Deschidere și transparență în toate activitățile
- Comunicare clară și consistentă cu cetățenii
- Corectitudine, integritate și responsabilitate, atât a conducerii cât și a personalului
- Orientare spre client în toate serviciile
- Respect pentru diversitatea existentă în cadrul comunității

Principalele obiective ale strategiei sunt:

- Îmbunătățirea calității vieții

- Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale
- Dezvoltarea infrastructurii de locuințe sociale și de locuințe protejate
- Îmbunătățirea siguranței comunitare
- Îmbunătățirea procesului educațional și de formare profesională în vederea creșterii șanselor de acces pe piața muncii
- Îmbunătățirea egalizării șanselor la educație pentru toți copiii și tinerii
- Îmbunătățirea egalității de șanse între bărbați și femei, precum și a minorităților defavorizate
- Dezvoltarea coeziunii sociale și implicarea membrilor comunității în procesul de construire și dezvoltare comunitară.

3. Direcții de dezvoltare sectorială (puncte critice)

Principalele direcții de dezvoltare sectorială sunt:

- Serviciile sociale – aducerea serviciilor sociale și de sănătate în imediata apropiere a potențialilor beneficiari și accesibilizarea acestora pentru beneficiari, atât în ceea ce privește informarea cât și furnizarea efectivă a acestora.
- Locuințele și infrastructura – crearea unui mediu stabil care îi încurajează pe cetățeni să investească în propriile lor locuințe și construirea de locuințe decente, promovarea și implementarea de proiecte de construcție de locuințe sociale care să ofere condiții adecvate de trai populației; realizarea locuințelor protejate și adaptarea acestora nevoilor beneficiarilor.
- Educație și calificare profesională – dezvoltarea, în parteneriat cu toate instituțiile, agențiile și organizațiile guvernamentale și neguvernamentale competente - de programe educaționale și de instruire care să-i atragă pe copii spre școală, prevenind abandonul și oferind o a doua șansă pentru copiii și adulții care nu au încheiat învățământul obligatoriu; de asemenea să se dezvolte în parteneriat cu toate instituțiile, agențiile și organizațiile guvernamentale și neguvernamentale competente programe de calificare profesională care să pregătească tânăra generație și care să-i creeze abilitățile necesare unui acces facil pe piața muncii; să promoveze o educație inter-culturală ca fundament pentru crearea unei micro-comunități puternice și unite, capabilă să se integreze prin cele mai bune valori ale sale în comunitatea arădeană; acordarea de sprijin pentru identificarea populației roma cu valorile pozitive ale grupului și pentru promovarea respectului față de sine și față de alte culturi.

- Construirea și dezvoltarea comunității – să promoveze o comunicare clară și adecvată cu și în interiorul comunității țintă, să construiască un parteneriat puternic multi-partit între autoritatea publică locală, toate agențiile competente și comunitate, de asemenea să construiască un parteneriat puternic și o cooperare eficientă în interiorul comunității, între membrii acesteia, să ajute cetățenii să se facă auziți în promovarea interesului lor și a dezvoltării comunității din care fac parte.

4. Priorități

Orice persoană, înainte de a se lupta să devină un membru activ și responsabil al comunității, preocupat de binele vecinilor săi, luptă pentru propria supraviețuire, pentru satisfacerea nevoilor sale de bază.

După ce nevoile de bază ale unei persoane (nevoile fiziologice, nevoia de hrană, de a avea o locuință) sunt satisfăcute, apare nevoia de siguranță, de securitate (un loc de muncă stabil, un venit decent, o situație stabilă, un viitor cât mai sigur posibil).

Cel de-al treilea stadiu care trebuie atins înainte ca o persoană să înceapă să fie preocupată de binele public este cel al satisfacerii nevoilor sociale.

Atunci când cineva eșuează în satisfacerea nevoilor descrise mai sus, este necesară intervenția de specialitate a serviciilor sociale pentru a elimina (pe cât este posibil) cauzele eșecului și pentru a ajuta acea persoană să treacă la nivelul superior.

Conform celor enunțate mai sus și, desigur, pe lângă procesul de realizare a infrastructurii care se află în curs de desfășurare, prioritățile prezentei strategii de reabilitare urbană sunt următoarele:

A. Să răspundă la nevoile de bază:

- A1 Să dezvolte proiecte de locuințe sociale și să îmbunătățească condițiile de trai. Să realizeze locuințe protejate, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități.
- A2 Să ofere asistență socială în natură constând în hrană, îmbrăcăminte și rechizite pentru copii și acoperirea nevoilor de bază pentru persoanele aflate în situație de risc.
- A3 Să legalizeze situația locativă a locuitorilor din zonele nesistemizate (Tarafului, Mărului, Șega etc.) prin parcelarea și atribuirea loturilor fie în mod gratuit, fie contra unei sume

modice.

- A4 Să ofere programe ce facilitează accesul egal al tuturor copiilor și tinerilor la învățământul de toate gradele.
Să ofere posibilitatea învățării continue și pentru adulți.
- A5 Să dezvolte programe de sprijin social care să-i ajute pe beneficiari să obțină o calificare vocațională.
- A6 Să dezvolte programe de sprijin social care să-i ajute pe beneficiari să acceseze locuri de muncă stabile care să le asigure venituri permanente.

Atât A4, cât și A5 și A6 conduc la creșterea stimei de sine, precum și la un respect mai mare din partea societății.

B. Construirea spiritului comunitar și dezvoltarea implicării comunitare:

Acest aspect se poate realiza prin construirea de centre comunitare care, prin serviciile oferite (centru social, grădiniță, cabinet medical, servicii de consiliere și consultanță, educație inter-culturală) vor îmbunătăți coeziunea socială a comunității, vor dezvolta sentimentul locuitorilor de apartenență la o comunitate, încurajându-i să ia parte activă la viața comunitară; totodată va ridica profilul zonei și-i va crește valoarea (inclusiv cea economică). Centrele comunitare pot răspunde la următoarele nevoi: de informare, de consiliere, de educație preșcolară, de educație inter-culturală, de asistență medicală primară, de acces nediscriminatoriu la resurse, de acces la locuri de muncă și venituri permanente, prin facilitarea obținerii unei calificări profesionale și prin medierea accesului pe piața muncii, șanse egale pentru integrare socială. Dincolo de toate aceste aspecte, centrele comunitare vor ajuta la stimularea procesului educațional și la crearea și dezvoltarea unei vieți culturale a comunității din zona țintă.

5. Plan de acțiune

Planul de acțiune propus este structurat pe 3 orizonturi de timp: scurt (2007 – 2010), mediu (2007 – 2013) și lung (2007 – 2020) și pe următoarele grupuri țintă: copii și tineri, vârstnici, persoane cu handicap, persoane aflate în stare de risc social din cauza sărăciei, minorități defavorizate.

Nr crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
Termen scurt (2008 – 2010)					
<i>I. Copii și tineri</i>					
1	<i>Servicii de consiliere pentru minorii în dificultate – prevenirea separării copilului de familie</i>	Centre de consiliere pentru minorii aflați în dificultate, oferirea de servicii de consiliere pentru prevenirea separării copilului de familie	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității administrative Axa prioritară 2	2008	
2	<i>Măsurile pentru prevenirea emigrării și separării părinților de copii</i>	Oferirea de servicii de sprijin și consiliere pentru prevenirea emigrării și separării părinților de copii	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
3	<i>Centru de informare și consiliere pentru tinerii proveniți din instituții de ocrotire</i>	Oferirea serviciilor de consiliere juridică, emoțională, medicală, ajutor în găsirea unui loc de muncă etc. tinerilor proveniți din instituții de ocrotire	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității administrative Axa prioritară 2	2009	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
II. Persoane vârstnice					
4	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Grigore Alexandrescu</i>	Reabilitarea unui imobil pentru găzduirea centrului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
5	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Calea Aurel Vlaicu</i>	Reabilitarea și modernizarea imobilului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2009	
III. Persoane cu handicap					
6	<i>Cabinet de informatică și limbi moderne pentru copii HIV seropozitivi</i>	Asigurarea premiselor pentru dezvoltarea unui capital uman competitiv	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane	2008	
7	<i>Cursuri periodice de instruire pentru asistenții personali ai persoanelor cu handicap</i>	Instruirea asistenților personali ai persoanelor cu handicap – majoritatea membrii de familie – și „echiparea” acestora cu necesarul de cunoștințe de asistență socială, medicală, psihologică etc.	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 2	2008	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Obser-vații
8	<i>Construirea de 10 locuințe protejate pentru tinerii infestați HIV</i>	Asigurarea locuinței cu o cameră și dependențe pentru tinerii infestați HIV proveniți din centre de ocrotire	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
9	<i>Casa Izvor</i>	Reabilitare, modernizare – Centru terapeutic și educațional pentru copiii și tinerii infectați cu virusul HIV – oferirea condițiilor necesare dezvoltării acestora, menținerea stării de sănătate, formare profesională, sprijin pentru integrarea socială și sprijinirea emoțională și materială a părinților copiilor. Crearea unei instalații de decantare și cloraminare a apei reziduale	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2009	
<i>IV. Persoane aflate în stare de risc social din cauza sărăciei</i>					
10	<i>Măsurile de eradicare a cerșetoriei și a fenomenului de copii ai străzii</i>	Măsurile active de creștere a gradului de incluziune socială a persoanelor și familiilor aflate în stare de risc social din cauza sărăciei	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
11	<i>Adăpost de noapte și centru de zi pentru persoane fără adăpost</i>	Adaptarea, reabilitarea imobilelor pentru adăpost de noapte și centru de zi pentru persoanele fără adăpost	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2009	

Nr. crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
<i>V. Minorități defavorizate</i>					
12	<i>Centre comunitare pentru romi</i>	Realizarea a 2 centre comunitare pentru romi în cartierele Șega și Sânicolaul Mic pentru oferirea de servicii de consiliere și sprijin pentru minorii aflați în dificultate și pentru părinții lor, educație interculturală și asistență medicală	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	A fost întocmit studiul de fezabilitate
13	<i>Calificare profesională pentru romi</i>	Combaterea sărăciei extreme și a excluziunii sociale cu care se confruntă comunitatea roma și promovarea integrării depline în societate a membrilor acestei comunități prin dobândirea calificării profesionale și încadrarea în muncă a membrilor comunității	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	
14	<i>Sală de sport multifuncțională pentru Complexul social intercultural „Curcubeu”</i>	Crearea, pentru copiii care provin din familii aflate în stare de risc social, a unui loc adecvat de petrecere a timpului liber prin participarea la diverse activități culturale și sportive, întâlniri cu părinții	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
15	<i>Crearea de locuri de muncă pentru romi, implicarea lor în reabilitarea locuințelor proprii</i>	Creșterea gradului de incluziune socială prin calificare profesională adecvată cerințelor pieței muncii și prin asigurarea unor condiții locative corespunzătoare	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 6	2008	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
VI. Alte proiecte					
16	<i>Consiliere și informarea populației pentru protecția mediului și colectarea selectivă a deșeurilor</i>	Mediatizarea normativelor ce reglementează domeniul de activitate în instituțiile de învățământ și asociațiile de proprietari/locatari; colectarea selectivă a deșeurilor	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2008	Programul a fost demarat în anul 2007 printr-un proiect pilot
17	<i>Creșterea atractivității municipiului Arad</i>	Crearea unui sistem integrat de promovare a municipiului	4.3. PO Creșterea competitivității economice Axa prioritară 5	2008	
18	<i>Centru de informare europeană</i>	Promovarea în rândul comunității a politicii regionale a UE, a fondurilor structurale; dezvoltarea unei structuri instituționale de promovare a informatizării europene și a vizibilității UE	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2008	
19	<i>Centru de voluntariat</i>	Dezvoltarea serviciilor sociale prin atragerea și implicarea a cât mai mulți voluntari, crearea unui centru de resurse pentru aceștia	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
20	<i>Birou de consiliere pentru cetățeni</i>	Dezvoltarea unei rețele de centre / puncte de informare, realizarea unui sistem de monitorizare și evaluare a implementării unor programe de dezvoltare și parteneriate, dezvoltarea resurselor umane	4.4. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 5	2008	
21	<i>Măsuri pentru prevenirea traficului de persoane</i>	Servicii de informare și consiliere pentru persoanele care prezintă un risc crescut de a fi potențiale victime ale traficului de persoane	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
22	<i>Program de informatizare pentru D.D.A.C.</i>	Crearea unui program de informatizare în cadrul DDAC, în vederea rezolvării cât mai urgente a problemelor cetățenilor, pentru monitorizare și evaluarea satisfacției beneficiarilor	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității educative Axa prioritară 2	2009	
23	<i>Realizare Adăpost pentru victimele violenței în familie</i>	Oferirea de adăpost, asistență socială și medicală, asistență emoțională, consultanță juridică victimelor violenței în familie	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2009	

Nr. crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
Termen mediu (2007 – 2013)					
I. Copii și tineri					
24	<i>Măsuri preventive în domeniul infracționalității juvenile și cerșetoriei</i>	Servicii de prevenție	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
25	<i>Consiliere și orientare profesională</i>	Servicii de consiliere și orientare profesională pentru un acces mai bun pe piața muncii	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	
26	<i>Colaborare între administrația publică locală și instituțiile de învățământ pentru educație și calificare orientată spre cererea pieței</i>	Creșterea capacității de ocupare și a adaptabilității, promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	
27	<i>Înființarea de centre de zi cu cantine în incinta școlilor primare și a școlilor gimnaziale</i>	Oferirea de servicii de centre de zi pentru copii, de sprijin în efectuarea temelor și asigurarea mesei de prânz	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	

Nr. crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
28	<i>Servicii de consiliere a adulților în relațiile cu copiii „Școala părinților”</i>	Oferirea serviciilor de consiliere adulților – părinții copiilor aflați în situație de risc, în vederea prevenirii abandonului școlar, a intrării acestora într-un anturaj negativ și a prevenirii abuzurilor de orice tip asupra minorilor	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității educative Axa prioritară 2	2010	
29	<i>Casa studenților</i>	Servicii de petrecere a timpului liber pentru studenți	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității educative Axa prioritară 2	2010	
II. Persoane vârstnice					
30	<i>Centru de îngrijire pentru persoane vârstnice</i>	Extindere, modernizare a Centrului de îngrijire pentru persoane vârstnice. Extindere corp clădire nou 1000 mp, în vederea oferirii serviciilor socio-medicale, serviciilor de recuperare, de suport, îngrijiri în fază terminală și îngrijiri temporare. Crearea unui centru multifuncțional cu sală de mese, centru de zi și modernizarea, eficientizarea și ecologizarea rețelei de apă rece, încălzire și canalizare	4.4 . PO Regional Axa prioritară 1	2009	Proiect demarat. A fost realizat studiul de fezabilitate

Nr crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estim. de începere	Observații
31	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Aradul Nou</i>	Reabilitarea și modernizarea imobilului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	
32	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Pârneava I (Cpt. Ignat)</i>	Reabilitarea și modernizarea imobilului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2011	
33	<i>Centru de respiro pentru vârstnici</i>	Oferirea de servicii rezidențiale temporare pentru vârstnici, pe perioade de maximum 1 lună	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2012	
III. Persoane cu handicap					
34	<i>Accesibilizarea tuturor serviciilor pentru persoanele cu handicap</i>	Îmbunătățirea accesului atât fizic, cât și informațional (informații în Braille, pictograme, semnalizare acustică)	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
35	<i>Accesibilizarea școlilor pentru copiii cu handicap locomotor</i>	Îmbunătățirea accesului fizic	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	

Nr crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
36	<i>Cursuri de formare profesională pentru persoanele cu handicap</i>	Creșterea capacității de ocupare și a adaptabilității, dezvoltarea antreprenoriatului, promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse pentru persoanele cu dizabilități	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	
37	<i>Accesul persoanelor cu dizabilități la sportul de masă</i>	Dezvoltarea de posibilități de petrecere a timpului liber prin activități sportive	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2009	
38	<i>Adaptarea mijloacelor de transport pentru persoane cu handicap</i>	Îmbunătățirea accesului fizic pentru persoanele cu handicap	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2009	
39	<i>Centre de zi pentru bolnavi psihici</i>	Oferirea de servicii de centru de zi și consiliere pentru persoanele bolnave psihic	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2009	
40	<i>Crearea de ateliere protejate și de locuri de muncă pentru persoane cu handicap</i>	Creșterea gradului de acces al persoanelor cu handicap la locuri de muncă adecvate abilităților lor fizice și intelectuale și crearea unui mediu de lucru protejat care să permită dezvoltarea abilităților acestei persoane	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	
41	<i>Centru de respiro pentru persoanele cu handicap</i>	Oferirea de servicii rezidențiale temporare pentru persoanele cu handicap, pe perioade de maximum 1 lună	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
42	<i>Centru pentru persoane care suferă de boala Alzheimer</i>	Oferirea de servicii de centru de zi și respiro pentru persoanele care suferă de boala Alzheimer	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2011	
IV. Minorități defavorizate					
43	<i>Șanse egale de acces pe piața muncii pentru romi</i>	Combaterea sărăciei extreme și a excluziunii sociale cu care se confruntă comunitatea roma și promovarea integrării depline în societate a membrilor acestei comunități prin dobândirea calificării profesionale și încadrarea în muncă a membrilor comunității	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 1	2008	
V. Alte proiecte					
44	<i>Cooperare internațională pentru egalizarea standardelor în asistența socială</i>	Standarde comparabile între țările UE în domeniul asistenței sociale	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2008	
45	<i>Reabilitarea mediului construit în zonele urbane defavorizate</i>	Reabilitarea imobilelor și a locuințelor din patrimoniul protejat al municipiului, distruse de locatarii care trăiesc în condiții de sărăcie extremă	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2010	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
46	<i>Program pentru instruirea personalului implicat în asistența socială</i>	Îmbunătățirea competențelor și aptitudinilor necesare în domeniul asistenței sociale	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 2	2010	
47	<i>Crearea unui calendar (agendă) anual comun de activitate între administrația publică locală și ceilalți actori locali în domeniul asistenței sociale</i>	Creșterea coeziunii sociale prin abordarea problematicii în parteneriat, de către toți factorii implicați în domeniu	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	
Termen lung (2008 – 2020)					
<i>I. Copii și tineri</i>					
48	<i>Cămin social pentru tinerii absolvenți proveniți din instituții de ocrotire</i>	Sprijin în integrarea socială, formarea de deprinderi practice, abilități sociale și asumarea responsabilităților tinerilor care provin din instituții de ocrotire, cazare temporară	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2013	
49	<i>Centre de respiro pentru copii</i>	Centrele, localizate în diferite cartiere, se adresează familiilor aflate în stare de risc social și oferă servicii de cazare și asistență pentru copii pentru perioadele în care familiile trec prin momente de criză	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
II. Persoane vârstnice					
50	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Micalaca</i>	Reabilitarea și modernizarea imobilului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2013	
51	<i>Centru de zi pentru persoane vârstnice – Pârneava II (Confecții)</i>	Reabilitarea și modernizarea imobilului. Oferirea de asistență socială și medicală (inclusiv kinetoterapie), asistență emoțională, consultanță juridică, servirea mesei de prânz, programe de petrecere a timpului liber	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	
52	<i>Crearea de centre de respiro pentru vârstnici în mai multe cartiere ale orașului</i>	Oferirea de servicii rezidențiale temporare pentru persoanele vârstnice, pe perioade de maximum 1 lună	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2017	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Obser-vații
III. Persoane cu handicap					
53	Crearea de centre de respiro pentru persoane cu handicap în mai multe cartiere ale orașului	Oferirea de servicii rezidențiale temporare pentru persoanele cu handicap, pe perioade de maximum 1 lună	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	
54	Locuințe protejate pentru persoane cu handicap	Menținerea persoanelor cu handicap în comunitate, prin oferirea de sprijin în cadrul unor locuințe protejate	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	
55	Centru pentru copii cu handicap mintal sever	Oferirea de servicii de centru de zi și de respiro pentru copiii cu handicap mintal sever	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	
56	Centru comunitar pentru copii autiști	Asigurarea unor servicii – creșterea calității vieții copilului autist, evaluare de specialitate, programe individualizate de intervenție, adaptate nevoilor și posibilităților copilului autist etc. – copiilor orfani sau abandonati, copiilor care provin din medii sociale defavorizate și pentru copii care se pot deplasa zilnic la domiciliu	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2016	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
IV. Persoane aflate în stare de risc social din cauza sărăciei					
57	Construcția de locuințe sociale pentru 500 familii	Creșterea gradului de integrare socială și a îmbunătățirii calității vieții persoanelor și familiilor aflate în stare de risc social prin construirea de locuințe sociale care să le ofere condiții decente de trai	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2010	
58	Crearea de centre comunitare și de tineret în toate zonele defavorizate	Realizarea unei rețele de centre comunitare în zonele defavorizate pentru oferirea de servicii de consiliere și sprijin pentru minorii aflați în dificultate și pentru părinții lor, educație interculturală și asistență medicală	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2013	
59	Facilitarea accesului pe piața muncii a persoanelor aflate în stare de risc din cauza sărăciei	Creșterea capacității de ocupare și a adaptabilității, dezvoltarea antreprenoriatului, promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse pentru persoanele care provin din medii sociale defavorizate	4.5. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 6	2015	
V. Minorități defavorizate					
60	Reabilitarea socio-urbană complexă a cartierelor defavorizate locuite de minoritatea de etnie roma (Tarafului, Șega)	Sprijinirea regenerării urbane prin sistematizarea celor 2 zone, parcelarea terenului și atribuirea de terenuri familiilor care și-au construit, fără forme legale, case în zona țintă, în vederea legalizării situației locative a acestora	4.4. PO Regional Axa prioritară 4	2008	

Nr crt	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estim. de începere	Observații
VI. Alte proiecte					
61	<i>Concesionarea unor servicii specializate către organizații acreditate</i>	Creșterea gradului de implicare a sectorului non-profit în furnizarea de servicii sociale	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2010	
62	<i>Rețea informatizată de asistență socială în municipiul Arad între D.D.A.C., D.S.P., D.D.F.S.S., A.J.O.F.M., C.A.S. Arad</i>	Crearea unei rețele informatizate în municipiul Arad, între instituțiile specializate în oferirea de servicii sociale și medicale, pentru reducerea birocrăției și scurtarea termenului de rezolvare a problemelor, prin colaborarea eficientă a tuturor furnizorilor de servicii	4.6. PO pentru dezvoltarea capacității educative Axa prioritară 2	2013	
63	<i>Centru de sprijin pentru femei</i>	Oferirea de sprijin și consiliere pentru femei, promovarea egalității de șanse	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2013	
64	<i>Crearea unui centru de reabilitare și reinserție socială pentru persoanele dependente de alcool și droguri</i>	Unitate socio-medicală care preia în îngrijire persoanele dependente de alcool și droguri după externarea din spital (după depășirea fazei acute), în scopul întreruperii ciclului dependenței de alcool și droguri.	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2014	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
65	<i>Formarea unei rețele de servicii sociale flexibile, cu servicii adecvate nevoilor locale, inclusiv servicii cu caracter temporar, în funcție de durata de existență a nevoilor</i>	Orientarea spre consumator a serviciilor pentru creșterea gradului de adecvare și răspuns la nevoi	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2014	
66	<i>Formarea de grupuri de lucru (formate din reprezentanți ai diferiților parteneri) care să acopere arii relativ mici din comunitate în vederea acordării de sprijin persoanelor aflate în dificultate</i>	Creșterea coeziunii sociale prin abordarea problematicii în parteneriat, de către toți factorii implicați în domeniu. Existența grupurilor de lucru duc la intervenții focalizate pe caz și la o intervenție complementară	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2015	
67	<i>Crearea de centre locale de informare și consiliere în toate cartierele</i>	Dezvoltarea unei rețele de centre / puncte de informare, realizarea unui sistem de monitorizare și evaluare a implementării unor programe de dezvoltare și parteneriate, dezvoltarea resurselor umane	4.4. PO Dezvoltarea resurselor umane Axa prioritară 5	2015	

Nr. crt.	Proiect	Scurtă descriere	Program operațional (cf. CSNR)	Data estimativă de începere	Observații
68	<i>Crearea unui plan unic de servicii în abordarea fiecărui caz social prin elaborarea planului individualizat de intervenție</i>	Orientarea spre consumator a serviciilor pentru creșterea gradului de adecvare și răspuns la nevoi. Existența unor baze de date care au ca suport fișe individuale asigură și crearea unui plan unitar de intervenție asupra cazurilor, precum și o comparare în detaliu a cauzisticii în vederea dezvoltării prevenției	4.4. PO Regional Axa prioritară 1	2016	

VI.4. DEZVOLTAREA COMUNITARĂ

VI.4.1 SĂNĂTATEA

Considerații generale - context european

Uniunea Europeană , în elaborarea și aplicarea politicilor comunitare și a activității desfășurate în domeniul sănătății publice are ca obiective prevenirea îmbolnăvirilor și a toxicomaniei, promovând cercetarea cauzelor bolilor și a modalităților de transmitere a acestora, informarea și educația raportată la sănătate, precum și asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății umane. Acțiunea comunitară în domeniul sănătății publice a fost instituită prin Tratatul de la Maastricht și consolidată prin Tratatul de la Amsterdam.

Constituția Europeană aflată în curs de ratificare, include și sănătatea publică între domeniile în care Uniunea are rol de coordonare , completare și sprijin.

România este în prezent țară membră a Uniunii Europene. Pregătirea pentru aderare a necesitat un efort intens pentru structurile statului român dar și pentru populație, efort stimulat de speranța într-un viitor mai bun. Nici în lumea medicala lucrurile nu au stat altfel.

Este de notorietate faptul că la baza dificultăților din sistemul sanitar, în special din medicina primară, stă lipsa banilor, de aceea se resimte necesitatea conturării unor soluții financiare pentru practica medicală, trebuind să fie luată în considerare și posibilitatea accesării fondurilor europene pentru proiecte de dezvoltare în sistemul sanitar.

În domeniul sănătății, măsurile care se urmăresc a fi întreprinse în perioada 2007-2013, vizează continuarea reformei în sistemul sanitar în scopul creșterii calității vieții și apropierii de indicatorii de sănătate și demografici ai țărilor civilizate, în același timp cu scăderea patologiei specifice țărilor subdezvoltate. Se va urmări cu precădere îmbunătățirea calității serviciilor medicale prin reabilitarea infrastructurii serviciilor de sănătate și prin creșterea capacității și calității sistemului medical de urgență la nivelul fiecăruia dintre cele opt regiuni ale țării.

Principalul obiectiv al reformei este să îmbunătățească starea de sănătate a populației prin reducerea numărului de boli ușor de prevenit, a frecvenței și gravității bolilor, asigurând: accesul egal la serviciile de sănătate, contribuții generale la finanțarea sistemului sanitar, posibilitatea alegerii libere a medicilor de către pacienți și a pacienților de către medici, servicii sanitare eficiente, o corelare între finanțarea sectorului și nivelul de dezvoltare economică.

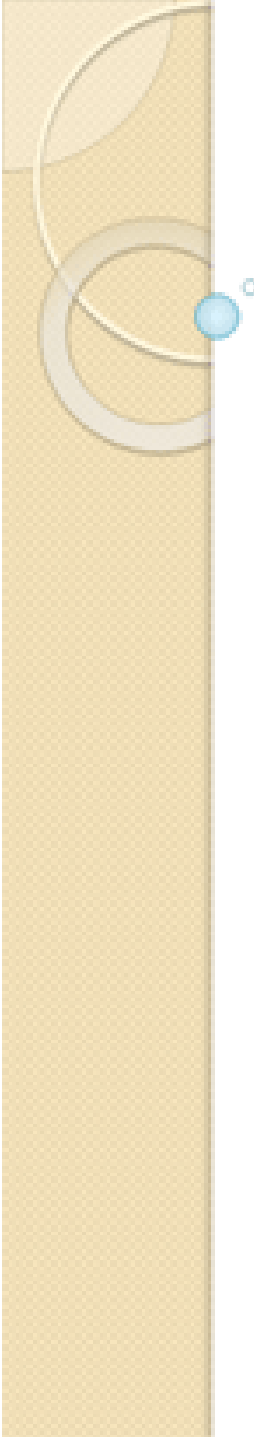
În procesul de căutare a unor soluții cât mai eficiente pentru asigurarea unei sănătăți optime a populației, dar în același timp și resursele financiare de susținere, sistemului de sănătate arădean îi revine obligația de a găsi raportul optim între răspunsul prompt la necesitățile populației din punct de vedere al sănătății și constrângerile organizaționale și financiare.

Sănătatea populației și condițiile de viață trebuie să reprezinte și să constituie criteriile-cadru în stabilirea obiectivelor unei politici de protecție socială atât la nivel național cât și local.

Conceptul de sănătate este unul dintre aspectele esențiale ale oricărui sistem sanitar din țările cu venituri mici. Dezvoltarea sistemelor sanitare județene și locale, reprezintă elementul de maximă importanță în politicile naționale de sănătate.

Principiile pe care trebuie să se bazeze un astfel de sistem sunt: echitatea, accesibilitatea, accentul pe promovare și prevenire, acțiunile intersectoriale, implicarea comunității, descentralizarea puterii decizionale, integrarea programelor de sănătate și coordonarea tuturor activităților și persoanelor în sistem.

Reforma timid resimțită în sistemul sanitar, slaba salarizare, gestionarea defectuoasă a fondurilor colectate de la contribuabili și lipsa dotărilor din unitățile medicale sunt doar câteva dintre motivele îngrijorătoare care trebuie să constituie un impuls mobilizator în aplicarea unor politici conforme cu cele comunitare în domeniul sănătății, în scopul reformării și îmbunătățirii sistemului.

Principalul obiectiv al reformei este să îmbunătățească starea de sănătate a populației prin reducerea numărului de boli ușor de prevenit, a frecvenței și gravității bolilor, asigurând: accesul egal la serviciile de sănătate, contribuții generale la finanțarea sistemului sanitar, posibilitatea alegerii libere a medicilor de către pacienți și a pacienților de către medici, servicii sanitare eficiente, o corelare între finanțarea sectorului și nivelul de dezvoltare economică.

În procesul de căutare a unor soluții cât mai eficiente pentru asigurarea unei sănătăți optime a populației, dar în același timp și resursele financiare de susținere, sistemului de sănătate arădean îi revine obligația de a găsi raportul optim între răspunsul prompt la necesitățile populației din punct de vedere al sănătății și constrângerile organizaționale și financiare.

Sănătatea populației și condițiile de viață trebuie să reprezinte și să constituie criteriile-cadru în stabilirea obiectivelor unei politici de protecție socială atât la nivel național cât și local.

Conceptul de sănătate este unul dintre aspectele esențiale ale oricărui sistem sanitar din țările cu venituri mici. Dezvoltarea sistemelor sanitare județene și locale, reprezintă elementul de maximă importanță în politicile naționale de sănătate.

Principiile pe care trebuie să se bazeze un astfel de sistem sunt: echitatea, accesibilitatea, accentul pe promovare și prevenire, acțiunile intersectoriale, implicarea comunității, descentralizarea puterii decizionale, integrarea programelor de sănătate și coordonarea tuturor activităților și persoanelor din sistem.

Reforma timid resimțită în sistemul sanitar, slaba salarizare, gestionarea defectuoasă a fondurilor colectate de la contribuabili și lipsa dotărilor din unitățile medicale sunt doar câteva dintre motivele îngrijorătoare care trebuie să constituie un impuls mobilizator în aplicarea unor politici conforme cu cele comunitare în domeniul sănătății, în scopul reformării și îmbunătățirii sistemului.

Situația statistică provizorie efectuată în urma implementării Programului Național de Evaluare a Stării de Sănătate a Populației, arată o situație îngrijorătoare (după primele cinci luni de implementare a programului).

➤ Dintr-un număr de 110.548 de arădeni - persoane asigurate și neasigurate evaluate, cca. 42.260 persoane prezintă risc de îmbolnăvire, după cum urmează:

- cca. 39.700 persoane - prezintă risc de diabet zaharat Tip 2
- cca. 12.950 persoane – prezintă risc de boli cardiovasculare
- cca. 4.800 femei - prezintă risc de cancer de col uterin
- 1.155 femei - suferă de cancer la sân

Existența acestui program se dovedește a fi un factor important în dezvoltarea activității de prevenție a îmbolnăvirilor, prevenție ce reprezintă baza reformei în sistemul sanitar românesc.

În Municipiul Arad există următoarea rețea sanitară: 3 spitale (Spitalul Clinic Județean de Urgență, Spitalul Clinic Municipal, Spitalul Clinic de Obstetrică-Ginecologie), 10 unități publice (ambulatorii de specialitate ale spitalelor), 86 cabinete private, 1 unitate de asistență medicală de urgență, 126 cabinete medici de familie - publice și private, 1 centru de imagistică.

Situația spitalelor din municipiul Arad este destul de delicată, majoritatea clădirilor spitalelor au fost retrocedate vechilor proprietari care solicită acum chirii instituțiilor sanitare arădene, pentru păstrarea destinației existente. Cele trei clădiri în care funcționează secția TBC a Spitalului Clinic Municipal Arad și terenul aferent au fost retrocedate Episcopiei Aradului care percepe o chirie mică pentru ca spitalul să poată funcționa în continuare, la fel și alte clădiri în care funcționează spitale au fost revendicate de Cultul Mozaic, Fundația "Caritatea" și Federația Comunităților Evreiești din România. În aceste condiții, unica soluție pentru ieșirea din criza lipsei de spațiu este construirea urgentă a unui nou spital.

Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad

Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad asigură asistența medicală continuă și de urgență pentru aproximativ 500.000 locuitori, de pe întreg teritoriul județului Arad, precum și pentru cazurile aflate în tranzit prin județul Arad.

Fiind amplasat în Arad - oraș de graniță, spitalul se confruntă cu necesitatea intervenției medicale în numeroase cazuri de maximă gravitate și urgență, apărute în urma accidentelor de circulație, precum și cu un grup de populație însemnat aflat în tranzit prin județ.

Raportat la structura existentă a Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad și la numărul de 805 paturi aprobate prin Ordin Ministerial, numărul optim de externări pe an este de 29.313, număr cumulativ pe toate secțiile și compartimentele existente în structura spitalului.

În anul 2007, până la 30.11.2007 s-au efectuat un număr de 27.338 externări, mai mult cu 1.325 externări față de aceeași perioadă a anului 2006, când s-au efectuat un număr de 26.013 externări, ceea ce îndreptățește concluzia că numărul de externări efectuate în anul 2007, va depăși valoarea optimă de externări, care pot fi efectuate anual și vor exista liste de așteptare pentru majoritatea secțiilor.

În anul 2007, tariful pe caz ponderat în Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad a fost de 1255 RON, iar indicele de complexitate deși a fost propus la valoarea de 0,8577 a ajuns la valoarea medie de 0,9592, depășind valoarea de 1 sau 1,5 în unele luni ale anului, iar în unele secții s-a depășit valoarea de 2. Conform datelor transmise de Școala Națională de Sănătate Publică și Management Sanitar, indicele de complexitate pe primele 9 luni ale anului 2007 realizat de către Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad, este de 0,9595 față de 0,8615 în anul 2006, ceea ce demonstrează o creștere a calității actului medical și o implicare cu mare responsabilitate a întregului colectiv al spitalului, pentru realizarea unor indicatori performanți.

Pentru realizarea acestui deziderat, conducerea spitalului a analizat săptămânal situația indicatorilor calitativi și economico-financiară în Comitetul Director și bilunar în Consiliul Medical, propunând soluții de îmbunătățire pe etape.

În acest context raportat la valoarea contractului de furnizare de servicii medicale spitalicești, încheiat cu Casa de Asigurări de Sănătate Arad de către Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad, în data de 30.01.2007, pentru anul 2007 și anume 28.724.094 RON pentru serviciile de spitalizare continuă și 440.398 RON pentru serviciile de spitalizare de zi, (valoare totală 29.164.492 RON), putem spune că s-a depășit valoarea contractată, ajungându-se la o suplimentare a contractului concretizat în suma de 33.015.722. RON, la data de 30.11.2007.

Până la finele anului se preconizează o nouă creștere a valorii de contract, în concordanță cu indicii de complexitate, numărul de externări estimat, precum și majorarea tarifului pe caz ponderat, o măsură luată de

către Ministrul Sănătății Publice pentru a veni în sprijinul îmbunătățirii activității spitalelor.

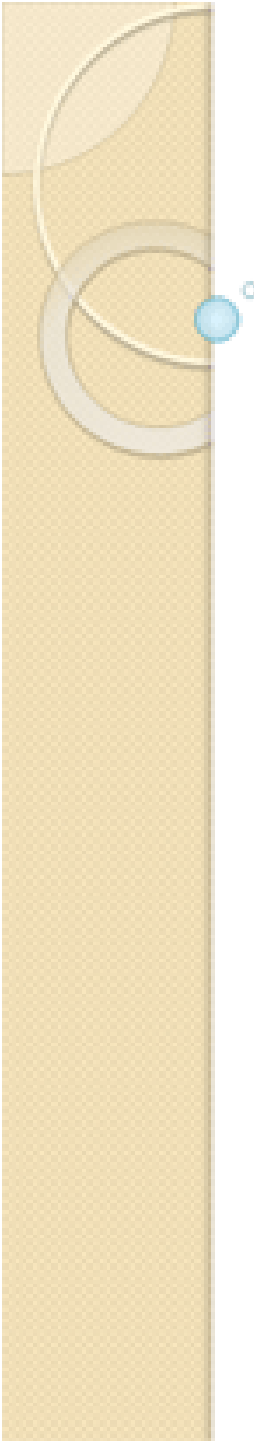
Această majorare s-a datorat numărului de externări efectuate și creșterii indicelui de complexitate al cazurilor. Trebuie subliniată relația de colaborare cu Casa de Asigurări de Sănătate Arad, ceea ce a determinat plata serviciilor efectuate.

În ceea ce privește indicatorii de calitate, comparativ cu anul 2006, se înregistrează o îmbunătățire constantă a acestora, ajungându-se la estimările propuse care sunt la toți indicatorii mai bune, comparativ cu valorile medii pe țară.

În sprijinul îmbunătățirii actului medical și a serviciilor oferite pacientului, s-au efectuat numeroase reamenajări ale unor secții, acestea fiind aduse la standardele epidemiologice necesare.

Unitatea de Primire Urgențe a Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, locul unde sunt aduse toate urgențele din județ, a fost reamenajată cu sprijinul Ministerului Sănătății Publice, Consiliului Județean și sponsorilor, aceasta devenind o secție nouă, competitivă, care a fost dotată cu aparatură de înaltă performanță în valoare de peste 500.000 Eu și unde au fost instalate toate echipamentele sosite, de la Banca Mondială prin Ministerul Sănătății Publice. A fost suplimentat numărul de personal, s-a demarat procesul de înființare a SMURD, urmând ca din luna ianuarie 2008, să fie susținute echipajele de prim ajutor calificat, care vor fi amplasate în localitățile Bârzava, Sebiș și Chișineu Criș, iar în momentul când va ajunge ambulanța de tip C la Inspectoratul pentru Situații de Urgență Arad, va exista o conlucrare permanentă. Numărul de pacienți înregistrați la Unitatea de Primire Urgențe din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad până la 30.11.2007 a fost de 55.117, din care urgențe majore 2184.

O altă secție importantă a Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, care va fi inaugurată până la sfârșitul anului, este Serviciul de Medicină Legală, care funcționa într-o clădire revendicată și în condiții improprii de foarte mulți ani. Conducerea Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, s-a implicat cu responsabilitate în rezolvarea acestei probleme, a fost identificat un spațiu corespunzător amenajării acestei secții a spitalului, care a fost renovat și amenajat la standarde epidemiologice, cuprinzând și Anatomia Patologică și Morga spitalului. De menționat că aceste amenajări au fost făcute exclusiv din fonduri proprii.

În prezent se află în derulare și vor fi finalizate până la sfârșitul anului, reamenajări și reparații la secțiile de Psihiatrie și Centrul de Sănătate Mintală adulți și copii, din fonduri primite de la Ministerul Sănătății Publice și Consiliul Județean Arad.

Din fondurile primite de la Ministerul Sănătății Publice pentru reparații capitale, până la sfârșitul anului se vor schimba instalațiile sanitare, electrice, de încălzire, canalizare, care generau multe pierderi și care vor aduce reale economii în bugetul spitalului. A fost montat un grup electrogen, o instalație de purificare a aerului, instalație de aer comprimat pentru secția Anestezie, Terapie Intensivă, precum și aparate de aer condiționat pentru saloanele bolnavilor, toate din fonduri ale Ministerului Sănătății Publice.

A fost achiziționată aparatură medicală pentru secțiile Anestezie, Terapie Intensivă, Cardiologie, Terapie Intensivă Coronariană, Gastroenterologie, Neurochirurgie, Medicină Internă, în valoare de 435.000 RON, bani repartizați de la Ministerul Sănătății Publice.

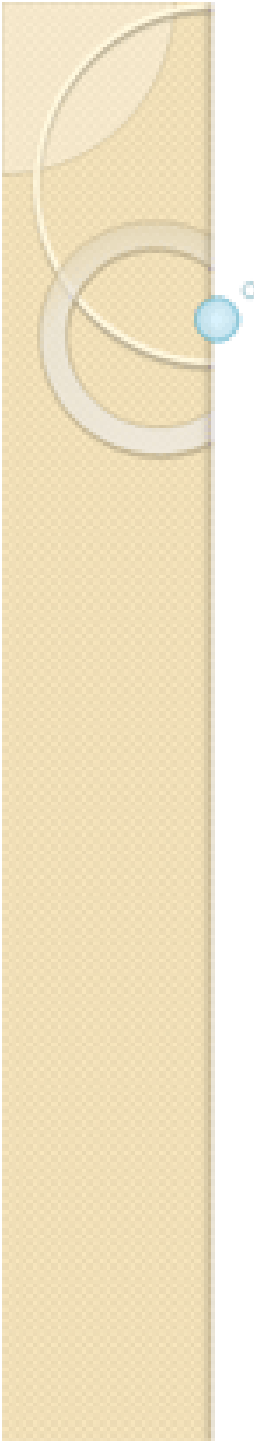
A existat o preocupare constantă în scopul atragerii de fonduri din sponsorizări și donații. Astfel că, pe parcursul anului au fost renovate secții precum Cardiologie, Terapie Intensivă Coronariană, Gastroenterologie, Pediatrie I, Boli Infecțioase Copii, din sponsorizări.

În vederea creșterii calității actului medical conducerea spitalului în colaborare cu Colegiul Medicilor, OAMMR și Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” s-a preocupat de educația medicală continuă a cadrelor medico-sanitare. Astfel, atât medici cât și asistenți medicali au participat la cursuri de perfecționare, cursuri post universitare, cursuri de managementul calității și auditor intern, cursuri FAST, cursuri de formare de formatori, de medicină de urgență, de prevenire a infecțiilor nosocomiale, de combatere a stresului la locul de muncă, precum și la numeroase congrese și conferințe de specialitate.

La Unitatea de Primire Urgențe a Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, au fost demarate procedurile pentru implementarea standardelor ISO 9001.

Față de măsurile propuse pentru îmbunătățirea activității în anul 2007, pot fi subliniate câteva realizări importante:

- creșterea numărului de externări, efectuate inclusiv în secțiile și compartimentele care nu au efectuat un număr optim în anul precedent.

-
- creșterea semnificativă a indicelui de complexitate, la valori fără precedent în spital și care situează unitatea spitalicească la nivelul spitalelor de renume din țară.
  - identificarea și efectuarea procedurilor care pot fi realizate în regim de spitalizare de zi, cu creșterea considerabilă a numărului și varietății de servicii, oferite în regim de spitalizare de zi;
  - creșterea numărului de consultații efectuate în cabinetele Ambulatoriului de Specialitate al Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, prin oferirea unor condiții de adresabilitate crescută a pacienților;
  - oferirea de servicii paraclinice (analize de laborator și radiologice, imagistice) și în regim de coplată sau plată directă;
  - reamenajarea și renovarea secțiilor amintite, care funcționează la standarde epidemiologice și pot primi autorizație sanitară de funcționare;
  - perfecționarea continuă a personalului și responsabilizarea fiecăruia, în raport cu relațiile și atitudinea față de pacient;
  - valorificarea spațiilor disponibile, cu obținerea de bani din închirieri, atragerea de sponsorizări și donații;
  - preocuparea constantă pentru ca execuția bugetară să fie realizată corect;

Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad are în componență un număr de: 16 secții, compartimente, 4 laboratoare, 1 Centru de sănătate mintală, Ambulatoriul de specialitate al spitalului, 9 cabinete medicale școlare, 6 cabinete medicale școlare stomatologice, 1 cabinet medical studentesc, 1 cabinet medical stomatologic studentesc. În cadrul acestor structuri lucrează un număr de angajați după cum urmează:

- 157 medici
- 512 asistenți medicali.

Rămâne ca preocupare constantă pentru conducerea Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, repararea sau chiar înlocuirea întregii infrastructuri a unui spital construit după tehnologia anilor '70, la care până în acest an nu s-au făcut reparații capitale.

Această infrastructură învechită, cu mari pierderi, este principalul generator de datorii, care poate greva negativ întreaga activitate a spitalului.

În următorul an sunt prevăzute:

- lucrări de reparații capitale la nivelul întregului spital și lucrări de reamenajări și reabilitări la secțiile ATI,

Ortopedie, Chirurgie adulți, bloc operator, precum și construirea unei secții noi de Boli infecțioase și HIV/SIDA, pentru care există proiect aprobat de Ministrul Sănătății și care se va construi în curtea spitalului.

- redistribuirea numărului de paturi pe secții, în raport cu normele epidemiologice și suprafața existentă.

- în 2008 Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad se vor face toate eforturile pentru definitivarea reparațiilor capitale
- intenționăm să suplimentăm spațiul alocat Blocului Operator fie prin supraetajare fie prin extindere (în funcție de proiecte și de posibilități financiare)
- intenționăm să construim secția de Boli Infecțioase și HIV/SIDA
- dorim să achiziționăm un aparat CT, RMN și angiograf pentru îmbunătățirea actului medical

SPITALUL CLINIC JUDEȚEAN DE URGENTĂ ARAD

Spitalul Clinic Municipal Arad

Spitalul Clinic Municipal Arad - spital al cetățenilor urbei , a luat ființă la data de 1 martie 1775, păstrându-și până în prezent destinația inițială, aceea de tratare și vindecare a persoanelor care suferă de diverse afecțiuni.

După 232 de ani de existență, Spitalul Clinic Municipal renaște mulțumită înțelegerii și sprijinului acordat de către autoritățile locale (Primăria , Consiliul Local , Prefectura, Consiliul Județean) , prin profesionalismul specialiștilor care își desfășoară activitatea în cadrul spitalului și prin contribuția sponsorilor care au înțeles importanța și necesitatea existenței acestuia. Spitalul Clinic Municipal Arad nu aparține doar cetățenilor municipiului Arad, ci tuturor cetățenilor care solicită ajutor medical de specialitate, aici având acces la tratament și cetățeni din țară sau din străinătate.

Structura Spitalului Clinic Municipal Arad cuprinde 17 secții din care 14 sunt cu profil județean , spitalul deține un număr de 550 paturi și un personal de 688 salariați (79 medici , cadre sanitare medii 324 , alt personal cu studii superioare 12 , personal sanitar auxiliar 192, TESA 40 și alte categorii de muncitori 41).

Structura Spitalului Clinic Municipal Arad – 2007:

Nr. crt.	Secții și compartimente	Număr paturi
1.	Secția Clinica Medicina Interna	40
2.	Compartiment Gastroenterologie	20
3.	Secția Recuperare Cardiologie	25
4.	Secția Clinica Medicina Muncii	25
5.	Secția Clinica Urologie	40
6.	Secția Clinica Oftalmologie	25
7.	Secția Clinica Oncologie Medicala	45

8.	Secția Clinica O.R.L.	30
9.	Secția Clinica Pneumologie din care : - Compartiment T.B.C.	90 70
10.	Secția Pneumologie din care : - Compartiment T.B.C.	40 20
11.	Secția Clinica Chirurgie Generala 30	30
12.	Secția Recuperare , Medicina Fizica si Balneologie din care : - Comp. Recuperare Medicala Neurologica	34 9
13.	Compartiment Reumatologie	15
14.	Secția Clinica Dermato - venerologie 30	30
15.	Secția Clinica A.T.I.	15
16.	Centrul de Hemodializa	9 aparate
17.	Compartiment Nefrologie	10
18.	Compartiment Primire Urgente	4
19.	Secția Exterioara Pneumologie - T.B.C. – Bulci TOTAL 550 paturi	36
20.	Spitalizare de zi	34 paturi
21.	Farmacie I	
22.	Farmacie II (pneumologie)	
23.	Laborator analize medicale cu punct de lucru la pneumologie	
24.	Laborator radiologie si imagistica medicala cu punct de lucru la pneumologie	
25.	Laborator radioterapie	
26.	Laborator explorări funcționale	

27.	Laborator anatomie patologica	
28.	Compartiment de prevenire si control al infectiilor nozocomiale	
29.	Cabinet Oncologie medicala	
30.	Cabinet planificare familiala	
31.	Cabinet medicina muncii	
32.	Cabinet medicina sportiva	
33.	Dispensar T.B.C. Ambulatoriul de specialitate al spitalului	
34.	Cabinet medicina interna	
35.	Cabinet gastroenterologie	
36.	Cabinet cardiologie	
37.	Cabinet chirurgie generala	
38.	Cabinet recuperare , medicina fizica si balneologie	
39.	Cabinet O.R.L.	
40.	Cabinet oftalmologie	
41.	Cabinet Dermato - venerologie	
42.	Cabinet urologie	
43.	Cabinet pneumologie	
44.	Cabinet reumatologie	
45.	Cabinet nefrologie	
46.	Laborator de endoscopie digestiva	
47.	Săli de tratament	

48.	Compartiment de evaluare si statistica medicala	
49.	Aparat Funcțional	

Spitalul are colaborări cu Facultatea de Medicină din cadrul Universității de Vest „ Vasile Goldiș ’, unde sunt pregătiți la un înalt nivel profesional studenții facultății, de către cadre didactice – medici în cadrul spitalului .

Sursele de finanțare ale Spitalului Clinic Municipal Arad sunt asigurate din fondurile C.J.A.S. Arad , Bugetului de Stat , Primăriei Municipiului Arad și din venituri proprii, alături de generozitatea unui număr mare de sponsori care au sprijinit spitalul .

Spitalul Clinic Municipal Arad oferă servicii medicale în cadrul secțiilor pe care le are în structura într-un an, unui număr de pacienți de aproximativ 18500 în spitalizare continuă, aproximativ 60.000 consultații în ambulatorul de specialitate, 7000 spitalizări de zi, și nu în ultimul rând servicii de urgență unui număr de aproximativ 9000 de pacienți, prin intermediul Compartimentului de primiri urgențe. De asemenea, 54 de persoane beneficiază de serviciile de dializă-cronici.

Una dintre problemele cu care se confruntă la ora actuală Spitalul Clinic Municipal Arad sunt clădirile vechi care se află într-o stare avansată de degradare si necesită reabilitare atât din punct de vedere igienico-sanitar , cât și funcțional conform legislației actuale.

O situație deosebit de gravă o reprezintă situația celor trei clădiri revendicate: Secția de Oncologie, Laboratorul de analiză si Secțiile de TBC.

- La secțiile de TBC si Pneumologie situația se prezintă după cum urmează:
  - Există trei secții în cadrul spitalului dintre care două secții funcționează în clădirea de pe strada Eminescu nr.46, clădire retrocedată în prezent Episcopiei Ortodoxe Romane și o a treia secție externă, în localitatea Bulci, care aparține Primăriei Municipiului Arad. Neexistând disponibilă o altă locație care să corespundă normelor sanitare epidemiologice, s-a considerat că pentru moment activitatea secțiilor se poate desfășura în continuare în locația existentă , dar cu efectuarea igienizării și a reparațiilor care se impun. Se resimte necesitatea construirii unei secții moderne, conform standardelor europene cu circuite funcționale în afara orașului, într-un spațiu verde, nicidecum reamenajarea unor locații vechi. Cele două secții care

funcționează în Arad, totalizează un număr de 130 de paturi, fiind structurate atât pe patologie pneumologică cât și TBC.

- Cu privire la Laboratorul de analize medicale:

- s-au făcut demersuri pentru amenajarea demisolului de la secția Dermatologie, a fost realizat un proiect care a fost avizat de către Autoritatea de Sănătate Publică, care îndeplinește condițiile de funcționalitate la standarde europene a activității de laborator de analize medicale, rămânând o problemă pentru laboratorul de anatomie patologică.

- în ceea ce privește Secția de Oncologie se resimte nevoia existenței unui alt spațiu, ce poate fi obținut cu sprijinul autorităților locale și județene, pentru crearea unor condiții optime de desfășurare a activității medicale în această secție.

Structura actuală a Spitalului Clinic Municipal Arad corespunde din punct de vedere financiar și al rentabilității economice, cerințelor standardelor în domeniu.

Structura personalului sanitar - 2007- Spital Clinic Municipal Arad:

Nr. crt.	Personal	Număr
1.	Medici	79
2.	Alt personal sanitar superior (farmaciști, biologi, biochimiști, chimiști, psihologi, asistenți sociali, kinezoterapeuți, etc.)	12
3.	Personal sanitar mediu	324
4.	Personal sanitar auxiliar: - infirmiere - îngrijitoare - spălătorese - brancardieri	192 122 62 1 7
5.	Muncitori	41
6.	Personal administrativ (TESA)	40
7.	TOTAL	688

Nu în ultimul rând o problemă o constituie dotarea cu aparatură de înaltă performanță, având în vedere că în cadrul spitalului își desfășoară activitatea medici cu un grad înalt de profesionalism.

Priorități identificate pentru perioada 2008-2020 precum și obiectivele propuse până în 2020:

- Construcția unui bloc operator nou la standarde europene pentru care în acest an a fost realizat proiectul, cheltuielile necesare fiind de aproximativ 2.000 mii lei
- Reabilitare secțiilor dermatologie, ORL și oftalmologie, atât fațade cât și interioare și amenajarea laboratorului de analize medicale. Sunt realizate în acest sens toate proiectele, urmând a fi demarate lucrările în anul 2008, în limita fondurilor alocate de către consiliul local
- Reabilitarea tuturor instalațiilor utilitare (electrică, rețeaua de apă, de căldură)
- Igienizări la pavilionul de interne, radiologie
- Reabilitarea acoperișurilor la Pavilionul interne, fizioterapie, chirurgie, radiologie
- Construcția unei noi secții de TBC la marginea Municipiului
- Alocarea unei noi locații pentru secția de oncologie
- Dotarea spitalului cu aparatura medicală performantă (Computer Tomograf - care va crește nivelul calității actului medical).

Stația de Salvare Arad

Stația de salvare Arad, se dorește a fi o unitate sanitară eficientă și un serviciu de asistență medicală de urgență prespitalicească la standarde europene.

Eficiența salvării a crescut semnificativ în ultimii ani în cazul urgențelor majore. Dacă în urmă cu 15 – 20 de ani urgențele majore erau asigurate doar de asistenți medicali care se deplasau la solicitări cu o autosanitară pe care nu exista nici o aparatură medicală, în prezent urgențele majore sunt asigurate de un echipaj format din medicul de urgență, asistent medical și ambulantier, dotarea tehnică a autosanitarelor permițând să se acorde un prim ajutor calificat care să ducă de cele mai multe ori la stabilizarea pacientului și doar pe urmă se efectuează transportul la spital. Trebuie luat în calcul faptul că de multe ori unul dintre medici trebuie să însoțească, până la Timișoara, un bolnav aflat în stare critică, situație în care un singur medic rezolvă toate urgențele.

Personalul stației de salvare este la datorie 24 de ore din 24, cu înalt profesionalism și cu maxim de promptitudine. Numărul de urgență la care se poate apela serviciul de ambulanță este 112.

Cea mai mare problemă o reprezintă starea actuală a parcului auto, aproximativ 90% dintre autosanitare au norma de casare depășită. O altă mare problemă o reprezintă și sistemul de comunicații atât între stația de salvare și autosanitare, cât și comunicarea radio cu unitățile de primire urgente ale spitalelor, cu poliția și pompierii, lucru care se dorește a fi îmbunătățit.

SMURD Arad

Aradul beneficiază din acest an de trei ambulanțe de tip SMURD, dotate cu echipamente de resuscitare SMURD.

SMURD-ul arădean, cu cele trei ambulanțe din dotare în valoare de 75.000 de euro(+TVA) fiecare, de care vor beneficia trei localități arădene (Bârzava, Chișineu Criș și Sebiș), a fost inaugurat în luna decembrie 2007, la sediul Inspectoratului pentru Situații de Urgență Arad (ISU). Cele trei localități –centre zonale- unde vor funcționa centre SMURD, au fost stabilite în colaborare cu Inspectoratul pentru Situații de Urgență și cu Spitalul Județean.

Pe ambulanțele SMURD vor lucra cadre medicale care vor fi special instruite. De asemenea, ISU Arad va primi șapte ambulanțe din care una de tip C1, de terapie intensivă.

Investițiile efectuate de către Primăria Municipiului Arad în sistemul sanitar:

Anul 2004:

- Reparații la fațade și achiziție ascensor la Spitalul Clinic Municipal Arad, secția Chirurgie – 554.022. RON

Anul 2005:

- Reparații interioare și exterioare la Spitalul Clinic Municipal Arad, reparații acoperiș Secția ORL, reabilitare rețele electrice - 667.088 RON

Anul 2006:

- Reparații acoperiș Secția Balneoterapie și ORL (continuare lucrări începute în anul 2005), amenajare laborator endoscopie digestivă, Proiect tehnic reparații fațade Secțiile Dermatologie și ORL- 417.000 RON

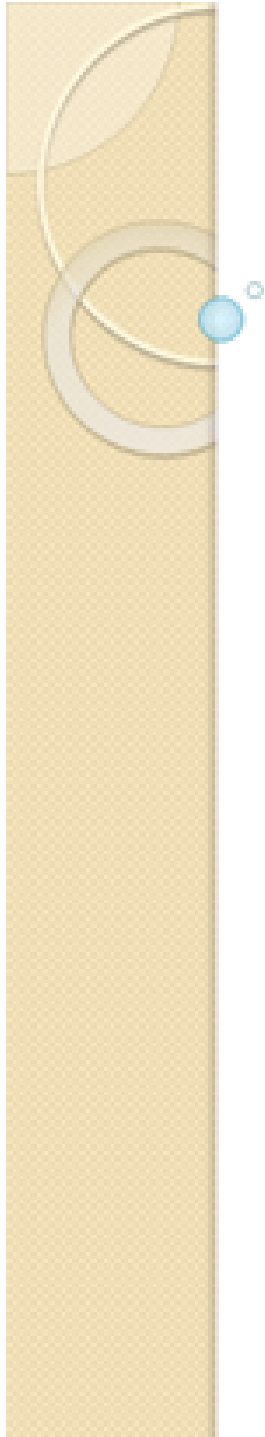
Anul 2007:

- 06.08.2007- Prevăzut în buget – 1.050.000 RON (10.5 miliarde lei) pentru lucrări de refacere a clădirii morgii, a secției de sterilizare și refacerea fațade Dermatologie și ORL.

Este preconizat a fi realizat Spitalul Județean în zona Pud - Zădăreni.

Analiza SWOT - SĂNĂTATE

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - Asistență ambulatorie privatizată - Opinie favorabilă asupra medicinei private - Acoperire teritorială cu medici de familie și specialități clinice și paraclinice - Construirea unui Spital Județean nou - Tradiția în domeniul învățământului cu profil sanitar - Resurse umane calificate - Resurse umane – voluntariat - Existența unei îndelungate experiențe în cercetare - Existența în spațiul arădean a instituțiilor formatoare de specialiști și personal calificat în domeniul sanitar (Liceul Sanitar, Universitatea V.Goldiș - Facultatea de Medicină Generală, Facultatea de Medicină Dentară, Facultatea de Farmacie, etc). - Existența în municipiu a unor instituții și asociații de specialitate (Patronatul medicilor de familie, Asociația Farmaciștilor Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad , Copiilor, Asociația Medicilor Stomatologi cu practică Asociația Distroficilor Muscular–România – Filiala Arad, etc.)	<ul style="list-style-type: none"> - Spitale neprivatizate - Infrastructura învechită - Lipsa de profesioniști în unele specialități - Problema drogurilor - Situația clădirii spitalului de psihiatrie - Clădirile retrocedate ale instituțiilor de sănătate - Lipsa autorizațiilor de funcționare a instituțiilor sanitare - Evoluția și structura demografică - Locațiile actuale ale Spitalului TBC și Spitalului de boli cronice (infecțioase) - Numărul mare al persoanelor neasigurate (d.p.d.v medical) - Investiții scăzute în domeniul sanitar - Numărul mic de tineri care lucrează în cercetare, ei preferând domenii mai bine plătite

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea accesării de fonduri structurale	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa forței de muncă în multe domenii - Migrarea personalului calificat - Problema drogurilor și pericolul drogurilor pentru sănătate - Migrația personalului calificat în sistemul sanitar - Lipsă de fonduri - Grad ridicat de poluare (diverse forme de alergie) - Îmbătrânirea populației - Lipsa forței de muncă specializată - Calitatea necorespunzătoare a serviciilor medicale - Creșterea gradului de poluare - Numărul crescut al pacienților pe medicul de familie - Mortalitatea mare

PROPUNERI
<ul style="list-style-type: none">
- Privatizarea unităților sanitare cu paturi
- Dotarea unităților sanitare cu mijloace de investigare performante pentru diagnostic rapid și creșterea calității actului medical
- Informarea și conștientizarea atât a furnizorilor cât și a pacienților despre eficiența serviciilor medicale spitalicești realizate în regim spitalizare de zi și reducerea serviciilor medicale spitalicești acordate în regim de spitalizare continuă, dezvoltarea serviciilor de îngrijiri medicale la domiciliu, etc.
- Reabilitarea fizică la standarde europene a unităților sanitare cu paturi , din municipiu
- Construirea unei clădiri noi cu destinația Spital Clinic Municipal Arad - secție de Pneumologie, este cea mai eficientă din toate punctele de vedere.
- Spitalul Clinic Municipal - construcția unui bloc operator nou la standarde europene pentru care în acest an a fost realizat proiectul, cheltuielile necesare fiind de aproximativ 2.000 mii lei
- Reabilitare secțiilor dermatologie, ORL și oftalmologie , atât fațade cât și interioare și amenajarea laboratorului de analize medicale. Sunt realizate în acest sens toate proiectele , urmând a fi demarate lucrările în anul 2008, în limita fondurilor alocate de către consiliul local

PROPUNERI

- Reabilitarea tuturor instalațiilor utilitare (electrică, rețeaua de apă , de căldură)
- Igienizări la pavilionul de interne, radiologie
- Reabilitarea acoperișurilor la Pavilionul interne, fizioterapie, chirurgie, radiologie
- Construcția unei noi secții de TBC la marginea Municipiului
- Alocarea unei noi locații pentru secția de oncologie
- Dotarea spitalului cu aparatura medicală performantă (Computer Tomograf – care va crește nivelul calității actului medical).
- Atragerea forței de muncă (formarea acesteia)
- Dezvoltare servicii de calitate europeană – performante
- Construirea unui Heliport la Spitalul Județean
- Locație nouă pentru stația de salvare
- Bandă rapidă pentru salvare
- Armonizarea secțiilor din vechile spitale cu ale noului spital
- Regândirea sistemului sanitar – clasificarea pe gradații a spitalelor (Județean, Municipal și de Urgență)
- Stabilirea (necesității) secțiilor
- Reînființarea unei secții de recuperare – Boli cardiovasculare – în județ
- Înființarea unei secții de psihiatrie (locuințe protejate)
- Serviciu de prevenție (sănătate) – intensificarea activității
- Compartimente cu paturi pentru spitalizare de o zi
- Colaborare mai strânsă între sistemul sanitar și cel social
- Revigorare bază de tratament BIDI
- Locație nouă pentru Spitalul de boli cronice (contagioase) și pentru Spitalul TBC
- Centre de zi pentru bolnavii cu Alzheimer și centre rezidențiale
- Centru de zi și rezidențial pentru persoanele cu afecțiuni psihice
- Adăpost pentru victimele violenței domestice
- Centru de dezalcolizare și dezintoxicare (droguri)

Obiectiv strategic:

- *Adoptarea unei poziții active și dezvoltarea unor mecanisme eficiente de ocrotire a sănătății populației prin promovarea prevenției și a educației pentru sănătate și ridicarea standardelor de calitate a actului medical*

Obiective -sănătate:

- Promovarea și susținerea cercetărilor de bază, strategice și aplicate în vederea înțelegerii mecanismelor îmbolnăvirii la om, în tratarea afecțiunilor patologice și în prevenirea bolilor cu impact mare la populație
- Dezvoltarea cunoștințelor în domeniul științelor medicale și definirea aplicațiilor în patologia copilului, adolescentului, adultului și vârstnicului
- Dezvoltarea și utilizarea de rețele informaționale medicale, științifice; optimizarea gestiunii informațiilor medicale
- Dezvoltarea și implementarea de noi tehnici și metode clinice avansate de investigare și tratament pentru crearea băncilor de organe; os, tesuturi și a sistemelor de truse pentru protezare și implantologie; dezvoltarea transplantului de organe.
- Eliminarea decalajului existent față de nivelul european în privința serviciilor medicale.
- Dezvoltarea și armonizarea sistemului de norme și proceduri clinice în conformitate cu cerințele organismelor de standardizare europene și internaționale.
- Promovarea cercetărilor multisectoriale și multidisciplinare în concordanță cu alte domenii ca: biofizica, biochimia, biotehnologia, pentru înțelegerea și corelarea rezultatelor medicale în contextul modern actual.
- Dezvoltarea de facilități și servicii în sprijinul cercetării din domeniu (rețele, centre, centre de servicii
- Construcția unui bloc operator nou la standarde europene pentru care în acest an a fost realizat proiectul, cheltuielile necesare fiind de aproximativ 2.000 mii lei
- Reabilitare secțiilor dermatologie, ORL și oftalmologie, atât fațade cât și interioare și amenajarea laboratorului de analize medicale. Sunt realizate în acest sens toate proiectele, urmând a fi demarate

- lucrările în anul 2008, în limita fondurilor alocate de către consiliul local
- Reabilitarea tuturor instalațiilor utilitare(electrică, rețeaua de apă , de căldură)
  - Igienizări la pavilionul de interne, radiologie
  - Reabilitarea acoperișurilor la Pavilionul interne, fizioterapie, chirurgie, radiologie
  - Construcția unei noi secții de TBC la marginea Municipiului
  - Alocarea unei noi locații pentru secția de oncologie
  - Dotarea spitalului cu aparatura medicala performantă (Computer Tomograf - care va crește nivelul calității actului medical).
  - Transferul unor prerogative ale spitalului în sarcina medicinei primare, realizată prin intermediul medicului de familie, în echipă cu specialiștii din ambulatoriu - cheia succesului în reforma sanitară
  - Creșterea performanței spitalelor cu asigurarea accesului la unitățile spitalicești
  - Acordarea unei asistențe medicale de bună calitate
  - Eficientizarea unităților medicale
  - Reclasificarea și reorientarea spitalelor conform necesităților reale ale populației asistate
  - Definirea, restructurarea și dezvoltarea ofertei de servicii în spitale
  - Reconsiderarea structurii și funcționării spitalelor
  - Reducerea numărului de paturi de spitalizare continuă
  - Redefinirea tipurilor de spitale
  - Redefinirea metodologiei de acreditare a spitalelor
  - Realocarea spitalelor de monospecialitate
  - Transferul unor servicii spre ambulatoriul integrat
  - Dezvoltarea spitalizării discontinue

Obiective strategice:

- Reorganizarea spitalelor pe tipuri:
  - Unități sanitare pentru îngrijiri de lungă durată
  - Spitale de acuți
- Restructurarea serviciilor din spitale
- Renunțarea la spitalele neperformante
- Dezvoltarea ambulatoriului de specialitate
- Dezvoltarea medicinei de familie

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008-2010), mediu (2010-2013) și lung (2013-2020) , astfel:

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații(termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Construirea unui nou spital județean</i>	2008	S
2.	<i>Program de dezvoltare a serviciilor de asistență medicală ambulatorie de specialitate și a laboratoarelor de analize medicale</i>	2009	S
3.	<i>Elaborarea unor programe și servicii de asistență medicală primară prin medicii de familie</i>	2009	S
4.	<i>Programe de dezvoltare a cabinetelor de medicină a muncii</i>	2009	S
5.	<i>Programe de dezvoltare a medicinei de familie</i>	2009	S
6.	<i>Crearea unor programe de stimulare a serviciilor de îngrijire la domiciliu</i>	2009	S
7.	<i>Sprrijinirea de către Primărie a Spitalului Municipal Arad prin alocarea de resurse financiare, pentru dezvoltarea la standarde de referință.</i>	2008	S
8.	<i>Programe de sprijinire a sectorului privat în domeniul sănătății - Crearea unor centre /micropoliclinici private de sănătate</i>	2009	S
9.	<i>Constituirea unui program bugetar, de dotare cu aparatură medicală performantă a spitalelor</i>	2009	S
10.	<i>Program de reabilitare a întregii rețele spitalicești</i>	2009	S
11.	<i>Inițierea unui program de cercetare de bază, strategic, aplicat în vederea înțelegerii mecanismelor de îmbolnăvire la om și tratarea afecțiunilor patologice</i>	2009	S
12.	<i>Participarea la schimburi de experiență-accesare fonduri</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
13.	<i>Program de promovare și îmbunătățire a condițiilor igienico-sanitare din instituțiile de învățământ parteneriat: instituțiile de învățământ-instituțiile sanitare</i>	2008	S
14.	<i>Elaborarea și distribuirea de materiale informative-campanie antiviciu (droguri, alcool, fumat), în special în instituțiile de învățământ</i>	2008	S
15.	<i>Elaborarea și distribuirea de materiale informative-campanie pentru o viață sănătoasă (alimentația sănătoasă, sedentarismul, alcoolul, fumatul), în special în instituțiile de învățământ</i>	2008	S
16.	<i>Program de gestionare a deșeurilor menajere - cu implicarea populației(colectarea selectivă de la sursă și depozitarea acestora).</i>	2008	S

VI.4.2 CULTURA

POLITICI CULTURALE

Cultura – luată în sensul larg de cuprindere a tot ceea ce definește propria imagine sau într-o formă mai accesibilă, ca însumare a expresivității noastre – înfloresce pe baza tensiunii provocate de schimbările politice și sociale.

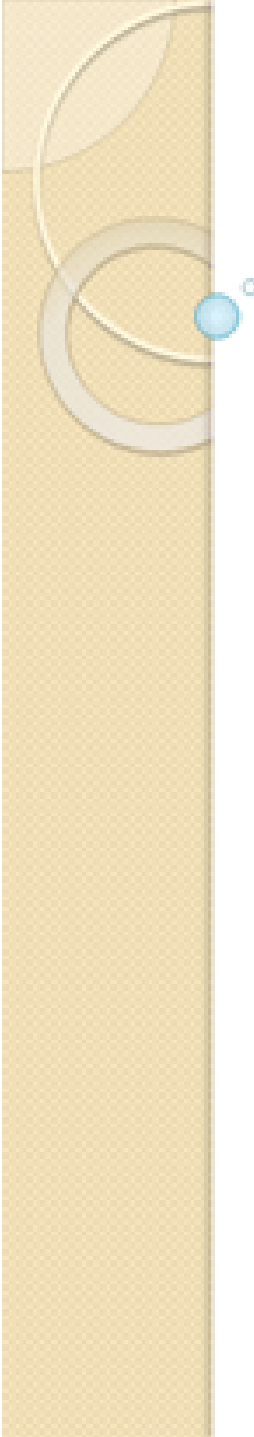
Sarcina unei autorități publice este să încurajeze explorarea politică sau privată a culturii, în toate formele și variațiile ei, fără a o utiliza pentru a agita potențialul de diviziune al culturii în scopuri politice. Pe parcurs, politica poate contribui semnificativ, chiar dacă în mod incidental, la bunăstarea economică și socială a comunității. Cultura este inima educației umaniste dar ea poate fi și o industrie utilă. Poate fi păstrătoarea patrimoniului, fie acesta privat sau colectiv.

Cultura, ca și natura, folosește trecutul pentru a hrăni viitorul.

O comunitate are nevoie de multă muncă și experiență pentru a menține o cultură vibrantă.

Cultura este cea mai personală preocupare a unei comunități, dar și una dintre problemele internaționale care obligă cel mai mult. Patrimoniul însuși este o parte la fel de mare din istoria altor popoare ca și a celui din care face parte, fiind rezultatul invaziilor și căsătoriilor, migrației și furtului. Arta, întotdeauna cea mai grăitoare atunci când amintește de propriul context și timp, este cel mai mare ambasador, care străpunge granițele națiunilor, etniei, vârstei și istoriei așa cum nici un program politic nu o poate face.

Datorită acestor trei elemente: reciprocitatea culturii, utilizarea ei ca mesager cinstit și apelul ei, în afara oricărui context, către o umanitate universală, cultura devine o parte din ce în ce mai importantă în dialogul internațional. La un anumit nivel industriile culturale sunt unele dintre cele mai mobile și globale și, prin urmare, necesită politici care să poată fi implementate în toată lumea.

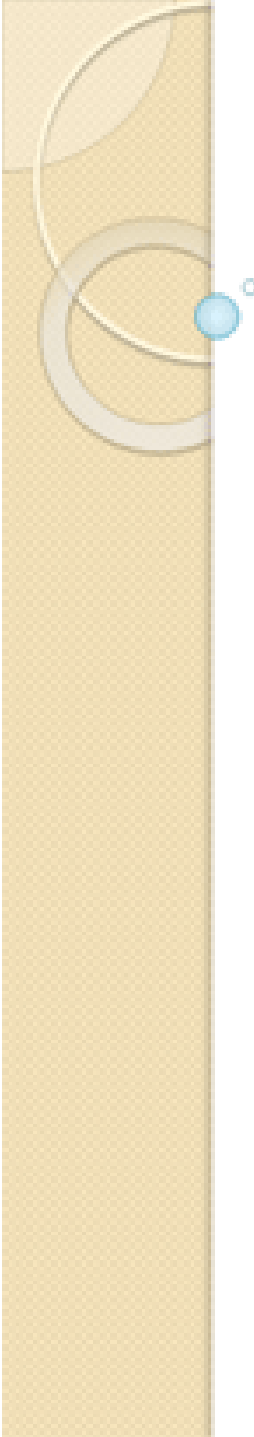

Se poate spune că politica culturală oferă individului instrumentele necesare de a explora moștenirea trecutului și potențialul prezentului într-un context social. Datorită faptului că se bazează pe experiențe individuale, dar este organizată la scară comunală, oferirea dotărilor culturale implică orice tip de autoritate publică și structurile societății civile, fie acestea politice, comerciale sau altruiste. O mare parte din organizarea politicii se axează, prin urmare, pe deciderea funcțiilor fiecăror niveluri de acest tip, diferite și uneori aflate chiar în competiție și pe determinarea relației dintre acestea.

Pentru a scoate la lumină ce e mai bun în oficialii din domeniul cultural, trebuie ca aceștia să aibă cunoștințe de primă mână despre sectorul cultural pe care îl vor conduce. Trebuie să existe o structură de instruire, fie ea postuniversitară, fie în paralel cu serviciul, odată cineva recrutat în birocrație. Mai mult, pregătirea ar trebui să se facă în ambele direcții, ajutându-i pe cei care se mută de la profesii culturale la autoritatea publică locală să învețe cum să dezvolte politica și să construiască procesele decizionale în cadrul instituțiilor.

În vreme ce aceste sisteme culturale și administrative sunt implementate, nu trebuie totuși să uităm că scopul politicii culturale este de a uni, nu de a diviza. În toată Europa se fac încercări de a minimiza importanța granițelor, de a dezvolta sisteme de cooperare și de a facilita mobilitatea. Oamenii se vor simți în siguranță în acest proces, numai dacă se vor simți apreciați iar sentimentul de apartenență va fi respectat. Astfel, în vreme ce granițele teritoriale nu mai sunt considerate semnificative, devine din ce în ce mai important să le oferi oamenilor un context cultural care să le permită să fie foarte conștienți cine și unde sunt. Găsirea unei modalități de reconciliere a aspirației către rădăcini puternice și cuprinzătoare cu dorința de a trăi într-o lume liberă, deschisă și tolerantă, care să adere la valorile liberalității și prosperității, ne va face pe toți mai elastici.

În țările democratice culturii i-a fost mereu recunoscut rolul de factor important în dezvoltarea societății umane. Cultura a ajutat generații întregi să-și definească sensul, identitatea, viziunea proprie, dând comunităților sentimentul de apartenență și respect reciproc.

Definirea politici culturale, a conținutului ei, a stat și stă mereu în atenți marilor organizații internaționale deoarece evoluția acestui concept este continuă, dată de însăși evoluția dezvoltării societății. Astfel, Consiliul Europei în 1997, afirmă: *“Noi definim politica culturală ca fiind **un cadru general de măsuri publice** luate în domeniul cultural. Ele pot fi luate de guvernele naționale și autoritățile regionale și locale, sau prin instituțiile lor. O cerere politică explicită definește țeluri. Pentru realizarea acestor țeluri, este necesar să existe mecanisme care să permită planificarea, realizarea și evaluarea lor”*. Aceste mecanisme nu sunt altele decât strategiile culturale.

Politica culturală trebuie să aibă misiunea de a **anticipa, a satisface și a genera nevoi culturale prin încurajarea participării, competiției, creativității și inovării actului cultural**. Pentru a argumenta această misiune este suficientă trecerea în revistă a poziției pe care o au două mari organizații internaționale, Uniunea Europeană și Consiliul Europei, față de această problematică.

Astfel, Uniunea Europeana, în comparație cu alte state, dispune de o imensa bogăție, un patrimoniu material și imaterial inestimabil determinat de diversitatea culturală, socială și lingvistică pe care o aduc ca zestre statele membre componente. Uniunea Europeană nu are definit un mod specific un document de politică culturală însă misiunea pe care și-a asumat-o prevede că: **“Uniunea Europeană are un scop dublu: să păstreze și să sprijine diversitatea și să ajute să fie accesibilă altora”** (www.ec.europa.eu/culture).

Acest document de politică culturală lipsește deoarece, pe de o parte politica culturală a UE este guvernată de unul din principiile sale de bază, principiul **subsidiarității**, iar, pe de altă parte, preocuparea UE pentru cultură este relativ recentă. Abia din anul **1992**, Uniunea Europeană, prin Tratatul de la Maastricht, acordă Comunității, pentru prima dată în istoria existenței ei, competențe în domenii precum cultură, educație, tineret.

Datorită principiului subsidiarității, Uniunea Europeana **nu intervine** în definirea politicilor culturale naționale. Statul și comunitățile regionale sau locale sunt cele care-și definesc politicile culturale proprii, în urma identificării nevoilor culturale ale cetățenilor și consultării ofertanților culturali.

Factorii de decizie care gestionează domeniului cultural operează, în UE, pe baza unor instrumente anuale și multianuale – **strategiile culturale**, instrumente armonizate și interconectate sectorial până la nivelul planurilor naționale de dezvoltare. În UE rolul statului și al colectivităților locale este, mai degrabă, acela de **facilitator al dezvoltării culturale** decât acela de ofertant cultural.

Consiliul Europei, de mai bine de 25 de ani, analizează principiile care guvernează politicile culturale ale statelor membre, identificând *patru mari principii care le guvernează*: **promovarea identității culturale, respectarea diversității culturale, susținerea creativității, stimularea participării.**

1. Promovarea identității culturale

*“În esența ei identitatea noastră culturală este ceea ce ne face pe noi să simțim că **apartinem**, într-un mod profund și permanent, la un grup, o comunitate - chiar la un proiect, un ideal sau o aspirație”*. De observat este că se află în curs de conștientizare o nouă identitate, care se dezvoltă, aceea de apartenență la Europa, ca o “casă comună”.

Politica culturală ale statelor europene stimulează descoperirea și redescoperirea identității, a susținerii ei. Ea își propune să combată interpretarea într-un mod voit greșit și exploatat politic, a înțelegerii identității, pe de o parte, iar pe de altă parte consideră că trebuie să stimuleze *sentimentul de apartenență* care consolidează valorile și convingerile care definesc o comunitate.

2. Respectarea diversității culturale

Diversitatea culturală a Europei s-a dezvoltat pe durata mai multor secole, fiind influențată de **factori sociali, economici sau politici**. Diversitatea culturală nu este legată numai de noțiunea de “minorități etnice” și de problemele lor. Cultura, prin formele ei de exprimare, traversează bariere precum așezarea geografică, mărimea populației pe care o reprezintă, etc., devenind un *factor integrator și de dezvoltare*, prin varietatea diversității culturale.

Politica culturală promovează diversitatea culturală prin dezvoltarea de noi forme de manifestare, de noi relații culturale, noi contacte, noi modele culturale. Ea încurajează schimburile internaționale: artistice, umane sau de idei, ajutând astfel la lărgirea orizontului de cunoaștere și creșterea respectului față de alte modele culturale decât cel propriu.

3. Promovarea creativității

Educația, cercetarea, creativitatea și inovarea sunt factori care determină dezvoltarea societății moderne. Creativitatea contemporană, având la bază experiența trecutului, îmbogățește cultura. Dacă patrimoniul este acela care ne dă o identitate, demonstrând o continuitate, atunci **creativitatea este aceea care dă dimensiunea momentului**, inspirând noi forme de manifestare a artistului. Artă traversează o mulțime de bariere (administrative, statale, ideologice), fiind nedisciplinată în manifestarea ei, din acest motiv reprezentând o sursă de noi forme creative.

Se impune însă ca prin politica culturală asumată să se realizeze condițiile absolut necesare dezvoltării creativității artistice, cum ar fi:

- libertatea de exprimare - arta trebuie să stea departe de influența politică, ideologică și chiar a cenzurii economice care și ea poate îngreuna această premisă fundamentală a creativității. Nu trebuie să înțelegem că artistul nu are datorii, el trebuie să fie responsabil, sensibil la acțiunile care ar putea cauza prejudicii celor din jur, prin creația sa.

- accesul artistului și a creatorilor din domeniul cultural la măsuri adecvate de producție și distribuție. A pune la dispoziția artistului un cadru adecvat de producție și a-l ajuta să-și valorifice creația, sunt condiții necesare. De multe ori se întâlnesc artiști cu deosebit talent, dar total nepregătiți în fața realității economice, financiare sau administrative a momentului.

- sprijinul public pentru creativitate sub formă financiară, legală sau fiscală. Statul trebuie să creeze oportunități necesare pentru a putea descoperi și promova talente noi, conștient fiind că trebuie să asigure o instruire artistică de înaltă calitate pentru ca rezultatele creativității să fie valabile.

Demonstrația privind importanța promovării creativității nu poate fi încheiată fără a aminti contribuția ei la susținerea dezvoltării sociale și economice, putând aminti aici industriile creative care, de exemplu, în Marea Britanie ating peste 30% din PIB, având în anul 2006 un ritm de creștere de 7%.

4. Promovarea participării

Obiectivul cheie al politicilor culturale europene este acela de a oferi *accesibilitate fiecărui cetățean, în mod egal, de a participa la viața culturală*. Acest concept este unul de **democratizare a culturii** și devine caracteristic societății moderne, în care statul și-a asumat datoria să subvenționeze procesul de producere și distribuire a culturii.

Din acest punct de vedere consumatorul are șanse egale, care nu se mai reduc numai la o anumită categorie socială, atunci când barierele geografice sau sociale au fost depășite.

Participarea nu este legată numai de consumul cultural, ci mai înseamnă și oportunitatea de exprimare a talentului fiecăreia în domeniul artistic, precum și posibilitatea dezvoltării culturale prin participarea societății civile la aceste procese. Realizarea participării la consumul cultural presupune dezvoltarea unui sistem socio-cultural de animatori, realizarea condițiilor necesare implicării comunității în luarea deciziilor culturale prin descentralizarea culturală, și a încurajării implicării societății civile ca un instrument al cetățeanului activ în comunitatea sa. Toate acestea au fost dezvoltate în vederea **stimulării participării la consumul cultural**, scop esențial al oricărei politici culturale bine fundamentată.

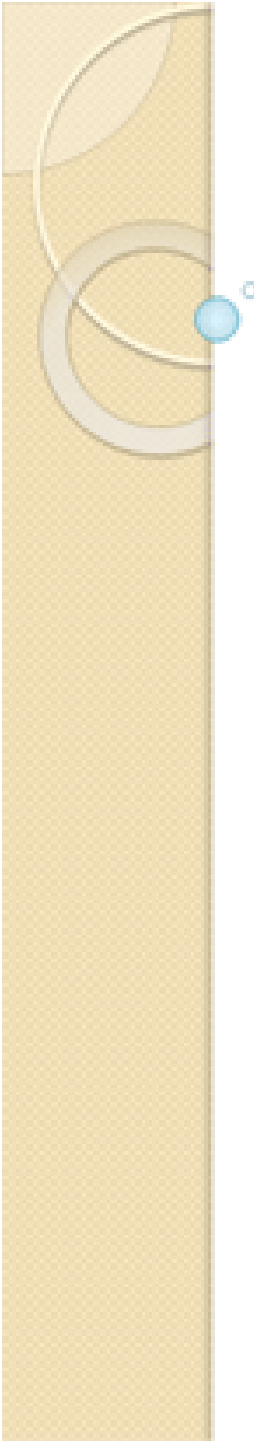
Politica culturală locală

Politica culturală a factorilor de decizie care gestionează domeniul cultural trebuie să fie construită printr-un proces participativ și transparent, bazat pe comunicare și negociere a intereselor fundamentale ale artistului și a comunității. Ea trebuie să fie conectată la valorile comune europene, naționale, regionale dar, în același timp, să reflecte diversitatea culturală *specifică* a comunității pentru care este dezvoltată.

Una din concluziile experienței acumulate denotă necesitatea elaborării unei strategii culturale integrate, ca parte integrantă a strategiei de dezvoltare economico-socială a zonei respective. Autoritățile locale trebuie să integreze cultura și arta, în programele lor de dezvoltare pentru: învățământ, urbanism, turism, mediu, transporturi, economie, înscriind astfel componenta culturală în programele de dezvoltare ale domeniilor sinergetice cu care interferează. Acest lucru determină obținerea de plus valoare socială și economică, precum și șansa să beneficieze de resurse financiare suplimentare.

Patrimoniul

Protejarea patrimoniului este similară, în multe privințe, cu cea a peisajului. Trebuie să se echilibreze necesitățile de conservare in situ, accesul public, păstrarea tradițiilor și un mediu comercial îndeajuns de sănătos pentru a susține o piață respectabilă care să nu distrugă nici artefactele, nici contextul acestora. Întreținerea patrimoniului ca parte vie a societății și asigurarea păstrării acestuia pentru generațiile viitoare necesită o politică curajoasă care să intervină împotriva intereselor pur comerciale și, în același timp, să

încurajeze punerea în valoare a patrimoniului, astfel încât istoria înglobată în el să poată fi cunoscută de cât mai multă lume.

Construirea clădirilor noi folosind tehnologiile tradiționale utilizate în cadrul siturilor de patrimoniu aduce un beneficiu în plus: acela de a se păstra caracteristicile tradiționale ale zonei, chiar și atunci când se încearcă noi stiluri de arhitectură.

Clădirile conservate pot să devină centre de învățământ, spații pentru organizarea de festivaluri și spectacole care pot fi realizate cu imaginație, protejându-se obiectele. Într-adevăr, clădirile de patrimoniu oferă o atmosferă mai propice pentru evenimentele de artă decât multe dintre clădirile de concert și teatrele multifuncționale. Stimulii vizuali ai împrejurimilor impresionează în egală măsură și spectatorii și artiștii.

Educația și instruirea

Noțiunile culturale sunt la fel de utile în educație precum cele științifice. De multe ori, cele două se ajută unele pe altele. Există probe pentru a susține ideea că învățarea unui instrument muzical ajută în coordonare și în procesele de progresie logică, care la rândul lor ajută copiii să se descurce la matematică. În mod similar, încrederea în sine pe care o asimilează copiii din dramaturgie, dans și scrierea poeziilor îi ajută să se descurce și cu alte subiecte, ca de exemplu limbile străine.

Oricum, argumentul real pentru începerea educației culturale devreme, în copilărie și continuarea ei în perioada educației formale este acela că pregătirea unei persoane pentru viață este incompletă fără această educație. Trăim într-o epocă în care există mai multe oportunități de investigare a culturii noastre decât oricând altcândva. Pierderea acestor oportunități reprezintă pierderea resurselor umane ale națiunii noastre la scară foarte mare.

Trebuie însă să fim atenți cum prezentăm cultura publicului. S-a spus că ne petrecem viața adultă recuperând lucrurile cu care am fost educați, recuperând legături pe care programa școlară și sistemul de examinare le-au stricat (iată de ce apare dorința de reînvățare). Copiii trebuie să fie obișnuiți cu ideea că ei pot și vor agreea artele și cu cât vor studia mai adânc, cu atât mai interesante vor deveni subiectele.

Dacă sunt entuziaști, copiii vor dori să cunoască și istoria, atâta timp cât este predată în spiritul descoperirii și nu ca parte a procesului de judecată.

Educația nu are loc numai în clasă. Chiar și atunci când are loc numai aici, educația culturală se face cel mai bine când există o legătură clară cu experiența din exterior.

Universitățile au un rol important în pregătirea la nivel superior pentru management și relații internaționale și în deschiderea facilităților lor spre comunitate. Universitățile locale și academiile naționale sunt, de asemenea, vitale pentru păstrarea tradițiilor culturale, oferind consultanță în domenii străine și tehnici care au ieșit din uzul general dar care sunt inerente componentelor sociale. Pierderea acestora pentru căutarea exclusivă a contemporanului și popularului ar însemna iresponsabilitate și o gândire pe termen scurt.

Considerații generale în context european

În procesele de dezvoltare la nivel internațional se acordă o mare atenție potențialului cultural. Planurile de dezvoltare strategică a orașelor din Europa acordă culturii și creativității o atenție deosebită, astfel, se vorbește despre orașe creative, despre industrii creative (producția de carte, producția cinematografică, publicitatea, etc., a căror rată de creștere este de 5 ori mai mare decât a industriilor tradiționale).

Prin urmare este necesar ca și municipiul Arad să își elaboreze propria strategie în acest domeniu pentru a consolida și a dezvolta calitativ actul cultural în municipiul Arad, în așa fel încât Aradul să fie recunoscut pe plan regional, național și internațional ca o comunitate care acordă o importanță deosebită culturii, care sprijină și dezvoltă cultura și arta.

Cultura Regiunii Vest se caracterizează printr-o intensă activitate culturală și spirituală, deosebit de importante fiind tradițiile și evenimentele culturale.

Datorită poziționării sale, la confluența dintre Europa Centrală și cea de Est, Regiunea vest beneficiază de avantaje economice, materializate sub forma investițiilor străine directe, cât și de racordarea la valorile culturale europene. În același timp, caracterul multietnic și multicultural al acestui spațiu identitar generează, inevitabil, căutarea unor forme proprii de exprimare a specificului.

Această tendință se manifestă cel mai vizibil în viața culturală – un exemplu elocvent în acest sens îl reprezintă municipiul Timișoara, care este singurul oraș european în care instituțiile teatrale pun în scenă spectacole în diferite limbi (română, germană, engleză, franceză, maghiară).

Județele care intră în componența Regiunii Vest reprezintă un reper indispensabil pe harta culturală a României. Moștenirea spirituală și materială a veacurilor trecute își face resimțită prezența și astăzi, prin intermediul a numeroase muzee, case de cultură și teatre, colecții publice, biblioteci și, nu în ultimul rând, a tradițiilor și obiceiurilor transmise din generație în generație.

Municipiul Arad este un puternic centru cultural care se bucură de un bogat patrimoniu cultural – istoric, oferind vizitatorilor un adevărat muzeu în aer liber al stilurilor arhitectonice specifice sec. XVIII, XIX, și XX, monumente de artă și istorie, spectacole de teatru, concerte ale filarmonicii, expoziții de artă plastică, de istorie și științe ale naturii, festivaluri și sărbători.

TEATRUL VECHI ȘI TEATRUL NOU

Prima clădire cu destinația de teatru permanent, a fost ridicată între anii 1816 – 1817 în stil baroc din inițiativa și pe cheltuiala comerciantului Iacob Hirschl, de origine vieneză. Construcția este unicat în țară prin podul de frânghie. La început au jucat aici asociații teatrale nemțești și maghiare. Pe scena acestui teatru a urcat și personajul legendar al teatrului maghiar Deryne Szeppataki Roza (1793 – 1872). Din păcate placa de marmură care amintea de perioada glorioasă a acestei clădiri a dispărut. Din 1874 teatrul vechi a devenit depozitul teatrului nou, iar din 1907 aici s-a deschis cinematograful Urania, care a funcționat până în anul 1967. Clădirea declarată monument nu a fost restaurată încă.

TEATRUL CLASIC „IOAN SLAVICI” ARAD

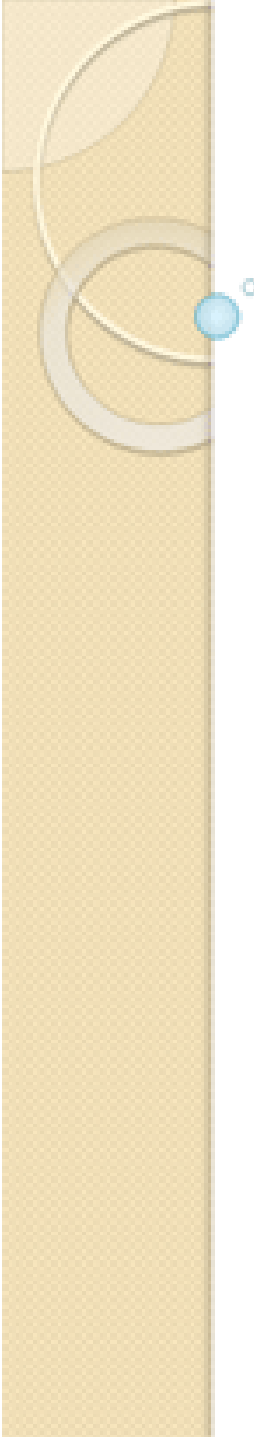
Teatrul Clasic „Ioan Slavici” funcționează într-una dintre cele mai impresionante clădiri ale Aradului. Edificiul, datorită amplasării sale, constituie un adevărat cap de perspectivă pe bulevardul central al orașului. Impunătoarea clădire a fost ridicată în secolul al XIX-lea. În anul 1868 conducerea Aradului a decis ridicarea a două edificii reprezentative pentru oraș: cel al Primăriei și cel al Teatrului. Pentru construirea lor era nevoie de suma de 7.000.000 de florini, care a fost pusă la dispoziția administrației de către o bancă vieneză.

Ridicarea clădirii teatrului arădean a început în anul 1872 și s-a încheiat în 1874, an care au avut loc și primele reprezentații. Edificiul în stil neoclasic a fost construit cu trei nivele, având intrarea principală pe partea vestică a edificiului. O atenție deosebită a fost acordată acusticii, sala fiind concepută cu un perete rotund din lemn de brad. Sala avea trei etaje, galerie și 92 de loji. La parter erau 276 scaune și 150 locuri pentru stat în picioare, la etajele I și II erau numai loji, iar la etajul III un balcon cu 72 locuri și galeria cu 170 locuri. În total sala avea o capacitate de 1250 locuri. Scena avea o adâncime de 16 m, deschiderea de 10 m și o înălțime a podului de 20 m.

La decorarea sălii au lucrat artiști și meseriași din Viena, Budapesta și Arad. Totuși sala era înghesuită de locuințe, prăvălii și un restaurant, fapt comentat de iubitorii de teatru care ar fi vrut o sală rezervată doar teatrului așa ca în alte orașe mari. Iluminarea se făcea cu un candelabru cu 36 de brațe, ca la Opera din Viena, iar parterul iluminat cu gaz. De la acest gaz a luat foc întregul edificiu arzând aproape în întregime. După incendiul din 18 februarie 1883 Consiliul Orășenesc a hotărât reconstrucția teatrului pe vechiul amplasament, folosindu-se părțile din clădire care au supraviețuit incendiului. Sala a fost modernizată atât ca acces al spectatorilor cât și privind dispunerea locurilor. De asemenea, s-a îmbunătățit iluminatul, fiind montat un mare candelabru Siemens care funcționa cu electricitate. Și scena a fost modernizată prin întărirea podului, cu stâlpi de fier și s-a montat o cortină de fier de 80 tone. Începând din anul 1874 și până la Primul Război Mondial, în clădirea teatrului au avut loc numeroase reprezentații teatrale, care au fost susținute de asociații teatrale locale, dar și de unele trupe consacrate, de renume.

În anul 1948 autoritățile decid constituirea instituției profesioniste de spectacol, numită Teatrul Român de Stat Arad, apoi Teatrul de Stat Arad denumire sub care teatrul arădean a funcționat până în anul 2006 când Consiliul Local al Municipiului Arad a hotărât ca instituția să ia numele actual. În anul 1957, un incendiu devastator a distrus o mare parte din clădirea teatrului tocmai când se finalizaseră ample lucrări de reparații. Autoritățile locale au alocat imediat fondurile bănești necesare refacerii complete a edificiului, cu ocazia lucrărilor efectuate atunci dându-i-se forma de azi. Proiectul de refacere a Teatrului a fost atribuit celui mai important arhitect specializat în construcția de teatre din România, profesorul Alexandru Iotzu de la Academia de Arhitectură din București. Acesta a cerut și autoritățile au aprobat, ca întreaga clădire să fie destinată numai teatrului. Astfel firmele și locuințele care au supraviețuit incendiului au fost mutate în altă

parte. S-a păstrat dispunerea pe amplasamentul vechi a sălii, intrarea fiind proiectată pe axul bulevardului. Intrarea în sala de spectacol fost agrementată cu foaiere generoase la cele trei niveluri ale sălii de spectacol. Sala a fost refăcută pe structuri de beton, scena a rămas la dimensiunile dinaintea incendiului, fiind salvată de la foc de cortina de fier. S-au amenajat cabine generoase pentru actori, ateliere de producție, o sală de sport, biblioteca, săli de repetiție, magazii de decoruri și recuzită etc. Arhitectul a trebuit să rezolve spațiul dintr-o curte interioară, prin extinderea holului central iar la etaj s-a proiectat, împreună cu arhitectul Cristea Miloș o sală studio cu 197 de locuri cu toate dotările necesare: cabine, foaiere, intrare separată, magazie de decoruri cu o trapă de acces spre magazia de decoruri de la sala mare. Fațada în stil neoclasic a fost proiectată de Cristea Miloș, între cele 5 coloane urmând să fie amplasate și trei muze. Frontonul a fost decorat cu un basorelief realizat de sculptorii arădeni Valeriu Brudașcu, Ioan Tolan și Emil Vitroel.

La inaugurarea în 1960 a clădirilor Teatrului de stat, Aradul avea cea mai modernă clădire de teatru din România. În anul 1967, a avut loc și inaugurarea sălii Studio care a intrat în programul repertorial. Această a doua sală fiind dotată tot cu o scenă italiană s-a hotărât în 2002, transformarea ei într-o sală multifuncțională destinată spectacolelor experimentale și de studio. În prezent, în interiorul clădirii, pe lângă Teatrul de Stat Arad, mai funcționează și Filiala Arad a Uniunii Scriitorilor din România precum și redacția prestigioasei reviste de cultură ARCA.

Trupa teatrului arădean numără 28 de actori, doi regizori și trei scenografi, care acoperă un program repertorial distinct pe cele două săli: Sala Mare cu 400 de locuri, rezervată cu preponderență repertoriului clasic iar sala Studio cu 100 de locuri este folosită pentru proiecte din dramaturgia contemporană și cele legate de experimentul teatral.

De remarcă este prezența în acest an a Teatrului Clasic „Ioan Slavici” la Gala Premiilor Uniter Sibiu 2007 cu patru nominalizări:

- Cel mai bun spectacol – Iubirea Fedrei
- Cel mai bun actor în rol principal – Zoltan Lovas
- Cea mai bună actriță în rol principal – Irina Wintze
- Cea mai bună scenografie – Doru Păcurar pentru scenografia spectacolului Iubirea Fedrei de Sarah Kane

În perioada 2004 – 2007, la Teatrul „Ioan Slavici” Arad au fost realizate de către municipalitate lucrări de refacere a fațadelor și iluminat arhitectural, iar în anul 2007 s-a alocat instituției un buget de 2.918.000 lei.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE TEATRU CLASIC

Festivalul de teatru clasic s-a născut în anul 1995. Directorul teatrului de atunci D-l Ovidiu Cornea împreună cu regizorul și profesorul Alexa Visarion importantă personalitate a teatrului românesc, cu bogată experiență internațională, discutând posibilitatea relansării interesului publicului arădean pentru teatru au pus bazele unui „festival de teatru”. Așa ceva s-a mai încercat în 1989 când s-a organizat la Arad un festival remarcabil. Dar după revoluție spectacolul străzii era oricum mai important, pentru ca publicul să ia cu asalt sălile de teatru. Work shopul lui Andrei Șerban, organizat în teatrul arădean, interesul stârnit de acesta, a fost un semnal că Aradul e pregătit pentru o manifestare teatrală de amploare.

Luând în considerație structura publicului arădean, un public educat, cu tendințe conservatoare, tematica festivalurilor de teatru profesionist în țară, tradiția culturală a locului, au îndreptățit organizatorii să-și îndrepte atenția spre textul clasic, validat de timp și intrat în patrimoniul teatrului universal. Deci un Festival de Teatru Clasic, unic în România și din câte cunoaștem în Europa Centrală și de Est.

S-a stabilit ca Festivalul să se desfășoare în luna octombrie, la începutul stagiunii teatrale, când pentru artiști, energiile recuperate în concedii sunt nealterate.

Organizatorii au urmărit trei obiective și anume: Prezentarea publicului a unei selecții de opt spectacole din cele mai importante realizate în stagiunea teatrală curentă, pe texte clasice, selecție asumată de un important om de teatru; un târg de teatru la care să fie invitați directori ai unor festivaluri internaționale de teatru din Europa, și prezentarea în acest context valoros a unei producții a Teatrului arădean. Festivalul a fost gândit fără a avea o structură competitivă deoarece selecția a fost realizată din spectacole remarcabile, unele cu importante premii naționale sau internaționale iar stabilirea unei ierarhii la Arad ca orice întreprindere de acest fel, este supusă unei importante încărcături de subiectivitate. Finanțarea la primele ediții a fost asigurată de către Consiliul Județean Arad, Ministerul Culturii și UNITER. Apoi din 1998 finanțatorul de bază a devenit Consiliul Local al Municipiului Arad, cu participarea Ministerului Culturii și Cultelor, UNITER, și Fundația Culturală „ART CLASIC” Arad.

Și așa a început. În 8 octombrie 1995 la ora 19 o seară de vis. Scena arădeană găzduia spectacolul Teatrului de Comedie din București cu „Fuga” de Bulgakov în regia Cătălinei Buzoianu, cu Ștefan Iordache, Vladimir Găitan, George Mihăiță, Silviu Stănculescu, Ion Chelaru, Iarina Demian, Dumitru Chesă, George Ivașcu să amintim doar pe câțiva. Minute în șir o sală arhiplină a ovaționat prestația artiștilor oaspeți.

Edițiile următoare au venit firesc, ca o povară plăcută pentru organizatori, stârnind de fiecare dată un interes enorm în rândul spectatorilor arădeni. Sute de artiști și tehnicieni au adus pe scenă, în cele 13 ediții peste 100 de spectacole de palmare, momente artistice unice la care au asistat peste 60.000 de spectatori. Datorită acestui festival, cu excepția București-ului, nici un oraș din țară, nu a avut privilegiul de a vedea cam tot ce a produs mai important teatrul românesc în ultimul deceniu și jumătate. Cele mai mari spectacole, cei mai mari regizori și actori, iată un cadou publicului din Arad, care s-a format la cea mai înaltă școală a spectacolului de teatru, devenind un public cunoscător, rafinat și exigent.

Începând cu ediția a XIII-a 2007, s-a realizat un nou format al Festivalului. Astfel perioada de 8 zile 8 spectacole s-a extins la 14 zile. În zilele în care nu sunt programate spectacole, calendarul Festivalului cuprinde și alte manifestări din domeniu teatral și anume work shop cu ziariști din domeniul cultural, lansări de carte, work shop cu actorii sub îndrumarea unor importanți oameni de teatru, „STUDIO FEST” – întâlnire cu vedetele participante la spectacole, precum și o publicație a festivalului „CLASIC FEST” care cuprinde informații la zi din viața manifestării. Acest nou format a fost unanim apreciat de către spectatorii arădeni, și va fi permanentizat în edițiile viitoare.

Teatrul Clasic "Ioan Slavici" Arad

Număr spectatori

Anul	Nr. spectatori
2000	25.829
2001	25.097
2002	30.176
2003	26.431
2004	25.369
2005	25.120
2006	26.310
2007	25.126

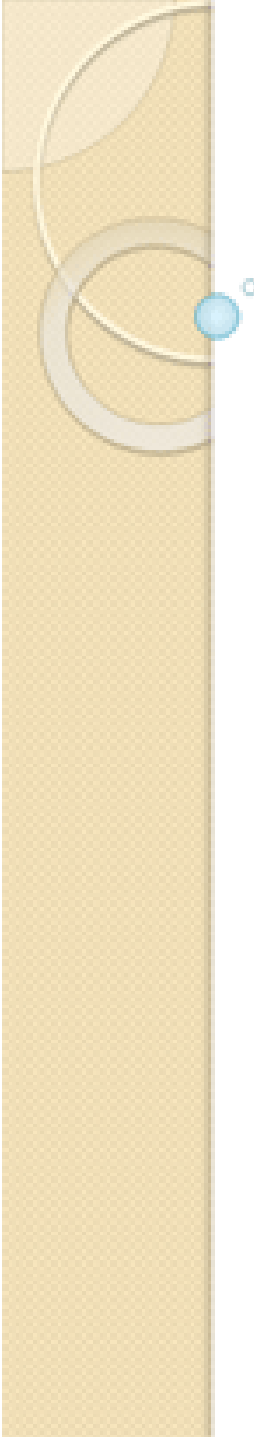
FILARMONICA DE STAT ARAD

Filarmonica de stat din Arad în configurația actuală datează din anul 1949 când susținerea materială a orchestrei simfonice a municipiului (a cărei activitate este atestată încă din anul 1883) a fost preluată de către stat și când a fost înființat și corul profesionist al instituției. Pentru câteva decenii în cadrul instituției a ființat și o orchestră populară cu soliști care însă a fost desființată înainte de 1989.

De asemenea din anul 2001 Festivalul are și o componentă internațională, fiind invitate trupe de teatru din Italia și Ungaria.

Ediția a XIV-a se va desfășura în perioada 12-25 octombrie 2008, și vor participa pe lângă teatrele românești și trei trupe din străinătate: Franța, Ungaria și Lituania. Sunt discuții și cu un teatru din Italia.

Filarmonica arădeană are în componență o orchestra simfonică și o formație corală, ambele de dimensiuni medii, suficiente însă ca să abordeze interpretarea majorității capodoperelor muzicii universale și românești. De asemenea în mod voluntar o seamă de instrumentiști de valoare din instituție se constituie ocazional în formații camerale concertând cu prilejul anumitor evenimente în fața publicului arădean dar și din alte localități din țară sau din străinătate.

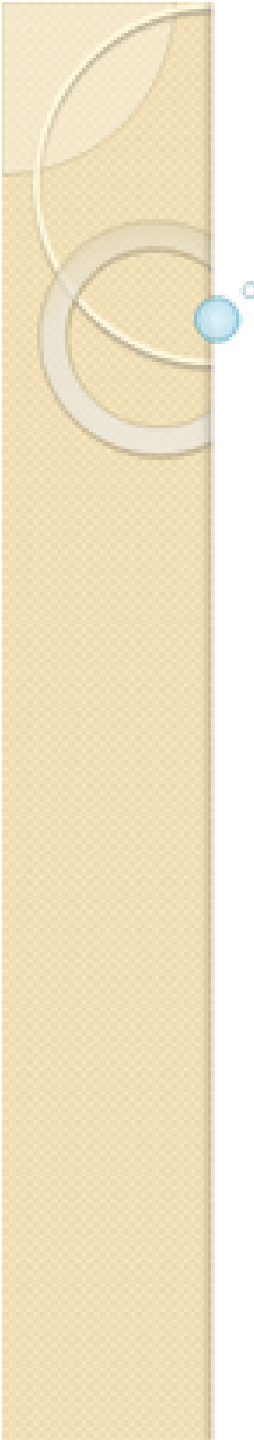
Activitatea Filarmonicii se desfășoară prin concerte săptămânale fiecare având alt program și alți protagoniști, (echivalentul unor premiere ale teatrului) grupate în stagioni de concerte. Concertele ordinare au loc anual în perioada octombrie-iunie. În afara de cele cca 40 de concerte de acest fel Filarmonica organizează și concerte extraordinare. Concertele organizate sunt simfonice, vocal-simfonice, corale, recitaluri. Anual instituția organizează un număr de cca 70 de evenimente muzicale.

De-a lungul anilor Filarmonica a organizat în colaborare cu Inspectoratul școlar o seamă de acțiuni educative concretizate în stagioni de concerte lecție și educative. De asemenea formațiile filarmonicii au participat la toate festivalurile și acțiunile organizate de municipalitate sau de organele județene.

De-a lungul anilor atât orchestra simfonică cât și corul academic dar și unele formații camerale au reprezentat cu cinste arta interpretativă și componistică românească peste granițele țării efectuând anual turnee de concerte în Europa și SUA. Orchestra arădeană a fost prezentă și a obținut succese binemeritate în Austria, Elveția, Germania, Italia, Olanda, Spania, Serbia, și Ungaria. Orchestra simfonică arădeană este o prezență ritmică anuală în viața culturală a Italiei de nord, a Germaniei și a Ungariei.

În ultimii ani Filarmonica a inițiat, câștigat și derulat programe de finanțare din fonduri comunitare sau centrale (PHARE CBC, ICR București și ICR Budapesta, Ministerul Culturii).

Formațiile artistice ale Filarmonicii din Arad participă anual în ultimul deceniu la viața culturală a orașului înfrățit Gyula din Ungaria, în cadrul acțiunilor “Strângeri de mână” în special în comemorarea compozitorului Erkel Ferenc. Tot pentru aceasta zonă a Ungariei, de astă dată țintit pentru comunitatea românilor Filarmonica a susținut concerte la invitația Episcopului Românilor din Ungaria PS Sofronie, precum și în colaborare cu Autogovernarea pe țara a Românilor din Ungaria (ATRU).

In anul 2006 Orchestra Filarmonicii de stat din Arad a susținut primul turneu de concerte în tot teritoriul SUA concertând timp de 50 de zile în 24 de state.

Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat din Arad a fost cea care a susținut Concertul festiv de la Budapesta din anul 2007 dedicat Aderării României la UE.

De-a lungul anilor Orchestra simfonică a Filarmonicii arădene a realizat mai multe înregistrări speciale pentru CD la comanda diverșilor beneficiari din Elveția, Germania, România

S-a realizat primul proiect cultural româno-americo-canadian transmis direct prin internet “Triplexul Monreal, New-York, Arad” la care au participat Orchestra de camera Filarmonicii din Arad, Formație de muzică contemporană de la N.Y. University USA și Academia de Dans din Moreal (Canada).

Din 1999 în fiecare an s-au organizat “Festivalul muzicii sacre”, eveniment derulat în luna decembrie, care a adunat pe scena de concert a Palatului Cultural din Arad formații corale aparținând tuturor denominațiilor creștine care au susținut concerte de colinzi.

Din 2001 în fiecare an a fost organizat “Festivalul muzicii pentru chitară clasică” constând din cel puțin 5 manifestări dedicate cu precădere acestui instrument marginalizat pe nedrept.

Din anul 2004 a început derularea proiectului “Muzică în cetățile Aradului” în colaborare cu Muzeul Județean Arad și cu Centrul Cultural Județean Arad. Proiectul anual cu desfășurare estivală și-a propus și a realizat în mare parte valorificarea unor locații istorice situate pe teritoriul județului Arad prin organizarea de evenimente muzicale.

Din anul 2004 Filarmonica organizează și găzduiește întâlniri zonale a fanfarelor de amatori din vestul României eveniment menit să întrețină interesul pentru acest fel de manifestări muzicale.

Filarmonica arădeană este implicată prin concerte speciale în desfășurarea festivalurilor municipale “Primăvara arădeană” și “Zilele Aradului”.

Filarmonica de Stat Arad

Număr spectatori

Anul	Nr. spectatori
2000	14.321
2001	14.384
2002	14.822
2003	15.130
2004	15.481
2005	15.722
2006	16.113
2007	16.672

Concert educativ

Concert la Gyula

Concert în Parcul Reconcilierii

În municipiul Arad activitatea Filarmonicii de stat din Arad se desfășoară atât la sediu, în Sala mare a Palatului Cultural cât și în locații alternative: Domul Minorit, Biserica Roșie, Sinagoga Neologă, Sala festivă a Palatului de Justiție, dar și în spații libere pe scene construite special în Piața Avram Iancu, Parcul Reconcilierii, sau pe pontonul de pe cursul râului Mureș.

Activitatea Filarmonicii din Arad este în atenția mijloacelor mass-media scrisă și audio-vizuală locală și centrală. Aproape săptămânal apar materiale legate de activitatea Filarmonicii în ziarele Adevărul, Observator, Jelen, pe paginile site-ului www.virtualarad.net, în Monitorul Primăriei Arad. INFO TV și TV ARAD inserează săptămânal materiale despre activitatea Filarmonicii din Arad. Activitatea Filarmonicii din Arad este prezentă și în emisiunile de radio centrale și zonale la posturile România Actualități, România Cultura, România Internațional și Radio Timișoara și Radio Reșița, ProFM Arad, etc.

Activitatea Filarmonicii din Arad este prezentă și promovată și pe site-ul instituției de la adresa www.virtualarad/filarmonica

Filarmonica realizează proiecte comune cu mai multe instituții culturale din oraș dar și cu organisme non profit cum este “MusikforumEuropa”.

Evenimente culturale

Printre evenimentele culturale din acest an, organizate de către Filarmonica de Stat Arad, se numără și „Festivalului „Beethoven 2007”. În cadrul acestui eveniment s-a desfășurat Concursul internațional pentru pian, la care s-au înscris 21 de tineri până în 30 de ani, dintre care câte un reprezentant din Rusia, Taiwan, Republica Moldova și 18 din România: Timișoara, Arad, Cluj, București, toți șefi de promoție. Surpriza și una dintre atracțiile festivalului a fost prezența pianului Steinway și a vioarei Stradivarius.

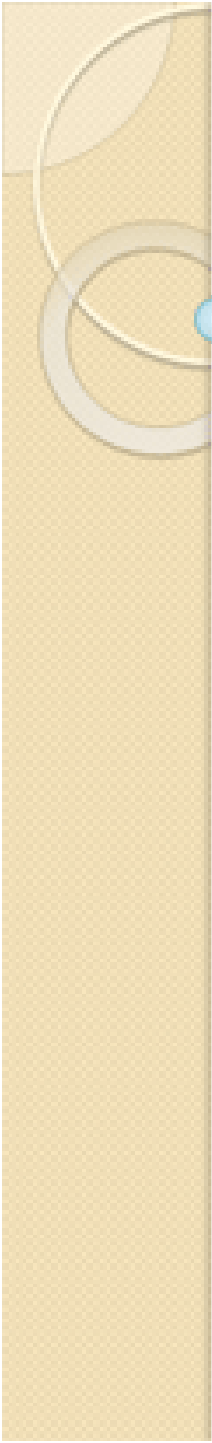
Spectacolul a debutat cu un concert susținut de muzicianul de renume, Alexandru Tomescu la vioara Stradivarius Elder Voicu 1702, câștigată de acesta în urma concursului organizat de Ministerul Culturii și Cultelor. Vioara a fost cumpărată de statul român în anul 1956, pentru violonistul Ion Voicu și preluată de Ministerul Culturii și Cultelor, în luna martie 2007, de la familia acestuia, și atribuită în luna septembrie violonistului Alexandru Tomescu.

Alte evenimente importante organizate de către Filarmonica de Stat:

- Festivalul „Muzică veche în cetățile Aradului”
- Festivalul „Muzici pentru chitară clasică”
- Aniversarea lui Mozart – 20 evenimente culturale
- Turneu de 50 de zile în SUA – singura Filarmonică din România care a efectuat un astfel de turneu
- Prezentarea operei Nabuco de Verdi în concert

CASA DE CULTURĂ A MUNICIPIULUI ARAD

Casa de Cultură a Municipiului Arad este o instituție publică finanțată de Consiliul Local al Municipiului Arad. Pe parcursul timpului, Casa de Cultură a reușit să devină, prin evenimentele artistice organizate, un element cheie în dezvoltarea gusturilor culturale ale arădenilor, un reper în promovarea culturii de calitate. Argumente pentru susținerea acestei afirmații sunt suficiente, exemplu participarea la Festivalul de teatru de la Avignon. În parteneriat cu Teatrul “Fani Tardini” din Galați, Casa de Cultură a municipiului Arad a participat pentru cea de a doua oară la Festivalul Off de la Avignon din anul 2007. Spectacolul “Hymnus”, de Gyorgy Schwaida, regizat de Radu Dinulescu a fost ales ca cel mai bun spectacol din secțiunea Off, fiind selecționat din 940 de producții teatrale prezentate în festival.

Casa de Cultură reușește, de cinci ani, prin organizarea Festivalului de Teatru de Cameră și Underground, să adune, la Arad, cei mai importanți reprezentanți ai teatrului independent și ai teatrului alternativ din țară, iar spectacolele de teatru puse în scenă au darul de a deschide privitorilor apetitul pentru cultură și artă.

De mai mulți ani, sub egida Casei de Cultură a Municipiului își desfășoară activitatea Cenaclul Uniunii Scriitorilor din România, filiala Arad. Tort acestei instituții îi aparține „Teatrul din Curte” și spectacole interculturale. Împreună cu regizorul Radu Dinulescu Casa de Cultură a Municipiului organizează și coordonează un „Atelier de mascote și de păpuși gigantice”.

În cadrul casei de Cultură a Municipiului funcționează și Ansamblul „Zărandul”, orchestră de muzică populară ce colaborează cu soliști de marcă ai genului și care a câștigat numeroase premii la festivaluri în Franța, Suedia, Danemarca, Germania, Austria și Corul de cameră „Emil Montia”, condus de maestrul Gheorghe Fluieraș care are de asemenea un palmares impresionant de premii naționale și internaționale.

Nu putem uita Festivalul de film documentar, Festivalul de Jazz, Târgul meșterilor populari, Festivalul Vinului etc. Casa de Cultură a Municipiului este prezentă continuu în viața artistică arădeană, reușind să nu facă rabat de la calitate și să promoveze valoarea în orice formă artistică ar avea.

Recent Casa de Cultură a Municipiului Arad a devenit membru asociat al Rețelei Europene a Centrelor Culturale (European Network of Cultural Centres). Rețeaua Europeană a Centrelor Culturale este o rețea internațională a centrelor culturale și artistice, fondată în anul 1994 la Turnhout, Belgia. Casa de Cultură a Municipiului Arad a luat legătura cu Rețeaua Centrelor Culturale Europene mulțumită bunelor sale relații dezvoltate cu Centrul Cultural de la Pecs, Ungaria, de altfel membru al rețelei. Casa de Cultură a Municipiului a participat pentru prima dată la conferința ENCC de la Viena, Austria din anul 2006, urmând să-și prezinte proiectele și activitatea sa culturală la următoarea conferință organizată la Riga, Letonia din octombrie 2007. În urma acesteia, Casa de Cultură a Municipiului a aplicat pentru statutul de membru asociat al ENCC, fiind unanim acceptată la ultima ședință a membrilor ENCC. Casa de Cultură a Municipiului a fost apreciată pentru activitatea sa culturală, în special pentru preocupările acesteia în ceea ce privește cooperarea internațională. CCM este prima instituție din România care face parte din rețeaua globală ENCC.

Casa de Cultură a Municipiului Arad s-a angajat ca în viitor să înființeze o rețea națională a centrelor culturale din România, acesta fiind condiția de a deveni membru deplin al ENCC.

TEATRUL DE MARIONETE

Teatrul de Marionete din Arad este singurul teatru de păpuși (păpuși cu fire) din provincie și unul dintre puținele teatre de gen din lume. Acest lucru îi dă o anumită specificitate și o anumită unicitate, chiar și în plan mondial, lucru care trebuie încurajat și perpetuat. El a fost înființat în anul 1951, întemeietorul acestuia fiind Cristian Frangopol.

Pe afișul Teatrului au fost înscrise peste 250 de titluri, primul spectacol fiind „Galoșul Fermecat”. Anul acesta a avut loc „Festivalul internațional de arta animației”. Ediția de anul acesta a Festivalului Euromarionete a avut ceva special: a fost pregătit aproape în întregime pe internet. Toate trupele străine sau europene, prezente la festival, au răspuns unei prime invitații lansate pe Net, de colectivul de organizatori. A urmat o lungă perioadă de contacte, de tatonări, de schimburi de materiale, de vizionări, de DVD-uri și de site-uri web. Unii participanți au venit de departe alții din Europa noastră, de la Cluj sau Bajamont, de la Galați sau Cham.

Teatrul de Marionete - Număr spectatori

Anul	Nr. spectatori la sediu	Nr. spectatori în deplasare	Total
2000	11.607	5.804	17.411
2001	8.299	4.150	12.449
2002	8.023	4.015	12.038
2003	8.520	4.260	12.780
2004	9.360	4.000	13.360
2005	9.800	5.000	14.800
2006	12.185	6.300	18.485
2007	13.506	6.750	20.256

Noua stagiune permanentă de teatru în limba maghiară este realizată cu sprijinul financiar al Consiliului Local Municipal și al Primăriei Municipiului Arad, respectiv al Ministerului Culturii și Cultelor.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ A.D. XENOPOL ARAD

Istoric

Prima bibliotecă publică arădeană se deschide în anul 1913, odată cu darea în folosință a Palatului Cultural și preia fondul Asociației Culturale "Kölcsey".

După 1 Decembrie 1918, numărul volumelor din colecția bibliotecii crește mereu datorită donațiilor făcute de importanți oameni de cultură ai țării, precum și de instituții centrale și locale.

După două schimbări de sediu, începând cu anul 1984, biblioteca se stabilește în actuala clădire de pe strada Gh. Popa de Teiuș, la numărul 2 – 4. Construcția în stil eclectic, cu elemente decorative interioare sécession, datează de la începutul secolului al XX-lea.

În 1995 biblioteca primește definitiv numele pe care îl poartă astăzi, Biblioteca Județeană "A.D. Xenopol" Arad. La 4 aprilie 1995 au fost sărbătorite, pentru prima dată la Arad, *Zilele Bibliotecii "A.D. Xenopol"*. Azi fondul de carte al Bibliotecii Județene "A.D. Xenopol" însumează aproximativ 500.000 U.B. Fondul de carte de patrimoniu cuprinde aproape 22.000 de volume (în limbile latină, maghiară, franceză, germană, ebraică, greacă), 632 de manuscrise și 22 de incunabule.

În cadrul bibliotecii, funcționează următoarele secții: secția copii, secția adulți, sala de lectură, sala artă și multimedia, patrimoniu.

Secția copii

- număr de volume: 51.243; ofertă de carte: literatură pentru copii, beletristică (enciclopedii, atlase, dicționare pentru copii și tineret), religie, istorie, geografie, chimie, fizică, matematică, științe sociale, etc.; documente multimedia: CD-uri, casete audio și video (în limba română și engleză); număr de cititori: 1.810; frecvența anuală: 25.237

Secția adulți

· număr volume: 109.306; ofertă de carte: literatură de referință, de specialitate (drept, economie, sociologie, psihologie, pedagogie, știință, tehnică, critică și estetică literară, istorie, geografie) și literatură beletristică; număr de cititori: 3.556; frecvența anuală: 41.982

Sala de lectură

- număr de volume: 156.859; oferta de carte: colecții:

1. Fondul documentar – publicații apărute între anii 1800 – 1950 (cărți, ziare, reviste, etc)
2. Publicații arădene – ziare, reviste, monografii apărute din 1800 până astăzi
3. Colecții uzuale – lucrări de referință (dicționare, enciclopedii, lexicoane, ghiduri, etc.) și cărți din domeniile: literatură, lingvistică, istorie, geografie, informatică, teologie, științe sociale, științe economice, medicină, drept, etc.

Sala Artă și Multimedia

· număr volume: 19.115 din care 12.500 lucrări de muzicologie și teorie muzicală, istoria muzicii, monografii etc.

Patrimoniu

· număr de volume: 21.522; cărți străine: 20.678; manuscrise și cărți românești: 611; incunabule: 22; hărți și atlase vechi: 34;
· cărți rare și periodice apărute între anii 1481 – 1800 în limbile latină, franceză, germană, maghiară, italiană, greacă veche, engleză, poloneză, ebraică.

ANIMAȚIE CULTURALĂ - PROIECTE ȘI PROGRAME CULTURALE

1. *Convorbiri pe aceeași arcă* – întâlniri lunare ale cititorilor cu scriitorii arădeni;
2. *Noile elite* – proiect realizat în colaborare cu *Asociația Tinerilor Universitari din România*, care are ca scop cunoașterea și promovarea tinerei generații de gânditori, scriitori, esești, critici literari din țară;
3. *Ziua Xenopol. Ziua bibliotecii tale* - zi închinată memoriei patronului spiritual al bibliotecii și altor personalități ale istoriei și culturii românești;
4. *Limba română fără frontiere* - întâlnirea publicului arădean cu reprezentanți ai românilor trăitori în afara granițelor României;
5. *Ziua adolescentului* – biblioteca dedică o zi din luna mai a fiecărui an adolescenților, propunând pentru aceștia, dezbateri care să le incite interesul;
6. ” *Dulcea mea doamnă / Eminul meu iubit* ” - se materializează într-un concurs de scrisori de dragoste pentru tineri și adulți;
7. *Partituri în expoziție* – acțiune realizată în colaborare cu *Filarmonica arădeană* din fondul muzical al bibliotecii;
8. *Se deapănă povești cu cărți și copii și Prietena mea, cartea* – acțiuni ce-i vizează și implică pe cei mici. Acestea au loc la sala *Atelier* a bibliotecii;
9. *Descoperă arta !și Artă ca spectacol* - audiții muzicale, întâlniri interactive multimedia, videoproiecții destinate iubitorilor de artă se desfășoară, la sala *Artă și Multimedia*.

10. *Expoziții ocazionale* de carte, cu lucrări ale artiștilor plastici arădeni sau din țară, cu lucrări ale elevilor se realizează ocazional în sala *Artă și Multimedia*, sala *Atelier*, precum și în holul instituției. Enumerăm doar câteva dintre ele: *Mărțișoare literare arădene, Aradul și Marea Unire, Porni Luceafărul.. , Slavici la el acasă, Personalități românești în colecțiile particulare de medalistică, Rochițe de prințese etc.*

11. *Ludoteca* reprezintă spațiul mirific, din incinta instituției, destinat basmelor, jocului și veseliei, în care copiii petrec clipe de neuitat la acțiuni ca : *Prințul și prințesa Ludotecii, Petrecere în pijama, Scaunele muzicale etc.*

Expoziții de carte rară

Biblioteca județeană organizează bianual expoziții de carte de patrimoniu, la sala *Clio* a *Complexului Muzeal Arad* (str. Horea), pentru promovarea valorilor bibliofile ale Aradului.

Până în prezent au fost vernisate 13 expoziții de carte rară dintre care amintim: *De la alchimie, la chimie*, *Tipărituri de Strasbourg*, *Medicină și farmacie*, *Mari plasticieni – ilustratori de carte*, *Călători în jurul lumii*, *Manu propria*, *Biblie și cărți liturgice*, *Amour et érotisme au siècle des lumières*.

Proiecte internaționale realizate.

Lecturi primejdioase. În anul 2007 Biblioteca județeană a devenit coparticipant alături de Biblioteca Națională a Ungariei, Biblioteca Națională a Austriei, Biblioteca Națională a Franței și British Library la expoziția internațională de carte rară din Budapesta (perioada 15 sept.- 15 dec. 2007) intitulată: *Lecturi primejdioase- ilustrație de carte erotică franceză din sec. al XVIII-lea*.

Proiecte internaționale viitoare.

Animale care vorbesc.

Tot în toamna anului 2007 Biblioteca a fost invitată să dea curs unui parteneriat într-un nou proiect internațional intitulat *Animale care vorbesc*. Acest proiect se va desfășura de-a lungul a doi ani: 2007 - 2009. El se va structura în mai multe etape, pe patru secțiuni: ilustrație de carte despre animale (de la cartea de patrimoniu la cea contemporană); un simpozion pe această temă, ce va avea loc la Varșovia, în luna mai a anului 2008; un schimb de experiență cu bibliotecarii din toate țările participante (Franța, Spania, Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria, România, Bulgaria) și un atelier de creație pentru artiști profesioniști și viitori profesioniști, găzduit de România.

Momente din istoria lecturii publice arădene.

În luna septembrie a anului 2008 biblioteca va găzdui și organiza a II-a ediție a Simpozionului *Momente din istoria lecturii publice în municipiul și județul Arad*. Simpozionul se va bucura nu numai de prezența bibliotecarilor din România, ci și de cea a unor bibliotecari din Europa.

Proiecte naționale realizate.

Lucrări editate de Biblioteca Județeană " A.D.Xenopol"

În ultimii ani Biblioteca Județeană a publicat următoarele lucrări:*Tipărituri de Strasbourg, Contribuții la bibliografia locală arădeană. Aparții editoriale (IV ediții), Ghidul bibliotecilor publice și al bibliotecarului Florin Bănescu- mușchetarul Câmpiei de vest, Momente din istoria lecturii publice din municipiul și județul Arad, Tipologia presei arădene, Amour et érotisme au siècle des lumières.*

Expoziții de carte rară

Biblioteca județeană organizează bianual expoziții de carte de patrimoniu, la sala *Clio* a *Complexului Muzeal Arad* (str. Horea), pentru promovarea valorilor bibliofile ale Aradului. Până în prezent au fost vernisate 13 expoziții de carte rară dintre care amintim: *De la alchimie, la chimie, Tipărituri de Strasbourg, Medicină și farmacie, Mari plasticieni – ilustratori de carte, Călători în jurul lumii, Manu propria, Biblii și cărți liturgice, Amour et érotisme au siècle des lumières.*

Proiecte naționale viitoare.

Expoziție itinerantă

Ca urmare a succesului înregistrat de expoziția *Lecturi primejdioase...*, inițiată și găzduită de Biblioteca Națională din Budapesta, continuată și întregită cu deschiderea la Arad a expoziției *Amour et érotisme au siècle des lumières*, Biblioteca Județeană își propune să expună intinerant în câteva din centrele culturale românești.

Proiecte naționale viitoare.

Expoziție itinerantă

- Ca urmare a succesului înregistrat de expoziția *Lecturi primejdioase...*, inițiată și găzduită de Biblioteca Națională din Budapesta, continuată și întregită cu deschiderea la Arad a expoziției *Amour et érotisme au siècle des lumières*, Biblioteca Județeană își propune să expună intinerant în câteva din centrele culturale românești.

Tipărituri în pregătire.

Personalități arădene. - Biblioteca județeană în colaborare cu celelalte instituții de cultură din Arad va edita în următorii ani lucrarea *Personalități arădene.*

Donații și donatori- este publicația bibliografică care va reprezenta biblioteca la Simpozionul internațional *Momente...* din anul 2008. Ea va menționa numele donatorilor și titlurile cărților intrate în colecțiile bibliotecii arădene prin bunăvoința marilor colecționari.

Jurnalul lui A.T. Marienescu. - Biblioteca va publica *Jurnalul* folcloristului arădean Atanasie T. Marienescu, aflat în manuscris la secția de Patrimoniu.

Biblioteca Județeană A.D. Xenopol Arad
Situția cititorilor bibliotecii județene

Anul	Utilizatori activi
2000	13.022
2001	12.226
2002	12.116
2003	8.294
2004	8.173
2005	7.792
2006	6.860
2007	5.984

UNIUNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA – FILIALA ARAD

Filiala din Arad a Uniunii Scriitorilor din România s-a înființat în 24 iunie 1994, în prezența președintelui Uniunii Scriitorilor din România de atunci, criticul literar Laurențiu Ulici, urmare a voinței libere a scriitorilor rezidenți în Arad, Deva, Hunedoara și Oradea. Rațiunea constituirii unei filiale noi a Uniunii Scriitorilor din România la Arad n-a fost motivată numai de existența aici, în acel moment, a unui grup valoros și numeric important de scriitori – mai mult de 20, peste prevederile statutare care condiționează înființarea unei noi filiale teritoriale - ci și a unei specificități literare din arealul vestic al țării. Era vorba întâi de existența unei anumite promoții compacte – ca generație și oarecum și ca direcție estetică – de prozatori (Florin Bănescu, Gh. Schwartz, Dorel Sibii, Horia Ungureanu, Dumitru Toma), precum și a uneia de poeți (Petru M. Haș, Mihai Traianu, Vasile Dan, Romulus Bucur, Gh. Mocuța, Ondrej Stefanko, Ivan Miroslav Ambrus, Anoca Maria Dagmar, cărora li s-au alăturat ulterior orădenii «famiști» Ioan Moldovan și Traian Ștef, hunedoreni Paulia Popa și Nicolae Szekely), ca să-i pomenim doar pe aceștia. Astăzi la Filiala arădeană sunt arondați 35 de scriitori.

Legăți de comunitățile în care trăiesc și scriu, scriitorii din filiala Arad provoacă prin creația lor literară, prin intervențiile publice – la Arad, la Oradea, la Deva, la Hunedoara – zone de profesionalism și excelență culturală. Lansările de carte, festivalurile literare, întâlnirile cu cititorii, revistele de cultură editate sub egida Uniunii («Familia» din Oradea, «Arca» din Arad, «Semne» din Deva), Cenaclul Uniunii Scriitorilor cu întâlnirile lui bilunare în Arad (la Casa Municipală de Cultură) sunt tot atâtea forme de vizibilitate scriitoricească. Filiala noastră a editat un «Dicționar al Scriitorilor arădeni de azi» (1997) și o «Antologie a literaturii române arădene de azi» (2000). Gala premiilor anuale ale Filialei este un eveniment așteptat cu emoție în fiecare sfârșit de an atât de scriitori, cât și de cititorii lor.

Deși una dintre cele mai tinere din țară, Filiala arădeană a Uniunii Scriitorilor din România este una vie, valoroasă în primul rând prin calitatea literară a membrilor săi, prin dinamismul și inițiativele literare, publice (includem aici, desigur, și prezența lor în media).

Revista de Cultură ARCA

Revista de Cultură ARCA a fost fondată la Arad în februarie 1990. Redactor-șef fondator – Vasile Dan. Revista a apărut până în anul 2001 ca instituție cu personalitate juridică a Consiliului Județean Arad. Din toamna anului 2001 revista *ARCA* este editată de Centrul Cultural Județean Arad. În istoria presei culturale a Aradului ARCA este revista de cultură cea mai longevivă, cu o apariție regulată, cu un corp redacțional constant, format din profesioniști – scriitori – cu o difuzare și receptare națională. Actualul corp redacțional este format din: Vasile Dan, redactor-șef, Romulus Bucur, redactor-șef adjunct, Ioan Matiuț, Carmen Neamțu, Onisim Colta și Călin Chendea – redactori.

Formula publicistică actuală a revistei, format carte (A5), cu ediții triple (238 pagini), patru într-un an, cu album de artă în policromie (8 pagini dedicate câte unui mare artist contemporan), într-un tiraj de 1.000 de exemplare pe ediție s-a dovedit, în mare, un succes apreciat ca atare în mass-media din țară (aproape în toate revistele de cultură importante, în marile cotidiene, la televiziunile naționale – TVR 1 și 2, PRO TV, la Radio România Cultural), precum și în cea locală.

În fiecare ediție la Revista Arca colaborează în jur de 40 de autori, unii nume importante ale culturii române de astăzi. Revista are deschidere, criteriul colaborării la ea nefiind unul localist, ci unul valoric. Sprijinindu-se pe numele locale certe, la ARCA colaborează scriitori, esești, istorici, traducători, teologi, universitari din București, Timișoara, Brașov, Oradea, Cluj, dar și din Chișinău, din Voivodina și Gyula, din Germania și Israel.

Acest refuz al complexului provincial a impus revista ARCA în peisajul publicistic cultural din țară. Ministerul Culturii a introdus Revista ARCA în nomenclatorul revistelor protejate de minister. Miza revistei – profesionalismul cultural și deschiderea spre valorile autentice ale culturii scrise din România – se încearcă, în continuare, a fi onorată.

Revista ARCA a inițiat sau a coparticipat la manifestări cultural-literare din Arad, din țară sau din străinătate. Astfel ARCA este co-organizatoare la festivalul internațional de poezie Lucian Blaga (luna mai, Arad – Alba-Iulia – Lancrăm), la festivalul Eminescu de la Macea (15 iunie), la festivalul-concurs

Dorel Sibii (octombrie, Săvârșin), la festivalul Poesis din Satu-Mare, la Zilele Revistei FAMILIA din Oradea, la Târguri de carte (Arad, Timișoara, Oradea, București), la lansări de carte arădene, la întâlniri cu intelectuali români din Gyula (Ungaria) și Uzdin, Vîrșeț, Novi Sad (Iugoslavia), la organizarea și susținerea Cenaclului Uniunii Scriitorilor din Arad.

UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI DIN ROMÂNIA – Filiala Arad

Asociația „Filiala din Arad a Uniunii Artiștilor Plastici din România” este o asociație profesională de utilitate publică constituită în baza legii nr.21/1924, prin recunoașterea formală în aplicarea alin.2, art.5, din Legea nr.21/1924 de către Uniunea Artiștilor Plastici din România, (cu sediul în București), recunoscută ca persoană juridică de utilitate publică, prin Decretul nr. 266/1950 și care funcționează în temeiul Decretului-Lege nr. 27/1990 și Decret nr.294/1954, modificat prin Decret nr.333/1958.

În 2007 Filiala Arad a U.A.P. a împlinit 50 de ani de existență și activitate artistică.

Uniunea Artiștilor Plastici din România, face parte din Alianța Națională a Uniunilor de Creatori înregistrată la T.M.B. sector 3, cu sentința civilă nr. 41/28.12.1995, dosar nr. 43/S/1995.

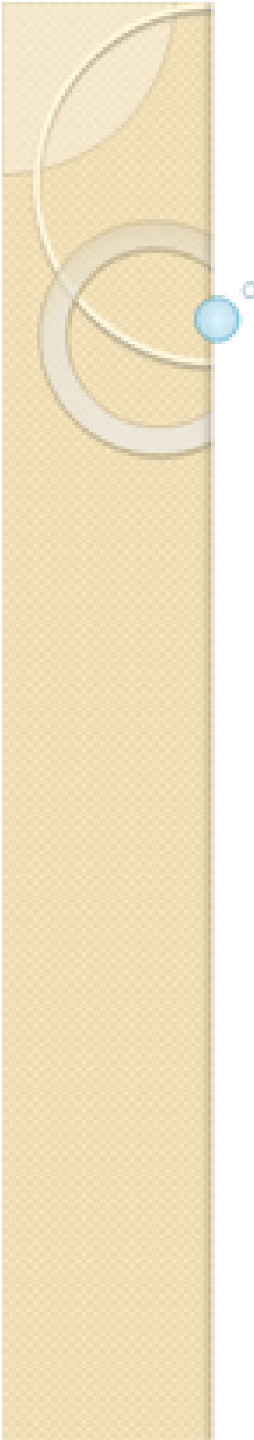
Sediul Filialei prevăzute în primul alineat este în Arad, Str. Revoluției, nr. 90, Județul Arad și denumirea ei este „Filiala din Arad a Uniunii Artiștilor Plastici din România”, persoană juridică.

În cuprinsul prezentului Statut, sunt utilizați următorii termeni:

- Filiala pentru Filiala din Arad a Uniunii Artiștilor Plastici din România, persoană juridică ;
- U.A.P., pentru Uniunea Artiștilor Plastici din România.

Asociația noastră cuprinde 57 de membri din care 22 de membri fondatori și ceilalți în calitate de membri asociați. Din asociație fac parte pictori, sculpturi, graficieni, scenografi, realizatori de pictură religioasă, designuri etc., absolvenți ai unor instituții de învățământ superior de artă. Având în vedere faptul că această filială are o activitate artistică susținută au aderat la ea și artiști din alte părți ale țării.

În ultimii ani filiala a adoptat noi membri tineri absolvenți ai Facultății de Artă din Timișoara, Oradea, Cluj, Iași sau București.

Filiala și-a câștigat un nume pe plan național prin activitatea sa cultural-artistică susținută în fiecare an. În fiecare an spațiile Galeriei de Artă Delta găzduiesc cel puțin 12 expoziții personale sau de grup. Fiecare an își are salonul său de artă, la finele lui, cuprinzând ultimele realizări ale artiștilor arădeni. Astfel au fost organizate începând cu 1989 șapte ediții ale Bienalei Naționale de Sculptură Mică și șapte ediții, începând cu 1988, ale Bienalei Naționale de Desen, iar în 2007 a fost organizator principal al Bienalei Internaționale de Pictură, Sculptură și Grafică, cuprinzând lucrări semnate de artiști din România, Ungaria, Cehia și Croația, manifestare unică în această parte de Europă care a avut și are un succes și o anvergură fără precedent. Primăria Arad, Consiliul Municipal Arad sunt alături de Centrul Cultural Județean principalii finanțatori ai acestei prestigioase manifestări.

Premiile Bienalei poartă fiecare un nume de mare artist român pe care dorim să-l facem cunoscut în afara României și care a avut fiecare o strânsă legătură cu orașul Arad: Sever Frențiu (pictor), Ovidiu Maitec (sculptor), Eugen Popa (grafician).

O parte din lucrările premiate rămân în patrimoniul județului Arad pentru constituirea unui nucleu de lucrări în vederea organizării unui Muzeu de Artă Contemporană la Arad.

Dacă până în 2006, inclusiv, expozițiile filialei erau susținute exclusiv din venituri proprii, în 2007 filiala, prin unii din membrii săi, a organizat un număr de proiecte artistice finanțate, conform legii, de Consiliul Municipal Arad. Este un act unic în România Aradul fiind model pentru restul țării în acest sens.

Amintim aici expoziția „grup 21”, „sculptura azi.4 discursuri”, expoziția de sculptură a artiștilor Delia Brândușescu și Cosmin-Florin Moldovan „2 dintre voi”, expoziția de pictură, colaj a artiștilor Anca Adina Sabău și Giotto Doichiță, expoziția de pictură a artiștilor Stana Dana și Rața Adrian, proiectul „7 sculpturi pentru orașul meu” al sculptorului Dumitru Șerban - proiect realizat pentru spațiile publice. Operele artistului vor exprima în conținutul lor adaptarea, armonizarea unor spații publice care să corespundă din punct de vedere estetic noilor tendințe din sculptura contemporană.

Încununarea acestei succesiuni de proiecte care este și cel mai amplu proiect, este expoziția sculptorului Dumitru Șerban „7 sculpturi pentru orașul meu” deschisă în aceste zile la Galeria Delta din Arad.

Dar artiștii profesioniști ai filialei noastre aduc faimă Aradului pe plan național sau internațional cu prilejul expozițiilor de prestigiu cu jurii exigente la simpozioane naționale și internaționale de pictură, sculptură și grafică. Cei mai activi artiști organizează periodic expoziții personale în Arad, în țară sau străinătate.

Astfel Onisim Colta a organizat până în prezent 29 de expoziții personale din care 10 în afara granițelor țării. În 2006 a organizat patru asemenea expoziții la Muzeul de Artă Baia Mare (150 lucrări), Galeriile U.A.P. Bistrița (133 lucrări), Muzeul de Artă Cluj (120 lucrări) și la Pecs Galeria, Pecs, Ungaria (141 lucrări) iar în 2007 la Sparkasse, Menden, Germania (103 lucrări).

Rudolf Kocsis și Iosif Stroia au organizat în 2006 expoziții personale de sculptură și respectiv grafică la Debrecen, Ungaria sau Galeria Calina, Timișoara (Kocsis Rudolf). De asemenea Rudolf Kocsis a avut în anul 2007 o expoziție personală în Maroc, alături de cea a lui Adrian Sandu.

Adrian Sandu a organizat două expoziții personale de grafică la Galeria Axa, Timișoara și Galeria U.A.P. Cluj, a avut multe participări la expoziții de grafică în țară și străinătate.

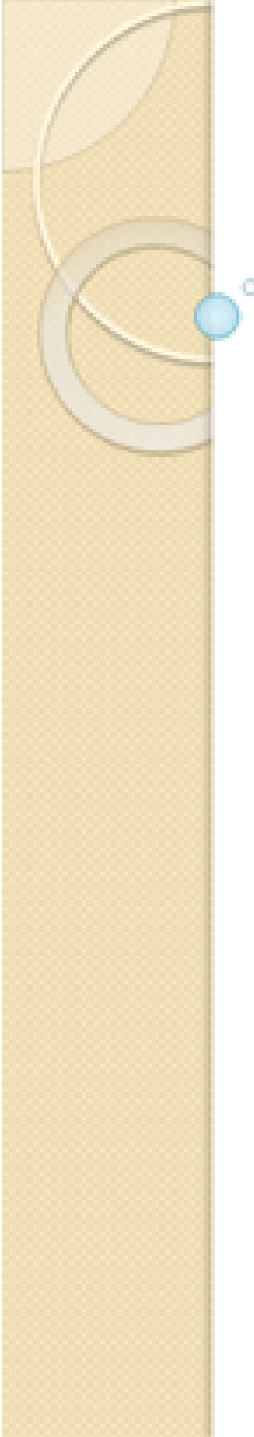
Cosmin Moldovan în 2006 a fost selectat pentru artlease Gallery din Utrecht, Olanda unde a și organizat o expoziție personală.

Artiștii arădeni au deschis cu expoziția lor de la Galeria Primăriei Sibiu în ianuarie 2007 șirul de manifestări care s-au succedat în acest oraș odată cu primirea statutului de Capitală culturală europeană.

O parte dintre artiștii arădeni au fost invitați la diverse simpozioane de artă din țară sau străinătate în ultimul timp. Astfel Dumitru Șerban a participat și a realizat lucrări de mari dimensiuni la simpozioanele de sculptură de la Drăgășani și împreună cu Onisim Colta la simpozionul de pictură și sculptură „Formă Culoare, Timp” de la Negrești-Oaș din august 2007.

Giotto Doichiță a participat în vara lui 2006 la tabăra de pictură de la Parcul Ada Nord din Italia iar Maria Balea la tabăra de la Ecka, Serbia.

Anamaria Șerban a luat parte tot în 2007 la Simpozionul de Sculptură din Norvegia.

O parte dintre artiștii arădeni au parcurs studiile doctorale și și-au susținut tezele de doctorat în Arte Vizuale în centre ca Timișoara, Cluj sau Pecs, Ungaria. Astfel Dumitru Șerban actualmente având titlul de prof. univ. , Cludiu Ionescu, Anamaria Șerban, Anca Sabău, Călin Lucaci, Colta Onisim și Rudolf Kocsis și-au încheiat cu succes acest șir de probe, examene obținând titlul de doctori în Arte. Aceștia își desfășoară activitatea și ca profesori în instituții de învățământ superior din Timișoara sau Arad.

Artiști ai filialei noastre au fost distinși cu premii de prestigiu de nivelul național și internațional. Astfel juriul a acordat Premiul de Excelență „Ovidiu Maitec” pentru sculptură în 2007, la Bienala Internațională de Pictură, Sculptură și Grafică Arad lui Dumitru Șerban, iar lui Onisim Colta Premiul de Excelență „Eugen Popa” pentru Grafică la aceeași Bienală.

De asemenea în 2007 lui Onisim Colta i s-a acordat de către U.A.P. din România Premiul pentru Grafică pentru 2006 iar lui Cosmin Moldovan Premiul pentru Sculptură (la tineret).

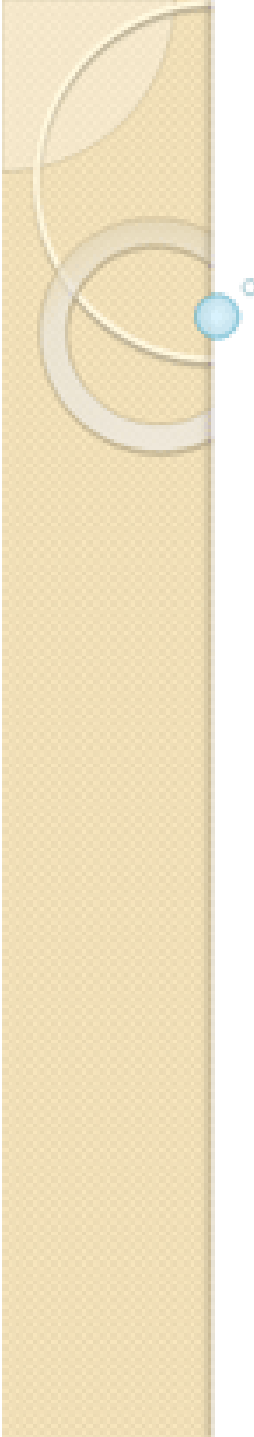
În anul 2006 graficiana Aculina Strașnei Popa a fost distinsă cu Premiul I pentru Grafică la Simpozionul Internațional de Pictură, Sculptură și Grafică de la Pochlarn Austria, iar Adrian Sandu a câștigat premiul la ediția din 2007 a aceluiași simpozion.

În anul 2007 graficiana Cott Lia Rodica a participat la Bienala Națională de Gravură Contemporană Iosif Iser, ediția a VII-a unde a primit diploma de onoare și la expozițiile de gravură mică la Donetk, Ucraina și Lodz, Polonia.

Corina Hrițcu și Ioana Țugulea au deschis expoziții personale la Centrul Cultural Român de la Budapesta în 2007.

Activitatea cultural-artistică pe care o prestează filiala UAP Arad prin artiștii săi concretizată în expoziții de grup, personale sau Bienale Naționale și Internaționale, este una conform evidențelor de utilitate publică. Spre deosebire de alte instituții de cultură intrarea în galerii este la îndemâna fiecărui iubitor de artă fiind gratuită și liberă.

Această activitate artistică soldată cu opere de artă, cu valori spirituale și implicit patrimoniale implică un grad înalt de voluntariat de muncă liber asumată în folosul comunității, în sens cultural și educativ implicit. Grupurile de studenți sau elevi care au vizitat și vizitează Galerile de Artă Delta sunt dovada fericită a acestui fenomen.

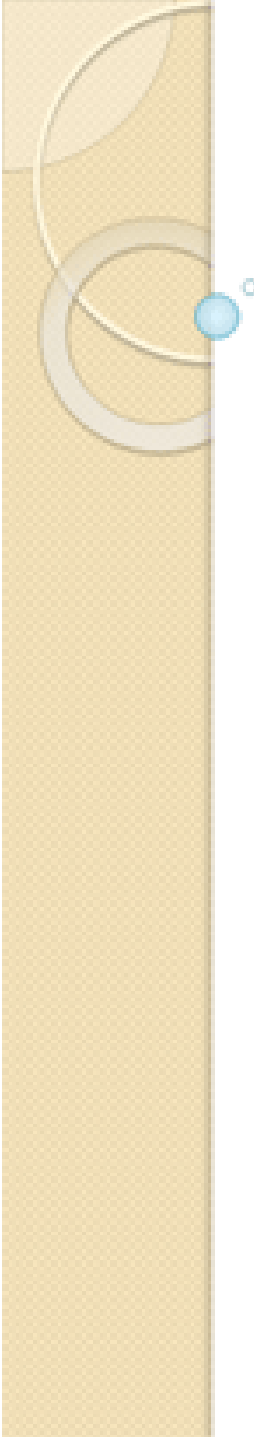
Filiala UAP Arad dincolo de activitatea constantă pe plan artistic are în vedere și strategii culturale pe termen mediu în consonanță cu strategiile UAP din România promovate de președintele său Dumitru Șerban.

Anul acesta a avut loc la Arad prima ediție a „**Bienalei internaționale de pictură, sculptură și grafică – meeting point – Arad biennial 2007**”, un eveniment deosebit de important pentru viața culturală a Aradului și în cadrul căreia au fost expuse peste 200 de lucrări, semnate de tot atâția artiști din România, Ungaria, Cehia și Croația. Printre laureații acestei Bienale se numără și doi artiști plastici arădeni, Onisim Colta și Dumitru Șerban, cărora li s-au decernat premii de excelență pentru grafică, respectiv sculptură. Prin derularea acestui proiect, organizatorii își doresc instituirea unui eveniment cultural de maximă calitate și în beneficiul tuturor celor implicați și al tuturor celor care iubesc arta în ce are ea mai nobil.

MUZEE

În municipiul Arad există următoarele muzee și galerii de artă:

- Complexul Muzeal Arad, cu trei secții (istorie, științele naturii și artă)
- Muzeul Memorial „Vasile Goldiș”
- Galeria Națională de Artă „Delta”
- Galeria de artă „Alfa”
- Sala „Clio”
- Galeria „Turnul De Apă”
- Galeria Takacs
- Galeria Carola
- Expoziție permanentă de artă medievală și modernă a Episcopiei Ortodoxe Române
- Colecția de Artă „Doina și Baratu Arghezi

Complexul Muzeal Arad – În cadrul instituțiilor tradiționale, Muzeul arădean, cu o vechime de peste 100 de ani, reprezintă unul din cele mai importante mijloace cultural-educative. În ultimii zece ani, muzeul și-a desfășurat activitatea pe baza unei strategii axată pe ideea că această instituție trebuie să oglindească în primul rând istoria locală, integrată în cea a țării și mai larg în cea a Europei.

Prioritățile strategiei muzeului sunt:

- valorificarea la un nivel major a patrimoniului prin expoziții permanente și temporare, cercetare, conservare, restaurare, manifestări științifice (sesiuni, simpozioane, colocvii, mese rotunde, seri muzeale)
- publicarea de articole și studii în reviste proprii sau din țară și străinătate

După 1990 Complexul Muzeal Arad a semnat protocoale cu Muzeul Șvabilor Dunăreni – Germania, Muzeul Bekescsaba, Muzeul din Szeged, Muzeul Militar Budapesta, etc. Aceste acorduri prevedeau: schimburi regulate de publicații, schimburi de specialiști, teme comune de cercetare, publicarea în comun a unor studii și realizarea unor expoziții pe diferite teme. Schimburile de specialiști cât și temele de cercetare au acoperit aproape toate domeniile de activitate: arheologia, arta, științele naturii și etnografia.

Muzeografil cercetători din cadrul muzeului au participat, în cadrul unor programe, la documentare într-o serie de instituții de profil din Ungaria, Slovacia, Austria, Germania, Italia și Anglia. La rândul lor și cercetătorii din aceste țări au participat la documentare și manifestări științifice și culturale organizate de Complexul Muzeala Arad.

Complexul Muzeal Arad a organizat mai multe secții după cum urmează:

- Muzeul de Arheologie și Istorie
- Secția de Științe ale Naturii
- Muzeul de Artă,

precum și expoziții și acțiuni din care exemplificăm:

- **1992** – expoziție de etnografie organizată în trei localități din județul Bekes/Ungaria – „**Artă populară din județul Arad**”
- **1993** – expoziție organizată la Szeged/Ungaria, consacrată aniversării a 145 de ani de la Revoluția din 1948
- **1994** – expoziție organizată la Szeged/Ungaria – „**Pietre prețioase**”, provenind din patrimoniul secției de științele naturii

- **1994** – expoziție organizată în provincia Gorizia/Italia – „**Icoane pe lemn și pe sticlă**”
- **1998-1999** – 2 expoziții organizate la Bekescsaba respectiv Budapesta/Ungaria, consacrate aniversării a 150 de ani de la „Revoluția Europeană de la 1848”
- **1999**, 21 – 22 mai, **Armonii Naturale**, ed. IV
- **1999**, 2 – 3 iunie, **Arta și Arhitectura**, ed. IV
- **1999**, noiembrie, **Aradul și Marea Unire**
- **2001-2003** – expoziție itinerantă „**Povestea Carelor**” în Germania, Ungaria, Serbia și România, organizată în colaborare cu Muzeul Șvabilor Dunăreni din Ulm, Germania.
- Din **2003** – este organizat anual, la sfârșitul lunii mai, „**Târgul Meșterilor Populari**” în Piața Avram Iancu din Arad.

Lista completă a activităților în for public organizate de Complexul Muzeal Arad în perioada 2004 – 2007 se află în Anexa Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Arad 2007 – 2013/ 2013 – 2020.

De asemenea, Complexul Muzeal Arad publică următoarele editoriale:

- **Ziridava** – revistă de istorie
- **Armonii Naturale** – revistă a secției de științele naturii
- **Studii și comunicări** – revista secției de artă
- **Zărandul** – revistă a secției de etnografie
- **Minorități** – revistă anuală dedicată interferențelor culturale între minorități naționale

Complexul Muzeal Arad
Nr. vizitatori

Anul	Nr. vizitatori
2001	4.782
2002	11.061
2003	15.132
2004	20.584
2005	27.336
2006	21.187
2007	25.194

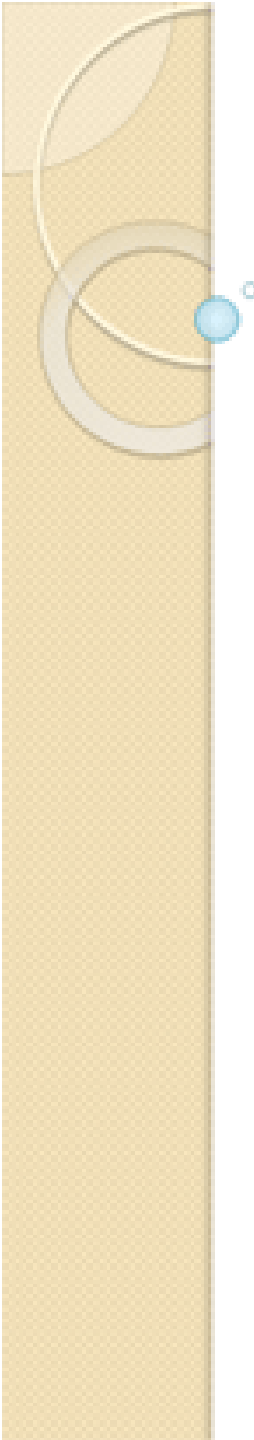
ARHIVELE NAȚIONALE - DIRECȚIA JUDEȚEANĂ ARAD

Arhivele Naționale ale României se numără printre cele mai vechi instituții românești, cunoscute până în anul 1996 sub numele de Arhivele Statului. S-au înființat potrivit prevederilor Regulamentelor Organice, pe 1 mai 1831 la București și pe 1 ianuarie 1832 la Iași. În anul 1951 aluat ființă și la Arad un Serviciu regional al Arhivelor Statului, ca organ exterior al direcției Arhivelor Statului București. Organizarea și funcționarea propriu-zisă a sediului arădean au început la data de 15 iulie 1951, odată cu numirea primului său șef, în persoana lui Rusu Alexandru, adus prin transfer de la Serviciul Regional al Arhivelor Statului Timișoara.

Astfel se împlinea o mai veche năzuință a oamenilor de cultură arădeni, exprimată cu ani în urmă de protopopul și istoricul Gheorghe Ciuhandru, la congresul societăților culturale, ținut la Arad în ziua de 30 ianuarie 1938. În raportul său despre arhivele arădene, trecând în revistă bogăția de interes științific pentru istoria românilor din aceste ținuturi, propune înființarea la Arad a unei secții a Arhivelor Statului, instituție ce urma să faciliteze „exploatarea arhivelor, punându-le să glăsuiască, pe cât se poate mai curând și mai vibrant, pentru consolidarea conștiinței noastre românești despre ce am fost aici și ce trebuie să fim în viitor”.

Nou înființatei unități i-a revenit misiunea, deloc ușoară, date fiind posibilitățile limitate ce-i stăteau la îndemână, de a aduna documente din fondul arhivistic național (concept nou introdus prin Decretul 472/1971 – prin care documentele sunt apreciate ca valori de interes național cărora statul le acordă o protecție specială). Documentele erau răspândite prin depozitele, cel mai adesea improprii, ale instituțiilor administrative publice, judecătorești, culturale, bancare, bisericesti, ale unităților economice, sociale, de învățământ etc., precum și a celor provenite de la persoane fizice care au avut un rol deosebit în viața politică, socială, culturală sau economică a meleagurilor arădene.

Fără local propriu, nou înființatul serviciu a fost primit la început cu răceală și rezerve de organele puterii de stat, care, neînțelegându-i rostul, nu s-au grăbit să-l sprijine în demersurile sale. Despre lipsa spațiilor de depozitare s-au plâns toți cărturarii care au stat în fruntea Arhivelor de-a lungul unui secol și jumătate, arătând starea deplorabilă a acestora.

La Arad doar tenacitatea, perseverența și neostenitul zel al șefului de serviciu, ajutat de colaboratorii săi, a făcut ca instituția să-și poată exercita atribuțiile. În perioada 1951 – 1970 instituția și-a desfășurat activitatea în diverse locații, majoritatea neasigurând condiții corespunzătoare. La data de 9 martie 1970 începe construcția actualului sediu al filialei Arhivelor Statului – județul Arad, situat pe strada Ceaikovski nr. 2-4. De dimensiuni mijlocii comparativ cu alte localuri din centre de județ, edificiul, finalizat în luna august 1971, satisfăcea la acea vreme atât nevoile păstrării fondurilor și colecțiilor de arhivă preluate până atunci, cât și pe cele ale preluărilor viitoare.

Noul sediu al filialei arădene s-a inaugurat în ziua de 13 mai 1972, ocazie cu care s-a organizat sesiunea de comunicări științifice și expoziția cu titlul „Din tezaurul documentar al Arhivelor Statului – Filiala Arad”. Astăzi în depozitele arădene sunt păstrate, după regulile impuse peste **880 de fonduri și colecții arhivistice**, ocupând peste **5800 ml poliță raft**, din care **400 ml îi reprezintă biblioteca documentară** cu o zestre de **26.300 volume**. Acest bogat patrimoniu documentar a fost realizat de-a lungul anilor, prin râvna, priceperea perseverența și dăruirea arhiviștilor arădeni, preocupați mereu de preluarea valorilor documentar-istorice de pe teritoriul municipiului și județului Arad.

Personalul, întotdeauna civil, s-a menținut în limita a 8-10 salariați, aceștia onorându-și obligațiile de concentrare în depozitele proprii a valorilor documentare din județ. Înscrierile traversează o cronologie de 6 secole, începând cu **cel mai vechi original din 1406**. Instituția asigură și suportul pentru soluționarea unei largi palete de probleme practice de interes cetățenesc și acoperind domenii ce preocupă cercetarea istorică din zona Aradului, sursele documentare existente, care includ și o valoroasă bibliotecă, atrag nu numai tot mai mulți petiționari, ci și cercetători și țară și străinătate. Pe această cale Direcția Județeană Arad a Arhivelor Naționale a reușit să se facă cunoscută, impunându-se prin specificitatea profilului său, printre instituțiile publice și de cultură.

LICEUL DE ARTĂ „SABIN DRĂGOI” ARAD

Liceul de Artă „Sabin Drăgoi” Arad pregătește tineri cu aptitudini în două direcții distincte, care au o puternică tradiție în viața culturală a Aradului: muzica și artele plastice.

De-a lungul timpului liceul a participat la diverse concursuri și olimpiade locale, naționale și internaționale, obținând numeroase premii.

Astfel, în anul 2007, Liceul de Artă „Sabin Drăgoi” Arad, a participat și a obținut premii la:

- Concursul Național de Artă Plastică „Gheorghe Naum „ – Brăila
- Olimpiada Națională de Interpretare instrumentală – faza zonală Arad
- Concurs „Cultură și civilizație românească” – faza județeană
- Olimpiada națională de Interpretare Instrumentală, Vocală, Coregrafică și Studii Teoretice – Cluj 2007
- Olimpiada Națională de Arte Vizuale, Arhitectură și Istoria Artei Cluj 2007
- Olimpiada Națională de Interpretare Instrumentală, secțiunea primar- gimnaziu – București 2007
- Concursul județean „Paști Fericit” organizat de primăria Municipiului Arad și Liceul de Artă „Sabin Drăgoi” Arad
- Concurs Internațional de pian „Sofia Cosma” – Arad
- Concurs Internațional de Pian – Bătania – Ungaria
- Concurs „Europa repere identitare” – faza județeană
- Concert simfonic „Puterea muzicii” Ulm – Germania
- Expoziție de Icoane Saarbrucken – Germania
- Festivalul Județean de Teatru „Teatrum Mundi” Arad
- Concurs Național de desen „Fantasticul din mine și din afara mea” – Arad
- Hybl „Missa Solemnis pentru Arad” – Concert Vocal Simfonic
- Concurs Național Proiect „Young Energy”

ARADUL – membru al AVEC

AVEC – Alianța Orașelor Europene de Cultură

Rețeaua AVEC reunește orașe și regiuni istorice care dețin un patrimoniu remarcabil și care intenționează să folosească acest patrimoniu ca pe un vector al dezvoltării pe termen lung. Pe această bază, membrii rețelei stabilesc acest parteneriat pentru a realiza studii și schimburi de experiență, implementează programe și instrumente de îmbogățire a acestui patrimoniu.

Ținând cont de necesitatea elaborării unui plan concret de măsuri în privința conservării și valorificării patrimoniului cultural al municipiului Arad, de demararea unor acțiuni bine structurate în această direcție, pe baza unei viziuni pe termen lung, de importanța sincronizării acestor măsuri cu demersurile existente pe plan european în acest domeniu, Consiliul Local al Municipiului Arad și-a exprimat intenția de aderare la această asociație, astfel că din anul 2003 este membru activ al acesteia.

Întrucât, conform statului asociației, aderarea se face prin intermediul unui partener care este deja membru activ, autoritățile locale din orașul Pecs-Ungaria, și-au exprimat disponibilitatea de a acorda sprijin Aradului în vederea aderării. Localitatea Pecs, oraș înfrățit cu Aradul, membru fondator al AVEC, având o experiență pozitivă în cadrul Alianței în privința valorificării patrimoniului local a împărtășit din această experiență, cu ocazia diverselor întâlniri, omologilor arădeni.

Prezența Aradului între orașele membre ale unei asemenea asociații europene este benefică pentru imaginea orașului pe plan internațional.

PATRIMONIUL ARHITECTURAL

Centrele istorice ale orașelor trebuie să fie salvate ca simboluri ale patrimoniului european cultural și istoric.

Centrele istorice europene, cu clădirile, piețele și traseul străzilor constituie o importantă legătură între trecut, prezent și viitor; ele cuprind prețioase elemente ale patrimoniului arhitectural; sunt memoria orașului și contribuie la identificarea generațiilor prezente și viitoare; au un rol considerabil în crearea unui sentiment de comunicare și solidaritate între popoarele Europei.

Capacitatea noilor proiecte de a se înscrie în zonele istorice reprezintă obiective fundamentale ale arhitecturii: aceasta privește atât orașele europene cât și cele din alte regiuni ale lumii. Protecția patrimoniului istoric trebuie să fie corelată cu o concepție deosebit de prudentă asupra noilor construcții care se inserează în centrele urbane, fără a se descuraja inovația arhitecturală.

Într-un sens deplin convergent, capitolul „**Patrimoniul arhitectural al orașului**” din Carta Urbană Europeană menționează:

„Arhitectura urbană se bazează pe un patrimoniu ale cărui elemente sunt considerate, odată cu trecerea timpului, ca necesare pentru a asigura identitatea și memoria orașului.

El formează o parte importantă de țesut urban, capital pentru identitatea unui oraș și a locuitorilor săi. El transmite generațiilor viitoare un sistem de referință cultural care constituie cadrul de istorie și de viitor comun al Europei.

Acest patrimoniu urban este adesea amenințat de uitare, dezafectare și degradări de toate felurile.

Colectivitățile locale sunt cele mai bine plasate pentru a-și asuma responsabilitatea și pentru a lua în sarcina lor protecția și întreținerea.

Structura centrelor vechi și a locurilor istorice contribuie la echilibrul social. Oferind condiții propice dezvoltării unei largi game de activități, vechile noastre cetăți au favorizat integrarea socială. Conservarea unei clădiri vechi poate ameliora caracterul unui cartier.”

De asemenea, în „**Convenția europeană a peisajului**” statele membre ale Consiliului Europei – afirmând preocuparea pentru o dezvoltare durabilă bazată pe o relație echitabilă și armonioasă între necesitățile sociale, activitățile economice și mediul precum și conștiința faptului că peisajul contribuie la formarea culturilor locale și că reprezintă o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european – subliniază că peisajele constituie o contribuție esențială la bunăstarea umană și la consolidarea identității europene, o parte importantă a calității vieții pentru oamenii care locuiesc în areale urbane și / sau rurale, în areale degradate sau în cele ce se prezintă în stare perfectă.

Constatând, de asemenea, că **peisajul** participă într-o manieră importantă la interesul general în domeniile cultural, ecologic, de mediu și social precum și faptul că reprezintă resursă favorabilă pentru activitatea economică documentul sus-menționat reprezintă, în fapt un instrument nou consacrat în mod exclusiv protecției, managementului și amenajării tuturor peisajelor europene în constituirea și structura cărora patrimoniul arhitectural reprezintă - de cele mai multe ori – un reper definitoriu.

Mai concret, definind peisajul drept „o parte de teritoriu” perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani, documentul în discuție

definește de asemenea o serie de noțiuni ce vizează asigurarea eficienței necesare activității de protejare a peisajelor precum cele de politică a peisajului, obiectiv de calitate peisajeră, management al peisajelor sau de amenajare a peisajului.

În contextul celor de față se impune menționat, de asemenea, că toate documentele europene relevă / accentuează rolul esențial jucat de către cultură în raport cu afirmarea identității specific europene, precum și cel al contribuției necesar a fi adus de către comunitățile umane și administrațiile publice locale la gestionarea adecvată a valorilor patrimoniului cultural european în general și a celui arhitectural, în particular.

În sensul celor de mai sus, la nivel comunitar, au fost adoptate o serie de inițiative speciale, distincte, precum desemnarea anual a unor **capitale culturale europene**, instituirea unei **Zile Europene a Patrimoniului** (celebrat în luna septembrie a fiecărui an) precum și a unei **Liste a Patrimoniului European** (în urma unei inițiative adoptate la sfârșitul anului 2005) ș.a.

Pe plan național, semnificative – pentru locul ocupat de protejarea patrimoniului arhitectural în cadrul problematicii culturii europene contemporane – sunt amplele intervenții – realizate pe parcursul a câtorva ani în perioada premergătoare anului curent 2007, an pentru care Sibiuul a fost desemnat, alături de Luxemburg, capitală cultural europeană – destinate punerii în valoare a patrimoniului cultural construit și amenajat sibian.

De asemenea, chiar dacă depășește referința strictă a problematicii patrimoniului arhitectural, considerăm că se impune amintit – ca expresie a considerației bătrânului continent pentru diversitatea culturală europeană și a valorii europene a unor obiective de patrimoniu cultural național autohton – că anul 2007 marchează înscrierea primelor patru obiective românești pe Lista Patrimoniului European: Ateneul Român și Palatul Cantacuzino din București, Cetatea Histria și Calea Eroilor din Târgu Jiu - operă a lui Constantin Brâncuși.

Nu mai puțin, expresie semnificativă a importanței conferite culturii în raport cu ansamblul vieții sociale europene, în baza Deciziei nr. 1983 din 18 decembrie 2006 a Parlamentului și Consiliului Europei, anul 2008 a fost desemnat „**Anul european al dialogului intercultural**”.

ZILELE EUROPENE ALE PATRIMONIULUI

Cele 49 de state care au semnat Convenția culturală europeană, printre care și România, participă în fiecare an în septembrie la Zilele Europene ale Patrimoniului, acțiune comună a Consiliului Europei cu Uniunea Europeană, care permite prezentarea bunurilor culturale inedite și deschiderea cu caracter excepțional pentru public a edificiilor istorice. Zilele oferă cadrul pentru manifestări culturale care evidențiază meșteșuguri și tradiții locale, arhitectură și obiecte de artă și au ca scop apropierea cetățenilor printr-o înțelegere reciprocă mai bună în ciuda diferențelor culturale și lingvistice.

Aradul, la prima ediție a Zilei Europene a Patrimoniului, a organizat deschiderea Cetății Aradului pentru public pentru data de 6 septembrie 2005. Organizarea vizitei cu istorici și ghizi culturali a fost asigurată de Complexul Muzeal Arad.

Ediția a II-a din data de 16 septembrie 2006 a avut ca temă arheologia. Parteneriatul în organizare asigurat de Biroul de informare al Consiliului Europei și Complexul Muzeal Arad au avut în centrul atenției deschiderea pentru public a cercetării arheologice Bazilica Romanică din sec XII – XIII din comuna Vladimirescu, județul Arad.

A treia ediție a avut tematica precizată de Ministerul Culturii și Cultelor – *Peisajul cultural – Contribuția orașelor la diversitatea culturală*, și s-a desfășurat în data de 21 septembrie 2007.

Municipiul Arad în parteneriat cu instituțiile de cultură și culte a ales în anul 2007 contribuția cultului ebraic la dezvoltarea municipiului Arad. Cu această temă, Sinagoga a fost deschisă pentru public.

Conferința Ziua Europeană a Patrimoniului Cultural European, desfășurată în sala festivă a Palatului Administrativ, a fost destinată tinerilor, ONG-urilor și cetățenilor interesați în cunoașterea și promovarea valorilor de patrimoniu local, atât de divers, din urbea noastră.

Alte evenimente culturale

➤ **Drumul Artelor**

În luna noiembrie a avut loc la Arad trecerea în revistă a realizărilor la jumătatea proiectului „Interreg IIIA – Asociația relațiilor culturale” (proiect accesat de orașul Oroshaza din Ungaria) și a viitoarelor acțiuni culturale. În cadrul acestui eveniment s-a lansat ideea unui „**drum al artelor**”, idee de o importanță deosebită pentru viața culturală a orașului Arad, motiv pentru care se dorește accesarea unui astfel de proiect și la Arad.

Între cele două orașe, Arad – Oroshaza, s-a realizat deja o infrastructură culturală.

➤ **Festivalul Internațional de Teatru Francofon AMIFRAN**

De-a lungul a 15 ani, în perioada 20 – 26 octombrie 2007 se desfășoară la Arad, *Festivalul Internațional de Teatru Francofon AMIFRAN*, având ca organizator Asociația Culturală AMIFRAN.

Festivalul s-a desfășurat pe scena mare a Teatrului „Ioan Slavici” din Arad, reunind aproximativ 300 de liceeni, profesori, oameni de teatru din România, Europa și Canada.

Printre țările participante s-au numărat: Republica Moldova, Rusia, Spania, Austria, Franța, Ungaria, Cehia, Canada, Burkina Faso, Belgia, Italia.

Și în această toamnă, festivalul organizat de Asociația Culturală AMIFRAN a încercat să recreeze prin conținut, atmosferă, participanți, organizare, o sărbătoare a tinerilor ce iubesc limba franceză sprijinit fiind de instituțiile de învățământ colaboratoare: Colegiul Economic, Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”, Școala Populară de Artă, Colegiul Național „Elena Ghiba Birta”, Colegiul Național „Moise Nicoară”, Palatul Copiilor, Grup Școlar de Industrie Alimentară, Casa Corpului Didactic.

Festivalul 2007 a fost susținut financiar de: Consiliul Local Arad, Consiliul Județean Arad, precum și de Ambasada Franței și sponsori locali.

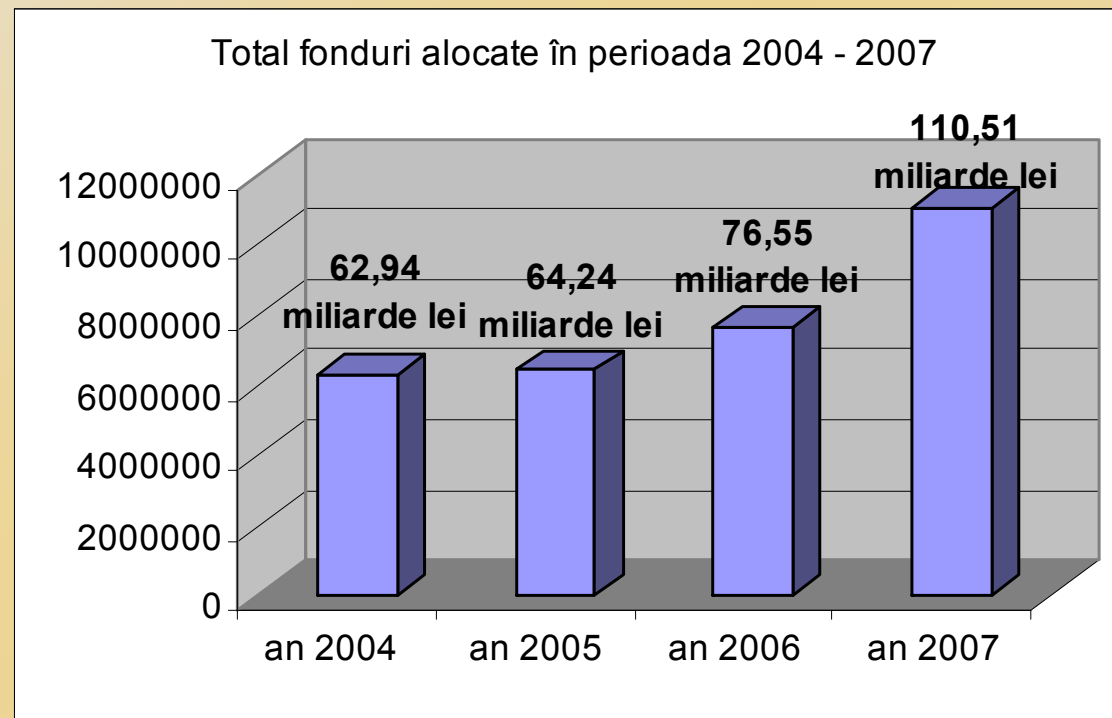
Ecourile favorabile pe care festivalul le-a avut în viața culturală a Aradului au fost subliniate de presa arădeană, care a remarcat dimensiunea artistică, didactică, educativă și europeană a acestui festival ce oferă o punte teatrală comunicării între elevii arădeni și invitații lor.

Alte manifestări teatrale:

- Festivalul de teatru în Limba engleză (anual) „Teen Play”
- „Art Studio” – spectacole ale trupei de teatru de pe lângă Casa de Cultură a Municipiului Arad
- Teatrul Veșnic Tânăr – spectacole ale trupei de teatru de pe lângă școala de Arte Arad
- Festivalul de Teatru de cameră și Underground

Investiții în instituții de cultură

Fondurile alocate de la bugetul local pentru investițiile în instituțiile de cultură în perioada 2004 – 2007

**Execuția în perioada 2000 – 2006 și bugetul pe anul 2007 a subvențiilor
acordate instituțiilor de cultură finanțate din bugetul Local**

Anul	Teatrul Clasic „Ioan Slavici” Arad	Teatrul de Marionete Arad	Filarmonica de Stat Arad	Casa de Cultură a Municipiului Arad	Total
Executat an 2000	664.339	271.164	885.269	97.090	1.917.862
Executat an 2001	1.182.545	408.808	1.412.566	221.200	3.225.119
Executat an 2002	1.152.959	465.103	1.658.300	280.750	3.557.112
Executat an 2003	1.209.790	615.271	1.909.454	391.347	4.125.862
Executat an 2004	1.870.259	726.280	2.539.046	492.508	5.628.093
Executat an 2005	1.705.180	906.300	2.551.794	656.222	5.819.496
Executat an 2006	2.263.000	878.988	2.732.000	718.068	6.592.056
Buget an 2007	2.918.000	1.271.000	3.341.000	2.381.000	9.911.000

Acțiuni culturale – artistice desfășurate în cursul anului 2007 de Primăria Municipiului Arad

- Primăvara arădeană
- 15 ani de la primele alegeri libere
- „Strângeri de mâini” și relații cu orașele înfrățite
- Activități și schimburi de experiență cu orașe partenere și prietene
- Zilele Aradului, ediția a VI-a
- Ziua Europeană a patrimoniului
- Concerte de fanfară
- Parteneriat între comisiile de cultură din Arad și din orașele înfrățite și partenere
- Parteneriat între comisiile de cultură și urbanism din Arad și Gyula
- Festivalul gastronomic internațional, ediția a II-a
- Balul de cristal
- Conferința internațională „Calamități și dezastre în spațiul românesc în secolele XVII – XXI, impact demografic și mental”
- Lira Arădeană, ediția a XX-a
- Întâlniri cu mari personalități
- Festivalul fanfarelor
- Manifestări culturale ale minorității germane
- Manifestări culturale ale minorității maghiare
- Manifestări culturale ale minorității sârbe
- Seminar internațional „Aradul și educația multiculturală”
- Festivalul arădean al muzicii vieneze
- La început de primăvară – spectacol folcloric tradițional
- Colaborare culturală Zalaegerszeg 2007
- Expoziție foto itinerantă, în aer liber, Aradul ieri și azi

Consiliul Local a finanțat de la bugetul local în anul 2007, în baza Legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, următoarele proiecte culturale:

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
1.	Fundația „Concordia”	„Aradul –mica Vienă”
2.	Grup școlar „Csiky Gergely” Arad	Festivalul de majorete și carnavalul păpușilor uriașe 2007, ediția a-II - a
3.	Grup școlar „Csiky Gergely” Arad	„Integrări, interferențe socio – culturale – profesionale pentru elevii de liceu
4.	Grup școlar „Csiky Gergely” Arad	„Tabăra multiculturală Apaczai ed. VII.
5.	Universitatea Aurel Vlaicu	Comunitate și interculturalitate – ed. a VI-a a Școlii de Vară de la Moneasa
6.	Liceul de Artă „Sabin Drăgoi”	„Crăciun fericit”
7.	Liceul de Artă „Sabin Drăgoi”	Fantasticul din mine și din afara mea
8.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„21 – Tineri artiști arădeni”
9.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„Sculptura azi – patru discursuri”
10.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„50 de ani de artă vizuală arădeană – catalog aniversar”
11.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„Schimb cultural anual între artiști plastici din Agadir (Maroc) și artiști plastici din cadrul UAP Arad
12.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„Șapte sculpturi pentru orașul meu”
13.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	George Doichiță Giotto – expoziție de pictură”

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
14.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	Lăcrimioara și Claudiu Ionescu – expoziție personală de artă”
15.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„Anca Adina sabău – expoziție de pictură, tehnică mixtă”
16.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	„Delia Brândușescu, expoziție de desene” – proiect
17.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	Cosmin Florin Moldovan
18.	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad	Dana și Adrian Stana Rață, expoziție de pictură

Proiecte de finanțare în domeniul culturale, educație – desfășurate de Primăria Municipiului Arad

Nr. crt.	Denumirea proiectului - programul	Rolul instituției în implementare	Perioada de implementare
1.	<i>Hist Urban – Revitalizarea orașelor istorice – Identitate Culturală Europeană</i>	<i>Beneficiar – proiect de finanțare nerambursabilă pe programul INTERREG III B CADSES - Plan de reabilitare a centrului istoric - Cursuri de perfecționare în domeniul conservării clădirilor istorice</i>	2006 – 2008
2.	<i>Arad – Szeged – Patrimoniul Cultural European</i>	<i>Partener de proiect PHARE CBC/Ro/Hu/Fondul de proiecte mici - Promovarea patrimoniului cultural construit de către tineri - Cunoașterea patrimoniului orașului partener - Formarea tinerilor pentru a fi ghizi culturali internaționali</i>	2007
3.	<i>Arta fără frontiere – Oroshaza, Ungaria – Arad România</i>	<i>Partener de proiect pe programul INTERREG III A - Realizarea de expoziții comune – foto și artă plastică - simpozioane tematice de artă - colaborarea tinerilor de la Școala de Artă Arad și Oroshaza în cadrul unei tabere de creație - promovarea culturală de o parte și de cealaltă a frontierei</i>	2007 – 2008

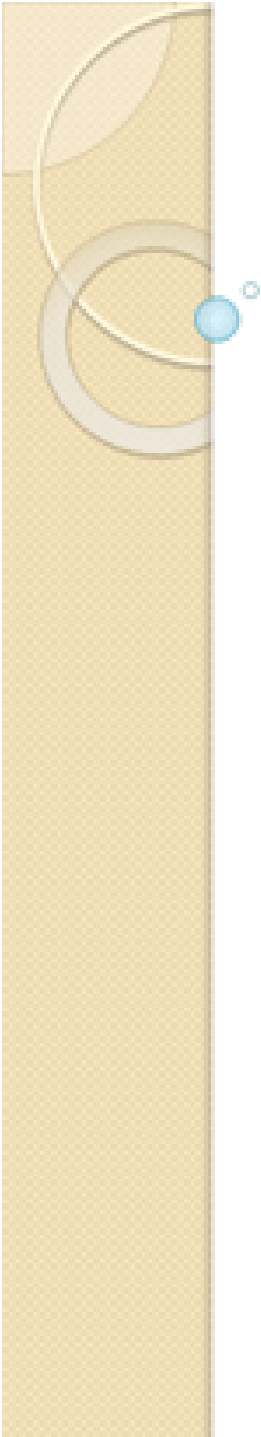
Nr. crt.	Denumirea proiectului - programul	Rolul instituției în implementare	Perioada de implementare
4.	<i>Matematica fără frontiere</i>	<i>Partener de proiect Proiect Phare CBC Ro/Hu Fondul de proiecte mici - Găsirea de partener de proiect pentru aplicant ca școală parteneră – sprijin pentru susținerea acțiunilor comune ale tinerilor - promovarea municipiului Arad prin CD-uri și pliante pentru participanți</i>	2007 – 2008
5.	<i>Proiect medical Mako - Arad</i>	<i>Partener de proiect INTERREG III A Ungaria – România - sprijinirea desfășurării acțiunilor de schimb de experiență a cadrelor medicale</i>	2007 – 2008
6.	<i>Forumul Mureșului – Tradiție, cultura și readucerea calității apei Mureșului în folosul locuitorilor</i>	<i>Partener de sprijin Proiect INTERREG III A Hu/Ro SCG – 1/356 - organizator pentru acțiuni de sensibilizare a populației față de poluare - participare la simpozioane, conferințe - sprijin pentru traducerea și mediatizarea acțiunilor pe partea română</i>	2006 - 2007

Menționăm aici și **proiectul „Arad – Szeged: Patrimoniul Cultural European”**, proiect derulat în cadrul programului Phare CBC, al cărui scop vizează promovarea valorilor culturale din cele două orașe. Protagonisti acestui proiect sunt elevii Colegiului Național „Elena Ghiba Birta” și Fundația Hansagi Ferenc din Szeged. În cadrul acestui proiect au fost elaborate o serie de materiale: broșuri, pliante, Cd-uri și un film (DVD) intitulat „Povestea a două orașe” și de asemenea, un număr de 30 de elevi au fost instruiți să prezinte vizitatorilor străini valorile orașului.

ANALIZA SWOT

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<p>Starea actuală a sectorului cultural în Arad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tradiții culturale - Diversitatea ofertei culturale - Moștenirea culturală - Manifestări culturale de nivel național - Multiculturalitatea orașului - Complex social intercultural (Fundatia Pestalozzi) - Existența unor instituții culturale de marcă: Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, Teatrul de Marionete Arad, Teatrul Maghiar, Filarmonica de Stat Arad, Biblioteca Județeană A.D. Xenopol, Complexul Muzeal - Existența unei instituții specializate pentru derularea proiectelor proprii ale C.L.M.A, în domeniul cultural – Casa de Cultură a Municipiului - 2006 – 2007- Fonduri substanțiale alocate proiectelor culturale, de învățământ - Potențialul cultural - Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Arad - Uniunea Artiștilor Plastici din România – Filiala Arad - Liceul de artă „Sabin Drăgoi”	<p>Starea actuală a sectorului cultural în Arad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsă turism cultural - Lipsă solidarității culturale - Lipsă amenajări în spații neconvenționale pentru derularea programelor culturale - Cadrul legislativ imprecis în domeniul culturii - Comunicarea, colaborarea cu instituțiile de cultură - Puține parteneriate cu societatea civilă, pe domeniul cultural - Nu există resurse pentru încurajarea tinerilor creatori, focalizarea exclusivă asupra culturii - Lipsa unor măsuri de suport pentru tinerii creatori – ateliere și spații de creație și repetiție, spații de difuzare - Lipsa interesului publicului larg pentru cultură - Audiență redusă pentru evenimentele culturale în raport cu dimensiunile orașului - Lipsa programelor de educare și dezvoltare a publicului atât din programele instituțiilor culturale, cât și din cele ale organizațiilor - Nivelul redus de relaționare dintre mediul artistic și contextul social – lipsa unor acțiuni care să demonstreze impactul social al actului cultural. - Lipsa inițiativelor de cercetare și dezvoltare în domeniile culturii care determină oferta culturală anacronică - Lipsa preocupării pentru accesibilizarea actului cultural pentru persoanele cu nevoi speciale - Dezvoltare modestă a industriilor creative – producție de film, spectacole etc.

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<ul style="list-style-type: none"> - Patrimoniu cultural important, inclusiv cel construit - Viața culturală bine conturată - Existența unei diversități culturale și științifice - Atracții cultural-turistice - Existența unor bogate tradiții folclorice, culturale - Existența puternicilor tradiții culturale și religioase se manifestă printr-un larg număr de evenimente culturale - Poziția geografică a Aradului – apropierea sa mai mare de marile centre arhitectonice din vest - Moștenirea arhitectonică excepțională; calitatea arhitectonică a imobilelor de pe axa Podgoria – Piața Avram Iancu dar și a sute de case de pe străzi adiacente. Aspectul lor din punct de vedere stilistic - Moștenirea cetății Aradului, gradul ei de păstrare. Bogăția spațiilor și traseelor interioare și exterioare conținute de incinta cetății și împrejurimile imediate	<ul style="list-style-type: none"> - Gradul de educație (scăzut) al cetățenilor Aradului în relație cu o moștenire arhitectonică excepțională - Consecințe subliniat negative asupra moștenirii arhitectonice generate de gradul scăzut de cultură și educație al <i>unora dintre noii</i> proprietari de imobile, cu valențe stilistice (intervenții cu tâmplărie de aluminiu sau plastic, aparate de aer condiționat peste ornamente exterioare, porți sau intrări denaturate stilistic, intervenții barbare ce ignoră reguli minime) - Absența unor pârgșii cu adevărat eficiente care să ducă la salvarea fațadelor caselor stil sau cu valențe stilistice ale proprietarilor cu venituri modeste - Ușurința cu care sunt amplasate în spațiul public unele monumentelipsite de valențe estetice reale - Absența până acum al recursului la consultări cu specialiști din domeniul artelor vizuale înainte de amplasarea unor monumente sau elemente majore de mobilier urban. - Preocupare insuficientă din partea Primăriei pentru proiecte realizate de către profesioniști care să vizeze înnobilarea spațiului urban cu obiecte artistice, lucrări de artă de calitate și bine integrate

Amenințări:

- Inconsecvența unei strategii culturale
- Lipsa de respect a generației tinere față de vestigiile culturale ale Aradului
- Scăderea vertiginoasă a diferitelor etnii, dispariția treptată a caracterului de multiculturalitate specific Aradului
- Lipsa resurselor pentru încurajarea tinerilor creatori – ateliere și spații de creație, repetiție, spații de difuzare, expunere, fonduri pentru producție, resurse de documentare specializate și actualizate
- Lipsa programelor de educare și dezvoltare a publicului mențin o mare distanță între public și produsul cultural, amenințarea pe termen lung fiind aceea de a pierde publicul
- Lipsa sincronizării dintre producțiile artistice locale și trendurile la nivel internațional
- Lipsa inițiativelor de cercetare și dezvoltare în domeniile culturii care determină oferta culturală
- Nerespectarea abuzivă a legislației privind protecția patrimoniului arhitectural și urbanistic care poate duce la daune uneori ireparabile
- Lipsa unui proiect pentru valorificarea inteligentă printr-o poziționare fericită dintre ponderile obiectivelor comerciale (baruri, restaurante, cafenele, puncte de divertisment etc.) și a celor culturale artistice (galerii de artă, festivaluri de muzică, tabere de sculptură, secții de etnografie și meșteșuguri tradiționale etc.) în detrimentul celor

Oportunități:

- Turismul cultural
- Utilizarea fondurilor europene pentru cultură
- Centrul multicultural
- Organizarea zilelor unor manifestări culturale demne de un oraș cu o bogată tradiție culturală
- Valorificarea potențialului de turism cultural
- Integrarea europeană și rolul pe care cultura îl are în definirea identității locale și naționale
- Multiculturalismul orașului – prezența mai multor culturi aparținând diferitelor grupuri etnice și religioase, diversitate lingvistică
- Potențialul de dezvoltare locală a industriilor creative – publicitate, editare de carte, industria muzicală, moda, arhitectura etc.
- Potențial de dezvoltare a turismului cultural
- Existența unor parteneriate internaționale – orașe înfrățite, parteneriate instituționale care pot fi fructificate pentru promovarea culturii locale în străinătate și pentru aducerea la Arad a unor evenimente artistice internaționale de calitate
- Aradul poate deveni un punct de atracție turistică ținând cont de potențialul său sub aspectul patrimoniului arhitectural
- Aradul are în acest moment o șansă unică pentru a deveni indubitabil un centru de interes turistic și cultural prin valorificarea inteligentă a disponibilităților spațiilor exterioare și interioare

Amenințări:

din urmă poate duce la ratarea șansei unice a Aradului de a-și defini clar identitatea și de a deveni un punct de atracție turistică reală pentru vizitatorul străin

- Lipsa unei strategii reale pro Arad poate duce la o monopolizare a potențialelor arădene de către interese din alte zone

Oportunități:

ale cetății. E imperios necesar ca până la eliberarea spațiilor să se elaboreze un proiect care să cuprindă pe lângă puncte de agrement, de divertisment și puncte de atracție culturală, galerie de artă, secție de etnografie, lucrări de artă monumentală, ateliere de meșteșuguri tradiționale, ateliere ale unor artiști plastici vizitabile în anumite zile de către turiști etc.

Propuneri

- Inventariere patrimoniu cultural (artă plastică, monumente, artă culinară – gastronomie)
- Evenimente culturale sezoniere
- Parc al personalităților culturale arădene
- Parteneriat educațional-cultural
- Complementaritate culturală Arad – Timișoara
- Consultarea Episcopiei la evenimentele culturale
- Programarea evenimentelor culturale ținând cont de Calendarul religios
- Parteneriat învățământ, cultură, biserică
- Stabilire valori culturale autentice
- Centrul multicultural (Clădirea Sinagogii Israelite Ortodoxe)
- Promovarea ideii de multietnicitate și multiculturalitate
- Viziune – Aradul grupat la nivel regional (Centrul multicultural)
- Organizarea la Arad a Congresului multiculturalității
- Parteneriate externe pe teme de multiculturalitate (invitarea la festivalul minorităților a unor parteneri de exterior)
- Păstrarea identității culturale (în limbă, tradiție, etc.)
- Case de cultură multifuncționale în fiecare cartier

Propuneri

- Alocarea unui buget mai mare culturii și turismului
- Promovarea Aradului ca pol cultural regional în zona transfrontalieră
- Parteneriate în proiecte europene
- Promovarea valorii culturale arădene și promovarea identității culturale europene a Aradului
- Aradul oraș de calitate
- Participare la schimburi de experiență – accesare fonduri
- Găsire soluții (modele) aplicabile și la nivelul municipiului nostru
- Pecs – capitala cultural europeană - Colaborare cu Pecs – oraș înfrățit
- Stabilirea de relații internaționale transfrontaliere – beneficiem de poziția geografică și rolul tradițional al Aradului în această regiune
- Stabilirea și a altor legături în afara țării care ar putea aduce beneficii, chiar dacă sunt la distanțe mai mari, și care pot să ne cuprindă în circulația internațională a valorilor
- Prezența Aradului în mijlocul a cât mai multe evenimente europene și găsirea unor modalități pentru a ne face cunoscuți
- Să demonstrăm că avem o tradiție și valori europene
- Aradul – poarta de vest a României, punte de legătură , inclusiv culturală spre celelalte state europene
- Realizarea unor proiecte comune cu alte municipalități – participare împreună dar cu păstrarea identității Aradului
- Includerea în cât mai multe rețele de colaborare (parteneriate) cu beneficii comune pentru toate părțile implicate
- Aradul o țintă a turismului cultural
- Biblioteci de cartier
- Transformarea Aradului dintr-un oraș tranzit într-un oraș țintă, prin care putem să ne afirmăm valorile particulare
- Afirmarea identității specificului orașului Arad
- Valorificarea a tot ceea ce poate contribui la atractivitatea orașului
- Conștiința civică a arădenilor de a-și cunoaște valorile pentru a deveni mândri și a ne putea bucura de orașul nostru
- Crearea condițiilor pentru ca Aradul să ofere în primul rând ambianță plăcută pentru cetățeni săi, urmând ca atracția să se manifeste ulterior și asupra turiștilor

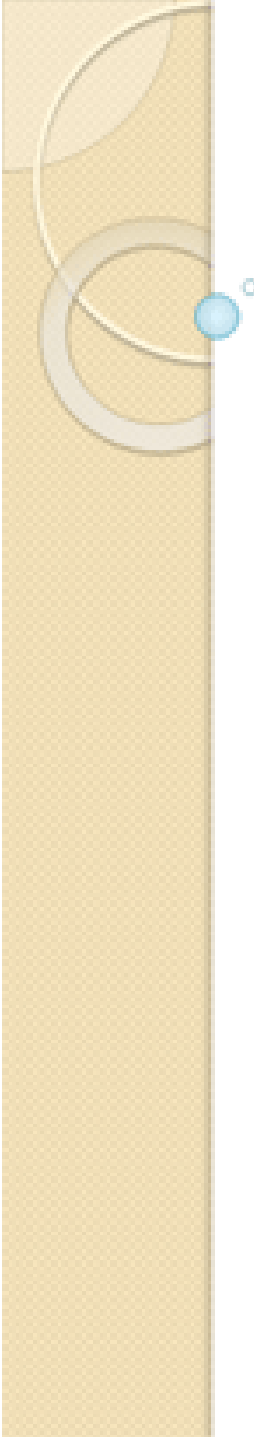
Propuneri

- Dezvoltarea simțului estetic
- Curs opțional despre Patrimoniul în universități
- Conștientizarea asupra identității tradiției și moștenirii culturale să înceapă de pe băncile școlii
- Să formăm o echipă permanentă pentru a proteja aceste valori de patrimoniu
- Să modernizăm Aradul dar să păstrăm și valorile culturale moștenite pentru a ne păstra, implicit, și identitatea
- Mobilarea, ambientarea spațiilor publice disponibile cu lucrări de artă contemporană semnate de artiști profesioniști
- Demararea unui studiu și al unui proiect pentru realizarea unui muzeu al tehnicii. Aradul are o tradiție extraordinară în acest sens. Recuperarea a tot ce se mai poate din industria textilă, de vagoane, strunguri, etc.
- Demararea unui studiu și al unui proiect pentru realizarea unei secții de etnografie care ar putea fi extrem de spectaculoasă și atrăgătoare pentru turiștii străini. Muzeul dispune la această oră de peste 6.000 de piese de etnografie, în depozite, aparținând tuturor celor 13 etnii care locuiesc în această zonă multiculturală
- Elaborarea, pregătirea unui studiu și a unui portret care să vizeze valorizarea inteligentă, eficientă și în beneficiul Aradului, a potențialului Cetății sub aspect turistic, economic și cultural
- Elaborarea unei strategii legate de salvarea (conservarea și restaurarea) patrimoniului arhitectonic, a modalităților cu adevărat eficiente de descurajare a intervențiilor care mutilează autenticitatea stilistică, ornamentica originală de pe fațadele caselor arădene de patrimoniu și nu numai, a acelor care dau farmec și parfum inconfundabil orașului

Principii în elaborarea viitoarei strategii culturale ale municipiului

Cultura aduce un surplus de valoare altor domenii de activitate ale autorităților. Politica culturală ar trebui să coordoneze, să includă și să caute să extindă acest lucru.

- Instituțiile nu sunt singurele motoare ale activității culturale. Politica trebuie să se bazeze pe contribuția creativă a individului.
- Prioritățile care determină aprecierea și avantajele, trebuie să fie în primul rând interesul public, urmat de interesul producătorilor culturali, mai apoi, interesul autorităților.
- Cultura trebuie promovată național și internațional. Programele internaționale trebuie susținute, iar organizațiile culturale ajutate să facă parte din acestea.
- Păstrarea și promovarea diverselor limbi, nu numai limba dominantă și literatura respectivă.
- Sprijinirea persoanelor individuale să-și satisfacă potențialul cultural
- Elaborarea unei politici de stimulare a creativității.
- Conferirea populației amatoare sau profesioniste a puterii de a contribui la bogăția culturală a națiunii prin participarea activă.
- Asigurarea accesului fizic și social pentru toți cetățenii la actul cultural.
- Păstrarea meșteșugurilor vechi și a celor la scară mică.
- Urmărirea atingerii de către populație a unui sentiment de securitate culturală.
- Păstrarea patrimoniului ca parte vie a societății.
- Exploatarea posibilităților de recreare a muzeelor prin spectacole sau spații sociale pentru relaționare sau servirea unei mese.
- Încercarea deschiderii muzeelor și după orele normale de lucru pentru ca mai mulți localnici să le poată vizita.
- Conștientizarea necesității de a se ține ritmul cu noua dezvoltare internațională a arhivelor, de exemplu: păstrarea e-mail-urilor în formă electronică și tipărită.
- Sprijinirea arhivelor pentru a-și pune documentele la dispoziția publicului prin intermediul noilor tehnologii.
- Păstrarea rolului educațional și social al bibliotecilor locale, care trebuie deschise la ore la care marea majoritate poate să le folosească
- Îmbunătățirea statutului artistului și scriitorului prin oferirea unui cadru fiscal flexibil și de protecție socială.

-
- Sprijinirea artiștilor și scriitorilor de orice vârstă a căror operă se preconizează a fi de înaltă calitate, dar care nu este capabilă să atragă exploatarea ei comercială.
  - Stabilirea unor sisteme de distribuție a lucrărilor artiștilor și scriitorilor care să nu fie dependente de viabilitatea comercială.
  - Să se asigure un sistem de subvenții transparent și să existe metode de recurs (întotdeauna să existe un buget pentru situații neprevăzute).
  - Să se trateze festivalurile ca o resursă majoră și o modalitate esențială de răspândire a bogățiilor culturale în toate zonele orașului.
  - Știința și cultura sunt la fel de importante pentru educație. Amândouă reprezintă tendința de cercetare și dezvoltare a societății.
  - Studiarea muzicii ajută la dezvoltarea coordonării și logicii, studiarea artelor vizuale la dezvoltarea analizei și a concentrării, studiarea artei dramatice la dezvoltarea încrederii în sine și a înțelegerii sociale, iar creația literară ușurează exprimarea și îmbunătățește articularea. Aceste beneficii, printre altele, trebuie să se reflecte în programa școlară.
  - Cultura are nevoie de participanți, profesioniști și public informat. Sistemul educativ trebuie să ajute la furnizarea tuturor acestor trei factori.
  - Prezentarea culturii în școală trebuie să fie făcută cu atenție. Este ușor să se stingă entuziasmul oamenilor printr-o abordare prea teoretică sau didactică, sau oferindu-se spectacole de mâna a doua.
  - Tuturor organizațiilor culturale care primesc bani publici trebuie să li se solicite să dețină un program educativ serios pentru persoanele de toate vârstele.
  - Plasarea artiștilor profesioniști în școli poate ajuta la conectarea școlilor la viața comunității.
  - Educația culturală poate oferi diverse oportunități oamenilor de a-și descoperi talentele pentru viitor, ea poate oferi legături importante în cadrul comunității pentru minorități.
  - Dotarea școlilor și colegiilor: bibliotecile, studiourile, scenele etc., ar trebuie, în măsura posibilităților, să fie puse la dispoziția comunității
  - Pregătirea profesorilor pentru includerea profesioniștilor în cadrul proiectelor educaționale.
  - Invitarea unor scriitori în biblioteci poate ajuta oamenii să descopere literatura.
  - Noțiunile culturale în educația superioară nu trebuie privite ca „neinteresante” sau ca o proastă pregătire pentru piața locurilor de muncă. Creativitatea și flexibilitatea gândirii încurajate de aceste noțiuni pot să constituie un atu important pentru carierele viitoare.
  - Încurajarea instituțiilor de cultură să instituie legături mai puternice cu sectorul educațional.

Probleme strategice

- Conservarea, îmbogățirea și valorificarea patrimoniului cultural
- Promovarea valorii culturii arădene și promovarea identității culturale europene a Aradului
- Transformarea Aradului dintr-un oraș de tranzit într-un oraș țintă, prin care putem să ne afirmăm valorile particulare
- Necesitatea creșterii și diversificării ofertei culturale
- Atragerea către actul cultural a unei categorii mai largi de consumatori

Obiectiv strategic:

- *Promovarea Aradului ca pol cultural regional în zona transfrontalieră*

Obiective - cultură:

- Promovarea cooperării la nivel regional, național și european
- Intensificarea și diversificarea cooperării transfrontiere, europene și internaționale în domeniul culturii
- Păstrarea identității culturale
- Conservarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și redefinirea utilizării lor.
- Prezervarea și valorizarea tradițiilor locale ca element important al vieții culturale comunitare și ca instrument al dialogului intercultural
- Continuarea programelor și a proiectelor viabile care promovează înfrățirea unor localități din regiune cu așezări similare din alte țări, ceea ce are efecte benefice pentru circulația creatorilor și a artiștilor și pentru diversificarea ofertei
- Îmbunătățirea infrastructurii culturale
- Îmbunătățirea sentimentului de apartenență, încredere și mândrie locală
- Re-înșușirea de către populație a patrimoniului
- Promovarea diversității și a multiculturalității în condițiile în care coabitarea diverselor minorități din municipiu reprezintă un factor sinergetic de generator de modele culturale unice.
- Înființarea unei Case de cultură sau Centru multicultural care să fie centru de comandă, finanțare și control a ofertei culturale

- Înființarea unei rețele naționale a centrelor culturale din România
- Dezvoltarea și diversificarea ofertei culturale în funcție de cerințele și nevoile consumatorului
- Colaborarea între administrație, instituții de cultură, universități, organizații și societăți pentru valorificarea patrimoniului
- Conservarea, îmbogățirea și valorificarea patrimoniului
- Găsirea unor modalități de atragere către actul cultural al unor categorii mai largi de consumatori
- Dezvoltarea comunitară prin valorizarea patrimoniului cultural și a semnificațiilor culturale locale
- Transformarea patrimoniului local într-un motor al dezvoltării economice, culturale și sociale – preocupare constantă pentru conservarea calității ambiantului natural și cultural, și în interesul viitoarelor generații

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008 – 2010), mediu (2010 – 2013) și lung (2013– 2020), astfel:

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Elaborarea unei strategii sectoriale pe probleme de cultură.</i>	2008	S
2.	<i>Elaborarea unei strategii legate de salvarea (conservarea și restaurarea) patrimoniului arhitectonic, a modalităților cu adevărat eficiente de descurajare a intervențiilor care mutilează autenticitatea stilistică, ornamentica originală de pe fațadele caselor arădene de patrimoniu și nu numai, a acelor care dau farmec și parfum inconfundabil orașului.</i>	2008	S
3.	<i>Crearea unui Comitet consultativ pe probleme de cultură</i>	2008	S
4.	<i>Realizarea Monumentului Marii Uniri</i>	2008-2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
5.	<i>Elaborarea unui studiu și al unui proiect pentru realizarea unui muzeu al tehnicii. Aradul are o tradiție extraordinară în acest sens. Recuperarea a tot ce se mai poate din industria textilă, de vagoane, strunguri, etc.</i>	2009	S
6.	<i>Elaborarea unui studiu și al unui proiect pentru realizarea unei secții de etnografie care ar putea fi extrem de spectaculoasă și atrăgătoare pentru turiștii străini. Muzeul dispune la această oră de peste 6.000 de piese de etnografie, în depozite, aparținând tuturor celor 13 etnii care locuiesc în această zonă multiculturală</i>	2010	S
7.	<i>Elaborarea unui studiu și a unui portret care să vizeze valorizarea inteligentă, eficientă și în beneficiul Aradului, a potențialului Cetății sub aspect turistic, economic și cultural.</i>	2010	S
8.	<i>Elaborarea unor proiecte pentru mobilarea, și ambientarea spațiilor publice disponibile cu lucrări de artă contemporană semnate de artiști profesioniști.</i>	2009	S
9.	<i>Elaborarea unor programe pentru promovarea valorilor culturale arădene.</i>	2009	S
10	<i>Elaborarea unor programe pentru promovarea identității culturale europene a Aradului.</i>	2010	S
11.	<i>Includerea în cât mai multe rețele de colaborare/ parteneriate/ proiecte cu beneficii comune pentru toate părțile implicate.</i>	2010	S
12.	<i>Participarea la schimburi de experiență – accesare fonduri.</i>	2008	S
13.	<i>Participarea la evenimente culturale europene.</i>	2009	S
14.	<i>Fructificarea parteneriatelor internaționale (orașe înfrățite, parteneriate instituționale) pentru promovarea culturii locale în străinătate și pentru aducerea la Arad a unor evenimente artistice internaționale de calitate.</i>	2011	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
15.	<i>Realizarea în cadrul parteneriatelor dintre orașele înfrățite cu municipiul nostru, de schimburi de carte, programe de traduceri, tabere de creație și programe expoziționale, turnee ale colectivelor artistice, evenimente regionale, programe de educație a adulților și de educație pentru artă a tinerilor</i>	2009	S
16.	<i>Valorificarea relațiilor internaționale transfrontaliere care ar putea aduce beneficii și care pot să ne cuprindă în circulația internațională a valorilor culturale.</i>	2009	S
17.	<i>Valorificarea statutului de membru al Alianței Orașelor Europene de Cultură în vederea promovării pe plan internațional a valorilor de patrimoniu local.</i>	2008	S
18.	<i>Programe educaționale pentru conștientizarea arădenilor de valorile culturale ale municipiului.</i>	2009	S
19.	<i>Introducerea în universitățile a cursului opțional despre Patrimoniu cultural.</i>	2009	S
20.	<i>Dezvoltarea de parteneriate educațional – culturale.</i>	2009	S
21.	<i>Înființarea unui Centru multicultural care să fie centru de comandă, finanțare și control a ofertei culturale.</i>	2011	M
22.	<i>Înființarea și dezvoltarea unui Centru de informare culturală.</i>	2011	M
23.	<i>Parteneriate externe pe teme de multiculturalitate (invitarea la Festivalul minorităților a unor parteneri din exterior)</i>	2008	S
24.	<i>Stimularea participării la cultură a tuturor grupurilor minoritare, asigurându-se astfel coeziunea, comunicarea și colaborarea în cadrul spațiului comunitar</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
25.	<i>Organizarea la Arad a Congresului multiculturalității.</i>	2011	M
26.	<i>Înființare de Case de cultură multifuncționale în fiecare cartier.</i>	2013	M
27.	<i>Înființarea unei rețele naționale a centrelor culturale din România.</i>	2009	S
28.	<i>Înființarea unui muzeu de artă contemporană</i>	2012	M
29.	<i>Dezvoltarea turismului cultural la nivelul potențialului cultural local (patrimoniul material și imaterial, tradiții etc.)</i>	2009	S
30.	<i>Organizarea unor evenimente culturale sezoniere.</i>	2009	S
31.	<i>Amenajarea unui Parc al personalităților culturale arădene.</i>	2010	S
32.	<i>Regândirea strategiei de organizare a Festivalului de teatru clasic pentru promovarea lui în Arad, în țară și în străinătate, pentru realizarea unei logistici mai eficiente, implicarea lui și în zona comercialului. Extinderea festivalului și în afara sălii teatrului în așa fel încât să devină o sărbătoare a întregului Arad.</i>	2009	S
33.	<i>Rezolvarea situației cinematografelor – este de neconceput ca un centru să nu aibă trei-patru săli moderne și atractive de cinema</i>	2010	S
34.	<i>Elaborarea unui Plan Urbanistic Zonal pentru zona protejată</i>	2008	S
35.	<i>Elaborarea unui plan detaliat pentru conservarea, îmbogățirea și valorificarea patrimoniului.</i>	2010	S
36.	<i>Elaborarea unui regulament local referitor la protecția monumentelor.</i>	2010	S
37.	<i>Înființarea unei Secții de Restaurare în cadrul Universității Aurel Vlaicu, pentru formarea de specialiști în domeniu</i>	2010	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
38.	<i>Realizarea unei relații parteneriale cu proprietarii clădirilor de patrimoniu în vederea restaurării acestora</i>	2008	S
39.	<i>Concurs de idei privitor la reconversia Cetății Arad</i>	2009	S
40.	<i>Continuarea lucrărilor de amenajare a zonei „Parcului Reconcilierii”</i>	2008	S
41.	<i>Continuarea acordării sprijinului pentru organizarea de expoziții, vernisaje, concerte și alte evenimente culturale</i>	2008	S
42.	<i>Demersuri în vederea obținerii Mărcii de Oraș Cultural de Marcă Europeană-QUALICITIES</i>	2009	S
43.	<i>Promovarea rețelelor culturale și susținerea culturii locale existente prin sprijinirea instituțiilor și organizațiilor de cultură precum și a artiștilor</i>	2008	S
44.	<i>Crearea unui brand al orașului prin cultură</i>	2009	S
45.	<i>Program de stimularea și susținere a creativității culturale în rândul tinerilor.</i>	2010	S
46.	<i>Reinventarea bibliotecilor (prin reproiectarea rolului ei ca centru de informare publică, biblioteca devine epicentrul comunității locale și deschide larg porțile accesului la cultură)</i>	2009	S
47.	<i>Elaborarea unui proiecte pentru înființarea unor biblioteci în cartierele municipiului.</i>	2009	S
48.	<i>Facilitarea accesului la actul cultural și creșterea consumului cultural în rândul tuturor categoriilor sociale.</i>	2009	S
49.	<i>Continuarea demersurilor pentru introducerea Cetății Aradului în patrimoniul UNESCO</i>	2009	S

VI.4.3 TINERETUL

Considerații generale în contextul european

Tratatul de instituire a Comunității Europene (TCE), prevede că „acțiunea Comunității urmărește să favorizeze dezvoltarea schimburilor de tineri și de formatori socio-educativi” (vezi la articolul 149, punctul 2, aliniatului 5). Textele Consiliului, în cea mai mare parte, recomandări, cu excepția programelor pentru tineri și pentru organizațiile de tineret. Instituțiile europene au hotărât să stimuleze politica de tineret prin metoda de coordonare.

O altă etapă importantă a acțiunii Uniunii Europene a fost adoptarea, în 2001, a „Cărții albe privind un nou impuls pentru tineretul european”. Această carte vizează consolidarea cooperării între Statele membre și includerea unei dimensiuni de tineret în politicile sectoriale.

În 2005 a fost adoptat Pactul european pentru tineret, în care se pune accent pe instruire, formare profesională, mobilitate, integrare profesională și socială a tinerilor europeni, sprijinind împăcarea vieții familiale cu cea profesională.

Pe lângă cadrul general de acțiune, Uniunea Europeană dispune și de mijloace specifice de sprijin pentru cooperare, prin programul „Tineret în acțiune”, pentru perioada 2007 – 2013, program care urmărește încurajarea participării la viața publică a tuturor tinerilor, inclusiv a celor defavorizați și a celor cu dizabilități și încurajarea spiritului de inițiativă, de creativitate și spiritul antreprenorial.

În perioada 15 – 16 noiembrie 2007 la Bruxelles a avut loc întâlnirea Consiliului Educație, Tineret și Cultură. Una dintre teme de discuții a fost tineretul.

În cadrul acestei întâlniri, consiliul a adoptat o serie de concluzii și o rezoluție care fac referire la activitățile de voluntariat ale tinerilor. Scopul este acela de a permite tinerilor să-și atingă potențialul și să participe activ în societate, inclusiv pe piața muncii.

Și în România s-au făcut pași importanți în fundamentarea unor politici de tineret. Astfel, după 1989, politica în domeniul tineretului a devenit un capitol în planul național de guvernare.

În anul 2000, a fost elaborat la nivel național Planul Național de Acțiune pentru Tineret, revizuit în 2003 și în 2005. Obiectivele acestuia privesc: creșterea participării tinerilor la viața societății, reducerea factorilor de risc care conduc la marginalizare și excludere socială și optimizarea cadrului instituțional.

În anul 2006 a fost elaborată Legea tinerilor care vine în sprijinul asigurării unor condiții adecvate integrării socioprofesionale a tinerilor, conform necesităților și aspirațiilor acestora (Legea nr. 350/2006). Tot în anul 2006 a fost adoptată și Legea privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Tineretului din România, for național care reprezintă principalul partener de tineret neguvernamental în raport cu autoritățile și instituțiile publice cu atribuții în domeniul politicii de tineret (Legea nr. 351/2006).

Instituții responsabile pentru implementarea politicii de tineret la nivel național sunt: Autoritatea Națională pentru Tineret (ANT), în subordinea căreia se află Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor și Agenția pentru Sprijinirea Studenților. În cadrul ANT, în subordinea direcțiilor județene de tineret, se înființează conform Legii nr. 333/2006, centre de informare și consiliere pentru tineri, pentru categoria de vârstă 14 – 35 de ani.

Direcția Județeană pentru Tineret Arad.

Activitatea direcției se concretizează în programe în domeniul tineretului, acțiuni și proiecte de tineret, relații de cooperare și colaborare cu alte instituții, informarea și consilierea tinerilor prin centrul de tineret, programe recreative și de divertisment prin centrele de vacanță.

În cursul anului 2007, Direcția Județeană pentru Tineret Arad a finanțat 7 proiecte proprii și 19 proiecte aparținând structurilor asociative de tineret, respectiv: Asociația Ofensiva Tinerilor, Asociația Millennium Center Arad, Condor Club Arad, ARDOR, OTM Arad, Asociația de Tineret Fiscut, Inițiativa Tinerilor Arad, Organizația Studenților Arădeni, Asociația Codrenii Căsoaia Arad, As. Drept Arad.

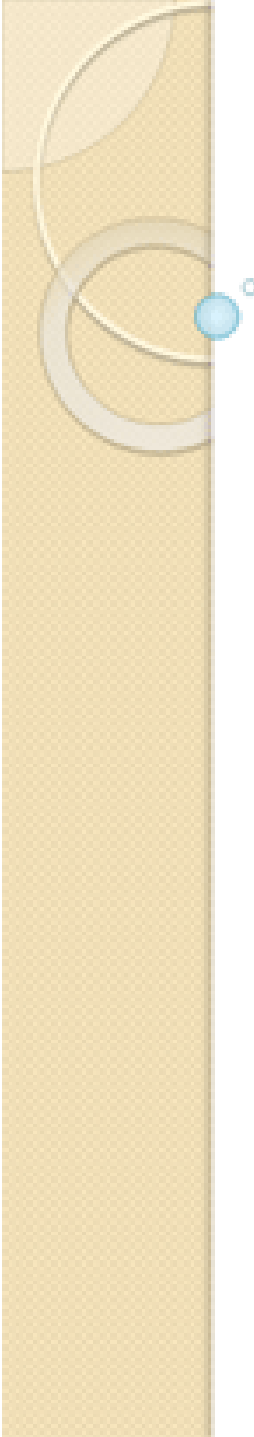
În acțiunile derulate de către Direcția Județeană pentru Tineret Arad și cele în parteneriat cu structurile asociative de tineret au fost angrenați 755 de tineri direct implicați în organizarea și derularea acestora, iar beneficiari direcți și indirecți peste 30.000 de tineri.

Printre cele mai ample acțiuni de tineret desfășurate amintim:

- Ziua Națională a Tineretului
- Noapte albă
- Ziua Europei
- Ziua Mondială Antidrog
- Europa la liceu
- Alegerile pentru Consiliul Local al Tinerilor
- Voluntariat european
- Team Building Training Course

Acțiunile derulate în anul 2007 de către Direcția Județeană pentru Tineret Arad și cele în parteneriat cu structurile asociative de tineret s-au înscris în obiectivele:

- Creșterea participării tinerilor la viața societății
- Reducerea factorilor de risc care conduc la marginalizare și excludere socială și măsurile prevăzute în Programul de Guvernare 2005-2008 , privind politica de susținere a tinerei generații, astfel:
- Participare la educație prin dezvoltarea / diversificarea acțiunilor de timp liber, vacanțe, sport, turism pentru tineri ,sprijinirea de acțiuni privind informare, consilierea și orientarea în carieră, diversificarea ofertei educaționale nonformale pentru tineret; s-au derulat un număr de 11 acțiuni pentru tineri
- Participare civică și politică prin dezvoltarea de parteneriate între structurile de/pentru tineret și administrația publică centrală și locală, sprijinirea de acțiuni specifice de voluntariat; s-au derulat un număr de 9 acțiuni pentru tineri
- Participare culturală prin facilitarea accesului la actul cultural și creșterea consumului cultural la tineri, sprijinirea și stimularea creativității culturale; s-au derulat patru acțiuni pentru tineri

-
- Reducerea factorilor de risc care conduc la marginalizare și excludere socială prin dezvoltare și diversificarea de acțiuni de prevenire și combatere a factorilor de risc în vederea reducerii numărului de tineri aflați în situații de risc; în acest sens s-au derulat două acțiuni pentru tineri.

Municipiul Arad se bucură de o participare activă a tineretului în luarea deciziilor care îi privesc la nivel local. Această participare se datorează în mare parte existenței multor asociații și organizații non-guvernamentale de tineret, precum și a Consiliului Local al Tinerilor din Arad.

Consiliul Tinerilor din Arad s-a înființat în anul 2005, în cadrul proiectului „Youth Parliament – promovarea înțelegerii reciproce și a democrației prin discuții și participarea activă la viața comunității”, proiect derulat de către Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și Retorica (ARDOR) în parteneriat cu Primăria Municipiului Arad, obiectivele acestui parteneriat fiind:

- Creșterea gradului de implicare a tinerilor în procesul decizional la nivel local și național, prin crearea Consiliului Tinerilor din Arad și sprijinirea activităților acestuia în beneficiul tuturor tinerilor din oraș, inclusiv a celor cu nevoi speciale sau provenind din medii dezavantajate din punct de vedere economic și social;
- Dezvoltarea abilităților specifice care să permită tinerilor să participe la activitățile legate de alegeri

Consiliul Tinerilor, constituit prin opțiunea liceenilor, are o legitimitate și o reprezentativitate care îl îndreptătesc să formuleze propuneri și să inițieze activități în interesul celor care l-au ales și al întregii comunități. Consilierii pot să ceară ca autoritățile locale să își definească o politică de tineret, pot contribui la elaborarea acesteia și la punerea ei în aplicare. Membrii Consiliului au posibilitatea să exprime așteptările și cerințele colegilor pe lângă autorități, și în măsura posibilităților lor, să inițieze acțiuni proprii în vederea satisfacerii acestor așteptări și cerințe.

Tinerii membri ai Consiliului Tinerilor pot identifica probleme și propune soluții privind viața copiilor, a tinerilor și a întregii comunități. Ei trebuie să se informeze în legătură cu aceste probleme, să le studieze, să identifice soluții și să elaboreze planuri de acțiune pe care, împreună cu cei care i-au ales, urmează să le realizeze.

Promovarea drepturilor copilului

Luna Pădurii

Ziua mobilității

De la constituire și până în prezent, Consiliul Tinerilor a desfășurat numeroase activități și proiecte, dintre care amintim:

2005

- Vizită la Casa Darius a Fundației RCE Speranța – 2 iunie 2005
- Strângere de donații pentru sinistrați – 26 iulie 2005 – colaborare cu Primăria Municipiului Arad
- Marș dedicat zilei internaționale antidrog – 24 iunie 2005 – colaborare cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad și Poliția Municipiului Arad
- Marș Ziua Internațională fără Mașini – 22 septembrie 2005 – „Săptămâna Mobilității” – colaborare cu Agenția de Protecție a Mediului Arad
- „Crăciunul Inimilor Deschise” – 17 decembrie 2005 – gală organizată în scopul strângerii de donații pentru secția de Pediatrie a Spitalului Municipal – colaborare cu Primăria Municipiului Arad și Consiliul Local Arad

- „Pune-te în locul meu” – Perioada 3 – 9 decembrie 2005 – activitate desfășurată în colaborare cu Asociația Handicapaților Neuromotori din România, Filiala Arad pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități
- Campanie de promovare a drepturilor copilului în școlile arădene, desfășurată în colaborare cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad
- Sesiuni de training-uri pe scriere de proiecte (Moneasa, Asociația Millenium Center Arad), dezbateri - Poiana Pinului sub egida ARDOR, participare la programul „The Young People Speak”, (7-17 august 2005 Anglia)

2006

- „Luna Pădurii”: 15 martie – 15 aprilie 2006 – activitate de ecologizare desfășurată sub egida Agenției de Protecția Mediului Arad, colaborare cu S.C. Polaris M Holding S.R.L. – punct de lucru Arad și S.C. Gospodărirea Comunală S.A.
- Prezentare drepturile copilului: 30 aprilie – 01 iunie 2006 – colaborare cu Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad
- Vizită de studiu Roșia Montană: 5-9 iulie – societatea civilă

- Marcarea Zilei Mondiale Antidrog – 26 iunie 2006 – colaborare cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad
- Marcarea Zilei Internaționale Antidrog – 13 septembrie 2006 – colaborare cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad
- Prezentarea problemei decontării transportului pentru elevii navetiști din județul Arad în cadrul ședințelor Consiliului Local și Consiliului Județean Arad
- Balul Balurilor – 8 decembrie – acțiune desfășurată la Casa de Cultură a Sindicatelor la care au participat 16 licee din județ (aproximativ 1000 tineri)
- Bal Antidrog în Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal” – 14 decembrie (aproximativ 70 participanți)
- Formarea unui Consiliu al Tinerilor în centrele de plasament din Lipova și Sântana - colaborare cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad
- Schimb de experiență cu Consiliul Local al Tinerilor din Timișoara

@Around **CONSILIUL LOCAL AL TINERILOR**

Expo Foto 2006

Data: 13– 17 Decembrie 2006
 Locatia: EXPO ARAD
 TEMA: IARNA (tinerii si iarna)

Se pot inscrie maxim 3 fotografii pe acelasi nume.
 Cei care doresc sa participe trebuie sa trimita DATELE + ACORDUL DE DIFUZARE la adresa expofoto2006@yahoo.com

- Participarea consilierului Silviu Iencs de la Liceul „Iuliu Maniu” la o întâlnire cu tineri organizată la Strasbourg, întâlnire la care au participat 8 țări
- Colaborare cu ONG-ul „Scop” pentru proiectul referitor la traficul de ființe umane
- La invitația Primăriei din Gyula – Ungaria, tinerii consilieri au participat la o întâlnire de tineret organizată în Germania
- Expoziție foto 13 – 17 decembrie, în cadrul Târgului de Crăciun organizat la Expo Arad

2007

- „O foaie reciclată – o crenguță salvată” – proiect susținut prin Asociația Millenium Center și Agenția Națională pentru Tineret. În cadrul acestui proiect s-au colectat 500 kg de hârtie și a fost derulat filmul „Un adevăr inconfortabil” (referitor la încălzirea globală) al lui Al Gore, câștigător al premiului Oscar 2007 la secțiunea film documentar, laureat în anul 2007 al premiului Nobel pentru pace.

Un interes crescut din partea tinerilor pentru participarea masivă și activă la luarea deciziilor care îi privesc direct, precum și pentru organizarea unor structuri care să le reprezinte nevoile și problemele specifice, s-a remarcat și în cadrul dezbaterii publice organizată de Primăria Municipiului Arad privind aprobarea bugetul local pe anul 2007.

„Dezbatere publică buget 2007”

Propunerile tinerilor fac referire la alocarea unui fond pentru activități cu și pentru tineret și la înființarea unui Consiliu Consultativ al Tinerilor care să fie ales de tineri, format din tineri și care să constituie partener de discuție pentru autoritățile locale pe probleme de tineret.

O implicare a tinerilor în luarea deciziilor care privesc comunitatea locală se remarcă și în efectuarea unor sondaje de opinie. Un astfel de sondaj a fost efectuat în cadrul proiectului „Spune-mi ce dorești de la strandul tău”, inițiat de echipa de tineri de la Clubul Tinerilor Liberal Democrați.

Alte asociații sau organizații non-guvernamentale de tineret cu activitate susținută la nivelul municipiului Arad::

- Asociația Millenium Center
- Asociația Pro Democrația – Filiala Arad
- Organizația Tinerilor Maghiari din Arad
- Organizația Națională Cercetașii României - Organizația Mondială a Mișcării Scout – Centrul Local Arad „Phoenix”
- AMIFRAN
- Clubul Tinerilor Liberal-Democrați din Județul Arad
- Asociația Ofensiva Tinerilor

De-a lungul a 15 ani, în perioada 20 – 26 octombrie 2007 se desfășoară la Arad, **Festivalul Internațional de Teatru Francofon AMIFRAN**, având ca organizator Asociația Culturală AMIFRAN. Festivalul s-a desfășurat pe scena mare a Teatrului „Ioan Slavici” din Arad, reunind aproximativ 300 de liceeni, profesori, oameni de teatru din România, Europa și Canada.

Festivalul încearcă să recreeze prin conținut, atmosferă, participanți și organizare, o sărbătoare a tinerilor ce iubesc limba franceză. În realizarea acestui demers, festivalul a beneficiat de susținerea instituțiilor de învățământ colaboratoare: Colegiul Economic, Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal”, Școala Populară de Artă, Colegiul Național „Elena Ghiba Birta”, Colegiul Național „Moise Nicoară”, Palatul Copiilor, Grup Școlar de Industrie Alimentară, Casa Corpului Didactic.

Ecourile favorabile pe care festivalul le-a avut în viața culturală a Aradului au fost subliniate de presa arădeană, care a remarcat dimensiunea artistică, didactică, educativă și europeană a acestui festival ce oferă o punte teatrală comunicării între elevii arădeni și invitații lor de-a lungul unei săptămâni francofone.

Un fenomen pe care societatea începe să-l conștientizeze este influența negativă a mass-media asupra tinerilor și anume programele cu tentă violentă. În acest sens, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad este

parte a proiectului internațional „Impactul consumului mass-media asupra violenței în rândul tinerilor”, a cărei teme de cercetare sunt cazurile șocante, în care adolescenții din state occidentale și-au împușcat mortal colegii sau profesorii. Prin acest proiect se dorește cercetarea influenței mass-media de divertisment asupra tinerilor. Este vorba despre: filme, jocuri pe calculator, seriale, desene animate, muzică, care au devenit din ce în ce mai violente. Violența generată de consumul de media de divertisment este în creștere și în școlile din România.

În cadrul acestui proiect sunt cercetate grupe de tineri care nu au un comportament deviant pentru a vedea dacă există o legătură între consumul de mass-media și incidentele de violență. În cadrul acestei cercetări sunt folosite date adunate de universități în care aceste probleme se studiază de 40 de ani, de exemplu Universitatea din Iowa sau Universitatea din Santa Barbara.

Metodele de cercetare se aplică și în România, iar testele se vor prelucra împreună cu experții din Statele Unite. Prin aceste teste se interviuează atât părinți cât și elevul, fiind vorba despre un autoportret al elevului și un punct de vedere al părinților sau al profesorilor.

Pe lângă Universitatea „Aurel Vlaicu” care este centrul în cadrul acestui proiect, se va colabora și cu universitățile din Iași, Cluj, București și Timișoara.

Trebuie remarcată, de asemenea inițiativa Asociației Millennium Center care, prin intermediul unui director web, oferă alternative de petrecere a timpului liber. Cei care accesează acest site www.cepotface.ro, pot să se informeze cu privire la activitățile din Arad, pot să vizualizeze imagini, să găsească adrese și informații de contact. Site-ul oferă posibilitatea înscrierii gratuite în baza de date a oricăror organizații, astfel încât numărul alternativelor de petrecere a timpului liber poate să crească.

Consiliul Local a finanțat de la bugetul local în anul 2007, în baza Legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, următoarele proiecte de tineret:

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
1.	Fundația Concordia	Film cu mesaj educativ „Cere și ți se va da”
2.	Cercul Cultural Banat-Ja	Tradiții și obiceiuri
3.	Cercul Cultural Banat-Ja	Șansele tinerilor pe piața forței de muncă
4.	Ofensiva Tinerilor	Centrul de resurse pentru educație non-formală și voluntariat domeniul tineretului
5.	Ofensiva Tinerilor	Connecting Cultures – Building Europe
6.	Asociația Millenium Center	Consiliul Local al Tinerilor Arad 2007 - 2009
7.	Asociația Millenium Center	Altfel de timp liber în Arad
8.	Asociația PAEM Arad	De la proaspăt absolvent la viitor angajat – Ghid practic pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă
9.	Asociația Culturală AMIFRAN	Participarea AMIFRAN la „Întâlnirile Teatrului Tânăr European – ed. XIX, Grenoble
10.	Asociația Culturală AMIFRAN	Festivalul Internațional de Teatru Francofon, ed. XV-a

Administrația locală, având în vedere dorința de implicare a tinerilor în viața locală și faptul că tinerii reprezintă cea mai importantă resursă pentru dezvoltarea economică, socială și culturală, își propune elaborarea unei strategii sectoriale pe partea de tineret care să coreleze politicile autorităților locale cu nevoile specifice tinerilor, urmărindu-se identificarea unor linii de interes pentru aceștia în cadrul fiecărui domeniu.

Pentru a duce la îndeplinire strategiile sectoriale, autoritățile locale își propun să optimizeze condițiile instituționale ce guvernează participarea tinerilor la luarea deciziilor și la dezbaterile care îi privesc. Principiile și diferitele forme de participare promovate se adresează tuturor tinerilor, fără nici o discriminare, în special față de minoritățile etnice, rasiale, naționale, sociale sau culturale.

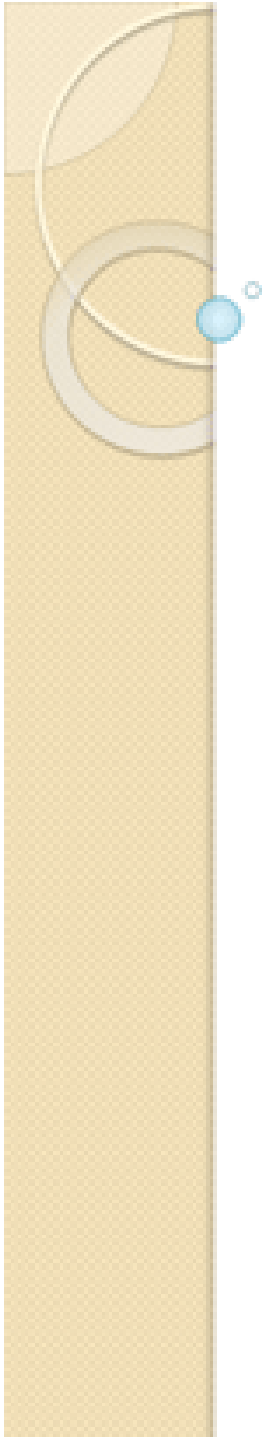
Prin această strategie se urmărește o bună utilizare a resurselor umane, materiale și financiare pentru a dinamiza și optimiza activitățile sectoarelor relevante.

Pentru stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare ale politicilor de tineret și ale nevoilor tineretului la nivel local, s-au stabilit următoarele etape:

- Analiza SWOT
- identificarea problemelor principale ale municipiului, așa cum reies din analiza swot
- elaborarea strategiei sectoriale pe partea de tineret

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediu universitar prosper care contribuie la educarea și pregătirea viitoarelor generații ▪ Existența Consiliului Local al Tinerilor ▪ Număr mare de ONG-uri de tineret active ▪ Tradiția în domeniul învățământului cu profil sanitar, teologic, obștesc (limba germană/sârbă) ▪ Mediatori școlari romi – angajați de Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, pentru școlile din cartiere locuite de populație de etnie romă ▪ Fonduri substanțiale alocate proiectelor culturale și de învățământ (2006 – 2007) ▪ Personal didactic bine pregătit din punct de vedere profesional, a cărui competență este recunoscută în comunitatea din care facem parte ▪ Existența unui număr mare de programe internaționale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scăderea numărului de elevi/studenți ▪ Lipsa unor programe alternative pentru tineri ▪ Consumul de droguri ▪ Copiii străzii ▪ Lipsa unor săli sau terenuri de sport în cartiere ▪ Cabinete școlare precare (dotare, personal) ▪ Nivel scăzut de școlarizare – etnia romă ▪ Inconvenientele navetei pentru copiii/tinerii din mediul rural ▪ Internatele școlare – lipsă investiții ▪ Învățământ particular ▪ Absenteismul școlar ▪ Locuințe pentru tineri ▪ Insuficienta implicare a cadrelor didactice (studenților) în viața urbei ▪ Instituțiile de învățământ preuniversitare nu dispun de strategii globale de comunicare ▪ Școlile, bibliotecile și spitalele se confruntă cu lipsuri în domeniul dotărilor și spațiilor

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Interesul manifestat de către elevi, părinți și unele cadre didactice față de participarea la diverse proiecte și programe ▪ Dreptul la învățământ școlar de masă ▪ Populația incluzând tineretul, care este hotărâtă să îmbunătățească situația prezentă ▪ Existența Centrului de prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadrul legislativ imprecis în domeniul învățământului, activităților recreative ▪ Necesitatea unei instituții și a unor proiecte care să îndrume tinerii spre meserii ▪ Lipsa unor proiecte pentru pregătirea tinerilor în meseriile cerute de piața muncii ▪ O mai bună colaborare a Consiliului Local al Tinerilor cu consilierii adulți ▪ Existența unor servicii insuficient dezvoltate pentru tinerii proveniți din centrele de plasament ▪ Perceperea programelor internaționale ca ofertă de turism pe banii Comunității Europene, fără să se acorde importanță impactului pe care aceste programe îl au asupra elevilor ▪ Exploatarea deficitară a resurselor de informație ▪ Relațiile sporadice cu presa ▪ Interesul scăzut al tinerilor pentru a merge la teatru, la cinematograful, pentru a vizita muzee și galerii de artă, pentru a merge la spectacole. Foarte puțini tineri obișnuiesc să practice activități artistice ▪ Lipsa asistenței în găsirea unui loc de muncă ▪ Inexistența unui sistem de oferte de muncă pentru studenți ▪ Nemulțumiri față de felul în care se desfășoară procesul de instruire: conținutul manualelor, sistemul de evaluare, metodele de predare ▪ Insuficienta amenajare a zonelor din jurul orașului pentru petrecerea timpului liber ▪ Dificultăți privind accesul tinerilor la locuințe ▪ Necorelarea pregătirii tinerilor cu cerințele pieței muncii, în special pentru absolvenții de studii superioare

OPORTUNITĂȚI

- Dezvoltarea unei strategii pentru educație și training în vederea păstrării tineretului în oraș
- Potențialul extraordinar al tinerilor care se implică în diferite evenimente, seriozitatea de care dau dovadă când își asumă responsabilități și când sunt solicitați
- Dezvoltarea învățământului la distanță
- Perceperea școlii ca instituție de învățământ de elită în comunitatea locală
- Existența unor proiecte care vizează dezvoltarea învățământului profesional și tehnic – crearea unor școli de arte și meserii pilot
- Interesul manifestat de către primărie pentru unele proiecte de dezvoltare curriculară existente, prin alocarea de fonduri din bugetul local
- Generalizarea învățământului obligatoriu de zece ani care presupune gratuitatea manualelor în clasele inferioare de liceu
- Tendința de formare continuă și dezvoltare profesională a cadrelor didactice tinere, a căror pondere crește permanent ca rezultat al pensionărilor
- Implicarea organizațiilor și instituțiilor în favorizarea informării și consultanței privind cariera
- Promovarea practicării activităților fizice sportive cu efect în ameliorarea stării de sănătate și creșterea calității vieții

AMENINȚĂRI

- Plecarea elevilor la studii în străinătate
- Barurile din apropierea unităților de învățământ, ștrandul și cazinourile – zone de risc din punct de vedere al consumului de droguri în rândul tinerilor
- Descentralizarea din sistemul de învățământ
- Programă școlară – mult prea încărcată
- Lipsa de respect a generației tinere față de vestigiile culturale ale Aradului
- Plecarea la muncă în străinătate (unde se câștigă mai bine) atât a tineretului bine pregătit cât și a muncitorilor calificați
- Ignorarea potențialului tinerilor care se implică în diferite evenimente, a seriozității de care dau dovadă când își asumă responsabilități și când sunt solicitați
- Neechivalarea studiilor superioare din România și Europa
- Starea materială precară a unor familii care creează uneori probleme psihosociale, cu repercusiuni asupra activității didactice
- Evitarea asumării unor responsabilități de către o mare parte a membrilor personalului didactic
- Folosirea computerului și a internetului în special ca mijloc de relaxare în timpul liber
- Scăderea interesului pentru practicarea sportului în raport cu creșterea interesului pentru activități statice, tabagism, alcoolism și alte aspecte negative
- Necorelarea între specializările de învățământ superior și cerințele pieței muncii
- Necorelarea între specializările oferite de învățământ superior și cerințele pieței muncii
- Facilitarea accesului la sistemul de informare privind sursele de finanțare ale Uniunii Europene, în ce privește programele de tineret

PROBLEME STRATEGICE:

- Alternative de petrecere a timpului liber pentru tineri
- Înființarea unui Centru pentru tineret (Centre de tineret în cartiere – parteneriat public privat)
- Înființarea unui centru studentesc „Casa studenților”
- Revigorarea sportului prin modernizarea bazelor sportive și de agrement existente
- Infracționalitatea în rândul tinerilor
- Consumul de droguri în special în rândul tinerilor
- Protecție socială pentru tineri proveniți din instituții de ocrotire (integrare socio – profesională)
- Slabul interes al tinerilor manifestat față de problemele civice și față de găsirea unor forme noi de participare la viața socială
- Extinderea programelor educaționale în școli
- Parteneriate universitare cu mediul economic și cu autoritățile locale
- Noi specializări universitare solicitate în zonă
- Primăria – mediator între universități și mediul economic
- Sprijinirea agenților economici care oferă servicii educaționale
- Amenajare de spații verzi pentru tineri în toate cartierele – terenuri de sport
- Educarea ecologică a tinerilor – strategie specială pentru școli
- Spații pentru circulația cu biciclete către școli
- Acordarea de locuințe ANL pentru tineri
- Acordarea de facilități (decontarea a 50% din costul abonamentului) la transportul în comun pentru profesorii debutanți
- Combaterea șomajului în rândul tinerilor, factor de marginalizare a tinerilor în societate
- Facilitarea accesului tinerilor la informații

Obiectiv strategic:

- *Promovarea cetățeniei active și stimularea potențialului creativ al tinerilor, prin încurajarea participării acestora la viața cetății, precum și îmbunătățirea calității și eficienței sistemelor de susținere a activităților de și pentru tineret*

Obiective - tineret:

- Elaborarea unei strategii sectoriale pe probleme de tineret
- Implicarea tineretului în viața comunității, prin responsabilizarea acestuia
- Înființarea unui Centru pentru tineret
- Facilitarea accesului tinerilor la informații – prin sprijinirea centrelor de informare și consiliere pentru tineret
- Încurajarea inițiativelor și creativității tinerilor pentru ca aceștia să joace un rol activ în societate
- Dobândirea unor noi cunoștințe, îndemnări și abilități care să ajute la dezvoltarea lor viitoare
- Crearea unor alternative pentru petrecerea timpului liber
- Diversificarea programelor și acțiunilor de prevenire și combatere a factorilor de risc (delicvență, infracționalitate, consum de droguri și alcool)
- Înființarea unui centru de dezintoxicare și dezalcoolizare
- Sprijinirea familiilor tinere
- Sprijinirea construirii de locuințe pentru tineri
- Combaterea șomajului în rândul tinerilor
- Încadrarea tinerilor fără adăpost în forme de sprijin asociativ în vederea sprijinirii lor în găsirea de locuri de muncă
- Creșterea atractivității municipiului pentru tineri în vederea reducerii migrației tinerilor spre alte orașe sau în afara țării.

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008 – 2010), mediu (2010 – 2013) și lung (2013 – 2020) și pe cele trei priorități astfel:

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
1.	<i>Elaborarea unei strategii sectoriale pe probleme de tineret.</i>	2009	S
2.	<i>Crearea unui Consiliu Consultativ al Tinerilor care să își desfășoare activitatea în colaborare cu Consiliul Local în ceea ce privește promovarea proiectelor privind activitățile de tineret, cultura, învățământ și sport și care să transmită nevoile tinerilor așa cum sunt percepute de aceștia, precum și sprijinirea acestora să desfășoare proiecte proprii pentru soluționarea acestor probleme.</i>	2009	S
3.	<i>Încurajarea implicării și participării tinerilor la luarea deciziilor privind comunitatea locală.</i>	2009	S
4.	<i>Înființarea unui Centru pentru Tineret (centre pentru tineret în fiecare cartier).</i>	2010	S
5.	<i>Înființarea unor puncte (instituții) pentru informarea și consilierea tinerilor privind diverse domenii (orientare și formare profesională, sănătate, etc.).</i>	2011	M
6.	<i>Înființarea unui Centru studentesc „Casa studenților”.</i>	2011	M
7.	<i>Programe de sprijinire și stimulare a creativității culturale în rândul tinerilor.</i>	2009	S
8.	<i>Facilitarea accesului la actul de cultură și creșterea consumului cultural la tineri.</i>	2009	S
9.	<i>Sprijinirea ONG pentru derularea de programe și activități dedicate tinerilor.</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
10.	<p><i>Crearea unor alternative pentru petrecerea timpului liber</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Sprijinirea activităților cultural – artistice prin programe specifice și unități specializate</i> ○ <i>Creșterea accesibilității tinerilor la activitățile sportive de sală și în aer liber – crearea unor baze sportive moderne</i> ○ <i>Organizarea de concursuri și activități informative privind istoria și tradițiile orașului, precum și altele</i> ○ <i>Realizarea unor acțiuni care să dezvolte capacitatea creativă ca și mijloc de expresie și afirmare socială</i> 	2010	S
11.	<i>Amenajare terenuri de sport în cartiere, alternativă de petrecere a timpului liber.</i>	2008	S
12.	<i>Dezvoltarea și diversificarea acțiunilor de timp liber, vacanță, sport și turism pentru tineri.</i>	2010	S
13.	<p><i>Înființarea unui centru de copii/tineret pentru reducerea vulnerabilității copiilor/tinerilor la traficul de copii, identificarea potențialelor victime și facilitarea includerii în societate a victimelor retrase din trafic</i> - oferire consiliere educațională și psihologică, educație non-formală, alfabetizare, mediere relații copil – școală, copil – familie, copil – grup de egali.</p>	2011	M
14.	<i>Dezvoltarea și diversificarea de programe/acțiuni de prevenire și combatere a factorilor de risc, în vederea reducerii numărului de tineri aflați în situații de risc: delicvenți, tineri instituționalizați și postinstituționalizați, tineri cu handicap fizic/psihic, tineri consumatori de droguri, tineri romi, etc.</i>	2009	S
15.	<i>Promovarea unor programe educaționale pentru prevenirea infracționalității în rândul tinerilor.</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
16.	<i>Intensificarea acțiunilor pentru prevenirea și combaterea traficului și a consumului de droguri.</i>	2009	S
17.	<i>Colaborare între autoritățile locale, instituțiile locale și reprezentanți ai organizațiilor de tineret pentru dezvoltarea, promovarea și punerea în practică a unor politici de informare privind consumul de alcool și droguri precum și de promovare și punere în practică a unor structuri de primire pentru tinerii lucrători sociali, pentru animatori și pentru liderii voluntari ai organizațiilor care acționează pentru prevenirea și reinserția tinerilor.</i>	2009	S
18.	<i>Înființarea unui centru de dezintoxicare și dezalcoolizare</i>	2010	S
19.	<i>Promovarea unor programe educaționale privind sănătatea</i>	2010	S
20.	<i>Facilitarea mobilității tinerilor între sistemul de învățământ și piața muncii.</i>	2009	S
21.	<i>Încurajarea dialogului instituțional prin intermediul parteneriatului public-privat.</i>	2009	S
22.	<i>Crearea unor conexiuni între instituțiile publice și instituțiile non-guvernamentale și reprezentanții societății civile pentru colaborarea în diverse proiecte.</i>	2010	S
23.	<i>Acordare sprijin financiar pentru proiectele educative vizând conștientizarea gradului de creștere a problemelor de mediu, în rândul elevilor și în cadrul asociațiilor.</i>	2009	S
24.	<i>Sprijinirea construirii de locuințe pentru tineri - sprijin acordat tinerilor pentru construirea unei locuințe proprietate personală conform Legii 15/2003 - locuințe ANL</i>	2009	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
25.	<p><i>Înființarea unui centru local pentru informare tineret pe probleme de locuințe, scopul acestuia fiind:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să ofere informații despre disponibilitățile de locuire, ținând seama de resursele și cerințele individuale - să ofere informații privitoare la legislația curentă și la drepturile și avantajele care decurg din aceasta - să ajute la găsirea de locuințe pentru tinerii care au dificultăți în viața socială sau familială 	2012	M
26.	<p><i>Program de combatere a șomajului în rândul tineretului, factor de marginalizare a tinerilor în societate</i></p>	2010	S
27.	<p><i>Dezvoltarea unor programe pentru includerea tinerilor fără adăpost în forme de sprijin asociativ în vederea sprijinirii lor în găsirea de locuri de muncă.</i></p>	2009	S

VI.4.4 SPORTUL

Puține orașe din România se pot lăuda cu o tradiție sportivă ca și cea a Aradului. Mulți campioni și sportive s-au născut în Arad, îmbogățind gloria și tezaurul sportului românesc. La Arad s-a jucat primul meci oficial de fotbal din România, în data de 15 august 1899. Acesta a fost primul meci cu public și arbitri și s-a jucat pe un teren cu măsuri regulamentare, în două reprize a câte 45 de minute. Având o tradiție de învidiat, fotbalul a devenit unul dintre cele mai cunoscute și populare sporturi în secolul al XX-lea. Cea mai iubită echipă de fotbal din Arad a fost și este UTA, înființată în perioada interbelică de un mare industriaș, baronul Francisc Neumann. Acesta a fost principalul acționar al Fabricii de Spirt și Drojdie (Indragrara de azi), al Morii și al Fabricii de Textile din Arad. Stadionul UTA a fost inaugurat la 1 septembrie 1946 și construcția lui a fost o replică a Stadionului Arsenal din Londra. Inclusiv gazonul a fost adus cu avionul direct din Anglia, în containere speciale.

De șase ori campioană a României și de două ori câștigătoare a Cupei României, UTA a atins gloria în ediția Cupei europene 1971/1972 când a eliminat vestita echipa olandeză Feyenoord Rotterdam, care era la vremea respectivă câștigătoarea ediției anterioare a Cupei Campionilor Europeni și a Cupei Intercontinentale. UTA a dat mulți campioni, printre care Helmuth Duckadam, eroul de la Sevilla, portarul echipei Steaua București. În finala Cupei campionilor europeni din 7 mai 1986 jucată împotriva FC Barcelona, Duckadam a apărut patru penalty-uri consecutive, record nedoborât de atunci conform Cărții Recordurilor.

În ultimul deceniu, baschetul, care a devenit foarte popular din anii 50, a adus orașului multe succese și trofee. Cele mai bune rezultate au fost obținute în sezonul 2000/2001 când ambele echipe ale Aradului, BC ICIM – echipa feminină și WEST PETROM – echipa masculină, au devenit campioane naționale. Aradul este acum cel mai important centru baschetbalistic din România și principalul furnizor de talente și jucători pentru echipa națională de baschet.

Cluburile sportive din Arad au obținut rezultate remarcabile în handbal, tenis, atletism, tir, înot, haltere, box și lupte. De exemplu, luptătorul Roman Codreanu a obținut medalia de bronz la Olimpiada de la Moscova din 1980, Sorin Babi (Steaua București) a devenit campion la tir și Silvia Kaposztay campioana mondială și deținătoare a recordului mondial la aceeași disciplină sportivă.

În ultimele decenii ale secolului XX, multe alte sporturi ca rugby, judo, arte marțiale, culturism și fitness s-au dezvoltat.

Având o poziție geografică favorabilă, pe malul Mureșului, Aradul a reprezentat întotdeauna un loc prielnic sporturilor pe apă. În anul 1981, Aradul a găzduit prima competiție de canotaj. Aradul a găzduit, de asemenea, campionatul de bărci cu vâsle, dominat de sportivii locali care au fondat Federația Română Academică de Bărci cu Vâsle. Valeria Racila (Sport Club UTA) a obținut cea mai înaltă distincție în acest sport în 1976, la jocurile Olimpice de la Montreal, când a devenit campioana olimpică, după ce obținuse titlul de campioană europeană în anul 1975.

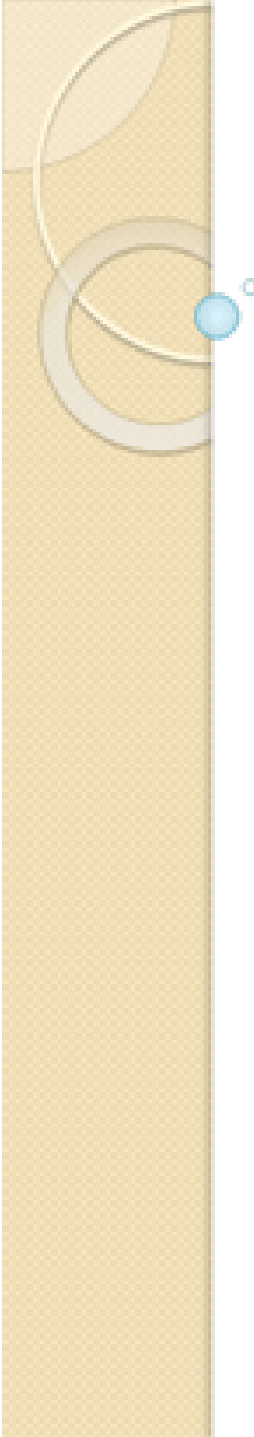
Altă ramură de succes a sportului arădean este tenisul de masă. Clubul Sportiv “Voința” a obținut peste 100 de titluri naționale, două medalii de argint la campionate mondiale, medalii de aur, argint și bronz la campionatele europene, 33 de titluri balcanice și a fost de două ori finalist la Cupa Campionilor Europeni.

Gimnastica are o bogată tradiție în Arad. Asociația de gimnastică din Arad a fost înființată în anul 1879, iar în anul 1938 Asociația Hakolah a obținut primul titlu național la gimnastica feminină pe echipe. Emilia Eberle este cea mai cunoscută gimnastică din Arad, obținând medalii mondiale și olimpice la Moscova, în 1980.

POTENȚIALUL ORGANIZATORIC ȘI DE PERFORMANȚĂ AL ACTIVITĂȚII SPORTIVE

La nivelul municipiului Arad sunt:

- 180 structuri sportive înregistrate în Registrul sportiv, din care :
  - 11 de drept public
  - 62 de drept privat
  - 1 societăți comerciale pe acțiuni
  - 9 asociații județene pe ramură de sport
  - 97 asociații sportive fără personalitate juridică
- 83 structuri afiliate la federațiile naționale de specialitate din care 73 participante în sistemul competițional național.
- 2028 de sportivi legitimați (seniori, juniori, copii) din care
  - Antrenori activi: 142, instructori sportivi : 59, arbitri : 189.
  - Maeștri ai sportului 70, maeștri emerți ai sportului 25, antrenori emerți 14.

-
- Ramuri sportive afiliate la federațiile de specialitate: aeronautic[, arte marțiale, arte marțiale de contact, aeromodelism sportiv, atletism, baschet, box, ciclism și triatlon, culturism și fitness, dans sportiv, ecvestră, fotbal, fotbal tenis, gimnastică, gimnastică ritmică, golf, haltere, handbal, hochei pe gheață, judo, kaiac-canoe, karate kyokushin, karate modern, karate șotokan, karate tradițional, lupte, modelism, motociclism, natație și pentatlon modern, oină, orientare, patinaj, polo, popice-bowling, schi biatlon, scrimă, sportul pentru persoane cu handicap, sportul pentru toți, șah, taekovodo ITF, tenis, tenis de masă, tir cu arcul, tir sportiv, volei, în total 253 de secții.
  - Principalele baze sportive aflate în administrare: Sala Sporturilor Victoria, data în folosință în anul 1978, Bazin de înot acoperit olimpic Delfinul, dat în folosință în 1984, Complexul de tenis din Subcetate, dat în folosință în 1973. Aceste baze au fost modernizate la standarde europene: s-a înlocuit pardoseala veche de la Sala Sporturilor Victoria cu pardoseala din lemn stratificat cu dublu lamburdaj, s-a înlocuit, în totalitate, tâmplăria veche cu tâmplărie aluminiu cu geam termopan și s-a remediat și înlocuit copertina acoperiș, atât la Sala sporturilor Victoria cât și la Bazinul de înot Delfinul. S-a înlocuit sistemul de iluminat, la sala și bazin, și s-au montat pompe de recirculare a apei, instalație de tratare a apei cu UV, și montarea schimbătoarelor de căldură în placi la Bazinul de înot Delfinul. De asemenea, s-au achiziționat tablouri generale electrice cu tablourile adiacente și s-au modernizat tribunele, atât la sală cât și la bazin. La Complexul de tenis Subcetate s-a realizat un teren de tenis la standarde internaționale, cu tribuna.

ORIGINI, TRADIȚII, ACTIVITĂȚI, REALIZĂRI ȘI CONTRIBUȚII PRIVIND DEZVOLTAREAȘI AFIRMAREA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI PE TERITORIUL JUDEȚULUI ARAD

- 1821 - Primele însemnări despre funcționarea în Arad, pe malul drept al Mureșului a unei băi publice în cadrul căreia ființa o Școală de învățări a înotului.
- 1826 - Se consemnează, apariția primei Asociații a crescătorilor de cai la Arad.
- 1826 - are loc darea în folosință la Arad, a primul bazin plutitor pe malul drept al Mureșului de către medicul austriac Nesebaum, situat în dreptul actualei străzi Ineului. La mai puțin de doi ani, un alt bazin de înot plutitor este construit de către militarii din Cetatea Aradului pe malul stâng al Mureșului, în aval de Podul Cetății.

-
- 1831 - Ia ființa prima Societate Civilă de Tir, al cărei președinte este baronul Bohuss din Șiria, județul Arad, cu 172 membri.
  - 1831 - baronul Orczy Lorincz pune bazele Asociației Cetățenești de Tir din Arad, pentru care donează 17 iugăre (8,5 ha) din parcul propriu de vânătoare, amplasat pe locul actualei Pădurice din Arad. Începe construcția unui pavilion aferent poligonului de tir care se finalizează în 1840. Există 14 linii de tragere, standuri pentru diverse probe, arme și vestiare, un adevărat complex, precum și o popicărie cu două piste pentru agrement și un restaurant cu saloane elegante. Dotarea poligonului, și utilitățile s-au făcut la standarde de nivel european. Această bază sportivă de excepție a făcut posibilă pregătirea și perfecționarea unor trăgători și, implicit organizarea sistematică a unor concursuri de tir.
  - 1856 - Municipality arădeană hotărăște construirea primului bazin de înot în actualul Parc Eminescu, în dreptul Asociației Sportive Voința, bazin care în anul 1893 este preluat și reamenajat de Societatea Sportivă a Vâslaşilor "Mureșul".
  - 1861 - Se constituie la Arad Cercul de gimnastică cu secție de gimnastică.
  - 1869 - Se constituie la Arad Asociația de Gimnastică Arădeană - Gimnastica
  - 1875 - Se constituie la Arad Societatea Arădeană de Patinaj.
  - 1879 - Apare la Arad Societatea de Gimnastică Arad: gimnastică, atletism, scrimă și din 1880 și o secție destinată sporturilor pe apă.
  - 1884 - Se constituie la Arad Asociația Constructorilor de Ambarcațiuni din Ținutul Aradului pentru diferite destinații printre care și întreceri, aceste ambarcațiuni fiind mai ușoare, mai “vioaie” și se utilizau cu ocazia organizării unor întreceri nautice.
  - 1884 - Se amenajează primul teren de fotbal din Arad.
  - 1890 - Se înființează la Arad Asociația Vâslaşilor Mureșul Arad, ocazie cu care are loc primul concurs oficial Arad-Zădăreni cu secție de canotaj.
  - 1890 - Apare la Arad Asociația cicliștilor din Arad cu secție de ciclism.
  - 1894 - Ia ființa la Arad Societatea Arădeană de Hipism.
  - 1897 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv de Ciclism "Meteor" cu secție de ciclism.
  - 1899 - Se constituie la Arad Clubul Athletic Arad, una dintre cele mai puternice grupări din Transilvania, cu 5 secții: fotbal, atletism, tenis, popice și scrima.
  - 1899 - La data de 15 august se desfășoară la Arad primul meci de fotbal oficial între Clubul Athletic Arădean și o echipă a Uzinei de Vagoane pe stadionul CAA.

- 1899 - Ia ființă la Arad Societatea de Fotbal cu secție de fotbal
- 1901 - Se constituie la Arad Clubul Muncitoresc de Canotaj.
- 1902 - Se constituie la Arad Școala de scrima cu secție de scrimă.
- 1902 - Se constituie în cadrul "Societății de Gimnastică din Arad" o secție de canotaj.
- 1904 - Se constituie la Arad "Clubul de Atletica grea Toldi" Arad, cu secții de lupte și box. Începând din 1921 "Vulturul", apoi "Hercules".
- 1905 - Se desfășoară la București o cursă ciclistă de 50 km, câștigată de arădeanul Zimmerman.
- 1905 - Se constituie la Arad Cercul de șah.
- 1906 - Apare la Arad "Poștașii" Asociația de sport și cântece a funcționarilor de la poștă și telegraf cu secții de fotbal și atletism.
- 1908 - Se menționează Asociația Jucătorilor de Popice din Arad
- 1909 - Se înființează la Arad Clubul vâslaşilor din Arad "Regata"
- 1910 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă Fabrica de Vagoane Arad cu secție de fotbal.
- 1911 - Ia ființa la Arad Asociația Muncitorilor pentru Educație Fizică Arad (A.M.E.F.A.) cu secție de fotbal. Din 1921 mai apar secții de lupte, turism, canotaj, atletism, ciclism, box. Din anul 1948 fuzionează cu A.S.T.R.A. Denumirea AMEFA dispăre în anul 1961, în continuare rămâne "Vagonul". În anul 1972 fuzionează cu C.F.R. Arad, apoi Rapid Arad. Pe parcursul anilor are 26 de denumiri. În perioada 1911- 2001 are 35 secții: atletism, arte marțiale, alpinism, auto, baschet, biliard, bridge, box, canotaj, ciclism, culturism, fotbal, gimnastică, haltere, handbal, hazemă, înot, judo, lupte libere, lupte greco romane, modelism, motociclism viteză, motociclism pe zgură (dirt-trak), oină, planorism, polo, popice, șah, schi, scrimă, tenis de masă, tenis, tir, turism și volei.
- 1911 - Se constituie la Arad Asociația Turiștilor din Arad, cu 350 membri cotizanți, având ca obiect de activitate excursii interne și internaționale, turism și drumeții.
- 1911 - Funcționează la Arad un patinoar artificial cu instalații de nocturnă pe terenurile de tenis din jurul cazinoului.
- 1912 - De la 1 decembrie AMEFA face parte din Federația Societăților Sportive din România.
- 1912 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Diana" - Aradul Nou cu profil: vânătoare.
- 1912 - Se constituie la Arad Clubul de scrima arădean cu secție de scrimă masculin și feminin.
- 1912 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă de Patinaj cu secție: patinaj

- 1913 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă Română "Gloria". În anul 1922 fuzionează cu C.F.R. Arad și ia parte în campionat ca Gloria - CFR. Începând din anul 1934, rămâne doar "Gloria" cu secții: fotbal, atletism, șah, înot, canotaj, polo, tenis, tenis de masă, scrimă, popice, handbal.
- 1918 - Se constituie la Arad Societatea de vânătoare "Juno", care va fuziona în anul 1931 cu societatea de vânătoare "Diana".
- 1919 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Înțelegerea" Grădiște cu secții: fotbal, ciclism, șah, popice, atletism. Ulterior fuzionează cu "Foresta".
- 1919 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Stăruința" Arad cu secții: fotbal.
- 1919 - La 8 septembrie ia ființa la Arad Federația Cluburilor de Fotbal din Banat
- 1920 – La 10 iunie ia ființă Comitetul Regional al FSSR Federația Sportivă din Banat și Crișana cu sediul în Arad. Acest comitet organizează în toamna anului 1920 Campionatul Ardealului, ediția 1920 - 1921 care este câștigat de către echipa "Chinezul" din Timișoara.
- 1920 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Olimpia" Micălaca cu secții: fotbal, atletism. (Fost "Clubul Athletic Micălaca).
- 1920 - Asociația vâslașilor Mureșul Arad se transformă în Regată.
- 1920 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Olimpia" Arad cu secții de fotbal și atletism.
- 1921 - Se constituie Asociația Sportivă "Virtutea" din Pecica, județul Arad, cu secții de tenis fotbal și atletism.
- 1921 - Se constituie Asociația Sportivă "Victoria" Arad cu secții: fotbal.
- 1921 – În luna martie se constituie la Arad Societatea Sportivă a Liceului Moise Nicoară, lucru consemnat în Registrul de procese verbale ale liceului. Sportul are astfel un caracter obligatoriu. Societatea are secție de atletism, mai apoi de gimnastică și fotbal.
- 1921 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "CFR", în cadrul Direcției Căilor Ferate Arad. În anul 1922 fuzionează cu Gloria și ia parte în campionat ca Gloria-CFR. Începând din anul 1934 poartă denumirea de Șoimii CFR iar din anul 1941 Crișana CFR. Din 1945, se numește CFR Arad cu secții: fotbal, atletism, popice, șah, lupte, box, canotaj, înot. În anul 1972 fuzionează cu "Vagonul", numindu-se apoi "Rapid".
- 1922 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Hakoah" cu secții de atletism și tenis de masă
- 1923 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Hellas" Arad cu secții: sporturi nautice, tenis, tenis de masă.

- 1924 – Au loc Jocurile Olimpice de la Paris: Participări: Ronay Francisc și Nicolae Bonciocat – fotbal, eliminați în turul I România – Olanda 0-6, și Gheorghe Lupu tenis simplu și dublu cu Roman Alexandru, eliminat în turul II.
- 1924 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Voința" Arad cu secții: fotbal, popice.
- 1924 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Fulgerul" Segă, cu secții: fotbal
- 1924 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Unirea" Pârneava Arad cu secții: fotbal, atletism, șah, tenis de masă.
- 1925 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Vulturul" Șegă cu secții: fotbal
- 1925 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Woche" Aradul Nou cu secții: fotbal, atletism, popice, ciclism.
- 1926 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Tricolor" Drăgășani cu secție: fotbal. În 1949 fuzionează cu FC Fabrica de Zahăr.
- 1926 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Găiana" din Gai cu secție de fotbal și popice.
- 1927 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Transilvania" cu secții: fotbal, atletism, ciclism, înot, șah, popice.
- 1928 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Titanus" Aradul Nou Mureșel: fotbal, atletism, gimnastică.
- 1929 - Se constituie la Arad "Automobil Club Arad "
- 1929 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Alimentația Arad" cu secție: fotbal.
- 1931 - Are loc la Arad Adunarea Generală de constituire a Federației Române a Sporturilor Nautice, cu ocazie căreia doctor Cornel Iancu, locuitor al Aradului a fost ales președinte. Federația funcționează la Arad până în anul 1937.
- 1931 - Se constituie la Arad U.S.A. (Uzina Stiasny Arad) cu secție: fotbal
- 1931 - Se constituie la Arad C.S. P.T.T. – Arad cu secție: fotbal.
- 1931 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă a Jucătorilor de Popice cu secție: popice.
- 1932 – la prima ediție a Campionatelor Balcanice de lupte de la Istanbul sportivul arădean Zoltan

Kondorosi obține medalia de argint cu echipa României și reușește să câștige pentru prima oară pentru arădeni titlul de campion balcanic la categoria grea.

- 1932 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă Fabrica de vagoane Arad "ASTRA". În 1948 fuzionează cu AMEFA cu secții: fotbal, gimnastică, atletism, lupte, scrimă, șah, popice.
- 1932 - Se constituie la Arad Societatea sportivă a funcționarilor din județul Arad cu secții: fotbal, tenis, scrimă, sporturi nautice, box, șah.
- 1932 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Lira" Drăgășani cu secție de fotbal
- 1934 - Asociația Jucătorilor de Popice se transformă în Federația Română de Popice, care în anul 1940 își va muta sediul în Arad.
- 1936 – La Jocurile Olimpice de la Berlin, participă Kondoroși Zoltan și Cicoș Francisc - lupte, Matussek Iosif - gimnastică și Petru Havaletz - atletism. Matussek ocupa locul 14 la concursul pe echipe și locul 102 la concursul individual compus. Kondoroși Zoltan este eliminat în turul 2 și Havaletz Petru în calificări. Cicoș Francisc se clasează pe locul 6 la categoria grea.
- 1936 - La CB de la Istanbul, sportivul Kondorosi Zoltan de la AMEFA, actuala ASTRA, obține o medalie de aur la individual și argint cu echipa României.
- 1939 - la Arad are loc o expoziție de fotografii, organizată de Societatea de Gimnastică din localitate.
- 1945 - 18 Aprilie se constituie la Arad Asociația Sportivă "ITA". Din anul 1950 "Flamura Roșie", din 1958 UTA cu secții: fotbal, canotaj, lupte, baschet, handbal, tir, tenis de masă, tenis, mai târziu și popice, atletism, înot, șah, box, volei, turism.
- 1946 - Se constituie Asociația Sportivă "Indagrara" Arad cu secție: fotbal.
- 1946 - Se constituie Asociația Sportivă "Teba" Arad cu secție: fotbal
- 1946 - Se constituie Asociația Sportivă. "Constructorul" Arad cu secție: fotbal, baschet, atletism, volei. În 1992 devine CONSTAR, din 1993 BC Arad, iar din 1995 BC ICIM Arad.
- 1947 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv Sindical "Patria" cu secții de fotbal și atletism
- 1947 - Se constituie la Arad Asociația polisportivă "Progresul" cu secții de fotbal, volei și tenis de masă.
- 1949 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "Universitatea" Arad cu secții: fotbal, atletism, handbal, baschet.
- 1950 – În luna martie se constituie la Arad Asociația Sportivă "Voința" Arad cu secții: popice, kaiac - canoe, canotaj academic, ciclism, motociclism, tenis de masă, gimnastică, turism iar mai târziu, modelism, volei, judo, radioamatori, navomodelism.

- 1950 - În luna septembrie ia ființa la Arad Centrul Orășenesc de Medicină Sportivă.
- 1952 – La Jocurile Olimpice de la Helsinki din Arad participă 17 sportivi la canotaj și gimnastică de la Astra, CFR și UTA. Rezultate: Stela Perin - gimnastică loc 9 pe echipe și 25 individual compus, Botez Mihai - gimnastică loc 20 pe echipe, Balogh Zoltan - gimnastică loc 20, toți de la ASTRA.
- 1955 - Sportivul Pongrac Stefan de la Clubul UTA câștiga medalia de aur de la CE de la Gand la canotaj, proba de 4 rame.
- 1956 - La Jocurile Olimpice de la Melbourne. Participă poloistul arădean Hoszpodar Zoltan cu echipa României care se clasează pe locul 8.
- 1956 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "Motorul" Arad cu secții: fotbal, box. A funcționat și sub alte denumiri "Centrul mecanic", Asociația Sportivă "Motorul", "I.M.A.I.A", "I.M.A.", "AZOMA". După 1996 are denumirea de Asociația Sportivă "Silva Lazăr Motorul"
- 1956 la CM seniori Micoroiu Ioan de la AS Voința Arad obține medalie de aur la popice 200 bile mixt.
- 1957 - Ia ființa la Arad prima secție de judo din țară, sub conducerea antrenorului Mihai Botez, în cadrul Clubului de Uzine Vagoane, actualmente ASTRA.
- 1958 - Se constituie la Arad Școala Sportivă nr. 1 Arad cu 2 secții: atletism și canotaj. În 1967 devine Clubul Sportiv Școlar Arad, în 1996 LPS-CSS, Arad iar din 2003 CSS Gloria Arad. În timp s-au adăugat baschet, caiac, hadbal, înot, gimnastică, tenis.
- 1960 - La Jocurile Olimpice de la Roma. Participă: Pongrac Ștefan canotaj, Vamos Zoltan atletism, Karecska Ștefan canotaj, Vereș Carol canotaj. Rezultate: Vamos Zoltan s-a clasat pe locul 5 în finala de 1500 m plat, ceilalți fiind eliminați în calificări.
- 1963 - Elisabeta Goloșie, plecată de la AS Sănătatea (mai apoi Foresta Arad), obține cu echipa României de volei bronzul la CE desfășurat la București.
- 1964 - La Jocurile Olimpice de la Tokyo. Participă: Elisabeta Goloșie și Popescu Coste Doina la volei, Pongratz Ștefan și Vereș Carol canotaj și Jenei Emerich, Koczka Iosif, Ion Pârcălab, Mircea Petrescu la fotbal. Rezultate: Elisabeta Goloșie și Popescu Coste Doina obțin locul IV cu echipa României, Pongratz Ștefan și Vereș Carol locul 5 la canotaj (schif 4 fc) ceilalți fiind eliminați în sferturile de finală.
- 1964 - la CE seniori sportiva Mihalca Eleonora de la AS Voința Arad obține medalia de bronz pe echipe.
- 1966 - la CE seniori sportiva Kondoroczi Nemeth Iuliana de la CS UTA obține medalia de bronz la canotaj 4+1 vasele.

- 1968 - La Jocurile Olimpice de la Mexico. Participă un singur sportiv, Papp Francisc la canotaj schif 4+1, care ocupă locul 6.
- 1968 - La CE seniori sportiva Kondoroczi Nemeth Iuliana de la CS UTA obține medalia de aur la canotaj 4+1 vâsle.
- 1968 - La CE seniori sportiva Mihalca Eleonora de la AS Voința Arad obține medalia de bronz dublu fete.
- 1969 - La CM seniori sportiva Mihalca Eleonora de la AS Voința Arad obține medalia de argint la dublu fete și argint pe echipe.
- 1969 - la CE seniori sportiva Kondoroczi Nemeth Iuliana de la CS UTA obține medalia de argint la canotaj 4+1 vâsle.
- 1969 – prin sportivul Allerhand Tămaș Ștefan se obține medalie de aur la CE pe echipe și totodată un nou record mondial, cu 2.380 pct. și o medalie de bronz cu echipa României la armă standard 3x20 focuri.
- 1969 – septembrie 24 – Înființarea claselor cu profil de atletism din cadrul Liceului Ioan Slavici
- 1970 - prin același valoros sportiv Allerhand Tămaș Ștefan, echipa României din care face parte, devine vicecampionă mondială la CM organizat în orașul Phoenix din SUA la proba de armă liberă, calibru redus, poziția culcat.
- 1970 - Se constituie la Arad Școala Sportivă nr.2 Arad. În 1973 devine Școala Sportivă Gloria, din 1977 Clubul Sportiv Școlar Gloria Arad, iar din 2003 se unește cu LPS CSS Arad sub denumirea de Club Sportiv Școlar Gloria Arad, cu secții: fotbal, haltere, judo, lupte, tenis de masă, karate
- 1970 - Se constituie la Arad Asociația Sportivă "CPL" Arad cu secții: fotbal, șah, volei, baschet.
- 1970 – La CE seniori sportivele Leszay Magdalena cu Mihalca Eleonora obțin medalie de bronz pe echipe.
- 1970 - La CE seniori sportiva Kondoroczi Nemeth Iuliana de la CS UTA obține aur la canotaj 4+1 vâsle.
- 1970 - La CE seniori sportiva Lazăr Elisabeta de la CS UTA obține aur la canotaj 4+1 vâsle.
- 1971 - La CE seniori sportiva Lazăr Elisabeta de la CS UTA obține aur la canotaj 4+1 vâsle.
- 1972 - La Jocurile Olimpice de la Munchen. Participă Papp Francisc canotaj schif 4 fc, care ocupă locul 5
- 1972 - La CE seniori sportiva Kondoroczi Nemeth Iuliana de la CS UTA obține medalia de aur la canotaj 4+1 vâsle.
- 1973 - La CE seniori sportiva Lazăr Elisabeta de la CS UTA obține argint la canotaj 4+1 vâsle.
- 1973 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv Arad cu secții tenis de masa, lupte, gimnastica, care se transformă în Clubul Sportiv Municipal Arad ocazie cu care se înființează încă secții: atletism, judo, natație, modelism, tir pistol, tir talere, arte marțiale, baseball, haltere

- 1974 - Se constituie la Arad Clubul Sportiv "ARIS" Arad, cu secții: handbal, orientare, judo, fotbal, deltaplan.
- 1974 - la CM seniori sportiva Lazăr Elisabeta de la CS UTA obține argint la canotaj 4+1 vâsle.
- 1974 - la CE seniori sportivul Codreanu Roman de la CS Vagonul (actuala ASTRA) obține bronzul la lupte greco - romane + 100 kg.
- 1974 - la CE seniori sportivele Leszay Magdalena și Mihalca Eleonora de la CS Arad obține medalia de bronz dublu fete.
- 1975 - la CM la seniori sportivul Codreanu Roman de la CS Vagonul actuala ASTRA obține bronzul la lupte greco - romane + 100 kg.
- 1975 - la CE seniori sportiva Kaposztai Silvia de la CS UTA obține argint la tir pistol.
- 1976 - J.O. Montreal. Participă: Roman Codreanu - lupte, Elisabeta Lazar, Toll Filigonia și Lambertus Walter - canotaj. Rezultate deosebite: Roman Codreanu de la CS Arad a obținut medalia de bronz la lupte greco-romane +100 kg, Elisabeta Lazăr - canotaj 4+1 vâsle de la CS UTA medalia de bronz în echipaj cu Felicia Afrasiloaie, Maria Micșa, Ioana Tudoran, și Elena Giurca. Toll Filigonia s-a clasat pe locul 4 iar canotorul Lambertus Walter s-a clasat pe locul 11.
- 1978 - la CE seniori sportivul Codreanu Roman de la CS Vagonul, (actual ASTRA) obține aur la lupte greco-romane +100 kg.
- 1978 - la CE seniori Măcean Liana de la CS Arad cu Maria Alexandru obține aur la tenis masă dublu fete și bronz pe echipe.
- 1978 - la CM seniori sportivul Codreanu Roman de la CS Vagonul, obține bronz la lupte greco-romane +100 kg.
- 1978 - la CM seniori sportiva Eberle Emilia de la CS Arad obține argint la gimnastică echipe și 3 medalii de bronz la paralele, bârna, sol.
- 1979 - la CM seniori sportiva Eberle Emilia de la CS Arad obține 2 medalii de aur la gimnastică echipe și sol și o medalie de bronz la paralele.
- 1979 - la CE seniori sportiva Eberle Emilia de la CS Arad obține 3 medalii de argint la gimnastică individual, bârna, paralele.
- 1979 - la CE seniori sportivul Codreanu Roman de la CS Vagonul, actual ASTRA obține argint la lupte greco-romane +100 kg.
- 1979 - la CB seniori sportiva Eberle Emilia de la CS Arad obține aur la gimnastică bârna și argint la individual compus.

- 1979 - Cupa Campionilor Europeni sportiva Leszay Magdalena de la CS Arad obține medalia de argint la individual tenis de masă.
- 1980 - J.O. Moscova. Participă Emilia Eberle - gimnastică, Roman Codreanu - lupte greco - romane, Mircea Ilca - tir, Ibolya Slavic Korodi - atletism, Valeria Roșca Răcilă - canotaj. Rezultate de excepție pentru Emilia Eberle CS Arad: medalie de argint pe echipe, medalie de argint paralele, locul 5 la sol, locul VI la bârnă: Valeria Roșca Răcila, CS UTA medalie de bronz la schif 2 vâsle în echipaj cu Olga Homeghi: Ibolya Slavici Korodi locul 4 la ștafeta: Roman Codreanu, CS Arad locul 5-7 ctg +100 kg; Ilca Mircea loc 11. A mai participat Ștefan Mureșan la tabăra olimpică a tineretului.
- 1980 - la CE seniori Măcean Liana de la CS Arad obține argint la tenis masă dublu fete și bronz la tenis masă echipe
- 1984 – J.O. Los Angeles. Au participat: Valeria Roșca Răcilă canotaj, Dumitru Popescu canotaj. Rezultate de excepție: Valeria Roșca Răcilă CS UTA S-1 medalie de aur; Dumitru Popescu CS UTA – Steaua schif 2+1 medalie de argint în echipaj cu Vasile Tomoioagă și Dumitru Răducanu.
- 1984 - la CE seniori Kaposztai Silvia de la CS UTA Arad obține aur tir pistol echipe și argint tir pistol individual.
- 1985 - la CM seniori sportiva Răcilă Valeria de la CS UTA medalie de argint canotaj.
- 1985 - la CM seniori sportiva Cogeanu Veronica de la CS UTA medalie de bronz canotaj.
- 1985 - la CM juniori sportiva Bota Aurica de la CS UTA medalie de aur popice.
- 1985 - la CM juniori sportiva Bradin Georgeta de la CS UTA medalie de argint canotaj.
- 1985 - la CB seniori Sandu Ion de la CS Constructorul Arad medalie de bronz la atletism
- 1985 - la CE seniori Kaposztai Silvia de la CS UTA medalie de aur la tir pistol sport.
- 1985 - la CB seniori Kovacs Ludovic de la AS Voința Arad 2 medalii de aur la ciclism 1.000 m ST.L velodrom și 4.000 m UE
- 1986 - la CM seniori canotoarea Cogeanu Veronica de la CS UTA medalie de argint
- 1988 - Ciharean Traian de la secția de haltere a CS Astra stabilește un nou record mondial la Atena , stil smuls, categoria 52 kg cu un rezultat de 118 kg.
- 1988 - J.O. Seul. Participă: Veronica Cochela Cogeanu, canotaj. Rezultate de excepție: Veronica Cogean Cochela medalie argint la S-2 vâsle în echipaj cu Elisabeta Lipă și bronz S 4 vsl
- 1988 - la CM seniori Cogeanu Veronica de la CS UTA medalie de aur la canotaj.
- 1988 - la CE juniori Mateaș Adrian de la CS Astra câștigă medalie de bronz la haltere ctg. 90 kg smuls.

- 1989
  - a. Pe plan intern: 47 titluri de campioni naționali
  - b. Pe plan internațional: 7 medalii
- 1990
  - a. Pe plan intern: 51 titluri de campioni naționali
  - b. Pe plan internațional: 19 medalii
- 1991
  - a. Pe plan intern: 38 titluri de campioni naționali
  - b. Pe plan internațional: 10 medalii.
- 1992 - J.O. Barcelona. Participă: Traian Cihărean și Daniel Țuinea haltere, Veronica Cogeanu Cochela canotaj, Gheorghe Gușet atletism, Alexandru Ciupe judo, Rezultate: Veronica Cogean Cochela CS UTA medalie de argint la S 2 vâsle în echipaj cu Elisabeta Lipă, Traian Cihărean ctg 52 kg, CS Astra, medalie de bronz, Ciupe Alexandru loc VII.
  - a. Pe plan intern: 52 titluri de campioni naționali
  - b. Pe plan internațional: 10 medalii
- 1993
  - a. Pe plan intern: 109 locuri I, II, III la CN, din care: 42 titluri de campioni naționali (12 seniori, 1 tineret, 29 juniori) locul 24 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 6 medalii
- 1994
  - a. Pe plan intern: 112 locuri I, II, III la CN, din care: 45 titluri de campioni naționali (16 tineret, 29 juniori) locul 20 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 7 medalii, locul 25 în clasamentul pe județe.
- 1995
  - a. Pe plan intern: 150 locuri I, II, III la CN, din care: 44 titluri de campioni naționali (10 seniori, 31 juniori, 3 copii) locul 23 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 6 medalii, locul 10 în clasamentul pe județe.
- 1996 - J.O. Atlanta. Participă: Alexandru Ciupe judo, Marius Cihărean, Traian Cihărean și Nicu Vlad, haltere, Otilia Bădescu tenis de masă și Cristian Leric gimnastică. Rezultate: Nicu Vlad medalie de bronz la ctg 110 kg; Traian Cihărean locul 5 la ctg. 54 kg; Cristian Leric gimnastică de la CSM Arad locul 9-11 echipe ind.compus; Marius Cihărean ctg.64 kg C.S. Astra locul 18; Iulian Raicea CSM Arad - pistol viteza, locul 11

-
- a. Pe plan intern: 141 locuri I, II, III la CN, din care: 33 titluri de campioni naționali (10 seniori, 1 tineret, 17 juniori, 5 copii) locul 22 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 13 medalii, locul 5 în clasamentul pe județe.
    - 1997
  - a. Pe plan intern: 157 locuri I, II, III la CN, din care: 49 titluri de campioni naționali (17 seniori, 30 juniori, 2 copii) locul 17 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 3 medalii, locul 20 în clasamentul pe județe.
    - 1998
  - a. Pe plan intern: 147 locuri I, II, III la CN, din care: 40 titluri de campioni naționali (19 seniori, 6 tineret, 15 juniori) locul 17 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 19 medalii, locul 7 în clasamentul pe județe.
    - 1999
  - a. Pe plan intern: 162 locuri I, II, III la CN, din care: 59 titluri de campioni naționali (25 seniori, 6 tineret, 28 juniori) locul 16 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 5 medalii, locul 8 în clasamentul pe județe.
    - 2000 JO Sydney – participă Traian Cihărean, Adrian Mateiaș, Adrian Jigău la haltere, Iulian Raicea, Otilia Bădescu, tenis de masa, Gheorghe Gușet la atletism. Rezultate: Iulian Raicea de la CSM Arad, pistol viteză, medalie de bronz, pistol aer ac, locul 35, Adrian Jigău categoria 56 kg de la CS Astra, locul 6;
  - a. Pe plan intern: 175 locuri I, II, III la CN, din care: 32 titluri de campioni naționali (19 tineret 1, 12 juniori) locul 21 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 15 medalii, locul 14 în clasamentul pe județe.
    - 2001
  - a. Pe plan intern: 198 locuri I, II, III la CN, din care: 53 titluri de campioni naționali (16 seniori, 4 tineret, 33 juniori) locul 16 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 22 medalii, locul 6 în clasamentul pe județe.
    - 2002
  - a. Pe plan intern: 247 locuri I, II, III la CN, din care: 85 titluri de campioni naționali (27 seniori, 9 tineret, 49 juniori) locul 15 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 25 medalii, locul 5 în clasamentul pe județe.

- 2003
  - a. Pe plan intern: 265 locuri I, II, III la CN, din care: 97 titluri de campioni naționali (40 seniori, 14 tineret, 43 juniori) locul 11 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 29 medalii, locul 9 în clasamentul pe județe.
- 2004 - JO Atena. Participă 9 sportivi Adrian Jigău, Florin Veliciu, Ionela Târlea, Bogdan Țăruș, Marian Oprea, Otilia Badescu, Mihaela Ștef, Adrian Zamfir Năstase. Rezultate Ionela Târlea medalie de argint atletism 400 mg si loc VI la 4x400 mg de la CSM Arad, Oprea Marian atletism triplusalt medalie de argint de la CSM Arad, Jigău Adrian haltere total 56 kg loc VI de la CS Astra Arad.
  - a. Pe plan intern: 278 locuri I, II, III la CN, din care: 106 titluri de campioni naționali (36 seniori, 9 tineret, 61 juniori) locul 12 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 26 medalii, locul 7 în clasamentul pe județe.
- 2005
  - a. Pe plan intern: 234 locuri I, II, III la CN, din care: 83 titluri de campioni naționali (34 seniori, 6 tineret, 43 juniori) locul 18 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 31 medalii, locul 10 în clasamentul pe județe.
- 2006
  - a. Pe plan intern: 233 locuri I, II, III la CN, din care: 95 titluri de campioni naționali (31 seniori, 1 tineret, 36 juniori I, 27 juniori II) locul 17 în clasamentul pe județe.
  - b. Pe plan internațional: 32 medalii, locul 15 în clasamentul pe județe.

Activitatea sportivă organizată și desfășurată în anul 2007 de către Direcția pentru Sport a Județului Arad a fost în concordanță cu Prevederile Programului de Guvernare și a Strategiei stabilite pentru perioada 2004 – 2008.

Obiectivul prioritar al acestei etape se referă la dezvoltarea și consolidarea ramurilor de sport din programul Jocurilor Olimpice, campionate mondiale sau europene la care mișcarea sportivă de performanță din cadrul județului nostru a contribuit la formarea loturilor naționale și afirmarea în competițiile internaționale oficiale prin cucerirea de medalii.

Astfel, Dodeanu Dana - tenis de masă și Mihalache Lucia – tir talere de la CSM Arad au acumulat necesarul de puncte pentru a participa la J. O. de la Beijing din anul 2008. De asemenea, șahista Foișor Sabina de la CS Contor Group Arad, deși are categoria junioare, a acumulat punctele necesare pentru a participa la Olimpiada de Șah din 2008 la categoria senioare.

S-a acționat în direcția îndeplinirii obiectivelor prevăzute în Strategia de dezvoltare a activității de educație fizică și sport prin îmbunătățirea calității pregătirii profesionale a personalului din administrația sportului, îndeosebi, a celui din organismele sportive naționale sau teritoriale din unitățile sportive de performanță.

Rezultatele din anul 2007 au fost bune, confirmând ca strategia de dezvoltare s-a dovedit viabilă. Fondul de bază al sportivilor arădeni cu rezultate internaționale merituose sunt sportivii care reprezintă disciplinele: kaidac, tenis de masa, haltere, atletism, tir, gimnastica, judo, arte marțiale, șah.

Se cuvine să menționăm două momente de referință din istoria sportului arădean, care marchează o nouă pagină în învățământul de profil:

- 23 mai 1993 - înființarea Facultății de Educație Fizică în cadrul Universității de Vest Vasile Goldiș
- Anul 2005 - înființarea Facultății de Educație Fizică în cadrul Universității de Stat Aurel Vlaicu

Rezultate internaționale oficiale în anul 2007

CAMPIONATE MONDIALE

Nr. crt	Numele si prenumele	Ramura sport	Proba	Loc	Categ.	Clubul
1	Daniel Daniel	Kaidac	Echipe K4	II	Seniori	CSS Gloria Arad
2	Melia Salomee	Șah	Individual	III	Juniori	CS Contor Goup Arad
3	Liotescu Ana Maria	Arte marțiale	Kata	I	Juniori	CS Washi-Do-Ma Arad
4	Liotescu Ana Maria	Arte marțiale	Embu	I	Juniori	CS Washi-Do-Ma Arad
5	Liotescu Ana Maria	Arte marțiale	Kumite	III	Juniori	CS Washi-Do-Ma Arad
6	Floroiu Anca	Arte marțiale	Kumite	III	Juniori	CS Washi-Do-Ma Arad
7	Padurean Octavian	Arte marțiale	Embu	I	juniori	CS Washi-Do-Ma Arad
8	Gutesa Aneta	Arte marțiale	Kumite ind	I	Juniori	CS Banzai Arad
9	Vitelaru Denis	Arte marțiale	Kumite ind	II	Juniori	CS Banzai Arad
10	Duma Jessica	Arte marțiale	Kata ind.	III	Juniori	CS Banzai Arad
11	Dodean Daniela	Tenis masa	Individual	IX	Seniori	CSM Arad

CUPA MONDIALĂ

Nr.crt	Numele si prenumele	Ramura sport	Proba	Loc	Categ.	Clubul
1	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic echipa	I	Seniori	CSM Arad
2	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic individual	V	Seniori	CSM Arad

CUPA EUROPEI

Nr.crt	Numele si prenumele	Ramura de sport	Proba	Loc	Categ.	Clubul
1	Pavel Stefan	Atletism	4 x 400 m	II	Seniori	CSM Arad

CAMPIONATE EUROPENE

Nr. crt	Numele si prenumele	Ramura de sport	Proba	Loc	Categ.	Clubul
1	Foisor Sabina	Șah	Echipe	I	Juniori	CS Contor Goup Arad
2	Foisor Sabina	Șah	Proba Practic ind	III	Juniori	CS Contor Goup Arad
3	Timis Florin	Judo	60 kg	III	Cadeti	CSS Gloria
4	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic echipa	III	Seniori	CSM Arad
5	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic echipa	V	Seniori	CSM Arad
6	Dodean Daniela	Tennis masa	Individual	V	Seniori	CSM Arad
7	Lazea Resus	Judo	Individual	V	Cadeti	CSS Gloria
8	Duma Jessica	Arte marțiale	Kata ind.	I	Copii I	CS Banzai Arad
9	Tincau Cosmin	Arte marțiale	Kumite ind.	III	Juniori	CS Banzai Arad
10	Chirila Silviu	Arte marțiale	Kumite echipe	III	Seniori	CS Banzai Arad

CAMPIONATE BALCANICE

Nr. crt	Numele si prenumele	Ramura sport	Proba	Loc	Categ.	Clubul
1	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic echipa	I	Seniori	CSM Arad
2	Pavel Stefan	Atletism	4 x 400 m	II	Tineret	CSM Arad
3	Popa Bogdan	Gimnastica	Aerobic trio	III	Seniori	CSM Arad
4	Gherman Ctin	Atletism	Suliță	III	Cadeți	CSM Arad
5	Francu Adrian	Haltere	Smuls	III	Juniori	CSM-CSS Gloria
6	Francu Adrian	Haltere	Aruncat	III	Juniori	CSM-CSS Gloria
7	Francu Adrian	Haltere	Total	III	Juniori	CSM-CSS Gloria
8	Boldura Rares	Haltere	Smuls	III	Tineret	CSS Gloria
9	Lazea Amado	Judo	Judo ctg. 50 kg	I	Cadeți	CSS Gloria
10	Lazea Remus	Judo	Judo ctg. 55 kg	II	Cadeți	CSS Gloria
11	Timis Florin	Judo	Judo ctg. 60 kg	III	Cadeți	CSS Gloria
12	Pavel Stefan	Atletism	400 m	IV	Tineret	CSM Arad

În 2007 Primăria Municipiului Arad a organizat pentru prima dată **„Gala Sportului Arădean”**, un eveniment care urmează să fie permanentizat și care este o premieră pentru sportul arădean. În cadrul acestei gale au fost premiate rezultatele deosebite ale tinerilor sportivi, excelența în sport și nu în ultimul rând antrenorii sportivilor care și-au dedicat o mare parte din viață sportului și descoperirii de talente. Tot în cadrul acestui eveniment a fost acordată bursa „Eugen Roman” celui mai de perspectivă junior al Aradului într-un sport olimpic.

De menționat sunt și rezultatele obținute de echipa de baschet a Clubului Sportiv Temerarii Arad, la concursurile sportive pentru utilizatorii de fotolii rulante în anul 2007 obținând titlul de campioni naționali.

Acțiuni sportive desfășurate în cursul anului 2007 de Primăria Municipiului Arad Trofeul „Ilie Năstase”

- Stimularea mișcării sportive în școlile din municipiul Arad – „Minte sănătoasă în corp sănătos”
- Olimpiada Națională a sportului școlar
- Cupa primăverii – ICIM, ediția a II-a
- Turneul internațional de fotbal pentru copii
- Cupa Aradului la înot - copii

Consiliul Local a finanțat de la bugetul local în anul 2007, în baza Legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, următoarele proiecte sportive.

Promovarea sportului de performanță

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
1.	Club sportiv Astra Arad	Super liga Națională de Polo Cupa Națională ed. 2007 Cupa României 2007
2.	Club Sportiv Baschet Arad	Campionatul Național Divizia A Cupa României
4.	Club Sportiv Școlar Gloria atletism	Competiții interne-juniori cat III
5.	Club Sportiv Gloria Arad - lupte	Turneul internațional „Cupa Aradului”
6.	Club Sportiv Gloria Arad - judo	Competiții interne conform calendarului Federației Române de Judo
7.	Club Sportiv Șah Club Vados	Turneul Internațional de Șah pt, normă de MI
8.	Club Sportiv Blue Sky Arad	Cupa „Blue Sky”
9.	Grup școlar „Csiky Gergely” Arad	„Cupa Csky” – turneul internațional de baschet, ediția a V-a

Sesiunea a II-a „Sportul de performanță”

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
1.	Asociația Sportivă Baschet Club Arad	Participare în Euro Cup Women 2008
2.	Asociația Sportivă Urania	Participare Competiții interne

Sportul pentru toți

Nr. crt.	Structura juridică	Proiectul propus
1.	Asociația Sportivă Activ Club Arad	„O minte sănătoasă într-un corp sănătos”
2.	Asociația Județeană „Sportul pentru toți” Arad	„Înotul pentru toți copiii”
3.	Club Sportiv Șah Club Vados Arad	„Cupa Vados – open internațional de șah rapid
4.	Fundația „Ideea” Arad	„Amicii voleiului, împreună” (AVI)

INVESTIȚII BAZE SPORTIVE ȘI AGREMENT

2005

Nr. crt.	Obiectiv investiție	Valoare investiție
1.	Studiu de Fezabilitate Vestiare, împrejmuire și amenajare teren Șega (elaborarea documentației tehnico – economice)	28.560 lei
2.	Modernizare Stadion Motorul în vederea omologării (demolare clădire veche vestiare jucători)	47.690 lei
3.	Reparații curente Stadion UTA (reparații sediu administrativ, grupuri sanitare stadion, spălătorie-uscătorie)	218.000 lei
TOTAL		294.250 lei

Stadionul „Motorul”

2006

Nr. crt.	Obiectiv investiție	Valoare investiție
1.	Modernizare Stadion Motorul în vederea omologării (continuare lucrări de construire Pavilion administrativ sportiv, amenajări exterioare, reabilitare gard, racord utilități, amenajări puț forat)	557.330 lei
2.	Reparații și investiții Stadion UTA – Complex Sportiv Stadion UTA (reparații curente tribuna A, Tribuna B și peluze, vestiare oaspeți și gazde, amenajare suplimentară teren de antrenament pentru fotbal – teren ICRTI, dotare și montare 5.500 scaune, stație de amplificare, tunel protecție, cabine mass-media, reabilitare instalație hidrant –PSI, achiziționare și montare sistem de siguranță paratrăsnet)	2.330.000 lei
3.	SF Racord branșament utilități Sala de sport școlară Dimitrie Țichindeal (elaborarea documentației tehnico-economice)	5.576 lei
4.	Vestiare modulare – teren sport ICRTI (dotare și montare vestiare modulare)	196.500 lei

5.	Racord utilități Sala de sport școlară Dimitrie Țichindeal (bransament apă, racord canal menajer și pluvial, alimentare energie electrică, racord gaze naturale)	200.450 lei
6.	Amenajare teren de fotbal pentru antrenament – teren Șega (săpătură și turnare beton armat fundații vestiare)	163.385 lei
TOTAL		3.453.241 lei

De menționat că în anul 2006 s-au realizat în premieră 15 terenuri de sport (handbal, baschet, volei) la unitățile de învățământ în valoare de 1.050.000 lei.

Stadion „Șega”

Stadionul „ICRTI”

2007

Nr. crt.	Obiectiv investiție	Valoare investiție
1.	Amenajare teren de fotbal pentru antrenament – teren Șega (continuarea lucrării construire vestiare-montarea structurii din metal, montarea panourilor onadatherm și compartimentarea în interior, dotarea și montarea instalațiilor, racordul utilităților la vestiare, reamenajarea terenului de fotbal cu iarbă sintetică, amenajări interioare și exterioare incinta reabilitare împrejmuire teren)	1.446.000 lei
2.	Montat scaune la Stadion UTA (montarea a 3.000 buc. scaune la peluze)	180.000 lei
3.	SF Vestiare modulare, împrejmuire teren și racord utilități – teren Sânicolaul Mic (elaborarea documentației tehnico-economice)	30.000 lei
4.	SF Racord utilități vestiare modulare – teren ICRTI (elaborarea documentației tehnico-economice)	15.000 lei
5.	Împrejmuire teren sport Stadion Motorul (realizarea gardului de împrejmuire a incintei terenului de antrenament și a gardului de protecție din spatele porților de fotbal)	55.000 lei
6.	Tabelă de marcaj electronică Stadion UTA (achiziționarea și montarea unei table de marcaj electronice)	600.000 lei
7.	Racord utilități-canal menajer vestiare modulare –teren ICRTI (realizarea racordului de utilități-canal menajer prin subtraversare linii CF la colectorul unitar al municipiului)	95.000 lei
8.	SF Amenajare teren, împrejmuire și construire vestiare – teren Sânicolaul Mic (elaborarea documentației tehnico-economice)	30.000 lei

2007

Nr. crt.	Obiectiv investiție	Valoare investiție
9.	Întreținere suprafețe teren de fotbal (pregătirea suprafețelor de joc și însămânțarea cu iarbă la terenurile de fotbal pentru antrenament)	200.000 lei
10.	SF Mărirea capacității peluzelor la Stadionul UTA (elaborarea documentației tehnico-economice)	80.000 lei
11.	Amenajare teren, împrejmuire și construire vestiare – teren Sânicolaul Mic (construire vestiare)	300.000 lei
TOTAL		3.031.000 lei

Stadionul „UTA”

Investiții baze de agrement

Ștrand „Neptun”

Patinoar

Investiții locuri de agrement

Terenuri de baschet

Pădurea Ceala

Mese de tenis

Total mese de tenis: 150 buc.

Total valoare mese de tenis: 1.040.449,70 RON (TVA inclus)

Localizare: 9 buc. Aurel Vlaicu

5 buc. Micălaca

4 buc. Alfa

3 buc. Centru

iar diferența până la 150, urmează să fie montate în cursul anului 2008 în toate cartierele municipiului.

Terenuri de sport

Total terenuri de sport: 20 buc. Multifuncționale
+ 5 nisip

Total valoare terenuri de sport: 492.785,95 RON
(TVA inclus)

Săli de sport

- Sc.gen. 18 A. Iancu	- 1.412.883
- Sc.gen. 12	- 1.427.353
- Lic. Artă S.Drăgoi	- 1.290.055
- Lic.Ped. D. Țichindeal	- 3.100.000
-	Total - 7.230.291 lei

*- Investiții guvernamentale promovate prin
Compania Națională de Investiții "CNI"
- Utilitățile asigurate de municipiul Arad*

CLUBURI SPORTIVE DIN MUNICIPIUL ARAD

- Clubul Sportiv Municipal Arad
- Clubul Sportiv Școlar Gloria Arad
- Asociația Județeană de Fotbal Arad
- Asociația Județeană de Baschet Arad
- Asociația Județeană Sportul pentru Toți Arad
- Asociația Județeană de handbal Arad
- Asociația Județeană de Șah Arad
- Asociația județeană de Box Arad
- Asociația Județeană de Tenis de masă Arad
- Asociația Județeană de Ateletism Arad
- Clubul Sportiv Baschet Club ICIM Arad
- Baschet Club West Petrom Arad
- Clubul Sportiv Astra Arad
- Clubul Sportiv Cim Vest Petrolul Arad
- Asociația Sportivă Handbal Club Safilar Arad
- Asociația Sportivă Clubul Las Vegas Racing Arad
- Clubul Sportiv UTA Arad
- Fotbal Club UTA Arad
- Tensho Club Sportiv Arad
- Clubul Sportiv Budokai Arad
- Clubul Sportiv Banzai Karate Club Arad
- Clubul Sportiv Athletic Club Universitatea Arad
- Asociația Club Sportiv Fotbal Club Inter Arad
- Clubul Sportiv Sabina Arad
- Clubul Sportiv Universitar Aurel Vlaicu Arad
- Clubul Sportiv West Petrom Arad
- Clubul Sportiv Contor Zenner Arad
- Asociația Club Sportiv Silva Lazăr Motorul Arad
- Fotbal Club Romtelecom Arad

-
- Fotbal Club Romtelecom Arad
  - Asociația Sportivă Club Shihawa – Do Arad
  - Clubul Sportiv Urania Arad
  - Clubul Sportiv Box Club Arad
  - Clubul Sportiv Atletico Arad
  - Asociația „Clubul Sportiv Kick – Box Resi” Arad
  - Clubul Sportiv „Bombers” Arad
  - Clubul Sportiv Futsal Club Arad
  - Clubul Sportiv Takeda Arad
  - Clubul Sportiv Intersport Arad
  - Aeroclubul „Charlie Bravo” Arad
  - Asociația Fotbal Club Municipal UTA Arad

BAZE SPORTIVE DIN MUNICIPIUL ARAD

- Stadion Gloria
- Stadion UTA
- Stadion fotbal Grădiște
- Stadion fotbal C.P.L.
- Stadionul Motorul
- Stadion sport – Școala sportivă Gloria
- Stadion fotbal (II) Bujac
- Stadion sport FZ
- Stadion fotbal Sânicolaul Mic
- Bază sportivă Constructorul
- Baza Hellas
- Bazin înot Pădurice
- Baza sportivă Voința
- Terenuri tenis

ACTIVITĂȚI SPORTIVE

Nr. crt	Denumirea	Activitățile sportive
1.	Ștrandul Neptun	Înot, tenis, volei, skateboard
2.	Ștrandul Băile Termale Gai ale CARP Arad	Bază de tratament și agrement
3.	Sala Polivalentă	Baschet, handbal, tenis de masă, minifotbal
4.	Bazinul de înot acoperit „Delfinul”	Înot, aerobic, culturism, saună, fitness
5.	Baza Sportivă „Constructorul”	Tenis de câmp, handbal, fotbal
6.	Baza Sportivă „ Club Sportiv UTA”	Tenis de câmp și canotaj
7.	Clubul Sportiv Municipal	Aerobic
8.	GPLD GYM Activ club	Fitness
9.	Activ club	Înot, fitness, sauna, fotbal, tenis, aerobic, masaj
10.	Sala de sport „Decebal”	Baschet, handbal, tenis de sală
11.	Patinoar	Patinaj, skateboard, role
12.	Poligonul de tir “SORIN BABII”	Tir
13.	Sala de sport U.A.V.	Învățământ universitar și preuniversitar

ANALIZA S.W.O.T.

Puncte Tari:	Puncte Slabe:
<ul style="list-style-type: none"> - Existența unei tradiții în sport - Existența celor două Facultăți de Educație Fizică și Sport a Universității Aurel Vlaicu și Universității de Vest Vasile Goldiș - Existența Liceului cu Program Sportiv Arad - Existența unor structuri specifice: asociații județene de specialitate, structuri afiliate la federațiile naționale de specialitate, unele dintre ele participante în sistemul competițional național - Personal foarte bine pregătit în domeniul sportului - Existența a două săli polivalente pentru jocuri sportive - Existența patinoarului - Politică locală de finanțare a proiectelor pentru tineret, cultură, sport - Numărul mare de sportivi legitimați - Rezultate deosebite obținute atât pe plan național cât și pe plan internațional - Folosirea râului Mureș pentru antrenamente cu ambarcațiuni ușoare (sporturi nautice)	<ul style="list-style-type: none"> - Număr insuficient de ore de educație fizică în raport cu alte materii - Bază materială precară (cantitate/calitate) - Număr de competiții (concursuri/întreceri) redus - Lipsa competițiilor adaptate pentru persoanele cu dizabilități - Număr mic de spații destinate activităților sportive în comparație cu alte spații destinate petrecerii timpului liber (baruri, discoteci, restaurante) - Lipsa terenurilor de sport - Fonduri insuficiente pentru participarea la competiții sportive - Incapacitatea cluburilor/asociațiilor de a-și asigura resursele financiare pentru sportul de performanță - Baze sportive insuficiente și neconforme standardelor europene - Lipsa unui stadion care să corespundă standardelor actuale - Lipsa unui centru de refacere și recuperare - Costurile ridicate privind accesul în bazele sportive private - Accesul limitat la bazele sportive și de agrement pentru persoanele cu dizabilități

ANALIZA S.W.O.T.

Oportunități:	Amenințări:
<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea practicării activităților fizice sportive cu efect în ameliorarea stării de sănătate și creșterea calității vieții - Elaborarea de către autoritățile locale a unor programe de modernizare a bazelor sportive existente cu resurse financiare minime - Analiza ofertelor de servicii a cluburilor sportive în vederea extinderii serviciilor oferite - Includerea unei clauze în protocoalele de vânzare a terenurilor către marii investitori de amenajare a unui complex sportiv - Organizarea de competiții interne și internaționale pentru atletism - Turnee naționale și internaționale - Accesare fonduri UE - Amenajare trasee pentru bicicliști	<ul style="list-style-type: none"> - Degradarea stării de sănătate a populației școlare și nu numai - Scăderea interesului pentru practicarea sportului în raport cu creșterea interesului pentru activități statice, tabagism, alcoolism și alte aspecte negative iar în rândul tinerilor urmărirea programelor TV și folosirea calculatoarelor în exces - Lipsa unor programe privind activitățile sportive

Obiectiv strategic:

- *Asigurarea unui cadru propice dezvoltării și susținerii sportului de performanță și încurajarea practicării activităților sportive de către cetățeni, într-un mediu curat și sigur, în scopul socializării, desăvârșirii educației și ocrotirii sănătății*

Obiective – sport:

- Asigurarea unui cadru de dezvoltare continuă, de organizare și funcționare performantă a sistemului local de educație fizică și sport
- Implicarea autorităților locale în organizarea și susținerea activităților de educație fizică și sport
- Dezvoltarea sportului școlar și universitar, în cadrul asociațiilor sportive școlare și universitare
- Dezvoltarea sportului de performanță, participarea municipiului la competițiile naționale și internaționale
- Creșterea contribuției bugetului local și atragerea de resurse private pentru finanțarea programelor sportive
- Modernizarea bazelor sportive și de agrement existente
- Construirea unui complex sportiv cu stadion modern
- Construirea unor baze sportive moderne
- Crearea unei piste de atletism
- Sprijinirea tinerilor, persoanelor vârstnice și a persoanelor cu handicap pentru practicarea exercițiului fizic individual sau colectiv
- Amenajarea unor terenuri de sport în cartiere, alternativă de petrecere a timpului liber
- Dezvoltarea și diversificarea acțiunilor de timp liber, vacanță, sport și turism pentru tineri
- Amenajarea zonelor preorășenești pentru agrement și recreere
- Încurajarea practicării sportului individual sau colectiv în rândul cetățenilor prin crearea unui cadru social și organizatoric complex și favorizant în vederea menținerii sănătății și a socializării cetățenilor

PLAN DE ACȚIUNE

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008 – 2010), mediu (2010 – 2013) și lung (2013 – 2020) și pe cele opt priorități astfel:

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
I. Bază materială			
1.	<i>Modernizarea și dotarea bazelor sportive și de agrement existente.</i>	2008	S
2.	<i>Asigurarea bazei materiale necesare unităților școlare cu profil sportiv de performanță (Liceului cu Program Sportiv Arad; C.S. Gloria, etc).</i>	2009	S
3.	<i>Înființarea unei baze sportive cu funcționare permanentă pe ștrandul „Neptun”.</i>	2009	S
4.	<i>Amenajarea prioritară a bazelor sportive existente, pentru practicarea atletismului și jocurilor, în școlile din cartiere (Școala Generală nr. 10, Școala Generală nr. 9, Școala Generală Sânicolaul Mic, Colegiul Național Moise Nicoară, Liceul German).</i>	2010	S
5.	<i>Sprijinirea modernizării asociațiilor sportive și cluburilor sportive finanțate de stat, a bazelor și materialelor la nivelul cerințelor actuale ale sportului de mare performanță.</i>	2009	S
6.	<i>Amenajarea unor terenuri de sport în cartiere, alternativă de petrecere a timpului liber.</i>	2008	S
7.	<i>Finalizarea construcției stadionului Gloria destinat atletismului și jocurilor precum și dezvoltarea unei infrastructuri moderne</i>	2008	S
8.	<i>Construirea unor baze sportive moderne.</i>	2010	S
9.	<i>Construirea unui complex sportiv cu stadion modern.</i>	2014	L

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
10.	<i>Amenajare teren de fotbal cu iarbă sintetică - zona Șega</i>	2008	S
11.	<i>Modernizarea stadionului din cartierul Sânnicolaul Mic</i>	2008	S
II. Educație fizică			
1.	<i>Creșterea numărului de ore de educație fizică și sport.</i>	2009	S
2.	<i>Programe de promovare a activității de educație fizică și sport în rândul elevilor și studenților.</i>	2009	S
3.	<i>Stimularea interesului pentru educație fizică a elevilor prin participarea la tabere de pregătire pe ramuri de sport în mod gratuit în bazele taberelor școlare.</i>	2010	S
4.	<i>Cuprinderea tuturor elevilor în activități de educație fizică sub lozinca „De la sănătate la plăcere”.</i>	2010	S
5.	<i>Organizarea la nivel local și regional a unor competiții sportive (concursuri / întreceri) pentru elevi și studenți pe diferite ramuri sportive.</i>	2011	S
6.	<i>Construirea de săli de sport pentru toate unitățile școlare.</i>	2011	S
7.	<i>Susținerea financiară a competițiilor locale.</i>	2010	S
8.	<i>Sprrijinirea și verificarea modului în care se aplică Protocolul de colaborare între Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Agenția Națională pentru Sport și Comitetul Olimpic și Sportiv Român, prin Comisia județeană creată privind desfășurarea activității de educație fizică la nivelul învățământului preșcolar, preuniversitar și universitar.</i>	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
III. Sportul școlar și universitar			
1.	<i>Dezvoltarea activităților sportive pentru tineretul școlar și universitar în afara orelor cuprinse în programul de învățământ.</i>	2010	S
2.	<i>Permanențizarea unor competiții sportive școlare și universitare pe ramuri de sport.</i>	2011	M
3.	<i>Susținerea și încurajarea practicării sportului organizat în asociațiile sportive școlare și universitare, de sub autoritatea Ministerului Educației și Cercetării din cadrul unităților de învățământ prin organizarea de campionate școlare și universitare locale.</i>	permanent	-
4.	<i>Sprijinire financiară pentru înființarea asociațiilor sportive școlare și universitare în unitățile care au preocupări pentru sportul de performanță pe ramuri sportive.</i>	permanent	-
5.	<i>Sprijinirea financiară a Asociațiilor sportive județene, cu personalitate juridică, afiliate federațiilor pe ramuri de sport, pentru desfășurarea competițiilor sportive conform regulamentelor elaborate.</i>	permanent	-
IV. Sportul pentru toți			
1.	<i>Dezvoltarea și susținerea diversificării practicării continue a activităților fizice și sportive cu implicarea autorităților locale.</i>	permanent	-
2.	<i>Dezvoltarea și susținerea diversificării sporturilor practicabile la nivel de masă</i>	permanent	-
3.	<i>Dezvoltarea de parteneriate cu asociațiile județene și cu alte organizații publice sau private în scopul sprijinirii organizării și desfășurării activităților sportive.</i>	2011	S
4.	<i>Amenajarea de piste pentru alergare în parcuri și pe malul Mureșului</i>	2012	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
V. Sportul pentru persoane cu dizabilități			
1.	<i>Elaborarea de programe pentru activități sportive adecvate diferitelor tipuri de handicap.</i>	2009	S
2.	<i>Organizarea și dezvoltarea sistemului sportiv pentru persoanele cu handicap</i>	2011	M
3.	<i>Complex sportiv adaptat pentru persoanele cu dizabilități.</i>	2014	L
4.	<i>Integrarea socială și socio profesională prin activități sportive adaptate.</i>	permanent	-
VI. Activitatea de recreere			
1.	<i>Elaborarea unor programe pentru promovarea creșterii interesului pentru practicarea activităților sportive în defavoarea altor activități statice, în mod deosebit pentru tineri.</i>	2010	S
2.	<i>Creșterea accesibilității tinerilor, persoanelor cu dizabilități și persoanelor vârstnice la activitățile sportive de sală și în aer liber prin acces fără plată la bazele sportive municipale în timpul neocupat procesului de pregătire.</i>	2010	S
3.	<i>Formarea unei culturi a mișcării în cadrul populației municipiului Arad.</i>	2010	S
4.	<i>Sprijinirea organizării unui eveniment anual de întreceri sportive la toate ramurile înregistrate (care să devină o tradiție).</i>	2011	S
5.	<i>Crearea unei baze sportive „Open” prin proiecte ale primăriei vizând fondurile europene.</i>	2012	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Data estimativă de începere	Observații (Termen scurt, mediu, lung)
VII. Sportul de performanță			
1.	<i>Recrutarea și pregătirea sportivilor pentru performanță, asigurând prioritar în funcție de valoare și obiectiv, condiții optime de pregătire</i>	2010	S
2.	<i>Sprijinirea și recompensarea prioritară a sportivilor de performanță (atleți, gimnaști, canotori, judocani, tiriști, înotători, tenismeni – sporturi cu tradiție și rezultate remarcabile) - organizarea unei gale anuale în cadrul căreia să fie apreciate și premiate performanțele deosebite</i>	2008	S
3.	<i>Reorganizarea structurală și funcțională a cluburilor, asociațiilor implicate în sportul de performanță.</i>	2010	S
4.	<i>Organizarea de concursuri și turnee naționale și internaționale.</i>	2010	S
5.	<i>Susținerea financiară a sporturilor de performanță.</i>	permanent	-
VIII. Organizatoric			
1.	<i>Crearea registrului de evidență și sprijinire a sportivilor de performanță pe ramuri sportive în cadrul Primăriei Municipiului Arad.</i>	2008	S
2.	<i>Realizarea unui panou „Educație fizică și sport” pentru cunoașterea și promovarea valorilor și găsirea unei locații potrivite în oraș, pentru amplasarea acestuia</i>	2009	S
3.	<i>Popularizarea și sprijinirea popularizării valorilor sportive prin mass-media locală și centrală, precum și prin site-ul Primăriei.</i>	permanent	-

VI.5. TURISMUL

Considerații în context european

Comisia Europeană a redactat, la 19 octombrie 2007, o comunicare privind Agenda pentru un turism european durabil și competitiv, recunoscând astfel rolul fundamental al turismului în economia Uniunii Europene.

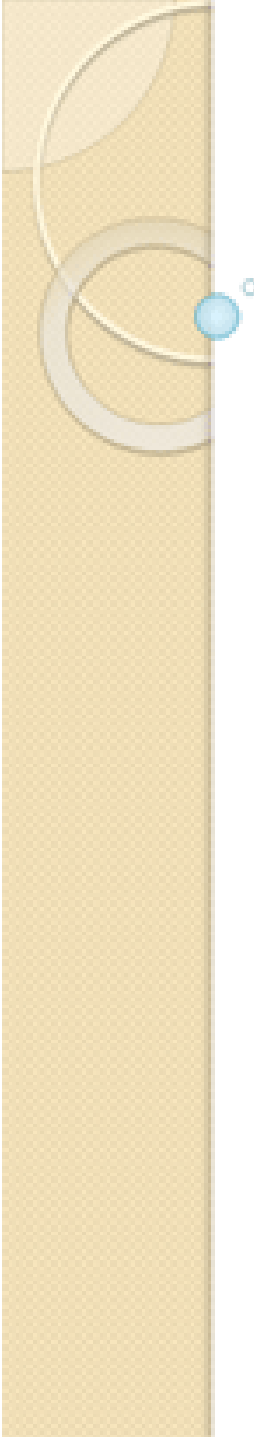
Turismul reprezintă una dintre activitățile economice cu cel mai semnificativ potențial pentru a genera creștere economică și are o importanță deosebită în ceea ce privește oferta de locuri de munca destinate tinerilor, care sunt de două ori mai numeroși în sectorul turismului decât în restul economiei.

În ultimii ani, creșterea ocupării forței de muncă în sectorul turismului a fost mult mai mare decât în restul economiei, turismul aducându-și în mod semnificativ contribuția la obiectivul de la Lisabona de a crea locuri de munca mai numeroase și mai bune. Importanța turismului în cadrul economiei comunitare ar trebui să continue să crească, așteptându-se în următorii ani o creștere anuală a cererii în materie de turism de peste 3%.

Dezvoltarea destinațiilor turistice este strâns legată de mediul natural al acestora, de caracteristicile culturale, interacțiunea socială, securitatea și bunăstarea populației. Aceste caracteristici fac din turism motorul principal al conservării și dezvoltării destinațiilor.

Marea provocare pentru sectorul turismului este de a fi în continuare competitiv, dar și durabil, recunoscând faptul că, pe termen lung, competitivitatea depinde de durabilitate.

Pe viitor, turismul european se va axa pe calitatea experienței turiștilor, care vor realiza că destinațiile unde se acordă o atenție sporită mediului, angajaților și comunității locale sunt cele care vor manifesta mai multă grijă pentru turiști. Integrând aspectele privind durabilitatea în cadrul activității lor, părțile interesate din domeniul turismului vor proteja avantajele concurențiale care fac din Europa cea mai atractivă destinație turistică din lume – vor proteja diversitatea sa intrinsecă, precum și varietatea peisajelor și a culturilor.

Pentru a stabili un echilibru adecvat între bunăstarea turiștilor, nevoile mediului natural și ale mediului cultural, precum și dezvoltarea și competitivitatea destinațiilor și a întreprinderilor, este necesară o abordare politică integrată și globală, în cadrul căreia toate părțile interesate trebuie să împărtășească aceleași obiective.

Obiective privind durabilitatea turismului european

Cadrul comunitar existent pentru dezvoltarea politicilor economice, sociale și de mediu, bazat pe *Parteneriatul pentru creștere și locuri de muncă*, precum și pe *Strategia de dezvoltare durabilă*, constituie contextul adecvat pentru realizarea obiectivelor:

- prosperitate economică;
- egalitate și coeziune socială;
- protecție a mediului natural și a culturii.

Aceste obiective trebuie să ghideze toate părțile interesate din cadrul turismului în adoptarea politicilor și acțiunilor care vor transforma această ramură a sectorului economic într-un instrument al dezvoltării durabile.

În vederea atingerii obiectivelor, trebuie abordate o serie de provocări specifice, care includ:

- conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale și culturale;
- reducerea la minimum a utilizării resurselor și a poluării în cadrul destinațiilor turistice, inclusiv producerea de deșeuri;
- gestionarea schimbării în interesul bunăstării comunității;
- reducerea caracterului sezonier al cererii;
- studierea impactului asupra mediului pe care îl are transportul local implicat în turism;
- crearea unui turism accesibil tuturor, fără discriminare;
- îmbunătățirea calității locurilor de muncă din sectorul turismului.

Garantarea siguranței și securității turiștilor și a comunităților locale din zonele turistice reprezintă o altă provocare și, de asemenea, o condiție esențială pentru dezvoltarea cu succes a turismului.

Cadru de actiune

Îndeplinirea obiectivelor și abordarea provocărilor menționate anterior necesită o acțiune coerentă care poate fi sprijinită de politici publice adecvate: gestionarea durabilă a destinațiilor, integrarea preocupărilor în materie de durabilitate în cadrul mediului de afaceri și sensibilizarea turistilor cu privire la durabilitate.

Gestionarea durabilă a destinațiilor este esențială pentru dezvoltarea turismului, în special prin planificarea utilizării eficiente a spațiului și a terenului, precum și prin controlul dezvoltării și prin deciziile de a investi în infrastructură și servicii. În acest fel se pot consolida, pe termen lung, performanțele economice și poziția concurențială a unei destinații. Aceasta necesită un cadru de sprijin care să implice toate părțile interesate de la nivel regional și local, precum și o structură eficientă care să faciliteze parteneriatul și conducerea eficace.

O cerință de bază pentru întreprinderi este de a rămâne competitive. Acțiunile întreprinse în acest scop ar trebui considerate ca parte a procesului de creare a unui caracter durabil, ceea ce reprezintă unul dintre cele mai importante avantaje concurențiale. Prin urmare, pentru a-și asigura competitivitatea, viabilitatea și prosperitatea pe termen lung, întreprinderile ar trebui să pună mai mult accent pe integrarea deplină a preocupărilor privind durabilitatea în cadrul procesului decizional și în cadrul practicilor și instrumentelor de gestiune ale acestora.

Un rol important în acest proces îl au serviciile și asociațiile de sprijinire a întreprinderilor.

Este necesară sensibilizarea turiștilor pentru a-și putea dezvolta și consolida capacitatea de a face alegeri în favoarea dezvoltării durabile. Sensibilizarea cu privire la durabilitate și etică poate facilita apariția unor atitudini și practici individuale responsabile din partea turiștilor. Înțelegerea crescândă a consumatorilor în ceea ce privește durabilitatea ar putea influența întreprinderile să manifeste interes în această direcție și să acționeze în consecință.

Pentru a atinge obiectivul unui turism competitiv și durabil trebuie respectate următoarele principii:

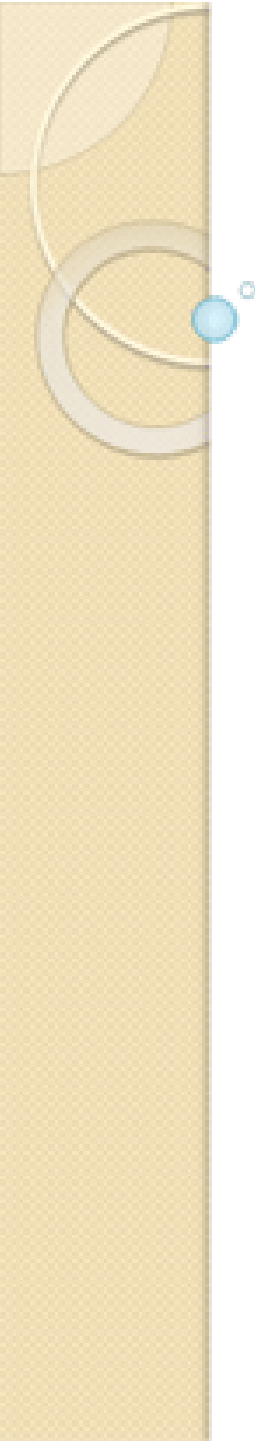
- **Abordare globală și integrată** - în planificarea și dezvoltarea turismului trebuie să se țină seama de totalitatea impacturilor pe care acesta le are. De asemenea, turismul trebuie să fie bine echilibrat și integrat în cadrul activităților care au un impact asupra societății și mediului.

- *Planificarea pe termen lung* - dezvoltarea durabilă se referă la protejarea nevoilor generațiilor viitoare, precum și ale generației de acum. Planificarea pe termen lung necesită abilitatea de a susține acțiuni de-a lungul timpului.
- *Găsirea unui ritm adecvat pentru dezvoltare* - nivelul, ritmul și forma dezvoltării trebuie să reflecte și să respecte caracterul, resursele și nevoile comunității locale.
- *Implicarea tuturor părților interesate* - o abordare durabilă necesită participarea amplă și angajată în procesul de luare a deciziilor și de punere în aplicare din partea tuturor părților vizate de rezultate.
- *Utilizarea celor mai bune cunoștințe disponibile* - politicile și acțiunile trebuie să fie elaborate pe baza celor mai bune și recente cunoștințe disponibile
- *Reducerea și gestionarea riscurilor* (principiul precauției) - în cazul în care există incertitudini cu privire la rezultate, ar trebui realizată o evaluare completă și luate măsuri de prevenire pentru a evita producerea de efecte dăunătoare asupra mediului sau a societății.
- *Realizarea unei monitorizări continue* - durabilitatea presupune înțelegerea efectelor și vigilența cu privire la acestea, pentru a putea aduce schimbările și îmbunătățirile necesare.

Considerații în context național

Prin Master Planul pentru dezvoltarea turismului Național 2007 – 2026 au fost propuse funcțiile pe care trebuie să le exercite autoritățile administrației publice locale în domeniul dezvoltării turismului, după cum urmează:

- Identificarea, păstrarea, protecția și dezvoltarea activelor și resurselor turistice în cadrul zonei;
- Promovarea și elaborarea strategiilor de marketing pentru zona respectivă, ca destinație turistică pe plan intern și pe piața regională;
- Furnizarea serviciilor de informare a vizitatorilor și rezidenților conform direcțiilor stabilite de Organizația Națională a Turismului (ONT);
- Generarea unor atitudini pozitive față de turism, popularizând avantajele activităților de turism bine administrate;
- Realizarea cercetării și colectării datelor pentru a contribui la studiile naționale contractate de ONT;
- Formularea recomandărilor pentru ONT referitoare la acțiunile în beneficiul turismului.

Rolul fundamental al furnizorilor și prestatorilor de servicii turistice este de a pune la dispoziția turiștilor și sectorului turistic bunuri, facilități și servicii compatibile cu așteptările și dorințele turiștilor din punct de vedere al calității, cantității, siguranței și în conformitate cu politicile, legislația și reglementările naționale, precum și cu cerințele internaționale, precum și:

- Asigurarea că turiștii potențiali cunosc produsele, serviciile și facilitățile din ofertă și promovarea lor pe piață;
- Asigurarea că forța de muncă din industrie este corect instruită și recompensată pentru munca efectuată și dispune de condiții de muncă în conformitate cu cele mai bune practici în doemniu;
- Asigurarea protecției mediului și ecosistemului în toate activitățile întreprinse.

Principii în elaborarea strategiei turistice:

- Spiritul și atmosfera unui loc trebuie păstrate. Turiștii le vor altera dar nu trebuie să li se permită distrugerea acestora.
- Necesitățile unei comunități trebuie echilibrate cu facilități pentru turiști.
- Populația locală trebuie consultată asupra construcției și design-ului facilităților. Nu trebuie permisă o dezvoltare necontrolată.
- Dezvoltarea trebuie să utilizeze forța de muncă locală în măsura posibilităților.
- Meșteșugurile care produc suveniruri trebuie să se bazeze pe tradițiile și îndemânarea locală, nu să se importe din alte părți.
- Să se asigure ca facilități de tipul restaurantelor și magazinelor să se deschidă la orele la care vizitatorii doresc sau așteaptă să fie deschise, chiar dacă acestea diferă de orele practicate local. Altfel, beneficiile economice se vor pierde.
- Să se insiste ca serviciile în turism să fie prietenoase, iar salariații să cunoască principalele limbi europene.
- Să se monitorizeze valoarea banilor și să existe posibilitatea de reglementare a lor dacă este necesar. O supraîncărcare în acest sens ar fi dezastruoasă pe termen lung.
- Să se asigure ca specificul orașului, regiunii sau țării să fie în concordanță cu realitatea. Să nu se întreprindă măsuri care nu se pot realiza.

Cetatea Aradului

Vechea cetate a Aradului, care a dăinuit până în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, era așezată în jurul actualei Piețe Vechi, situată lângă drumul care ducea spre Aradul Nou. A fost plasată pe o insulă, înconjurată de un braț al Mureșului, fiind legată de oraș prin trei poduri. Cetatea avea forma unui dreptunghi cu bastioane pe colțuri și a fost construită în stil italian vechi.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, această cetate și-a pierdut importanța strategică. În urma dezvoltării artileriei și, în general, a tehnicii militare, bastioanele și zidurile sale nu mai puteau rezista unui nou asediu. De aceea, în anul 1763, din ordinul împărătesei Maria Tereza, s-a început construirea unei noi cetăți corespunzătoare nivelului construcțiilor militare contemporane.

Pentru locul noii cetăți s-a ales peninsula Arad, în partea de est a Mureșului, pe care orașul Arad a trebuit să o cedeze armatei imperiale.

Cetatea a fost construită după planurile general-maiorului Filip Ferdinand Harsch, care a introdus elemente noi, inovații de-ale sale, aplicate mai târziu la numeroase fortărețe. Lucrările au durat 20 de ani (1763-1783), cetatea fiind o variantă originală a fortificațiilor franceze de tip VAUBAN.

Noua fortificație era stelară, cu șase colțuri neregulat dispuse, în unghi ascuțit, dând naștere la unghiuri intrânde și ieșinde, fețele devenind în același timp și flancuri. Toată artileria era depozitată în galeriile întărite, dispuse pe două nivele suprapuse în lungul cetății.

Șanțul era foarte lat, până la 250 m, cu o contraescarpă în formă de dinți de ferăstrău. În exteriorul șanțului se afla un mic val de pământ, până la malul Mureșului. Întregul sistem de fortificații ocupă o suprafață mare, pe o lungime de 1200 m și o lățime de 900 m.

Toate construcțiile au fost realizate în cărămidă și piatră, mult îngropate în sol, astfel încât cu greu puteau fi distruse de un tir direct de artilerie.

Legenda spune că cetatea a fost construită cu cărămidă adusă din mână în mână, prin șir indian, de la Jimbolia. O cărămidă trecea prin mâinile a 30.000 de oameni și ajungea în 24 de ore la Arad.

Forța de muncă folosită a fost populația din zona Aradului, 184.469 persoane, prin robotă – se muncea 104 zile cu palmele și 52 de zile cu carul. În medie, fiecare familie presta 180 de zile pe an și, în plus, trebuia să asigure, pentru meseriașii aduși din Austria, 1 car cu lemne, 2 cocoși, 12 ouă, 1 cupă cu unt și zeciuiala din producția agricolă.

Construirea cetății a înaintat foarte greu. Zilierii din împrejurimi și din Ardeal, care de obicei lucrau la marile construcții din aceste părți, nu au vrut să muncească aici, deoarece se temeau că, până la urmă, vor fi recrutați cu arcanul în armată.

Construirea noii cetăți era o adevărată nenorocire pentru orașul Arad. Chiar din perioada existenței vechii cetăți s-au dat anumite dispoziții care limitau dezvoltarea orașului. Acum, autoritățile militare imperiale, pentru asigurarea unui vast câmp liber de tragere a puternicelor baterii ale noii cetăți, plănuiau mutarea orașului Arad pe locul actualei comune Zimand sau Utviniș.

La 9 decembrie 1779, s-a publicat ordinul de mutare a orașului, dar majoritatea populației s-a împotrivit acestui plan. În fruntea mișcării se găseau meșteșugarii și comercianții, în al căror interes lovea cel mai mult strămutarea orașului.

Împăratul Iosif al II-lea, dându-și seama, cu ocazia inspecțiilor făcute la construirea cetății din Arad, că aceasta nu va putea juca nici un rol pentru Austria, fiind prost amplasată, în anul 1871, a ordonat ca Aradul să rămână pe locul său secular.

Abia a fost terminată cetatea în anul 1783 și clasele dominante au și început să tragă foloase de pe urma ei. În 1784 au fost deținuți în cetatea din Arad cetățeni care au participat în cadrul marilor mișcări revoluționare conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

Peste câțiva ani, tot în această cetate au fost închiși sute de prizonieri din armata franceză revoluționară, capturați de trupele intervenționiste austriece. În această perioadă a fost înființată aici faimoasa temniță militară, unde au suferit mulți patrioți și oameni progresiști.

În revoluția din 1848-1849, comandantul cetății, generalul imperial Bergers, a dovedit a fi sluga fidelă a reacțiunii habsburgice.

În toamna anului 1848, când habsburgii au dezlănțuit contrarevoluția, Bergers a somat cetatea Aradului la supunere în fața habsburgilor. Dar populația orașului, în frunte cu comitetul de apărare prezidat de Dimitrie Maica, s-a hotărât să opună rezistență. În ciuda tirului barbar (peste 40.000 de proiectile de artilerie) al bateriilor imperiale, care au distrus și incendiat sute de case de locuit din oraș, arădenii au rămas credincioși cauzei revoluționare.

Unitățile armate revoluționare, sprijinite de arădeni, au dus lupte grele pentru cucerirea cetății. Punctul culminant al acestor lupte eroice îl constituie victorioasele lupte de stradă din 8 februarie 1849. Un rol decisiv l-a avut aici Batalionul nr. 29 al armatei revoluționare, compus din țărani români, maghiari și germani. Asediul cetății s-a soldat cu capitularea garnizoanei contrarevoluționare la 1 iulie 1849.

În august 1849, guvernul revoluționar maghiar, în frunte cu Kossuth își stabilește reședința în cetatea Aradului. La 10 august 1849, are loc ultimul contact între Nicolae Bălcescu – marele revoluționar român și Kossuth, în vederea întăririi colaborării forțelor revoluționare române și maghiare și încetarea luptelor fratricide din Munții Apuseni, lupte generate de politica mârșavă a reacțiunii pentru învrăjbirea diferitelor naționalități și de greșelile conducătorilor ambelor popoare.

Ca urmare a acestei întrevederi, la 12 august 1849, apare la Brad decretul lui Kossuth care, cu asentimentul lui Avram Iancu, comunicat prin Bălcescu, a ordonat comandanților să înceteze luptele din munții Apuseni.

Aici a fost instituit, după înăbușirea revoluției din 1848 - 1849, un tribunal militar imperial însărcinat cu judecarea revoluționarilor arestați. Acest tribunal a condamnat la moarte în mod mecanic numeroși luptători pentru libertate. Lângă cetate, au fost executați în mod demonstrativ, la 6 octombrie 1849, cei 13 generali comandanți ai armatei revoluționare maghiare, fii ai diferitelor popoare care s-au ridicat împotriva asupririi popoarelor dornice de libertate.

În cazematele Cetății Arad, alături de alți revoluționari, a fost deținut în anul 1849 și înflăcăratul patriot Eftimie Murgu, care a slujit cu abnegație interesele sociale și naționale ale poporului român.

În memoria eroului revoluționar Eftimie Murgu, Comitetul Județean de Artă și Cultură a pus o placă comemorativă pe pavilionul central al cetății, în anul 1968.

În cetatea din Arad au fost întemnițați și ținuți mulți ani sute de revoluționari aparținând diferitelor națiuni.

După înăbușirea revoluției, autoritățile imperiale și-au reînviat planul lor vechi pentru înlesnirea acțiunii artileriei cetății. Astfel, a fost demolată a parte a orașului începând cu catedrala Ortodoxă, care se afla în apropierea actualului Liceu „Moise Nicoară”.

Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, cetatea Aradului și-a pierdut treptat importanța militară și a devenit o simplă cazarmă. Totuși, au fost ținute aici mari forțe militare, folosite la reprimarea forțelor proletariatului și mișcării lor, alături de țărănimea din împrejurimi care, spre sfârșitul secolului al XX-lea, a cunoscut un mare avânt. Astfel, armata a fost folosită la înăbușirea grevei generale din Arad din anul 1904, a mișcării muncitorești de la Șepreuș, Semlac etc.

În timpul primului război mondial, Comandamentul Suprem al Armatei Austro-ungare a format aici un puternic lagăr de concentrare, unde au fost târați cu miile locuitorii țărilor cotate.

Soldații încazarmați în cetatea Aradului au fost ținuti în condiții extrem de grele. Dar ei, în ciuda terorii ofițerilor, nu s-au rupt de popor. Adesea, au reușit să manifeste acest atașament. Așa, de exemplu, cu ocazia capitulării Cetății la 1 iulie 1849, aproape 600 de soldați români încorporați cu forța în armata imperială austriacă, încă dinaintea începerii revoluției, scăpați de sub teroarea ofițerilor, au trecut în rândul revoluționarilor. În anul 1918, soldații din garnizoana cetății au format Consiliul Militar, organul lor revoluționar, care, mai târziu, a avut un loc preponderent în desfășurarea acțiunilor de luptă.

Cetatea a servit drept cazarmă armatei române din 1918-1945, iar din 1945 până în 1958 a deservit trupele sovietice. În prezent, în incinta cetății funcționează Garnizoana Arad.

Fortificația de la Arad este singura cetate din Transilvania construită în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, ilustrând o fază târzie a sistemelor de fortificații stelate din Europa. Cu ea se încheie una dintre cele mai importante etape din istoria fortificațiilor transilvănene, dar și a tuturor fortificațiilor din această parte a Europei.

Integrarea cetății VAUBAN în oraș

Zona în care este situată cetatea Aradului, înconjurată de apă, poate deveni o nouă zonă verde, cea mai mare și mai pitorească din oraș. Întinderea mare impune elaborarea de studii și propuneri privind întreținerea unui teritoriu de asemenea proporții, rentabilitatea și funcționalitatea acestuia.

Suprafața totală a teritoriului delimitat de bucla Mureșului	211 ha
Suprafața sistemului defensiv	74 ha
Suprafața curții interioare	18 ha

Reconversia funcțională și deschiderea cetății

Principii și obiective:

- punerea de acord a caracterului istoric și a valorilor autentice ale sitului cu solicitarea de turism cultural;
- reorganizare a sitului istoric într-o manieră durabilă;
- integrarea cetății în viața comunității.

Introducerea cetății în circuitul civil presupune:

- elaborarea unui plan de acțiune comun între deținătorii de spații în cetate și în vecinătatea ei, autoritățile administrației publice locale și centrale, cetățenii municipiului, armata;
- identificarea de resurse și încheierea de parteneriate public-privat;
- identificarea unor moduri de întreținere a marilor suprafețe verzi situate între cetate și Mureș.

Strategie

- crearea și promovarea mărcii turistice VAUBAN, în relația cu cetăți similare din țară și din Europa (integrarea în „itinerarul turistic european VAUBAN”);
- definirea formei de management al revitalizării cetății;
- elaborarea de planuri de dezvoltare pentru utilizarea sitului cetății;
- inițierea și susținerea unor campanii de implicare a comunității locale;
- realizarea unui Plan Urbanistic Zonal.

Obiective

Promovarea simbolului VAUBAN în cadrul ofertei de turism cultural

- organizarea de vizite turistice, cu ghid profesionist, expunerea datelor istorice și științifice privind cetatea și stilul VAUBAN;
- posibilitate de a reconverti interiorul cetății într-un centru de activități mixte: hotel, locuințe, restaurante, muzeu.
- crearea de zone de picnic pe malul Mureșului, evenimente culturale, expoziții.

Redefinirea accesibilității în zonă și creșterea calității mediului

- refacerea peisajului, îmbunătățirea drumurilor de acces existente;
- deschiderea porților, iluminatul intrărilor, al clădirilor, al traseelor din cetate și din vecinătatea ei.

Etape de realizare

Etapa I: Deschiderea unei noi circulații lângă râul Mureș, care pune în valoare cetatea. Traseul astfel gândit, numit „Traseul Mureșului, poate fi continuat până la rezervația naturală și în pădurea Vladimirescu.

- crearea unui traseu între Mureș și cetate: mobilier urban, iluminat, plantații, piste de bicicletă;
- instalarea panourilor indicatoare și integrarea în itinerariile culturale similare din Europa;
- întreținerea spațiilor verzi prin dezvoltarea agriculturii periurbane. Activitatea agricolă va permite o accesibilizare a zonei și un aspect mai curat.
- asigurarea unor puncte de pază și ordine în zonă;
- crearea unor programe de animație culturală: cinematograf în aer liber, teatru, târguri etc.;
- crearea unei noi pasarele pietonale pentru realizare unei legături mai bune cu orașul.

Etapa a II-a presupune extinderea traseelor și în interiorul cetății.

- mutarea unității militare într-o altă locație și reconversia funcțională a cetății;
- realizarea unei deschideri a ștrandului Neptun spre cetate și spre malul Mureșului în partea estică;
- elaborarea și aprobarea unui Plan Urbanistic Zonal.

Pentru a transforma fortăreața într-o locație de uz civil, redându-i forma cât mai aproape de cea originală, pentru a rămâne o mărturie a trecutului pentru viitor este nevoie de investiții imense.

În prezent există mai multe planuri pentru modificarea destinației cetății, folosirea mai eficientă a malului Mureșului și integrarea ariei de desfășurare și a funcționalității ei în cadrul orașului.

Există trei propuneri:

- Construirea unui campus universitar care să cuprindă universitate, bibliotecă, muzeu, hotel, teatru în aer liber, spații de relaxare, sport și concerte;
- Construirea unui parc ce va conține un club sportiv nautic, centre turistice de informare, spații de cazare și restaurante, săli de concerte;
- Construirea unui centru de afaceri cu locații pentru târguri, expoziții, congrese, întâlniri științifice.

Indiferent care va fi soluția adoptată, finalul va fi conectarea fortăreței la turismul intern și internațional. De asemenea se va crea pentru Arad posibilitatea unei dezvoltări arhitecturale simetrice pe malul râului, mai bune posibilități în obținerea de avantaje în planurile turistice ale orașului și, nu în cele din urmă, apariția unor noi locuri de muncă.

ZONA DE AGREMENT NEPTUN

Zona de agrement Neptun este utilizată în prezent ca și *centru de loisir multifuncțional*, prin apariția în zonă a unor funcțiuni specifice de alimentație publică și divertisment (restaurante și puncte de alimentație publică, discoteci, spectacole și concerte în aer liber, baruri, terase cu jocuri mecanice, electronice sau pe calculator). Aceste funcțiuni relativ noi s-au dezvoltat în detrimentul suprafețelor destinate activităților tradiționale (plajă, înot, agrement), dar contribuie la pitorescul locului și completează într-o oarecare măsură capacitățile de divertisment ale zonei, prin atragerea unui număr mare de vizitatori.

Accesul în zona de agrement Neptun, aflată într-un proces complex de restructurare, se face din mai multe zone ale municipiului, respectiv prin pasarelele pietonale plutitoare din dreptul Asociației sportive “Voința” și a Sălii Polivalente, precum și pe podul rutier “Decebal”

În ceea ce privește ieșirea – intrarea auto în și din incinta de agrement dinspre podul “Decebal”, această zonă prezintă un înalt grad de periculozitate pentru circulația rutieră, având în vedere condițiile de

amplasare: vizibilitate foarte redusă între/dinspre stradă, schimbarea de pantă accentuată și pe lungime extrem de redusă la intersecția cu strada. Această situație prezintă un potențial foarte ridicat în generarea accidentelor atât de circulație, cât și de natură tehnică la autovehicule. Intersecția nu prezintă siguranță nici pentru pietonii care tranzitează zona.

Accesul pietonal din zona centrală a municipiului se realizează pe cele două pasarele pietonale (una pe pontoane, cealaltă pe flotoare). Acestea nu mai prezintă siguranță în exploatare datorită degradării destul de avansate.

Configurația în profil transversal a incintei actuale de loisir (dinspre Cetatea Aradului spre malul stâng al râului Mureș) prezintă o succesiune de zone funcționale distincte, de forma unor sectoare paralele, cu conturul cvasicircular al Cetății Aradului și malul râului Mureș, astfel:

- Zona căsuțelor de lemn (odihnă și destindere) – zonă compactă omogenă din punct de vedere funcțional în suprafață de cca. 6 ha, delimitată pe de-o parte de aleea carosabilă și pietonală mediană ce desparte această zonă de restul zonelor din incinta ștrandului, iar pe de altă parte este delimitată de șanțul de apă ce înconjură cândva cetatea Aradului. În zona căsuțelor sunt amplasate cca. 380 căsuțe din lemn;

Zona verde cu terenuri de sport (mișcare în aer liber) care cuprinde trei tipuri de terenuri de joc: teren de mini - fotbal, două terenuri de tenis precum și un teren de mini – golf, având suprafața totală de cca. 3,25 mp;

- Zona bazinelor (distracție și agrement) – zona funcțională majoră, chiar dominantă, din punct de vedere al activităților diverse, specifice ștrandului în aer liber, aflată într-un proces complex de restructurare. Această zonă se întinde până la faleza râului Mureș, ocupând o suprafață de cca. 9,2 ha;
- Zona de divertisment și alimentație publică fragmentează zona ștrandului propriu – zis fiind dispersată la parterul corpurilor de clădire A; B, C, D, E, F și G și este compusă dintr-un conglomerat de clădiri, terase, copertine, chioșcuri și alte construcții și anexe, parte în proprietate privată, parte închiriate;
- Zona inundabilă a amplasamentului, situată între albia Mureșului și coronamentul digului de protecție. Zona are în prezent un aspect nedefinit și creează impresia unui spațiu abandonat, având în vedere situarea vis a vis față de parcul central de pe celălalt mal al Mureșului;
- Zona de rezervă teren – aflată la extremitatea estică a incintei ștrandului, până la limita de protecție a LEA 20KV, în suprafața de cca. 1,1 ha.

Circulația auto în zona de agrement se desfășoară în prezent pe drumul median și pe aleea carosabilă ce traversează longitudinal zona centrală de alimentație publică și divertisment. De menționat că drumul median existent nu mai reprezintă o cale sigură de circulație nici pentru autovehicule, nici pentru pietoni, având în vedere condițiile de exploatare actuale: circulația autoturismelor la căsuțe este intensă, parcare se face haotic pe ambele părți, ocupându-se astfel partea carosabilă, drumul nu este prevăzut cu trotuare pentru pietoni.

Dezvoltarea în timp a tuturor dotărilor și a subzonelor componente face ca în prezent circulația auto și cea pietonală să prezinte o serie de puncte de conflict, potențiale generatoare de accidente (segmentarea spațiilor verzi prin accese auto pentru aprovizionare, suprapunerea circulației pietonale peste circulația auto).

Zona de agrement nu este dotată în prezent cu mijloace de transport în comun de dimensiuni reduse și adaptate la condițiile de exploatare sezonieră (gen titi – car), care să optimizeze deplasarea vizitatorilor spre punctele de interes.

Incinta ștrandului „Neptun„ este racordată la toate utilitățile, dar rețelele interioare sunt necorespunzătoare, atât din punct de vedere tehnic, cât și a capacității de transport, având în vedere dezvoltarea zonei și creșterea consumului la toate categoriile de utilizatori.

SITUAȚIA PROPUȘĂ

Din analiza statistică a debitelor și maximul istoric înregistrat în 1975 rezultă că zona ștrandului este inundabilă, cota apelor depășind cu cca. 2,5 – 3 m cota standardului, astfel o eventuală protecție prin îndiguirea malului stâng ar conduce la strangularea apelor, sporind riscurile locuitorilor din zona centrală aglomerată în cazul unor inundații.

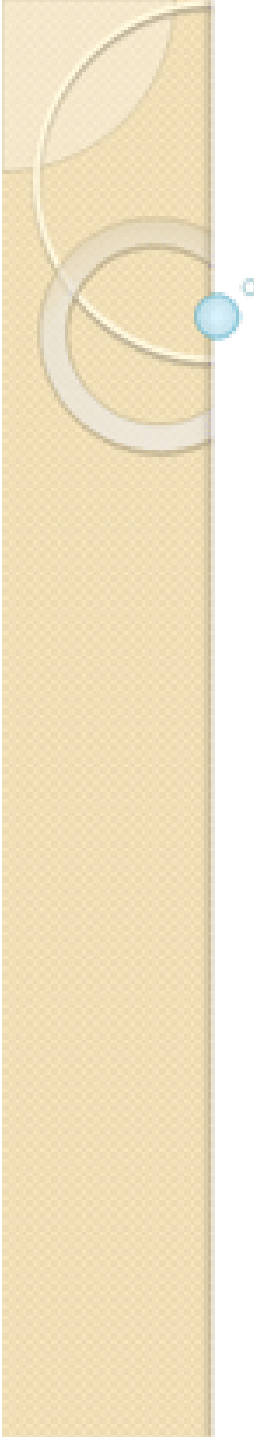
În aceste condiții nu se recomandă realizarea unor construcții foarte costisitoare și sensibile la inundații.

În urma studierii tuturor condițiilor și caracteristicilor amplasamentului, conform Cărții de lucrări, sunt mai multe propuneri de realizări pentru perioada imediat următoare:

- Accese auto și pietonale
- Organizarea funcțională a zonei de agrement
- Drumuri și platforme auto și pietonale, parcare
- Amenajarea terenului
- Amenajarea peisagistică
- Construcții
- Asigurarea utilităților: alimentare cu apă potabilă și pentru incendiu, alimentare cu apă termală, alimentare cu energie electrică și gaze naturale, canalizare ape de la bazine, canalizare menajeră, pluvială, sistem alternativ de încălzire (panouri solare)

ZONA CEALA

Zona Ceala reprezintă principala zonă de agrement a locuitorilor din Municipiul Arad, fiind formată în principal din suprafețe împădurite, ape, terenuri neproductive, pășuni, dar și zone locuite. Pădurea Ceala se află în imediata apropiere a Municipiului Arad, la vest de acesta, având în componență parcelele forestiere de la 28 până la 35, acoperite de vegetație forestieră, în suprafață totală de 377,5 ha, limita sa sudică constituind-o Râul Mureș, iar partea nordică digul. Conform planurilor de gospodărire a pădurii, această

suprafață se încadrează în grupa funcțională I – vegetație forestieră cu funcții speciale de protecție și în categoria funcțională 4A – păduri special amenajate în scop recreativ (păduri parc), ea fiind utilizată de zeci de ani ca loc de recreere de către numeroși locuitori ai municipiului Arad, mai ales în timpul primăverii și toamnei. Există un drum care o traversează și care constituie principala cale de acces în interiorul ei, ducând la o insulă locuită de pe Râul Mureș, Insula Trinității, cu suprafața de cca. 18 ha și la o pășune cu suprafața de cca. 78 ha. Tot în cadrul Pădurii Ceala există o baltă provenită de la o balastieră veche, cu suprafața de cca. 3 ha.

În urma inventarierii arborilor seculari (vârsta estimată este de cca. 150 ani), au fost găsiți numeroși arbori pe această suprafață, dar în general în apropierea Mureșului și la marginea pădurii. Suprafețele pe care se găsesc arborii seculari se află pe Malul Mureșului, fiind administrate de Compania Națională Apele Române. Pădurea Ceala este administrată de Direcția Silvică Arad, prin Ocolul Silvic Iuliu Moldovan, fiind supusă tăierii periodice, adăpostește doar un număr redus de arbori seculari.

Majoritatea arborilor seculari sunt plop albi (*Populus alba*) sau negri (*Populus nigra*), cu diametre cuprinse între 95 și 200 centimetri.

Pe lângă aceste specii majoritare, s-au înregistrat și specii ca frasinul (*Fraxinus excelsior*), stejarul (*Quercus robur*) și salcia (*Salix alba*). De fapt toate speciile enumerate mai sus sunt majoritare în pădurile din lunca Mureșului, în aval de Municipiul Arad.

În urma inventarierii s-au găsit 55 arbori seculari. Dintre aceștia, cea mai des întâlnită specie este plopul alb (*Populus alba*) cu un număr de 31 exemplare. Următoarea specie ce reprezentativitate este plopul negru (*Populus nigra*) cu un număr de 16 exemplare. S-au mai identificat trei exemplare de salcie albă (*Salix alba*), trei exemplare de stejar pedunculat (*Quercus robur*) și două exemplare de frasin (*Fraxinus excelsior*).

Preponderența plopilor și dimensiunile impresionante ale acestora pot fi explicate și prin cerințele ecologice de lumină și umiditate ale acestor specii, satisfăcute pe deplin la liziera pădurii și pe Malul Mureșului

Analiza SWOT - Turism

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Poziționarea în regiune de dezvoltare și foarte aproape de graniță, fiind create condiții optime pentru dezvoltarea turismului de tranzit - Existența resurselor valoroase privind caracterul multicultural, multietnic și multiconfesional - Tradiție în organizarea târgurilor și expozițiilor cu participare națională - Existența a numeroase și valoroase monumente istorice și clădiri de patrimoniu, care dau identitate arhitectonică municipiului - Existența resurselor de apă termală - Existența a trei studiouri de televiziune - Organizarea de evenimente și manifestări culturale cu participare națională și internațională (Festivalul Minorităților, Maratonul Arad – Beckescsaba , Festivalul de Teatru Clasic etc.) - Existența unor parteneriate și acorduri de înfrățire cu localități similare din străinătate - Situate în apropiere de zona premontană - Aeroport internațional în plină dezvoltare - Posibilitatea amenajării și exploatării Rezervației Lunca Mureșului - Existența unor podgorii de renume și tradiție (cu posibilități de degustare de vinuri) și a perimetrelor de vânătoare - Ponderea ridicată a turismului de tranzit și afaceri - Existența platformelor industriale care nu afectează zonele protejate	<ul style="list-style-type: none"> - Neutilizarea apei termale la potențialul existent - PUG neactualizat - Monumente istorice și clădiri de patrimoniu insuficient puse în valoare și lipsa restauratorilor profesioniști - Lipsa unei strategii de turism cultural - Lipsa de interes pentru transformarea orașului în țință turistică - Slaba pregătire profesională a lucrătorilor din turism - Centru istoric neglijat, cu pierderi irecuperabile până la această oră, distrus complet până la adoptarea și aplicarea unei soluții datorită construcțiilor care nu au ce căută în zonă - Neglijarea totală a zonelor și spațiilor verzi, sacrificarea lor pentru construcții - Lipsa unor campanii publicitare de promovare turistică a municipiului (hărți, pliante etc.) - Absența marilor operatori de turism - Calitatea inadecvată a raportului calitate/preț pentru turismul din județ - Lipsa de educație a populației din mediul rural pentru a practica turismul rural-absența pachetelor turistice - Pierderea meșteșugurilor tradiționale

Oportunități

- Accesare fonduri structurale pentru dezvoltarea turistică a zonei
- Includerea Cetății Aradului în circuitul civil
- Dezvoltarea turismului cultural și a celui de week-end
- Valorificarea mai bună a pădurii Ceala și zonei Trei Insule ca zonă turistică și agrement
- Participarea prin biroul Infotour Arad la toate manifestările din țară și peste hotare unde se poate face propagandă pentru Arad în vederea eliminării concepției străinilor vizavi de Arad ca „oraș tranzit”
- Tipărire și distribuire de prospecte și cataloage privind obiectivele turistice ale municipiului, lista hotelurilor și pensiunilor, cu prezentare grafică de calitate, editate în mai multe limbi de circulație internațională
- Marcarea corespunzătoare a monumentelor istorice
- Apropierea de zone viticole cu tradiție
- Dezvoltarea aeroportului
- Atragerea marilor operatori internaționali de turism în județ
- Valorificarea potențialului turistic speologic
- Dezvoltarea turismului montan
- Introducerea județului în circuitul turistic internațional(euroregional)
- Posibilitatea valorificării cadrului istoric o dată cu organizarea evenimentelor culturale și artistice
- Valorificarea tradiției multiculturale, multietnice și multiconfesionale a zonei

Amenințări

- Diminuarea și neprotejarea spațiilor verzi și a zonelor de agrement
- Tendința de depersonalizare a zonei
- Scăderea vertiginoasă a diferitelor etnii, dispariția treptată a caracterului de multiculturalitate specific Aradului
- Deficitul de teren cu destinație de spațiu verde

Propuneri

- schimbarea statutului municipiului Arad din „localitate de tranzit” în cel de „obiectiv turistic”.
- integrarea Cetății Arad în circuitul turistic și transformarea zonei în principala atracție a Municipiului. Includerea fortăreței arădene în itinerarul turistic european VAUBAN;
- renovarea centrului istoric al municipiului și punerea în deplină valoare a patrimoniului arhitectural existent;
- editarea de ghiduri turistice, pliante și hărți;
- regândirea Ștrandului Neptun astfel încât să revină la funcționalitatea inițială de spațiu exclusiv de agrement;
- încurajarea investițiilor în afara municipiului, în locații bine determinate care să devină în cel mai scurt timp nuclee pentru astfel de activități economice, acest lucru ducând la descongestionarea zonei centrale, unde se constată în prezent o aglomerare a activităților turistice, aici fiind poziționat atât Ștrandul Neptun cât și majoritatea unităților de cazare și de servicii adresate turiștilor;
- utilizarea la potențialul real a zonelor limitrofe: albia Mureșului, pădurea Ceala și pădurea Vladimirescu”
- amenajarea râului Mureș din punct de vedere al navigație de agrement.

Strategia de dezvoltare turistică a municipiului Arad 2008-2020

1. Obiectiv

Realizarea de surse suplimentare de venit la nivel local și crearea de noi locuri de muncă, prin valorificarea patrimoniului istoric, natural și cultural.

Domeniile principale de intervenție sunt:

- Restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea patrimoniului existent;
- Dezvoltarea resurselor umane din sector;
- Dezvoltarea resurselor turistice naturale în contextul dezvoltării durabile;
- Informatizarea promovării turismului;
- Creșterea calității serviciilor turistice și asigurarea competitivității acestora;
- Dezvoltarea învățământului de specialitate și orientarea acestuia către nevoile sectorului;
- Definirea unui brand turistic local;
- Îmbunătățirea cooperării dintre sectorul public și privat.

Strategia este în acord cu politica din domeniul turismului a Programului Național de Guvernare, cu Strategia de dezvoltare a județului Arad până în 2009 și cu Planul de dezvoltare regională 2007-2013 al Regiunii Vest, de asemenea cu Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013.

2. Principii

Prin strategie se creează cadrul pentru îmbunătățirea și diversificarea serviciilor turistice, pentru furnizarea unor servicii de calitate foarte bună, de excepție, care să satisfacă în modul cel mai adecvat posibil, nevoile și așteptările turiștilor care vizitează municipiul Arad.

Principiile și valorile strategiei sunt:

- Deschidere și transparență în toate activitățile;
- Comunicare clară și orientată spre interesul turistului;
- Corectitudine, integritate, amabilitate și responsabilitate din partea fiecărui furnizor de servicii turistice;
- Orientare spre client în toate serviciile;
- Respect față de client

Directii de dezvoltare sectorială

Principalele direcții de dezvoltare sectorială sunt:

- Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
- Dezvoltarea resurselor umane;
- Crearea condițiilor favorabile investițiilor în turism și a parteneriatelor pentru dezvoltarea turismului;

Priorități:

A. Infrastructura de turism

- Amenajarea, dezvoltarea și modernizarea rețelei de drumuri și parcări în zonele turistice ale municipiului; organizarea și dezvoltarea transportului în comun, cu stații în apropierea obiectivelor turistice;
- Reabilitarea și punerea în valoare a obiectivelor turistice.

B. Creșterea competitivității sectorului turistic

- Valorificarea potențialului turistic;
- Dezvoltarea mediului de afaceri în turism;
- Îmbunătățirea calificării profesionale a personalului din turism;
- Implementarea unui sistem de dezvoltare și promovare turistică a municipiului Arad;

C. Diversificarea ofertei turistice, prin dezvoltarea turismului tematic și a colaborării parteneriale

- Dezvoltarea turismului
  - cultural
  - religios
  - istoric
  - de sfârșit de săptămână
  - ecoturism - de afaceri
  - de vânătoare
  - gastronomic
- Conservarea și valorificarea ariilor naturale protejate și a celor adecvate pentru turism ecologic;
- Crearea și valorificarea unor circuite turistice;
- Crearea și dezvoltarea turismului de tip wellness

4. Plan de acțiune:

Planul de acțiune propus este structurat pe termen scurt (2008-2010), mediu (2008-2013) și lung (2013-2020) și pe cele trei priorități, astfel:

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
A. Infrastructura de turism				
1.	Refacerea infrastructurii de acces la obiectivele turistice și a zonei verzi adiacente. Realizarea unor treceri subterane, în zone aglomerate	POR 4.4 Axa prioritară 1	2008	M
2.	Realizarea rețelei de parcuri în zonele cu obiective turistice	POR 4.4 Axa prioritară 1	2008	S
3.	Renovarea și reabilitarea monumentelor și a patrimoniului arhitectural al municipiului, înlăturarea de pe clădiri de patrimoniu a cablurilor, cutiilor și a altor obiecte, neadecvate; Iluminarea și semnalizarea acestora. Reabilitarea mobilierului urban	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	M
4.	Extinderea rețelei de panouri stradale pentru marcarea obiectivelor turistice (de tip „city light”) și a marcării intrărilor în oraș	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	S
5.	Organizarea unor stații ale mijloacelor de transport în comun în apropierea obiectivelor turistice	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	S
6.	Introducerea în circuitul turistic a Cetății Aradului	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	M
7.	Amenajarea râului Mureș și a celor două faleze (inclusiv dinspre cetate) între podul Decebal și podul Micălaca, pentru a fi valorificat în scopuri turistice, inclusiv pentru alergătorii de jogging (dragarea Mureșului, realizarea unui Parc dendrologic între cetate și podul Micălaca)	POR 4.4 Axa prioritară 3	2009	L

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
<i>A. Infrastructura de turism</i>				
8.	Efectuarea lucrărilor necesare pentru valorificarea potențialului turistic al Pădurii Ceala, insulei Mureșului (Trei Insule) și al Parcului natural Lunca Mureșului	POR 4.4 Axa prioritară 3	2009	M
9.	Crearea condițiilor pentru turism tip wellness pe Ștrandul Neptun	POR 4.4 Axa prioritară 3	2009	S
10.	Valorificarea monumentelor existente în turismul cultural și istoric (de ex. Piața Reconcilierii) și amplasarea unor noi monumente: Monumentul Unirii, ale unor personalități culturale Arădene, monument dedicat tuturor etniilor.	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	L
11.	Crearea unui brand al municipiului, valorificarea identității orașului și promovarea în circuitul turistic european	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2008	M
12.	Crearea spiritului comunitar prin implicarea comunității în cunoașterea istoriei municipiului, a respectării tradițiilor și dezvoltarea orașului. Crearea parteneriatului cu Inspectoratul Școlar Județean pentru predarea istoriei municipiului în școli.	PODRU Axa prioritară 1	2009	S
13.	Crearea unei zone pietonale în centrul municipiului, prin scoaterea traficului cu mijloace de transport	POR 4.4 Axa prioritară 3	2009	S
14.	Modernizarea/crearea dotărilor de agrement în zonele de interes turistic	POR 4.4 Axa prioritară 3	2009	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
15.	Reabilitarea/modernizarea spațiilor de cazare și de alimentație publică	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	M
16.	Crearea unor unități specifice pentru turism gastronomic	POR 4.4 Axa prioritară 3	2008	S
17.	Reabilitarea, conservarea și amenajarea siturilor ex-industriale, în scopuri turistice; punerea în funcțiune a trenului electric cu ecartament îngust în scopuri turistice.	POR 4.4 Axa prioritară 3	2010	M
<i>B. Valorificarea potențialului turistic</i>				
1.	Adaptarea ofertei turistice la standardele de calitate europeană	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2009	M
2.	Crearea și promovarea produselor turistice cu specific Arădean	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
3.	Realizarea și valorificarea unor produse turistice transfrontaliere	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2010	M
4.	Realizarea și valorificarea unor circuite turistice, astfel: „Ruta vinului” – Arad-Podgoria Aradului, „Ruta apei termale” – Arad-Dorobanți-Gyula” și altele.	POR 4.4. Axa prioritară 3	2010	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
5.	Crearea condițiilor favorabile atragerii marilor investiții în turism și a realizării unor inovări în domeniu	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
6.	Punerea în valoare a unor acțiuni tradiționale, astfel: Zilele Aradului, Festivalul de Teatru Clasic, Festivalul de Marionete, Festivalul de Teatru Francofon, Festivalul de Teatru Underground, Festivalul Minorităților, Festivalul Vinului etc. Organizarea unor evenimente-simpozioane, conferințe, congrese, pentru promovarea activităților și realizărilor din municipiul Arad, de exemplu Congresul interculturalității	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	S
7.	Crearea unor instituții care promovează valorile Aradului, astfel: a unui institut româno-german, româno-austriac, româno-italian etc. – prin care investitorii străini din Arad pot organiza diferite acțiuni de colaborare în domeniul turismului, al culturii etc.	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2010	M
8.	Realizarea parteneriatului cu Uniunea Artiștilor Plastici și cu personalități din domeniul culturii artei, pentru punerea în valoare a patrimoniului moștenit	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
9.	Formarea profesională a resurselor umane din domeniul turismului, conform exigențelor profesiei din țările cu turism dezvoltat	PODRU 4.5. Axa prioritară 1	2008	S
10.	Organizarea de schimburi de experiență cu țări cu tradiții turistice, pentru lucrătorii din domeniul turismului. Adaptarea învățământului conform standardelor Uniunii Europene	PODRU 4.5. Axa prioritară 2	2009	M

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
11.	Realizarea materialului de promovarea ofertei turistice a municipiului, prin tipărituri (cataloge, albume, broșuri, pliante, reviste) și promovarea prin mass-media, prin pagină web, participare la târguri și expoziții și orice alte mijloace adecvate. Valorificarea produselor ce promovează municipiul și oferta turistică Arădeană.	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
12.	Crearea de parteneriate interne și externe pentru promovarea reciprocă a ofertei turistice și pentru schimburi turistice reciproce.	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2008	M
13.	Realizarea de „Card turistic” pentru oferirea de pachete turistice	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	M

C. Diversificarea ofertei turistice, prin dezvoltarea turismului tematic și a colaborării parteneriale

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program Operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
1.	Crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	M
2.	Realizarea unor arii protejate pentru turism tematic	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	M
3.	Dezvoltarea turismului cultural prin valorificarea ofertelor instituțiilor culturale – Teatru, Filarmonică, Teatrul de păpuși, Casa de Cultură, ale celor de educație, ale sălilor de expoziții, a patrimoniului de carte rară, ale muzeelor etc.	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
4.	Dezvoltarea turismului religios prin introducerea în circuitul turistic a lăcașelor de cult, ale muzeelor sau expozițiilor cu tematică religioasă, organizare de pelerinaje cu ocazia sărbătoririi diferitelor evenimente religioase, crearea parteneriatelor cu cultele religioase pentru organizarea turismului religios	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	M
5.	Dezvoltarea turismului istoric prin crearea pachetului turistic specific	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	S
6.	Dezvoltarea turismului „de sfârșit de săptămână” prin organizarea și promovarea unor evenimente specifice, de exemplu oferte culinare, muzică specifică, organizarea unor acțiuni sau evenimente atractive, cuprinse într-un pachet turistic	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S

Nr. crt.	Proiect – scurtă descriere	Program operațional conform CSNR	Data estimativă de începere	Observații (termen scurt, mediu, lung)
7.	Dezvoltarea ecoturismului, prin valorificarea Parcului natural Lunca Mureșului, a Pădurii Ceala și a zonei premontane din apropiere	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	M
8.	Dezvoltarea turismului de afaceri, prin valorificarea Sălilor de la Expo Arad, de la diferite hoteluri, unități de învățământ, instituții culturale	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	S
9.	Dezvoltarea și promovarea turismului gastronomic, prin valorificarea tradițiilor locale și a interferenței diferitelor culturi în domeniu	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	S
10.	Organizarea și promovarea – în parteneriat cu Asociația Vânătorilor – a turismului specific	POR 4.4. Axa prioritară 3	2009	S
11.	Colaborare cu tur-operatorii și cu ONG-le cu obiect de activitate în domeniul turismului, pentru identificare de noi oferte tematice, pentru diversificarea ofertei turistice, pentru realizarea de pachete turistice atractive și promovarea ofertei turistice	POR 4.4. Axa prioritară 3	2008	S
12.	Realizarea unor rețele de colaborare cu arădenii de pretutindeni și românii de pretutindeni pentru dezvoltarea și promovarea turismului arădean	POCCE 4.3. Axa prioritară 5	2009	M

VII. IMPLEMENTAREA, URMĂRIREA ȘI COORDONAREA APLICĂRII STRATEGIEI

Ulterior aprobării Strategiei de Dezvoltare vor fi derulate acțiunile necesare în vederea elaborării strategiilor sectoriale prioritare și a planurilor operaționale. Coordonarea acestor operațiuni se va face prin intermediul Direcției Strategii Publice și Comunicare, Serviciul Strategii Publice, înființat de curând în structura aparatului de specialitate al primarului.

În vederea unei implementări eficiente considerăm că este oportună înființarea unui Comitet de Supraveghere a Implementării Planificării Strategice, prin hotărâre a Consiliului Local. Scopul acestui comitet este de a supraveghea, monitoriza și evalua implementarea planurilor strategice:

- va primi rapoarte referitoare la realizările avute în planificarea strategică
- va revizui stadiul de implementare a planurilor strategice
- va lua decizii cu privire la obiectivele de inclus în planurile strategice
- va lua decizii cu privire la termenele de realizare a obiectivelor / proiectelor pe care Primăria le va implementa
- va avea întâlniri semestriale
- va informa Consiliul Local în mod regulat asupra activității desfășurate

Considerăm, de asemenea, că este oportună participarea în cadrul acestui comitet, alături de primar și de ambii viceprimari, a președinților fiecărei comisii a Consiliului Local și a directorilor din aparatul de specialitate, precum și a directorului Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară.

Rolul comitetului este de revizuire a obiectivelor strategice pentru a se asigura că ele înglobează toate problemele majore cu care se confruntă comunitatea, respectiv Primăria, de a revizui obiectivele / proiectele identificate precum și de luare a deciziilor cu privire la prioritizarea proiectelor și inițiativelor care urmează a fi implementate pe baza criteriilor incluse în Strategie precum și pe baza altor criterii relevante.

VIII. CONSIDERAȚII FINALE

Nr. crt.	Numele și prenumele	Funcția	Denumire instituție /organizație
1.	Falcă Gheorghe	Primar	Municipiul Arad
2.	Bognar Levente	Viceprimar	Municipiul Arad
3.	Dekany Tiberiu	Viceprimar	Municipiul Arad
4.	Marian Ovidiu	Consilier municipal	P.D.
5.	Moisescu Cristian	Consilier municipal	P.D.
6.	Manta Florin Virgil	Consilier municipal	P.D.
7.	Costin Ionel	Consilier municipal	P.D.
8.	Huțiu Gheorghe	Consilier municipal	P.D.
9.	Vlaicu Traian	Consilier municipal	P.D.
10.	Ozarchevici Marius	Consilier municipal	P.D.
11.	Moșneag Ovidiu	Consilier municipal	P.N.L.
12.	Neamț Valentin Paul	Consilier municipal	P.N.L.
13.	Cismaș Loredana	Consilier municipal	P.N.L.
14.	Pădurean Corneliu	Consilier municipal	P.N.L.
15.	Schill Gheorghe	Consilier municipal	P.N.L.

16.	Braica Alexandra Patricia	Consilier municipal	P.S.D.
17.	Dolha Ioan	Consilier municipal	P.R.M.
18.	Cziszter Kalman Andras	Consilier municipal	U.D.M.R.
19.	Tusz Francisc	Consilier municipal	U.D.M.R.
20.	Nagy Ghizela	Consilier municipal	U.D.M.R.
21.	Neamțiu Gheorghe	Consilier municipal	Independent
22.	Popa Dorel	Consilier municipal	Independent
23.	Edeleni Coloman	Consilier municipal	Independent
24.	Voicu Emanoil	Consilier municipal	Independent
25.	Borza Rodica	Consilier municipal	Independent
26.	Curta Gheorghe	Consilier municipal	Independent
27.	Botoș Adalbert	Arhitect	ARH – DESIGN SRL
28.	Botoș Aida	Arhitect	ARH – DESIGN SRL
29.	Cinah Dimitrie	Director general	S.C. CONAR S.A.
30.	Maxinan Gheorghe	Director	S.C. Tehnodomus SA
31.	Nica Dumitru	Consilier	Organizația Județeană P.S.D.
32.	Faur Ioan	Director	S.C. ICIM S.A.
33.	Neagoe Alexandru	Preș. Org. Centru Vest	P.R.M.
34.	Gheorghiu Teodor Octavian	Vicepreședinte Profesor	Asociația „Pro Urbe” Arad Fac. Arhitectură Timișoara
35.	Buda Bujor	Președinte	Asociația „Pro Urbe” Arad
36.	Dumitrean Ana Maria	Director	Centrul Cultural Județean Arad
37.	Nagy – Vizitiu Alexandru	Membru fondator	Asociația „Pro Urbe” Arad

38.	Tudor Mircea - Matei	Arhitect	Birou Individual Arhitectură
39.	Ghionghioșan Lorena	Arhitect – Insp. Spec.	Inspectoratul Județean de Cultură
40.	Ghiță Gheorghe	Inspector șef adjunct	Inspectoratul Județean de Cultură
41.	Cosma Elisabeta	Director	S.C. PROIECT S.A.
42.	Luca Axente	Șef producție	S.C. PROIECT S.A.
43.	Colta Onisim	Vicepreședinte Pictor școlar	Uniunea Artiștilor Plastici – Filiala Arad
44.	Feier Ioan	Vicepreședinte	Ordinul Arhitecților Arad
45.	Șandor Ștefan	Director	S.C. „RENOVATIO NOVA”
46.	Cosma Niculae	Arhitect Șef	Consiliul Județean Arad
47.	Fugătă Valentin	Inginer	Consiliul Județean Arad
48.	Moldovan Mihai	Consilier T.S., ing. ec.	Consiliul Județean Arad
49.	Popa Petre	Prorector	Univ. „Aurel Vlaicu” Arad
50.	Mihuț Lizica	Rector	Univ. „Aurel Vlaicu” Arad
51.	Radu Ioan	Prorector	Univ. „Aurel Vlaicu” Arad
52.	Sârbu Pavel	Trezorier	P.S.D.
53.	Pătrăuță Teodor	Membru	Birou Org. Jud. P.S.D.
54.	Haș Maria	Director adjunct	Col. Naț. „Moise Nicoară”
55.	Ionescu Gabriela	Consilier educativ	Gr. Șc. Transport CFR Arad
56.	Pădurean Maria	Director adjunct	Lic. Ped. „Dimitrie Țichindeal”
57.	Cheta Doina	Director	Liceul „Vasile Goldiș” Arad
58.	Matekovits Maria	Președinte	Asociația de Pedagogie Dramatică din România
59.	Condea Livia	Director adjunct	Colegiul Economic Arad

60.	Pașcalău Maria	Director	Șc. Generală nr. 5
61.	Negrilă Iulian	Decan	Univ. de Vest „Vasile Goldiș” Arad
62.	Pellegrini Nicolae	Insp. Șc. Gen. Adj.	Inspectoratul Școlar Județean
63.	Fotescu Mariana	Membru	ARDOR
64.	Mandache Emilia	Director	Liceul cu Program Sportiv
65.	Faur Cristian	Profesor	Lic. Teoretic „A.M. Guttenbrunn”
66.	Gavra Pompiliu	Profesor	Seminarul Teologic Liceal Ortodox
67.	Sinaci Maria	Consilier educativ	Gr. Șc. „Francisc Neuman”
68.	Bran Renate	Director	Școala Postliceală Sanitară
69.	Cirin Florentina	Director	Centrul Școlar Arad
70.	Radu Adriana	Profesor	Șc. Postliceală Sanitară „Cristiana”
71.	Costea Daniel	Președinte Curtea de Onoare	P.N.G.-cd Arad
72.	Demian Silvia	Director coordonator	Liceul de artă „Sabin Drăgoi”
73.	Roșu Ionel	Director	Col. Naț. „Elena Ghiba Birta”
74.	Mureșan Ioan	Director	Școala Gen. Nr. 4 „Ioan Slavici”
75.	Novac Tiberiu	Director	Casa Corpului Didactic
76.	Kaposta Emeric	Director	Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului
77.	Rediș Ioan	Director	Liceul Baptist Arad
78.	Ghinga Olga Iulia	Consilier educativ	Gr. Șc. Industrie Alimentară
79.	Băețan George	Membru	Asociația Millenium Center
80.	Miloș Florea	Director adjunct	Grup Școlar Forestier
81.	Orodan Petru	Director Adjunct	Gr. Șc. Ind. „Aurel Vlaicu”

82.	Ignat Viorel	Director	Șc. Generală nr. 7.
83.	Szellner Michael	Director	Lic. Teoretic „A.M. Guttenbrunn”
84.	Balaș Terentie	Coord. asigurarea calității în educație	Școala Specială Arad
85.	Neamțu Doina	Director	Școala Specială Arad
86.	Vladu Gabriel	Membru	Asociația Millenium Center
87.	Dărăbanțiu Adrian	Vicepreședinte	Colegiul Medicilor Arad
88.	Nedea Nicolae	Președinte	Patronatul Medicilor de Familie
89.	Grada Stela	Director executiv	Casa de Asigurări de Sănătate
90.	Lucuța Carmen	Manager	Spitalul Clinic Municipal Arad
91.	Mechenici Tatiana	Inspector Județ Arad	As. Naț. a Pers. cu Handicap
92.	Spiridon Diana	Director executiv	Direcția Muncii, Solidarității Sociale și Familiei
93.	Ocolicean Horia	Director executiv adj.	Asociația Județeană a Ocupării Forței de Muncă
94.	Jugu Ovidiu	Inspector șef adj.	Inspectoratul Teritorial de Muncă
95.	Piroș Ligia	Vicepreședinte	P.R.M. – Organizația de Femei
96.	Sferdian Mircea	Secretar administrativ	P.R.M.
97.	Fighir Rozalia	Voluntar – C.S. Temerarii	Asociația Distroficilor Muscular din România – Filiala Arad
98.	Merchie Eric	Director	Asociația Tineret pentru Cristos
99.	Neagu Vasile	Președinte	Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Arad
100.	Iercoșan Iuliana	Referent	Centru O.N.G.
101.	Takacs Mihai	Președinte	Fundația Takacs

102.	Cuvineanu Iudita	Director	Crucea Roșie Arad
103.	Kristof Claudia	Coordonator	Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Arad
104.	Bocșa Mihai	Director	Fundația Creștină R.C.E. Speranța copiilor
105.	Giurgiu Diana	Psiholog	Asociația Non profit „Oaza”
106.	Andres Laura	Președinte	Asociația Non profit „Oaza”
107.	Robotyin Elena	Șef Serviciu	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
108.	Neculai Gabriel	Președinte	Asociația Română de Bioagricultură Aplicativă
109.	Podea Delia	Reprezentant	Clubul „ROTARY”
110.	Prișcă Mirandolina	Manager	Spitalul Clinic Județean de Urgență
111.	Mârza Nicolae	Director executiv	Autoritatea de Sănătate Publică a Județului Arad
112.	Rus Ștefan	Director executiv	As. Handicapaților Neuromotor din România – Filiala Județeană Arad
113.	Gantner Cristian	Consilier	Asociația PAEM Arad
114.	Țârle Gabriela	Director executiv adj.	Autoritatea de Sănătate Publică a Județului Arad
115.	Mihuța Marius	Președinte	Fundația Umanitară Debora
116.	Macavei Gyongyi	Asistent social	Fundația Umanitară Debora
117.	Mustea Andreea	Asistent social	Fundația Tabita Ministries
118.	Talpoș Adriana	Asistent social	Asociația Europa pentru Europa

119.	Danciu Sanda	Vicepreședinte	Asociația Medicilor Stomatologi cu Practică Privată
120.	Berar Ida	Membru	Secretar comisie medicală PNL
121.	Palcu Gheorghe	Secretar	LIONS CLUB
122.	Chișbora Lucia	Director	Fundația ADAR
123.	Nagy Tamas	Informatician	Fundația ADAR
124.	Grec Florica	Director executiv	Direcția Județeană de Statistică
125.	Groșan Nicolae	Vicepreședinte	Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Arad
126.	Purcaru Mircea	Președinte	CNIPMMR
127.	Zomoniță Rodica	Coord. rel.clienți	Banca Românească
128.	Cristea Eugen	Director executiv adj.	Banca Comercială Română
129.	Sălăjan Ioan	Director administrativ	ARCOMAT GRUP S.A.
130.	Cuzman Ioan	Membru	P.S.D. Arad
131.	Dehelean Gheorghe	Director	Univ de Vest „Vasile Goldiș” Arad Institutul de Cercetări
132.	Roman Ion	Director executiv	QUALITY ASIG
133.	Talpoș Gheorghe Mircea	Vicepreședinte	P.R.M.
134.	Hanc Luminița	Director	Banca Transilvania
135.	Fufezan Monica	Director general	SC MODA SA
136.	Bejan Teodor	Președinte	Camera de Meserii
137.	Ferenczi Andrei	Director	Raiffeisen Bank
138.	Chișcan Marcel	Reprezentant	PNȚCD
139.	Cristea Claudiu	Președinte	PNȚCD
140.	Pozsar Viorica	Asistent manager	Fundația CEDIMMAR

141.	Didilescu Florin	Director Președinte	Biblioteca Jud. „A.D.Xenopol” Asociația Culturală Amifran
142.	Dan Vasile	Președinte	Uniunea Scriitorilor - Filiala Arad
143.	Schwartz Gheorghe	Decan	Univ. „Aurel Vlaicu” Arad
144.	Frandeș Dorin	Director	Filarmonica Arad
145.	Negruț Cosmin	Vicepreședinte	Centrul Cultural Banat-Ja România
146.	Șimon Adelheid	Vicepreședinte	Forumul Democrat German Arad
147.	Mândruțau Mircea Petru	Pastor	Biserica „Metanoia”
148.	Zaharia Ioan	Pastor	Comunitatea Baptistă
149.	Bozian Petru	Pastor	Comunitatea Bisericilor Baptiste
150.	Gligor Gheorghe	Preot paroh	Parohia Ortodoxă Sânicolaul Mic
151.	Nicolau Dan Emilian	Preot paroh	Parohia Ortodoxă Șega I
152.	Șimăndan Emil	Președinte	Fundația „Ioan Slavici” Arad
153.	Jireghie Virgiliu	Director de fotografie	U.V. „Vasile Goldiș” Arad
154.	Schlesinger Ionel	Președinte	Comunitatea Evreilor Arad
155.	Seviciu Sorin	Preot	Protopopiatul Greco-catolic
156.	Roman Emil	Preot	Parohia Ortodoxă Micalaca Veche
157.	Orădan Iov	Protopop	Protopopiatul Ortodox Arad
158.	Kiraly Arpad	Arhidiacon protopop	Protopopiatul Romano-catolic
159.	Totezan Ioan	Jurist	P.R.M.
160.	Cârciu Vasile	Secretar	A.R.M.M. Arad
161.	Ardelean Aurel	Rector	U.V. „Vasile Goldiș” Arad
162.	Guiu Mircea	Reprezentant	Filiala Vatra Românească
163.	Petcu Dorel	Vicepreședinte	Staff -Aurel Ardelean - P.R.M.

164.	Copacea Iulian	Președinte	Fundația Teatrală „Școala Ludică”
165.	Oniga Laurian	Manager	Teatrul Clasic „Ioan Slavici”
166.	Dinulescu Radu	Director	Teatrul de Marionete Arad
167.	Hugel Peter	Director	Complexul Muzeal Arad
168.	Balint Ovidiu	Director	Casa de Cultură a Municipiului
169.	Criste Eugeniu	Director	Direcția Județeană Arad a Arhivelor Naționale
170.	Notaroș Ludovic	Lector univ.	Univ. „A. Vlaicu” Arad
171.	Jurcoane Ecaterina	Membru	Clubul Femeilor de Arte, Profesii și Afaceri BPW
172.	Ardelean Dorina	Președinte	Clubul Femeilor de Arte, Profesii și Afaceri BPW
173.	Guran Liliana	Director exec. adj. - Siguranța alimentelor	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
174.	Lancea Daniel	Director adjunct	Penitenciarul Arad
175.	Rădulescu Anghel	Vicepreședinte	Org. Jud. PSD
176.	Hârlău Ioan	Șef Serviciu	Oficiul Județean pentru Protecția Consumatorilor
177.	Iuga Sorin	Ofițer circulație	Insp. de Poliție al Județului
178.	Nica Gheorghe	Ofițer ordine publică	Insp. de Poliție al Județului
179.	Tamaș Ioan	Adjunct șef	Poliția Municipiului Arad
180.	Mihalașcu Adrian	Șef Compartiment Proximitate	Insp. de Poliție al Județului
181.	Cosma Lucian	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
182.	Herczog Alex	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
183.	Gheorghică Aurel	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului

184.	Nădrăguță Ovidiu	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
185.	Hortopan Daniel	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
186.	Puștea Aurel	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
187.	Dumitru Doru	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
188.	Costea Ioan	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
189.	Crestin Ioan	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
190.	Bondea Nicolae	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
191.	Urdaș Nelu	Agent proximitate	Insp. de Poliție al Județului
192.	Marșieu Iustin	Cdt. Det. Pompieri	Insp. Județean pentru Situații de Urgență „V. Goldiș” Arad
193.	Paicu Dan	Insp. Șef adjunct	Insp. Județean pt. Situații de Urgență „V. Goldiș” Arad
194.	Sabău Gheorghe	Șef Serviciu	Direcția de Protecție și Pază
195.	Codoș Sorin	Director	Direcția de Protecție și Pază
196.	Slev Nicolae	Șef Serviciu	Inspectoratul de Jandarmi Județean
197.	Tanco Alexandru	Comandant	Insp. de Poliție al Județului
198.	Danko Otto	Vicepreședinte Jud.	Partida Romilor
199.	Danco Sebastian	Vicepreședinte Jud.	Partida Romilor
200.	Stan Simion	Președinte Jud.	Partida Romilor
201.	Muzsikas Alexandru	Vicepreședinte Jud.	Partida Romilor
202.	Muzsikas Irina	Președinte femei Jud.	Partida Romilor
203.	Gavaziuc Lucian	Secretar Jud.	Partida Romilor
204.	Puskel Peter	Jurnalist	TV 2
205.	Kiraly Andras	Președinte	U.D.M.R.

206.	Pavai Gyula	Președinte	As. Kölcsey Egyesület Arad
207.	Berecz Gavril	Secretar	As. Kölcsey Egyesület Arad
208.	Hadnagy Eva	Președinte executiv	Fundația ALMA MATER
209.	Florian Eugen – Ștefan	Vicepreședinte	P.S.D.
210.	Hailemas Maria	Președinte Filiala Arad	Uniunea Bulgară din Banat
211.	Plausity Ognean	Protopop	Parohia Ortodoxă Sârbă
212.	Jarco Simion	Președinte	Uniunea Democrată a Sârbilor
213.	Marici Hranislav	Secretar	Uniunea Democrată a Sârbilor
214.	Nica Marius	Contabil șef	Direcția pt. Sport a Județului
215.	Drăgan Cristian	Director executiv	A.N.T. - Direcția Județeană pentru tineret Arad
216.	Biriș Gheorghe	Președinte	Club Sportiv Astra Arad
217.	Mandache Emilia	Director	Liceul cu Program Sportiv
218.	Indreica Gheorghe	Director	C.S.Ș Gloria Arad
219.	Galea Ioan	Secretar științific	U.A.V. – Fac.Ed. Fizică și Sport
220.	Torcoș Florin	Manager	S.C. CENTRAL S.A.
221.	Gerold Ecaterina	Profesor	Palatul Copiilor
222.	Ceontea Constantin	Director	S.C. SIRIUS S.R.L.
223.	Tincu Adrian	Secretar executiv	OS-TSD, P.S.D.
224.	Melinte Marian	Vicepreședinte	P.S.D.
225.	Alda Magdalena	Membră	ONG „Prietenii naturii”
226.	Covăsală Constantin	Vicepreședinte	Condor Club Arad
227.	Gafencu Răzvan	Primar	Consiliul Tinerilor Arad

228.	Roman Sorin-Victor	Director	As. Millennium Center
229.	Bracon Constantin	Președinte	Clubul Sportiv Temerarii
230.	Marconi Ioan	Președinte	As. Județeană de Atletism
231.	Negruț Cosmin	Vicepreședinte	C.C. Banat-Ja România
232.	Boric Dan - Sandu	Președinte	Baschet Club West Petrom
233.	Viski Vali	Vicepreședinte	Baschet Club West Petrom
234.	Selejean Nicu	Președinte	Asociația Județeană de Fotbal
235.	Sas Lucian	Președinte	Centrul Zonal Ecologic
236.	Sfichi Bogdan	Consilier juridic	Soc. Naț. Imb. Funciare - S.A. Arad
237.	Dănoiu Dana	Director executiv	Agenția pentru Protecția Mediului
238.	Carculea Ioan	Șef Serviciu	Agenția pentru Protecția Mediului
239.	Ioja Elița	Șef Secție Spații verzi	S.C. Gospodărirea Comunală S.A.
240.	Jitariu Monica	Director punct lucru	S.C. Polaris M Holding S.R.L. - Punct Lucru Arad
241.	Sârbu Dorin	Comisar poluarea mediului	Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Arad
242.	Szekely Attila	Comisar Șef	Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Arad
243.	Mariș Emil	Comisar biodiversitate	Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Arad
244.	Propszat Carol	Șef echipă	A.N.I.F. Arad
245.	Meriu Alina	Inspector Zonal	A.N.I.F. Arad
246.	Giurgiu Nicoleta	Membru	Asociația Prietenii Naturii
247.	Gavra Maria	Președinte	Asociația Prietenii Naturii

248.	Ostafe Marcel	Inginer Șef S.H.	„Apele Române” Sistemul de Gospodărire a Apelor Arad
249.	Olah Virgil	Șef Birou Apărare	Direcția Apelor Mureș – Târgu Mureș, Sistemul de Gospodărire a Apelor Arad
250.	Sârb Ioan	Profesor	Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului
251.	Jeflea Gheorghe	Director tehnic	S.C. ASA Servicii Ecologice Arad
252.	Lupuleț Liliana	Publicitate	KISS - FM
253.	Truț Florin	Director programe	Redacția WEST – TV
254.	Pantea Mircea	Director executiv	Redacția WEST – TV
255.	Toma Dumitru	Redactor Șef	Informația Aradului
256.	Ghilea Sorin	Director	Informația Aradului
257.	Chirilă Emil	Reprezentant	Redacția WEST – TV
258.	Pășcuțiu Anca	Redactor	Observator
259.	Moldovan Adrian	Redactor/Realizator	TV Arad
260.	Ordodi Mădălina	Realizator	Radio Arad
261.	Bulzan Paula	Correspondent local	Adevărul București, Klik Bursa
262.	Tomuța Florin	Correspondent local	România liberă, Amos News, News In
263.	Matiuț Ioan	Redactor	Revista ARCA
264.	Mariș Diana	Redactor	Televiziunea INFO – TV
265.	Faur Lazăr	Redactor Șef	Televiziunea INFO – TV
266.	Bodran Nadia	Redactor	Informația Aradului
267.	Sava Doru	Redactor Șef adj.	Adevărul de Arad
268.	Sinaci Doru	Redactor coordonator	Adevărul de Arad

269.	Barbu Adriana	Redactor	Adevărul de Arad
270.	Sabău Daniela	Director	S.C. TOP S.A.
271.	Torsin Radu	Director general	Compania de Transport Public
272.	Ardelean Gheorghe	Director comercial	S.C. Compania de Apă S.A.
273.	Covaci Ioan	Director	S.C. Gospodărirea Comunală S.A.
274.	Cuvineanu Petru	Director tehnic	Compania de Transport Public
275.	Sârb Marcel	Şef Serviciu	S.C. Compania de Apă S.A. – Serviciul Relații Consumatori
276.	Varga Mihai	Şef Secție Canal	S.C. Compania de Apă S.A.
277.	Birău Mariana	Director exploatare	Compania de Transport Public
278.	Nițu Adrian	Consilier Primar	Primăria Municipiului Arad
279.	Ispas Carmen	Consilier Primar	Primăria Municipiului Arad
280.	Șterț I Irina	Arhitect Șef	Primăria Municipiului Arad
281.	Macra Claudia	Director Executiv	Direcția Comunicare – Primăria Municipiului Arad
282.	Nagy Etelca	Director Executiv	Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară
283.	Popa Răzvan	Director Executiv	Direcția Tehnică – Primăria Municipiului Arad
284.	Tamaș Petru	Director Executiv	Direcția Economică – Primăria Municipiului Arad
285.	Neamțiu Pavel	Director Executiv	Direcția Venituri – Primăria Municipiului Arad
286.	Andreica Daniela	Şef Birou	Biroul Activități Culturale și Sportive – Primăria Municipiului Arad

287.	Horja Marioara	Consilier juridic	Centrul de Informare Cetățeni – Primăria Municipiului Arad
288.	Todinca Daniela	Consilier juridic	Centrul de Informare Cetățeni – Primăria Municipiului Arad

ANEXA

COMPLEXUL MUZEAL ARAD ACTIVITĂȚI ÎN FOR PUBLIC^[1] 2004 - 2007

2004

I. Tabere de cercetare

Nr. crt.	Perioada	Tabăra	Participanți	Coordonatori
01	iul.	Tabără internațională de explorare botanică. Rezervația Bezdin	10 botaniști din România și Ungaria	Direcția Silvică Arad C.M.A. (G. Iuga)
02	iul.	Tabăra arheologică Tauț	12 studenți de la universitățile din Cluj, Arad, Brașov, Timișoara, București	G.P. Hurezan F. Mărginean P. Hügel
03	iul.	Tabăra de ecologizare a cetăților Aradului (Ineu, Șiria, Cladova, Șoimoș)	38 de voluntari (majoritatea elevi, studenți), membri ai Asociației de Turism Montan Arad și "Condor" Club Arad.	C.M.A. (P. Hügel, F. Mărginean) Primăriei, ONG
04	iul. – aug	Tabăra arheologică Frumușeni – Mănăstirea Bizere	47 de studenți de la universitățile din Arad, Cluj, Alba Iulia, Timișoara, București	A. A. Rusu (I.A.I.A. Cluj) F. Mărginean

[1] Se referă la expoziții, festivaluri, târguri, tabere, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde, conferințe de presă și alte evenimente publice organizate sau co-organizate de Complexul Muzeal Arad.

II. Sesiuni științifice și simpozioane

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Număr de partici panți*	Proveniența participanților	Organizator (instituții; responsabil din partea C.M.A.)
01	Simpozionul internațional de antropologia minorităților. <i>Dilema Europei centrale: conviețuire sau coexistență</i>	13/14 mai	35	România, Ungaria, Serbia, Germania	M.C.C. C.M.A. R. E. Colta
02	Conferința națională a istoricilor de artă din Ungaria (Excursie de studiu cu ghidaj de specialitate: Arad – Hodoș Bodrog – Vladimirescu – Gai)	5 iunie	52	Ungaria	Academia Maghiară de Științe Muzeul Bekescsaba P. Hügel (C.M.A.) P. Hurezan (C.M.A.) A.A. Rusu (IAIA Cluj)
03	Sesiunea națională de etnografie	24/25 sept.	48	Arad, Baia Mare, București, Brașov, Cluj, Craiova, Reșița, Rm. Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Sighetul Marmăției, Tg. Jiu, Timișoara	M.C.C. D.J.C.C.P.C.N. Arad C.M.A. P. Hügel S. Sabău
04	Sesiunea <i>Istorie și demografie. Căsătoriile mixte în România, sec. XVIII – XX</i>	18/19 nov.	20	Arad, Alba Iulia, Cluj, Satu Mare, Sibiu	Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad C.M.A. (P. Hügel)
05	Simpozionul <i>Marea Unire oglindită în documente</i>	30 nov.	15	Arad	Direcția Județeană a Arhivelor Naționale C.M.A. (A. Mureșan)

* Se referă la numărul de persoane care au susținut comunicări

III. Expoziții temporare în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori	Curator
01	<i>A III-a Trienală Internațională de ex libris „Ioan Slavici“</i>	ian. – febr.	Muzeul de Artă	C.M.A.	C. Șandor
02	<i>Al X-lea Salon de Gemologie</i>	febr. mart.	Palatul Cultural	C.M.A.	A. Țigan
03	Expoziție de sculptură <i>Emil Vitroel. O retrospectivă</i>	mart.	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
04	Expoziție de pictură <i>Prolog</i>	apr.	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
05	<i>Monetărie habsburgică. Sec. XVIII - XIX</i>	apr.	Palatul Cultural	C.M.A. Liga Studenților U.A.V.	N. Dascăl H.Lascu
06	Expoziție foto Mircea Olaru <i>Clipe ale eternei treceri</i>	mai – iun.	Muzeul Lipova	C.M.A.	C. Dubeștean
07	Expoziție de grafică, Miroslav Cipar <i>Linia vieții</i>	iulie	Muzeul de Artă	C.M.A. Ambasada Slovaciei	A. Pantazi
08	Expoziție foto <i>Filip Rotaru</i>	iulie	Sala “Clio”	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
09	Expoziție de artă plastică <i>Salonul de vară al Cenaclului “Ion Andreescu” Arad</i>	aug.	Sala “Clio”	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
10	<i>1834 – Arad oraș liber regesc</i>	aug.– dec.	Palatul Cultural	C.M.A.	D. Demșea N. Dascăl
11	<i>Obiceiuri și tradiții populare – interferențe culturale transfrontaliere</i>	aug.	Șc. genr. A. Iancu	C.M.A.	S. Sabău R. Colta G. Hălmăgean

Nr. crt.	Titlul	Peri-oada	Locația	Organizatori	Curator
12	<i>Foc și apă</i>	sept.	Turnul de Apă	C.M.A.; Galeria Turnul de Apă; Grupul de Pompieri "V.Goldiș" Arad	D. Demșea N. Dascăl
13	<i>Al XX-lea Salon Șirian de Artă Plastică</i>	sept.	Muzeul Șiria	C.M.A.	I. Florea
14	<i>Obiceiuri și tradiții populare – interferențe culturale transfrontaliere</i>	sept.	Sala "Clio" Arad	C.M.A.	S. Sabău R. Colta G. Hălmăgean
15	<i>Bienala Internațională de Artă Contemporană Arad. Preview</i>	oct.	Muzeul de Artă	C.C.J.A. C.M.A.	O. Colta A. Pantazi
16	<i>Cetatea Aradului între anii 1859 – 1857</i>	oct. dec.	Exp. perm. de istorie	C.M.A.	D. Demșea N. Dascăl
17	<i>ki @ kf</i>	oct.	club kf Arad	C.M.A.; Onin. Agenție de comunicare; kf	G. Săbău C. Man
18	<i>Momente din istoria olimpismului arădean</i>	nov.– dec.	Sala "Clio"	C.S. "Gloria" Arad B.J.A. / C.M.A.	A. Țigan
19	<i>Obiceiuri și tradiții populare – interferențe culturale transfrontaliere</i>	nov.	Muzeul Lipova	C.M.A.	S. Sabău R. Colta
20	<i>Arad – decembrie 1989</i>	dec.	Palatul Cultural	C.M.A. F.J.A.R.D.89 A.R.U.D.D.89	G. Iuga V. Șerban A. Mureșan
21	<i>Icoane transilvane din sec. XVIII - XIX</i>	dec.	Muzeul Lipova	C.M.A.	C. Dubeștean

IV. Târguri și festivaluri

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori
01	<i>Târgul Meșterilor Populari / Festival de Artă Culinară</i>	29/30 mai	Arad	C.M.A. C.C.J.A. Organizator-coordonator: S. Sabău/C.M.A.
02	<i>Muzică Veche prin Cetățile Aradului</i>	15/18 iul.	Ineu - Șiria - Cladova - Radna - Lipova	C.M.A. (P. Hügel, F. Mărginean, G.P.Hurezan) Filarmonica de Stat Arad
03	<i>Gala Filmului Documentar Ediția a III-a</i>	nov.	Teatrul de Stat Arad	C.C.M.A. (Ov. Balint) C.M.A. / Kinema Ikon (F. Hornoiu)

V. Conferințe de presă

Nr. crt.	Conferințe de presă	Data	Ecoul mass media
01	Proiect PHARE - CBC. Tradiții și obiceiuri populare. Interferențe transfrontaliere	martie	Adevărul de Arad, Agenda Zilei Arad, Observator Arădean, Jelen, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, RCS, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități
01	Vernisaj Clio și promovarea proiectului Aventura Africană	mai	
02	Târgul Meșterilor Populari	mai	Adevărul de Arad, Agenda Zilei Arad, Observator Arădean, Jelen, Buletin de Arad, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, RCS, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități
03	Promovare Catalog Kinema Ikon 35	iulie	
04	Șantierul arheologic Tauț	iulie	Rompres, Mediafax, Adevărul de Arad, Agenda Zilei Arad, Observator Arădean, Jelen, Buletin de Arad, Adevărul, Evenimentul Zilei, România Liberă, Ziua, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, Prima TV, Duna TV, TVR Timișoara, TVR Cluj, RCS, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități (în direct - F. Mărginean), Radio Timișoara (în direct - G. P. Hurezan)
05	Șantierul arheologic Frumușeni - Mănăstirea Bizere	august	

2005

I. Tabere de cercetare

I.1. Arheologie

Nr. crt.	Perioada	Șantierul arheologic	Participanți	Colectiv științific
01	25.07 10.08	Pecica <i>Șanțul Mare</i>	25 de studenți de la universitățile din Michigan (SUA), Cluj, Timișoara, Arad	P. Hurezan J. O Shea F. Drașoveanu Al. Baker P. Hügel
02	04.07 04.09	Frumușeni <i>Mănăstirea Bizere</i>	40 de studenți de la universitățile din Budapesta, Cluj, Alba Iulia, Arad	A.A. Rusu I. Burnichioiu G.P. Hurezan F. Mărginean
03	13.10 25.10	Pâncota <i>Cetatea Turcească</i>	20 de elevi din Pâncota și Arad	D. Marcu F. Pascu S. Heitel-More F. Mărginean
04	24.10 15.11	Nădlac <i>Lutărie</i>	20 de elevi de liceu din Nădlac	P. Huszarik F. Mărginean

I.2. Științele naturii

Nr. crt.	Perioada	Tabăra	Participanți	Coordonatori
01	mai	Tabără internațională de cercetare ecologică. Rezervația Runcu - Groși	6 cercetători din România, Ungaria, Slovacia; 15 elevi de la Colegiul Național "Ghiba Birta" Arad, studenți da Universitatea "Vasile Goldiș" Arad	C.M.A. (G. Iuga) D.S. Arad (O. Pârv)

II. Sesiuni științifice și simpozioane

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Număr de participanți*	Proveniența participanților	Organizator (instituții; responsabil din partea C.M.A.)
01	Al VII-lea simpozion internațional de antropologie culturală <i>Multiculturalism și identitate etnică</i>	18/20 mai	35	Cercetători din România, Germania, Slovacia, Ungaria, Serbia	C.M.A. (R. Colta) M.C.C.
02	<i>Armonii Naturale VI</i>	23/24 mai	26	Cercetători din Arad, Heidelberg, București, Bekescsaba, Timișoara, Oradea	C.M.A. (G. Iuga) D.S.Arad (Ov.Pârv)
03	A VIII-a sesiune națională de artă și arhitectură <i>Arta oficială</i>	9/10 mai	14	Cercetători din Arad, București, Cluj, Baia Mare, Brașov, Sibiu, Timișoara	C.M.A.(A.Pantazi)
04	Secolul al XIII-lea în teritoriile locuite de români	21/23 oct.	16	Cercetători, istorici, arheologi din București, Budapesta, Cluj, Iași, Satu Mare, Sibiu, Alba Iulia.	C.M.A. (P.Hügel)

* Se referă la numărul de persoane care au susținut comunicări

III. Expoziții temporare în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Peri- oada	Locația	Organizatori	Curator
01	Expoziție de pictură pe sticlă Aurelia Bobocel	17 – 30 ian.	Sala “Clio”	Cenaclul “Ion Andreescu” Arad (C.I.A.A.) C.M.A.	D. Lăzărescu
02	Expoziție foto <i>Fotoclub Arad</i>	4 – 17 febr.	Sala “Clio”	Fotoclub Arad C.M.A.	F. Kelen
03	Expoziție foto <i>Fotoclub Arad</i>	1 – 13 martie	Sala “Clio”	Fotoclub Arad C.M.A.	F. Kelen
04	Expoziție de grafică Claudia Aradi, Emanuel Bărbat	15 – 27 martie	Sala “Clio”	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
05	Prima expediție românească pe K 2 (proiecție multimedia)	27 mart.	Palatul Cultural	C.M.A. ATM Arad	F. Mărginean
06	<i>Monetărie și medalistică românească din secolele XIX – XX</i>	apr. mai	Palatul Cultural	C.M.A Liga Studenților “UAV”	A. Mureșan H. Lascu
07	Expoziție de grafică <i>Chipuri – Fețe</i>	mai	Muzeul de Artă	C.M.A. Liceul “Sabin Drăgoi”	C. Șandor
08	Expoziție de icoane <i>Portrete de suflet</i>	mai	Muzeul de Artă	C.M.A. Școala specială Arad	C. Ghinaciu G. Gujdar
09	Expoziție <i>eXploratorium</i>	4 –14 mai	Sala “Clio”	GeoMedia Universitatea București	F. Mărginean
10	<i>Pictori naivi din județul Arad – Școala de la Brusturi</i>	18– 29 mai	Sala “Clio”	C.M.A. D.J.C.C.P.C.N. Arad	R. Colta S. Sabău
11	<i>Manufactura Herend</i>	9 – 30 iunie	Muzeul de Artă	C.M.A.	G. Lanevschi

III. Expoziții temporare în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori	Curator
12	Expoziție de pictură Ana Toth, Anișoara Ruja	15 – 26 iunie	Sala “Clio”	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
13	Atelierul Foto Marvanyi Bekescsaba	01 – 18 iulie	Sala “Clio”	Foto Club Arad C.M.A.	N. Scripciuc
14	Room vom Berg (Austria) <i>Art Is Life</i>	21 iul. 7 aug.	Sala “Clio” Arad	Primăria Arad C.M.A.	A. Pantazi
15	Expoziție multimedia <i>Joszeff Attila</i>	29 iul. 9 aug.	Muzeul de Artă	Ministerul Culturii Budapesta	
16	Salonul de vară C.I.A.A.	09 – 22 aug.	Sala “Clio” Arad	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
17	Alin Totorean, <i>India</i> Expoziție de fotografie	23 aug 03 sept.	Sala “Clio” Arad	Foto Club Arad C.M.A.	F. Mărginean
18	Aradi – Bărbat – Csilag – Lauko Expoziție de pictură și grafică	05 sept. 17 sept.	Sala “Clio” Arad	C.I.A.A. C.M.A.	D. Lăzărescu
19	Nelu Scipciuc Expoziție de fotografie	19 – 29 sept.	Sala “Clio” Arad	Foto Club Arad C.M.A.	N. Scripciuc
20	Pictura maghiară din colecția muzeului arădean	1 – 30 oct.	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi G. Gujdar
21	Paul Draja Expoziție de fotografie	18 oct. 5 nov.	Sala “Clio” Arad	C.M.A.	P. Draja
22	<i>Clipe arheologice</i> Expoziție de fotografie	21 oct. 21 nov	Muzeul Lipova	C.M.A.	F. Mărginean
23	<i>Donații și donatori. 1992 – 2005</i>	09 - 24 nov.	Sala “Clio” Arad	C.M.A.	Gh. Lanevschi
24	Kinema Ikon - <i>Retrospect</i>	26/27 nov	Muzeul de Artă	C.M.A.	C. Man

IV. Târguri și festivaluri

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori
01	<i>Târgul Meșterilor Populari / Festival de Artă Culinară</i>	28/29 mai	Arad	C.M.A. Organizator-coordonator: S. Sabău/C.M.A.
02	<i>Gala Filmului Documentar</i> Ediția a V-a	26 nov.	Muzeul de Artă Arad	C.C.M.A. (Ov. Balint) C.M.A. / Kinema Ikon (F. Hornoiu)

V. Conferințe de presă

Nr. crt.	Conferințe de presă	Data	Ecoul mass media
01	Șantier arheologic Pecica – Șanțul Mare	10 aug.	Rompres, Mediafax, Adevărul de Arad, Agenda Zilei Arad, Observator Arădean, Jelen, Buletin de Arad, Adevărul, Evenimentul Zilei, România Liberă, Ziua, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, Prima TV, Duna TV, TVR Timișoara, TVR Cluj, RCS, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități, Radio Timișoara
02	Șantierul arheologic Frumușeni – Mănăstirea Bizere	04 sept.	
03	Kinema Ikon - <i>Retrospect</i>	06 oct.	

2006

I. Tabere de cercetare

I.1. Arheologie

Nr. crt.	Perioada	Șantierul arheologic	Participanți	Colectiv
01	15.06 17.07	Tauț <i>Cetatea Turcească</i>	15 elevi din Ineu și Arad	G.P. Hurezan F. Mărginean A. A. Rusu S. Kopeczny
02	13.10 25.10	Pâncota <i>Cetatea Turcească</i>	20 de elevi din Pâncota și Arad	D. Marcu S. Heitel F. Mărginean S. Kopeczny
03	17.07 10.08	Frumușeni <i>Mănăstirea Bizere</i>	40 de studenți de la universitățile din Budapesta, Cluj, Alba Iulia, Arad	A. A. Rusu G. P. Hurezan F. Mărginean I. Burnichioiu
04	25.07 10.08	Pecica <i>Șanțul Mare</i>	25 de studenți de la universitățile din Michigan (SUA), Cluj, Timișoara, Arad	P. Hurezan J. O'Shea F. Drașoveanu Al. Baker
05	26.09 07.10	Savârșin <i>Cetățuia</i>	15 elevi din Săvârșin și Arad	P. Hügel G. P. Hurezan V. Sîrbu

I.2 Științele naturii

Nr. crt.	Perioada	Tabăra	Rezultate	Coordonare C.M.A. Parteneri
01	22.05 28.05	Cercetări ecologice <i>Bezdin - 2006</i>	Studiul biodiversității și recoltarea de probe, observații ornitologice. Participanți: studenți ai U.V.V.G., Facultatea de Științe ale Naturii, elevi ai Colegiului Național <i>Elena Ghiba Birta</i> Arad.	G. Iuga, D.S.A.

II. Sesiuni științifice, simpozioane și mese rotunde

Nr. crt.	Perioada	Titlul	Număr de participanți*	Proveniența participanților	Coordonare C.M.A. Parteneri
01	16.01	Simpozion <i>Gări și tradiții populare. Traseele culturale transfrontaliere</i>	12	Ministerul Culturii și Cultelor, Regionala CFR Timișoara, Universitatea de Vest Timișoara, Muzeul Banatului Timișoara, M.M.M.B., C.M.A.	S. Sabău, R. Colta, G.Hălmăgean M.M.M.B.
02	03.03	<i>Rețeaua Națională a Muzeelor din România</i>	25	directorii a 25 de muzee din Transilvania și Banat	P. Hügel M.N.L.R.
03	18.05 19.05	Al VIII-lea simpozion internațional de antropologie culturală <i>Regiuni, etnii și identități regionale</i>	35	Cercetători din România, Germania, Slovacia, Ungaria, Serbia	R. E. Colta M.C.C. U.A.V.
04	25.05	<i>Ziua europeană a parcurilor</i>	30	Specialiști de la C.M.A și D.S. Arad, cadre didactice, elevi de la C.N. <i>Moise Nicoară</i> , C.N. <i>E. Ghiba Birta</i> , studenți ai U.V.V.G.	G. Iuga D.S.A. P.M.A.

Nr. crt.	Perioada	Titlul	Număr de participanți*	Proveniența participanților	Coordonare C.M.A. Parteneri
05	05.07	<i>Forumul Mureșului</i>	15	Cercetători de la Universitatea Aurel Vlaicu Arad, Rezervația Mureș-Criș-Ungaria	P. Hügel U.A.V. Rezervația Mureș-Criș-Ungaria
06	24.07 30.07	Cursurile de vară “Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la începutul mileniului trei”	60	Profesori de istorie români din Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Serbia-Muntelegru	P. Hügel I.C.R. / C.S.T. P.J.A. C.J.A. U.A.V. I.S.J.
07	aug.	<i>Natura 2000</i>	20	Cercetători de la C.M.A și agențiile zonale de protecția mediului și forurile europene	G. Iuga A.Z.P.M.
08	17.11 19.11	KI <i>free style workshop</i>	20	Curatori și artiști din România	C. Man kf
09	28.11	Simpozion <i>88 de ani de la unirea Bucovinei cu România</i>	4	Istorici, scriitori. Asistența a cuprins elevi de liceu.	V. Șerban Asociația Pro Bucovina și Basarabia
10	29.11	Masa rotundă <i>Personalități arădene</i>	15	Oameni de cultură arădeni	P. Hügel B.J.A.

* Se referă la persoanele care au susținut comunicări sau prezentări.

III. Expoziții permanente organizate în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Vernisaj	Locația	Titular proiect
01	<i>Mozaicurile medievale de la Bizere</i>	04.08	Palatul Cultural, sala 1	C.M.A
02	<i>File din istoria orașului Sântana</i>	08.09	Centrul Multicultural Sântana	Primăria Sântana
03	<i>Muzeul tramvaiului electric</i>	25.09	Depoul de tramvaie Ghioroc	Compania de Transport Public Arad
04	Muzeul cofetăriei arădene <i>Colecția Ioan Gui</i>	20.10	Sânnicolau Mic	Ioan Gui

IV. Expoziții temporare organizate în municipiul Arad și în județ (inclusiv colaborări)

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori
01	Expoziție de artă plastică <i>Salonul de iarnă C.A.P.I.A.A.</i>	28.12 12.01	Sala "Clio"	C.A.P.I.A.A.
02	Expoziție de fotografie <i>Gări și tradiții populare. Trasee culturale tranfrontaliere pe calea ferată</i>	16.01 12.02	Muzeul de Artă	C.M.A.
03	Expoziție de fotografie <i>Artiști fotografi din Oroshaza (Ungaria)</i>	20.01 12.02	Sala "Clio"	Primăria Mun.Arad Primăria Oroshaza
04	Expoziție pictură <i>Giotto Doichiță</i>	14.02 26.02	Sala "Clio"	C.M.A.
05	Expoziție de fotografie Virgil Jireghie (Arad) <i>Foto-caricaturi</i>	02.03 12.03	Sala "Clio"	C.M.A.

Nr. crt.	Titlul	Peri-oada	Locația	Organizatori
06	Salonul Bienal al Școlii Populare de Artă Arad	15.03 26.03	Sala "Clio"	Școala Populară de Artă Arad
07	Bienala de fotografie Arad. Ediția a V-a <i>NATURA</i>	29.03 09.04	Sala "Clio"	F.C.A.
08	<i>Acualeră</i> Expoziție colectivă C.A.P.I.A.A.	12.04 22.04	Sala "Clio"	C.A.P.I.A.A.
09	Expoziție de icoane pe sticlă <i>Speranțe</i>	18.04 25.04	Muzeul de Artă	Școala Specială Arad
10	Expoziție de artă plastică <i>Arta oficială</i>	19.04 14.05	Muzeul de Artă	C.M.A
11	Expoziție de fotografie Mihai Botez (Arad) <i>Lăcașe de cult</i>	26.04 07.05	Sala "Clio"	F.C.A.
12	Expoziție <i>Piatra ornamentală, de construcții și artizanat</i>	28.04 30.09.	Secția de științe naturale	Muzeul Județean Mureș
13	Expoziție <i>150 de ani de lectură publică la Arad</i>	10.05 14.05	Sala "Clio"	B.J.A.
14	Expoziție <i>Truda iconarului. Icoane pe sticlă din Transilvania și Banat.</i>	17.05 04.06	Muzeul de Artă	M.B.T.
15	Expoziție de artă plastică <i>Maria Furnea. Viorel Simulov</i>	18.05 28.05	Sala "Clio"	C.A.P.I.A.A.
16	Expoziție de fotografie Artur Mustafa (Arad) <i>Prima dragoste</i>	23.06 02.07	Sala "Clio"	F.C.A.

Nr. crt.	Titlul	Peri- oda	Locația	Organizatori
17	Expoziție de fotografie <i>Atelierul Foto "Marovanyi" Bekescsaba</i>	05.07 16.07	Sala "Clio"	F.C.A. P.M.A.
18	Salonul de vară C.A.P.I.A.A.	19.07 30.07	Sala "Clio"	C.A.P.I.A.A.
19	Expoziție de fotografie <i>Matei Kurucz</i>	02.08 13.08	Sala "Clio"	F.C.A.
20	Expoziție de fotografie Liviu Orlețchi (Japonia) <i>Tokyo. Conglomerat</i>	23.08 10.09	Sala "Clio"	C.M.A.
21	Elena Boțan <i>Acuarelă și pictură în ulei</i>	13.09 28.09	Sala "Clio"	C.M.A.
22	Expoziție de pictură colectivă (6 artiști) <i>Urme și culori. Prezenteismul italian</i>	29.09 29.10	Muzeul de Artă	C.M.A.
23	Expoziție de carte rară <i>Biblia și cărți liturgice</i>	02.10 09.10	Sala "Clio"	B.J.A.
24	Expoziția <i>Aradul și Revoluția de la 1848 - 1849 în imagini</i>	03.10 29.10	Muzeul de Artă	C.M.A.
25	Expoziția <i>Viața în umbra morții</i>	09.10 29.10	Muzeul de Artă	Centrul de Istorie al Federației Comunităților Evreiești
26	Expoziție de pictură <i>Francisc Klug. Maria Halic. Ioan Mal</i>	11.10 22.10	Sala "Clio"	C.A.P.I.A.A.
27	Expoziție de fotografie <i>Mircea Octavian Boran</i>	23.10 05.11	Sala "Clio"	F.C.A.

Nr. crt.	Titlul	Peri-oada	Locația	Organizatori
28	Expoziția <i>Claudia Ignișca. Arta și tehnica mozaicului</i>	26.10 10.01	Palatul Cultural	C.M.A.
29	Expoziția <i>free style</i>	17.11 19.11	Sala „Clio”	KI kf
30	Expoziție <i>Atelier an der Donau</i>	24.11 21.01	Muzeul de Artă	Primăria Pöchlarn (Austria) Primăria Mun.Arads
31	Expoziția <i>Breslele arădene (secolelel XVII-XIX)</i>	29.11 17.01	Muzeul de artă	C.M.A
32	Expoziția <i>Macedo-românii și Aradul</i>	02.12 05.12	Sala “Clio”	D.J.C.C.P.C.N. Arad
33	Al XX-lea salon de iarnă al Fotoclub Arad <i>100 de ani de la fondarea primului club foto din Arad</i>	07.12 17.12	Sala “Clio”	F.C.A.
34	Expozitia de fotografie etnografică <i>Bulza-destin și istorie</i>	12.12 17.01	Muzeul de Artă	C.M.A. M.B.T.
35	Salonul de iarnă C.A.P.I.A.A.	20.12 31.12	Sala “Clio”	C.A.P.I.A.A.

V. Târguri și festivaluri

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator
01	<i>Târgul Meșterilor Populari</i>	27.05 28.05	Piața Avram Iancu	C.M.A. Cordonator: S. Sabău

VI. Alte manifestări publice

Nr. crt.	Titlul	Data	Locația	Organizatori
01	Masă rotundă <i>Arad, dragostea mea</i>	01.02	C.M.A	C.M.A. I.S.J.A.
02	Conferința <i>Maghiarii din județul Arad</i>	02.03	Liceul Pedagogic <i>D. Țihindeal</i>	C.M.A. I.S.J.A.
03	Expunere tematică <i>Aradul și Marea Unire</i>	17.03	C.M.A	C.M.A I.S.J.A.
04	Proiecție multimedia pentru deținuți minori de la Penitenciarul de Maximă Siguranță Arad <i>Situri arheologice pe valea Mureșului Inferior</i>	17.03	C.M.A.	C.M.A. Penitenciarul de Maximă Siguranță Arad
05	Proiecție multimedia <i>Atracții turistice în județul Arad</i>	17.03	C.M.A	C.M.A. I.S.J.A.
06	Masă rotundă <i>Arad, dragostea mea</i>	21.03	Școala generală nr. 21 <i>Aurel Vlaicu Arad</i>	C.M.A. I.S.J.A.

Nr. crt.	Titlul	Data	Locația	Organizatori
07	Prezentare multimedia <i>Sculptorul Gheorghe Groza în memoria copiilor</i>	25.04	Școala Generală <i>Gheorghe Groza</i> Moneasa	C.M.A Școala Generală <i>Gheorghe Groza</i> Moneasa, I.S.J.A.
08	Nocturnă muzeală <i>Călătorie criogenică simulată până la originile cosmosului</i>	05.05 06.05	Secția de științe naturale	Șt. Tiron / B. Neagu <i>KF Arad</i>
09	Lansare de carte <i>Multiculturalism și identitate etnică în Europa</i>	18.05	C.M.A	C.M.A
10	Turneul internațional de șah <i>Cupa Mureșul</i>	20.05 29.05	Sala "Clio"	Asociația Județeană de Șah Arad Contor Zenner Arad
11	Concurs de desen <i>Culorile Mureșului</i>	16.06 22.06	Sala "Clio"	Palatul Copiilor Arad
12	Lansare de carte I. Burnichioiu, A. A. Rusu, <i>Mozaicurile medievale de la Bizere</i>	04.08	Palatul cultural, sala 1	C.M.A.
13	Ziua Europeană a Patrimoniului [protejarea și valorificarea unui monument istoric]	16.09	Bazilica romanică Vladimirescu	Consiliul European. Biroul de Informare București P.M.A. C.J.A. Primăria Vladimirescu D.J.C.C.P.C.N. Arad

Nr. crt.	Titlul	Data	Locația	Organizatori
14	Masă rotundă <i>Identitatea culturală a românilor</i>	22.11	Liceul de artă <i>Sabin Drăgoi</i> Arad	C.M.A., I.S.J.A.
15	Proiecție multimedia <i>Stadiul actual al cercetărilor Mănăstirea Bizere</i> <i>(Frumușeni, jud. Arad)</i>	23.11	C.M.A	C.M.A. I.S.J.A.
16	Proiecție multimedia <i>Oameni între oameni</i>	24.11 30.11	Școlile Covăsânț, Felnac, Zădăreni, Sântana, Pecica; Arad: Liceele V. Goldiș, I. Maniu, H. Coandă, CFR, Școlile 1, 18	C.M.A. I.S.J.A.
17	Proiecție multimedia <i>Stadiul actual al cercetărilor Mănăstirea Bizere</i> <i>(Frumușeni, jud. Arad)</i>	14.12	C.M.A	C.M.A, I.S.J.A.
18	<i>Concertul de colinde dedicat aniversării a 125 de ani de la nașterea compozitorului Emil Monția</i>	17.12	Căminul Cultural Șiria	C.M.A, Primăria Șiria
19	<i>Noaptea muzeelor</i>	30.12	C.M.A	C.M.A

VII Conferințe de presă

Nr. crt.	Conferințe de presă	Data	Ecoul mass media
01	Șantierul arheologic Pâncota - <i>Cetatea Turcească</i>	10 iulie	Rompres, Mediafax, Adevărul de Arad, Observator Arădean, Nyugatijelen, Informația Aradului, Adevărul, Evenimentul Zilei, România Liberă, Ziua, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, Prima TV, Duna TV, TVR Timișoara, RCS, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități, Radio Timișoara
02	Șantierul arheologic Pecica - <i>Șanțul Mare</i>	27 iulie	
03	Șantierul arheologic Frumușeni - <i>Mănăstirea Bizere</i>	10 aug.	
04	Cofetării și cofetari din Arad. Colecția Ioan Gui		

2007

I. Tabere de cercetare

I.1. Arheologie

Nr. crt.	Perioada	Șantierul arheologic	Rezultate	Colectiv
01	25.07 10.08	Pecica <i>Șanțul Mare</i>	25 de studenți de la universitățile din Michigan (SUA), Cluj, Timișoara, Arad	P. Hurezan J. O Shea F. Drașoveanu Al. Baker
02	09.07 21.08	Frumușeni <i>Mănăstirea Bizere</i>	47 de studenți de la universitățile din Budapesta, Cluj, Alba Iulia, Arad	A.A. Rusu G.P. Hurezan F. Mărginean I. Burnichioiu
03	17 - 26.09	Savârșin <i>Cetățuia</i>	20 de elevi din Savârșin și Arad	P. Hügel G. P. Hurezan

Nr. crt.	Perioada	Șantierul arheologic	Rezultate	Colectiv
				V. Sârbu C. Bodo V. Sava F. Mărginean
04	04.10 03.11	Tauț <i>Cetatea Turcească</i>	12 elevi din Ineu și Arad	G. P. Hurezan F. Mărginean V. Sava A. Stoenescu A. A. Rusu

II. Sesiuni științifice și simpozioane organizate de către Complexul Muzeal Arad

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Număr de participanți*	Proveniența participanților	Organizator (instituții; responsabil din partea C.M.A.)
01	Masă rotundă 24 ianuarie și <i>Alexandru Ioan Cuza</i>	24.01	30	Arad	C.M.A., C. N. Elena Ghiba Birta
02	Al IX-lea simpozion internațional de antropologie culturală <i>Europa Identităților</i>	23 – 25. 05	60	Cercetători din România, Germania, Slovacia, Ungaria, Serbia	Ministerul Culturii și Cultelor Universitatea “Aurel Vlaicu” Arad C.M.A.
03	Simpozionul <i>Cânepa de la etnologie la ecologie. Un program transfrontalier de revitalizare a culturii cânepii</i>	11. 10	20	Cercetători din România, Ungaria	C.M.A., Direcția Județeană a Muzeelor Békés (Ungaria)
04	550 de ani dela înscăunarea lui Ștefan cel Mare și 89 de ani de la unirea Bucovinei cu patria mamă	28.11	60	Arad	C.M.A., Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, Liceul Economic Arad
05	<i>Freestyle 2</i>	30.11	40	România, Olanda	C.M.A., KF

III. Expoziții permanente organizate în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Locația	Organizatori	Curator CMA
01	<i>Revoluția de la 1848 și N. Bălcescu</i>	Șc. Gen. <i>N. Bălcescu</i> Arad	C.M.A.	A. Stoenescu
02	<i>Garnizoana Arad</i>	Cercul Militar Arad	C.M.A.	F. Oarcea A. Stoenescu N. Dascăl
03	<i>File din istoria Aradului</i>	Primăria Arad	C.M.A., Direcția Județeană a Arhivelor Naționale – Arad	F. Oarcea N. Dascăl

IV. Expoziții temporare organizate în municipiul Arad și în județ

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator	Curator
01	Expoziție de fotografie <i>Alin Totorean. La porțile Saharei</i>	09. 01. 16. 01.	Sala “Clio”	Fotoclub Arad	A. Totoran
02	Expoziție <i>Cronică de familie</i>	01. 02. 25. 02.	Sala “Clio”	C.M.A. Biblioteca Județeană “A. D. Xenopol” Arad	D. Demșea
03	Expoziție de etnografie <i>Nunta la slovacii din țara de jos</i>	06. 02. 05. 03.	Muzeul de Artă	Muzeul Național Slovac Bratislava C.M.A.	R. Colta
04	Expoziție de fotografie S. Rechițan, F. Stana	28. 02. 11. 03.	Sala “Clio”	Fotoclub Arad	F. Rechițan

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator	Curator
05	IV-a Trienală Internațională de <i>ex libris</i> "Ioan Slavici"	08. 03. 30. 03.	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
06	Expoziție de fotografie <i>Imagini din Arad</i>	14. 03. 25. 03.	Sala "Clio"	Fotoclub Arad	N. Scripciuc
07	Expoziție de fotografie Virgil Jireghie	30. 03. 08. 04.	Sala "Clio"	Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" Arad	V. Jireghie
08	Expoziție de fotografie Filip Rotaru	11. 04. 22. 04.	Sala "Clio"	Fotoclub Arad	F. Rotaru
09	Expoziție Icoane pe sticlă	03. 04. 15. 04.	Muzeul de Artă	Școala Specială Arad	A. Pantazi
10	Expoziție de artă plastică <i>Peru: Culoare și Simbol</i>	19. 04. 20. 05.	Muzeul de Artă	Estela Velazco Ambasada Republicii Peru	A. Pantazi E. Velazco
11	Expoziție de artă plastică Cenaclul de Artă Plastică "Ion Andreescu" Arad	25. 04. 03. 05.	Sala "Clio"	Cenaclul de Artă Plastică "Ion Andreescu" Arad	D. Lăzărescu
12	Expoziție de artă plastică Laurențiu Blaj, Delia Cărăbaș, Iulian Covaci, Marius Iercoșan, Zhanna Ioan, Eduard Stoica	04. 05. 21.06	Muzeul Lipova	C.M.A. ASTRA. Despărțământul Lipova	C. Dubeștean
13	Expoziție de carte <i>Tipografi și editori celebri din colecțiile Bibliotecii Județene "A.D. Xenopol" Arad</i>	08. 05. 19. 05.	Sala "Clio"	Biblioteca Județeană "A. D. Xenopol" Arad	A. Czibula

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator	Curator
14	Expoziție de fotografie <i>Bijuterii urbane. Detalii arhitecturale</i>	09. 05. 30. 10.	Palatul Cultural	C.M.A.	A. Țigan
15	Expoziție <i>Teatrul Vechi din Arad – 190 de ani</i>	13. 05 15.05	Teatrul Vechi	C.C.M.Arad C.M.A.	G. Săbău
16	Expoziția <i>O lume în miniatură. Satul</i>	18. 05. 19. 08.	Palatul Cultural	C.M.A.	A. Stoenescu
17	Expoziție de artă plastică <i>Zilele Școlii Populare de Arte</i>	21. 05. 03. 06.	Sala “Clio”	Școala Populară de Arte Arad	I. Kett-Groza
18	Expoziție de etnografie <i>Meșteșugul țesutului și cusutului la bulgarii din Banat</i>	23. 05. 17. 06.	Muzeul de Artă	C.M.A.	R. Colta
19	Expoziție de fotografie <i>Atelierul Marvany Bekescsaba</i>	05. 06. 13. 06.	Sala “Clio”	Atelierul Marvany Bekescsaba Fotoclub Arad Primăria Municipiului Arad	N. Scripciuc
20	Expoziție retrospectivă <i>Ioan Tolan 80</i>	08. 06. 01. 07.	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
21	Expoziția <i>Culorile Mureșului. Ediția a VI-a</i>	15. 06. 24. 06.	Sala “Clio”	Palatul Copiilor Arad	
22	Expoziția de cărți poștale <i>Prin Lipova de altădată</i>	23.06 30.09	Muzeul Lipova	C.M.A.	C. Dubeștean
23	Artiști plastici din Oroshaza Expoziție de grafică	29. 06. 14. 07.	Sala “Clio”	Asociația pentru Legături Culturale	

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator	Curator
				Oroshaza Primăria Municipiului Arad	
24	Expoziție de artă plastică <i>Salonul de vară al Cenuclului de Artă Plastică "Ion Andreescu" Arad</i>	18. 07. 29. 07.	Sala "Clio"	Cenuclul de Artă Plastică "Ion Andreescu" Arad	D. Lăzărescu
25	Expoziție de fotografie Radu Palicica	01. 08. 12. 08.	Sala "Clio"	Fotoclub Arad	A. Pantazi
26	Expozitia <i>O lume in miniatura. Orasul</i>	22.08 20.09	Palatul Cultural	C.M.A.	A. Stoenescu
27	Florin Hornoiu, Zoltan Baginsky <i>Aradul in imagini</i>	23.08 31.08	Sala "Clio"	Primaria Municipiului Arad C.M.A.	F. Hornoiu
28	Expoziție de artă plastică Mihai Bâgu	31.08 28.09	Muzeul de Arta	C.M.A.	A. Pantazi
29	Expozitie de bijuterii <i>Colectia Arghezi</i>	03.09 23.09	Muzeul de Arta	C.M.A.	A. Pantazi
30	Nicolae Turcin (New York) <i>Oameni si locuri. Tunisia, Egipt</i>	07.09 16.09	Sala "Clio"	C.M.A.	F. Hornoiu
31	Expoziție de fotografie Nelu Scripciuc	19.09. 30.09.	Sala "Clio"	Fotoclub Arad	N. Scripciuc
32	Expoziția de arheologie <i>Epoca Bronzului</i>	20.09 14.10	Palatul Cultural	Muzeul Olteniei Muzeul Regiunii Porților de Fier C.M.A.	F. Ridiche N. Crăciunescu

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizator	Curator
33	Expoziția documentară <i>Aradul sub ape</i>	28. 09 29.10	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Stoenescu F. Oarcea
34	Expoziție de pictură <i>Școala de la Baia Mare</i>	02.10 16. 10	Sala "Clio"	C.M.A.	A. Pantazi
35	Expoziție de pictură <i>Alexandru Tzipoia / George Tzipoia</i>	04.10. 28.10	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
36	Expoziție de pictură Dvora Bazilai (Austria), <i>Shalom Peace Pace.</i>	09.10 28.10	Muzeul de Artă	C.M.A.	A. Pantazi
37	Expoziție de etnografie <i>Cânepa de la etnologie la ecologie</i>	11.10. 14.10.	Muzeul de Artă	C.M.A. Muzeul M. Munkácsy din Bekescsaba	S. Sabău R. Colta G. Hălmăgean
38	Expoziția documentară <i>Printre rânduri</i>	17.10 21.10	Palatul Cultural	I.C.R., I.I.C.C.R, C.M.A.	A. Varga B. Ivașcu (CMA)
39	<i>Cărți de secol XVI din colecțiile Bibliotecii Județene "A.D. Xenopol" Arad</i>	22.10. 31.10.	Sala "Clio"	Biblioteca Județeană "A. D. Xenopol" Arad	A. Czibula
40	Bienala internațională de artă	06.11 02.12	Sala "Clio" Muzeul de Artă	Consiliul Județean Arad Centrul Cultural Județean Arad	
41	Expoziția de ceasuri <i>Orele Aradului</i>	13.11 29.01	Palatul Cultural	C.M.A.	A. Țigan
42	Expoziție multimedia KI	30. 11. 16. 11.	kf	C.M.A. kf	C. Man
43	Expoziție foto Mihai Botez. <i>Fructe</i>	04. 12. 16. 12.	Sala "Clio"	Fotoclub Arad	N. Scripciuc
44	Expoziție de artă plastică <i>Salonul de iarnă CAPIAA</i>	19. 12. 31. 12.	Sala "Clio"	Cenaclul de Artă Plastică "Ion Andreescu" Arad	D. Lăzărescu

V. Târguri și festivaluri

Nr. crt.	Titlul	Perioada	Locația	Organizatori
01	Târgul Meșterilor Populari	26 - 27. 05	Piața Avram Iancu	C.M.A. Coordonator: S. Sabău
02	Festivalul de Muzică Veche prin Cetățile Aradului	23 - 24. 06	Lipova, Șoimoș	C.M.A., Filarmonica de Stat Arad, Centrul Cultural Județean
03	Festivalul de Muzică Veche în spații sacre	12, 15, 19. 08	Bizere, Radna, Vladimirescu	C.M.A., Filarmonica de Stat Arad, Centrul Cultural Județean
04	Festivalul de Muzică Veche prin Cetățile Aradului	8 - 9. 09	Ineu	C.M.A., Filarmonica de Stat Arad, Centrul Cultural Județean

VI. Conferințe de presă

Nr. crt.	Conferințe de presă	Data	Ecoul mass media
01	Șantier arheologic Pecica - Șanțul Mare	18.06	Rompres, Mediafax, Adevărul de Arad, Agenda Zilei Arad, Observator Arădean, Jelen, Buletin de Arad, Adevărul, Evenimentul Zilei, România Liberă, Ziua, Antena 1/TVA, Pro TV, TVR 1, Prima TV, Duna TV, TVR Timișoara, TVR Cluj, Info Tv, Radio Arad, ProFM, Radio România Actualități, Radio 21, Radio Timișoara
02	Festivalul de Muzică Veche prin Cetățile Aradului. Lipova și Șoimoș	20.06	
03	Șantierul arheologic Frumușeni - Mănăstirea Bizere	15.08	
04	Kinema Ikon - <i>Freestyler Doi</i>	30.11.	